

การสร้างสรรค์แนววิธีฝึกทักษะการขับร้องเพลงไทย สู่อการอนุรักษ์ สืบสาน พัฒนา
และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม ด้านคีตศิลป์

Creating of Thai Classical Singing Practice Skills to Conserve, Inherit,
Develop and Disseminate in Art and Culture of Thai Vocal Music.

สุพรรณิ เหลือบุญชู

ได้รับทุนสนับสนุนงานวิจัยจากงบประมาณแผ่นดิน

ประจำปีงบประมาณ 2563

ลิขสิทธิ์สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

ชื่อเรื่อง : “การสร้างสรรคแนววิถีฝึกทักษะการขับร้องเพลงไทย สู่อารอนุรักษ์ สืบสาน พัฒนา และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม ด้านคีตศิลป์”

ชื่อผู้วิจัย : รองศาสตราจารย์ ดร.สุพรรณิ เหลือบุญชู

ประเภทวิจัย : วิจัยสร้างสรรค์

พ.ศ. : 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง “การสร้างสรรคแนววิถีฝึกทักษะการขับร้องเพลงไทย สู่อารอนุรักษ์ สืบสาน พัฒนา และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม ด้านคีตศิลป์” มีจุดมุ่งหมาย เพื่อสร้างสรรค แนววิถีฝึกทักษะ สำหรับการฝึกหัดการขับร้อง เพลงไทย ได้แก่ เพลงเกร็ด เพลงตับ เพลงเถา เพลงใหญ่ และเพลง ประกอบรำ และเพื่ออนุรักษ์ สืบสาน พัฒนาและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมด้านคีตศิลป์ไทย โดยเลือก ศึกษาแบบเจาะจงมีขั้นตอน การจัดทำข้อมูล วิเคราะห์ สังเคราะห์ ดำเนินการสร้างสรรค และ ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล และนำเสนอแบบพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า การสร้างสรรคแนววิถีฝึกทักษะการขับร้องเพลงไทย แบ่งตามขอบเขตการ วิจัยตามลักษณะประเภทของเพลง 5 ประเภท รวมเพลง 26 เพลง โดยแบ่งเป็น 1) เพลงเกร็ด ได้แก่ เพลงเขมรไทรโยค เพลงเขมรโพธิสัตว์ เพลงลาวเจริญศรี เพลงลาวสมเด็จ เพลงเต่ากินผักบั้ง และ เพลงพระอาทิตย์ชิงดวง 2) เพลงตับ ได้แก่ เพลงตับวิวาทพระสมุทร เพลงตับนกและเพลงตับสามลาว 3) เพลงเถา ได้แก่ เพลงโสมส่องแสงเถา เพลงบุหลันเถา เพลงแขกต๋อยหม้อเถา เพลงราตรีประดับ ดาวเถา เพลงกล่อมনারี และเพลงแขกมอญบางขุนพรหม 4) เพลงใหญ่ ได้แก่ เพลงเชิดจีน เพลง ทอยนอกและเพลงแขกลพบุรีและ 5) เพลงประกอบรำ ได้แก่ เพลงรำฉุยฉายพราหมณ์ เพลงระบำ กฤดาภินิหาร เพลงระบำเทพบันเทิงและเพลงฟ้อนมาลัย (ลาวดวงดอกไม้)

การสร้างสรรคแนววิถีฝึกทักษะการขับร้องเพลงไทยในการวิจัยนี้ ได้นำวิธีการร้องมาบันทึก คำร้อง และทำนองเพลง โดยใช้โน้ตไทย แสดงลักษณะการเอื้อน และการขับร้องตามประเภทของ เพลง สามารถถ่ายทอดออกมาในรูปของโน้ตไทย โดยมีการวิเคราะห์และการเสนอแนวทางการร้องใน แต่ละบทเพลง พร้อมมีการบันทึก ซี.ดี เสียงการขับร้อง ประกอบ เพื่อนำไปสู่การอนุรักษ์ให้คงอยู่ ให้ มีการสืบสาน บทฝึกปฏิบัติขับร้อง สู่อารการพัฒนาที่สามารถฝึกการขับร้องจากโน้ตที่จัดทำขึ้นได้ โดย ใช้แนววิถีฝึกทักษะการขับร้อง เพื่อให้ศิลปวัฒนธรรม ด้านคีตศิลป์ได้รับการอนุรักษ์ สืบสาน พัฒนา และเผยแพร่ ให้คงอยู่เป็นมรดกของชาติสืบต่อไป

คำสำคัญ: การขับร้องเพลงไทย, การอนุรักษ์ สืบสาน พัฒนาและเผยแพร่,
การสร้างสรรคแนววิถีฝึกทักษะการขับร้องเพลงไทย

Title : Creating of Thai Classical Singing Practice Skills to Conserve, Inherit, Develop and Disseminate in Art and Culture of Thai Vocal Music.

Researcher: Assoc. Prof. SUPUNNEE LEAUBOONSHO

Research : Creative Research

Year : 2019

Abstract

This abstract entitled “Creating of Thai Classical Singing Practice Skills to Conserve, Inherit, Develop and Disseminate in Art and Culture of Thai Vocal Music” The research aimed 1) to create Thai Classical Singing Practice Skills for different types of Thai classical songs, such as Pleng Kred, Pleng Tub, Pleng Tao, Pleng Yai, and Pleng Prakob Rum; and to 2) conserve, Inherit, develop, and Disseminate Thai singing . Purposive random sampling was used to select the sample groups. Scrutinizing data and Analysis of data, Verification, and descriptive analysis presentation were implemented in this research.

The research’s results concluded that the creating of singing Practice Skill for Thai classical songs, according to the scope of this research and the 5 Categories of Thai classical songs. This created a total number of 26 in Thai classical songs. There are 1) Pleng Kred: Khamen Sai Yok, Khamen Photisat, Lao Chareun Sri, Lao Somdet, Tao Kin Pakboong, and Pra-atit Ching Muang; 2) Pleng Tub: Tub Wiwa Pra Samoot, Tub Nok , and Tub Sam Lao; 3) Pleng Tao: Som Song Saeng Tao, Bulan Tao, Khaek Toi Mor Tao, Ratreed Pradub Dao Tao, Klom Nari Tao, and Khaek Mon Bang Khun Prom Tao; 4) Pleng Yai: Cherd Jean, Ta-yoi Nok, and Khaek Lopburi; and 5) Pleng Prakob Rum: Rum Chui Chai Bhram, Rabum Krida Pinihan, Rabum Tep Ban-terng, and Forn Duang Dok Mai

The creating of Practice Skills for the Thai classical songs in this research were conducted by singing techniques, lyrics, and melodies using Thai musical notation to emphasize vocal vibrato and singing characteristics of each type of the songs which were made into Thai musical notation. Each song was analyzed, with a suggested singing guideline, in order to be conserved and inherited through singing practices which would lead to ability to sing the results from the creating of singing to be conserved, extended, developed, and Disseminated as national sustainable heritages.

Key Words: Thai Classical Singing, Conserve Inherit Develop and Disseminate,

Creating of Thai Classical Singing Practice Skills.

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่อง “การสร้างสรรค์ แนววิธีฝึกทักษะการขับร้องเพลงไทย สู่การอนุรักษ์ สืบสาน พัฒนาและเผยแพร่ ศิลปวัฒนธรรมด้านคีตศิลป์ไทย” สำเร็จลุล่วงลงได้ ด้วยความอนุเคราะห์และความร่วมมือเป็นอย่างดี จาก ครู อาจารย์ ผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญ ตลอดจน ศิลปินแห่งชาติ ที่ได้กรุณาให้ข้อมูล ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ให้คำปรึกษา แนะนำ ปรับปรุง และเสนอแนะ ด้วยความเมตตา ถือเป็นคุณูปการต่อผู้วิจัยอย่างสูงยิ่ง ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านคีตศิลป์ไทยที่ท่านได้เสียสละเวลา ดูแลและเป็นกำลังใจในการทำวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยคุณครูพัฒน์ พร้อมสมบัติ (ดร.กิตติศักดิ์ จากมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา) คุณครูมณฑา อยู่ยั้งยืน คุณครูทัศนีย์ ขุนทอง ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (ดนตรีไทย-คีตศิลป์ พ.ศ. 2555) คุณครูศิริ วิชเวช ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (คีตศิลป์ พ.ศ. 2551) และศาสตราจารย์ เกียรติคุณนายแพทย์พูนพิศ อมาตยกุล นอกจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านคีตศิลป์แล้ว ยังได้รับความเมตตาจาก ผู้เชี่ยวชาญด้าน ดุริยางคศิลป์ ด้วย เนื่องจาก การขับร้องเพลงไทย ยังมีความจำเป็นที่จะต้องมียุทธศาสตร์ความรู้ เกี่ยวกับการบรรเลงดนตรีรับ-ส่ง คลอร้อง และเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันใน มิติของรูปแบบที่หลากหลายด้านดนตรี ในการนี้ผู้วิจัยได้รับ คำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญและครูดนตรี ที่ให้ความรู้ และแนวทางในการเสนอข้อมูลการวิจัย จึงใคร่ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ทีมา โพธิเวช รศ.ดร. โกวิทย์ ชันธิศิริ ผศ.ดร. สุदारตน์ ชาญเลขา ดร.บำรุงพาทยกุล และ ผศ.ดร.ดุขฎิ มีป้อม

ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่ทำให้งานวิจัยครั้งนี้ บรรลุตามวัตถุประสงค์ ได้แก่ ผศ.ดร.นพคุณ สุตประเสริฐ อาจารย์ ดร.สาริศา ประทีปช่วง อาจารย์ ดร.วัชรมณท์ อรัณยะนาคและหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนการทำงานวิจัย อาทิ โครงการบัณฑิตศึกษา ฝ่ายวิจัยและนวัตกรรม และสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ที่ได้อนุมัติจัดสรรงบประมาณในโครงการ การวิจัยเพื่อพัฒนาผลงานสร้างสรรค์ ประดิษฐ์ คิดค้น ด้านศิลปวัฒนธรรม ตลอดจนให้โอกาสผู้วิจัยได้นำเสนอบทความวิจัยในการประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัย ระดับชาติ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ครั้งที่ 4 และการประชุมวิชาการ นำเสนอผลงานวิจัย ระดับนานาชาติ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ครั้งที่ 3 ระหว่างวันที่ 11-13 มิถุนายน 2563 ณ วิทยาลัยนาฏศิลป์ กาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

คุณค่าและประโยชน์ของงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัย ขอมอบ บูชา แต่ผู้มีพระคุณทุกท่าน แต่บิดร มารดาและครอบครัว ตลอดจน ครูบาอาจารย์ ที่ได้ประสิทธิ์ ประสาทวิชาความรู้ จนถือเป็นวิชาชีพได้อย่างสง่างาม ด้วยความมุ่งมั่นและปรารถนาให้องค์ความรู้ ในศาสตร์คีตศิลป์ และดุริยางคศิลป์ ได้รับการอนุรักษ์ สืบสาน พัฒนา และเผยแพร่ ศิลปวัฒนธรรมของชาติสืบไป

สุพรรณิ เหลือบุญชู

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1. ภูมิหลัง.....	1
2. วัตถุประสงค์ของการสร้างสรรค์.....	3
3. คำถามในการสร้างสรรค์.....	3
4. นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการสร้างสรรค์.....	3
5. กรอบแนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการสร้างสรรค์.....	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
1. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	5
2. องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง.....	8
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	43
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	46
1. ขอบเขตของการวิจัย.....	46
2. ระยะเวลาดำเนินงานวิจัย.....	47
3. การดำเนินการวิจัย.....	48
บทที่ 4 การสร้างสรรค์แนววิธีฝึกทักษะการขับร้องเพลงไทยสู่การอนุรักษ์ สืบสานพัฒนาและ เผยแพร่มรดกศิลปวัฒนธรรม.....	50
1. การสร้างสรรค์แนววิธีฝึกทักษะการขับร้อง.....	50
2. การอนุรักษ์ สืบสาน พัฒนาและเผยแพร่ ศิลปวัฒนธรรม ด้านศิลป.....	160
3. การวิเคราะห์ลักษณะของท่อนเพลง.....	211
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	234
1. สรุปผลการวิจัย.....	234

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2. อภิปรายผล	241
3. ข้อเสนอแนะ.....	246
บรรณานุกรม.....	248
บุคลากรกรม.....	251
ภาคผนวก.....	252
อภิธานศัพท์.....	270
ประวัติผู้วิจัย.....	282

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 แผนผังกรอบแนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการสร้างสรรค์.....	4
2 แผนผังบทเพลงที่นำมาสร้างสรรค์ทำนองบทฝึกทักษะการขับร้อง.....	228
3 การวิเคราะห์ลักษณะท่อนเพลงและคำร้องที่ขึ้นต้นของท่อนเพลง.....	229
4 การวิเคราะห์ลักษณะท่อนเพลงและคำร้องที่ขึ้นต้นของท่อนเพลง.....	230
5 การวิเคราะห์ลักษณะท่อนเพลงและคำร้องที่ขึ้นต้นของท่อนเพลง.....	233

บทที่ 1

ความเป็นมาและความสำคัญของการสร้างสรรค์

ภูมิหลัง

การวิจัยเรื่อง การสร้างสรรค์แนววิธีการฝึกทักษะการขับร้องเพลงไทยสู่การอนุรักษ์ สืบสาน พัฒนาและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมด้านคีตศิลป์ไทย นับว่ามีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อให้ได้มา การเรียนรู้ สืบสาน เคารพ และเป็นหลักฐานทางวิชาการด้านการขับร้อง ถือเป็นทักษะสำคัญใน วงการดนตรีไทยและเกี่ยวข้องกับมนุษย์ที่มีความผูกพันกับการร้องเพลงมานานแล้ว เริ่มตั้งแต่สมัย โบราณ ที่แม่ร้องเพลงกล่อมลูก นอกจากนั้นมนุษย์ยังใช้การร้องเพลงกับกิจกรรมอีกหลายๆ อย่างใน ชีวิตประจำวันของทุกคนขึ้นในทุกประเทศ เช่น คนไทยสมัยก่อนมีการร้องเพลงระหว่างทำงาน เพลง เกี่ยวข้าว หรือเมื่อมีงานบุญต่างๆ ก็จะมีเพลงร้องประกอบด้วย ขอทานก็ร้องเพลง มีงานรื่นเริงก็ร้อง เพลง จีบกันก็ร้องเพลง ออกหักก็ร้องเพลง อาบน้ำก็ร้องเพลง แม้แต่เวลาเชียร์กีฬาก็ขาดการร้องเพลง ไม่ได้ (ดวงใจ อมาตยกุล, 2546 น. 16)

การร้องเพลงเป็นสิ่งบันเทิงที่ใกล้ชิดที่สุด และประหยัดที่สุด เพราะเครื่องดนตรีชิ้นเอกคือ เส้นเสียงซึ่งอยู่ในร่างกายของเราไม่ต้องซื้อหาด้วยราคาแพง เมื่อเรามีความสุขก็อยากขับปาก ร้องเพลง เสียงเพลงถูกเปล่งออกมาจากส่วนลึกของจิตใจ ทำให้ร่างกายสดชื่น ได้ใช้พลังกำลังที่มีอยู่ใน ตัว แปรเปลี่ยนออกมาเป็นกระแสเสียงที่สร้างสรรค์ได้แสดงความรู้สึกออกมาจากจิตใจ ทำให้ปลด หัวใจ ตลอดจนระบบการทำงานของอวัยวะต่างๆ ภายในร่างกายได้มีการประสานงาน และได้ทำงาน ร่วมกันเป็นอย่างดี ส่งผลให้ระบบต่างๆ เช่น การหายใจ การไหลเวียนของโลหิต ความดันโลหิต การ ย่อยอาหาร ตลอดจนการขับถ่ายมีการทำงานดีขึ้น เสียงร้องเพลงจึงเป็นเสียงดนตรีเสียงแรกที่มีมนุษย์ ได้ยิน และเป็นเครื่องดนตรีชิ้นแรกที่มีมนุษย์รู้จักนำมาใช้ (วณิ ลัดดาภิรม, 2542 น. 1)

“การขับร้อง เป็นผลงานทางดนตรีที่มนุษย์ได้สร้างขึ้นก่อนการดนตรีใดๆ นับตั้งแต่มนุษย์เริ่ม รู้จักการเปล่งเสียงของตนออกมาเป็นภาษาใช้ในการสื่อสารกันเองในกลุ่มของตน” (พันธ์ศักดิ์ วรณดี, 2543 น. 1) มนุษย์เราใช้ดนตรีขับกล่อมเพื่อความบันเทิงและในการบรรเลงดนตรีนั้นจะมีการขับร้อง ประกอบด้วย การร้องเป็นสื่อสำคัญของดนตรีที่จะสื่อความหมายของเพลงให้ผู้ฟังเข้าใจ เช่นเดียวกับ ดนตรีไทยก็มีการขับร้องเช่นกัน คำว่า “ขับร้องเพลงไทย” เป็นชื่อหรือคำที่คนไทยทั่วไปรู้จักแต่

วิชาการดุริยางคศิลป์ไทยได้กำหนดให้ชื่อเฉพาะว่า “คีตศิลป์ไทย” (ศิริวรรณ รัตนทัศนีย์, 2528 น. 16)

คีตศิลป์ไทยหรือการขับร้องเพลงไทยเป็นศิลปะอย่างหนึ่ง จำเป็นต้องมีพื้นฐานและทักษะในการขับร้องที่ถูกต้อง แต่ละเพลงและประเภทของเพลงต่างมีหลักการการขับร้องทั้งด้านกลเม็ดและวิธีการฝึกหัดปฏิบัติที่แตกต่างกัน ผู้ขับร้องจำเป็นต้องเข้าใจในเรื่องของเพลงไทยเป็นอย่างดี ทั้งลวดลายและรสชาติแห่งศิลปะการขับร้อง การฝึกหัดการขับร้องเบื้องต้นจึงใช้เพลงต้นเพลงฉิ่งสามชั้นเป็นเพลงฝึกหัดตามแบบโบราณเพราะเพลงต้นเพลงฉิ่งสามชั้นมีหลักหลายอย่างช่วยเป็นเร็วคือมีทำนองตรงๆเมื่อร้องเพลงต้นเพลงฉิ่งสามชั้นได้ชำนาญจะช่วยให้เสียงตรงเสียงไม่เพี้ยนแปร่งเพราะท่วงทำนองตรงๆเรียบๆไม่โลดโผนกลอนเสียงเชื่อมโยงสัมผัสสัมพันธ์กันเป็นระเบียบเรียบร้อยฟังง่ายจำง่ายร้องก็ง่ายโบราณ จึงถือเป็นเพลงหลักสำหรับฝึกหัดเบื้องต้น (ศิรินาฏ สุขอุดม, 2559)

การขับร้องเพลงไทยอาจกล่าวได้ว่าเป็นหัวใจสำคัญที่จะขาดเสียมิได้ เนื่องจากการขับร้องเป็นเครื่องสื่อความหมายถึงผู้ฟัง ด้วยถ้อยคำที่ประกอบด้วย สูงๆ ต่ำๆ ต่อเนื่องกันไปอย่างกลมกลืนในขณะที่ดนตรีสื่อความหมายถึงผู้ฟังด้วยทำนอง สูงๆ ต่ำๆ ของเครื่องดนตรี ทั้งนี้เพื่อตอบสนองความต้องการทางอารมณ์ของมนุษย์ในด้านการขับร้อง ผู้ขับร้องจำเป็นต้องร้องกรองออกมาตามลักษณะของเพลงที่ประกอบไปด้วยลีลาอารมณ์ต่าง ๆ อาทิ อารมณ์โกรธ อารมณ์รัก อารมณ์เศร้า โศกเสียใจ ซึ่งแต่ละลักษณะจำเป็นต้องใช้วิธีการร้องที่แตกต่างกันออกไป (สมพร ตรีเดช, 2534 น. 1) การขับร้องเพลงไทยถือได้ว่าเป็นศิลปะอีกแขนงหนึ่งที่ได้รับการยอมรับในสังคมว่ามีบทบาทสำคัญไม่น้อยไปกว่าดุริยางคศิลป์ไทย ศิลปะการขับร้องนี้มีความไพเราะงดงามผ่านกระบวนการแก้ไขขัดเกลา ปรับปรุง และปรับเปลี่ยนตลอดมา เป็นระยะเวลานานในอดีตจนเป็นแบบแผนที่ยอมรับเป็นวัฒนธรรมไทยในปัจจุบัน

เพลงไทยทุกเพลงมีความไพเราะไม่ว่าจะเป็นบทประพันธ์หรือทำนองเพลงล้วนแล้วแต่จะมีลักษณะแบบฉบับตามแบบของผู้ประพันธ์แต่ละท่าน เพลงเหล่านี้มีความไพเราะหรือไม่ขึ้นอยู่กับผู้ขับร้องเป็นสำคัญฉะนั้นผู้ขับร้องจึงต้องมีความรู้ในเรื่องของการขับร้องเพลงไทยและหลักในการขับร้องเพลงไทยอย่างดี เพลงไทยจะเกิดความไพเราะได้นอกจากผู้ขับร้องต้องมีหลักและรู้จักเลือกวิธีมาขับร้องให้เพลงไพเราะแล้ว การฟังขับร้องเพลงไทยก็ต้องฟังเป็นถ้าผู้ฟังไม่รู้จักในเพลงร้องเสียเลยก็จะเกิดความเบื่อหน่ายอย่างร้ายแรงการชมการฟังต้องใช้ความตั้งใจหรือใช้ความสังเกตและตั้งอยู่ในความยุติธรรมหรือมีธรรมอยู่ในใจเล็กน้อย สำหรับผู้ที่เรียนขับร้องเพลงไทยหรือคีตศิลป์ไทยต้องปฏิบัติตนโดยการฝึกฝนตนเองให้เกิดความชำนาญอยู่เสมอเพราะในเรื่องของการขับร้องเพลงไทยและเรื่องของเพลง

ไทยนั้นผู้ขับร้องต้องมีความรู้และสามารถปฏิบัติได้ถูกต้องตามแบบแผนของเพลงแต่ละเพลงได้เป็นอย่างดีอีกทั้งยังช่วยให้ได้อนุรักษ์เพลงไทยซึ่งถือว่าเป็นมรดกของชาติให้คงอยู่ต่อไป

หากจะพิจารณาถึงความสำคัญและความจำเป็นแล้วย่อมเป็นที่ประจักษ์ว่า ในอดีตศิลปินนักร้องได้รับการถ่ายทอดมาโดยการต่อเพลง ท่องจำเรียนรู้ ฟังฝน กับครูโดยตรง เป็นการเรียนรู้และฝึกฝนที่ดีมาก แต่มีข้อจำกัดที่สำคัญเรื่องปัจจัยต่างๆ อาทิ เรื่องเวลาเรียนต้องมีการฝึกฝนระยะยาว เรื่องสมรรถนะปัญญาความจำบทเพลงต้องดีเยี่ยม เรื่องโอกาสการเรียนรู้จากครูผู้เชี่ยวชาญโดยตรงตามทักษะนั้น ๆ เรื่องปัจจัยทางสังคม การยอมรับ ให้คุณค่า เจตคติ ความขยันหมั่นเพียร ประสิทธิภาพและองค์ประกอบของสิ่งแวดล้อมที่หล่อหลอมให้เป็นนักร้องที่มีความสามารถมีศักยภาพสูง ดังนั้นการเรียนรู้ การสืบทอดในอดีตจึงเป็นรูปแบบครูกับศิษย์ เรียนรู้จากการ “ต่อเพลง” และเมื่อการต่อเพลงจากรุ่นสู่รุ่นอาจมีการหลงลืมสูญหาย ต่อไม่ครบ ไม่จบเพลง ไม่มีความสมบูรณ์ในการสืบทอด จนในที่สุดก็ขาดแคลนครูผู้ถ่ายทอดที่มีประสิทธิภาพ ความรู้ ดังนั้นงานวิจัย งานสร้างสรรค์แนววิถีฝึกทักษะการขับร้องเพลงไทยสู่การอนุรักษ์สืบทอดและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมด้านคีตศิลป์ไทยจึงเป็นงานค้นคว้า สร้างสรรค์ที่จะทำให้มีการจัดบันทึกการจัดทำโน้ตขับร้องสร้างลายลักษณ์อักษรของการขับร้องทำนองเพลงให้เป็นหลักฐานทางวิชาการเพื่อความคงอยู่ของศิลปวัฒนธรรมด้านคีตศิลป์ เป็นมรดกสืบทอดต่อไป

วัตถุประสงค์ของการสร้างสรรค์

1. เพื่อสร้างสรรค์แนววิถีฝึกทักษะสำหรับการฝึกหัดการขับร้องเพลงไทยได้แก่ เพลงเกร็ด เพลงดับเพลงเถา เพลงใหญ่และเพลงประกอบการแสดง
2. เพื่ออนุรักษ์สืบสาน พัฒนาและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมด้านคีตศิลป์ไทย

คำถามในการสร้างสรรค์

1. การสร้างสรรค์แนววิถีฝึกทักษะการขับร้องขับร้องตามประเภทของบทเพลงออกมาเป็นบทฝึกอย่างไร
2. บทฝึกที่สร้างขึ้นส่งผลให้มีการอนุรักษ์สืบสานพัฒนาและเผยแพร่ด้านคีตศิลป์อย่างไร

นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการสร้างสรรค์

1. การสร้างสรรค์แนววิถีฝึกทักษะการขับร้อง หมายถึง การสร้างแนวทางและวิธีการเอื้อในกลวิธีและเทคนิคประเภทต่างๆที่เกิดจากการค้นคว้าวิจัยและทดลอง แล้วสร้างเป็นบทฝึกในแต่ละบทเพลง

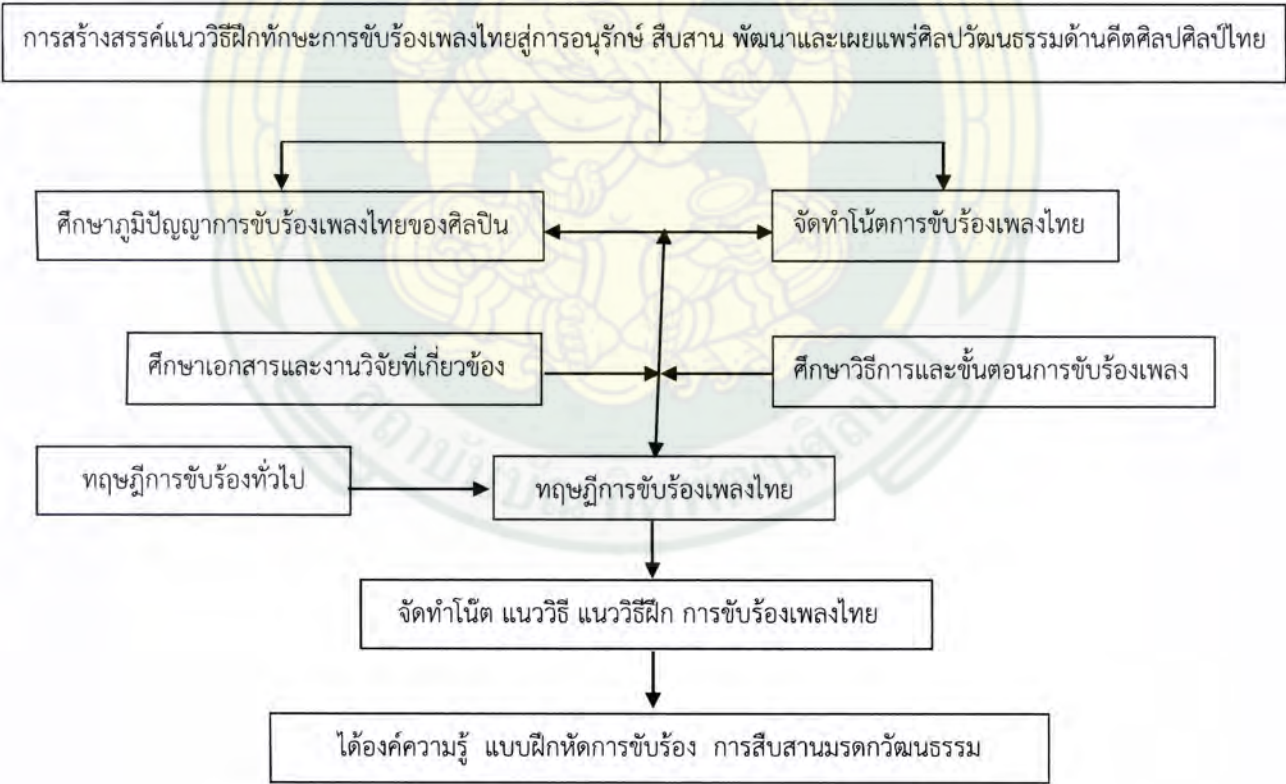
ตามขอบเขตของงานวิจัยโดยการบันทึกการขับร้อง แล้วเขียนบันทึกโน้ตการขับร้องเพื่อให้สามารถ
สร้างศักยภาพการขับร้องได้

2. การขับร้องเพลงไทย หมายถึง การร้องเพลงตามหลักวิธีของการเปล่งเสียงแบบไทยมีการ
เอื้อนเสียงอย่างแบบแผนของไทย และขับร้องเพลงไทยตามประเภทของเพลงเกร็ด เพลงตับ เพลงเถา
เพลงใหญ่และเพลงประกอบการแสดง

3. การอนุรักษ์สืบสานพัฒนาและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมหมายถึง ผลที่ได้รับจากการนำเอา
แนววิธีในการฝึกทักษะการขับร้องเพลงไทยส่งผลให้เกิดการคงอยู่ มีการศึกษาเรียนรู้ฝึกฝนสืบทอดต่อ
กันไป และเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งในการส่งต่อองค์ความรู้เพื่อเป็นการเผยแพร่ให้กับผู้สนใจนักเรียน
นักศึกษา จนสามารถรักษามรดกของชาติไว้ให้คงอยู่ตลอดไป

4. คีตศิลป์ หมายถึง ศิลปะแห่งการใช้เสียงหรือการขับร้อง

กรอบแนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการสร้างสรรค์

ภาพประกอบ 1 แผนผังกรอบแนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการสร้างสรรค์

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องการสร้างสรรค์แนววิถีฝึกทักษะการขับร้องเพลงไทยสู่การอนุรักษ์ สืบสาน พัฒนาและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมด้านคีตศิลป์ไทย ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการขับร้องเพลงไทย

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. ภูมิปัญญาไทยด้านคีตศิลป์

ศิลปวัฒนธรรมเฉพาะภูมิปัญญาไทยในกรอบของศิลปกรรมและศิลปหัตถกรรมนั้น มีหลักฐานชัดเจนว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้เห็นคุณค่าและความสำคัญของภูมิปัญญาไทยมาก่อนหน้าอย่างยาวนาน เช่น ศิลปกรรมด้านดนตรีไทย ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มีการบันทึกโน้ตเพลงและสนับสนุนการวิจัยด้านดนตรีไทยเพื่อการสร้างองค์ความรู้ที่เข้มแข็งให้เกิดขึ้น ดังข้อความที่ว่า ถึงแม้ได้ฝ่าละอองธุลีพระบาทจะทรงเชี่ยวชาญเป็นพิเศษในทางดนตรีสากล แต่ก็มิได้ทรงละเลยดนตรีไทยอันเป็นมรดกทางศิลปะของชาติ ทรงเห็นว่าวิชาดนตรีไทย อาศัยการถ่ายทอดสืบต่อกันมาด้วยความทรงจำเป็นพื้น เป็นการสมควร ที่จะรวบรวมเพลงที่เป็นหลักไว้ มิให้เสื่อมสูญและผันแปรไปจากหลักเดิม โดยบันทึกโน้ตเพลงไว้ให้ถูกต้องแล้วจัดพิมพ์ขึ้นไว้เป็นหลักฐาน ซึ่งยังมีได้มีการจัดทำอย่างครบถ้วนสมบูรณ์แบบมาแต่ก่อน จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทาน ชื้อแนะนำในการเรียบเรียงและแก้ไขตำราเดิมให้พระเจนดุริยางค์และกรมศิลปากรรับไปดำเนินการจัดทำและจัดพิมพ์ฉบับใหม่ขึ้นเพื่อใช้เป็นแบบเรียนจนถึงปัจจุบันนี้ ทั้งยังทรงสละพระราชทรัพย์ในการจัดพิมพ์ด้วยการครั้งนั้นนอกจากจะเป็นการรักษา ศิลปะดนตรีไทยไว้แล้ว ยังเป็นการเผยแพร่วิชาดนตรีไทยออกไปในหมู่ประชาชนให้ เป็นที่รู้จักกันแพร่หลายยิ่งขึ้นอีกด้วย

นอกจากนี้ได้ฝ่าละอองธุลีพระบาท (ทบวงมหาวิทยาลัย, 2539 น.112) ยังทรงริเริ่ม ให้มีการวิจัยเกี่ยวกับดนตรีไทยในด้านปัญหาความแตกต่างระหว่างบันไดเสียงของเครื่องดนตรีไทยต่างๆ อันเป็นประโยชน์ต่อวิชาการดนตรีไทยในปัจจุบันนอกจากศิลปกรรมทางด้านดนตรีไทย ศิลปกรรมแขนงนาฏศิลป์ไทย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ปฏิบัติพระราชกรณียกิจอนุรักษ์นาฏศิลป์ไทยในฐานะที่ทรงเป็นครูใหญ่ในพิธีไหว้ครู เพื่อการสืบทอดดนตรีและนาฏศิลป์ของชาติหลายครั้ง ที่สำคัญ

ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากันก็คือ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเห็นคุณค่าและเห็นความสำคัญทั้ง ศิลปกรรมไทยและศิลปกรรมสากลอย่างสมดุล ขณะเดียวกัน ในส่วนของศิลปกรรมไทย ก็ให้ความสำคัญระหว่างการรักษาภูมิปัญญาไทยและการพัฒนาภูมิปัญญาควบคู่กันไป โดยกรณีที่เป็น รูปธรรมก็คือ ในด้านนาฏศิลป์ ทรงริเริ่มและสนับสนุนการประยุกต์นาฏศิลป์ไทยตามแบบฉบับ ประเพณีกับลีลาละบำปลายเท้าของตะวันตกอย่างกลมกลืน โดยได้ทรงเรียบเรียงเสียงประสานทำนอง เพลงพระราชนิพนธ์แสงเทียนขึ้นใหม่ ให้เหมาะแก่การแสดงระบำปลายเท้า และได้นำออกแสดง เผยแพร่แก่สาธารณชน เป็นที่นิยมยกย่องสรรเสริญในพระราชตำริเล่าขานกันสืบมาตราบเท่าทุกวันนี้

ในลำดับต่อมาได้ทรงพระราชนิพนธ์เพลงชุด "มโนราห์" สำหรับประกอบการแสดงระบำ ปลายเท้า เป็นเรื่องยาวตามเค้าที่มีมาในบทละครไทยแต่อดีตสมัย ที่สำคัญยิ่งเหนือสิ่งอื่นใด คือ พระ บรมราชูปถัมภ์ที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานแก่ วงการนาฏศิลป์ไทยมาโดย สม่าเสมอแรกทีเดียวได้ทรงแสดงความสนพระราชหฤทัยในนาฏศิลป์แบบประเพณีให้ปรากฏ โดยทรง พระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ จัดทำภาพยนตร์ส่วนพระองค์ บันทึกท่วงทีลีลาท่ารำของ ศิลปินชั้นครูอาวุโส เพื่อเก็บรักษาให้เป็นต้นฉบับแบบอย่างสำหรับผู้สนใจในอนาคต เมื่อความทราบ ฝ่าละอองธุลีพระบาทว่า ผู้ที่ต่อหน้าพาทย์องค์พระ อันเป็นเพลงหน้าพาทย์ศักดิ์สิทธิ์ และสูงสุดของ วิชานาฏศิลป์ไทยมีน้อยและกำลังใกล้จะสูญหาย ก็ได้มีพระบรมราชโองการเหนือเกล้าเหนือ กระหม่อมให้จัดพระราชพิธีครอบครูผู้รำเพลงพระพิราบ พระราชทานแก่ศิลปินของกรมศิลปากร ณ โรงละครพระที่นั่งอัมพรสถาน พระราช วังดุสิต เมื่อพุทธศักราช 2506 คราวหนึ่งและที่ศาลาดุสิตาลัย สวนจิตรลดา พระราชวังดุสิต เมื่อพุทธศักราช 2528 อีกคราวหนึ่ง เป็นพระบรมราชูปถัมภ์พิเศษ ตามโบราณราชประเพณี ทุกครั้งที่มีพระราชอาคันตุกะมาเยี่ยมเยียนในพระราชสำนักก็ได้ทรงละเว้น โอกาสที่พระราชทานเกียรติยศแก่คณะนาฏศิลป์ไทย ให้ได้มีช่องทางสนองพระเดชพระคุณ และเผย ความงามของกระบวนรำอันประณีตอ่อนช้อยอย่างของไทย ให้ปรากฏแก่สายตาของผู้มาเยือน พระมหากษัตริย์คุณเหล่านี้ ย่อมกระตุ้นเตือนให้วงการนาฏศิลป์ยกย่องเฉลิมพระเกียรติให้ในฐานะที่ ทรงเป็นองค์อุปถัมภ์อันมีผู้ใดจะเสมอเหมือน

สำหรับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริด้านคีตศิลป์ที่เชื่อมโยงกับภูมิปัญญาไทยถือได้ ว่าส่งผลทำให้เกิดคุณูปการต่อสังคมไทยมากมายหลายประการ เช่น ประการแรก ส่งผลทำให้ วัฒนธรรมท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีความเข้มแข็ง สามารถพัฒนาเติบโตควบคู่ไปกับวัฒนธรรมเมือง หลวงซึ่งที่ผ่านมาวัฒนธรรมเมืองหลวงที่เป็น ศูนย์กลางอำนาจรัฐจะมีบทบาทครอบงำมาโดยตลอด และทำลายวัฒนธรรมท้องถิ่น วัฒนธรรมชุมชนมาอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น การพลิกฟื้นภูมิปัญญาไทย

ด้านจิตศิลป์ ก็คือการสร้างคุณแห่งวัฒนธรรม และเป็นการส่งเสริมการพัฒนาวัฒนธรรมที่ยั่งยืน ประการที่สอง ส่งผลทำให้คนในสังคมเกิดการเรียนรู้ เห็นคุณค่าและเห็นความสำคัญในรากฐานด้าน วัฒนธรรมของตนเอง โดยภูมิปัญญาไทยด้านจิตศิลป์ จะช่วยทำให้การรับวัฒนธรรมจากโลกภายนอก ดำเนินไปอย่างมีสติ อย่างนับถือตัวเอง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ เห็นทั้งคุณค่าในวัฒนธรรมตะวันตก และเห็นทั้งคุณค่าของวัฒนธรรมไทย (ทพวงมหาวิทยาลัย, 2539 น. 113)

ภูมิปัญญา ตรงกับศัพท์ ภาษาอังกฤษว่า Wisdom หมายถึง ความรู้ ความสามารถ ทักษะ ความเชื่อ และศักยภาพในการแก้ปัญหาของมนุษย์ที่สืบทอดกันมาจากอดีตถึงปัจจุบันอย่างไม่ขาดสายและเชื่อมโยงกันทั้งระบบทุกสาขา ภูมิปัญญาไทย หมายถึง ความรู้ ความสามารถ ทักษะและ เทคนิคการตัดสินใจ ผลงานงานของบุคคล อันเกิดจากการสะสมองค์ความรู้ทุกด้านที่ผ่าน กระบวนการสืบทอด พัฒนาปรับปรุง และเลือกสรรมาแล้วเป็นอย่างดีสามารถแก้ไขปัญหา และ พัฒนาวิถีชีวิตของคนไทยได้อย่างเหมาะสมกับยุคสมัย ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือภูมิปัญญาชาวบ้าน หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่ชาวบ้านคิดขึ้นได้เองและนำมาใช้ในการแก้ปัญหา เป็นเทคนิควิธี เป็นองค์ ความรู้ของชาวบ้าน ทั้งทางกว้างและทางลึกที่ชาวบ้านคิดเอง ทำเอง โดยอาศัยศักยภาพที่มีอยู่ แก้ปัญหาการดำเนินชีวิตในท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสมกับยุคสมัยความเหมือนกันของภูมิปัญญาไทย และภูมิปัญญาท้องถิ่น คือ เป็นองค์ความรู้ และเทคนิคที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ ซึ่ง ได้สืบทอดและเชื่อมโยงมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน ความต่างกันของภูมิปัญญาไทยและภูมิ ปัญญาท้องถิ่น คือ ภูมิปัญญาไทย เป็นองค์ความรู้และความสามารถโดยส่วนรวม เป็นที่ยอมรับใน ระดับชาติ ส่วน ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นองค์ความรู้และความสามารถในระดับท้องถิ่นซึ่งมีขอบเขต จำกัดในแต่ละท้องถิ่น เช่น ภาษาไทยเป็นภูมิปัญญาไทย ในขณะที่ภาษาอีสานเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น

ผู้ทรงภูมิปัญญาไทย หมายถึง บุคคลผู้เป็นเจ้าของภูมิปัญญา หรือเป็นผู้นำภูมิปัญญาต่างๆมา ใช้ประโยชน์จนประสบความสำเร็จ มีผลงานดีเด่นเป็นที่ยอมรับและได้รับการยกย่องในฐานะเป็น ผู้เชี่ยวชาญ สามารถเผยแพร่และถ่ายทอดเชื่อมโยงคุณค่าของภูมิปัญญาในแต่ละสาขานั้นๆ ให้ แพร่หลายไปอย่างกว้างขวาง ปราชญ์ชาวบ้าน หมายถึง บุคคลผู้เป็นเจ้าของภูมิปัญญาชาวบ้าน และ นำภูมิปัญญามาใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตจนประสบผลสำเร็จสามารถถ่ายทอดเชื่อมโยงคุณค่าของ อดีตกับปัจจุบันได้อย่างเหมาะสม ความเหมือนกันระหว่างผู้ทรงภูมิปัญญาไทยกับปราชญ์ชาวบ้านคือ บทบาทและภารกิจในการนำภูมิปัญญาไปใช้แก้ปัญหา และการถ่ายทอดเพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงจาก อดีตถึงปัจจุบัน ส่วนความแตกต่างกันนั้นขึ้นอยู่กับระดับภูมิปัญญาที่จะนำไปแก้ปัญหาและถ่ายทอด กล่าวคือ ผู้ทรงภูมิปัญญาไทยย่อมมีความสามารถหรือภารกิจในการนำภูมิปัญญาระดับชาติไป

แก้ปัญหา หรือถ่ายทอด หรือผลิตผลงานใหม่ๆ ที่มีคุณค่าต่อประเทศชาติโดยส่วนรวม ส่วนประชาชน ชาวบ้านมีความสามารถหรือภารกิจในการนำภูมิปัญญาชาวบ้าน หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นไปแก้ปัญหา หรือถ่ายทอดในท้องถิ่น

องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง

1. องค์ความรู้เกี่ยวกับการขับร้อง

การร้องเพลง หรือ การขับร้อง คือการเปล่งเสียง ผสานทำนองเสริมด้วยถ้อยคำที่มีระดับเสียง สูงต่ำผนวกกับจังหวะ การร้องเพลงนั้นมีอยู่หลายประเภททั้งร้องโดยไม่มีดนตรีประกอบ (A Cappella) และร้องแบบมีดนตรีประกอบ (Accompaniment) ไม่ว่าจะเป็นเครื่องดนตรีตัวเดียว หรือเต็มวง การร้องเพลงโดยมากนั้นจะร้องร่วมกับการแสดงดนตรีกลุ่มอื่น ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มคอรัสที่ ร้องในระดับเสียงที่แตกต่างกัน การร้องเพลงนั้นอาจร้องแบบไม่เป็นทางการ ร้องเพื่อความบันเทิงตาม โอกาส แต่การร้องเพลงที่มีทักษะสูงหรือร้องเป็นอาชีพมักจะต้องอาศัยความสามารถแต่กำเนิด การ เรียนการสอนจากครูสอนร้องเพลง การรักษาสุขภาพและการฝึกฝนจากผู้ร้องเป็นสำคัญ ในหนังสือ เกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย (2545 น.47) ได้ให้ความหมายเพลงไทยเดิมว่าหมายถึงเพลงที่มีการขับ ร้องที่ประกอบไปด้วย ทำนอง วิธีการร้อง คุณภาพเสียงและรสเสียง ความแม่นยำของทำนองทางร้องที่ กำหนดไว้ แนวทางการดำเนินทำนอง การเปลี่ยนทำนองประโยคและการทำทางเปลี่ยนของทางร้อง ขีดความสามารถและสุนทรียะ พร้อมด้วยการบรรเลงดนตรีไทยไปด้วยในขณะที่กำลังร้อง การเอื้อน มาจากการที่ เพลงไทยอาศัยเนื้อร้องจากคำประพันธ์อื่นมาสวมใส่ทำนองเพลงที่แต่งไว้แล้ว ทำนอง เนื้อร้องจึงไม่พอดีกัน จึงต้องใช้เสียง “เออ” หรือ “เออ” ลักษณะนี้เองทำให้เพลงไทยไม่เหมือนเพลง ของชาติอื่นๆ ในโลก เรียกได้ว่าเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของเพลงไทย

หลักการและองค์ประกอบของการขับร้องเพลงไทย

การขับร้องเพลงไทย เป็นส่วนหนึ่งของดนตรีไทย ซึ่งเป็นศาสตร์สาขาหนึ่งในด้านศิลปะ ลักษณะของการขับร้องส่วนใหญ่ร้องตามบทประพันธ์ผสานกับการเอื้อน ที่ประกอบไปด้วยลีลา อารมณ์ต่างๆ อาทิ อารมณ์โกรธ อารมณ์รัก อารมณ์เศร้าโศกเสียใจ ซึ่งแต่ละลักษณะใช้เสียงสื่อ อารมณ์ให้แตกต่างกันไปคำว่า “ขับร้องเพลงไทย” เป็นชื่อที่คนทั่วไปรู้จัก แต่ทางวิชาการดูริยางคศิลป์

ไทย ได้กำหนดให้ใช้ชื่อเฉพาะว่า “คีตศิลป์ไทย” ซึ่งมีความหมายดังนี้ (ศิริวรรณ รัตนทัศนีย์, 2528 น. 16) คำว่า “คีตศิลป์” เป็นคำสองคำผสมกันคือคำว่า “คีต” และคำว่า “ศิลปะ”

“คีต” หมายถึง การใช้เสียงโดยเปล่งเสียงออกมาจากลำคอโดยตรง “ศิลปะ” หมายถึง สิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นหรือดัดแปลงขึ้นจากธรรมชาติให้เหนือกว่าธรรมชาติทั้งนี้ต้องเป็นไปด้วยความรอบรู้และความชำนาญของผู้สร้าง สร้างให้เกิดความประณีตงดงามไพเราะ อ่อนหวาน จะเป็นในทางใดก็ตาม (ทางหู, ทางตา) ทำให้เกิดผลแก่ผู้ฟัง ผู้พบเห็นนั้นบังเกิดอารมณ์และความรู้สึก สะเทือนใจ มีอารมณ์คล้อยตามได้ เมื่อนำคำสองคำนี้มาผสมรวมกันเป็นคำเดียวกันว่า “คีตศิลป์” จึงหมายความว่า ศิลปะแห่งการใช้เสียงอย่างมีระเบียบแบบแผนไพเราะประณีตงดงาม

การขับร้องเพลงไทยเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งของไทยที่มีการสืบทอดกันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันโดยประกอบไปด้วย คำประพันธ์ การเอื้อน ที่มีลักษณะ สั้น ยาว เบา ดัง เป็นโครงสร้างในการขับร้องโดยอาศัยวิธีการที่สามารถทำให้การขับร้องนั้นมีความไพเราะนุ่มนวล อยู่ภายใต้แบบแผนของการขับร้อง ซึ่งขึ้นอยู่กับชนิดของการขับร้องเพลงประเภทต่างๆ ก่อนที่จะมีวิวัฒนาการมาเป็นการขับร้อง อย่างมีแบบแผน ดังเช่นปัจจุบันนี้ อาจสันนิษฐานได้ว่าในสังคมมนุษย์ มีกิจกรรมที่เป็นมูลเหตุที่อาจก่อให้เกิดการขับร้องในหลายทางด้วยกัน อาทิ การสวดมนต์บูชาเทพเจ้า การทำงาน การเล่นนิทาน การกล่อมเด็กจากข้อสันนิษฐานดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่ากิจกรรมทุกๆ อย่างล้วนต้องใช้เสียงซึ่งมนุษย์มีอยู่แล้วตามธรรมชาติ กระทำสิ่งเหล่านั้น ได้แก่

ร้องหมายถึงการเปล่งเสียงออกมาเป็นถ้อยคำหรือเป็นอย่างสระ อือ เออ ให้ครบถ้วนถูกต้องตามจังหวะและทำนองที่กำหนดไว้ ด้วยเหตุที่การร้องต้องถือจังหวะและทำนองซึ่งประพันธ์ไว้อย่างซับซ้อนเป็นสำคัญ ดังนั้นถ้อยคำหรือเสียงใดๆ ที่เปล่งออกมาจึงต้องนุ่มเข้าหาทำนอง เช่น ร้องเพลงต่างๆ ส่วนการร้องเพลงพื้นเมืองหรือเพลงกล่อมเด็กจะมีลักษณะและวิธีการของการ “ขับ” ระคนอยู่เป็นอันมาก (ราชบัณฑิตยสถาน ภาควิชาดุริยางค์, 2540 น. 133)

ขับหมายถึงการเปล่งเสียงออกมาเพื่อนำเสนอเรื่องราวด้วยทำนองที่ไม่ซับซ้อน ด้วยเหตุที่ผู้ขับมุ่งนำเสนอเรื่องราวเป็นสำคัญ จึงส่งผลให้แบบแผนเกี่ยวกับจังหวะและเสียงไม่แน่นอนตายตัว แต่ผู้ฟังหรือผู้ขับสามารถทราบได้ว่าเป็นการขับทำนองใดจากการปรากฏเสียงสูงต่ำที่สัมพันธ์กับลีลาจังหวะเฉพาะของการขับแต่ละชนิด เช่น ขับเสภา ขับกล่อม (ราชบัณฑิตยสถาน ภาควิชาดุริยางค์, 2540 น. 23)

ประเภทของการร้อง มี 3 ประเภท คือ

1) ร้องอิสระ คือการร้องเพลงโดยไม่มีดนตรีมาประกอบไม่ว่าจะเป็นดนตรีประเภทใดก็ตามการร้องอิสระนี้ ได้แก่ การร้องเล่นหรือร้องในชั้นเรียน และมีการเคาะจังหวะหรือเคาะจังหวะด้วยมือหรืออุปกรณ์อื่นๆ

2) ร้องประกอบดนตรี คือการร้องส่งเข้าวงดนตรีไทย เช่น วงปี่พาทย์ หรือเครื่องสายมโหรี การร้องชนิดนี้ผู้ร้องจะต้องยึดเสียงดนตรีเป็น ผู้ร้องจะต้องเทียบเสียงร้องให้เข้ากับเสียงของดนตรี วิธีร้องชนิดนี้ผิดกับการร้องทางสากลเพราะเพลงสากลนั้นเขายึดเสียงของนักร้องเป็นเกณฑ์ ผู้ร้องจะร้องเสียงอย่างไรก็ได้ตามถนัดและดนตรีก็ต้องสามารถบรรเลงประกอบให้ตรงกับเสียงนักร้องให้ได้ แต่การร้องแบบไทย (ไทยเดิม) ต้องยึดเสียงดนตรีเป็นหลัก ผู้ร้องต้องปรับเสียงตาม การร้องประกอบดนตรีนี้แบ่งออกเป็น 3 แบบคือ

2.1) ร้องรับ หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ร้องส่ง (ร้องรับ-ส่ง) ได้แก่การร้องรับและบรรเลงสลับกัน คือ ผู้ร้องร้องเพลงจบท่อนหนึ่งแล้ว ผู้บรรเลงจึงบรรเลงดนตรีรับไปจนจบท่อนของเพลงแล้วผู้ร้องจึงจะร้องท่อนต่อไป ร้องจบแล้วดนตรีก็รับ ส่วนใหญ่ดนตรีจะบรรเลงรับสองเที่ยว ในแต่ละท่อนเพลง การร้องชนิดนี้ได้แก่ การร้องเพลงสามชั้นหรือเพลงเถา

2.2) ร้องสอดดนตรี คือการร้องที่มีดนตรีเข้ามาบรรเลงสอดแทรกในระหว่างการร้อง เมื่อร้องจบวรรคในแต่ละท่อนเพลงจะมีการบรรเลงแทรกในบางทำนองเพลง

2.3) ร้องพร้อมดนตรี คือการร้องที่มีดนตรีบรรเลงไปพร้อมกับร้อง แบ่งออกได้เป็นสี่ชนิดคือ

2.3.1) ร้องคลอ คือการบรรเลงดนตรีไปพร้อมๆกับการขับร้องโดยดำเนินทำนองให้ใกล้เคียงกับทำนองร้องมากที่สุด เช่น การสืขอสายคลอไปกับการขับร้อง หรืออาจะบรรเลงเครื่องดนตรีชนิดอื่นพร้อมไปกับการขับร้อง

2.3.2) ร้องเคล้า คือการบรรเลงดนตรีไปพร้อมๆกับการขับร้อง ซึ่งเป็นเพลงเดียวกัน แต่วิธีดำเนินทำนองไปตามทางของตน คือ ขับร้องก็ดำเนินไปตามทางร้อง ดนตรีก็ดำเนินไปตามทางดนตรี ยึดถือแต่ทำนองเพลง จังหวะ และเสียงที่ตกตามจังหวะหน้าทับเท่านั้น เช่น การร้องเพลงทะเล 2 ชั้นในดับพราหมณ์ ที่มีบทว่า “ข้างเอยข้างนิมิต เหมือนไม่ผิดข้างมัจฉาน” แม้ผู้ขับร้องจะดำเนินทำนองไปอย่างหนึ่ง และดนตรีก็ดำเนินทำนองไปอีกอย่างหนึ่ง แต่ก็นับว่าเป็นเพลง

ทะแยที่ขับร้องและบรรเลงไปพร้อมๆกัน การร้องแบบนี้ ผู้ร้องต้องมีความแม่นยำในทำนองของตนเอง

2.3.3) ร้องลำลอง คือการบรรเลงดนตรีและขับร้องไปพร้อมๆกัน คือ ผู้ขับร้องและนักดนตรีบรรเลงควบคู่กันไปโดยดนตรีจะบรรเลงเป็นทางเก็บ บางทีก็เรียกว่า “เคล้า”แต่ในบางกรณีการบรรเลงที่เรียกว่าลำลองนี้อาจดำเนินไปโดยอิสระ คือ ไม่จำเป็นต้องเป็นเพลงเดียวกัน และเสียงที่ตกจังหวะก็ไม่ต้องเป็นเสียงเดียวกัน บางทีอาจไม่ถ้อยจังหวะของกันและกันก็ได้ แต่เสียงที่บรรเลงและขับร้องจะต้องอยู่ในระดับเดียวกันและมีความสัมพันธ์กลมกลืนกัน เช่น การขับร้องเพลงเห่เชิดฉิ่ง ในตับเรื่อง รามเกียรติ์ ตอนอินทรชิตแผลงศรพรหมาสตร์ ซึ่งผู้ร้องต้องแม่นยำเสียง แม่นเพลงด้วย

2.3.4) ร้องประสานเสียง วิธีการบรรเลงดนตรีหรือขับร้องคนละเสียงในเพลงเดียวกันและพร้อมๆกัน อาจเป็นเครื่องดนตรีกับเครื่องดนตรี ขับร้องกับขับร้อง หรือ เครื่องดนตรีกับขับร้องก็ได้ เสียงของดนตรีหรือเสียงขับร้องที่แยกกันเป็นคนละทางย่อมมีเสียงที่ตกจังหวะเป็นคนละเสียงบ้าง รวมเป็นเสียงเดียวกันบ้าง เช่นเดียวกับการประสานเสียง แบบหนึ่งของดนตรีสากล เช่น การขับร้องเพลงเข้าประสมเสียงระฆังในละครดึกดำบรรพ์ เรื่องอิเหนา พระนิพนธ์ในสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์

3) ร้องประกอบการแสดง คือการร้องประกอบการรำต่างๆ วิธีร้องชนิดนี้ค่อนข้างจะยาก คือ ผู้ร้องต้องร้องให้เหมาะสมกับผู้รำ หมายความว่าผู้ขับร้องจะร้องช้าหรือเร็วก็ต้องอนุโลมตามอารมณ์ของผู้แสดง คือเมื่อตัวแสดงแสดงถึงบทโศกก็ต้องร้องสำเนียงแสดงอารมณ์โศก หรือเมื่อผู้แสดงแสดงถึง บทโกรธก็ต้องร้องให้กระชับแสดงอารมณ์โกรธออกมาทางน้ำเสียง ทั้งนี้ก็เพื่อที่จะให้เกิดความเหมาะสมกับการแสดงอารมณ์ของตัวละคร การร้องประกอบการแสดงนี้แยกเป็นการร้องประกอบการแสดงละครโนห์ราชาตรี การร้องประกอบการแสดงละครนอก การร้องประกอบการแสดงละครในและโขน การร้องประกอบการแสดงละครพันทาง และการร้องประกอบการรำ ระเบียบ

ประเภทของเพลงสำหรับขับร้อง

เพลงขับร้อง สามารถแยกออกเป็นประเภทต่างๆ ดังนี้

1) เพลงเถา เพลงประเภทหนึ่งซึ่งเป็นเพลงเดียวกันแต่มีอัตราจังหวะและความยาวของทำนองสลับกันลงไปตามลำดับไม่น้อยกว่า 3 ชั้น หรือมากกว่า 3 ชั้น เรียกว่า “เพลงเถาใหญ่” นำมาขับร้องหรือบรรเลงติดต่อกัน

การที่จะเรียกได้ว่าเป็นเถา มีหลักดังนี้คือ เพลงที่มีอัตราจังหวะและความยาวของทำนอง ลดหลั่นกันลงไปตามลำดับทุกๆ ชั้นนั้น จะต้องเป็นเพลงที่มาจากทำนองเนื้อร้องเดียวกัน และลดหลั่นกันลงไปไม่ต่ำกว่า 3 ชั้น ทั้งจะต้องขับร้องหรือบรรเลงติดต่อกันจนจบเถา เช่น บรรเลง เพลงราตรีประดับดาว 3 ชั้น 2 ชั้น และชั้นเดียวติดกัน เรียกว่า เพลงราตรีประดับดาวเถา การบรรเลงเรียงลำดับชั้นของเพลงเถานี้ โดยปกติจะบรรเลงจาก 3 ชั้น 2 ชั้น แล้วจึงชั้นเดียว แต่มีบางบางกรณีที่บรรเลงกลับกัน คือ ชั้นเดียว 2 ชั้น แล้วจึง 3 ชั้น เช่น เดี่ยวระนาดเอก เพลงพญาโศก เดี่ยวฆ้องวงใหญ่ เพลงแขกมอญ อย่างไรก็ตาม การบรรเลงที่ถือว่าเป็นเพลงเถานั้นจะต้องบรรเลง 3 ชั้นเป็นอย่างน้อย อาจจะบรรเลง 4 ชั้น 3 ชั้น และ 2 ชั้น ก็นับเป็นเพลงเถาได้(สารานุกรมศัพท์ดนตรีไทย ภาคคีตะ-ดุริยางค์, 2540 น. 117)

2) เพลงระบำ เพลงที่ใช้กับการแสดงระบำรำฟ้อนเป็นชุดๆ โดยมากผู้แต่งทำนองมีความประสงค์จะให้ผู้รำรำให้มีลีลาเข้ากับทำนองและจังหวะของเพลง เช่น เพลงอศวลีลา ใช้กับการแสดงระบำม้า เพลงมยุราภิมรย์ ใช้กับการแสดงระบำนกยูง เพลงระบำฉิ่ง ใช้กับการแสดงระบำฉิ่ง เพลงระบำมีทั้งเพลงที่มีเพียงทำนองไม่มีเนื้อร้อง เช่น เพลงมยุราภิมรย์ เพลงอศวลีลา เพลงระบำมฤคระเริง เพลงระบำบันเทิงกาสร เพลงระบำกุญชรเกษม และเพลงระบำโบราณคดี (มี 5 ชุด คือ ระบำทวารวดี ระบาศรีวิชัย ระบาลพบุรี ระบำเชียงแสน ระบาสุโขทัย) และเพลงที่มีทำนองและเนื้อร้องด้วย เช่น เพลงระบำนกเขา เพลงระบำนพรัตน์ เพลงระบำเรืองอรุณ เพลงระบำเทพบันเทิง เพลงระบำเงือก เพลงระบำไกรลาสสำเร็จ เพลงฟ้อนดวงดอกไม้ เพลงระบำผี เพลงฟ้อนม่านมงคล เพลงระบำนันทอุทยาน เพลงระบำอุทอง และเพลงระบำชุมนุมเผ่าไทย (ราชบัณฑิตยสถาน, 2540 น. 112)

3) เพลงลา เพลงที่นำมาบรรเลงเป็นอันดับสุดท้ายก่อนจะจบการบรรเลงซึ่งเดิมเรียกว่า “ลาลา” นั้น ปัจจุบันนิยมเรียกว่า “เพลงลา” เช่น เพลงเต่ากินผักบั้ง เพลงออกทะเล เพลงพระอาทิตย์ชิงดวง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2540 น. 114)

4) เพลงดับ เพลงประเภทหนึ่งที่น่าเพลงหลายๆเพลงมาขับร้องและบรรเลงติดต่อกันไปแบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ

4.1) ดับเรื่อง เพลงที่นำมารวมขับร้องและบรรเลงติดต่อกันนั้นมีบทร้องที่เป็นเรื่องเดียวกันและดำเนินไปโดยลำดับ ฟังได้ติดต่อกันเป็นเรื่องเป็นราว ส่วนทำนองเพลงอาจเป็นคนละอัตราหรือคนละประเภทก็ได้ ไม่ถือเป็นสำคัญ เช่น ดับนางลอย ดับนาคนาค

4.2) ดับเพลง เพลงที่นำมารวมขับร้องและบรรเลงติดต่อกันนั้นเป็นทำนองเพลงที่อยู่ในอัตราเดียวกัน (2 ชั้น หรือ 3 ชั้น) มีสำนวนทำนองสอดคล้องติดต่อกันสนิทสนม ส่วนบทร้องจะมีเนื้อเรื่องอย่างไร เป็นเรื่องเดียวกันหรือไม่นั้นไม่ถือเป็นสำคัญ เช่น ดับลมพัดชายเขา ดับเพลงยาว

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2540 น. 109-110) ตับเรื่องรามเกียรติ์ (มนตรี ตราโมท และวิเชียร กุลตันท์, 2524, น. 127) ตอนอินทรชิตแผลงศรนาศบาศนี้ สมเด็จพระเจ้าฟ้าฯ กรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ได้ทรงนิพนธ์ขึ้น ใช้ขับร้องและบรรเลงในงานต้อนรับเจ้าเฮนรีแห่งปรัสเซีย ณ พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท เมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. 2442 อาจกล่าวได้ว่าเพลงในตบนาศบาศ เป็นตบเรื่องตบหนึ่งที่มีความน่าสนใจ และมีความไพเราะ ในเรื่องของความหลากหลายของเพลงขับร้องมีอยู่ทั้งประเภทเพลงสองชั้น เพลงชั้นเดียว มีเพลงประเภทเพลงหน้าพาทย์ และมีเพลงในจังหวะลอย เช่น เพลงซ้ำปี เพลงเชิดฉิ่ง ปัจจุบันนิยมขับร้องบรรเลงประกอบการแสดงโขนละคร

การขับร้องเพลงไทยในอดีตนั้นถือเป็นศิลปะที่รู้จักกันแพร่หลายและเป็นที่ยอมรับในวงดนตรีไทยทั้งวงปี่พาทย์และวงเครื่องสายและวงมโหรีผู้ขับร้องต้องได้รับการฝึกฝนจาก “ครู” เป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งการฝึกหัดขับร้องในสมัยโบราณนั้น จะใช้วิธีร้องฝึกแบบการ “ต่อเพลง” หมายถึงการฝึกร้องโดยตรง ครูร้องให้ฟังทีละวรรคผู้ฝึกจะร้องตามจนแม่นในแต่ละวรรคเพลง แล้วก็จะฝึกวรรคต่อไปจนจบเพลง เมื่อต่อเพลงได้จบเพลงจึงจะร้องทั้งเพลงให้ได้ดี คล่องแม่นยำ และร้องได้ไพเราะ จึงจะร้องเข้าประกอบการบรรเลงดนตรีได้ แต่ในปัจจุบันนี้การฝึกหัดขับร้องนอกจากจะใช้วิธีการ “ต่อเพลง” โดยตรงจาก “ครู” แล้ว ยังได้รับความสะดวกของการฝึกหัดจากสื่ออื่นๆ เช่น ใช้วิทยุ วีดิโอ และเทป หากแต่การฝึกด้วยเทป ยูทูบ สื่อออนไลน์อื่นๆ อาจเก็บรายละเอียดได้ไม่เพียงพอ จึงจำเป็นต้องฝึกจากครูเป็นวิธีการที่ดีที่สุด

อย่างไรก็ตามการที่จะได้มาซึ่งการร้องที่ถูกต้องมีคุณภาพ มีเทคนิค ลีลา และความไพเราะอย่างสมบูรณ์นั้นจำเป็นต้องมีการศึกษาหลักการวิธีการ ตลอดจนเทคนิคในการขับร้องอย่างถ่องแท้ กระจ่างชัด จึงทำให้การขับร้องประสบผลสำเร็จได้ดังข้อเขียนของอาจารย์สุรางค์ ดุริยพันธ์ เขียนไว้ว่า “การขับร้องเพลงไทยนั้น ไม่ใช่เป็นสิ่งที่ยากจนเกินความสามารถ แต่ก็ไม่ง่ายนักและก็ไม่ใช่ว่าสิ่งสุดท้าย ที่จจะร้องให้เกิดความไพเราะ และความถูกต้องได้” จึงต้องมีการเรียนรู้ถึงหลักการวิธีการฝึกปฏิบัติขับร้อง และมีความมุ่งมั่น พยายาม ขยันหมั่นเพียร เพื่อเป็นนักร้องที่ดีได้และคงต้องตระหนักถึงความจริงข้อหนึ่งที่ว่า สรรพวิชาทั้งหลายที่เน้นการฝึกปฏิบัติย่อมมีหลักและวิธีการปฏิบัติและมีความจำเป็นต้องฝึกฝนการดนตรี การขับร้องก็เช่นเดียวกันโดยเฉพาะการขับร้องถือเป็นศิลปะที่ละเอียดอ่อน ดังข้อความที่อาจารย์เจริญใจสุนทรวาทินได้เขียนไว้ว่า “ถ้าเพียงแต่ทำได้แต่ขาดหลักเกณฑ์ที่แน่นอน การปฏิบัติก็จะเป็นไม่มั่นคงไพเราะเพียงแต่ร้องไปโดยอาศัยเสียงดีเท่านั้น ฉะนั้น ผู้เรียนจึงต้องควรรู้หลักเกณฑ์ที่แน่นอน และต้องปฏิบัติตามหลักได้อย่างมั่นคง จึงจะทำให้เกิดความไพเราะ งดงาม และลึกซึ้งได้”

2. องค์ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคและวิธีการขับร้องเพลงไทย

ตามที่ กาญจนา อินทรสุนานนท์ (2540) กล่าวว่าองค์ประกอบที่จำเป็นในการขับร้องและเทคนิควิธีการขับร้อง มีดังนี้

1) **บุคลิกภาพ** และลักษณะทั่วไป ผู้ที่จะฝึกหัดขับร้องเพลงไทยนั้น นอกจากจะมีน้ำเสียงที่ดีแล้วยังต้องมีคุณลักษณะอื่นๆ ประกอบด้วย

1.1) บุคลิกภาพดี เหมาะสมกับการเป็นนักร้องเพลงไทย

1.2) นิสัยใจคอดี มีความกตัญญูกตเวที ประพฤติตัวเป็นศิษย์ที่ดีกับครูมีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบ

1.3) เฉลียวฉลาด ไหวพริบดี มีความจะแม่นยำ สมาธิดี

1.4) รักการร้องเพลง มีเจตคติที่ดีกับการร้องเพลง

1.5) อุดมคติ ขยันหมั่นเพียร ฝึกฝนการขับร้องอย่างสม่ำเสมอ

1.6) มุ่งมั่นในอุดมการณ์ มีอุดมการณ์สูงส่งที่จะเป็นนักร้องเพลงไทยได้

1.7) กล้าหาญ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ยอมรับในคำวิพากษ์วิจารณ์

1.8) จิตใจเข้มแข็ง ไม่อ่อนแอ และต่อสู้ต่ออุปสรรค

1.9) กล้าแสดงออกต่อสาธารณชน ไม่ประหม่า มั่นใจในตัวเอง

1.10) สำนึกในความเป็นไทย ใฝ่จริยธรรม น้อมนำความคิด

2) **ท่าทาง** การขับร้องเพลงไทยนั้น จะมีลักษณะท่าทางที่ยึดถือเป็นแบบแผนในท่วงทีที่ดูแล้วสุภาพเรียบร้อย เป็นสง่า ไม่ลุกกลน โดยมีกิริยาท่าทางดังนี้

2.1) ท่าทางการนั่ง การขับร้องเพลงไทยตามแบบแผนมักจะนั่งกับพื้นโดยจะนั่งพับเพียบ(ทั้งชาย ทั้งหญิง) ตั้งตัวตรง วางมือ วางแขนไม่ให้เกะกะ ให้มือทั้งสองข้างวางทับกันบนตัก ถ้านั่งเก้าอี้ ควรระมัดระวังการวางขา ไม่แกว่งไปแกว่งมา เพื่อให้ดูสุภาพเรียบร้อย

การนั่งขับร้อง นอกจากจะนั่งอยู่หน้าวงดนตรี หรือนั่งเหลื่อมเข้าไปในวงดนตรีอาจจะนั่งแยกจากวงดนตรี ที่เป็นเฉพาะนักร้องก็ได้ตามลักษณะท่าทางการนั่งร้องเพลงไทย

2.2) การวางสีหน้า การวางสีหน้าควรให้เป็นไปตามปกติ เรียบร้อยไม่หลุกหลิก หรือเหลียวหน้าเหลียวหลัง รู้จักสำรวมกิริยาให้ดูดี ไม่แสดงสีหน้าที่ตื่นเต้นตกใจ ประหม่า หน้าตาอึมอึม ไม่บูดบึ้ง

3) **เสียง** การขับร้องเพลงไทย นอกจากจะร้องได้ดีถูกต้องมีเทคนิคพิเศษทางร้องเป็นเลิศแล้ว น้ำเสียงเป็นปัจจัยที่จำเป็นอย่างยิ่ง ในการสร้างความไพเราะได้ โดยเสียงร้องนั้น ควรมีลักษณะ

เป็นเสียงสดใส กังวาน เสียงดังชัดเจนไม่แตกเครือ ช่วงเสียงกว้างลึก สามารถร้องเสียงต่ำมาก จนถึงเสียงสูงมากได้ มีคุณสมบัติของการใช้เสียงดังนี้

3.1) คุณภาพเสียง คุณภาพเสียงเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้ร้องได้ไพเราะหรือไม่ โดยเฉพาะเสียงของคนเรา มีความแตกต่างกัน เช่น บางคนเสียงเล็กแหลมสูง บางคนเสียงใหญ่ทุ้มต่ำ ผู้ที่จะร้องเพลงได้ไพระะนั้น ต้องรู้จักใช้เสียงให้พอดี กับคุณภาพเสียงของตนเอง ถ้าขาดหลักการคงจะหาความไพเราะไม่ได้ เช่น คนเสียงสูงร้องสูงจนลิบ ฟังดูไม่ลึกซึ้ง ไม่หวาน คนเสียงกลางบีบเสียงขึ้นไปสูงจนฟังเนื้อร้องไม่รู้เรื่องจึงควรรู้จักหลบใช้เสียงต่ำมาที่ที่เหมาะสมคนเสียงสูงและเสียงใส ถือว่าเป็นคุณสมบัติที่ดี หากไม่รู้จักใช้เสียงอาจไม่น่าฟังเท่าคนที่มิเสียงกลางๆ แต่มีหลักและวิธีการร้องที่ดี

3.2) กำลังเสียง การเปล่งเสียง ขับร้องเพลงไทย ต้องใช้กำลังร้องเต็มที่ เรียกว่าร้อง “เต็มเสียง” และเป็นธรรมชาติ ไม่นิยมแบบเบาๆ หวีกระซิบกระซาบแต่ต้องร้องอย่างมีพลังเสียงมากพอซึ่งลมหายใจที่ยาวจะช่วยให้เสียงมีกำลังได้ ส่วนกล้ามเนื้อที่เกี่ยวข้องกับการหายใจและการเปล่งเสียง ต้องแข็งแรงด้วย

3.3) หลักการและวิธีเปล่งเสียง การร้องเพลงไทย ต้องมีการเปล่งเสียงอย่างสม่ำเสมอ มีการควบคุมเสียงให้เกิดเป็นเสียงหนัก เสียงเบา มีการปั้นเสียงให้กลมกล่อมบ้าง ค่อยๆ ผ่อนเสียงบ้าง รู้จักพิจารณาใช้เสียงแท้ (เสียงตามอารมณ์ปกติ) เสียงอาศัย “เสียงผี” (เสียงที่สูงกว่าเสียงปกติ)

วิธีการเปล่งเสียงที่สำคัญ

3.3.1) การบังคับเสียง ผู้ร้องต้องบังคับเสียงให้ผ่านออกมาอย่างถูกต้องทิศทาง เช่น

- การเปล่งเสียง เออ กระแสเสียงต้องผ่านลำคอออกมาทางปากโดยตรง
- การเปล่งเสียง อือ กระแสเสียงจะต้องผ่านออกมาในลักษณะครึ่งปาก ครึ่งจมูก
- การเปล่งเสียง เอ้ย เสียงต้องผ่านออกมาทางจมูก

นอกจากสามเสียงนี้แล้ว ยังมีการเอื้อนอยู่อีกหลายเสียง ซึ่งจะกล่าวในเรื่องการเอื้อน ต่อไป อย่างไรก็ตาม ตำแหน่งการเปล่งเสียงในการขับร้องเพลงไทยนั้น จะมีตำแหน่งของกระแสเสียงผ่านออกมา 5 ตำแหน่ง คือ

(1) คอ สำหรับใช้ในการร้องที่มีเสียงต่ำ และสระบางสระ เช่น สระออ เป็นต้น เสียงทำนองที่เกิดจากคอกนี้ ใช้อยู่ในการขับมากกว่าร้อง

(2) เพดาน เป็นตำแหน่งที่ใช้ประกอบกับตัวอักษรบางตัว เช่น ตัวอักษรในวรรค ก. เป็นต้น

(3) ปาก ตำแหน่งนี้เป็นการขับร้องเพลงไทย ซึ่งนับว่าเป็นที่ที่ใช้มากที่สุด เพราะวิธีการขับร้องเพลงไทย ต้องการเสียงที่ออกจากปากโดยตรง และประกอบกับอักษรได้แก่ตัวอักษรในวรรณคดี บ. ป.

(4) ไรฟัน ตำแหน่งนี้จะรวมเรียกทั้งปุ่มเหงือกภายในฟันด้วยก็ได้สำหรับใช้ประกอบกับตัวอักษรในวรรณคดี ว. เป็นต้น

(5) จมูก ตำแหน่งนี้ มีที่ใช้โดยมากเหมือนกันสำหรับการขับร้องเพลงไทย แต่ในการขับร้องต้องระวังมิให้เสียงออกจากจมูกโดยตรง ควรเป็นโดยอนุโลมเท่านั้นเสียงที่เกิดจากจมูกมักประกอบอยู่ในวิธีเอื้อนและสระ เช่น สระอิ เป็นต้น

3.3.2) การฝึกกล้ามเนื้อ การฝึกกล้ามเนื้อ เพื่อให้เกิดเสียงนั้นที่ใช้มากในการขับร้อง ได้แก่

(1) การครั้นเสียง หมายถึง การทำเสียง สะดุด สะเทือนอย่างไพเราะ เสียงสั้นจะสะเทือนอย่างหนึ่ง และนี่จึงจะถือว่าไพเราะ

(2) การเอื้อนเสียงต้องเอื้อนให้ตรงตำแหน่ง เสียงที่ต้องใช้ ใน 3 ระดับ คือ เสียงสูง กลาง ต่ำ เป็นเสียงที่ใช้ในการเอื้อน เช่น เอ่อ เอ้อ เอ้ย เอ็ง ฮีเอย เป็นหลักสำคัญในการขับร้อง

(3) การบังคับกล้ามเนื้อ การบังคับกล้ามเนื้อเพื่อใช้ในระดัเสียงที่สูงขึ้นกว่าปกติ โดยปกติผู้ร้องควรฝึกให้ลมจากท้อง ขึ้นมาช่วยทำให้การร้องเพลงเสียงสูงไม่แผดเสียงแต่จะนุ่มนวลน่าฟังมากขึ้น

4) คำร้อง คำร้องเป็นส่วนที่สำคัญในการสื่อความหมายของการขับร้องผู้ขับร้องต้องร้องให้ชัดเจน ตามลักษณะบทประพันธ์ โดยเน้นถ้อยคำให้เหมาะสม ประณีต บรรจงในการใช้คำร้อง โดยใช้หลักต่อไปนี้

4.1) เน้นความหมายของคำร้องได้อย่างชัดเจน การออกเสียงในคำร้องต่างๆ ต้องใช้ตรงกับความหมาย ของคำนั้น ไม่ควรผันเสียง จนทำให้ความหมายของคำผิดเพี้ยนไปอาจมีข้อยกเว้นในเพลงประเภท ภาษา เมื่อต้องการสำเนียง เพลงภาษาที่เป็นเอกลักษณ์แต่ละภาษานั้น

4.2) การแบ่งวรรคตอน ได้ถูกต้อง ตรงตามคำประพันธ์ การขับร้องที่ดีต้องให้ถูกต้องในการวางคำ ในแต่ละวรรคเพลงโดยผู้ร้องต้องศึกษาบทร้องให้เข้าใจ การแบ่งถ้อยคำ การรวบคำร้องให้ตรงสอดคล้องกับจังหวะเพลง และภาษาไม่เสียความหมายไป

4.3) การออกเสียงในถ้อยคำ ควรประณีตบรรจงไพเราะน่าฟัง และได้อารมณ์ในการร้องให้ถูกไวยากรณ์ ถูกความหมายน่าฟัง นอกจากแบ่งวรรคตอนได้ถูกต้องแล้ว การเปล่งคำออกมา

แต่ละพยางค์ ควรให้มีระดับเสียงถูกต้อง จังหวะควรสั้น-เบา และความหนัก-เบาแตกต่างกัน คำคำนั้น จึงจะมีความหมายได้ความไพเราะ และได้อารมณ์

5) การเอื้อน การเอื้อนเป็นลักษณะสำคัญที่สุดของการขับร้องเพลงไทยผู้ขับร้องจะต้องสนใจ และฝึกฝนเป็นพิเศษ การออกเสียงเอื้อน จะออกไปตามทำนองและจังหวะของเพลง โดยไม่มีคำร้องเสียงเอื้อนเป็นเสียง ที่ผ่านออกมาจากลำคอโดยตรง ครู อาจารย์ทางด้านการร้อง แต่ละท่านมักจะประดิษฐ์การเอื้อนเฉพาะตนขึ้นมาใช้หลายวิธี แต่ที่มีใช้มาก คือ เสียง เออ และเอ๋ย และเสียงอื่นๆ ซึ่งขอกล่าวถึงดังนี้

5.1) เสียงที่ใช้ในการเอื้อน จากการขับร้องเพลงไทย ที่ค่อนข้างจะมีอิสระในทางของครู แต่ละครูเน้นทำให้เกิดการเอื้อนได้หลายเสียงด้วยกัน เช่น เออ เฮอ อือ ฮือ เงอ เงย เออ เอ็ง เอย อี เอยี ฮือ เอ็ง เงอ และเอ็ง เงย ตลอดจนการครั่นเสียง (เสียงสะดุดสั้นสะเทือน) และกระทบเสียง (คำร้องคำเดียว หรือพยางค์เสียงเดียว แต่ร้องออกเสียงหลายพยางค์)

5.2) การแบ่งสัดส่วน ความสั้นยาว หนักเบา ของการเอื้อนแต่ละคำ การเอื้อน ควรพิจารณาถึงการเปล่งพยางค์คำร้อง ให้เหมาะสมกับถ้อยคำที่ใช้ เพื่อจุดมุ่งหมายของคำนั้นๆ เช่น ทำเสียงให้รู้สึกเคล้าไปตามอารมณ์เพลง หรืออาจช่วยเน้นคำและทำให้เพลงไพเราะมากขึ้น

6) จังหวะ จังหวะเป็นหลักสำคัญอย่างยิ่งของการขับร้อง ผู้ที่ขับร้องเพลง ได้ดีจะต้องเป็นผู้มีจังหวะที่ดี การมีจังหวะที่ดีต้องสามารถร้องเพลงได้ตรงจังหวะ อย่างสม่ำเสมอ หรืออาจมีทักษะอื่นๆ เช่น ลักจังหวะ ย่อยจังหวะ ตลอดจนสามารถฟังจังหวะ เข้ากับออก และสามารถเล่นกับจังหวะได้ จังหวะในดนตรีไทย ถือว่าเป็นหัวใจของการบรรเลง หากขาดจังหวะไปคงไม่สามารถเกิดเป็นเพลงได้ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งในขบวนการ การบรรเลงดนตรีไทยและขับร้องไทยนั้น นักดนตรีและนักร้อง ต้องทำความเข้าใจ เป็นอย่างดีกับเรื่องของจังหวะ ทั้งจังหวะฉิ่งและจังหวะกลอง จึงจะทำให้สามารถเป็นนักดนตรีและนักร้องที่ดีได้

ดังนั้นเพื่อประโยชน์ในการขับร้องเพลงได้อย่างถูกต้องเข้ากับจังหวะได้อย่างกลมกลืน จึงขอเสนอเรื่องจังหวะดนตรีไทย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

จังหวะดนตรีไทย เป็นหัวใจของดนตรีไทย

6.1) จังหวะฉิ่ง

6.1.1) ฉิ่ง

6.1.2) จังหวะบรรเลง

6.2) จังหวะกลอง จังหวะการตีกลอง เรียกว่า “หน้าทับ” เพลงเสียงของกลองมีดังนี้

6.2.1) โทน-ร่ำมะนา โทน จะตีเป็นเสียง จังหวะ-ทัม ร่ำมะนา จะตีเป็นเสียงตด-ตง-ตลิ่ง-จ๊ะ

6.2.2) กลองแขก ชุดหนึ่งมี 2 ใบ ตัวผู้จะมีเสียงสูง จะตีเป็นเสียง ตง-โจ๊ะ ตัวเมีย เสียงต่ำ จะตีเป็นเสียง ทัง-จ๊ะ

จังหวะดนตรีไทยหัวใจของดนตรีทุกประเภท คือ “จังหวะ” เพราะเป็นเครื่องกำกับทำให้การบรรเลงหรือการขับร้องพร้อมเพรียงกัน นักดนตรีต้องฟังจังหวะเป็นหลัก ถ้าเสียจังหวะเมื่อใด จะทำให้ขาดความพร้อมเพรียงไปเพราะเมื่อนั้น บางทีเพลงล้มไปเลยก็มี เครื่องกำกับจังหวะมีหลายอย่างแต่ในที่นี้จะขอกล่าวเพียง 2 อย่าง คือ จังหวะฉิ่งกับจังหวะกลองเท่านั้น เพราะเหมาะแก่การใช้ควบคุมจังหวะการบรรเลงดนตรีไทย

(1) ฉิ่ง ตีให้ออกเสียง ฉิ่ง กับ ฉับ จังหวะของฉิ่งมี 2 ชนิด คือ

(1.1) จังหวะธรรมดา มี 3 อัตราจังหวะ

จังหวะอัตรา 3 ชั้น เป็นการบรรเลงอย่างช้า

จังหวะอัตรา 2 ชั้น เป็นการบรรเลงปานกลาง

จังหวะอัตราชั้นเดียว เป็นการบรรเลงอย่างเร็ว

ถ้าดนตรีบรรเลงครบทั้ง 3 อัตราเรียกว่าบรรเลงเพลงเถาถ้าบรรเลงไม่ครบ 3 อัตรา ไม่ถือว่าเป็นการบรรเลงเพลงเถาการตีฉิ่ง 3 อัตราจังหวะ ปฏิบัติได้ดังนี้

(3 ชั้น)

----- ฉิ่ง | ----- ฉับ | ----- ฉิ่ง | ----- ฉับ |

(2 ชั้น)

----- ฉิ่ง | ----- ฉับ | ----- ฉิ่ง | ----- ฉับ | ----- ฉิ่ง | ----- ฉับ | ----- ฉิ่ง | ----- ฉับ |

(ชั้นเดียว)

ฉิ่ง-ฉับ | ฉิ่ง-ฉับ | ฉิ่ง-ฉับ | ฉิ่ง-ฉับ | ฉิ่ง-ฉับ | ฉิ่ง-ฉับ | ฉิ่ง-ฉับ | ฉิ่ง-ฉับ |

(1.2) จังหวะพิเศษ คือการตีฉิ่งที่ตีพิเศษไปจากจังหวะธรรมดา เช่น โดยเฉพาะ เช่น เพลงเชิดจีน

(2) กลอง จังหวะการตีกลอง เรียกว่า “หน้าทับ” เพราะสมัยโบราณเราเรียกโทน ซึ่งเป็นกลองชนิดหนึ่ง ว่า “ทับ” เราจึงเรียกจังหวะหน้าทับกันเรื่อยมา และจังหวะหน้าทับก็มีชื่อเหมือนกัน

เช่น หน้าทับปรบไก่ หน้าทับสองไม้ (ไทย – ลาว) หน้าทับเขมร หน้าทับแขก และหน้าทับมอญ เป็นต้น และมีอัตราจังหวะ 3 ชั้น 2 ชั้น และชั้นเดียวเช่นเดียวกัน เสียงของกลองจะมีดังนี้

(2.1) โทนรำมะนา

- โทน จะตีเป็นเสียง จิง กระทบ
- รำมะนา จะตีเป็นเสียง ติด ตึง ตลิ่ง จ๊ะ

(2.2) กลองแขก ชุดหนึ่ง มี 2 ใบ ตัวผู้เสียงสูง จะตีเป็นเสียง ตึง- โຈ้ะ ตัวเมีย เสียงต่ำ จะตีเป็นเสียง กระทบ – จ๊ะ ส่วนจะตีอย่างไร เป็นเสียงอะไรนั้นการฝึกฝนโดยตรงกับครูผู้ชำนาญกลอง เป็นสิ่งที่จำเป็นแต่สามารถอธิบายโดยใช้หลักการบันทึกด้วยโน้ต แทนเสียงกลองได้ จังหวะหน้าทับหลัก จังหวะหน้าทับหลักเป็นจังหวะที่ใช้ประกอบการบรรเลงดนตรีไทย มีความสำคัญกับการบรรเลงเป็นอย่างมากเนื่องจากเป็นตัวควบคุมจังหวะไปพร้อมกับเสียง ฉิ่ง และเป็นหลักในการให้จังหวะกับวงดนตรีไทย เพื่อให้เพลงสามารถบรรเลงไปพร้อมๆ กัน และเกิดความไพเราะขึ้น หน้าทับที่นิยมใช้บรรเลงประกอบในวงดนตรี การขับร้องและการประกอบการแสดงทั่วไปนั้นมีหน้าทับปรบไก่ หน้าทับสองไม้ หน้าทับพิเศษ ในที่นี้ขอกล่าวเฉพาะที่มีความจำเป็นในการใช้ทั่วไปเท่านั้น ซึ่งมีหน้าทับต่าง ๆ ดังนี้

- หน้าทับปรบไก่ (เถา)

(3 ชั้น)

-โຈ้ะ-จ๊ะ -โຈ้ะ-จ๊ะ -โຈ้ะ-จ๊ะ -กระทบ -โຈ้ะ-จ๊ะ -โຈ้ะ-จ๊ะ -โຈ้ะ-จ๊ะ -โຈ้ะ-
-ตึง-ตึง -กระทบตึงตึง ตึงตึง-ตึง -โຈ้ะ-จ๊ะ -ตึง-กระทบ -ตึง-ตึง -กระทบ-ตึง -ตึง-กระทบ

(2 ชั้น)

-กระทบตึง -โຈ้ะ-จ๊ะ -โຈ้ะ-จ๊ะ -โຈ้ะ-จ๊ะ -ตึง-กระทบ -ตึง-ตึง -กระทบ-ตึง -ตึง-กระทบ

(เดี่ยวเปลี่ยน)

-ตึงตึง -กระทบตึงตึง -ตึงกระทบตึง -โຈ้ะ-จ๊ะ -ตึง-กระทบ -ตึง-ตึง -กระทบ-ตึง -ตึง-กระทบ

(1 ชั้น)

-ตึงกระทบ ตึง- ตึงกระทบ-ตึง -กระทบตึงตึง

- หน้าทับสองไม้

- หน้าทับเขมร
- หน้าทับแขกสดา ยง เถา
- หน้าทับมอญ 2 ชั้น

หน้าทับต่าง ๆ ยังมีอีกมาก แต่คัดมาเฉพาะที่เห็นว่านิยมใช้กันทั่วไปและเป็นทางกลาง ๆ หรือทางหลัก ๆ เท่านั้น คนที่ตีโทน รำมะนาเก่งหรือกลองแขก หรือเรียกว่ามือเก่าท่านตีได้ละเอียดมากเพราะมีลูกเล่นเยอะ ฟังแล้วเข้าใจ ทำให้นักดนตรีและผู้ฟังรู้สึกสนุกสนานครื้นเครงและไพเราะไปด้วยแต่ท่านไม่ทิ้งหลักตามที่ได้ให้ไว้

7) การหายใจ การหายใจเป็นส่วนที่สำคัญอีกส่วนหนึ่งที่ทำให้เพลงไพเราะนุ่มนวล ไม่รู้สึกขาดหายใจไปคนร้องไม่เหนื่อย คนฟังรู้สึกสบายนักร้องควรฝึกการหายใจให้ถูกต้อง คือ เก็บลมหายใจไว้ให้ได้ในช่วงการหายใจเข้า เก็บไว้ผ่อนออกตอนหายใจออก ให้นานที่สุดช่วงหายใจออก คือ ช่วงเปล่งเสียงนั่นเอง และควรมีการกำหนดการหายใจให้ถูกต้อง และการกำหนดให้เด่นชัด แบ่งที่ไว้สำหรับการหายใจในระหว่างการเอื้อนให้เหมาะสม

การหายใจได้ถูกที่ หรือที่เรียกว่า “ระยะช่องไฟการหายใจ” จำเป็นต้องมีการฝึกฝนสำหรับนักร้องที่ดี ส่วนใหญ่แล้วน่าจะหายใจเข้าช่วงจังหวะ ฉับ ของการตี ฉิ่ง แต่ทั้งนี้ต้องดูความเหมาะสม และขึ้นอยู่กับคำร้อง และอัตราจังหวะของบทเพลงด้วย

3. องค์ความรู้ด้านทักษะด้านการออกเสียงเอื้อนของเพลงไทย

การฝึกหัดร้องเพลงไทยส่วนใหญ่แล้วจะฝึกโดยวิธีการ “ต่อเพลง” ตามที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น ทำให้นักร้องต้องใช้ความจำอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทักษะบางอย่างไม่สามารถบอกชื่อ เพื่อช่วยในการจำได้ จึงมีครูและผู้เชี่ยวชาญทางการขับร้องได้พยายามคิดคำมาแทนทักษะการเอื้อนของแต่ละท่าน ซึ่งอาจจะเรียกชื่อ การเอื้อนนั้นแตกต่างกันไป ทั้งนี้ พื้นฐานเบื้องต้นของการขับร้องเพลงไทยควรเริ่มจากการเปล่งเสียงกลุ่มคำที่ทำให้เกิดการเอื้อน ซึ่งผู้ขับร้องจะต้องเอื้อนทำนองโดยใช้เสียงเอื้อ อี เอ้ย เออะ เฮอ ฮือ ฮี หือ เอิงเงย และเอิงเงย ในการขับร้องเพลงไทยทุกเพลงแต่จะใช้เปล่งเสียงแบบใดนั้นขึ้นอยู่กับแต่ละเพลง และด้วยเหตุที่การเรียนรู้การฝึกการขับร้องเพลงไทยนั้นจะต้องมีการฝึกหัดโดยตรง จากครูที่เรียกว่า “ต่อเพลง” โดยครูร้องให้ฟังเป็นวรรคๆ แล้ว นักเรียนจะร้องตามและพยายามร้องวรรคนั้น ๆ ให้เหมือนหรือใกล้เคียงครูให้มากที่สุด ดังนั้น การเรียนรู้และการฝึกหัดร้องเพลงไทยนั้น จึงต้องทำความเข้าใจและฝึกการเปล่งเสียงดังกล่าวให้คล่องแคล่วไพเราะเพื่อเป็นแนวทางในการขับร้องเพลงไทยต่อไป โดยมีรายละเอียดวิธีการเปล่งเสียงดังนี้

1) วิธีการทำเสียงเออ

ใช้น้ำหนักเสียงลึกลงอยู่ที่โคนลิ้น บังคับคอให้แข็งเผยอริมฝีปากเล็กน้อย แล้วเปล่งเสียงออกจากคอโดยตรงโดยไม่ขยับคางและไม่หุบปาก ส่วนใหญ่ใช้เชื่อมคำ หรือเนื้อร้องในแต่ละวรรค หากยังไม่ลงคำร้องนิยมใช้คำเอื้อนว่า เออ เชื่อมคอ

2) วิธีการทำเสียงเอย

มีวิธีเช่นเดียวกับ “เออ” จนเมื่อจะออกเสียง “เอย” ให้ขยับโคนลิ้นกระดกขึ้นหาเพดานปากเล็กน้อย ให้ขอบลิ้นสองข้างกระทบเพดานปากแล้วแยกมุมปากออกเล็กน้อยให้เกิดเป็นเสียง “อี” ที่ไม่ชัดเจนนัก เมื่อสุดทางเสียง ควบล้ำ ตามเสียงเออออกมาร่วมด้วยนิยมใช้เมื่อสิ้นสุดการเอื้อนถึงคำร้อง

3) วิธีการทำเสียง อือ

เผยอริมฝีปากอ้าจากกันเล็กน้อย เปล่งเสียงออกจากคอโดยตรงบังคับคางไว้ให้นิ่งแล้วยกโคนลิ้นขึ้นเล็กน้อย เพื่อเปลี่ยนทางลมให้มากระทบเพดานปาก และเปล่งเสียงให้ออกมาทั้งทางจมูก (เสียงขึ้นนาสิก) และทางปาก

4) วิธีการทำ อี

หลักการเหมือนการเปล่งเสียง “อือ” แต่ทำให้สะดุดสั้นลง มักใช้ในการกรล้ากับคำเสียงอื่น โดยไม่เปล่งออกมาชัดเจน

5) วิธีการทำเสียง เอย

เหมือนการทำเสียง “เอย” แต่ผันเสียงให้สูงขึ้นโดยไม่หุบปากเปลี่ยนน้ำหนักเสียงในช่วงทางเสียง ให้ไปอยู่ที่จมูก

6) วิธีการทำเสียง เออะ

เปล่งเหมือนเสียง “เออ” แต่สะดุดเสียงให้สั้นลง

7) วิธีการทำเสียง เฮอ

ต้องเปล่งเสียงออกจากคอ บังคับให้น้ำหนักเสียงมาอยู่ที่เพดาน และขึ้นนาสิก เปล่งเสียงให้กระทบทั้ง 2 ทาง แต่ผ่านทางปากมากกว่าทางจมูก

8) วิธีการทำเสียง ฮือ

เหมือนกับการเปล่งเสียง “เฮอ” แต่ต้องออกเสียงให้มีน้ำหนักเสียงขึ้นนาสิกแรงกว่าปกติ โดยยกโคนลิ้นกระดกขึ้นหาเพดานปากแต่ไม่ชิด เมื่อตามด้วยเสียง เออ มักจะมีเสียง “ง” ติดออกมาด้วยอันเป็นลักษณะการเอื้อนอย่างหนึ่ง แต่ใช้ “เออ” คู่กับเสียง “อือ” จะไม่มีเสียง “ง” ติดมาด้วย

9) วิธีการทำเสียง ฮี

เหมือนการเปล่งเสียง “ฮือ” แต่ทำให้เสียงสะดุดสั้นลง

10) วิธีการทำเสียง หือ

เผยอริมฝีปากเล็กน้อย เปล่งเสียง “ฮือ” ผ่านออกซ้า ๆ พร้อมกับผันเสียงขึ้นสูงให้เสียงออกทางจมูก การเปล่งเสียงจะออกคำไม่ชัดเจน เมื่อจวนสุดเสียงต้องค่อย ๆ ลดกำลังเสียงลงทีละน้อยจนสิ้นสุดทางเสียงใช้ปนในบางช่วงของการเอื้อน

11) วิธีการทำเสียง เอิงเงอ

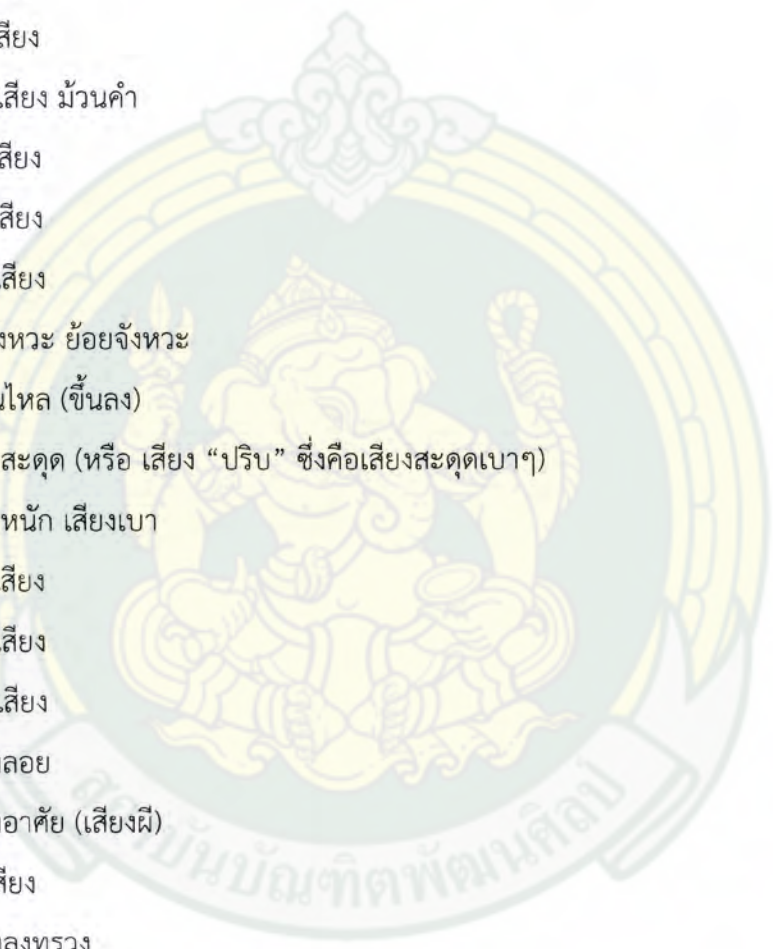
เริ่มต้นด้วยการเปล่งเสียง “เออ” แล้วกระดกโคนลิ้นขึ้นไปสัมผัสชิดเพดานปาก เสียงจะออกทางจมูก และเกิดเสียง “เอิง” แล้วเปล่งเสียงต่อเหมือน “เออ” โดยติดเสียง “ง” มาด้วย

12) วิธีการทำเสียง เอิงเงย

เริ่มต้นด้วยการเปล่งเสียง “เออ” แล้วกระดกโคนลิ้นขึ้นไปสัมผัสชิดเพดานปาก เสียงจะออกทางจมูก และเกิดเสียง “อิง” แล้วเปล่งเสียงต่อเหมือนเออ โดยติดเสียง “ง” มาด้วย

อย่างไรก็ตามได้มีความรู้ความสามารถทางด้านการขับร้องรวบรวมและบัญญัติศัพท์ขึ้นเป็นศัพท์ทางด้านการขับร้องเพลงไทยโดยเฉพาะ ซึ่งถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นของวิชาการขับร้องโดยเฉพาะอย่างยิ่งทบวงมหาวิทยาลัย ได้ตั้งแต่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการขับร้องจัดสัมมนา หลักการทั่วไปของการขับร้องเพลงไทย และพิจารณาคำที่ใช้เทคนิคการขับร้องเพลงไทย จากคำทั้งสิ้น 46 คำ ของแนวทางการขับร้องซึ่ง รศ.กาญจนา อินทรสุนานนท์ ได้จัดทำขึ้นเพื่อให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิได้พิจารณาในแต่ละคำ บางคำอาจตัดออก บางคำอาจมีเพิ่มเติม เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษา ต่อไปโดยมีจำนวนเสียง ดังนี้

- (1) เสียงครั้น
- (2) เสียงกระทบ
- (3) เน้นเสียง
- (4) ประคบเสียง ประคบคำ
- (5) กล่อมเสียง
- (6) กลิ้งเสียง
- (7) กิ่งเสียง
- (8) เกือกเสียง
- (9) กลืนเสียง
- (10) ขยักขย่อน
- (11) เสียงครวญ
- (12) ควงเสียง

-
- (13) ซ้อนเสียง
 - (14) ปั่นเสียงปั่นคำ
 - (15) เสียงปริบ
 - (16) เสียงโปรย
 - (17) เสียงผ่าน
 - (18) ผันเสียง
 - (19) ผ่อนเสียง
 - (20) ม้วนเสียง ม้วนคำ
 - (21) โยกเสียง
 - (22) โยนเสียง
 - (23) รวบเสียง
 - (24) ลักจังหวะ ย้อยจังหวะ
 - (25) เลื่อนไหล (ขึ้นลง)
 - (26) เสียงสะดุด (หรือ เสียง “ปริบ” ซึ่งคือเสียงสะดุดเบาๆ)
 - (27) เสียงหนัก เสียงเบา
 - (28) ทางเสียง
 - (29) เทินเสียง
 - (30) โหนเสียง
 - (31) เสียงลอย
 - (32) เสียงอาศัย (เสียงผี)
 - (33) อมเสียง
 - (34) เสียงลงทรวง
 - (35) เสียงพลั่ว
 - (36) เสียงเครือ
 - (37) ร่อนใบไม้ร่วง
 - (38) สะบัดเสียง
 - (39) ทิ้งเสียง
 - (40) เสียงลอยจังหวะ
 - (41) บีบเสียง

- (42) กนกคอ
- (43) การประดิษฐ์คำ
- (44) กระดังหุ
- (45) นุ่มหุ
- (46) สำเนียงเพลง

ทักษะทั้ง 46 ทักษะ จะมีปรากฏอยู่ในเพลงไทย บางเพลงและบางทักษะ ในแต่ละเพลง ดังนั้นจึงควรมีการฝึกหัด โดยใช้ในการฝึกในสถานการณ์จริง ของการขับร้องจริงเพื่อให้เห็นทักษะ เหล่านั้นได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น การอธิบายคำศัพท์แต่ละคำในเชิงทฤษฎีนั้นเป็นการอธิบายให้เห็น ภาพพจน์ของการขับร้องได้ค่อนข้างยาก ดังนั้นจึงควรมี การได้ฝึกหัดขับร้องจากบทร้องจริงซึ่งจะได้ แนะนำในงานวิจัยครั้งนี้

จากการสัมมนาทางวิชาการเรื่อง การพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทยด้านการขับร้องเพลง ไทย ของทบวงมหาวิทยาลัย ซึ่งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิทั่วประเทศได้มีการวิเคราะห์คำศัพท์แต่ละคำ อย่างละเอียด พร้อมมีตัวอย่างประกอบในแต่ละคำ จึงขอเสนอไว้เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาบาง คำศัพท์ที่เป็นความจำเป็นต่อการศึกษาด้านการขับร้องเพลงไทย โดยขอยึดแนวทางของ รองศาสตราจารย์กาญจนา อินทรสุนานนท์ ซึ่งเป็นครูของผู้วิจัย ได้ทำการศึกษาและถ่ายทอดไว้ ดัง รายละเอียดต่อไปนี้

4. องค์ความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ที่ใช้ในการขับร้องเพลงไทย

4.1 เสียงครั่น เสียงครั่น หมายถึง การทำเสียงร้องให้สะดุด สะเทือน มีทั้งครั่นเสียง และ ครั่นทำนอง เพื่อทำให้เกิดความไพเราะมากขึ้น เพลงไม่ราบเรียบจนเกินไป ตัวอย่างจากเพลงแขกต๋อยหม้อ 3 ชั้น ท่อน 1

ดำเนิน พलग ทาง มอง

----- --ซ ซ ---ฟ ล ซ - ซ ---ซ -----ซ -----

เสียงครั่นคือเทคนิคการครั่น ที่เรียกว่า เสียงครั่น หรือครั่นเสียง อยู่ที่คำว่า อ้อ ฮี อ้อ พलग

4.2 เสียงกระทบ เสียงกระทบหมายถึง การออกเสียงคำร้องเมื่อเวลาร้องเพลง โดย ออกเสียงคำร้องคำเดียว หรือพยางค์เดียวร้องออกเป็นหลายพยางค์ ถ้าวร้องเป็น 2 พยางค์ เรียกว่า กระทบคู่ 2 ถ้าเป็น 3 พยางค์ เรียกว่า กระทบคู่ 3 เช่น คำว่า “เจ้า” เมื่อร้องว่า “จา-เอ้า” เรียกว่า กระทบคู่ 2 หรือ คำว่า “แนบ” ร้องเป็น “แน-แ-แนบ” เรียกว่ากระทบคู่ 4 การออกเสียงกระทบมี

หลายลักษณะเรียกว่า การทบคู่ 2 กระทบคู่ 3 กระทบคู่ 4 กระทบคู่ 5 การกระทบคู่ต่าง ๆ นั้น คู่ 5 จะมีน้อยมาก เพราะจะทำได้ยาก ต้องค่อย ๆ ออกเสียงโดยแยกคำให้เกิดความไพเราะ

การร้องเสียงกระทบคู่ 2

ตัวอย่าง กระทบคู่ 2 เพลงเขมรพวง สามชั้น ท่อน 1

เจ้างาม

ปลอด

ยอด

รัก

----- -ด ล ร ---- ----ฟ ร ด ร ด -ด ล-ด ล ดล- ----ด ล ด ร -ด

กระทบคู่สอง

ลักษณะการร้องกระทบคู่สองที่คำว่า “เจ้า” ร้องกระทบเป็น “จา-เอ้า”

การร้องกระทบคู่สาม

การร้องกระทบคู่สามนั้น ใช้วิธีเดียวกับร้องกระทบคู่สอง แต่แยกคำร้องออกเป็น 3 คำ เช่นคำว่า “อภิวาท” ออกเสียงเป็น ะ-อา-วาท

ตัวอย่างกระทบคู่สาม จากเพลงเงี้ยวรำลึก สามชั้น ท่อน 1

สวรม

ชีพ

อ

ภิวาท

----- ----- -- ม -ช -ม รดรม-ชม ----ช -ล ดช

กระทบคู่ สาม

การร้องคู่กระทบสาม ให้ออกเสียงว่า ะ- อา - วาท

การกระทบคู่สี่

การร้องกระทบคู่สี่ นั้น ร้องได้ยากมากต้องค่อย ๆ เปลี่ยนเสียงในวิธีเดียวกับกระทบคู่สอง และคู่สาม แต่ให้ออกเสียงมากขึ้น ดังคำว่า “แนบ” ต้องแยกออกเสียงว่า “แน-แอ-แอ-แนบ”

จากตัวอย่างเพลงสุรินทรหา 3 ชั้น ท่อน 3

คำ คำ

วัน นี้

พี่ จะ

ไปแนบ

----- -ฟ ช - ท -ด -ร -ฟ ร-ฟ ร ด ท -ท ด -ร ด -ท ด ท

เทคนิคการกระทบคู่ต่างๆ เหล่านี้จะทำให้เกิดความไพเราะยิ่งขึ้นในการร้อง แต่ถ้าไม่ทำเทคนิคเหล่านี้ก็ได้ร้องไปตรง ๆ แต่ก็ไม่ได้เกิดความไพเราะกึ่งกล่าวแล้ว

4.3 เน้นเสียง การเน้นเสียงนั้นมีการร้องเพลงไทยทุกเพลง ถ้าต้องการให้เกิดความชัดเจน ข้อความคำร้องใดก็จะเน้นเสียงให้ชัดเจน หรือการเอื้อนทำนองร้องใดที่ต้องการให้ชัดเจน ต้องการให้ผู้ฟังส่วนที่ต้องการนี้ก็ร้องเน้นให้ชัดเจน มิใช่ร้องเน้นตลอดทั้งเพลง ความที่เน้นและไม่เน้นจึงจะเกิดความไพเราะ ถ้าเรียบเฉยทั้งเพลงก็ไม่ไพเราะ หรือเน้นทั้งเพลงก็ดูแปลก ๆ ไม่ไพเราะเช่นเดียวกัน

การเน้นคำมีมากในบทละคร การร้องให้กับตัวละครนั้นจำเป็นต้องมีการเน้นคำเพราะเวลาร้องกล่าวถึงตัวละครตัวไหน กำลังทำอะไร จะได้ทราบเรื่องราวได้ถูกต้อง

ตัวอย่างเพลงนกขมิ้น 3 ชั้น ท่อน 1

เจ้า	นก	ขมิ้น
-----	--ช ด	ด ร ม ร ด
	-- ร ม	--- ม
	ซ --- ร	-----
		- ร ม ร ด

เน้นเสียงคำว่า “ขมิ้น” จะได้ทราบว่านกอะไร เป็นต้น

4.4 ประคบเสียง ประคบคำ หมายถึง การทำให้เสียงและคำหนักแน่น ไม่โพล่งดังมาจนเกินไป เช่น ในบทเพลงสารถี 3 ชั้น ในช่วง “ช่างน่ารัก”

ช่างน่า	รัก
---ด ล	- ช-ด
- ท - ด	ร ด ล ล
-----	-----ด
- ลชฟ -ช	ฟชล-ด

4.5 กล่อมเสียง การกล่อมเสียงนั้นเป็นเทคนิคอย่างหนึ่ง ครูบางท่านบอกว่า ทำเสียงให้นวล ราบรื่นหรือทำเสียงให้เนียน

ในการเปล่งเสียงแต่ละครั้งในแต่ละเพลงมีความแตกต่างกัน การกล่อมเสียงคือ คำใดก็ตามที่ต้องการกล่อมเสียงต้องค่อยๆ ออกเสียงไม่ให้สะดุด ให้ฟังนุ่มนวลราบรื่น ดังตัวอย่างในเพลงแขกมอญบางขุนพรหม 3 ชั้น ท่อน 1

	พ	ล	ย	ง	า	ม
-----	- - - ท	- - ร ท	- ล - ท	ล ช - ล	ท ล ช ฟ	--- ล - - - ล

ในเพลงนี้จำเป็นต้องกล่อมเสียงเพื่อให้เกิดความไพเราะ คำว่า “พलयาม”

4.6 กลิ้งเสียง การกลิ้งเสียงนั้นเป็นเทคนิคอย่างหนึ่งในการร้องเพลง จะคล้ายๆ กับการกล่อมเสียง แต่การกลิ้งเสียงนั้นจะทำเร็วกว่า ในการร้องเพลงไทยคำร้องที่ต้องการจะทำให้เกิดความไพเราะ เหมาะสม ออกเสียงให้ราบรื่น ไม่สะดุด แต่กระชับชัดเจน มีลีลา การออกเสียงที่ยาวเคลื่อนไหวตั้งแต่ออกเสียงจนจบคำได้ไพเราะราบรื่น คล้ายกับเสียงให้กลิ้งไปจนถึงจุดหมาย ดังตัวอย่างจากเพลงสุตสวณ 3 ชั้น ท่อน 1

น้อง

เอ๋ย

เพราะ น้อย

พร- พร ดท- ด -- ฟ ด ร ด ท- ท -- ด ท ลช- ลท ---ฟ ร--ฟ

คำว่า “น้องเอ๋ย” นั้น ต้องร้องโดยใช้เทคนิคกลิ้งเสียง ต้องพยายามร้องให้ได้เนื้อความจากต้นมาจนจบคำได้ไพเราะโดยออกเสียงให้ราบรื่นไม่สะดุดจนจบช่วงคำนั้น ๆ

4.7 กลิ้งเสียง เทคนิคการกลิ้งเสียงนั้นใช้คำร้องในเพลงใดก็ตามถ้าต้องการกลิ้งเสียงคำต่าง ๆ ต้องร้องคำนั้น ๆ ให้ชัดเจนในรูปแบบของการร้องมิใช่การอ่านออกเสียง การร้องชัดเจนนี้ต้องค่อย ๆ ผันเสียงร้องจากไม่ชัดไปให้ชัดในแต่ละคำคล้าย ๆ กับการปั้นคำปั้นเสียง แต่คำที่ต้องการกลิ้งเสียงจะไม่ทำให้เสียงเลื่อนไหลต้องกลิ้งเสียงให้คงที่ตรงกับทำนองของแต่ละเพลง

ตัวอย่างเพลงแป๊ะสามชั้น ท่อน 1

						เหมือนเดือน	ด้าย
ร - - -	- - - -	- ร - ม	ร ม ร - ร	- - - -	- ช ด ช	- - - ม	- ช - ม
						ลับ	โลก
- - - ม	- ช ม ล	- - ด ล	ช ล ช - ล	ช ม - -	- - - -	- - - ช	- ม - ม

ในคำว่า “ลับโลก” ต้องค่อยๆออกเสียง ลับ - โลก ให้เกิดความไพเราะในเทคนิคกลิ้งเสียงให้ต่อเนื่องกันทั้งคำ

4.8 เกลือกเสียง เทคนิคการเกลือกเสียงคล้ายกับกลิ้งเสียง แต่จะออกเสียงสุด บ้างนิดหน่อย ในการออกเสียงคำร้องแต่ละคำที่ต้องการไล่เทคนิคการเกลือกเสียง ตัวอย่าง เพลงบุหลันสามชั้น ท่อน 2 ดังนี้

พราย

พรรณ

-- ด ล ช ล ช -ด -- ท ด รดล- ล ---- - - - - ล -- ด ล ช ฟ - ช

แสง

จันทร์

---- ---- -ช - ล ชฟ ชล -ช ---- - - - - ล -- ด ฟ ล ช ล -ล

การกลืนเสียงนั้น ดังตัวอย่างในคำร้องของตอน “หมดเมฆ” “พรายพรรณ” และ “แสงจันทร์”
กว่าจะออกเสียงตั้งแต่คำแรก เปล่งคำค่อยๆ ออกเสียงจนจบนั้น มีการสะดุดมีการเอื้อน แทรกตรง
ระหว่างคำตัวอย่างที่ให้ไว้

4.9 กลืนเสียง เทคนิคการกลืนเสียงเวลาร้องเพลงในบางตอนต้องหุบปาก แล้วกลืนเสียง
ที่ร้องเพลงนั้นลงไปในคอจึงจะเกิดความไพเราะ เทคนิคการกลืนเสียงนี้ต้องมีการฝึก บางตอนก็ไม่ควรใช้
เทคนิคนี้ บางตอนก็ควรใช้แล้วแต่เพลงแล้วแต่ลีลาทำนอง ตัวอย่างเช่น ในเพลงแขกมอญบางขุนพรหม
ในช่วง สามชั้นท่อน 1

ฟัง

เมีย

-- ดร ด ท - ท - ท - ด ทด ท ท ---- - - - - ท --- ร -- ร

ไม่

กลืน

-- ฟ ร ด - ร ฟ -- ฟ ช ฟ ร ฟ ด -ช - ล ช ฟ ช ท --- ด ท - - ด

ช่วงโน้ต - ช - ล ช ฟ ช ท ต้องหุบปากให้ออกเสียงอยู่ในปากและกลืนลงในลำคอ จึง
เกิดความไพเราะ เทคนิคในลักษณะนี้เรียกว่า กลืนเสียง

4.10 ขยักขย่อน การทำเสียงขึ้นและลงเสียงจากนาสิกต่อกับเสียงแท้ได้กลมกลืน เรียกว่า
ขยักขย่อน จริง ๆ แล้วเทคนิคที่เรียกว่า ขยักขย่อน นี้เหมาะกับบางเพลงเท่านั้น ไม่ควรใช้เทคนิคนี้พร่ำเพรื่อ

หนาม

ยอก

เข้า

ไปหน่อย

ล ช - - --- ล ร ล - ท ล ช - ช ฟ ล ช ---- -- -ล ช - ล ช

น้อย

หรือ

นั้น

---- --- ล ช - - ช ลช - มชล ---- ---- --- ช --- ล

ในช่วงที่มีคำร้องว่า “หนามยอก” ใช้เทคนิคขยักขย่อน

ตัวอย่างได้จากเพลงแขกมอญบางขุนพรหมสามชั้น ท่อน 1

น้ำตา ได้

ท - - - - - ช ล ช ด ช - ล - ท - - ล ท ร ด - - - ด - ล ดลฟ - ช

ในตอนคำร้องที่ว่า “น้ำตาได้” ให้ใช้เทคนิค ซ่อนเสียง

4.14 ปั่นเสียง ปั่นคำ เทคนิคการปั่นเสียงปั่นคำนั้น ได้แก่ การออกเสียงหรือเปล่งเสียงในเนื้อเรื่อง หรือการเอื้อนให้ค่อยๆ ชัดเจนขึ้นจากไม่ชัดมาชัด โดยต้องค่อยๆ เปล่งเสียงออกช้าๆ จนชัดเจนในที่สุด ตัวอย่างเช่น เพลงโสมส่องแสง สามชั้น ท่อน 1

ไอ้ ว่า แสง

---- - ---- ล -- ด ล ช ลช- ช ม - ช ม รด - รร ม ---- ช มชล- ล

4.15 เสียงปรับ เทคนิคการทำเสียงปรับนี้ ได้แก่ การเปล่งเสียงเอื้อนในบทเพลงต่างๆ ค่อยๆ เปล่งและสะกดดูเพียงเบาๆ เฉพาะในบางตอนที่ต้องการให้เกิดความไพเราะ ดังตัวอย่างในเพลงแขกต๋อยหม้อ สามชั้น ท่อน 1 ดังนี้ (เสียงปรับจะคล้ายกับเสียงครั้น)

ดำเนิน พलग ทาง มอง

---- - -- ช ช -- ฟ ล ช - ช --- --- ช --- ช ----

ดำเนิน อ้อ ฮ้อ อ้อ พलग คือ การเอื้อนที่ต้องทำเทคนิค “เสียงปรับ”

4.16 เสียงโปรย เทคนิคการทำเสียงโปรยนั้น ต้องเน้นเรื่องการออกเสียงที่ต้องค่อยๆ ผ่อนน้ำเสียงออกมาช้าๆ ในการเอื้อนและการออกเสียงคำร้อง การทำเสียงโปรยนั้นมักจะมีมากในกลุ่มเพลงที่มีอารมณ์รัก หวาน ดังตัวอย่าง เพลงเขมรโพธิสัตว์ สามชั้น ท่อน 1 ดังนี้

ไอ้ พ่อพลาย สาย สวาท

---- - ---- - - - ด ล - ดลร --- ฟ ช ฟ - ร --- ด

ฟ - ดล -- ด ร ด ล - ฟ --- ช ลชฟ-ชล --- ด ร ล - ล

ของพิมพ์

เอ๋ย

ช พ - - - - ร - - พ ช ดรด-พ - - - - ช ม ช ล - - - ด

จากทุกถ้อยคำจากโน้ตข้างบนนี้ ควรทำเสียงโปรยเพื่อให้เกิดความไพเราะได้อารมณ์รัก

4.17 เสียงผ่าน เทคนิคการผ่านเสียงได้แก่ การเอื้อนทำนองหรือคำร้อง จากเสียงหนึ่ง ไปยังอีกเสียงหนึ่ง โดยมีลักษณะผ่านเสียงค่อยเปล่งเสียงขึ้นและลงช้า ๆ ให้เกิดความไพเราะทั้งนี้อาจ มีการเน้นความหนักเบาจากการผ่านเสียงด้วย ดังอย่างจากเพลง เป๊าะ สามชั้น ท่อน 1

คิด ไป ใจ หาย

- - - - - - - - ด ช - - ล ชมชล-ด ร ด - ร ม ร ด - - - - - - - - ล - - - - - - - - ล

4.18 ผันเสียง เทคนิคการผันเสียง คือ การออกเสียงคำร้องให้ได้ตามวรรณยุกต์ ในเพลง ทุกเพลงมีคำร้อง การร้องคำร้องนั้นถ้าออกเสียงไม่ได้ตรงตามวรรณยุกต์ความหมายก็จะเปลี่ยนไป บางครั้งโน้ตบังคับเสียงจะออกเสียงให้ตรงกับเสียงของทำนองเพลงให้ยากก็ต้องการผันเสียงคำร้อง ให้ได้ตรงตามวรรณยุกต์ การผันเสียงนั้นค่อย ๆ เปล่งเสียงช้า ๆ ให้คำค่อย ๆ ชัด โดยผันจากเสียงหนึ่ง ไปยังอีกเสียงหนึ่ง คล้ายกับการผันวรรณยุกต์ กา ก่า ก้า ก๋า ก่า แต่มีใช้ผันทั้ง 5 เสียง อาจผัน แค่ 2-3 เสียง ตัวอย่างเช่น เพลงเขมรราชบุรี สามชั้น ท่อน 1 ดังนี้

ชะรอย กรรม จำ พราก

- - - - - ม - ม - - - ช ม ร ด - ร - - - ม ร - - - - - ด - - - - - ด - - - - - ล - ด ร

ต้อง จาก

ด ล ด ล - ช - ม ชมรด รม - ชม - ชล - - - - - ล ดล - ล - - - - - ร ด ล ด ร

ในช่วงคำร้องหลายตอนที่ต้องการผันเสียง จึงจะทำให้การร้องเกิดความไพเราะ

4.19 ผ่อนเสียง เทคนิคการผ่อนเสียงนั้นต้องออกเสียงตั้งแต่ตั้งแล้วค่อย ๆ ผ่อนให้เบา ลง แต่เสียงไม่เพี้ยนไปจากเดิม ยังคงตรงถูกต้องตามทำนองเพลง ในการขับร้องเพลงไทย มีเทคนิค การผ่อนเสียงอยู่มาก เพื่อให้เกิดความไพเราะ ดังตัวอย่างเพลง สืบท สามชั้น ท่อน 1 ดังนี้

เห็น ดอก ปา หนั้น

----- 2 - ๗ - ๑ ๒๕๗๒-๕ ๒ ----- ๗ ๕-๕ ----- ๕

ในช่วงคำร้อง “เห็นดอก” ต้องผ่อนเสียงจึงจะไพเราะ

4.20 ม้วนเสียง ม้วนคำ เทคนิคการม้วนเสียง ม้วนคำนั้น ต้องรวมคำร้องและการ
เอื้อนขมวดให้กระชับในบางตอน บางทีมีหลายตอนในเพลงหนึ่งๆ บางเพลงก็ไม่ใช่เลยก็มี ตัวอย่างเช่น
เพลงเต่ากินผักบั้ง ท่อน 1 ดังนี้

ยาม ก็น กณ จะกิน

----- 5 ----- 5 มรด-รม -- ๗ 5 ม 5 - 5 ชทลท-ทท

น้ำตา	ร่ำ
-------	-----

- ร ท ลทล-ท ลช--ล ทลช-ลติ ---- ---- -มดร ---ร

จากคำร้อง “ยามกิน” แล้วมีเงื่อนไขต่อไปคือคำร้อง “ก็จะกิน” ต้องใช้เทคนิคการม้วนเสียง ม้วนคำ มาจนถึงการเอื้อนแล้วลงด้วยคำร้องว่า “น้ำตาร่ำ” และต่อจากนั้นจนจบเพลงก็ใช้เทคนิคการม้วนเสียงม้วนคำเช่นเดียวกัน

4.21 โยกเสียง เทคนิคการโยกเสียงนั้นเป็นลีลาของการร้องที่มีการเปลี่ยนเสียงการร้องที่มีอยู่ในทำนองเพลงนั้นๆ จากเสียงหนึ่งไปยังอีกเสียงหนึ่งแล้วกลับมาร้องเสียงเดิมอีกโดยค่อยๆ ปล่อยเสียงซ้ำๆ มีการผ่อนเสียงบ้างให้เกิดความไพเราะนุ่มนวลน่าฟัง ไม่ใช่โยกเสียงให้สะดุดจะไม่เกิดความไพเราะ ดังตัวอย่างในเพลงทะยอยเขมร สามชั้น ท่อน 1 ดังนี้

-----ด-----ร-----ชม รมรด-----ฟ-ช ช

— — — ལྷ — — — ལྷ — — — ལྷ ག ལྷ ལྷ — — — — — — — ལྷ ག ལྷ ལྷ

ในตอนที่มีร่อง เป็นช่วงที่ต้องใช้เทคนิคการโยกเสียง

4.22 โยนเสียง เทคนิคการโยนเสียงนั้น หมายถึง การร้องเพลงในช่วงคำร้องและเอื้อนที่ต้องออกเสียงเน้นให้มีน้ำเสียงหนัก และกระแทกเสียงในบางตอน แต่ต้องสังเกตลีลาทำนองเพลง ความหนักเบา ช่วงจังหวะให้พอเหมาะพอดีไม่ใช่โยนเสียงจนเกินจังหวะ การโยนเสียงนี้มีมากในเพลงสำเนียงมอญ ตัวอย่างจากเพลงแขกมอญ สามชั้น ท่อน 2 ดังนี้

	เตะ	เอย	อา	เวา
-----	----	--- ด	--- ด -	- ร ---
เจียะโกย	ฮามราว	อาเว้า	ชาน	เอย
ท ช ล ช	-ช - ท	----	- ด - ท	ช ล ช -
		- ช ฟ ท	----	- ด
			ท ดร -	ร

การโยนเสียงจากคำร้องภาษามอญนั้นจะทำให้เพลงเกิดความไพเราะยิ่งขึ้น คำร้องตรงๆ ไม่ใช้เทคนิคการโยนเสียงก็ใช้ได้ แต่ไม่เกิดความไพเราะ

4.23 รวบเสียง เทคนิคการรวบเสียงหมายถึง การร้องรวม 2 เสียงเข้าด้วยกัน กันให้ฟังดูแล้วไม่สะดุดหูการรวบเสียงนี้มีอยู่เสมอในเพลงไทย แต่มีมากในเพลงที่มีสำเนียงจีน ตัวอย่างจากเพลงจีนลั่นถัน 2 ชั้น เที้ยวแรก

ดนตรี	ยังเยาว์	คุ่ม	เท่า
(--- ม	ช ม ร ด	- ช - ล	- ด - ร)
		--- ม	-- ช ช
		---	ร - ด - ด
	เป็นเอก	องค์	ปิ่น
		อนงค์	นาง
			ใน
ล ด ---	- ด - ล	ดรด - ด	--- ด
		--- ร	-- ม ม
		---	ร --- ร
			--- ร

การรวบเสียงนั้นจะสังเกตได้จากการรวมโน้ต 2 เสียงเข้าด้วยกัน

4.24 ลักจังหวะ ย้อยจังหวะ เทคนิคการลักจังหวะและย้อยจังหวะมีอยู่ในการร้องเพลงไทย การลักจังหวะนั้นเป็นการร้องที่ไม่ให้ลงเสียงตามจังหวะ แต่ลงเสียงก่อนจังหวะ ตามปกติการร้องเพลงนั้นจะลงเสียงตามจังหวะของหน้าทับและจังหวะฉับ แต่ในบางเพลงมีการลักจังหวะ ในการร้องเพลงต้องลงเสียงก่อนจังหวะจึงจะเกิดความไพเราะ แต่การย้อยจังหวะนั้นการลงเสียงให้หลังจังหวะตกนิดหน่อย เรียกว่า ย้อยจังหวะ ตัวอย่างการลักจังหวะจากเพลงจรเข้หางยาว สามชั้นท่อน 3 ดังนี้

อันมา	นพ	จบ	เจน
----	- ฟ ท ร	- ฟ - ร	- ฟ - ร
	ช-ชฟชล	-- ดร	---
		ฟ	ร -พรฟ

การร้องที่ลงเสียงก่อนจังหวะตก เป็นการร้องแบบ “ลักจังหวะ” ส่วนการย้อยจังหวะ ไม่ค่อยนิยมถ้าร้องประกอบระบำ ละคร โขน ย้อยจังหวะจะไม่กระชับ นิยมเฉพาะในเพลงร้องส่งที่จะจบลงให้ย้อยจังหวะนิดหน่อยในบางเพลงเท่านั้น

4.25 เลื่อนไหล (ขึ้น ลง) เสียงเลื่อนไหลนั้นบางทีเรียกว่าเสียงเพี้ยน บางครั้งเพี้ยนสูงคือ เสียงเลื่อนไหลขึ้นสูงหว่าทำนองจริง บางครั้งเลื่อนไหลลงคือเพี้ยนต่ำหว่าทำนองจริง อย่างนี้ทำให้ไม่น่าฟัง รวมๆ เรียกว่า “ร้องเพี้ยนเสียง” แต่ถ้าในบางเพลงมีความจำเป็นต้องร้องให้เลื่อนไหลจากเสียงหนึ่งไปยังอีกเสียงหนึ่งแต่ไม่เรียกว่าเพี้ยนก็มี กลับเป็นเทคนิคการทำเสียงเลื่อนไหลให้เกิดความไพเราะได้อีกอย่างหนึ่งคล้ายๆ กับการโยกเสียงและโยนเสียงดังได้กล่าวไปแล้ว ประมาจารย์ทางการขับร้องบางท่านก็เรียกเทคนิคการโยนเสียงและโยกเสียงว่า “เลื่อนไหล” (ให้ดูตัวอย่างโน้ตเพลงจาก โยนเสียง และโยกเสียง)

4.26 เสียงสะดุด (หรือ “เสียงปรับ” ซึ่งคือเสียงสะดุดเบาๆ) เทคนิคการทำเสียงสะดุดนั้นเป็นวิธีกันกับการทำเสียงปรับซึ่งได้กล่าวมาแล้วประมาจารย์ทางการขับร้องเรียกเทคนิคการร้องเหล่านี้แตกต่างกัน แต่จริงๆ แล้ววิธีการทำเทคนิคเหล่านี้เหมือนกัน ทั้งผู้เขียนจึงนำชื่อต่างๆ ที่ได้สัมภาษณ์ประมาจารย์ทั้งหมดมาลงไว้เพื่อจะได้ทราบในด้านเทคนิคต่างๆ ได้ทั้งหมด ดังอย่างโน้ตเพลงดูจาก เสียงปรับ

4.27 เสียงหนัก เสียงเบา เทคนิคการทำเสียงหนักเบานั้นจะมีอยู่ในเพลงไทยทุกเพลงทำได้ง่ายมาก คือ เสียงหนักก็ต้องออกเสียงให้ดังบางครั้งต้องกระแทกเสียง ส่วนเวลาทำเสียงเบาก็ต้องออกเสียงให้เบา ซึ่งไม่ยากในการออกเสียง แต่ต้องฝึกให้เหมาะสมถูกต้องตามลีลาทำนองเพลง ตัวอย่างเสียงหนัก เสียงเบา จากเพลงพม่าเห่ สองชั้น เทียวกลับ ดังนี้

เอ๊ะ	อ้ายลูก	เชลย	กล้า
-----	---ด	--ช	-ม-มรด
	-ม--	-ด-ร	มร-ดต
			รด-ดล
คว่ำหัว	กู	เอย	
-ด-ร	ดล	ด-ช	ลช
มช	-ล-ด	----	ชม-ช
			ลช-ม
			---ม

คำว่า เอ๊ะ อ้ายลูก และคำว่า คว่ำหัว กู ต้องใช้เสียงหนักจึงจะได้อารมณ์เพลงและเกิดความไพเราะ ตัวอย่างเสียงเบา จากเพลงแขกมอญบางขุนพรหม สามชั้น ท่อน 1 ดังนี้

พลาย งาม

--- ท --- ร ท ล --- ท ล ซ - ล ทล - ซฟ --- ล --- ล

ความ อาลัย

---๗ ---๘ ทศรต -๗-๑ ---- -๑-๑ --- ร ---ร.ร

คำว่า อาลัย ให้ทำเสียงเบาเพราะในลีลาทำนองและคำร้องของเพลงนี้ ถ้าใช้เทคนิคเสียงเบาจะทำให้เพลงได้อารมณ์ เพลงนี้ก็จะเกิดความไพเราะยิ่งขึ้นกว่าการร้องที่ไม่มีเสียงเบา และเสียงหนักดังกล่าวนั่นแล้ว

4.28 **ทางเสียง** ทางเสียงคือ การออกเสียงคำร้องในบทเพลงไทย ตอนท้ายคำต้องลากเสียงให้ยาวกว่าปกติแต่อยู่ในลีลาทำนองของเพลงไม่ให้เพี้ยนเสียง การทำเทคนิค “ทางเสียง” นี้มีเป็นบางตอนเท่านั้น ถ้าท่านทำทุกตอนก็จะไม่ไพเราะต้องแล้วแต่ปรมาจารย์ทางการขับร้องที่จะสอนหรือแนะนำว่าในตอนนี้ควรใช้เทคนิค “ทางเสียง” หรือไม่

ตัวอย่างเพลงลาวดวงเดือน ท่อน 1

ไอ้ ละหนอ ดวงเดือน เอย

[illegible]

คำว่า ละหนอ และคำว่า ดวงเดือน เอย อาจใช้เทคนิคการเอื้อนแบบมี “หางเสียง”

4.29 เหนือเสียง เทคนิคการเหินเสียงคล้ายๆกับเสียงเลื่อนไหล แต่เลื่อนไหลไปในทางสูง คือ เลื่อนเสียงจากเสียงต่ำไปเสียงสูงในเสียงเดียวกันหรือคนละเสียงก็ได้ ตัวอย่างจากเพลงกระอาทิตย ชิงดวง ดังนี้

เจ้าหน้าพล ยวน ใจ ให้พี่ เซย

--- ၆၆ - ၇ --- ၁ ၇၁ - ၂ --- ၁၁ ၂၁၇ - ၁၇၇ --- ၁၂

จากตัวอย่างเพลงพระอาทิตย์ชิงดวง คำว่า เขย ควรใช้เทคนิคการ “เหินเสียง”

4.30 โหนเสียง เทคนิคการโหนเสียงนั้นต้องเปล่งเสียงไปในทางเสียงสูงคล้ายๆกับเหินเสียงแต่การโหนเสียงนี้ต้องพยายามดันเสียงเหมือนกับจะเสียงไม่ถึงแต่ดันไปให้ถึง หรือโหนไปให้ถึง เทคนิคอย่างนี้มีไม่มากนัก ไม่มีในทุกเพลง ส่วนมากจะมีในเพลงที่มีอารมณ์เศร้าและอยู่ในช่วงจังหวะที่ช้าจึงจะทำเทคนิคการโหนเสียงได้ดี ตัวอย่างจากเพลง แขกลพบุรี ท่อน 1 ดังนี้

ลำดวน	เอ๋ย	พี่จะ	ด่วน
----	-- ร ร	--- ร	ดทต - ร - ซ - -
		-- ร ด	--- ด - ร - -
		ไปก่อน	แล้ว
-- ร ท	- ล ร ซ	--- ล	ท ล ซ-ลต
		----	--- ด - ร - ด
			รม - มซ
		ทั้งเกิด	แก้ว
			พิ
			กุล
--- ร	- ล - ม	ฟ - ซ ฟ	ม ร - ร
		ด - - -	---
			--- ม
			ร - - ร

คำว่า ทั้งเกิด ใช้เทคนิคการโหนเสียง

4.31 เสียงลอย เทคนิคการทำเสียงลอยนั้นเวลาร้องทำเสียงจำไม่ลง ครบบางท่านเรียกว่าทำเสียงตึงซึ่งต้องทำเสียงสูงแล้วให้ลอยไว้ไม่ลงเสียงมาเป็นเสียงอื่นหรือลงเสียงให้ต่ำลงมา

มนต์	มีน
ฟ ซ - ฟ	--- ซ - ท - ด
	รดท-ตร

	--- ด - ด - ร

คำว่า มีน ต้องทำเสียงลอย

4.32 เสียงอ้าย (เสียงผี) การทำเสียงอ้าย ต้องใช้เสียงสูงกว่าเสียงจริงออกเสียง โดยเปล่งเสียงออกทางปากและจมูก ทำให้เสียงที่ออกมาสั้นเบาว่าปกติ เสียงอ้ายนี้จะเกิดขึ้นต่อเมื่อมีความจำเป็นต้องใช้เสียงนี้ซึ่งทำได้ยาก ส่วนมากจะไม่ค่อยใช้ ประมาจารย์บางท่านเรียกว่า “เสียงผี” ตัวอย่างเพลงที่ใช้เสียงอ้าย (เสียงผี) จากเพลงบัลลังก์ สามชั้น ท่อน 3

หนาว	น้ำค้าง
---	---
---	ล
ล ซ ฟ ซ	ล ซ ด ล
ล - -	ซ
ลซฟ ซล	---
ด	ฟซ
ซลซลซฟ	

ในคำร้อง “หนาวน้ำค้าง” เน้นตรงคำว่า “น้ำค้าง” ต้องใช้เสียงสูงที่เรียกว่าเสียงอ้ายหรือเสียงผี

4.33 อมเสียง เทคนิคการอมเสียง หมายถึงการร้องเพลงที่มีช่วงต่อเนื่องต้องหุบปาก แต่ยังมีเสียงอยู่ เรียกว่าอมเสียง ในคำร้องบางตอนต้องหุบปาก แต่หุบปากมากแล้วเสียงขาดตอน เพลงไม่ต่อเนื่อง จึงใช้เทคนิคการอมเสียง ตัวอย่างจากเพลง เขมรราชบุรี สามชั้น ท่อน 1 ดังนี้

ชะรอย	กรรม	จำ	พราก
----	- ม - ม -- ม ร	ร ด - ร -- ม ร	--- ด --- ด ล - ด ร
		ต้องจาก	ไกล
ด ล ด ล	-ช - ม ชมรด รรม	-ช ม - ช ล - - - ล	ด ล - ล ด - - ร ด ล ด ร

“กรรม” และ “จำ” มีการอมเสียง

4.34 เสียงลงทรวง เทคนิคการทำเสียงลงทรวงนั้นค่อนข้างยาก ส่วนมากนักร้องชายจะนิยมทำเทคนิคนี้มากกว่านักร้องหญิง เพราะต้องใช้แรงกระแทกเสียงลงไปในลำคอและเลยลงไปถึงอกให้เกิดความสั่นสะเทือน เสียงจะสั้นน้อยๆ ฟังแล้วเกิดอารมณ์สะเทือนใจ เป็นเทคนิคที่ทำได้ยากอย่างหนึ่ง ตัวอย่างจากเพลงเขมรราชบุรี สามชั้น ท่อน 2

	เหมือน	กลิ่น
---ช ลชม ชล ---ด ---ร --- ---ม -ช -ด --ม ร		
	สไบ	นาง
---ม ---ช ลช ด ล ช ม ช ร --- ---ร --ด ด ---ด		
---ร ด ล -ร ---ม --ช ร --ม ร ล ล -ด ---ด -- -ด		
	ชนิษ	ฐา
---ช ---ล ---ร -ม ร ด --ร ด -ท ล ล --ล ท -ลลร ลทลช		

การทำเสียงลงทรวงจะต้องเป็นเสียงต่ำในช่วงเอื้อน บรรทัดที่ 3 ม ร ล ล - ด เอื้อนลงทรวงในเสียง โด

4.35 เสียงปลิว เทคนิคการทำเสียงปลิวนั้นคล้าย กับการสะบัดเสียงให้ปลิวไปมาซึ่งการทำเสียงปลิวนี้อยู่ในตอนหางเสียงซึ่งจะต้องสะบัดเสียง 2-3 ครั้ง จึงจะเรียกว่าเสียงปลิว ถ้าสะบัดครั้งเดียวเรียกว่าสะบัดเสียง ตัวอย่างจากเพลง โสมส่องแสง สามชั้น ท่อน 3 ดังนี้

ตัวอย่างเพลงที่มีการสับัดเสียง คือเพลงเขมรโพธิสัตว์ สองชั้น ท่อน 1 ดังนี้

		พริ้ว		พรอด		กอด		จูบ	
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด</			

เทคนิค การสับัดเสียง อยู่ที่ คำว่า มิ ใคร่ -อื้อ อื้อ ฮื้อ ฮื้อ นอน

4.39 **ทิ้งเสียง** เทคนิคการร้องทิ้งเสียงมีอยู่ในเพลงฉุยฉาย ซึ่งจะเห็นได้ชัด นิยมร้องเน้น คำ เช่น ฉุยฉาย จะขึ้นไปเฝ้า เจ้าก็กริดกราย เยื้องย่างเจ้าช่างแปลงกาย ให้ละเอียดละม้ายสีดานง ลักษณะเทคนิคการร้องทิ้งเสียงนี้จะคล้ายๆ กับการเน้นเสียงแต่การทิ้งเสียงนั้นร้องจบแต่ละคำจะหยุด ไม่มีเอื้อนท้ายคำต่อเหมือนกับทิ้งเสียงให้ขาดไป

ฉุยฉาย

				ฉุย	ฉาย	เอย	
- - - ด	-ท-ม	ชมรทช-ร	มรชม-ม	- - - ด	ร - - ด	ร - - ด	ทลชม-ช

4.40 **เสียงลอยจังหวะ** เทคนิคการลอยจังหวะคล้ายกับการทำเสียงลอย ดังได้กล่าวไปแล้ว แต่การทำเสียงลอยจังหวะนั้น คนร้องจะให้จังหวะตกตามหน้าทับก่อนจึงจะขึ้นร้องตอนต่อไป บางเพลงอาจหยุดร้องรอให้ได้ครบจังหวะหน้าทับแล้วจึงร้องต่อ มีมากในเพลงประเภททยอย

4.41 **บิ๊บเสียง** การบิ๊บเสียง หมายถึง การทำให้เสียงแหลมเล็กลง บางทีคนร้องเสียงใหญ่ ไม่เหมาะสมกับลีลาของเพลงที่ร้อง ก็ต้องใช้เทคนิคการบิ๊บเสียงเป็นบางตอน แต่บางครั้งทำแล้วไม่ไพเราะหรือเพี้ยนเสียงไปก็ไม่ควรทำ เพราะการร้องบิ๊บเสียงฟังแล้วไม่สบายหู

4.42 **กนกคอ** คำว่ากนกคือนี้ คุณหญิงขึ้น ศิลปะบรรเลง เป็นผู้กล่าวถึง ให้เปรียบเทียบ ลายกนกของไทยในความงดงามกับการขับร้องเพลงไทย เพราะลายกนกของไทยมีสัดส่วนเปรียบเทียบ ได้กับเพลงเล้ามืดววดลายที่ตัวกนกและปลายสับัดงดงามคล้ายกับการเอื้อนของเพลงไทยที่ต้องตกแต่ง ให้งดงามเช่นเดียวกัน ปรมาจารย์บางท่านเรียกการตกแต่งการร้องให้ไพเราะว่า “เม็ดพราย”

4.43 การประดิษฐ์คำ การประดิษฐ์คำ มีความหมายเช่นเดียวกับการปั้นคำ ดังได้กล่าวไปแล้ว แต่ปรมาจารย์บางท่านได้กล่าวถึงการประดิษฐ์คำด้วย แต่มีความหมายเดียวกันคือ การร้องเพลงต้องประดิษฐ์ถ้อยคำให้เกิดความไพเราะต้องค่อยๆ ปล่อยคำออกมาช้าๆ จากไม่ชัดมาชัด เช่น คำว่า “จำพรากร” ต้องออกว่า จำ พรา-รา-พรากร

4.44 กระดังहु หมายถึง เสียงที่ได้ยินแล้วไม่น่าฟัง ห้วน จ้า หรือเสียงแข็งเกินไป ฟังแล้วกระดัง हु การร้องเพลงแบบนี้ไม่มีเสียงหนักเบา ไม่ไพเราะ

4.45 นุ่มहु คำว่า นุ่มहु หมายถึง การร้องเพลงเมื่อฟังแล้ว นุ่มนวล น่าฟัง มีเสียงหนัก เบา มีการประดิษฐ์คำ ไม่จำเกินไป แตกต่างจาก “กระดังहु”

4.46. สำเนียงเพลง คำว่าสำเนียงเพลงนั้นจะมีอยู่ในทุกๆ เพลง แตกต่างกันตามลีลาทำนองเพลงนั้น ๆ เช่น เพลงสำเนียงลาว ก็มีลีลาทำนองที่ใกล้เคียงกับชาตลาว ที่เป็นบ้านใกล้เรือนเคียงกับเรา เพลงสำเนียงแขก ก็จะมีลีลาทำนองใกล้เคียงกับประเทศแถบอินเดีย เพลงสำเนียงพม่า ก็จะมีลีลาทำนองเพลงใกล้เคียงกับทางประเทศพม่าเป็นต้น ทั้งนี้ทั้งทางร้องและทางรับในเรื่องสำเนียงเพลงนี้ต้องมีการกล่าวถึงอีกพอสมควรจึงจะเข้าใจถ่องแท้ ในที่นี้ขออธิบายเพียงเท่านี้

5. องค์ความรู้ด้านหลักการการขับร้องเพลงไทย

การขับร้องเพลงไทย เป็นส่วนหนึ่งของดนตรีไทย ซึ่งเป็นศาสตร์สาขาหนึ่งในด้านศิลปะ ลักษณะของการขับร้องส่วนใหญ่ร้องตามบทประพันธ์สานกับการเอื้อน ที่ประกอบไปด้วยลีลาอารมณ์ต่าง ๆ อาทิ อารมณ์โกรธ อารมณ์รัก อารมณ์เศร้าโศกเสียใจ ซึ่งแต่ละลักษณะใช้เสียงสื่ออารมณ์ให้แตกต่างกันไปคำว่า “ขับร้องเพลงไทย” เป็นชื่อที่คนทั่วไปรู้จัก แต่ทางวิชาการดุริยางคศิลป์ไทย ได้กำหนดให้ใช้ชื่อเฉพาะว่า “คีตศิลป์ไทย” ซึ่งมีความหมายดังนี้ (ศิริวรรณ รัตนทัศนีย, 2528 น. 16) คำว่า “คีตศิลป์” เป็นคำสองคำผสมกันคือคำว่า “คีต” และคำว่า “ศิลปะ”

“คีต” หมายถึงการใช้เสียงโดยเปล่งเสียงออกมาจากลำคอโดยตรง “ศิลปะ” หมายถึง สิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นหรือดัดแปลงขึ้นจากธรรมชาติให้เหนือกว่าธรรมชาติทั้งนี้ต้องเป็นไปด้วยความรอบรู้และความชำนาญของผู้สร้าง สร้างให้เกิดความประณีตงดงามไพเราะ อ่อนหวาน จะเป็นในทางใดก็ตาม (ทางหู, ทางตา) ทำให้เกิดผลแก่ผู้ฟัง ผู้พบเห็นนั้นบังเกิดอารมณ์และความรู้สึก สะเทือนใจ มีอารมณ์คล้อยตามได้ เมื่อนำคำสองคำนี้มาผสมรวมกันเป็นคำเดียวกันว่า “คีตศิลป์” จึงหมายความว่า ศิลปะแห่งการใช้เสียงอย่างมีระเบียบแบบแผนไพเราะประณีตงดงาม

การขับร้องเพลงไทยเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งของไทยที่มีการสืบทอดกันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันโดยประกอบไปด้วย คำประพันธ์ การเอื้อน ที่มีลักษณะ สั้น ยาว เบา ดัง เป็นโครงสร้างในการขับร้องโดยอาศัยวิธีการที่สามารถทำให้การขับร้องนั้นมีความไพเราะนุ่มนวล อยู่ภายใต้แบบแผนของการขับร้อง ซึ่งขึ้นอยู่กับชนิดของการขับร้องเพลงประเภทต่างๆ ก่อนที่จะมีวิวัฒนาการมาเป็นการขับร้อง อย่างมีแบบแผน ดังเช่นปัจจุบันนี้ อาจสันนิษฐานได้ว่าในสังคมมนุษย์ มีกิจกรรมที่เป็นมูลเหตุที่อาจก่อให้เกิดการขับร้องในหลายทางด้วยกัน อาทิ การสวดมนต์บูชาเทพเจ้า การทำงาน การเล่นนิทาน การกล่อมเด็กจากข้อสันนิษฐานดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่ากิจกรรมทุกๆ อย่างล้วนต้องใช้เสียงซึ่งมนุษย์มีอยู่แล้วตามธรรมชาติ กระทำสิ่งเหล่านั้น ได้แก่

ร้อง การเปล่งเสียงออกมาเป็นถ้อยคำหรือเป็นอย่างสระ อือ เออ ให้ครบถ้วนถูกต้องตามจังหวะและทำนองที่กำหนดไว้ ด้วยเหตุที่การร้องต้องถือจังหวะและทำนองซึ่งประพันธ์ไว้อย่างซับซ้อนเป็นสำคัญ ดังนั้นถ้อยคำหรือเสียงใดๆ ที่เปล่งออกมาจึงต้องน้อมเข้าหาทำนอง เช่น ร้องเพลงต่างๆ ส่วนการร้องเพลงพื้นเมืองหรือเพลงกล่อมเด็กจะมีลักษณะและวิธีการของการ “ขับ” ระคนอยู่เป็นอันมาก (สารานุกรมศัพท์ดนตรีไทย ภาคคีตะ-ดุริยางค์, 2540, น. 133) ขับ การเปล่งเสียงออกมาเพื่อนำเสนอเรื่องราวด้วยทำนองที่ไม่ซับซ้อน ด้วยเหตุที่ผู้ขับมุ่งนำเสนอเรื่องราวเป็นสำคัญ จึงส่งผลให้แบบแผนเกี่ยวกับจังหวะและเสียงไม่แน่นอนตายตัว แต่ผู้ฟังหรือผู้ขับสามารถทราบได้ว่าเป็นการขับทำนองใดจากการปรากฏเสียงสูงต่ำที่สัมพันธ์กับลีลาจังหวะเฉพาะของการขับแต่ละชนิด เช่น ขับเสภา ขับกล่อม (ราชบัณฑิตยสถาน, 2540 น. 23)

องค์ประกอบของการขับร้องเพลงไทย

1) ถ้อยคำ

ถ้อยคำ หมายถึง บทร้องที่ส่วนมากเป็นกลอนแปด แล้วนำมาแบ่งวรรคตอนแล้วมีสลับร้องเอื้อนและถ้อยคำ การร้องถ้อยคำนั้นต้องเปล่งเสียงถ้อยคำให้สละสลวยเหมาะสมที่เรียกกันว่าต้องปั้นคำ ถ้อยคำที่สละสลวยถูกต้องอักขรวิธี คำ ร.ล ควบกล้ำชัดเจน ถ้อยคำที่เปล่งออกมาไม่ขัดเขินเข้ากับบทเพลงนั้น ๆ ได้ดี

ในด้านถ้อยคำนั้นสามารถฝึกหัดได้ตามลำดับขั้นดังนี้

- อ่านหรือท่องบทร้องได้ถูกต้อง
- อ่านหรือท่องบทร้องได้ถูกต้องตามวรรคตอนของบทประพันธ์
- อ่านหรือท่องบทร้องได้ถูกต้องตามคำควบกล้ำและจังหวะของเพลง

- อ่านทำนองเสนาะได้ถูกต้องตามลักษณะของ โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน
- ขับร้องและประดิษฐ์ถ้อยคำและใช้เสียงได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและประณีต ด้วยการเน้น

การประคบเสียง

2) การเปล่งเสียง

การเปล่งเสียง หมายถึง การออกเสียงจากลำคอ ทรวงอก ท้อง และนาสิกได้ถูกต้องเต็มเสียง อย่างสม่ำเสมอและรักษาระดับเสียงได้คงที่ ซึ่งหมายถึงเสียงที่ไม่สูงหรือต่ำกว่าระดับเสียงดนตรีที่ต้องการการเปล่งเสียงนั้นมีวิธีการฝึกและมีขั้นตอนในการเปล่งเสียง ดังนี้

- เปล่งเสียงไล่ระดับเสียงขึ้นลงตามมาตรฐานระดับเสียงดนตรีไทยโดยไม่เพี้ยน
- เปล่งเสียงไต่ยาว 1 ช่วงของจังหวะ ฉิ่ง-ฉับ ในอัตราสองชั้น และหายใจระหว่างการ

เปลี่ยนแต่ละระดับเสียงภายหลังจังหวะฉับ

- ไล่ระดับเสียงขึ้นลงหนึ่งช่วงเสียงตามมาตรฐานระดับเสียงดนตรีไทยโดยไม่หายใจ
- เปล่งเสียงไต่ยาว 1 ช่วงของจังหวะ ฉิ่ง-ฉับ ในอัตราจังหวะสามชั้น และหายใจ

ระหว่างการเปลี่ยนแต่ละระดับเสียงภายหลังจังหวะฉับ

- เปล่งเสียงยาวได้ความดังที่หนึ่งช่วงลมหายใจ(ตริงเสียงหรือตึงเสียง)
- ไล่ระดับเสียงขึ้นหรือลงได้เกิน 1 ช่วงเสียงโดยไม่หายใจ
- เปล่งเสียงได้ตรงตามเสียงเครื่องดนตรีหรือเสียงร้องนำ
- ออกเสียง “เออ” โดยไล่เสียงจากต่ำไปหาสูงในลักษณะดังนี้

- จากทรวงอก (เสียงระดับต่ำ)
- จากลำคอ (เสียงระดับกลาง)
- จากนาสิก (เสียงระดับสูง)

- เอื้อนตามทำนองของเพลงที่ได้ยินได้ชัดเจนโดยไม่เอื้อนเสียงเป็นช่วง

- หลบเสียงจากสูงลงมาต่ำ หรือต่ำขึ้นมาสูงได้เหมาะสมถูกต้องตามหลักการของการขับร้อง

เพลงไทย

ในหัวข้อการเปล่งเสียงนี้มีการเปล่งเสียงต่างๆ หลายวิธี หากใช้คำว่า “เทคนิค” จะเข้าใจได้ง่ายกว่า การเปล่งเสียงในการขับร้องเพลงไทยนี้เป็นลีลาของการเอื้อนที่มีหลายแบบแตกต่างกันมีชื่อเรียกที่ครูทางร้องของดนตรีไทยได้ให้ศัพท์หรือบัญญัติศัพท์ไว้ ศัพท์เหล่านี้ก็มีอยู่ในหนังสือ เกณฑ์มาตรฐานวิชาและวิชาชีพดนตรีไทยซึ่งผู้เขียนเป็นผู้หนึ่งที่เป็นอนุกรรมการในการทำเกณฑ์มาตรฐานการขับร้องเพลงไทยของทบวงมหาวิทยาลัย (กาญจนา อินทรสุนานนท์, 2540 น. 65-66)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

กาญจนา อินทรสุณานนท์ (2526, น. 22) ได้วิจัยการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพลงพื้นบ้านภาคกลาง ในระดับปริญญาตรี โดยใช้บทเรียนโมดูลกับการสอนปกติ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้บทเรียนโมดูลสูงกว่าการสอนแบบปกติ

รุจิ ศรีสมบัติ (2543, น. 1) ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การศึกษาทางร้องเพลงเสภาของครูศิริ วิชเวช กล่าวถึงคำร้องว่า เมื่อออกเสียงคำร้องเป็นทำนอง จะมีความสัมพันธ์กับเสียงวรรณยุกต์ใน ภาษาพูดในลักษณะของการดำเนินทำนองที่เคลื่อนที่ไปในแนวเดียวกันเป็นส่วนใหญ่ ยกเว้นบางคำที่ ต้องการร้องให้ตรงกับเสียงลูกตก ในส่วนของการเอื้อน มีเอื้อนท้ายคำเป็นการเอื้อนที่ให้ตรงกับเสียง ลูกตก เอื้อนระหว่างคำ เป็นการเอื้อนสั้นๆ ที่อยู่ระหว่างคำร้อง เอื้อนอิสระ เป็นการเอื้อนที่ใช้ทักษะ แสดงให้เห็นถึงความสามารถของผู้ขับร้อง การเอื้อนนี้ลูกตกของทำนองเอื้อนจะตรงกับลูกตกของ ทำนองเพลงแต่ทิศทางของคำอาจแตกต่างกัน

คนพล จันทรหอม (2539, น. 39) กล่าวถึงจังหวะกับการขับร้องว่า จังหวะคือ การแบ่ง ส่วนย่อยของทำนองเพลงออกเป็นระยะๆ และต้องดำเนินไปด้วยเวลาอันสม่ำเสมอ ไม่ว่าจะเป็น นักร้องหรือนักดนตรีต้องมีความแม่นยำในเรื่องจังหวะ เพราะหัวใจของการบรรเลงหรือการขับร้องอยู่ ที่จังหวะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการร้องส่งนั้น ผู้ขับร้องจะต้องแสดงความสามารถแต่เพียงผู้เดียวถ้า ร้องจังหวะไม่ดีแล้ว อาจจะทำให้เพลงล่มได้

จิรวรรณ อัญญาวัชร (2534, น. 86) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบทักษะการเป่าขลุ่ยรีคอร์ เดอร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม ระหว่าง กลุ่มที่สอนโดยการอ่านโน้ต ผลการวิจัยพบว่านักเรียนกลุ่มที่สอนโดยการร้องโน้ต มีทักษะการเป่า ขลุ่ย รีคอร์เดอร์สูงกว่านักเรียนกลุ่มที่สอนโดยการอ่านโน้ต

นพธร ปัญญาพิสิทธิ์ (2540, น.348) การเอื้อนเสียงในทำนอง เพลงไทยนั้นครูผู้อาวุโสหลาย ท่านจะมีวิธีการใช้เสียงด้วยวิธีการแตกต่างกัน เช่น การเอื้อนเสียงที่ใช้เชื่อมระหว่างคำร้อง การเอื้อน เสียงคำร้อง และการเอื้อนเสียงท้ายคำร้องเพื่อให้คำร้องมีเสียงตรงกับเสียงของลูกตกในทำนองทางรับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ถนนอมศรี แสงทอง (2540, น. 254) พบว่า

1. บทเพลงที่มีเอื้อนจะสามารถแบ่งคำร้องออกเป็นกลุ่ม ๆ โดยมีเอื้อนท้ายคำต่อจาก กลุ่มคำร้องและมีเอื้อนอิสระระหว่างกลุ่มคำร้อง
2. บทเพลงที่ไม่มีเอื้อนอิสระไม่สามารถแบ่งกลุ่มคำร้องออกเป็นกลุ่มๆได้

3. คำร้องที่แบ่งเป็นพยางค์ตามเสียงวรรณยุกต์นั้นเมื่อร้องเป็นทำนองแล้วส่วนใหญ่ออกเสียงร้องให้มีความหมายโดยออกเสียงตามเสียงวรรณยุกต์นั้นๆ

4. เอื้อนท้ายคำเป็นเอื้อนที่เอื้อนเพื่อให้ลงเสียงลูกตก เมื่อคำร้องที่ตรงกับเสียงลูกตกนั้นๆ ร้องแล้วไม่ตรงกับเสียงลูกตก

5. เอื้อนอิสระเป็นเอื้อนที่ประดิษฐ์ขึ้นระหว่างกลุ่มคำร้องอาจเป็นการเอื้อนตามทำนองเพลงหรือเอื้อนแตกต่างจากทำนองเพลง

สมพร เฉลียวศิลป์ (2547, น. 348) ได้ศึกษาวิธีขับร้อง เพลงในต้นาคบาศของอาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทิน โดยผลการศึกษาพบว่า

1. ประวัติเพลง ในต้นาคบาศมีเพลงจำนวนทั้งสิ้น 29 เพลง พบว่าเป็นเพลงเก่าที่มักใช้ในการแสดงโขน ละคร เป็นเพลงอัตราสองชั้นและชั้นเดียว มีเพลงหน้าทับปรบไก่ เพลงหน้าทับสองไม้ เพลงหน้าพาทย์และเพลงหน้าทับพิเศษ

2. การแบ่งวรรคคำร้อง พบว่าอาจารย์เจริญใจ แบ่งเป็นกลุ่มคำได้มากที่สุด 4 คำ น้อยที่สุด 2 คำ โดยคำนึงถึงความสละสลวยและความหมายตามบทประพันธ์

3. ช่วงการหายใจ พบว่าอาจารย์เจริญใจ จะหายใจบริเวณ ท้ายวรรคเอื้อนก่อนจะถึงคำร้อง และท้ายคำร้องก่อนจะเริ่มเอื้อนในวรรคต่อไป ช่วงสั้นที่สุดของการหายใจนับได้ 1 ห้องเพลง และช่วงยาวที่สุดของการหายใจนับได้ 3 ห้องเพลงของจังหวะ 2/4

4. เทคนิคในการออกเสียงคำร้อง พบว่าอาจารย์เจริญใจ ออกเสียงตรงเมื่อคำร้องและทำนองสอดคล้องกัน ในกรณีที่ทำนองและคำร้องเมื่อเปล่งเสียงตรงแล้วทำไม่ได้ ก็จะใช้วิธีการผันเสียง และท่านยังใช้วิธีบังคับให้เสียงสั้นและยาว การควบคุมเสียงเบาและดัง ประยุกต์ให้เกิดความไพเราะ ยิ่งขึ้น

5. เทคนิคในการเอื้อน พบว่าอาจารย์เจริญใจ ใช้คำที่ไม่มี ความหมาย เอื้อน ใน 29 เพลง จำนวน 19 คำ ทำนองเอื้อนจะผันแปรไปตามทำนองเพลงแต่ละเพลง ลักษณะเด่นของการเอื้อน อยู่ ที่การบังคับเสียงให้เคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่องนุ่มนวล กรณีที่ทำนองซ้ำหลายเที่ยวอาจารย์จะเปลี่ยนทำนองเอื้อนอย่างน่าสนใจยิ่ง ความพิเศษของการขับร้องเพลงในต้นาคบาศ ของอาจารย์เจริญใจ จะอยู่ที่การเปล่งเสียงคำร้องและเอื้อนอย่างวิจิตรบรรจงสอดคล้องไปกับเนื้อเพลงและอารมณ์ของเพลง

นอกจากนี้ มีงานวิจัยสร้างสรรค์คีตศิลป์ของกิตตินันท์ ชินสำราญ (2560, น.56) ได้วิจัยเพื่อค้นหาเทคนิคพิเศษในการขับร้องบทเพลงร้องศิลป์ของไทย โดยการค้นคว้าข้อมูลด้านสรีระ วิทยาการกำเนิดเสียงร้องจากหนังสือและตำรา ด้านการขับร้อง เก็บข้อมูลด้านเทคนิคการขับร้องบทเพลงร้องศิลป์ไทยโดยการสังเกตวิธีการขับร้องของนักร้องกลุ่มตัวอย่างจากสื่อบันทึกเสียงและการสัมภาษณ์

ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนๆ ข้อมูลที่ได้ทั้งหมดนำมาทำการทดลอง วิเคราะห์เปรียบเทียบกับความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาและเทคนิค การขับร้องของตนเองตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน จนสังเคราะห์ออกมาเป็นองค์ความรู้ด้านเทคนิคการขับร้องบท เพลงร้องศิลป์ไทยที่สามารถจัดหมวดหมู่ตามกระบวนการกำเนิดเสียงของมนุษย์ทั้ง 4 กระบวนการ ได้แก่ กระบวนการหายใจ กระบวนการเปล่งเสียงร้อง กระบวนการสร้างเสียงกังวาน และกระบวนการออกเสียงคำร้อง เพื่อใช้เป็นพื้นฐานความรู้ในการขับร้อง รวมถึงเป็นแนวทางในการใช้เสียงร้องถ่ายทอดอารมณ์ของบทเพลงใน การแสดงบทเพลงร้องศิลป์ไทย ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. งานวิจัยต่างประเทศ

Koeiaq และ Hill (1967, pp. 12) ได้สรุปผลการวิจัยเปรียบเทียบผลการเรียนการสอนโดยใช้วิธีวิดีโอเทปกับการสอนจากครูในห้องเรียน ผลการวิจัยปรากฏว่าการเรียนการสอนโดยวิธีวิดีโอเทปมีผลดีกว่าการสอนโดยครู ทั้งนี้อาจเป็นสาเหตุเพราะการสอนทางโทรทัศน์มีการเตรียมตัวที่ดีกว่า

Sisakul (2000, pp. 1-7) ได้วิจัยเกี่ยวกับการสืบค้นความยืดหยุ่นของเสียงเพลงโดยใช้การวัดความถี่ขั้นพื้นฐานระดับกลางของอัตราส่วนการกระสับกระส่ายและตัวสั่น (ตื้นตัน) ช่วงร้องเสียง หลอก (Detecting Vocal Fatigue in Student Singers Using Acoustic Measures of Mean Fundamental Frequency, Jitter, Shimmer and Harmonics-to-voice Ratio) ว่าเสียง (Voice) เป็นสิ่งที่มีค่าของคน ส่วนมากใช้สื่อสารทางความคิด ความปรารถนา และความต้องการผ่านเสียง ยิ่งกว่านั้นยังมีอาชีพหลายชนิดที่ต้องใช้ความสามารถในการออกเสียง และหากเกิดปัญหาในการใช้เสียง จะทำให้กระทบกระเทือนกับการดำรงชีพหรืออาชีพของพวกเขาเช่น ครูอาจารย์ หนายความ นักเทศน์ เป็นต้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อวิจัย การสร้างสรรค์แนววิถีฝึกทักษะการขับร้องเพลงไทยสู่การอนุรักษ์สืบสาน พัฒนาและเผยแพร่ ศิลปวัฒนธรรมด้านคีตศิลป์ไทย และมีการเก็บข้อมูล ซึ่งมีแผนการดำเนินงานดังนี้

ขอบเขตของการวิจัย

1. เนื้อหา

กำหนดเพลงโดยวิธีเจาะจง

1.1 เพื่อศึกษาการขับร้องเพลงไทยประเภทต่างๆ ได้แก่

1) ประเภทเพลงเกร็ด ศึกษาและสร้างสรรค์แนววิถีฝึกทักษะการขับร้อง เพลง เขมรไทรโยค เพลงเขมรโพธิสัตว์ เพลงลาวเจริญศรี เพลงลาวสมเด็จ เพลงเต่ากินผักบุ้ง และเพลง อาทิตยชิงดวง

2) ประเภทเพลงตับ ศึกษาและสร้างสรรค์แนววิถีฝึกทักษะการขับร้อง เพลงตับ วิวาห์พระสมุทร เพลงตับนก และตับสามลาว

3) ประเภทเพลงเถา ศึกษาและสร้างสรรค์แนววิถีฝึกทักษะการขับร้องเพลง โสม ส่องแสง เพลงบุหลัน เพลงแขกต๋อยหม้อ เพลงราตรีประดับดาว เพลงกล่อมনারี และเพลงแขก มอญบางขุนพรหม

4) ประเภทเพลงใหญ่ ศึกษาและสร้างสรรค์แนววิถีฝึกทักษะการขับร้อง เพลง เชิดจีน เพลงทยอยนอกและเพลงแขกลพบุรี

5) ประเภทเพลงประกอบรำ ศึกษาและ สร้างสรรค์แนววิถีฝึกทักษะการขับร้อง เพลงประกอบรำฉุยฉาย ระบายกฤษดาภินิหาร ระบายเทพบันเทิง และฟ้อนมาลัย (ลาวดวงดอกไม้)

1.2 เพื่อสร้างสรรค์แนววิถีฝึกทักษะการขับร้องเพลงไทยประเภทต่างๆ เพื่อการ อนุรักษ์สืบสาน พัฒนาและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมด้านคีตศิลป์ไทย

2. ข้อตกลงเบื้องต้น

2.1 งานวิจัยนี้ได้จัดทำบันทึกข้อตกลงด้วยโน้ตไทย 8 ห้อง โดยเป็นโน้ตการเอื้อนแบบ โครงร่าง บางเทคนิคการขับร้องไม่สามารถบันทึกอย่างละเอียดได้ โดยยกเว้นการใช้เครื่องหมายหรือ สัญลักษณ์ที่ซับซ้อน เพื่อไม่ให้ผู้นำไปฝึกขับร้องเกิดความยุ่งยาก สับสน

2.2 ผู้ขับร้อง ควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับจังหวะ ทำนอง การต่อเพลงควบคู่กับการใช้แบบฝึกไปด้วย

3. วิธีวิจัย

3.1 เน้นการวิจัยเชิงคุณภาพที่ได้ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร การวิเคราะห์เนื้อหาและการขับร้องเพลงประเภทต่างๆ

3.2 จัดทำโน้ตเพลง สร้างวิธีร้องในเนื้อร้องและทำนอง บันทึกในสื่อวีดิทัศน์

3.3 ตรวจสอบความถูกต้อง โดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านดนตรี และคีตศิลป์ไทยเพื่อตรวจสอบคุณภาพของการสร้างสรรค์แนววิธีการขับร้อง

3.4 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และสรุปผลการวิจัย เรียบเรียงเป็นข้อมูลเชิงพรรณนาวิเคราะห์

3.5 จัดพิมพ์รูปเล่มงานวิจัยพร้อมวีดิทัศน์

4. กลุ่มบุคลากรผู้ให้ข้อมูล

3.1 กลุ่มผู้รู้ (Key Informant) ประกอบด้วย

- 1) ครูพัฒน์ พร้อมสมบัติ
- 2) ครูทัศนีย์ ขุนทอง
- 3) ครูมันทนา อยู่ยั้งยืน
- 4) ครูศิริ วิชเวช

3.2 กลุ่มผู้ปฏิบัติ (Casual Informant) ประกอบด้วยผู้ขับร้องและผู้บรรเลงดนตรี ดังนี้

- 1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.นพคุณ สุดประเสริฐ
- 2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.สุดารัตน์ ชาญเลขา
- 3) ดร.ณัฐพงษ์ ประทุมชน
- 4) ดร.บำรุง พาทยกุล

3.3 กลุ่มทั่วไป (General Informant) ประกอบด้วยผู้ฟัง ผู้เรียนขับร้อง ดังนี้

- 1) นางสาวศศิธร เกื้อกุล
- 2) นางสาวนพพัชรฐา ลิ้มหลัก

ระยะเวลาดำเนินงานวิจัย

ภายในปีงบประมาณ 2563 ตั้งแต่ 1 ตุลาคม 2562 ถึง 15 กันยายน 2563

เพื่อให้การวิจัยเสร็จสมบูรณ์ตามกำหนดในระยะเวลา 1 ปี จึงได้จัดทำกรอบดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงาน ดังนี้

ตารางการปฏิบัติงานตั้งแต่ 1 ตุลาคม 2562 - 15 กันยายน 2563

ลำดับ / กิจกรรม	ต.ค. 62	พ.ย. 62	ธ.ค. 62	ม.ค. 63	ก.พ. 63	มี.ค. 63	เม.ย. 63	พ.ค. 63	มิ.ย. 63	ก.ค. 63	ส.ค. 63	ก.ย. 63
1. ศึกษา/ตำรา/ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	←→											
2. รวบรวมข้อมูลจาก การสัมภาษณ์ ผู้เกี่ยวข้องกับงานวิจัย		←→										
3. วิเคราะห์เนื้อร้อง และตัวโน้ตดนตรี				←→								
4. สร้างแบบฝึกทักษะ ที่สร้างขึ้นเป็นแบบ ฝึกบทเพลงไทย							←→					
5. จัดประชุมกลุ่มย่อย ผู้ทรงคุณวุฒิด้าน ดนตรีและคีตศิลป์ไทย								←→				
6. จัดทำเอกสาร พร้อมวิดีโอ										←→		

การดำเนินการวิจัย

- 1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 1.1 แบบสัมภาษณ์ (Interview Guide)
 - 1.2 แบบสังเกต (Observation)
- 2. การเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 2.1 การเก็บข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Research)
 - 2.2 การเก็บข้อมูลภาคสนาม (Field Research)
 - 2.3 การสนทนากลุ่ม (Focus Group)
- 3. การจัดทำและการวิเคราะห์ข้อมูล
 - 3.1 ศึกษาเอกสารและข้อมูลที่บันทึกไว้ และตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล
 - 3.2 นำข้อมูลที่ได้มาจำแนก แยกประเภทข้อมูล จัดหมวดหมู่ข้อมูลสังเคราะห์ให้เกิดความชัดเจนและเป็นไปตามความมุ่งหมาย

3.3 วิเคราะห์ข้อมูลที่จำแนกแล้ว ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

4. การนำเสนอผลการวิจัย

4.1 นำเสนอผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

บทที่ 4

การสร้างสรรค์แนววิธีฝึกทักษะการขับร้องเพลงไทยสู่การอนุรักษ์ สืบสาน พัฒนาและเผยแพร่ด้านคีตศิลป์ไทย

การสร้างสรรค์แนววิธีการฝึกทักษะการขับร้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์และได้บรรจุโน้ตในคำร้องเพลงขับร้องไทย โดยศึกษา ค้นคว้า รวบรวมโน้ตจากแหล่งค้นคว้า จากครูเพลงขับร้องไทยผู้ทรงคุณวุฒิ และองค์ความรู้ที่ผู้วิจัยได้ขับร้อง โดยจำแนกประเภทเพลงขับร้องเพลงไทยที่ทำวิจัยบรรจุโน้ตคำร้อง เป็น 5 ประเภท ได้แก่ เพลงเกร็ด เพลงตับ เพลงเถา เพลงใหญ่ และเพลงประกอบการแสดง

1. เพลงเกร็ด

เพลงเกร็ด เป็นเพลงเบ็ดเตล็ดที่ใช้ขับร้องบรรเลงทั่วๆ ไป มักจะมีบทร้องที่มีความหมาย มีคติ มีความซาบซึ้งประทับใจและมีช่วงทำนองที่มีความไพเราะเป็นพิเศษอาจเป็นอัตราจังหวะใด จังหวะหนึ่ง ในชุดของเพลงเถา หรือเป็นเพลงใดเพลงหนึ่งจากชุดเพลงตับ หรือเพลงเรื่องก็ได้ ส่วนมาก มักอยู่ในอัตราจังหวะสองชั้น เช่น ลาวดวงเดือน ลาวคำหอม เขมรโพธิสัตว์ ลาวสมเด็จ เต่ากินผักบุ้ง เป็นต้น ที่เป็นอัตราจังหวะสามชั้น เช่น เพลงเขมรไทรโยค เป็นต้น เพลงเกร็ดที่ขับร้องและบรรเลงกัน อยู่โดยทั่วไป มักจะมีบทร้องที่มีความหมาย มีคติ มีความซาบซึ้งประทับใจและมีช่วงทำนองที่มีความ ไพเราะเป็นพิเศษ

เพลงเกร็ดที่ผู้วิจัยนำมาบรรจุโน้ตคำร้อง ได้แก่ เพลงเขมรไทรโยค เพลงเขมรโพธิสัตว์ เพลง ลาวเจริญศรี เพลงลาวสมเด็จ เพลงเต่ากินผักบุ้ง และเพลงพระอาทิตย์ชิงดวง

1.1 เพลงเขมรไทรโยค

ประวัติเพลง

เขมรไทรโยค เป็นพระนิพนธ์ของสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ เมื่อคราวตาม เสด็จรัชกาลที่ 5 ไปตำบลไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ในปีพ.ศ. 2431 พระนิพนธ์บทขับร้องพรรณนา ถึงความงามตามธรรมชาติของน้ำตกไทรโยค บทเพลงมีเนื้อร้องดังนี้

ท่อน 1

บรรยายความตามให้เสด็จยาตร
น้องเอยเจ้าไม่เคยเห็น!

ยังไทรโยคประพาสพนาสนต์

ท่อน 2

ไม้ไผ่หลายพันธุ์ละชั้นปะปน
น้ำพุพุ่งชาน ไหลมาผาดฉาน
มันดั่งจ็อกจ็อก จ็อกจ็อกโครมโครม

ที่ชายชลเขาชะงอกเป็นโตรกธาร
เห็นตระการ มันไหลจ็อกโครมจ็อกโครม

ท่อน 1 (เที่ยวกลับ)

น้ำใสไหลจนดูหม่มสยา
น้องเอยเจ้าไม่เคยเห็น

ก็เหล่าหลายว้ายมาก็เห็นโฉม

ท่อน 2 (เที่ยวกลับ)

ยินปักษาชร้องเสียงเพียงประโคม
เสียงนกยูงทอง
หุเราฟัง มันดั่งกะไต้งโฮง กะไต้งโฮง

เมื่อยามเย็นพยับโคมร้องเรียกรัง
เสียงร้องไต้งไต้ง
มันดั่งก๊อกก๊อก ก๊อกก๊อกกะไต้งโฮง

สร้างสรรค์แนววิธีการฝึกทักษะการขับร้อง ดังนี้

ท่อน 1

- - - -	- เอื่อง- เอย	- ฮี- เอย	เออะเอ้อเอ้อ	ฮีเอ้อ	เออะเอ้อเอ้อ	เอ้อ เอ้อ	เอ็ง- เอย
- - - -	- ด- ล	- ด- ล	ช ฟ- ช	ลช	ฟ ร- ฟ	ร- ช	ฟ- ฟ

- บรรยาย	- - ความ	- - ตามอ้ออ้อ	- ให้ อ้อ	เอ็ง	ฮีเอ้อเอย	--เสด็จ	---ยาตร
- ฟ ฟ	- - ฟ	- ช ฟ ช ล	- - ด	ล	ด ฟ- ช	ฟ- ร ฟ	ฟ- ฟ

- - ฮีฮือ	อ้อ - เอย	- ฮีเอ้อ	เอ้อเอ้อเอ้อเอ้อ	เออ	เอ้อเอ้อเอ็งเอย	- - - -	- - - ฮือ
ร ฟ ช ฟ ร	- - ล	- ด- ช	ล ด	ร	ด ม ร ร	- - - -	- - - - ร

- ยัง- ไทร	- โยค	- - อ้อ	- ประพาส	อ้อ เอ็ง	เอ้อเอย	- - - พนา	สนต์
- ล- ล	- ด	- ช ฟ	- ช- ช	ฟ ช ล	ช ล ช	- - ฟ ฟ	ฟ

ฮือฮือ	-- ฮือ	----	--- เอย	----	----	-- นื่อง	ฮือฮือฮือ เอย
ซ ฟ	- ฟ	----	--- ฟ	----	-----	-- ซ	ล ซ ฟ ซ ล ล

----	-----	-----	--- เอ๋	เฮ้อฮือ	เออ	ฮือเออ	เอ๋เอย
----	-----	-----	-- ด	- ร ด ล	ด ล	ฟ - ซ	ฟ - ซ

----	--- ฮี	เจ้า	--- ไม่	ฮือฮือฮือ	--- ฮือ	-- เคย	เห็น
----	--- ฟ	ฟ	-- ฟ	ซ ฟ ฟ	ฟ	- ซ	ล

ฮือฮือ	ฮือเออ	ฮือฮือ	เอ๋เออ	เอ๋เฮอ	เอ๋เฮ้อ	เฮ้อ	เอ๋เอย
ด ล	ด ล	ซ ฟ ซ	ฟ ซ	ฟ ซ	ฟ ร	ฟ ซ	ฟ ร- ร

ท่อน 2

- ไม่	- ไถ่ ฮือ	-- หลาย	- พันธุ์- คละ	ฮือฮือฮือ	-- ช้น	-- ปะ	-- ปน
- ร	ด ล	-- ฟ ร	- ด- ล	ร ด ล	ด ฟ	-- ซ	-- ล

----	--- เอ๋	เฮ้อเออ	-- เออ	ฮือฮือ	เอ๋เออ	----	----
----	--- ล ด	ร ด	-- ล	ด ล	ฟ ซ	----	----

เอ๋ เอ๋	เอ๋เออ	เอ๋เฮ้อ	เอ๋เออ	----	----	- เอ๋เฮ้อ	เอ๋เอย
ซ- ล	ด ร	ด ม	ร ร	----	----	-- ร ม	- ร ร

- ที่ชาย	-- ซล	--- เขา	ซะ- โงก	ฮือ- เอ็ง	ฮือเอ๋เอยเป็น	----	ไตรภราร ฮือฮือ
ซ ฟ ล	-- ล ล	-- ล ด	ล- ล- - ฟ ล	-- ด	ฟ ฟ ซ	ซ ฟ	ฟ ฟ

----	----	- น้ำ- พุ	- พุงช่าน	ฮือฮือ	-- ฮือ	----	----
----	----	- ล ด ซ	- ฟ ร	ฟ ร	-- ร	ด ล- ซ	ฟ- ร

----	----	ไหล- มา	ฉ่า- ฉาน	ฮือฮือ	-- ฮือ	----	----
ฟ ร	-----	ล- ซ	ฟ- ร	ฟ ร	-- ร	ล ด ซ	ฟ ร

---	-- เห็น	ชื่อชื่อ	ตระการ	----	-----		
ฟ ร	-- ล ด	ร ด	ล ช ร	---	--- ด	----	ล ร ฟ

- มั่น- ไหล	- จ้อจโครม	---	-- โครม	- มั่น- ดัง	- จ้อจจ้อก	- จ้อจจ้อก	- โครมโครม
- ฟ- ฟ	ช ฟ- ฟ	----	--- ฟ	- ร ฟ	- ร ร	- ร ร	- ฟฟ

ท่อน 1 (เที่ยวกลับ)

----	- ซี- เออ	- ซี- เออ	เออะเอ้อเออ	ซีเอ้อ	เออะเอ้อเออ	เอ้อ เอ้อ	เอ็ง- เอย
----	- ด- ล	- ด- ล	ช ฟ- ช	ล ช	ฟ ร- ฟ	ร- ช	ฟ- ฟ

- น้ำ-	-- ใส่	- ไหล อีชื่อ	- จน-ดู	เอ็ง	ซีเอ๋ยหมู	- มัส -	ยา อี
- ฟ ฟ	-- ฟ	- ช ฟ ช ล	-- ด	ล	ด ฟ- ช	ฟ- ร ฟ	ฟ- ฟ

-อีชื่ออีชื่อ	- เออ	- ซีเอ้อ	เอ้อเออ	เออ	เอ้อเอ้อเอ็งเอย	----	-- ชื่อ
ร ฟ ช ฟ ร	-- ล	- ด- ช	ล ด	ร	ด ม ร ร	----	---- ร

- กี่เหล้า	-ชื่อหลาย	-ชีว่าย	-ชื่อ มา	อีอ เอ็ง	เอ้อเอย ก็	เห็น	โฉม
- ล- ล	- ด	- ช ฟ	- ช- ช	ฟ ช ล	ช ล ช	-- ฟ ฟ	ฟ

อีชื่อ	-- ชื่อ	----	--- เอย -	---	----	-- น่อง	อีชื่อชื่อ เอย
ช ฟ	- ฟ	----	---ฟ	-	----	-- ช	ล ช ฟ ช ล ล

----	----	-----	--- เอ้อ	เอ้อเอ็ง	-เออ	ซีเอ้อ	เอ้อ เออ
----	----	----	-- ด	ร ด ล	ด ล	ฟ	ช

----	-----	อี เจ้า	--- ไม่	อีอีชื่อ	--- อี	-- เคย	เห็น
----	----	ฟ ฟ	-- ฟ	ช ฟ ฟ	ฟ	- ช	ล

อีชื่อ	ชื่อเออ	ซีเอ้อ	เอ้อเออ	เอ้อเฮอ	เอ้อเอ้อ	เอ้อ	เอ้อเอย
ด ล	ด ล	ช ฟ ช	ฟ ช	ฟ ช	ฟ ร	ฟ ช	ฟ ร- ร

ท่อน 2 (เที่ยวกลับ)

- ยิน	- ปักขา	- ชร้อง	- เสียง	อืออืออือ	- เพียง	อืออืออืออือ	- ประ-โคม
- ร	ด ล	- - ฟร	- ด- ล	ร ด ล	ด ฟ	- - ช	- - ล

----	--- เอื้อ	--	เอื้อง เออ	ฮือฮือ	เอื้อเอื้อ	----	----
---	--- ล ด		- ร ด ล	ด ล	ช ฟ ช	----	----

เอื้อ เอื้อ	เอื้อเอื้อ	เอื้อเอื้อ	เอื้องเออ	----	----	- เอื้อเอื้อ	เอื้องเออ
ช- ล	ด ร	ด ม	ร ร	----	----	- - ร ม	- ร ร

- เมื่อยาม	--เย็น	--พยับ	พอยม	-- เอ็ง	ฮือเอ๋ย ร้อง	เรียวก	- ร้องฮือ
-ช ฟ ล	-- ล ล	-- ล ด	ล- ฟ ล	- - ด	ฟ ฟ ช	ช ฟ	ฟ ฟ

----	----	-เสียงนก	-ยุงทอง	ฮือฮือ	-- อือ	----	----
----	----	- ล ด ช	- ฟ ร	ฟ ร	- - ร	ด ล- ช	ฟ- ร

----	----	มันร้อง	โด่ง ฮือดัง	ฮือฮือ	-- ฮือ	----	----
--	----	ล- ช	ฟ- ร	ฟ ร	- - ร	ล ด ช	ฟ ร

---	--หู	ฮือฮือ	เราฟัง	----	-----	----	----
---	-- ล ด	ร ด	ล ช ร	---	--- ด	----	ล ร ฟ

- มั่นดั่ง	กระโด่งโหง	---	กระโด่งโหง	- มั่น- ดั่ง	-ก๊อกก๊อก	-ก๊อกก๊อก	-กระโด่งโหง
- ฟ- ฟ	ช ฟ- ฟ	----	--- ฟ	- ร ฟ	- ร ร	- ร ร	- ฟ ฟ

ท่อน 2

----	----	----	----	จน- รุ่ง	--- ราง	- -สร้างฮือ	สาย ฮี
----	----	----	----	ล- ฟ	-- ล	-- ล ล	ด- ด

อือฮือฮือ	เอ๋อ เอื้อ	ฮือเฮอ	เฮ้อเอ็งเอื้อ	ฮือเออ	เอื้อเอ็งเอื้อเอื้อ	ไม่วาย	ชม
ม ท ท	ล ด	ม ร	ด ล ร ด ล	ล ฟ ม	ม ฟ ม ด	ม ด ฟ	ฟ

ฮือ- ----	--- ฮี	แสน ฮือฮือ	ภิรมย์	ฮือเอื้อ	เอื้อเอย	-- รัก	-- น้อง
ฟ	ฟ	ฟ ล	ฟ ฟ	ล ฟ	ม ด ฟ	-- ด	-- ด ท

อือ --	เอื้อเออ	ฮือเออ	เอ็งฮือเออ	เฮอะเออ	เอื้อเอื้อเอื้อเอื้อ	ฮือ ไม่ จิด	--จาง ฮือ
----	ด ม	ฟ ม	ล ช ม ด	ม ท	ล ฟ ล ท	ท ท ล	--- ท ท

ท่อน 3

----	-- เออ	-- เฮื้อ	เอ็งเอื้อ ฮี	ไม่- พลิก ฮือ	--- กาย	--ป่วยฮือ	หน้า ฮือ
----	-- ม	-- ฟ	ม ม	ม- ด ฟ	--- ม	-- ด	ม ด

ฮือ	--- เออ	-- เฮื้อ	เอ็งเออ	เอื้อ ฮึงเฮอ	เฮื้อเอื้อเอื้อ	- ออก- ไป	- จาก ฮือ
ด	--- ม	--- ฟ	ม ม ฟ	ฟ ท ม	ฟ ม ด ม	-- ม- ฟ	- ม ฟ

ฮึงเอื้อ	เอื้อเอย	- จะออก	- ปากฮือฮือฮือ	---ฮือ	-- ฮี	- เหนื่อย ฮือ	นิต ฮือ-
ล ฟ	ม ฟ	- ล ฟ	- ฟ ล ฟ ฟ	--- ฟ ฟ	--- ล	- ท ด	ม ม

ฮือเออ	เฮื้อ เออ	เออเฮอะเอ็ง	---เอย	เอื้อ เออ	-- เอย	หา มี	ไม่ ฮือ
ม ด	ด ล ด	ม ฟ ล ม	---- ม	ม ด ม	-- ม	ท ม ท	ท ล

ฮือ- --	-- ฮือ	ฮือ ฮือ	ฮือฮือ เอื้อเอย	--- รัก ฮือ	น้อง ฮือ	ข้าง	เดียว
ท ล ล	-- ล	ท ล	ล ท ล ท ล	--- ม ด ด	ม ม	ม ด	ม

----	----	ฮือฮือ	ฮือฮือฮือ	-- ฮือเออ	เอื้อเฮอะเอื้อเอื้อ	--- ฮือเออ	เอ็งเอื้อ
----	----	ม ฟ	ม ฟ ม	-- ล ฟ	ล ฟ ม ล	-- ฟ ม	ฟ ม ด

สร้างสรรค์แนววิธีการฝึกทักษะการขับร้อง ดังนี้

ท่อน 1 (ลาวเล็กตัดสร้อย)

- - - -	- - - -	- - อา-ยุ	-อื้อฮื้อ เยา	- - - ฮื้อ	- - - -	- - - วเรศ	อื้อฮื้อ รूं
- - - -	- - - -	- - มชร	-มรดล	- - -รดล	- - - -	- - -มร	ดรดล

-ฮื-เออ	-เอ๋อ-เอย	- - เจริญ	- - - ศรี	- - - -	- - - -	- พระ-เพื่อน	อื้อฮื้อ พี่
-ด-ล	-ช-ด	- - รร	- - -มช	- - - -	- - - -	-ช-ม	รม-ช

- - ฮื้อ-เอ็ง	-เอ๋อ-เอิงเอย	- - เอยแพง	- - -น้อง	-เออ	เอ๋อเออเอย	ฮื - -สอง	- - สมร ฮื้อฮื้อ
- - ช -ด	-ร-ดล	-ชล	- - -ชม	-ด-ล-ชล-	ชล -ด	- - -รมชร	- - รร-ด มรด

ท่อน 2

- - - -	- - - -	- -เอยงาม	ฮื้อ- องค์กร	- - -ฮื้อ	- - - ฮื้อ	- - - งาม	ฮื้อฮื้อ ทรง
- - - -	- - - -	- -มชรมรด-	- -ด	- - -รดล	- - -ล	- - -ม	รม-ช

- - - -	- - -เออ	- - -ฮื้อ	-เออเอ๋อเอย	- - - -	- - - -	- - -ฮื้อ	ฮื้อ-ฮื้อ ฮื้อ
- - - -	- - -ด	- - -ร	-ดลชด	- - - -	- - - -	- - -ม	ม-ชล

- - ฮื้อเออ	เอ๋อเออเอย	- - - -	- - - -	- - -ดงอ๊	- -ฮื้อ สร ฮื	- - -หยาดฮื้อ	- ฮื้อ -ฟ้า
- - -ชม	ชมรมช	- - - -	- - - -	- - -ดล	- -ลดม ช	- - -ดรม	-รดด-ด

- - ฮื้อเอ๋อ	- - -ล	- - -มา	- - -เอย				
รดล -	รด- ช	-ม-ช	- - ลด				

ท่อน 3 (เพลงลาวเล่นน้ำหรือเพลงลาวหาน้ำ)

- - - -	- - - -	-แม่-คุณ	ฮื้อ เอย	- - -ฮื้อ	- ป-เคย	- - -พบ ฮื้อฮื้อ	- - -เจ้าฮื้อ
- - - -	- - - -	-ช-มช	ชล-ด	- มช-ร	- - -ม-ชร	- - -มรด ช	- - -ชช

- - - -	- - - -	-สอง-นาง	ฮื้อ-ลำพา	- - - -	- - -ฮื้อ	-ช่าง-งาม	ฮื้อ-ตา
- - - -	- - - -	-มด-ล	ช-ชช	- - - -	- -ชดม	-ด-ม	รด-ร

- - - -	- - - -	-สาว-ได	-ไป-เหมือน	- - - -	-สอง-เพื่อน	ฮื้อ—แพง	- - -นา
- - - -	- - - -	-ลต-ล	-มชล-ด	- - - -	-ล-ด-ล	ชม- ม	รด-ร

- - - -	- - - -	- -แต่ฮื้อ	- แล-มา	- - -ล็ก ฮื้อ	- ช-ณา	-ฮื้อ-บ	ฮื้อ-ปาน
- - - -	- - - -	- - -ม-ช	- ลด-ด	- -ด ด	-ช-ช	มช-ล	ล-ด

1.4 เพลงลาวสมเด็จ

เพลงลาวสมเด็จ เป็นเพลงสำเนียงลาว ประเภทหน้าทับลาว มีท่อนเดียวเป็นเพลงเกร็ด เดิมเป็นทำนองสองชั้น เป็นเพลงเก่าที่นิยมบรรเลงในวงปี่พาทย์และเครื่องสายโบราณ ต่อมาจึงนำไป บรรเลงประกอบการแสดงละคร เรือเอก ชิต แฉ่งฉวีได้แต่งขยายเป็นอัตราสามชั้นและแต่งตัดเป็น อัตราชั้นเดียวครบเป็นเพลงเถา พร้อมทั้งแต่งทางเปลี่ยนในอัตราสองชั้นบรรเลงติดต่อกัน เพลงนี้แต่ง เสร็จเมื่อวันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2502 เพลงนี้ นายเจริญ แรงเพชร ได้แต่งขยายและแต่งตัดเป็นเพลง เถาไว้ทางหนึ่งเมื่อ พ.ศ. 2479 เมื่อครั้งที่มีการประชันวงปี่พาทย์ที่วัดห้วยจรเข้ม อำเภอมือง จังหวัด นครปฐม นอกจากนี้ นายพินิจ ฉายสุวรรณ ยังได้นำมาแต่งขยายและแต่งตัดครบเป็นเพลงเถาอีกทาง หนึ่งด้วย (kingdom of Siam, 2018) บทคำร้องต่อไปนี้ เป็นของครูมนตรี ตราโมท เป็นเพลงสองชั้น ดังนี้

- ท่อน 1
- อันสมเด็จพระมหากษัตริย์ราช

เป็นขัณฑ์ชาติธงชัยของไทยผอง

ขึ้นहुทัย เรามีธงชัยขวัญใจชาติเอย
- ท่อน 2
- เป็นฉัตรแก้วกันเขตประเทศครอง

ทรงปกป้องประชาราษฎร์ให้ร่มเย็น

ขึ้นพระคุณ ด้วยทรงการุณย์ไทยอุ่นอกเอย
- ท่อน 3
- ควรเคารพอภิวันท์มันดวงจิต

เชิดบูชาพระคุณไว้ให้สูงเด่น

มันดวงใจ เทิดพระคุณไว้เหนือใดอื่นเอย
- ท่อน 4
- ร่วมจงรักภักดีมิวายวัน

ให้สมเป็นไทยชาติรักราชเอย

มันภักดี ในบาทฐลีไม่มีเปลี่ยนเอย

สร้างสรรค์แนววิธีการฝึกทักษะการขับร้อง ดังนี้

ท่อน 1

	- - เอื้อ	- เอื้อเออ	เฮอะเอ็งฮือเอ	- - อัน	-สม เต็ง	ฮือ พระ	- ม- หา
	- ม	- - ร ม	ช ล ด ช	- - ม	- ช- ร	ด	- ด- ล

- - ฮือ	- - เออ	เฮอะเออฮือเอ	เอ้อเอ็งเอ้อ	ฮือเอ	เอ้อเออเอ	กษัตริย์	ฮือราช ฮือ
- - ล	- - ร	ม ร ช ร	- ม ร ด ล	ช- ม	- ร- ช	ล-ล	ช ช

- - เป็นขวัญ	ชาติ	ธง	- - ชัย	ฮือฮือ	-ของไท	ผอง	เอ้ย
- ล ด ร	ม ร	-ด	- - ล	- - ล ล	-ช ม ล	ด ร	ม ด

-เออ	เอ้อเออ	เอ็งฮือเอ	เอ้อเอ้อเอ	เออ	เอ้อเออ	เอ็งฮือเอ	เอ้อเอ้อเอ
- ด ด	ร- ด	ท ร ล	ช ม ช ล	- ด ด	ร- ด	ท ร ล	ช ม ช ล

-เออ	- - ขึ้น	- - - -	หญ้ย	- เรา- มี	ธง- ชัย	ขวัญ- ใจ	ชาติเออ
- ด	- - ม	- - - -	ชลล	- ด- ด	ร- ด	ท ร ล	ช- ล

- เออ	- - ขึ้น	- - - -	หญ้ย	- เรา- มี	ธง- ชัย	ขวัญ- ใจ	ชาติเออ
- - - ด	- - ม	- - - -	ช ล ล	- ด ด	ร- ด	ท ร ล	ช- ล

ท่อน 2

	- - เอื้อ	- เอื้อเออ	เฮอะเอ็งฮือเอ	- - เป็นฉัตร	- - แก้ว	กัน	-เกศ
	- ม	- - ร ม	ช ล ด ช	- - ม	- ช- ร	ด	- ด- ล

ฮือฮือ	- เออ	เอ้อเออฮือเอ	- เอ้อเอ็งเอ้อ	ฮือเอ	เอ้อเออเอ	ประเทศ	ฮือ ครอง
- - - -	- - ร	ม ร ช ร	- ม ร ด ล	- ช- ม	- ร- ช	ล ล	ช ช

- - ทรงปก	-ป้อม	ฮือประชา	-ราชบุรี	- - - -	ให้-ร่ม	เย็น	ฮือเอ้ย
- ด ร- - -	ร	-ด ล	- ด ล	- -	ช ม ล	ด ร	ม ด

เออ	เอ้อเออ	เอ็งฮือเออ	เอ้อเอ้อเออ	- เออ	เอ้อเออ	เอ็งฮือเออ	เอ้ออ้อเออ
- ด ด	ร- ด	ท ร ล	ซ ม ซ ล	- ด	ร- ด	ท ร ล	ซ ม ซ ล

- - เอย	- - ซื่น	- - - -	พระ- คุณ	ด้วย- ทรง	การุณย์	ไทยอุ่น	อกเอย
- ด	ม	- - -	ซ ล ล	- ด- ด	ร- ด	ท ร ล	ซ- ล

- เอย	-ซื่น	- - - -	พระ- คุณ	- ด้วย- ทรง	การุณย์	ไทย- อุ่น	อกเอย
- ด	-ม	- - -	ซ ล ล	- ด ด	ร- ด	ท ร ล	ซ- ล

ท่อน 3

	- - เอ้อ	- - เอ้อเออ	เฮอะเอ็งฮือเออ	- -ควร	- เคา- รพ	อบ	-กิ- วันท์
- - - -	- - ม	- - ร ม	ซ ล ด ซ	- - ม	- ซ- ร	ด	- ด- ล

- -ฮือ - -	- - เออ	เฮอะเออฮือเออ	-เอ้อเอ็งเอ้อ	ฮือเออ	เอ้อเอย	มันดวง	จิต ฮือ
- - - -	- - ร	ม ร ซ ร	- ม ร ด ล	- ซ- ม	- ร- ซ	ล ล	ซ ซ

- - - เขิด	- บู- ซิด	- พระ- คุณ	- - ไว้	ฮือฮือ- -	ให้- สูง	เด่น ฮือ	ฮือฮือ เอย
- - ด ร	ม ร	- - ด ล	- ด ล	ล ล - -	ซ ม ล	ด ร	ม ด ด

- - เออ	เอ้อ เออ	เอ็งฮะเออ	เอ้อเอ้อเออ	- - เออ	เอ้อเออ	เอ็งฮือเออ	เอ้อเอ้อ เออ
- - ด ด	ร- ด	ท ร ล	ซ ม ซ ล	- - ด ด	ร- ด	ท ร ล	ซ ม ซ ล

- - - เอย	- -มัน	- - - -	ดวง- ใจ	- เทิด- พระ	คุณ- ไว้	เหนือ- ไต	อื่นเอย
- - - ด	- - ม	- - -	ซ ล ล	- ด- ด	ร- ด	ท ร ล	ซ- ล

- - - เอย	- -มัน	- - - -	ดวง- ใจ	- เทิด- พระ	คุณ- ไว้	เหนือ- ไต	อื่นเอย
- - - ด	- - ม	- - -	ซ ล ล	- ด ด	ร- ด	ท ร ล	ซ- ล

ท่อน 4

	-- เอื้อ	- เอื้อเออ	เฮอะเอ็งฮือเออ	--- ร่วม	-- จง- รัก	ภักดี	ฮือ-ติ ฮือฮือ
----	- ม	-- ร ม	ช ล ด ช	-- ม	- ช- ร	ด	- ด- ล

--- ฮือ	-- เออ	เฮอะเออฮือเออ	- เอื้อเอ็งเอื้อ	ฮือเออ	เอื้อเออ	มิวาย	เว้น ฮือ
----	-- ร	ม ร ช ร	- ม ร ด ล	- ช- ม	- ร- ช	ล ล	ช ช

- ให้- สม	- เป็น	-ไทย	-ชาติ	ฮือฮือ	รัก- ราช	เออ	ฮือ- ฮือ
----	ด ร	-- ร	-- ด ล	-- ล	ช ม ล	ด ร	ม ด ด

-- เออ	เอื้อ เออ	เอ็งฮะเออ	เอื้อเอื้อเออ	-- เออ	เอื้อเออ	เอ็งฮือเออ	เอื้อเอื้อเออ
--- ด ด	ร- ด	ท ร ล	ช ล	-- ด ด	ร- ด	ท ร ล	ช ล

--- เออ	-- มั่น	----	ภักดี	-ใน- บาท	จุ- ลี	ไม่- มี	เปลี่ยนเออ
--- ด	-- ม	---	ช ล ล	- ด- ด	ร- ด	ท ร ล	ช- ล

--- เออ	-- มั่น	----	ภักดี	ใน- บาท	จุ- ลี	ไม่- มี	เปลี่ยนเออ
--- ด	-- ม	---	ช ล ล	- ด ด	ร- ด	ท ร ล	ช- ล

1.5 เพลงเต่ากินผักบุ้ง

เพลงเต่ากินผักบุ้งเป็นเพลงเก่าเพลงหนึ่ง กล่าวกันว่า มีมาแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย จัดอยู่ในประเภทเพลงช้า ซึ่งมีเพลง เต่าเห่ เต่าทอง รวมอยู่ด้วย เป็นเพลงมีสร้อยมีดอก อย่างเพลงลำลา ของการเล่นสักวา โดยให้เครื่องดนตรีบรรเลงเลียนเสียงทำนองสร้อย ส่วนที่เป็น “ว่าดอก” ดังที่นิยมกันในปัจจุบัน เพลงนี้ไม่ทราบว่ามีผู้ใดแต่ง แต่การใช้เครื่องดนตรี เลียนเสียงคนร้อง นับว่า เจ้าพระยาเทเวศร์วงศ์วิวัฒน์ เป็นผู้ประดิษฐ์ เพื่อใช้บรรเลงอยู่ในวงดนตรีของท่าน เพลงเต่ากินผักบุ้งมีหลายคำร้อง ดังตัวอย่างคำร้องดังนี้

ท่อน 1

ยามกินก็จะกินน้ำตำรำ

ยามคำก็จะนอนถอนใจใหญ่

ท่อน 2

จะชูปดมอมตรอมตรมระทมใจ
ดอกเอ๋ย เจ้าดอกสร้อย

ใครเลยจะช่วยบำรุงรักเอ๋ย
ขอประสบพบสักหน่อย จะรักไม่น้อยเลยเอ๋ย

ท่อน 3

ยี่สุน้อยน้อย เก็บมาร้อยเป็นสังวาลย์

พวงพยอมหอมหวาน นางน้องเจ้าร้อยเป็นพวงกรอง

ท่อน 1 (เที่ยวกลับ)

ยามร้อนก็จะร้อนสักร้อยส่วน

ดังเพลิงกาฬผลาญกวนประหารหัก

ท่อน 2 (เที่ยวกลับ)

ยามหนาวก็จะหนาวสะท้านนั้ก
ดอกเอ๋ย เจ้าดอกสวาท

อกจะหักเสียแล้วแก้วเมียอา
หัวใจจะขาด เสียแล้วเอ๋ย

ท่อน 3 (เที่ยวกลับ)

กระต่ายดำต้อย มุ่งชม้อยเมียงมัน

สวาทแสงแสงพระจันทร์ ไม่เว้นสักวันเลยเอ๋ยฯ

สร้างสรรค์แนววิธีการฝึกทักษะการขับร้อง ดังนี้

ท่อน 1

		- - - ยาม	- - กิน	อื้อเอื้อ เอื้อ	ฮือ เอื้อ- -	เฮอะ เอย - ก็	อื้อฮือ อื้อจะกิน
- - - -	- - - -	- - - ร	- - - ร	มรด - รม	- - ช ร	มร - ร	ชทลช - ทท

- - ฮือ เอื้อ	เอื้อ เฮอะ เอื้อ	- - - เอื้อ	เฮื้อ เอื้อ เอย	- - - ฮือ	อื้อ ฮือ- - ฮือ	น้ำ ตา	- - - รำ
- - ร ท	- ล ร ช	- - - ล	ทลช - ลด	- - - -	- - - -	- ม ตร	- - - ร

อื้อ ฮือ	ฮือ ฮือ	- - - ยาม	- - - คำ	อื้อ ฮือ อื้อ	ฮือ ฮือ	ฮือ ก็	อื้อฮืออื้อจะนอน
ด ร - -	- - - -	- - - ร	- - - ร	ด ร - ม	- - ช ร	มร - ร	ชทท - ทท

ฮี เออ	เอ่อ เฮอะ เอ้อ	ฮี เออ	เฮ้อเฮย ฮือ	- - - -	- - - ฮี	ถอนใจ	- - - ใหญ่
- - ร ท	ลทล - ท	ล ช - ล	ทลช - ลท	- - - -	- - - -	- ลรล	- ชลท

ท่อน 2

จะ ชูป	- - - ผอม	- - - ต่อม	- - - ต่อม	ฮือ ฮือ ฮือ	ฮี เอย	ระทม	ใจฮือ
- - ร ท	รม - ช	ร - ล	- - - ล	ทลช - ลท	- - - ร ล	- - ช ช	- ช - ล

- - - ใคร	- - - เลย	- - - -	จะ ช่วย	ฮือ	บำรุง	- - - รัก	- - - เอย
ช ม - ล	- - - ล	- - - -	- ช - ร	ลชม - -	- ล - ล	- - - ท	ลชม - ช

- - - เออ	เฮ้อ ฮือเฮย	- - - ดอก	- - - เอย	- - - ฮี	เจ้า ดอก	- - - -	- - - สร้อย
- - - ร	มรท - รม	- - - ช	- ล - ล	- - - ร	- ลชมช	- - - -	- - - ล

ฮือ ขอ	ประสบ	พบลัก	หน้อย	จะรัก	ไม่น้อย	- - - เลย	- - - เอย
ชม - ล	ร - ล ช	- ท - ช	- ช - -	- - ล ท	- ลชท	- - - ล	ชม - ช

ท่อน 3

	ยี่ ลุ่น	น้อย น้อย	- - - เอย	เก็บ	มา ร้อย	- - เป็นสิ่ง	วาลย์
- - - -	- ร ด ด	- ม ร ม	- ด - ร	- - รด	- - ร ม	- - - ร	ช ร - -

พวง	พยอม	หอม	หวาน	นางน่อง	เจ้าร้อย	เป็นพวง	กรอง
- - - ช	- - ช ช	- - - ท	- ท - ร	- - ล ท	- - ล ท	- - ล ล	ชม - ช

ท่อน 1 (เทียบกลับ)

		- - - ยาม	- - - ร้อน	อือ เอื้อ เอื้อ	ฮือ เฮอะ เอย	- - - ก็	- - จะร้อน
- - - -	- - - -	- - - ร	- - - ร	มร - คม	- - ช ร	มร - ร	ช - ทร

อือ ฮือ เออ	เออ เฮอะ เออ	- - - เออ	เฮ้อ เอย	ฮือ	อือ ฮือ ฮือ ฮือ	สักร้อย	ส่วน
ท - รท	- ล ช ร	- - - ล	ทลช - ล	- - - -	- - - -	- ร ม ม	- ช - ด

อือ	- - - -	ดั่งเพลิง	- ภาพ	อือ ฮือ อือ	ฮือ อือ	ผลาญ	กวน
- - - -	- - - -	- ร - ร	- - - ร	มรด - รรม	-- ช ร	- - - ท	- ร - ท

ฮือ เออ	เอื้อ เฮอะ เอื้อ	- - - เออ	เฮ้อ เอื้อ เอย	อือ - - -	- - - ฮือ	ประหาร	- - - หัก
- - - รท	- ล ร ช	- - - ล	ลลช - ลท	- - - -	- - - -	- - ล ล	ร - ชลทชล

ท่อน 2 (เทียบกลับ)

- - - ยาม	- - - หนาว	- - - ก็	- - จะหนาว	อือ ฮือ อือ	ฮือ อือ	สะท้อน	- - นักฮือ
- - - ร	ทรม - ช	ร - - ล	ชม - ลล	- ร - -	- - - -	- - ล ท	- ช - ท

- - - ออก	จะ หัก	- - - เสีย	- - - แล้ว	อือ	แก้ว เมีย	อือ อือ	อือ อา
- - - ช	- - ล ช	- - - ล	ร - - ล	ทช - -	- ช ม ล	- - ท ล	ชม - ช

- - - เออ	เฮ้อ อือ เอย	ดอก	เอื้อ	ฮือ	เจ้าดอก	- - - -	สวาท
- - - ร	มรท - รรม	- - - ช	- ล - ล	- - - -	- ลชมช	- - - -	- ล - ช

--- หัว	ใจ	ฮือ อือ แทบ	จะ ขาด	- - - -	เสีย แล้ว	อือ ฮือ	เอย
- - - ล	- ร ล	- - - -	- ล - ช	- - - -	- ล ร ล	- - ท ล	ชม - ช

ท่อน 3 (เพียวกลับ)

	กระต่าย	ดำ ต้อย	เอย	มุง	ชะม้อย	เมียง	- มั่น - -
- - - -	- ม - ร	- ร - ม	รด - ร	- - - ร	ท - ร ม	ท- ร-	- ร - -

สวาท	แสง	อี แสง	พระจันทร์	ไม้เว้น	สักวัน	เลย	ฮือ เอ้ย
- - ช ม	- - ช ช	ร - ท	ร ท ท -	- - ช ท	- - ช ล	- - - ล	- ลทลช

1.6 เพลง พระอาทิตย์ชิงดวง

เพลงพระอาทิตย์ชิงดวง เป็นเพลงในอัตรา 2 ชั้น เป็นเพลงลำลาเพลงหนึ่งที่ยังคงนิยมกันอยู่ พระประดิษฐไพเราะ (มี ดุริยางกูร หรือ ครูมีแขก) ได้แต่งไว้สำหรับวง สมเด็จพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค) ซึ่งเป็นวงปีพาทย์โดยเฉพาะ บทร้องนำมาจากบทพระราชนิพนธ์บทเสภา ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เรื่อง พญาราชवंสสัน มีคำร้องดังนี้

ท่อน 1

เรื้อยเรื้อยภูรินบินว่อน

ท่อน 2

เกลือกเกสรบัวทองผ่องใส

ท่อน 3

รีนรีนรสสุคนธ์ปนไป

สองใจจ่อจิตสนิทนอน

ดอกเอ๋ย

เจ้าดอกบัวผัน

บุหงาสารรค์

ของเรียมนี้เอ๋ย

ท่อน 4

เจ้าหน้าฉนวนลอย

ท่อน 5

เจ้าหน้าฉนวนลยวนใจให้พี่เขย

ไม่ละไม่เลยไม่ลืมชม

มั่นท่างอินทรียอกพี่ระบม

อกตรอมอกตรมเสียจริงเอย

เจ้าภูมรินกลั้วกลื่นบุปผา

เกสรผกาไม่ราโรย

จะคลึงจะเกล้าจะเฝ้าสวงวน

จะยั่วจะยวนเมื่อลมโชย

จะกอบจะโกยกกลับไปเอย

ดอกเอ้ย

เจ้าแสนสวยสุด

เจ้าดอกโกมุท

ของเรียมนี้เอย

สร้างสรรค์แนววิธีการฝึกทักษะการขับร้อง ดังนี้

ท่อน 1

				เรื่อย	เรื่อย	ภู	มริน
----	----	----	----	---ร	ด--ร	ด--ร	ร ร--

เออ	เฮ้อ	เอื้อ	เอื้อ	เอ็งฮี้	เออเอย	บิน	ว่อน
---ด	---ร	---ม	---ช	--ลท	--รล	---ช	--ชมล

ท่อน 2

----	----	เกลือก	เกสร	ฮี้ อื้อ	ฮือฮือ	เอย บัว	ทอง
---ล	---ท	---ด	--รร	ช--ม	--ชร	มร-ท	---ท

ฮี้ เออ	เอื้อ เอื้อ	เออ	เอื้อ เอย		ฮี้	ผ่อง	ใส ฮือฮือฮือ
--รท	-ลรช	---ล	ทลช-ลท	-----	-----	---ช	-ลรลทลช

ท่อน 3

รีน	รีน	รส	สุนั	ฮือเออ	ฮือเอย	เฮ้อเอย ปน	ไป
---ร	ทรม-ช	มช-ล	ชช--	ทลช-ลท	--รล	---ช	-ช--

สอง	ใจ	จ่อ	จิต	----	สนิท	ฮือ ฮือ	ฮือ นอน
---ล	--รล	---ช	-ล-ช	----	--ลช	-ล-ล	---ช

เออ	เฮ้อเออเอย	ดอก	เอ้ย	ฮี้	- - เจ้าดอก	บัว	ผัน
---ร	มรท-รม	---ช	-ล-ล	-ร-ล	ชม-ช	---ล	---ล

	บุ หงา	ฮือฮือฮือ	สวรรค์	----	ของเรียม	นี่	เอย
ร---	-ล-ล	ทลร-ร	-ล-ล	ร---	-ลรล	---ล	ชม-ช

ท่อน 4

	เอ๋อ	เออ	เอื้อเอื้อเออ	ฮี้	เจ้าหน้า	นวล	เอย
----	---ด	---ร	-รตม	---ช	-รตร	-ด-ร	---ร

ท่อน 5

	เจ้าหน้า	ยวน	ใจ	ฮี้ฮือ	ฮือฮือ	ให้พี่	เซย
----	ลล-ด	---ร	ด-ม	--ช	มรต-	-รตด	--ร-ม

	ไม่ละ	ฮือไม่	เลย	ฮือฮือ	ฮือฮือฮี้	ไม่ลืม	ชม
----	-ล-ช	ม-ชม	รต-ร	-ด-ร	ทล-ร	-ลชล	---ช

	แม่ห่าง	ฮือฮือฮือ	อินทรีย์	----	อกพี่	ฮือ	ระบม
----	-ลช-ม	--ลช	-ม-ม	----	-ร-ม	ล---	-ม-ม

	อกดอม	อก	ดอม	ฮือฮือ	ฮือฮือ	เสียจริง	เอย
----	-ร-ม	---ร	-ม--	--ช-ร	มรต-	-มชม	รต-ด

		ฮือฮือ	เอื้อเอื้อเอื้อเอื้อ	----	----	---เอื้อ	ฮือฮือ
----	----	--ช-ม	มม-ม	รต--	---ด	มรชด	-รตม

ฮือฮือ	ฮือ	----	ฮือ	----	เจ้าภุ-	มริน	เอย
-รตล	---ล	----	---ล	----	-ล-ด	--ร-ร	-ด-ร-ม

ฮือ	กลัวกลืน	บูบ	ผา		เกสร	ฮี้ฮือ	ผกา
-ช--	-ล-ด	---ร	---ล	----	-ม-ม	ช-ลช	-ม-ร

ฮือฮือฮือ	ฮือฮือ	ไม่รา	โรย	----	จะคลึง	ฮี้ฮือ	จะเกล้า
-ด-ร-ม	ทล--	-ลชล	---ล	----	-ม-ช	--ลช	-ร-ม-ช

	จะเฝ้า		สงวน	ฮี้	จะยั่ว	ฮือ	จะยวน
ม---	-ม-ม	รตล-	-ม-ม	-ช--	-ม-ม	รตล-	-ม-ร

ฮือฮือฮือ	ฮือฮือฮือฮือ	เมื่อลม	โซย		จะกอบ	ฮือฮือ	จะโกย
-ด-ร-ม	ทล--	-ลชล	---ล	----	-ช-ม	--ลช	-ม-ม

ฮือฮือ	ฮือ	กลืน ไป	เอย	----	----	ฮือเออ	เออเฮอะเอิงเอย
--ช ร	ม ต --	- ค - ร	--- ร	----	----	--ช ม	ร ม ร - ม

ฮือ		ฮือเออเอื้อ	เอย เอย	เออ	ฮือ		ฮือ
ร ต --	----	ม ร ช ต	- ร ต ม	- ร ต ท ล	--- ล	----	--- ล

เอิงฮือ	เออเอื้อเอิง	เอย ดอก	เอย	ฮือ	เจ้า ดอก	โก	มูท
- ท ร ล	ท ล ช - ล	ช ม - ม	- ล - ล	- ร --	- ล ช ม ช	--- ล	----

----	เจ้า แสน	สวย	สุด ---	----	ของ เรียม	นี่	เอย
----	ล ช ม - ล	- ร - ล	ร ช --	----	- ล ร ล	--- ล	ช ม - ช

2. เพลงตับ

เพลงตับ หมายถึง เพลงที่บรรเลงเป็นเรื่อง ในทางดนตรีไทยหมายถึงเพลงที่นำเพลงหลายๆ เพลงมาบรรเลงติดต่อกันเป็นชุด โดยมากเป็นเพลงสองชั้น เพลงตับมีสองประเภท ได้แก่ ตับเพลง และตับเรื่อง ตับเพลงยึดตามทำนองเพลงเป็นสำคัญ คือ ในเพลงชุดนั้นจะมีอัตราจังหวะเดียวกัน ตลอด สามารถบรรเลงสวมต่อกันอย่างสนิท ส่วนเนื้อเรื่องอาจจะไม่ใช่เรื่องเดียวกันก็ได้ ส่วนตับเรื่อง จะยึดตามเรื่องราวเดียวกัน ในที่นี้นำเสนอ ตับวิวาท์พระสมุทร ตับนก และตับสามลาว

2.1 ตับวิวาท์พระสมุทร

เพลงตับวิวาท์พระสมุทรเป็นบทพระราชนิพนธ์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 เป็นบทละครพูดสลักรำ มีทั้งบทร้องและบทเจรจา ทรงแปลจากละครฝรั่งเรื่องหนึ่งไว้ ให้ชื่อว่า "วิวาท์พระสมุทร" เมื่อ พ.ศ. 2461 มีคุณค่าทางวรรณคดี เป็นบทละครสุขใจและขบขัน บางตอนเป็นเรื่องรักสดชื่นจบลงด้วยความสุข กระบวนกลอนและฉันทประณีตบรรจง บทร้องเพราะ ทำนองดี จุดมุ่งหมายเพื่อพระราชทานแก่คณะเสือป่า กองเสนาหลวงรักษาพระองค์ แสดงเก็บเงินบำรุงราชนาวิสมาคมแห่งกรุงสยาม ณ พระราชวังสนามจันทร์ เนื้อเรื่องได้เค้ามาจากนิยายกรีกเก่าเชื่อว่า ถ้าหญิงงามตายในทะเลจะช่วยให้พ้นอุทกภัย เนื้อเรื่องกล่าวถึงประชาชนชาวกรีก ณ เกาะอัลเฟเบตา โง่เขลา หลงเชื่อในอำนาจทางทะเล เมื่อครบรอบ 100 ปี จะต้องส่งสาวพรหมจารีไปเป็น

เจ้าสาวของพระสมุทร กษัตริย์มิดัสผู้ครองเกาะจำใจส่งราชิดาชื่ออันโดรเมดาไปสังเวยทางทะเล แต่อันโดรเมดาของนางออกอุบาย ขอให้ให้นายนาวาเอกเอเดวิด โลออน กับตันเรืออังกฤษมาช่วยชาวเมือง ในท้ายกนางให้ อันโดรเมดาจึงรอดชีวิต และได้แต่งงานกับอันโดร สมปรารถนา (Thai Classical Music, 2012)

ดُبิวิวาทพระสมุทรเป็นเพลงไทยเดิมที่นักดนตรีไทยมักนำมาขับร้องและบรรเลงในโอกาส มงคลต่างๆ ประกอบด้วยเพลงคลื่นกระทบฝั่ง เพลงบังใบและเพลงแขกสาหร่าย ซึ่งประกอบกันเข้า เป็นเพลงชุด “ดُبิวิวาทพระสมุทร” เหตุที่เรียกอย่างนี้ก็เพราะเนื้อร้องของทั้งสามเพลงนำมาจากบท พระราชนิพนธ์ละครพูดสลับลำ วิวาทพระสมุทร ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ในครั้ง นั้นทรงใช้พระนามแฝงว่า “ศรีอยุธยา” พระองค์ทรงนำเค้าเรื่องนี้มาจากเทพปกรณัมกรีกซึ่งเล่าถึง “นางอันโดรเมดา (Andromeda)” ธิดาของท้าวซีฟิอัส (Cepheus) กับนางแคสซิโอเปีย (Cassiopeia) ที่กำลังจะถูกสังเวยให้แก่อโฟไซดอน เทพแห่งมหาสมุทรโดยมีวีรบุรุษชื่อ “เพอร์ซุส (Perseus)” มาช่วย นางไว้และได้สมรสกับนาง ทว่าทรงดัดแปลงเสียใหม่

ดُبิวิวาทพระสมุทรประกอบด้วยเพลงต่อไปนี้ เพลงคลื่นกระทบฝั่ง เพลงบังใบและเพลง แขกสาหร่าย

1) เพลงคลื่นกระทบฝั่งสองชั้น

เพลงคลื่นกระทบฝั่งเป็นเพลงอัตราจังหวะสองชั้น ทำนองเก่า หน้าทับสองไม้ มี 2 ท่อน รวมอยู่ในเรื่องเพลงฉิ่งโบราณ มีเพลงพองน้ำ เพลงฝั่งน้ำ และเพลงคลื่นกระทบฝั่ง บรรเลง ติดต่อกัน เพลงนี้ได้นำไปขับร้องและบรรเลงประกอบการแสดงโขนละครกันอย่างแพร่หลาย นอกจากนี้ยังได้บรรจุไว้ในเพลงดُبิวิวาทพระสมุทร ซึ่งเป็นบทพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระ มงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว และรวมอยู่ในเพลงเรื่องจิ้งจกทองอีกด้วย (วิพล นาคพันธ์, 2554) บทร้องเพลง คลื่นกระทบฝั่ง จากดُبิวิวาทพระสมุทร พระราชนิพนธ์รัชกาลที่ 6 มีคำร้องดังนี้

ท่อน 1

อันโดรเมดาสุตาสวรรค์

ยิ่งกว่าชีวันแสนหา

ท่อน 2

ขอเชิญสาวสวรรค์ขึ้นฟ้า

เปิดวิมานมองมาให้ชื่นใจ

ก่อน 1
 ถึงกลางวันสุริยันแจ่มประจักษ์
 ไม่เห็นหน้านงลักษณ์ยิ่งมีดใหญ่

ก่อน 2
 ถึงราตรีมีจันทร์อันอำไพ
 ไม่เห็นโฉมประโลมใจก็มีดมน

ก่อน 1
 อำดวงสุริย์ศรีของพี่เอ๋ย
 ขอเชิญเผยหน้าต่างนางอีกหน

ก่อน 2
 ขอเชิญจันทร์ส่องสว่างกลางสกล
 เยี่ยมมาให้พี่ยลเยือกอุรา”
 สร้างสรรค์แนววิธีการฝึกทักษะการขับร้อง ดังนี้

ก่อน 1

- - - อัน	- - - โด	- - - เม	- ดา - -	- เอ่อ - เฮอ	- เออ - แฮอ	เฮอะเออสุดา	- - สวรรค์
- - - ด	- - - ด	- - - ด	- ด - -	- ช - ล	- ด - ร	มรช - มม	- - ม ช

- - ฮี อี	ฮื่อ - - -	- เออ - แฮอ	เอ่อ - เออ	- - - -	- - - -	- เออ - แฮอ	เอ่อ แฮอ เออ
- - ด ช	ลชม - - -	- ร - ม	ร ด - ด	- - - ร	- - - -	- ด - ร	ดรด - ร

เอื่อ - - -	- - - -	- ฮี เออแฮอ	เอ็ง เอย	- - - ยิง	- - - กว่า	- - - ซี	วัน- - -
ดล - - -	- - - -	- ล - ท	ลทล - ล	- - - ด	- ล - ล	- - - ด	- ด - -

- - แฮอ เออ	ฮีเออเอ็ง เอย	- - เสน่ -	- - - ทา	- - - เอ่อ	- - แฮอเออ	- - ฮีเออ	- เอ็ง - เอย
- - มรรม	ชมร - ม	รด - ชม -	ชล - ล	ดช - - ม	- - ชมล	- - ร ด	- ล - ช

ดนตรี

(- - - -	- - - ช	- ช ช ช	- ช - ช)				
-----------	---------	---------	----------	--	--	--	--

ท่อน 2

- - - ขอ	- - - เชิญ	- - - สาว	--- สวรรค์	ฮือ ฮือ เอ๋อ	เฮ้อ เออ	เฮอะเฮย ขวัญ	- - - ฟ้า
- - - ม	- - ช ร	- - - ด	ร - ด ด	รดล - ชล	- ด - ร	มร - ด	- ร - ด

ฮือ ฮือ - เอ๋อ	- เฮ้อ - เอื้อ	- ฮี เออ	เอิง เอย	- - -	- - - ฮี	- - เออ เฮ้อ	- เอิง - เอย
รด - ช -	- ล ช ด	- - ร ด	ลทล - ล	- - - -	- - - -	- ล - ท	ลทล - ล

- - - เปิด	- - วิมาน	- - - มอง	- มา - -	- เฮ้อ เออ	ฮี เออ เอิง เอย	- - ให้ ขึ้น	- - - ใจ
- - - ด	ล - ด ด	- - - ด	- ด - -	- ม ร ม	ช ม ร - ม	ร ด - ช ช	- ม - ช

- - - เอ๋อ	- เฮ้อ - เออ	- ฮี - เออ	- เอิง - เอย	ดนตรี			
- - - ม	- ช ม ล	- - ร ด	- ล - ช	(- - - -	- - - - ช	- ช ช ช	- ช - ช)

ท่อน 1

- - ถึงกลาง	- - - วัน	- - - สุ	ริ ยัน - -	- - เอ๋อ เออ -	- เฮ้อ - เอย	- - - แจ่ม	- - ประจักษ์
- ด ร ด	- - - ด	- - - ล	ด ด - -	- ช - ล	- ด - ร	ม ร ช - ร	ม - มร

ฮือ		- เออ - เฮ้อ	เอ๋อ เออ	- - -	- - - -	เออ เฮ้อ	เอิงเอย
ม - - -	- - - ม	- ร - ม	รด - ด -	- - - ร	- - - -	- ด - ร	ดรด - ร

- ฮือ - -	- - - ฮี	- เออ - เฮ้อ	เอิง เอย - -	ไม่ เห็น	- - - หน้า	- - - นง	ลักษณะ - -
ดล - - -	- - - -	- ล - ท	ลทล - ล	- ด ล ด	ร - - ด	ล - - ด	- ร - ด

- เฮ้อเออ	ฮีเออ -เอย	- - ยิงมีด	- - - ใหญ่	- - - เอ๋อ	- เฮ้อ เออ	- - ฮีเออ	- เอิง - เอย
- ม ร ม	ชมร - ม	รด - ชช	- ม - ม	- ช - ม	- ช ม ล	- - ร ด	- ล - ช

- - - -	- - - ช	- ช ช ช	- ช - ช				

ท่อน 2

- - ถึงรา	- - - ตรี	- - - มี	จันทร์ - -	- - เอ่อ เออ	- เขื่อ - เอย	- - - อัน	- - อำไพ
- ม ช ร	- - - ร	มร - ด	- - - ด	รดล - ชล	- ด - ร	- - - ด	- - - ดด

- - - เอ่อ	- เขื่อเออ	- - ฮีเออ	เอ็ง - เอย	- - - -	- - - ฮี	- ฮื่อ - ฮื่อ	เอ็ง เอย
- - - ช	- ล ช ด	- - ร ด	ลทล - ล	- - - -	- - - -	- ล - ท	ลทล - ล

- - ไม่เห็น	- - - โอม	- - ประโลม	- ใจ - -	- เอ้อเออ	ฮื่อเออเอ็งเอย	- - ยิ่ง มีด	- - - มน
- ด ล ด	- ร - ด	ร - ดด	- ด - -	- ม ร ม	ชมร - ม	รด - ชช	- ม - ช

เอ่อ	เขื่อเออ	- - ฮีเออ	- เอ็ง - เอย	- - - -	- - - ฮี	- ฮื่อ ฮื่อ	- เอ็ง - เอย
- - - ม	- ช ม ล	- - ร ด	- ล - ช	- - - -	- - - ช	- ช ช ช	- ช - ช

ท่อน 1

- - - อ้า	- - - ดวง	- - - สุ	ริ สี่ห์	- เอ่อ - เออ	- เขื่อ - เอย	- - - ของพี่	- - - แอ้ย
- - - ด	ล - - ด	- - - ล	ด ด - -	- ช - ล	- ด - ร	มรช - ชม	รดรม - ช

- - ฮี ฮื่อ	ฮื่อ -	- เออ - เขื่อ	เออ เออ	- - - -	- - - -	เออเขื่อ	เอ็งเอย
- - ด ช	ล ช ม -	- ร - ม	รด - ด	- - - ร	- - - -	- ด - ร	ดรด - ร

ฮื่อ	- - - ฮี	- เออ - เขื่อ	เอ็ง เอย	ขอ เชิญ	- - - เผย	- - - หน้า	ต่าง - - -
ด ล - -	- - - -	- ล - ท	ลทล - ล	- ดรด	- - - ด	ร - - ด	ลล - ด

- เอื้อเอ๋ย	อีเอียงเอ๋ย	- - - นาง	- - - อิกหน	อื้อ เอื้อ	เอื้อเออ	อีเออ	เอียงอีเอ๋ย
ม ร ม	ชมร - ม	รด - ช	- - มล	ดช - ม	- ช ม ล	- - ร ด	- ล - ช

- - - -	- - - ช	- ช ช ช	- ช - ช				

ท่อน 2

- - ขอเชิญ	- - - จันทร	- - - ส่อง	สว่าง - - -	- - - เออ	- เอื้อ - เอ๋ย	- - - กลาง	- - สกล
- - มชร	- - - ร	- - - ล	ดล - ดร	ดล - ชล	- ด - ร	มร - ด	- ดรด

เออ	เอื้อเออ	อีเออ	เอียงเอ๋ย	- - - -	อี	อี้อื้อ	เอียงเอ๋ย
- - - ช	- ล ช ด	- - ร ด	ลทล - ล		- - - -	- ล - ท	ลทล - ล

- - - เยี่ยม	- - มา	ให้ - พี -	ยล - - -	- - เอื้อเออ	อีเออเอียงเอ๋ย	- - - เยือก	- - - อูรา
- - - ด	ล - ด ด	ล - ด -	ล ด - -	- ม ร ม	ชมร - ม	รด - ช	ม - รช

เอื้อ	เอื้อเออ	อีเอ๋ย	เอียงเอ๋ย				
- - - ม	- ช ม ล	- - ร ด	- ล - ช	- - - -	- - - ช	- ช ช ช ช	- ช - ช

2) เพลงบังใบ

บังใบ เป็นเพลงทำนองเก่าสมัยอยุธยา เป็นบทเพลงเกร็ด ร้องมโหรีโบราณ ครูมนตรี ตราโมท กล่าวไว้ว่าเดิมใช้ขับร้องประกอบการแสดงโขน จากเอกสารในสมัยพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว บันทึกไว้ว่า เพลงบังใบนี้ถูกบรรจุไว้ในเพลงตับบังใบ ซึ่งมี 3 เพลงได้แก่ บังใบ แผงใบโอด แผงใบพัน ต่อมาในสมัยล้นเกล้ารัชกาลที่ 6 เพลงบังใบได้ถูกบรรจุไว้ในดับวิวาท์พระสมุทร ซึ่งประกอบไปด้วย เพลงคลื่นกระทบฝั่ง บังใบ แหกสหาทราย (ซึ่งภายหลังเพลงตบนี้นิยมใช้ในงานมงคลสมรส) (SriAyodhya Official , 2018) เพลงบังใบมีคำร้องดังนี้

เอ๋อ เออ	เอ๋อ เอ้อ	- - - เอื้อ	เอื้อ เออ	เอื้อ เอื้อะ	เอื้อเออเอื้อเออ	เป็นหนัก	- - - หนา
- ช - ล	- ช - ร	- - - ม	- พ - ช	- พ - ล	ดลช - ล	ชพ - มร	- ม - ม

- - - ฮี	- - - ฮือ	เอ็ง ฮี เออ -	- เอ็ง เออ	เอื้อ - เออ -	- - - -	- เออ เอื้อ - -	เอ็ง เออ
- - - ช		ลช - -	- มช ม	ร ม ร -	- - - -	- - - -	- ร - ม

ท่อน 2

- - - เอ็ง	ฮี เออ	เอื้อ เอื้อะ เออ	เอื้อเออ - -	เหมือน ยิน	- - - เสียง	- - - หงส์	ทอง - - -
- - - ม	- - - ชร	มรท - ร	- ม ช -	ร - ท -	- - - ร	- - - ท	ร ท - -

เออ เอื้อ	เอื้อ เอื้อ เอ็ง เออ	- - ที่ ฟอง	ฟ้า อื้อฮือ	- - - กล่อม	- - สุนทร	- - - วอน	- - - ว่า
- ร - ม	ชมร - ม	รท - ลล	ช - ล -	ทลช - พ	- ชลช	- - - ช	- - - ช

ฮี อื้อ	เอ็ง ฮี เออ	เอื้อ เออ เอื้อ	เออ เอื้อ เออ	- - - เอ็ง	ฮี เอื้อ	- - - เออ	เอื้อ เออ
ม ช - -	- ม ช ร	มรท - ร	- ม - ช	- - - ท	- - ร ช	- - - ล	ทลช - ลท

เออ เอื้อ	เอื้อเออเอื้อเออ	นำ ยิน	- - - ดี	ฮือ - - -			
- ร - ม	ชมร - ม	ร ท - ลลล	- - - ล	ทลช - -			

ท่อน 1

ถึง แม่	- - - ว่า	- - - จะ	สนิท อือ	เอ๋อ เออ	เฮ้อ เออ	- - - เอ้อ	เอ๋อ เออ
- ด ร ร ร	- ด - ด	ทค - ด	ร ด - ร	- ช - ล	- ช - ร	- - - ม	- ฟ - ช

เออ เอื้อ	เออะเออเอิงเอย	- - - นิ	อือ ทรา	- - - -	- - - -	- - ฮี เออ	เออ เอิง เอย
- ฟ - ล	ดลช - ล	ช ฟ - ช	ม - ม ม	- - - -	- - - -	- ม ช ม	รמר - ร

		อือ ฮือ	เอ็ง เอย	- ฮี - กั	- - - ผวา	- - - เมื่อ	สดับ อือ
- - - -	- - - -	- ร - ม	รמר - ร	- - - ร	ด - ร ร	ช - - ร	ด ร ด - ร

เอ๋อ เฮ้อ	เฮ้อ เออ	- - - เอ๋อ	- เฮ้อ เอื้อ	เอ๋อ เฮ้อ	เฮอะเออเอิงเอย	คัพทเสียง	- - - ฟี
- ช - ล	- ช - ร	- - - ม	- ฟ - ช	- ฟ - ล	ดลช - ล	ชฟร - ม	- ช - ร

อือ - - -	- - - อือ	เอ๋อ ฮี เออ	เอ็ง เอย	- - - -	- - - -	เออ เฮ้อ	เอ็ง เอย
ดรม - -	- - - -	- ม ช ม	รמר - ร	- - - -	- - - -	- ร - ม	รמר - ร

ท่อน 2

เอ็ง	ฮี เออ	เฮ้อ เออ	เอ๋อ เอย	- - - ถึง	- ดิ ฉั่น	- - - ร้อน	- รุ่ม - -
- - - ม	- - ช ร	มรท - ร	- ม - ช	- - - ร	- - ท ร	ม ร - ร	- ร ชลท

เออ เฮ้อ	เอ็ง เอย	- - - กลุ้ม	- - ฤดี	ฮือ- - - เสียง	- - เหมือนทิพย์	- - วา	- - - รี
- ร - ม	ชมร - ม	ร ท - ล	ช - ล ล	ทลช - ช	ด - ช ล	- - ช ช	- - - ช

ฮือ	เอ็ง ฮี เออ	เฮ้อ เออ	เอ๋อ เออ	เอ็ง	ฮี เออ	เออ	เฮ้อ เออ
- - - -	- ม ช ร	ม ร ท - ร	- ม - ช	- - - ท	- - ร ช	- - - ล	ทลช - ลท

ท่อน 1

แต่ ไ้	- - - ว่า	- - - อ	นิจจา - -	เอ๋อ เอ้อ	เฮ้อ เออ	เออ	เอ๋อ เออ
- ด - ร	- ด - ร	ด - - ด	รร - -	- ช - ล	- ร - ร	- - - ม	- ฟ - ช

เออ เอ้อ	เออ เออ เอ็ง เอย	- - ได้ กิน	- - - หวาน	- - - -	- - - -	ฮือ เออ	เออ เอ็ง เอย
- ฟ - ล	ดลช - ล	ชฟ - รดม	- - - ม	- ช - -	- - - -	- ม ช ม	รรร - ร

		ฮือ ฮือ	เอ็ง เอย	- - มี ข้า	- - - นาน	- - - ก็	ต้องกลืน
ช ล ช -	- - - -	- ม ช ม	รรร - ร	- - ม ม	- ด - ร	- - - ร	ด ร ร -

เอ๋อ เออ	เฮ้อเออ	เอ๋อ	เฮอ เออ	เอ๋อ เอ็ง	เอ็ง เอย	- - ทั้ง ขึ้น	- - - ชม
- ช - ล	- ช - ร	- - - ม	- ฟ - ช	- ฟ - ล	ดลช - ล	ชฟ - ชมร	- ม - ม

ฮือ - - -	- - - ฮือ	เอ๋อ ฮือ เออ	เอ็ง เอย	- - - -	- - - -	เออ เอ้อ	เอ็ง เอย
ดรม - -	- - - -	- ม ช ม	รรร - ร	- - - -	- - - -	- ร - ม	รรร - ร

ท่อน 2

เอ็ง	ฮือเออ	เฮ้อ เออ	เอ๋อเอย	พอ	- ฟี้ - ไป	- - - ใจ	- น่อง - -
- - - ม	- - ช ร	มรท - ร	- ม - ช	- ท - ท	ล ช - ท	- - - ท	- ร - ท

เออเอ้อ	เอ็งเอย	- - - ต้อง	- ระทม ฮือ	- - - ยิง	- - มา ชม	ก็	- ยิง - ข้า
- ร - ม	ช ม ร - ม	ร ท - ล	ช - ล ล	ทลช - ช	ม - ช ช	- ช ม ช	ม - ล -

ฮือ	เอ็งฮือเออ	เฮ้อเออเอ๋อ	เออเอ๋อเออ	เอ็ง	ฮือเอ๋อ	- - - เออ	เอ๋อ เออ
ช - - -	- ม ช ร	มรท - ร	- ม - ช	- - - ท	- - ร ช	- - - ล	ทลช - ลท

เออเอ้อ	เฮ้อเออเอ็งเอย	- - ระกำ	- - - ใจ	ฮือ			
- ร - ม	ชมร - ม	รท - ลชล	- - - ล	ทลช - -			

อือ ฮือ เออ	อือ ฮือ เออ	- - - เอื้อ	เอ็ง เอย ฮี	- - - จะ ไป	- - - พัน	- - - ที่	อือ ฮือ นี
ดรม - ชม	รมร - ร	- - - ม	รมร - ร	- - - รร	- - - ช	- - - ร	ทรม - ช

อือ ฮือ เออ	เอ็ง เอื้อ	เอื้อ เฮอะ เออ	เออ เอื้อ	- - - เอย	- - - ฮือ	นั้น หา	ฮือ - ไม่ ฮือ
ม - ชม	รมร - ท	ลชลท	- ร ท ม	- - - รช	ลช - -	- ชมมม	- ช รดร

ท่อน 2

- - - -	- - - เอื้อ	ฮือ เออ	เอ็ง เอื้อ	เอ็ง เอย	- - - -	จะ ยืน	อือ ฮือ ชม
- - - -	- - - ม	- - - ว ม	รมร - ม	รท - -	- - - -	- - - รร	ทรม - ม

- - - -	- - - ขวัญ	- ฮือ ฮือ ฮือ	ตา - - -	- - - -	อือ ฮือ ฮือ ฮือ	ผู้ยา	อือ ฮือ ฮือ ฮือ
- - - -	- - - ร	- - - ชม	รท - ล	- - - -	- - - -	- ชมช	มชล - ล

		- - - กว่า	- - - -	อือ ฮือ เอื้อ	เอื้อ เอื้อ เอย	ฮือ - - -	- - - กอด
- - - -	- - - -	- - - ร	ม - มร	ทรม - รม	ชลช - ม	- - - ร	- - - ท

อือ ฮือ	อือ เออ	เอื้อ เออ ฮือ เอื้อ	เอื้อ เอื้อ	เอื้อ เออ เอื้อ	เอย	แม่ยอด	- - - รัก
- - - ร	รท - ร	มรชม	รท - ล	ทลช - ลท	- - - ร	- ชมช	ม - ทล

ท่อน 3

- - - ไร่	โอ้ พ่อ ยอด	- - - ยา	- - - จิต	อือ ฮือ ฮือ	- - - ฮือ -	ของ มิตร	- - - เอย
- - - ร	ท - รร	ท - - ร	- - - ท	ร - - - ชร	มรท - รม	- - - ลล	- - - ช

- - - เอื้อ	เอื้อ เอื้อ	ฮือ เออ	เอ็ง เอย	เอย - - -	- - - -	เมื่อไร	ฮือ ฮือ เลย
- - - ช	- - - ลชท	- - - รท	ลทล - ท	ลช - -	- - - -	- - - รท	- - - ร

- - - จะ	ได้ เขย	- - - ชิด	- - - ชม	- - - -	- - - -	เฮ้อ เออ	เอ้อ เอ็ง เออ
- - - ท	- ร ท ร	- - - ร	- ท - ท	- - - -	- - - -	- ล ช ล	ทช - ช

เอ้อ เออ	เอ็ง เออ เออ	เออ เอ้อ เออ	เอ้อ เออ	- - - -	- - - -	เอ้อ เออ	เฮอะเออฮือเอ้อ เอย
- ล ช ล	รท - ท	- ล ช ล	- ท - ร	- - - -	- - - -	- ล ช ล	- ท - ท

- - - -	- - - กลืน	- - - อือ	ฮือ อือ - หอม	ฮือ ฮือ	- - - ได้	- - - ดอม	- - - ดม
- - - -	- - - ร	- - - -	- ม - ช	ล ช - -	- - - ร	ท - - ท	- ท - -

- - - ห่าง	- - - รัก	หัก อา	- รณ - -	ไอ้แสน	ระทม	ระทวย	- - - เอย
- - - ช	- - - ท	- ช - ล	- ล - -	- ชมล	ร - ล ล	- - ล ล	- - ทลช

ท่อน 1 (เที่ยวกลับ)

เอ้อเอ้อ	เอ็งฮือเออ	เอ้อเออ	เอ้อเอย			ถ้า แม่	- - - ไม่
- - - ด	- ม ช ร	มรด - ท	- - ล ร	ม ร - -	- - - -	- ล ช ท	- ล - ล

ฮือ-ฮือฮือ	ฮือ	- - - เกรง	- - - ใจ	ฮือ	ฮือ	- - บิดา	- - - เจ้า
ช ล - -	- - - -	- - - ล	- - - ล	- - - ท	ลช - ลด	- - ม ม	- - - ร

ฮือ ฮือ	เอ็งเออ	เฮ้อเอ้อเออ	เอ็งเอยฮือเอ็งเอย	จะลัก	- องค์	- - - นง	- - - เยาว์
ดรม - ช ม	รมร - ร	- - - ม	รมร - ร	- ร ช	- ร - ร	- - - ม	- - - ม

ฮือ-เออ	เอ็ง-เอ้อ	เออเอ็งเอ้อ	เอ้อ	เอย	- - - -	- - - จาก	ตำหนัก
- - ช ม	รมร - ท	ล ช ล ท	- ร ท ม	- - ร ช	ล ช - -	- - - ด	- ร ดร

ท่อน 2 (เทียบกลับ)

----	---เออ	อี-เออ	เอ้อเอ็ง	เอย	-----	นี่ หาก	ฮือ - - เกรง
- - - -	- - - ม	- - ช ม	ร ม ร - ม	ร ท - -	- - - -	- ร ท ร	- ม - ม

	- - - โฉม	ฮือฮือฮือ	- - ฮือ ฉาย	ฮือฮือ - -	- - -	จะ ขาย	- - - พักตร์
- - - -	- - - ร	- - ช ม	ร ท - ท	ร ล - -	- - - -	- ช - ล	ท ร - ล

ฮือฮือฮือ		จิ้ง จำ	- - หัก ฮือ	เออเอ้อ	เอ็งเอ้ย	- - - ใจ	- - - คอย
ท ล - -	- - - -	- ม - ม	- - - ร	ม - - ช	ล ช - ม	- - - ร	- - - ร

ฮือฮือฮือ	เออ	เออะเอะฮือเอ้อ	เอ็งฮือเออ	เฮ้อเออเอย	ฮือเอย	ดู ถ้อย	ฮือ ฮือ - ที่
ม ร ท - -	- - - ร	ม ร ช ม	ร ท - ล	- ชลท	- ร - -	- ช - ช	ม ช - ล

ท่อน 3 (เทียบกลับ)

- - - ไ้	- - อันโดร	- - - เม	ดา- - -	ฮือเออ	เฮ้อ-เอย	นิจ จา	- - - เอ้ย
- - - ร	ท - ร ร	- - - ร	- - - ร	- - ช ร	ม ร ท - ร ม	- ล ช ช ช	- - - ช

- - เอ้อ	เฮ้อเออ	ฮือเออ	เออเอือเอย	เอย	-----	- - กระไร	- - - เลย
ร - ช -	- ล ช ท	- - ร ท	ลทล - ท	ล ช - -	- - - -	- - ร ร	- - - ร

- - - เจ้า	- - - ไม่เคย	- - - ข้า	ฮือฮือ- ใจ	- - - -	- - - -	เอ้อเออ	เอ็งเออ
- - - ร	ท - ร ท ร	- - - ร	- ท - ท	- - - -	- - - -	- ล ช ล	ท ช - ช

เฮ้อ-เออ	เอ็ง เออ	เอ้อเออเอ้อ	เฮ้อเออ	- - - -	- - - -	เอ้อเฮอ	เอ็ง-เอย
- ล ช ล	ร ท - ท	- ล ช ล	- ท - ร	- - - -	- - - -	ล ช ล	ร ท - ท

- - - -	- - - หมด	ฮือฮือ	ฮือ หอม	- - - -	- - - ต้อง	- - - ตรอม	- ใน - -
- - - -	- - - ร	- - - ร	- ม - ม	- ช - -	- - - ร	ท - ร ท	- ท - -

- - - แทบ	- - - จะ	- - - บรร	ลี่ย - -	- - หัวใจ	- จะ- ขาด	- เสียแล้ว	- - - เอย
- - - ล	ช ม - ช	- - - ล	- ล - -	- ลรล	- ช ม ช	- ล ร ล	ทล - ลทลฯ

2.2 ตับนก (ตับแม่ศรีทรงเครื่อง)

ตับนกหรือ “ตับแม่ศรีทรงเครื่อง” เป็นพระราชนิพนธ์ในสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ คำร้องจากละครดึกดำบรรพ์เรื่องอิเหนา ตอน "ตัดดอกไม้ถวายกริช" ซึ่งองค์พระนิพนธ์ ได้แรงบันดาลใจมาจากวรรณคดีเรื่องอิเหนา พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย กล่าวถึงอิเหนาและสังคามาระดา พร้อมพี่เลี้ยงเสนา เทียวชมป่าชื่นชมความงามธรรมชาติ นก และไก่ออย่างมีความสุข โดยทรงคิดเครื่องเป่าประกอบเป็นเสียงนกโพระดก นก กางเขน นกกาเหว่า และเสียงไก่ สอดแทรกเข้าไปบทเพลง เรียกว่า เป็นการพัฒนาเสียงประกอบ (Sound Effect) ลงในบทเพลงไทยเป็นครั้งแรก

ตับนกหรือ “ตับแม่ศรีทรงเครื่อง” ประกอบด้วยเพลงขับร้อง 4 เพลง ได้แก่ เพลงนกโพระดก เพลงนกกางเขน เพลงนกกาเหว่า และเพลงไก่ มีคำร้องดังนี้

ท่อน 1

เสียงนกโพระดก มันร้องโฮกปิก โฮกปิกอยู่ไหน

(สร้อย)

พระพุทเจ้าข้า จับกึ่งเพกานั้นเป็นไร ตัวเขียวเขียวบินเลี้ยวไป เข้าโพรงไม้ทางนี้เอย

ท่อน 2

เสียงนกกางเขน อ้อจับต้นไม้เอน เจรจายอยู่จู้จี้

(สร้อย)

พระพุทเจ้าข้า น้าเอ็นดูเต็มที แต่เลี้ยงไม่รอดมันยอดดี ดั้นจนหัวฉีกปีกหักเอย

ท่อน 3

นกกาเหว่าเสียงหวาน ร้องก้องในดงดาน เสียงกังวานยิ่งนัก

(สร้อย)

โบราณท่านว่าไว้ มันไขให้กาแม่ฟัก เท็จจริงไม่ประจักษ์ พระพุทธเจ้าข้าเอ๋ย

ท่อน 4

นั้นไก่หรืออะไร อู๊จริงจริงนั้นแหละไก่ พอตกไปก็ขันจ้า

(สร้อย)

ขันคึกอยู่คนละถิ่น ตัวไหนบินเข้ามามา พระพุทธเจ้าข้า ตีกันสิ้นท่าทางเอ๋ย

(ว่าดอก)

ดอกเอ๋ย เจ้าดอกมะขาง รักกันจริงอย่าทิ้งขว้าง อย่าเหินอย่าห่างกันเอ๋ย
อย่าอีกทีก็ไป เสียอะไรนั้นเอ๋ย

สร้างสรรค์แนววิธีการฝึกทักษะการขับร้อง ดังนี้

ท่อน 1

--เสียง	---นก	--โพ	-ระดก	----	---เอื้อ	---เออ	-เอ็งเอ๋ย-
---ช	---ช	---ม	-มรด	----	---ด	---ร	-มรชม

----	----	เอื้อเฮอ	เอ็งเอ๋ย	----	-มัน-ร้อง	---โฮก	--- ปัก
----					-ร-ร	---ด	---ช

----	-ไ้ก-ปัก	-- อยู่หน	---ไหน	----	เอื้อ	เฮื้อ	เอ็งเอ๋ย
----	-ด-ช	---ด	-ช-ช	----			

----	----	เอื้อเฮื้อ	-เอ็ง-เอ๋ย	----	---	----	----

(สร้อย)

----	--พระพุทธ	-รเจ้า-	ข้า---	-จับ-กิ้ง	-เพ-กา	--- นั่นเป็น	--ไร--
----	--ร-ร	-ดด-	ส---	-ร-รร	-ร-ร	---ด	-ร-ร

- - -ตัว	-เขียวเขียว-	-เอ้า-เลี้ยว	- - -ไป	- เข้า-โพลง	- - -ไม้	-ทาง-นี้	- - -เออย
- - -ร	-ช-ช	-ด-ร-	- - -ร	- ด-ร	ม- - ร	-ด-ล	- - -ด

ท่อน 2

- - -เสียง	- - -นก	- - -กาง	- - -เขน	- - -	- - -เอ้อ	- - -เออ	เอ็ง-เอย
- - -ช	- - -ช	- - -ม	- - -ม-ช	- - -	- - -ด	- - -ร	-มรชม

- - -	- - -	-เออ-เฮ้อ	-เอ็ง-เอย	อ้อ - - -	-จับ-ตอ	- - -ไม้	- - -เอน
- - -	- - -	-ร-ช	- ม-ม	- - -ด	-ล-ด	- - -ร	- - -รร

- - -	- - -เจรจา	- - -อยู่จู้	- - -จู้	- - -	- - -เอ้อ	- - -เออ	เอ็ง-เอย
- - -	- - -มม	- - -รช	- - -ช	- - -	- - -ด	- - -ร	มรชม

- - -	- - -	เออเฮ้อ	-เอ็ง-เอย	- - -	- - -	- - -	- - -

(สร้อย)

- - -	- - -พระพุท	- รเจ้า- -	ข้า- - -	- - -น่า	-เอ็น-ดู	-เสีย-เต็ม	-ที- -
- - -	- - -รร	-ดล- -	ล- - -	- - -ล	-ด-ร	-ช-ร-	-ร- -

-แต่-เสียง	-ไม่-รอด	-มัน-ยอด	-ดี- -	-ดิน-จน	-หัว-ฉีก	-ปีก-หัก	- - -เอย
-ท-ท	-ช-ช	-ล-ล	-ล- -	-ช-ล	-ทล	-ทลชม	- - -ช

ท่อน 3

- - -นก	- กา-เหว่า	- - -เสียง	- - หวาน-	- - -	- - -เอ้อ	- - -เออ	-เอ็งเอย-
- - -ช	-ช-ช	- - -ม	- - -ช-	- - -	- - -ด	- - -ร	มรชม

- - -	- - -	เออเฮอ	เอ็งเอย	- - -	-ร้อง-ก้อง	- - -ใน	- - -ดงดาล
- - -	- - -				-รร-ด	- - -ร	- - -รร

--- เสียง	-กั-วาล	--- ยี่ง	-นัก- -	เออ	- - - -	เฮ้อเออ	เอ็งเออ
--- ร	-ช-ร	--- ด	- - -ม				

--- -เออ	-----	เอ็งฮือเออ-เออ	-เอ็ง-เออ	-----	-----	เอ็ง ฮี- เออ	เอ็ง-เอ้อ
--- -ช	-----	ลชมช	-ดล ล	-----	-----	เออ-ชด-ล	ช-ม

(สร้อย)

-----	-โบ-ราณ	- ท่าน-ว่า	-ไว้- -	-มัน-ไซ้	-ให้- -	-แม่-กา	พี่ก- - -
-----	-ร-ร	-ด-ล	-ม- -	-ร-ร	-มร-	-ด-ด	ม- -

-----	-เท็จ-จริง	- -ไม่-	ประจักษ์- -	-พระ-พุท	-ธ-เจ้า	- - -ข้า	- - -เอย
-----	-ม-ร	- -ด	ด-ด	-ม-ม	-ด-ด	- - -ร	- - -ร

ท่อน 4

--- - -	นั้นไก่	--- -หรือ	- - -อะไร	-----	--- -เอ้อ	-เออ-เฮ้อ	-เอ็ง-เอย
--- -ช	--- -ด	--- -ร	- - -ม-ม	-----	--- -ม	-ม-ม	-ม- - ม

-----	-----	-เออ-เฮ้อ	-เอ็ง-เอย	-----	-----	-ฮือ-ฮือ	-เอ็ง-เอย
-----	-----	-ม-ช	-ม-ม	-----	-----	-ม-ช	-ม-ม

-----	-----	(เสียงไก่- ---	-----	-----	-----	-----	-----)
-----	--- - -	-----	--- - -	-ช-ล	-ช	ร-ม	-ร)

- ฮือ- -	-จริง-จริง	-นั้น-แหละ	-ไก่- -	-พอ-ทัก	- - -ไป	-ก็-ขัน	- - -จ้ำ
-ม- -	-ร-ร	-ร-ด	-ด- -	-ร-ม	- - -ร	- - -ด-ร	- - -ดล

-----	--- -เออ	-ฮือ-เออ	เอ้อ-เอ้อ	-----	- - -เอ็ง	-ฮือ-เอ้อ	เอ็ง-เอย
-----	--- -ล	-ด-ล	-ช-ด	-----	- - -ฟ	-ช-ฟ	มรดร

(สร้อย)

----	- ชัน-คิก	-อยู่-คน	-ละ-ถิ่น	-ตัว-ไหน	-- -บิน	-- -เข้า	-- -หา
----	-ล-ร	-ด-ด	-ลดล	-ด-ร	-- -ด	--- ล	-ด-ร-ช

----	-พระ-พุท	-ธ-เจ้า-	ข้า ---	-ตี-กัน	- สิ้น-ท่า	-- -ทาง	-- -เอ๋ย
----	-ร-ร	-ดล-ล	--- -ล	-- ร-ร	-ร-ร	-- -รรมร	-- ดล-ด

(ว่าดอก)

----	----	-- -ดอก	-- -เอ๋ย	----	เจ้าดอก	-- -มะ	-- -ช่าง
----	----	-- -ด-ร	-- -ช	-- -ด-ด	-- -ด	-- -ร	-- -ร

-รัก- -	-กัน-จริง	-ไม่-ทั้ง	-- -ขว้าง	-อย่า-เห็น	-อย่า-ห่าง	-- -กัน	-- -เอ๋ย
-ช- -	-ด-ด	-ร-ร	--- -ร	-ร-ช	-ร-ร	มรดล	--- -ด

2.3 ดับสามลาว

ดับสามลาว เป็นเพลงดับ ในที่นี้ประกอบด้วยเพลง เพลงลาวคำหอม เพลงลาวดำเนินทราย และเพลงลาวดวงเดือน

1) เพลงลาวคำหอม

เพลงลาวคำหอมเป็นเพลง อัตรารั้งหระสองชั้นหน้าทับลาว ในลักษณะ เพลง ลำลา เพลงหนึ่งในสมัยที่นิยมเล่น สักวา ซึ่ง จำ เณร ผยองยิ่ง (โคม)เป็นผู้ประพันธ์ทางร้อง ส่วนทางดนตรี พระยาประสานดุริยศัพท์(แปลก ประสานศัพท์) เป็นผู้ประพันธ์ เพลงนี้ มีบางท่านเรียกว่า เพลงปทุมมาลย์ มีคำร้องดังนี้

บทขับร้อง ของจำเณรผยองยิ่ง(โคม)

ท่อน 1

หอมดอกไม้คำหอม
กาหลงลงคัดเค้า
โศกเอ๋ยสุเพื่อนเอ๋ย

อยากดอมเด็ดได้เอาไว้เห้ย
แก้วจับกึ่งแก้วเศร้า

ท่อน 2

โอ้เจ้าดวงพวงโกมุท
ไม้สีไต่บ่หอมแมนแท้
เหมือนแพรห่มเหย้า

ครั้นสายก็หายสุด
อ้ายเอยสาวเคยคือแล
รักเจ้าสาวคำเอย

ท่อน 3

โอ้ละหนอรักเจ้าสาวสวยรวย
ไว้ผมสูงสวยสยสมหน้าน้อง
สายสร้อยสอดส่อง

บ้านอยู่ช่องปากกล้วย
เจาะหูสองข้างหูใส่ต่างแต่ล้วนทอง
เจ้ากรองแต่พวงมาลัยเอย

บทขับร้องของเดิม ไม่ปรากฏผู้แต่ง

ท่อน 1

ยามเมื่อลมพัดหวาน
ไม้เอยไม้สุดสูง
ไผเอยไผ่ได้ต้อง

ลมก็อวลแต่กลิ่นมณฑาทอง
อย่าสู้บอง
แต่ยืนนามดวงเอย

ท่อน 2

โอ้เจ้าดวง
กลิ่นหอมเพ็งผุดพัน
แข่งแขอยู่แต่่นภา

เจ้าดวงดอกโกมล
พุ่มในสวนดุสิตา
ฝูงภุมราสุดปัญญาเรียมเอย

ท่อน 3

โอ้ออกคิดถึง
นอนให้ไผ่ฝัน
(โอ้ออกคิดถึง
นอนให้ไผ่ฝัน
ทรงกลด
แสงทองส่องหล้า
ทรงกลด
แสงทองส่องหล้า

คิดถึงคะนิงนอนวัน
เห็นจันทร์แจ่มฟ้า
คิดถึงคะนิงนอนวัน
เห็นจันทร์แจ่มฟ้า)
สวยสดโสภา
ขวัญตา (ชื่นอุรา) เรียมเอย
สวยสดโสภา
ขวัญตา (ชื่นอุรา) เรียมเอย

สร้างสรรค์แนววิธีฝึกทักษะการขับร้องเพลงลาวคำหอมได้ดังนี้

ท่อน 1

----	-- -หอม	ฮี้- --	-ดอก-ไม้	ฮือ-ฮือ	-- -ฮือ	-- - คำ	-- -หอม
	-- -ซ	ด	-ม-ล	ซ-ล ซม	-- -ซล	-- -ร	--- ร

ฮือฮือ	ฮือ	-- -ฮือ	-- -เอ็ง-เอย	----	-- -อยาก	ฮือฮือฮือฮือ	-- -ดอม
ซร	มรด	-- ด-ร	--ดรดด	- ---	--- มซ	ดลซม	--- ซ

----	--- เต็ด	-ฮือ-	-- --ได้	-- -เอย	-- -เอา	---ไว้	-เหย้า
- ---	--- ด	-รม	-- -ม	-- -รตรม	-- -ร	ม-ร	-ด

-- -ฮือ	---กา	ฮือฮือ	-- -เอย	- ---	---กา	-- -ฮือฮือ	-- -หลง
-- -ลรด	-- -ล	ซมซล	--- -ด-ร	- ---	-- -ซ	-- -มซ	-- -ล-ด

----	----	--- เออ	-เฮ้อเอ็งเอย	----	---ลง	-- -คัด	---เค้า
----	----	--- ซ	-ดลซมซ	----	--- ซ	--- ล	---ซม-ล

----	----	--- เออ	-เฮ้อเอ็งเอย	----	-- -แก้ว	ฮือ-ฮือ	-จับ--
- ---	----	-- -ซล	-ซ-ซซ	----	-- -ซด	-- - -รม	-ม--

-เอ้ย	-- -กิ้ง	---แก้ว	-- -ไคร้	----	--- ฮือ	---เออเฮ้อ	-เอ็งเอย
-- -ซลซ	-- -ร	-- -ม-ร	---มรดรด	- ---	-- -ซล	-- -ซ	ซลซซ

----	--- ไทก	-- -ฮือ	-ฮือ-ฮือ เอย	---เอ้ย	-- -สู	---เพื่อน	-- -เอย
- ---	---ด	--- ด	-รม-มม	--- -ซ	--- -ร	-- -มร	ดล-ด

ท่อน 2

----	---เออ	--- --เฮ้อ	-เอ็ง-เออ	เอ็งฮือเออ	-เอ้ย-ไอ้	---	-- เจ้าดวง
	---ด	--- -ดด	-ดด	มซร	มรดล	ซมซล	-- -ด-ร

----	----	- -เจ้า	ฮือฮือ—ดวง	----	-- -พวง	ฮือฮือ	-- -โก-มูท
----	----	ซตรมม	ม--ตรม	----	--- -ร	มร	- -ด-ร

--อื้อ	--ฮื้อ	--ครั้น	-- - - - สาย	-- - - - อื้อฮื้อ	--ฮื้อฮื้อ	- - - หาย	ฮื้อ-สุด
-ด-ร	-ดล	--ล	--ชล-ด	--ชล	--ช-ลล	-ชมช	ด-ม

อื้อฮื้อ	--ไม่	- - - -	--ลี้ไต่	- - - -	--บ่หอม	- - - - แม่น	-- - - - แท้
ลช	--ชด	- - - -	--รมม	- - - -	--ร-ม	--ช-ม	--รร

--อื้อ	--ฮื้อฮื้อ	--อ้าย	--เอย	- - - -	--สาวเคย	- - - - คื่อ	- - - - แล
---ม	---รร	--ช	--ม-ช	- - - -	--มดล	---ช-ม	---ร

---เหมือน	---แพร	ฮื้อฮื้อ	-ห่ม-เหย้า	- - - - รัก	- - - - เจ้า-สาว	- - - - คำ	ฮื้อ เอย
-ม	-ชร	-มร	-ด-ล	---ม	-ด-ร	--- ร	มรด

ท่อน 3

- - - -	- - - -	---ไ้	-ละหนอ	- - - - รัก	-เจ้าสาว	- - - - สวย	- - - - ลวย
- - - -	- - - -	---ช	-มชช	---ด	-ลชมล	---ดช	---ดช

-บ้าน	-อยู่-ช่อง	---ป่า	-กล้วย-	-ไว้-ผม	-สูง-สวย	-สวย-สม	-หน้า-น้อง
ลช	-มชม	---ม	-ช-ม	-ลชด	-ลด ลด	-ลด-ลด	-ชม-ล

ฮื้อ---	- - - -	-เจาะ-หู	-สองข้าง	หู--	-ใส่-ต่าง	--แต่-ล้วน	--ทอง-
ล---	- - - -	-มล-ด	-ลดชม	ลด	-รรมม	--ม-ช	--ม-ร

---สาย	---สร้อย	-สอด	ส่อง---	--เจ้ากรอง	--แต่ฟวง	-มา-ลัย	ฮื้อ---เอ้ย
---ม	-ชร	-ล	ด-ล	-ด-ร	-ด-ร	-รร	มร-มรด

เพลงลาวคำหอมเนื้อร้องของเก่า

ท่อน 1

- - - -	- - ยาม	ฮื้อ - - - -	-ลม	ฮื้อ-ฮื้อ	- - - - ฮื้อพัด	- - - - ฮื้อฮื้อฮื้อฮื้อ	- - - - หวล
	- - - - ช	ด- - -	-ม-ล	ช-ล ชม	- - - - ชล	- - - - ร	- - - - ร

- - - - ฮื้อฮื้อ	ฮื้อ- - -	- - - - ฮื้อฮื้อ	- - - - เอิง-เอย	- - - -	- - - - ลม	ก็ฮื้อฮื้อฮื้อฮื้อ	- - - - อวล
- - - - ชร	มรด- -	- - - - ด-ร	- - - - ดรดด	- - - -	- - - - มช	ดลชม	- - - - ช

- - - -	- - อป-	-ฮือฮือ -	- - -กลิ่น	- - เอย	- - มณ	- - -พา	-ทอง
- - - -	- - -ด	- - รม	- - - -ม	- - -รตรม	- - -ร	- - ม-ร	-ด

- - - ฮือ	- - -ไม้	ฮือฮือ	- ฮือเอย	- - - -	- - -ไม้	- - -ฮือฮือ สุด	ฮือหอม
- - -ลรด	- - -ล	ชมชล	- - - ด-ร	- - - -	- - -ช	- - -มช	- -ล-ด

- - ฮี	- - ฮือ	- - เออแฮ	-ฮือเอยเอย	- - - -	- - -อย่า	- - -สู้	- - -ปอง
- - - -	- - - -	- - -ช	-ดลชมช	- - - -	- - -ช	- - -ล	- - -ชมรล

- - - -	- - - -	- - เออแฮ	-เอยเอย	- - - -	- - -ไผ	ฮือ - - -	เอือ ฮือ เอย
- - - -	- - - -	- - -ชล	-ช-ชช	- - - -	- - -ชด	- - -รม	-ม- -

- - -เอ้ย	- - -ป๋	- - -ได้	- - -ต้อง	- - - -	- - -ฮือ	- - เออแฮ	-เอยเอย
- - -ชลช	- - -ร	- - -มร	ม รตรด	- - - -	- - -ชล	- - -ช	ชลชช

- - - -	- - -แต่	- - ฮือฮือ	-ฮือ ยิน	- - -เอ้ย	- - -นาม	- - -ดวง	- - -เอย
- - - -	- - -ด	- - -ด	-รม-มม	- - -ช	- - -ร	- - -มร	- ดล-ด

ท่อน 2

- - - -	- - -เออ	- - -แฮ	-เอย-เออ	เอ็งฮือเออ	-เอ้ย-ไอ้	- - -โอ	- - เจ้าดวง
- - - -	- - -ด	- - -ดด	-ด-ด	มชร	มรตล	ชมชล	- -ด-ร

- - - -	- - - -	เจ้า -ฮือ	ฮือ - -ดวง	- - - -	- - -ดอก	- -ฮือฮือ	- -โก-มล
- - - -	- - - -	ชดรมม	ม- -ดรม	- - - -	- - - -ร	- - -มร	- -ด ร

- - -ฮือ	- -ฮือ	- - -กลิ่น	- -ฮือหอม	- - -ฮือฮือ	- -ฮือฮือ	-ฟุ้ง-ฟุ้ง	ฮือ-พัน
- - -ดร	- - -ดล	- - -ล	- - -ชลด	- - -ชล	- -ช-ลล	-ชมช	ด-ม

ฮือฮือ	- - -พุ่ม	- - - -	- - -ในสวน	- - - -	- - - -	- - -ดุสิต	- - ฮือตา
ลชลช	- - -ชด	- - - -	- - -มรม-ช	- - - -	- - - -	- - -มด	- - รร

- - -ฮือ	- - -ฮือฮือ	- - -แข่ง	- - -แซ	- - -ฮือฮือ	- -อยู่แต่	- - -ฮือฮือ	- - -นภา
- - -ลช	- - -ลช	- - -ม	- - -ชลชช	- - - -	- - -ลดล	- - -ชม	- - -มร

---ฝูง	---ภุม	ฮือ-ฮือ	--มรา	---สุด	--ปัญญา	---เรียม	ฮือ เอย
---มร	---ดล	--มร	--ดล	---ลด	--รร	---ร	มร-มรด

ท่อน 3

----	----	--โอ้ออก	-คิด-ถึง	--ฮือฮือ	-คิด-ถึง	---คนิ่ง	-นอน-วัน
----	---	--ชมม	-ลชลด-ด	--รด	ลชลด	--ชช	-ช-ช

----	นอนให้	--ไผ่	-ฝน-	-เห็น	--จันทร์	---แจ่ม	---ฟ้า
----	ชช-ม	--ช	ล-ด-	---ร	-มร-ด	-ม	-ช-ล

----	----	-โอ้ออก	ฮือคิดถึง	---ฮือ	--คนิ่ง	--นอน	-วัน-
----	----	-มรด	ดมรมช	----	--รร	-ม-ดด	-ด

----	---นอนให้	--ไผ่	ฝน-ฮือฮือ	--เห็น	--จันทร์	---แจ่ม	---ฟ้า
----	---ชช	--ช	ล-ด-ด	---ร	--มรด	---ดม	-ช-ล

----	---ฮือ	--ทรง	--กรด	-ฮือฮือฮือ	-สวย-สด	---โล	---ภา
----	---	--ช	--ม	ดมช	-ด-ลช	---ม	---ร

--แสง	---ทอง	---ส่อง	--หล้า	--ขวัญ	---ตา	---เรียม	---เอ้ย
---ม	---ร	---ด	---ล	---ร	---รร	---ร	มรด-ด

----	----	--ทรง	--กรด	ฮือฮือฮือ	-สวย-สด	--โล	---ภา

--แสง	---ทอง	--ส่อง	-หล้า--	--ขวัญ	---ตา	--เรียม	---เอ้ย
---ม	---ร	---ด	---ล	---ร	---รร	---ร	มรด-ด

2) เพลงลาวดำเนินทราย

ลาวดำเนินทรายสองชั้นนี้ทำนองทางร้องของท่านครูจำไค้ม (ไม่ทราบนามสกุล) ได้คิดขึ้นโดยเฉพาะแต่งทางร้องซึ่งเรียกว่า ทางสัควา ต่อมาพระยาประสานดุริยศัพท์ (แปลก ประสานศัพท์) ได้คิดทางดนตรีขึ้นไว้สำหรับร้องในวงเครื่องสายปี่ชวา ประดิษฐ์ขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2475 แสดงถึงอาการของคู่รักซึ่งกำลังตัดพ้อต่อว่าซึ่งกันและกัน มีบทคำร้องโดยครูจำไค้มดังนี้

สองชั้น ท่อน 1

เห็นเวลาตึกนักหนาอยู่แล้วหนอ

จะรื้อรื้อร้องเล่นใจเป็นห่วง

ท่อน 2

เหมือนเกษรโกสุมทุกพุ่มพวง

จะแรมร่วโรยรำน่าเสียดาย

โอ้อว้ากรรมเอ๋ยกรรม

อกเอ๋ยจะทำฉันท

แม้ไม่มีห่วงบ่วงใย

ตัวพี่ไม่ไปเลยเอ๋ย

แสนรักน้องสนองสำเนียง

นี่หนานวลเอ๋ย

เป็นกรรมจำพรากร

จำจากจำไกล

จำอกจำใจ

จำจิตจำไกลกันเอ๋ย

ท่อน 1 (เที่ยวกลับ)

นิจจาเอ๋ยเคยสรวลสำรวญเล่น

จะจากไปมิได้เห็นน้ำใจหาย

ท่อน 2 (เที่ยวกลับ)

จอยู่ดีเกิดยามิอันตราย

ขอลาเลื่อนเคลือนคลายไปก่อนเอ๋ย

โอ้อว้าแสนเสียดาย

โอ้อว้าแสนเสียนัก

จำต้องหักใจจร

ใจเอ๋ยจะขาดลงรอนรอน

ด้วยแสนสุนทรพระทองเอ๋ย

แสนรักน้องสนองสำเนียงนะดวงเอ๋ย

หวานไฉนอบมั่นสินน้ำคำ

หวานประจำหวานอยู่ที่น้ำใจเอ๋ย

สร้างสรรค์แนววิธีฝึกทักษะการขับร้องเพลงลาวคำหอมได้ดังนี้

ท่อน 1

----	----	-เอืง-เออ	เอืง-เอ้อ	----	-เอ้อ-เออ	-เอ้อ-เฮ้อ	--เออ
----	----	-ด-ติ	ช-ม	----	-ร-ม	-ช-ติ	ชมชล

----	เอ้อ-เออ	เอ้อ-เอื้อ	-เอืงเอ๋ย	----	----	--เห็นเว	อื้อ ลา
----	ช-ติ	ด-ร	ดมรร	----	----	--ช-ม	รม-ช

----	-เอ๋อ-เออ	--- ตึก	-นัก-หนา	----	-เอ๋อ-เอ๋อ	-ฮึ-เออ	เอ็ง-เออ
----	ด-ร	-- ม-รดล	รด-ดล	----	-ช-ล	-ด-ล	-ช-ช

----	-เอ๋อ-เออ	-ฮึ-เออ	-เอ็ง-เออ	-เอ๋อ-เออ	-เฮอ-เออ	อยู่-แล้ว	-- -หนอ
----	-ช-ล	-ด-ล	ช-ช	-ร-ม	-ช-ล	-ช-ม	-ร-ม-ช

----	---เอ๋อ	-- -เอ๋อ	-เอ็ง-เออ	----	----	-จะ-รี	อือฮือ รอ
----	-- -ด	-- -ร	มรด-ร	----	----	-ช-ม	-ร-ม-ช

----	- เอ๋อ-เออ	เฮอะเฮอ ร้อง	--- เล่น	--- เอ้ย	---- ใจ	-- -เป็น	-- -ห้วง
----	-ด-ม	ช-ร-ม	-- -ด	-- -ด	-- -ช	-- -มช	-- -ลด

ท่อน 2

----	----	- เหมือน เก	-- -สร	----	---	-- -โก	-- -สุม
----	----	-ด-ล-ช	-- -ลด	----	----	-- -ม-ร	-- -ม

----	----	-ทุก-พุ่ม	-- -พวง	----	----	-- -จะ-ร-ม	-- -ร-ว
----	----	-ด-ช- มช	-- -ล	----	----	-- -ชช	-- -ช

-- -เนาะ	----	-จะ-ร-ม	-- -ร-ว	-อือ เอ็ง	ฮึ เออ เออ	-- -ไร	-- -รา
-- -ม	----	-ม-ม	-- -ม	รด-ร	-ด-มช	-- -ร-ม	-- -ด

- ฮือ เอ้อเออ	--- น่า	-- -เสีย	-- -ตาย	--- ้อ	- ว่ากรรม	เอ๋อ	-- -กรรม
-รดล -ด	--- ชม	-- -ล	-- -ดล	-- -ช	-ม-ล	ด	รด-ล

----	----	-ฮึ เออ	-เอ็ง-เออ	----	----	เอ็งฮึเอ๋อ	-เฮ้อเออ
----	----	ชลดล	ชมช	----	----	ชลดล	-ชม-ชลด

----	---ฮือ	เออ-เฮ้อ	เอ็ง-เออ	ฮึ- ้อ	ว่ากรรม	-- -เอ๋อ	กรรม- -
----	---- -ล	ล-ท	ลทล-ล	-- -ช	มช	-- -ล	ดช- -

- - ออกเอย	จะ-ทำ	- - -ฉัน	ใด- -	-แมน-ไม่	มีห้วง- -	- - บ่วง	- - ไย
-ม-ลค	ช-ช	- - ล	คช	-ชมม	รคม	-ร	- - มม

-ตัว-น้อง	ไม่-ไป	- - -เลย	ฮือ- -เอย	- - - -	- - - -	-แสน-รัก	- - -น้อง
-ม-ช	- - ค-ม	-ร	มร-ค	- - - -	- - -	-มชร	มรค-ค

- - - -	- - สมอง	- - -สำ	- - -เนียง	- - - -	- - -นี่หนา	- - -นวล เขื่อ	- - -เอย
- - - -	-รรม	- - - ม	ชมรค-ร	- - - -	- - -ค-ม	- - -รรมร	- - - คค

- - - -	- - - -	เออ-เฮื่อ	เอ็ง-เอย	- - - -	- - - -	-เป็น-กรรม	จำ-พราก
- - - -	- - - -	ค-คค	ค-ค	- - - -	- - - -	-ม-ร	-ค-ล

- - - -	-จำ-จาก	- - -จำ	- - -ไกล	- - -เอ๊ะ	- - - -	-จำ-จิต	-จำ-ใจ
- - - -	-ม-ร	-ม-ม	- - -รตร	- - -ช	- - - -	- ม-ร	-ม-ม

-จำ-จาก	-จำไกล	- - -กัน	ฮือ-เอย				
-ม-ร	-ม-ม	- - -ร	มรค-ค				

ท่อน 1 (เที่ยวกลับ)

- - - -	- - - -	-เอ็ง-เออ	เอ็ง-เอื่อ	- - - -	-เออ-เออ	-เอื่อ-เฮื่อ	- - เออ
- - - -	- - - -	-ค-ล	ช-ม	- - - -	-ร-ม	-ช-ล	ชมชล

- - - -	เอ่อ-เออ	เออ-เอื่อ	-เอ็ง-เอย	- - - -	- - - -	- - นิจจา	ฮือ เอย
- - - -	ช-ล	ค-ร	คมรร	- - - -	- - - -	- - ช-ม	รรม-ช

- - - -	-เอื่อ- เอย	- - - เคย	- - สรวล	- - - -	-เอื่อ-เอื่อ	-ฮือ-เออ	เอ็ง-เออ
- - - -	ค-ร	- - ม-รคค	รค-คค	- - - -	-ช-ล	-ค-ล	-ช-ช

- - - -	-เอื่อ-เออ	-ฮือ-เออ	-เอ็ง-เออ	-เอื่อ-เออ	-เฮอ-เอย	สำ-รวล	- - -เล่น
- - - -	-ช-ล	-ค-ล	ช-ช	-ร-ม	-ช-ล	-ช-ม	-รรม-ช

----	--เอื้อ	---เอื้อ	-เอื้อง-เอย	----	----	-จะจาก	อื้อฮือ ไป
----	---ติ	--ร	มรดม	----	----	-ช-ม	-ร-ม-ช

----	-เอื้อ-เออ	เฮอะเอย มี	---ได้เห็น	--- เอ้ย	--- น่า	--ใจ	---หาย
----	-ติ-ม	ช-ร	--มรดล	-- -ด	--- ช	-- -มช	--- ด

ท่อน 2 (เพี้ยนกลับ)

----	----	- จง-อยู่	--- ดี	----	---	--อย่า	-- มี
----	----	-ติ-ล-ช	-- ลด	-- --	----	-- -มรม	- -ม

----	----	-อัน-	- ด -ราย	----	----	--- ขอ-ลา	---เลื่อน ฮือ
----	-- --	-ติ-ช- มช	-- -ล	----	----	-- ชช	--- -ช

-- -นား	----	-ขอ-ลา	-- -เลื่อน	-ฮือ เอื้อ	ฮือ-เอย	-- เคลื่อน	--- คลาย
- -มล	----	-ม-ม	-- -ม	รตร	-ติ-มช	-- รมร	--- -ด

- ฮือ เอื้อเอย	-- -ไป	--- ก่อน	-- -ฮือเอย	-- -ไ้	- ว่าแสน	เสีย	--- -ตาย
-รตล -ติ	---- ซม	--- -ล	--- -ดล	-- -ช	-ม-ล	ด	รต-ล

----	----	-ฮือ เออ	-เอื้อง-เออ	----	----	เอ็งฮือเอื้อ	-ฮือเอย
----	----	ชลดล	ชมช	----	----	ชลดล	-ชม-ชลด

-- -ฮือ	-- -ฮือ	เออ-ฮือ	เอ็ง-เอยฮือ	-- -ไ้	-ว่าแสน	-- -เสียตาย	นัก- -
----	---- -ล	ล-ท	ลทล-ล	-- -ช	มช	-- -ล	ดช- -

-- จำ-ต้อง	หัก ฮือ	-- -ใจ	จร- -	-ใจ-เอย	จะ-ขาด-	-- -ลงรอน	-- -รอน
-ม-ลด	ช-ช	-- -ล	ดช	-ชมม	-รตม	-- -ร	-- -มม

-ด้วย-แสน	อา-วรรณ	-- -จริงฮือ	ฮือ- -เอย	----	----	-- -หวาน-ได	-- -น้อฮือ
-ม-ช	- -ติ-ม	-ร	มร-ด	----	---	-มชร	มรต-ด

----	-- บ่แม่น	-- -ลี	- น้ำคำ	----	-- -นี้หนา	---ดวง เอ้อ	--- -เอย
-----	-รรम्म	--- ม	ชมรต-ร	-----	---ด-ม	---รรมร	--- ดต

----	-----	เออ-เฮ้อ	เอ็ง-เอย	----	-----	-หวาน-โต	หนอ อ้อ
-- --	-----	ด-ดต	ด-ด	-----	-----	-ม-ร	-ด-ถ

----	-บ่แม่น	-- -ลี	---น้ำคำ	-- -เอ๊ะ	----	-หวาน	ฮี้-ประ-จำ
-----	-ม-ร	-ม-ม	---รรต	--- -ช	-----	- ม-ร	-ม-ม

-หวาน-อยู่	-ที่-น้ำ	-- -ใจ	ฮือ-เอย				
-ม-ร	-ม-ม	-- -ร	มรต-ด				

3) เพลงลาวดวงเดือน

เป็นเพลงอัตราสองชั้น สำเนียงลาว พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหมื่นพิชัยมหินทรโรดม (พระองค์ เจ้าเพ็ญพัฒน) ทรงนิพนธ์ขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2466 โดยได้รับแรงบันดาลใจจากการเสด็จตรวจราชการ หัวเมืองฝ่ายเหนือ โดยหนทางเกวียนเนื่องจากโปรดเพลงลาวดำเนินทราย ของพระยาประสานดุริยศัพท์ (แปลก ประสานศัพท์) และเพื่อรำลึกถึงเจ้าหญิงชมชื่น พระราชธิดาของ พระเจ้าสัมพันธวงศ์กับเจ้าหญิงคำย่น ซึ่งเป็นเจ้านายฝ่ายเหนือ ที่ต้องผิตหวังเนื่องจากไม่ได้ รับพระบรมราขานุญาตให้เสกสมรส เพลงที่แต่งนี้มีบทร้องที่ขึ้นต้นด้วยคำว่า “ดวงเดือน” นักดนตรีและคนทั่วไปจึงเรียกว่าเพลงลาวดวงเดือน ไม่เรียกชื่อลาวดำเนินเกวียนตามที่ได้ ประทานไว้ มีบทคำร้องโดยพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหมื่นพิชัยมหินทรโรดม ดังนี้

ท่อน 1

ไอ้ละหนอดวงเดือนเอย
ไอ้ตีกแล้วหนอพี่ขอลาล่วง

พี่มาเฝ้ารักเจ้าสาวคำดวง
อกพี่เป็นห่วงรักเจ้าดวงเดือนเอย

ท่อน 2

ขอลาแล้วเจ้าแก้วโกสุม
จะหาไหนมาเทียม

ขอยนี้รักเจ้าหนอขวัญตาเรียม
เจ้าดวงเดือนเอย

ท่อน 3

หอมกลิ่นเกสรเกสรดอกไม้
หอมกลิ่นกรุ่นครัน
เนื้อหอมทราชมเขย

หอมกลิ่นคล้ายคล้ายเจ้าสูของเรียมเอย
หอมนั้นยังบ่เลย
เราละหนอ

ท่อน 1 (เที่ยวกลับ)

โอ้ละหนอนวลตาเอย
โอ้เป็นกรรมต้องจำจากไกล

ข้อยนี้รักแสนรักดังดวงใจ
อกพี่อาลัยเจ้าดวงเดือนเอย

ท่อน 2 (เที่ยวกลับ)

เห็นเดือนแรมเรศร้างเวหา
จะทนทุกข์ทุกข์ทน

ข้อยเบิ่งดูฟ้า (ละหนอ) เห็นมีดมน
เจ้าดวงเดือนเอย

ท่อน 3 (เที่ยวกลับ)

เสียงไก่ขันขาน
ช่างหวานสุดแล้ว
ถึงจะหวานเสนาะ
บ่เหมือนทราชมเขย

มันหวานเจื้อยแจ้ว
หวานเจื้อยแจ้วเอย
หวานเพราะอะไรเลย
เราละหนอ

สร้างสรรค์แนววิธีการฝึกทักษะการขับร้อง ดังนี้

ท่อน 1

----	----	--- โอ้	ละหนอ	----	----	ดวงเดือน	--- เอย
----	----	--- ซ	มชล ล	ด ---	----	- ล - ล	ชลช - ซ

----	----	--- พี่	มาเว้า	--- รัก	เจ้าสาว	คำ	--- ดวง
----	----	--- ซ	-- ด ล	- ซ - ร	-- ม ม	-- มร	- ม - ซ

----	----	โอ้ตัก	แล้วหนอ	ฮี้ ---	- พี่ขอ	ฮือ ลา	-- ล้วง
ร ---	----	- ด ร ด	--- ม	ซ ---	- ร ด ร	ด ร - ด	--- ด

ชื่อ --	อกพี่	----	เป็นห่วง	--รัก	เจ้าดวง	--เดือน	ชื่อ เอย
รดล -	- ด - ด	ม ---	- ช - ลด	ด -- ด	ช ---	- ร - ร	มร - มรด

ท่อนที่ 1 อาจร้องเดี่ยวหรือสองเที่ยว ตามลักษณะของการขับร้องและบรรเลง หากร้อง
สองเที่ยว เที่ยวแรกคาลงท้ายเสียงต่ำ เที่ยวสองคาลงท้ายเสียงสูง

ท่อน 2

----	----	--ขอลา	อืออือแล้ว	อือ ---	เจ้าแก้ว	อือ โก	อือ สุ่มภ์
----	----	--- ด	รม รด ด	ล ---	- ช - ด	ด -- ร	- ม - ช

ฮือฮือ --	----	- -ฮือเออ	เออเอ้อเออ	----	----	--ฮือเออ	เอ็งเออ
ลช --	----	-- ดล	ชลช - ด	----	----	-- ดล	ชม - ช

----	----	- -ฮือเออ	เออเอ้อเออ	----	----	--ฮือเออ	เออเอ้อเอย
----	----	-- ดล	ชลช - ด	----	----	-- ดล	ชลช - ล

อือ - ฮี	พี่	----	-นี่-รัก	--เจ้าหนอ	----	--ขวัญตา	--เรียม
ชม --	มรชด	----	- ร - ม	-- ร ช	----	--- ร	ด - ร ร

----	-จะหาไหน	อือฮือฮือ	มาเทียม	--ฮือฮือ	เจ้าดวง	---เดือน	---เอย
----	-ช - ล	ช ---	- ด - ร	--ด ล	ด ล ช ด	--- ร	--- ม

อือ --	-จะหาไหน	อือฮือฮือ	มาเทียม	--ฮือฮือ	เจ้าดวง	---เดือน	---เอย
มรด -	-ช - ล	ช ---	- ด - ร	--ด ล	ด ล ช ด	--- ร	--- ม

ท่อน 3

หอมกลิ่น	เกสร	----	----	เกสร	ดอกไม้	----	----
- ล ด ม	-ช ล ด	(- ด - ม	ช ล ช ด)	-ช ม ล	ด ล ช ช	(ม ล ช ด	ม ล ช ม)

----	--- หอม	ฮือฮือ --	กลิ่นคล้าย	--คล้าย	-- เจ้าสุ	--- เรียม	--- เอย
----	--- ล	ด ---	- ช ม ช	ม -- ล	- ด - ช	--- ล	- ด - ช

หอมกลิ่น	เกสร	----	----	เกสร	ดอกไม้	----	----
- ล ด ม	-ช ล ด	(- ด - ม	ช ล ช ด)	-ช ม ล	ด ล ช ช	(ม ล ช ด	ม ล ช ม)

----	--- หอม	ฮือ --	-กลืนคล้าย	--- คล้าย	--เจ้าสุ	--- เรียม	--- เอย
----	--- ล	ด ---	- ช ม ช	ม -- ล	- ด - ช	--- ล	- ด - ช

----	----	หอมกลืน	กรุ่นครั้น	----	หอมนั้น	ฮือฮือยัง	-บ่เลย
----	----	- ล - ล	ช ม - ช	----	- ด - ล	- - ชม	- ร - ร

----	-เนื้อหอม	---	ทรา ม เชย	เอ้ย --	- -เล่า	ฮือฮือ	ละเนื้อ
----	-รม-ช	---	มรด	ด	--- ช	- ม - ช	- ล - ด

----	- เนื้อหอม	----	ทรา มเชย	เอ้ย --	- -เล่า	ฮือฮือ	ละเนื้อ
----	-รม-ช	----	มรด	ด-	--- ช	- ม - ช	- ล - ด

ท่อน 1 (เที่ยวกลับ)

----	----	--- ้อ	ละหนอ	----	----	-นวลตา	--- เอย
----	----	--- ช	มชล ล	ด ---	----	- ล - ล	ชลช - ช

----	----	--- พี่	- -นักรัก	- แสน	รัก	ดังดวง	---ใจ
----	----	--- ช	-- ด ล	- ช - ร	-- ม ม	-- มร	- ม - ช

----	----	้อ	เป็นกรรม	ฮือ ---	-ต้องจำ	ฮือ	จาก-ไป
ร ---	----	- ด ร ด	--- ม	ช ---	- ร ด ร	ด ร - ด	--- ด

ฮือ --	อกพี่	----	-อาลัย	---รัก	เจ้าดวง	-- เดือน	ฮือ เอย
รดล -	- ด - ด	ม ---	- ช - ลด	ด -- ด	ช ---	- ร - ร	มร - มรด

กลับต้น ท่อนที่ 1 1 อาจร้องเที่ยวเดียวหรือสองเที่ยว ตามลักษณะของการขับร้องและบรรเลง หาก

ร้องสองเที่ยว เที่ยวแรกคำลงท้ายเสียงต่ำ เที่ยวสองคำลงท้ายเสียงสูงท่อน 2 (เที่ยวกลับ)

----	----	-เห็นเดือน	ฮือแรม	ฮือ ---	-เร็ดร้าง	ฮือ เว	ฮือ หา
----	----	--- ด	รม รด ด	ล ---	- ช - ด	ด -- ร	- ม - ช

ฮือฮือ --	----	-ฮือเออ	เออฮือเออ	----	----	- - ฮือเออ	เอ็งเออ
ลช --	----	- - ดล	ชลช - ด	----	----	- - ดล	ชม - ช

----	----	--ฮือเออ	เออเฮ้อเออ	----	----	-- ฮือเออ	เออเฮ้อเออ
----	----	-- ดล	ชลช - ด	----	----	-- ดล	ชลช - ล

ฮือ --	เฝ้าแต่เบ้ง	----	-ดูฟ้า	- ละน้อะ-	----	-- -เห็นมิด	มนต์
ชม --	มรชด	----	- ร - ม	- ร ช-	----	-- - ร	ด - ร ร

----	พืทนทุกข์	ฮือฮือฮือ	ทุกข์ทน	-ฮือฮือแทบ	จะขาด	-- -ใจ	--- เอย
----	ช - ล	ช ---	- ด - ร	-- ด ล	ด ล ช ด	--- ร	--- ม

----	พืทนทุกข์	ฮือฮือฮือ	ทุกข์ทน	-ฮือฮือแทบ	จะขาด	-- -ใจ	--- เอย
----	ช - ล	ช ---	- ด - ร	-- ด ล	ด ล ช ด	--- ร	--- ม

ท่อน 3 (เที่ยวกลับ)

-เสียงไก่	-ขันขาน	----	----	เสียงหวาน	เจื้อยแจ้ว	----	----
- ล ด ม	- ช ล ด	(- ด - ม	ช ล ช ด)	- ช ม ล	ด ล ช ช	(ม ล ช ด	ม ล ช ม)

----	ช่างหวาน	ฮือฮือ --	-สุดแล้ว	-หวาน	-แจ้ว	--- เจื้อย	--- เอย
----	ล-ล	ด ---	- ช ม ช	ม -- ล	- ด - ช	--- ล	- ด - ช

-เสียงไก่	ขันขาน	----	----	เสียงหวาน	เจื้อยแจ้ว	----	----
- ล ด ม	- ช ล ด	(- ด - ม	ช ล ช ด)	- ช ม ล	ด ล ช ช	(ม ล ช ด	ม ล ช ม)

----	ช่างหวาน	ฮือฮือ --	-สุดแล้ว	-หวาน	-- -แจ้ว	--- เจื้อย	--- เอย
----	--- ล	ด ---	- ช ม ช	ม -- ล	- ด - ช	--- ล	- ด - ช

----	----	ถึงจะหวาน	เสนาะ	----	หวานเพราะ	อ้อกระไร	-เลย
----	----	- ล - ล	ช ม - ช	----	- ด - ล	-- ชม	- ร - ร

-- -ฮือ	-บ่เหมือน	---	ทรม ชย	เอ้ย --	- -เล่า	ฮือฮือ	ละน้อ
----	-รม-ช	---	มรด	ด	--- ช	- ม - ช	- ล - ด

----	-บ่เหมือน	----	ทรมชย	เอ้ย --	-- เล่า	ฮือฮือ	ละน้อ
----	-รม-ช	----	มรด	ด-	--- ช	- ม - ช	- ล - ด

3. เพลงเถา

เพลงเถา หมายถึง เพลงที่มีอัตราจังหวะเพลงสามอัตราจังหวะติดต่อกันในเพลงเดียวกัน โดยการบรรเลงเพลงสามชั้นก่อน แล้วเป็นเพลงสองชั้น ลงมาจนถึงเพลงชั้นเดียว เรียกว่า เพลงเถา ตัวอย่าง เพลงเขมรพวงเถา เดิมเป็นเพลงสองชั้น ต่อมา หลวงประดิษฐไพเราะ ได้คิดแต่งขึ้นเป็นสามชั้น ดำเนินทำนองเป็นคู่กันกับเพลงเขมรเลียบพระนคร เมื่อราว พ.ศ. 2460 แล้วหมื่นประคม เพลงประสาน (ใจ นิทัยผลิน) ได้ดัดแปลงเป็นชั้นเดียว เมื่อ พ.ศ. 2464 และมีทำนองชั้นเดียวโดย นายเหมือน คุริยะประกิจ เป็นผู้แต่ง จึงนับได้ว่าเป็นเพลงที่บรรเลงจากอัตราจังหวะสามชั้น สองชั้น และชั้นเดียวติดต่อกัน จึงเรียกว่าเพลงเถา

เพลงเถานิยมใช้บรรเลงและขับร้องในรูปของเพลงรับร้อง คือเมื่อร้องจบท่อน คนตรีก็บรรเลงรับไม่นิยมนำเพลงเถามาร้องให้คนตรีบรรเลงคลอ หรือบรรเลงลำลองแต่อย่างใด เพลงเถาในงานวิจัยนี้ได้แก่เพลง เพลงโสมส่องแสง เพลงบุหลัน เพลงแขกต๋อยหม้อ เพลงราตรีประดับดาว เพลงกล่อมมนรี และเพลงแขกมอญบางขุนพรหม

3.1 เพลงโสมส่องแสง

เพลงโสมส่องแสง เถา : กรมหมื่นพิชัยมหินทโรดม ทรงสำเร็จการศึกษาจากประเทศอังกฤษ ทรงเข้ารับราชการในตำแหน่งผู้ช่วยปลัดทูลฉลอง กระทรวงเกษตรราธิการ พระองค์สิ้นพระชนม์เมื่อวันที่ 13 พฤศจิกายน พ.ศ. 2452 พระชันษา 28 ชันษา ในระหว่างทรงรับราชการได้ทรงนิพนธ์เพลงลาวดวงเดือน ทั้งบทร้องและทำนอง เป็นที่นิยมแพร่หลายมาจนปัจจุบันนี้ ต่อมาเมื่อ พ.ศ. 2474 นายมนตรี ตราโมท ได้นำทำนองเพลงลาวดวงเดือนมาขยายขึ้นเป็นอัตราสามชั้น และดัดแปลงเป็นชั้นเดียว จนครบเป็นเพลงเถา โดยยึดสำเนียงลาวอันเป็นพื้นฐานเดิมไว้ เพื่อให้เป็นเพลงสำเนียงลาวที่สมบูรณ์จึงได้แต่งลูกหมัดสำเนียงลาวประจำเพลงนี้ไว้ด้วย กับแต่งบทร้องขึ้นสำหรับร้องประจำ ได้แก้ไขทางร้องจากของเดิมในบางท่อนที่ร้องสองครั้ง ก็ให้ร้องเพียงครั้งเดียวตลอดทั้งเถา แล้วตั้งชื่อใหม่ว่า “โสมส่องแสง” เลียนจากความหมายชื่อเพลงเดิมที่เรียกว่า ”ลาวดวงเดือน” บทร้องเพลงโสมส่องแสง มีดังนี้

สามชั้น ท่อน 1

โอ้วแสโสมส่อง
แจ่มใสไพเราะ

ผ่องทวันอากาศ
สุกสะอาดล่อตา

ท่อน 2

ผ่องแผ้วแพรว์รัศมี	สาตรังสีสว่างหล้า
ใสสดหมดเมฆา	อวดอาภาเมื่อคืนเพ็ญ
ทรงกลดโรจน์รุ่งพร้อย	งามหยดย้อยลอยตรงเด่น
ช่างงามแท้แท้ (เอ๋ย) ยามเพ็ญ	ส่องแสงเย็นชวนอารมณ์

ท่อน 3

แสงเจิดเจิดฉวี	ส่องแสงศรีสีชวนชม
บ่มีแสงใดสวยสม	ไผ่นิยมเยี่ยงรัชนี
กระนั้นหนอกระต่ายน้อย	จึงเฝ้าชมม้วยมั่งคสิ
กระต่ายชะเง้อ (เอ๋ย) บ่มี	จิตไมตรีตอบเลยเอ๋ย

สองชั้นท่อน 1

ไอ้ไอ้	จันทราเอ๋ย
เชิญเมตตา	กรุณากระต่ายน้อย
เสียแรงหวัง	เฝ้าตั้งตาคอย
มิเอื้อมอาจสอย	สอยมาชมเอ๋ย

ท่อน 2

อกซ้อน	สะท้อนจิตหา
เฝ้าแต่เบิ่งดูฟ้า (ละहनอ)	เศร้าอารมณ์
พุ่มฟอกกตรม	ระทมใจเอ๋ย

ท่อน 3

หนาวจับจิตหนาว	ยิ่งหนาวราวไข
หนาวที่ไม่	สมใจหมายเซย
น้ำค้างพร่างพรม	ซำลมร่ำเพย
หนาวใจไร้เซย	ชมละเนอ

ชั้นเดียว ท่อน 1

โอ้แซของซ้อยเอย
อย่าคว่นแฝงเมฆา

อย่าเพ็งคล้อยเคลื่อนคลา
อยู่ให้ข้าชมเอย

ท่อน 2

ถึงแม่ไม่สมใจหวัง
ให้ชื่นอารมณ์

ขอพอดั่งตาชม
หายตรมอุราเอย

ท่อน 3

เบิ่งแสงโสมส่อง
ชูขึ้นชีวา
เราละเนอ

แสงผุดผ่องพوتا
ของข้าคงเอย

สร้างสรรค์แนววิธีการฝึกทักษะการขับร้อง ดังนี้

สามชั้น ท่อน 1

----	---เออ	--ฮือเออ	ฮือฮือเอยไ้	--ฮือเออ	เอ๋อเอย	---ว่า	ฮือฮือแสง
----	---ล	--ดล	ชลช - ช	ม - ช ม	รด รม	---ช	มชล - ล

ฮือฮือ --	---เออ	ฮือเออเอ๋อ	เฮ้อ เอ็งเอย	--	---ฮือ	---โสม	--ส่อง
รด --	---ร	ม ร ช ร	ม รด ร	ดล --	---ด	---ล	--ด ม

ฮือ --	----	--ฮือเออ	เอ๋อเออเอ๋อ	ฮือเอ๋อ * *	เฮ้อเอย	---ผ่อง	---ทั่ว
ลช --	----	--ด ล	ชลช - ล	ชม - ชม	รด รม	---ม	-ช - ช

ฮือเออเอ๋อ	เออ เอ๋อ	เออ เอ๋อ	เฮ้อ เอย	----	--นภา	ฮือ --	ฮือฮือ- กาศ
มชล - ดล	ชลช - ม	รด รม	- ช ม ล	----	--ด ด	---ล	-ด - ด

- ฮือ --	---เออ	เฮ้อเออฮือเออ	เอ๋อเอ๋อเอ๋อ	ฮือเออ	เฮ้อเอ๋อเอย	---แจ่ม	---ใส
- ร --	---ร	ม ร ช ร	ม รด ร	ดล - ด ล	ชลช - ด	---ร	- ม - ช

ฮือฮือ	---เฮ้อ	เอ๋อเออเฮอ	เอ๋อ เออ	เฮ้อเออ	ฮือเออ เอย	---ไพ	---ลาค
ดช ลช	---ล	ชม ชล	- ด - ร	ม รด รม	--ชร	---ด	---ด

ฮือ ฮือ	ฮือ เออ	--ฮือเออ	เอ๋อเฮ้อเอ็งเอ๋อ	--ฮือเออ	เอ๋อเอย	---สุก	--สะอาด
ล - ดร	ดล - ล	--ดล	ชลช - ม	--ช ม	รด รม	---ช	--ลช

อือ ฮือเออ	เอื้อ เออ	เออเอื้อเออ	เอื้อเออ	-- ฮือเออ	เอื้อเออเออ	ละออ	--- ตา
ล - ดล	ชลช - ม	รด รม	- ช ม ล	-- ด ล	ชลช ด	ช - ร ร	-- รมรด

ท่อน 2

-----	-----	--- เอื้อ	เอื้อ ฮือ เออ	เออ เอื้อ	-- เออ	--- ผ่อง	-- แผ้ว
-----	-----	--- ช	ลช - ม	รด รม	-- ชร	--- ล	- ด - ด

อือ ฮือ	อือ - เอื้อ	-- ฮือเออ	อือเออแพรว	--- อือ	ฮือ ---	--- รัส	-- - มี
ล - ดล	ดล - ล	-- ดล	ชลช - ล	ดช - ล	ชมลช - ช	--- ด	ล - ล ล

ฮือฮือ --	-----	-- ฮือเออ	เอื้อเอื้อ	-- ฮือเออ	เอื้อเออ	ลาด รัง	ฮือฮือ สี
ดช --	-----	-- ด ล	ชลช - ม	-- ช ม	รด รม	- ม - ช	ลชมลล

ฮือฮือฮือ	--- เออ	เอื้อเออฮือเออ	เอื้อ เออ	เออ --	--- ฮือ	-- สว่าง	--- หล้า
--- ช	--- ร	ม ร ช ร	ม รด - ร	ดล --	--- ด	-- ช ม	- ช - ร

อือ - ฮือ	ฮือ --	--- ใส่	--- สด	ฮือเอื้อ	เอื้อเออ	หมด เม	-- ฆา
ม - ช ล	ชม --	--- ล	- ด - ม	ช -- ล	ชม ชล	- ล - ด	--- ด

-----	--- อวด	ฮือฮือ	อา ภา	--- ฮือ	ฮือ - ฮือ	เมื่อคืน	--- เพ็ญ
-----	--- ด	- ร - ม	รด ด ด	--- ร	ดล - ด	- ช ม ช	--- ช

--- ฮือ	ฮือ --	--- ทรง	ฮือ กลด	--- ฮือ	ฮือฮือโรจน์	--- รุ่ง	พร้อย
--- ล	ชม --	--- ร	--- ด	- ร - ม	รด รฟ ช	ฟ -- ช	ฟ -- ล

ฮือ ---	--- งาม	--- หยด	--- ย้อย	ฮือ ฮือ	ฮือ --	ลอยดวง	--- เค้น
ช ---	--- ม	--- ร	- ม - ช	- ร - ม	รด --	- ม - ม	--- ด

ฮือ ---	-- ฮือ ฮือ	ช่างงาม	--- แท้	- ฮือ ฮือฮือ	แซ เออ	--- ยาม	--- เพ็ญ
ร ---	-----	- ช ม ช	--- ล	- ช --	- ม ด ล	- ช - ม	--- ร

-----	--- ส่อง	ฮือฮือฮือ	แสงเย็น	-- ฮือเออ	เอื้อเออ	--- ยวน	-- อารมณ
-----	--- ม	ช - ลช	- ม ช ร	-- ด ล	ดลช - ด	- ช - ร	-- ร ร

ฮือ--	- ฮือ	ช่างงาม	--- แท้	- ฮือ ฮือ ฮือ	แซ เออ	-ฮือ ยาม	--- เพ็ญ
--- ม	ร ด --	- ช ม ช	--- ล	- ช --	- ม ด ล	- ช - ม	--- ร

-- ฮื่อ	--- ส่อง	ฮื่อฮื่อ	แสงเย็น	-- ฮื่อ	เอ๋อเอ๋อ	--- ยวน	-- อารมณ์
----	--- ม	ช - ลช	- ม ช ร	-- ด ล	ชลช - ด	- ช - ร	-- รรมรต

ท่อน 3

----	----	--- แสง	ฮื่อ เจ็ด	-- ฮื่อ	เอ๋อเอ๋อ	--- เจ็ด	-- ณี
----	----	--- ล	- ด - ม	-- ช ม	รต รม	--- ช	-- ลด

ฮื่อ --	--- ส่อง	--- แสง	ฮื่อ - ศรี	-- เอ	เอ๋อเอ๋อ -	ลี ชวน	--- ชม
รต --	--- ม	ช -- ช	- ล - ด	-- ชร	มรต -	- ล ด ช	--- ช

--- ฮื่อ	ฮื่อ --	ป มี	ฮื่อฮื่อ แสง	ฮื่อ --	--- ฮื่อฮื่อ	ใด สวย	--- สม
--- ล	ชม --	- ม - ช	- ล - ด	รต --	----	- ช - ล	- ด - ล

ฮื่อฮื่อ ฮื่อ	ฮื่อ ใ	----	นิ ยม	ฮื่อฮื่อ ฮื่อ	ฮื่อ --	เยี่ยงรัช	--- นี
ดช - ล	ชม - ม	----	- ด - ล	- ช - ล	ชม --	- ช ม ล	-- ช ช

----	----	กระนี้	ฮื่อฮื่อหนอ	-- ฮื่อ	ฮื่อ ฮื่อ ฮื่อ	กระต่าย	--ฮื่อน้อย
----	----	-- ช ล	ชล - ล	ด ---	----	-- ช ม	-- ช ล

ฮื่อฮื่อ	จึงเฝ้า	--- ฮื่อ	ชะม้อย	ฮื่อ ฮื่อ	ฮื่อฮื่อ	มุง ศ	--- ศรี
ชล ชม	- ช - ช	ม ---	- ด - ล	- ช - ล	ชม --	- ร ด ด	--- ร

ฮื่อ ฮื่อ	ฮื่อฮื่อ -	กระต่าย	ชะแง้	ฮื่อ ฮื่อ	-- แช เอย	ฮื่อฮื่อ	ป มี
- ช - ร	มรต -	-- รต	-- ร ม	- ด - ม	-- ช ร	มร --	- ล - ด

ฮื่อฮื่อ	ฮื่อฮื่อฮื่อ	----	ไม ตรี	-- ฮื่อฮื่อ	เอ๋อเอ๋อเอ๋อ	ตอบเลย	--- เอย
รตล -	ดลช - ม	----	- ช - ช	--- ล	ชม ชล	- ล - ด	--- ด

- ฮื่อฮื่อ	--- ฮื่อ	กระต่าย	ชะแง้	ฮื่อ ฮื่อ	-- แช เอย	ฮื่อ ฮื่อ	ป มี
----	----	-- รต	-- ร ม	- ด - ม	-- ช ร	มร --	- ล - ด

ฮื่อฮื่อ	ฮื่อฮื่อฮื่อ	----	ไม ตรี	--- ฮื่อฮื่อ	เอ๋อเอ๋อเอ๋อ	ตอบเลย	--- เอย
รตล -	ดลช - ม	----	- ช - ช	--- ล	ชม ชล	- ล - ด	--- ด

สองชั้น ท่อน 1

----	----	--- ไอ้	ไอ้ ไอ้	----	----	จันทรา	--- เอย
----	----	--- ช	มชล ล	ด ---	----	- ล - ล	ชลช - ช

----	----	--- เชิญ	เมตตา	--- ก	รุณา	กระต่าย	--- น้อย
----	----	--- ช	-- ด ล	- ช - ร	-- ม ม	-- มร	- ม - ช

----	----	เสียแรง	อื้อฮือหวัง	ฮี้ ---	เผ้าตั้ง	ฮือ ฮี้ อือ	- ตา คอย
ร ---	----	- ด ร ด	--- ม	ช ---	- ร ด ร	ดริ - ด	--- ด

ฮือ --	มิเอื่อม	--- อือ	อาจสอย	--- สอย	ฮือ --	มาชม	ฮือ เอย
รดล -	- ด - ด	ม ---	- ช - ลด	ด --- ด	ช ---	- ร - ร	มร - มรด

ท่อน 2

----	----	เอ๋ย ออก	อื้อฮือซ้อน	อือ ---	สะท้อน	อือ จิต	อือ หา
----	----	--- ด	รม รด ด	ล ---	- ช - ด	ด --- ร	- ม - ช

ฮือฮือ --	----	-- ฮี้เออ	เออเอ้อเออ	----	----	-- ฮี้เออ	เอ็งเอย
ลช --	----	-- ดล	ชลช - ด	----	----	-- ดล	ชม - ช

----	----	-- ฮี้เออ	เออเอ้อเออ	----	----	-- ฮี้เออ	เออเอ้อเออ
----	----	-- ดล	ชลช - ด	----	----	-- ดล	ชลช - ล

อือ -เอย	เผ้าแต่เป้ง	----	ดูฟ้า	-- ละหนอ	----	--- เสร้า	-- อารมณ์
ชม --	มรชด	----	- ร - ม	-- ร ช	----	--- ร	ด - ร ร

----	ฟุ่มพุก	อื้อฮือฮือ	อกตรม	-- ฮี้ฮือ	อื้อ ระทม	--- ใจ	--- เอย
----	- ช - ล	ช ---	- ด - ร	-- ด ล	ด ล ช ด	--- ร	--- ม

อือ --	ฟุ่มพุก	อื้อฮือฮือ	อกตรม	-- ฮี้ฮือ	อื้อ ระทม	--- ใจ	--- เอย
มรด -	- ช - ล	ช ---	- ด - ร	-- ด ล	ด ล ช ด	--- ร	--- ม

ท่อน 3

หนาวจับ	จิตหนาว	----	----	ยิ่งหนาว	ราวไข	----	----
- ล ด ม	- ช ล ด	(- ด - ม	ช ล ช ด)	- ช ม ล	ด ล ช ช	(ม ล ช ด	ม ล ช ม)

----	---หนาว	ฮือฮือ--	ที่ไม่	---สม	---ใจ	---หมาย	---เขย
----	---ล	ด---	- ช ม ช	ม--ล	- ด - ช	---ล	- ด - ช

หนาวจับ	จิตหนาว	----	----	ยิ่งหนาว	ราวไข	----	----
- ล ด ม	- ช ล ด	(- ด - ม	ช ล ช ด)	- ช ม ล	ด ล ช ช	(ม ล ช ด	ม ล ช ม)

----	---หนาว	ฮือฮือ--	ที่ไม่	---สม	---ใจ	---หมาย	---เขย
----	---ล	ด---	- ช ม ช	ม--ล	- ด - ช	---ล	- ด - ช

	----	น้ำค้าง	พรั่งพรู	----	ซ้ำ ลม	ฮือฮือ	รำเพย
----	----	- ล - ล	ช ม - ช	----	- ด - ล	- - ชม	- ร - ร

ฮือ	หนาวใจ	---ไร้	---เขย	เอ้ย--	--ชม	ฮือฮือ	ละเนื้อ
มรด - ด	- ช - ม	---ม	---ร	มรด -	---ช	- ม - ช	- ล - ด

----	หนาวใจ	---ไร้	---เขย	เอ้ย--	--ชม	ฮือฮือ	ละเนื้อ
---ด	- ช - ม	---ม	---ร	มรด -	---ช	- ม - ช	- ล - ด

ชั้นเดียว ท่อน 1

----	ไอ้แซ	----	ของซ้อยเอย	---อย่า	เพ็งคล้อย	--เคลื่อน	ฮือคลา
----	- ช ม ล	ด--ล	ด ชมช	---ม	--สล	---ช	มรด - ร

----	อย่าด่วนแฉ	ฮือ เม	ฆา	---อยู่	--ให้ข้า	---ชม	---เอย
----	- ด ด ม	--ช ร	- ด - ด	ล--ด	--ร ร	ด--ร	- ม ร ด

ท่อน 2

----	ถึงแม้ไม่	----	สนใจหวัง	--ฮือเออ	เอ่อเออ	--ฮือเออ	เออเอ้อ
----	ม ร ด ล	--ม	ช ม ร ม	ช - ด ล	- ช - ด	--ล ด	- ล - ช

--ฮือเออ	เอ่อเออ	--ฮือเออ	เอ็งเอย	ฮือ--	ขอพอดั่ง	----	ตา ชม
--ด ล	- ช - ด	--ดล	- ช - ล	ชม--	- มชมม	รด--	- ร - ร

----	ให้ขึ้น	----	อารมณ์	--- หาย	--- ตรม	-- อุรา	--- เอย
----	- ด ล ด	ล ----	- ร - ร	--- ด	- ช - ร	-- ร ร	- รมรด

ท่อน 3

----	เบิ่งแสง	อืออือ	โสมส่อง	--- แสง	ผุดผ่อง	ฮืออืออือ	พอ ตา
----	- ม - ล	ด ---	- ล ด ม	--- ล	ด ม - ม	----	- ช - ช

----	เบิ่งแสง	อืออือ	โสมส่อง	--- แสง	ผุดผ่อง	ฮืออืออือ	พอ ตา
----	- ม - ล	ด ---	- ล ด ม	--- ล	ด ม - ม	----	- ช - ช

----	ชู ขึ้น	-- ฮืออือ	ชี วา	--- ของ	--- ช้า	--- คง	--- เอย
----	- ช - ช	ม - ลช	- ร - ร	มรด - ล	- ด - ช	ม -- ช	- ล - ด

--- เอ้อ	ฮือเอ้อ	เอย เรา	ละเนอ
--- ม	ชมรด	รดลช	มชลด

3.2 เพลงบุหลัน เภา

เพลงบุหลันเภาเพลงอัตราจังหวะสองชั้นทำนองเก่านิยมนำไปบรรเลง และขับร้อง ประกอบการแสดงละครนอก ไม่นิยมใช้กับละครในหรือโขน เป็นเพลง 2 ท่อนสั้นๆเดิมเรียกชื่อว่า เพลงชกมวย ครูทต นักดนตรีในวงดนตรีของสมเด็จพระยาบรมมหาสุริยวงศ์ ได้แต่งเป็นอัตรา จังหวะสามชั้นเมื่อสมัยรัชกาลที่ 5 โดยรวบทำนองเพลงชกมวยอัตราจังหวะสองชั้นซึ่งมี 2 ท่อนให้เป็น เพลงท่อนเดียว และนำทำนองไ้คั้งท่อนที่ 3 มาดัดแปลงทำนองใหม่ให้เป็นท่อน 2 เรียกชื่อใหม่ว่า เพลงบุหลัน

ต่อมาสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าบริพัตรสุขุมพันธุ์ กรมพระนครสวรรค์วรพินิต ทรงนำเพลงบุหลันสามชั้นของครูทต มาดัดแปลงทำนองและเปลี่ยนเสียงใหม่เพื่อให้เหมาะกับการ บรรเลงด้วยแตรวง ทรงพระนิพนธ์เพลงนี้เมื่อยังดำรงพระยศเป็นเสนาบดีกระทรวงทหารเรือ ราว พ.ศ. 2456 ถึง 2463

นอกจากนี้ ยังมีนักดนตรีนำเพลงบุหลันชกมวยสามชั้นของครูทต ไปแต่งตัดเป็นอัตรา จังหวะสองชั้นและชั้นเดียว ครบเป็นเพลงเภาหลายทางด้วยกัน คือ

- 1) ทางพระเพลงไพเราะ (โสม สุวาทิต) แต่งเมื่อ พ.ศ. 2475
- 2) ทางวังบูรพา คุณหญิงขึ้น ศิลปบรรเลง อธิบายว่า หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) แต่งเมื่อ พ.ศ. 2445 ขณะที่ยอายุ 25 ปี โดยแต่งทั้งเที่ยวแรกและเที่ยวกลับทางเปลี่ยน

3) ทางวังบางขุนพรหม จางวางทั่ว พาทยโกศล แต่งเมื่อ พ.ศ. 2473 ในอัตราจังหวะ สามชั้นเที่ยวแรกแต่งโดยดำเนินลีลาตามแนวของครูทัต เทียวกลับได้แต่งเปลี่ยนลีลาใหม่ ในอัตรา จังหวะสองชั้น แต่งให้มีสำเนียงเขมร ส่วนในอัตราจังหวะชั้นเดียว แต่งให้มีสำเนียงลาว

บทคำร้องมีดังนี้

สามชั้นท่อน 1

ครั้นคำสนธยารাত্রีกาล

จึงเผยม่านออกชมแสงบุหลัน

ท่อน 2

ทรงกลดหมดเมฆอยู่พรายพรรณ

แสงจันทร์จับแสงรถทรง

ท่อน 1 (เที่ยวกลับ)

แสงโคมประทีปทองส่องสว่าง

กระจ่างจับพุ่มไม้ไพโรระหง

ท่อน 2 (เที่ยวกลับ)

พวงพยอมหอมหวลล้าดวงดง

สายหยุดประยงค์โยทะกา

สองชั้นท่อน 1

หอมกลิ่นกล้วยไม้ที่ไถ่ทาง

ตรัสบอกบาหยันพลางแล้วแลหา

ท่อน 2

ลมหวานอวลกลิ่นสุมาลย์มา

ระคนกลิ่นบุหงารำไป

ท่อน 1 (เที่ยวกลับ)

เรไรจักจั่นสนั่นเสียง

เพราะเพียงดนตรีปี่ไฉน

ท่อน 2 (เที่ยวกลับ)

บุหร้องร้องพร้องเพรียกพงไพร

ฟังเพลินเจริญใจไปมา

ชั้นเดียว ท่อน 1

เมื่อเอยเมื่อนั้น

ระเด่นมนตรีใจกล้า

ท่อน 2

เป็นทัพหลังรังพลโยธา

เวลาคำคำนึงถึงเทวี

ท่อน 1 (เที่ยวกลับ)

จึงปลอมแปลงแต่งองค์เป็นอำมาตย์

ชวนพี่เลี้ยงราชทั้งสี่

ท่อน 2 (เที่ยวกลับ)

ทรงสินธพชาติพาชี

ฝ่าพลมณตรีขึ้นมา

สร้างสรรค์แนววิธีการฝึกทักษะการขับร้อง ดังนี้

สามชั้นท่อน 1

----	---เออ	-อีเออ	เออเออเออเออ	อีเอ้อ	เออเอย	---ครั้น	---คำ
	---ร	ฟ-ร	ด ร ด ล	ด-ล	ช-ล	---ร	---ด

--อีอีอ	--อีเออ	เอ้อเออเอ้อเออ	เอ้อ-เออ	----	---เอ้อ	--อีเออ	เอ็งเอย
-รร	--ฟด	ร ด ท ด	ร-ฟ	----	---ฟ	-ช-ฟ	-ม ร ร

เอ้อเอ้อเอ้อ	--อีเออ	เออะเอออีเออ	เอ้อเอ้งเอย	---เออเอ้ย	----	อีอีอีอสน	ธยา
ม ร ต ม	--ชร	ม ร ช ร	ม ร ต ร	--ดล	---ร	ฟ-ร	ด ล

--อีเออ	-เอ้อ-เออ	--เฮอเออ	--เอ้อเออ	--เอ้อเออ	อีเออ	เออเอ้อเอย	อี
--ฟ-ร	-ด-ฟ	--ช ล ล	--ด ล	--ช ล	ช ฟ	ช ฟ ช ฟ	ร

--เออ	เอ้อเออะเออ	---เอ้อเอย	---เอย	----	-รา-ตรี	---อี้อ	---กาล
---ช	-ช ฟ ล	---ด	---ร	----	-ร-ร	---ม	---ด

-อี้ออี้อ	--อีเออ	-เอ้อเอ้อเออ	-เอ้อ-เออ	----	---เออ	-อี้อ	-เอ้งเออ
-ร ด ล	-ด-ช	-ล ช ฟ ช	-ล-ด	----	---ด	-ร-ด	-ท ล

- - - -	- - - เออ	- ฮี- เอ้อ	- เออเฮ้อ	- เอ็ง- เอ้อ	ฮีเออเฮอเออ	- จึ่งเผย	- - - ม่าน
- - - -	- - - ล	- ด- ล	- ช- ล	- - ช- ฟ	ฟ ร ด ฟ	- ช ล	- - - ช

- อือ	- ฮีเออ	เอ่อเฮอะเออ	- เฮ้อเออ	- - - -	- เออ	- ฮี- เออ	- เอ็ง- เออ
- ล	- ดช	ลชฟช	- ลด	- - - -	- ด	- ร- ด	- ท- ล

- - - เอ็ง	- ฮี- เออ	- - - เอ็ง	- - - เอ้อ	- ฮี- เอ้อ	- เฮ้อเอ่อเออ	- ออกฮือ	- - - ชม
- - - ล	- ด- ล	- - - ช	- - - ฟ	- ฟ- ร	- ด ร ฟ	- ช ล	- ล

- - - -	- เอ่อ- เฮ้อ	- - - -	- เฮอ- เออ	- ฮี- เออ	- เอ็ง- เอ่อ	เอ่อเฮอ	- - - เฮ้อ เออ
- - - -	- ช- ล	- - - -	- ด- ร	- ฟ- ร	- ด- ฟ	- ช ล	- - - ล

- ฮี- เออ	เอ่อเฮอะเออเอ้อ	- เอ่อ- เออ	เฮ้อ- ฮือ เอย	- - - ฮี	- - - แสง	- บุหลัน	- ฮือฮือฮือ
- ด- ล	ช ล ช ด	- ร- ด	- ล- ช	- - - -	- - - ช	- ฟ- ช	- ล ช ฟ

พ่อน 2

- - - -	- - - เอ้อ	- เอ่อเออ	- - - เอ็ง- เออ	ฮีเออเอ้อ	- - - เอย	- - - ทรง	- - - กลด
- - - -	- - - ล	- ช ฟ	- ช- ล	ช ล ช ฟ ล	- - - ล	- - - ฟ	- - - ร

- - - ฮือ	- - - เออ	- เฮอะ- - เออ	- ฮี- เออ	- เอ็ง- เอ้ย	- - - หมด	- ฮือ- ฮือ	ฮือฮือฮือเมฆ
- ฟ	- - ช	- ล- ช	- ฟ- ร	- ฟ- ร	- - - ล	- ด- ร	- ด- ช

- - - อือ	- - - เออ	- ฮี- เออ	- เอ็ง-เอ้อ	- ฮี- เออ	- เอ่อ-เออ	- เออ-เฮ้อ	- เออ
- ล	- - - ล	- ด- ล	- ช- ฟ	- ฟ- ร	- ด- ฟ	- ช- ล	- - - ล

- ฮี- เออ	- เอ่อ เอ้อ	- เอ่อ- เอ้อ	- เฮ้อ- เอย	- - - ฮี	- - - พราย	ฮือฮือฮือ	- พรรณ
- ด- ล	- ช- ด	- ท- ด	- ร- ล	- - - ล	- - - ล	ด ล ช	- ล ช ช

- - - -	- - - -	- อือ- ฮือ	- ฮือฮือฮือเออ	- - - เอย	- - - แสง	ฮือฮือฮือฮือ	- จันท์
- - - -	- - - -	- ช- ล	- ช ล ช ช	- - - ช	- - - ด	ฟ ด ร ด ล	- ล

- - ฮีเออ	- เอ้อเอ้อ	- เอ้อ- เออ	เฮ้อ- เอย	- - - -เอย	- ฮี	- - - จับ	- อื้อฮือแสง
- - ด- ช	- - ล ช	- - ด- ช	- ล ช	- - ล	- ด	- - ฟ	- ล ช ล

- ฮือฮือ	- - - เอ้อ	- เอ้อ- เอ้อ	- ฮี- เออ	เฮอะเฮฮือเออ	- เอ้อ-เอิงเอ้อ	- - ฮี- เออ	- เอ้อ- เออ
- ด ช	- - ล	- ฟ- ล	- ด- ช	ล ช ฟ ล	- ด- ช	- ด ช	- ฟ- ช

- เออ- เฮ้อ	- - - เอ้อ	- ฮี- เออ	- เอ้อ- เอ้อ	- เอ้อ- เออ	เฮ้อฮือเอย	ฮี- - รล อื้อ	ทรง ฮือ
- ฟ- ร	- - ฟ	- ฟ- ช	- ล- ฟ	- ช- ล	ช ฟ ล	ด- - ล ล	ช- ล ช ฟ

ท่อน 1 (เที่ยวกลับ)

- - - -	- - -เออ	- ฮี เออ	เออเอ้อเออเอ้อ	ฮือเอ้อ	เอ้อเอย	- - - แสง	- - - โคม
	- - - ร	ฟ- ร	ด ร ด ล	ด- ล	ช- ล	- - - ร	- - - ด

- - อื้อฮือ	- - ฮีเออ	เฮ้อเออเอ้อเออ	เฮ้อ- เออ		- - - เฮ้อ	- - ฮีเออ	เอิงเอย
- ร ร	- - ฟ ด	ร ด ท ด	ร- ฟ	- - - -	- - - ฟ	- ช- ฟ	- ม ร ร

เฮ้อเอ้อเอ้อ	- - ฮีเออ	เออะเออฮือเออ	เฮ้อเอ้งเอย	- - -เออเอ้ย	- - - -	ประทีป	- - ทอง
ม ร ค ม	- - ช ร	ม ร ช ร	ม ร ค ร	- - ด ล	- - - -	- - ด ค	- - ร

- - ฮี เออ	- เฮ้อ-เออ	- - เฮอเออ	- -เอ้อเออ	- - เฮ้อเออ	ฮือเออ	เออเฮ้อเอย	ฮี
- - ฟ- ร	- ด- ฟ	- - ช ล ล	- - ด ล	- - ช ล	ช ฟ	ช ฟ ช ฟ	ร

- - - เออ	เฮ้อเออะเออ	- - -เอ้อ	- - -เอย	- - - -	- - - ล่อง	- - - ฮือ	- - - สว่าง
- - ช	- ชฟล	- - - ด	- - - ร	- - - -	- - ร- ร	- - - ม	- - ดล

- ฮือฮือฮือ	- - ฮีเออ	- เฮ้อ- - เอ้อเออ	- เอ้อ-เออ	- - - -	- - -เออ	- ฮี- เอ้อ	- เอ้งเออ
- ร ด ล	- ด- ช	- ล ช ฟ ช	- ล- ด	- - - -	- - - ด	- ร- ด	- ท ล

- - - -	- - -เออ	- ฮี- เอ้อ	- เออเฮ้อ	- เอิง-เอ้อ	ฮือเออเฮอเอย	- -กระจำง	- - จับ
- - - -	- - - ล	- ด- ล	- ช- ล	- - ช- ฟ	ฟ ร ด ฟ	- ช ล ช	- - - ช

- อื้อ	- ฮีเออ	เอ๋อเฮอะเออ	- เอ๋อเออ	----	- เออ	- ฮี- เออ	- เอ็ง-เออ
- ล	- ด ช	ล ช ฟ ช	- ล ด	----	- ด	- ร- ด	- ท- ล

--- เออ	--- เออ	- ฮี เออ	เอ็ง- เอ้อ	- ฮี- เอ้อ	- เอ๋อเอ๋อเออ	-- พุ่มฮือ	-- ไม้
--- ล	--- ล	-- ด ล	-- ช ฟ	- ฟ- ร	- ด ร ฟ	- ช ล	- ล ด

----	- เอ๋อ-เอ้อ	----	- เฮอ-เออ	- ฮี- เออ	- เอ็ง- - เอ้อ	เอ๋อเฮอ	---เออ
----	- ช- ล	----	- ด- ร	- ฟ- ร	- ด- ฟ	- ช ล	--- ล

- ฮี- เออ	เอ๋อเฮอะเออเอ้อ	- เอ๋อ-เออ	เอ้อ- ฮีอ เอย	--- เอย	-- ไพร	- ระหง	- ฮีอฮือฮือ
- ด- ล	ช ล ช ด	- ร- ด	- ล- ช	----	--- ช	- ฟ- ช	- ล ช ฟ

ท่อน 2 (เหียวกลับ)

----	---เอ้อ	- เอ๋อเออ	-- -เอ็ง- เออ	ฮีเออเอ้อ	-- เอย	-- -พวง	---พยอม
----	--- ล	- ช ฟ	- ช- ล	ช ล ช ฟ ล	-- ล	--- ฟ	-- ร ฟ ฟ

- - ฮือ	---เออ	-เฮอะ-เออ	- ฮี- เออ	- เอ็ง-เอ้ย	-- -หอม	- ฮือ- ฮือ	ฮือฮือฮือ หวล
- ฟ	-- ช	- ล- ช	- ฟ- ร	- ฟ- ร	-- ล	- ด- ร	- ด- ช

- - อื้อ	-- -เอ้อ	- ฮี- เออ	- เอ็ง-เอ้อ	- ฮี- เออ	- เอ๋อ-เออ	- เออ-เอ้อ	- เออ
- ล	-- ล	- ด- ล	- ช- ฟ	- ฟ- ร	- ด- ฟ	- ช- ล	-- ล

- ฮี- เออ	- เอ้อ เอ้อ	- เอ้อ-เอ้อ	- เอ้อ-เอย	--- ฮี	-- ลำดวน	ฮือฮือฮือ	- ดง
- ด- ล	- ช- ด	- ท- ด	- ร- ล	--- ล	--- ล	ด ล ช	- ล ช ช

----	----	- ฮือ- ฮือ	- ฮือฮือฮือเอย	---เอย	-- -สาย	ฮือฮือฮือฮือ	- หยุต
----	---	- ช- ล	- ช ล ช ช	-- ช	--- ด	ฟ ด ร ด ล	- ล

- - ฮีเออ	- เอ้อเอ้อ	- เอ้อ-เออ	เอ้อ- เอย	---- -เอย	- ฮี	-- -ประ	-ฮือฮือ ยงค์
- - ด- ช	-- ลช	-- ด- ช	- ล ช	-- ล	- ด	-- ฟ	- ลชล

- อืออือ	- - -เอื้อ	- เอื้อ-เอื้อ	- ฮี- เออ	เฮอะเออฮือเออ	-เอื้อ-เอ็งเอื้อ	- - - ฮี- เออ	- เอื้อ-เออ
- ด ช	- - ล	- ฟ- ล	- ด- ช	ล ช ฟ ล	- ด- ช	- ด ช	- ฟ- ช

- เออ-เอื้อ	- - -เอื้อ	- ฮี- เออ	- เอื้อ- อ้อ	- เอื้อ-เออ	เฮ้อฮือเออ	ฮี- -โย	ธ กาฮือ
- ฟ- ร	- - ฟ	- ฟ- ช	- ล- ฟ	- ช- ล	ช ฟ ล	ด- - ล	ช- ล ช ฟ

สองชั้นท่อน 1

				- - -หอม	- - -กลืน	- - -กล้วย	- - -ไม้
- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ด	- - - ด	- - - ร	- - -ด-ม

- - - อือ	- - - -	- - -เออ	- เฮ้อเอ็งเออ	- - -เอื้อ	- - -เฮอ	- - -เอื้อ	- - -เออ
- - - ร	- - -	- - - ร	- ม ร ร	- - - ม	- - - ช	- - - ด	- - - ร

- - -เอื้อ	- - -เอื้อ-เอื้อ	- ฮี- เฮอ	- เอ็ง-เออ	- - - -	- ที่- ไกล	- อือ- ฮือ	- - ทาง
- - - ด	- ด- ม	- ร ด ม	- ช- ร	- - - -	- ร ด- ร	- - ด- ร ม	- - ด

- - ฮือ	- - -ฮือ	- - เออ เฮื้อ	- เอ็ง-เออ	- - ฮี- - เออ	- เอ็ง-เออ	- - ตรีศ	- - บอก
- - ล	- - - ล	- - - ท	- ล- ล	- - ด- ล	- ช- ล	- - ช	- - ช

ฮือ	- - เออ	- - เฮื้อ	- เอ็ง-เออ	- - ฮี- - เออ	- เอ็ง-เออ	- - บาทยัน	- - พلاغ
ล	- - ล	- - ท	- ล- ท	- ด- ล	- ช- ล	- - ล ล	- - ด ล

- - - - เออ	- - -เอื้อ	- - ฮี- - เออ	- - เอื้อเอ็ง	- - เอย	ฮือ	- แล้ว-แล	หาฮือฮือฮือ
- - - ด	- - ร	- - ฟ- ร	- - ด- ร	- - ด	ล	- ล- ช	ช

ท่อน 2

----	----	-- หอม	-- หวล	-- เออ	- เอิง-เอย	ฮื- อวล	- กลิ่น
----	----	-- ร ฟ	-- ช	-- ช	-- ฟ- ร	ฟ- ร	- ด

- อือ- ฮือ	--- อือ	-- เฮ้อ	- เอิง- เอย	----	-- ฮือ	-- -สุมาล	--- มา
- ด- ร	-- ฟ	-- ช	-- ฟ- ล	----	-- ด	-- ช	--- ช

- อือ- ฮือ	----	-- -ระคน	-- -กลิ่น	----เฮ้อ	- ฮือเอยเอย	--- บุ	-- -หงา
- ล- ช	----	--- ฟ	--- ฟ	--- ร	- ด ล ร	--- ช ช	--- ช

- เอ้อ-เอื้อ	- ฮื- เออ	เฮอะเฮฮืเฮออ	- เฮ้อเอิงเอย	--- เอ้ย	----	--- รำ	-- -ไปฮือฮือ
- ฟ- ล	- ด- ช	ล ช ด ช	- ช ฟ ร	--- ร	----	--- ช	--- ช ล ช ฟ

ท่อน 1 (เหี่ยวกลับ)

				--- เร	--- ไร	--- จัก	--- จั่น
----	-----	-----	-----	--- ด	--- ด	--- ร	--- ด- ม

--- อือ	--- เออ	---เฮ้อ	- เฮ้อเอิงเออ	---เอื้อ	---เฮอ	-- เอื้อ	-- -เออ
--- ร	---	--- ร	- ม ร ร	--- ม	--- ช	--- ด	--- ร

-- เอื้อ	- เอื้อ-เอื้อ	- ฮื- เฮอ	- เอิง-เอย	----	-- สั่น	- อือ- ฮือ	-- เสียง
--- ด	- ด- ม	- ร ด ม	- ช- ร	----	- ร ด- ร	-- ด—ร ม	-- ด

-- ฮือ	-- -เออ	-- -เฮ้อ	- เอิง-เออ	-- ฮื- - เออ	- เอิง-เอย	-- เพราะ	-- เพียง
-- ล	--- ล	--- ท	- ล- ล	-- ด- ล	- ช- ล	-- ช	-- ช

ฮือ	-- เออ	-- เฮ้อ	- เอิง-เออ	-- ฮื- - เออ	- เอิง-เอย	-- ดน	-- ตรี
ล	-- ล	-- ท	- ล- ท	- ด- ล	- ช- ล	-- ลล	-- ดล

- - -เออ	- - -เอื้อ	- - ฮี-เออ	- - เอื้ออิง	- - -เอย	ฮื้อ	- - ปู่	โดน ฮื้อฮื้อฮื้อ
- - -ด	- - ร	- - ฟ-ร	- - ด-ร	- - ด	ล	- ล-ช	ช- ล ช ฟ

ท่อน 2 (เที่ยวกลับ)

-----	-----	- - บูลง	- - ร้อง	- - -เออ	- - เอิง-เอย	ฮื้อ- พร้อง	- - เพรียก
-----	-----	- - รฟ	- - ช	- - ช	- - ฟ-ร	ฟ-ร	- ด

- ฮื้อ- ฮื้อ	- - -ฮื้อ	- - -ฮื้อ	- - -เอิง-เอย	-----	- - ฮื้อ	- - -ฟง	- - -ไพร
- ด-ร	- - ฟ	- - ช	- - ฟ-ล	-----	- - ด	- - ช	- - -ช

- ฮื้อ- ฮื้อ	-----	- - -ฟ้ง	- - -เพลิง	- - -ฮื้อ	- ฮื้อเออเอย	- - -เจริญ	- - -ใจ
- ล-ช	-----	- - -ฟ	- - -ฟ	- - -ร	- ด ล ร	- - -ช ช	- - -ช

- -เอื้อ-เอื้อ	- ฮื้อ- เออ	เฮอะเออฮื้อเออ	- -เอื้อเอิงเอย	- - -เอื้อ	-----	- - -ไป	- - -มาฮื้อฮื้อ
- ฟ-ล	- ด-ช	ล ช ด ช	- ช ฟ ร	- - -ร	-----	- - -ช	- - -ช ล ช ฟ

ชั้นเดียวท่อน 1

-----	-----	- - -เมื่อ	- - -เอย	-----	-----	- -เออ-เอื้อ	- -เอื้อ-เออ
-----	-----	- - -ร	- - -ด ร	-----	-----	- ด-ท	- ด-ร

- -เอื้อ-เอิง	- ฮื้อ- เอย	- - -เมื่อ	- - -นั้น	- ฮื้อฮื้อฮื้อ	-----	- - -ระ	- - -เด่น
- - ด ม	- - ช-ร	- - ด	- - ร	- ร ด ล	-----	- - -ด	- - -ช

ฮื้อเออ	- -เอิงเอื้อ	- - -มน	- - -ตรี	- -เออ-ฮื้อ	- -เอิง-เอย	- - -ใจ	- - -กล้า
-----	- - -ล	- - -ล	- - -ล	- ด-ร	- ด-ล	- - -ช	- - -ฟ

ท่อน 2

- - เป็นทัพ	- - -หลัง	- - -รัง	- - -พล	- - -ฮื้อ	- - -ฮื้อฮื้อ	- - -ไคล	- - -คลา
- - ฟ ฟ	- - -ร	- - -ฟ	- - -ด	- - -ร	- - -ด ล	- - -ช	- - -ช

-- เวลา	--- คำ	--- คำ	--- นิ่ง	- เอ็งฮื่อ	- เฮ้อ-เฮ้ย	-- ถึงเท	--- ๊วฮื่อ
-- ฟ ฟ	--- ฟ	--- ช	--- ช	- ล ด ช	- ฟ- ร	-- ด ช	---ช ล ช ฟ

ท่อน 1 (เที่ยวกลับ)

----	----	- ปลอมแปลง	-- แต่งองค์	----	----	- เออ-เอ๋อ	- เอ้อ-เออ
----	----	--- ร	--- ด ร	----	----	- ด- ท	- ด- ร

- เอ๋อ-เอ็ง	- ฮี- เอย	-- เป็น	-- อำมาตย์	- ฮื่อฮื่อฮื่อ	----	---ชวน	-- ๊ฟ
-- ด ม	-- ช- ร	-- ด	-- ร	- ร ด ล	----	--- ด	--- ช

ฮื่อเออ	-- เอ็งเอ้ย	--- เลี้ยง	--- ราช	- เออ-เฮ้อ	- เอ็ง-เอย	--- ทั้ง	-- สี่ฮื่อฮื่อ
----	--- ล	--- ล	--- ล	- ด- ร	- ด- ล	--- ช	-- ฟ ล ช ฟ

ท่อน 2 (เที่ยวกลับ)

-- ทรง	--- สิ้น	--- ธพ	-- ชาดิ	--- ฮื่อ	--- ฮื่อฮื่อ	--- พา	--- ซิ
-- ฟ ฟ	--- ร	--- ฟ	--- ด	--- ร	--- ด ล	--- ช	--- ช

--- ฝ่า	--- พล	--- มน	--- ตรี	- เอ็งฮื่อ	- เฮ้อ-เฮ้ย	-- ขึ้น	-- มาฮื่อฮื่อ
--- ฟ	--- ฟ	--- ช	--- ช	- ล ด ช	- ฟ- ร	-- ด ช	---ช ล ช ฟ

3.3 เพลงแขกต๋อยหม้อเถา

เพลงแขกต๋อยหม้อเป็นเพลงสองไม้ที่เป็นเพลงเร็วโบราณเพลงหนึ่ง ใช้ประกอบการแสดง โขนละคร เมื่อ พ.ศ 2472 นายมนตรี ตราโมท ได้ประดิษฐ์เป็นอัตราสามชั้น มีสำเนียงเป็นแขก และได้ปรับปรุงทำนองสองชั้นของเดิมเป็นสำเนียงแขกด้วย แล้วแต่งขึ้นเดียวขึ้นใหม่ครบเป็นเพลงเถา มีคำร้องดังนี้

สามชั้น ท่อน 1

ดำเนินพลางทางมองทุกช่องฉาก

ล้วนแลหลากลวดลายระบายเขียน

ท่อน 2

กนกแนมแกมมาศดาษเดียว

ผนังเนียนทาสีมีลายทอง

สองชั้น ท่อน 1

ติดกระจกเงางามอยู่ตามที่

มีมุ่ลั้งไว้มิให้หมอง

ท่อน 2

ไขว้สูตรสองบานพุดตานกรอง

มีพู่ทองห้อยประจําล้วนคำพราย

ชั้นเดียว ท่อน 1

เพดานมาศประหลาดแพรว

ระย้าแก้วแพรวเจิดฉาย

ท่อน 2

ฉลุลาดประกวดลาย

โคมแขวนรายอยู่พรายตา

สร้างสรรค์แนววิธีการฝึกทักษะการขับร้อง ดังนี้

สามชั้นท่อน 1

	ดำเนิน	อื้อ	อื้ออื้อพลาง		ทาง	มอง	
----	-- ซ ซ	--- ฟ	ล ซ - ซ	----	--- ซ	--- ซ	----

เอื้อ	เฮื้อ	เฮอะเอื้อเอื้อ	เอื้อ เอื้อ	ฮื้อ	ฮื้อฮื้อฮื้อ ฮื้อ	ทุกช่อง	ฉาก
--- ร	--- ม	ร ด ร ม	- ฟ - ซ	--- ล	ซฟลซ - ด	- ด -ซ	ฟซล - ซ

อื้อ	ล้วนแล	ฮื้อ	อื้ออื้อหลาก	อื้อ ฮื้อ	ฮื้อ ลวด	ลาย	
ล ---	- ด ล -	--- ฟ	ซ ล - ซ	ล --- ด	ทรด - ซ	- ฟ -ซ	----

เอ๋อ	เฮ้อเอ๋อเออ	ฮี้ เออ	เอ๋อเฮ้อ เออ	เอ๋อ ฮี้ ฮี้	ฮี้	ระบาย	เขียน
--- ฟ	-ช ฟ ล	-- ค ล	ชลช -ล	ชฟ - มฟ	ชลช - -	-- ม ม	--มขร

สามชั้น ท่อน 2

	กนก	ฮี้ ฮี้ ฮี้	ฮี้ฮี้ฮี้ แนม	ฮี้	แกม	มาศ	ฮี้
----	-- ม ร	ม - ช ม	รמר - ร	มล - -	--- ม	--- ม	รตรม -

เออ	เฮ้อเออฮี้เออ	ฮี้เออ	เออเอ เอย		ฮี้	ดาษ	เตียร
--- ช	ลชม -ชล	-- ค ล	ชลช - ล	ช ม - -	-----	--- ค	-- ร ร

ฮี้	ฮี้	ผนัง	เนียน	ฮี้	เออเอ้อ เอย	ทา	สี่
--- ม	ร ค - -	--- ร	- ช - ร	--- ม	รด - รฟ	--- ช	--- ล

ฮี้ เออ	ฮี้ เออ	เอ๋อเฮ้อะ	เอ๋อ เอ้ย	ฮี้ ฮี้	ฮี้	มี ลาย	ทอง
ดร - ฟ	- ชฟล	--ค ล	ชลช - ล	ชฟ - มฟ	ล ร - -	- ร - ร	-- -ร

สองชั้น ท่อน 1

ติด	กระจก	เงา	งาม	เอ๋อ เอ้อ	เอ้อ เอย	อยู่ตาม	ที่ ฮี้
--- ฟ	- -ช ฟ	--- ช	- ช - -	- ร - ม	- ฟ -ช	ลชค -ชล	- ชฟล

มี	มู่ ลี	--- บัง	ไว้ ---	เอ๋อ เอ้อ	ฮี้เออเอ้อ	เอ้ย มีให้	หมอง
--- ช	- - ชฟช	ฟ - - ช	- ล - ช	- ฟ - ล	คลช - ล	ชฟ -ชร	คม - ชร

สองชั้นท่อน 2

ไซ	วิสูตร	สอง	บาน			พุดตาน	กรอง
--- ช	-- ม ร	ม - - ช	ลช - ม	----	----	- ม - ร	- ร - -

มี พู่	ทอง	ห้อย	ประจำ	เอ๋อ เอ้อ	ฮี้เออเอ้อเอ้ย	ล้วนคำ	พราย
- ช - ช	- ฟ - ช -	--- ช	ฟ - ช ช	-ฟ - ล	คลช - ล	ชฟ - ชร	--- ร

ชั้นเดียว ท่อน 1

	เพดานมาศ	อือ	ประหลาดแพรว	อือ	ระย้าแก้ว	แพรว	เจ็ด ฉาย
----	ล ล - ช	ฟ - - -	ลช - ด	ล - - -	ช ล ช ฟ	- - - ม	- ด - ม

ชั้นเดียวท่อน 2

	ฉลุวด	อือ	ประกวดลาย	โคม	แขวนราย	อือฮือ อยู่	พรายตา
----	มร - ม	รด - -	ร ด - ร	- - - ฟ	- ช - ฟ	ม - - ด	- ร - ร

3.4 เพลงราตรีประดับดาว

เพลงราตรีประดับดาวนี้ เป็นบทเพลงพระราชนิพนธ์เพลงแรกในพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงเป็นพระมหากษัตริย์รัชกาลที่ 7 แห่งพระมหากจักรีบรมวงศ์ กล่าวกันว่าพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงโปรดดนตรีไทยเป็นอย่างยิ่ง และทรงมีพระปรีชาสามารถในการบรรเลงเครื่องดนตรีไทย โดยเฉพาะการทรงขอ ทรงศึกษาดนตรีไทยจากหลวงไพเราะเสียงขอ (อุน์ ดุริยชีวิน) และหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ซึ่งเป็นครูดนตรีไทยที่มีชื่อเสียงในสมัยนั้น

ประวัติของเพลงราตรีประดับดาวนั้น ว่าไว้ว่า ใน พ.ศ. 2472 รัชกาลที่ 7 ได้ทรงฟังเพลงแขกมอญบางขุนพรหม เภา อันเป็นพระนิพนธ์ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้า ฯ กรมพระนครสวรรค์ วรพินิต เพลงนี้เป็นเพลงสำเนียงเป็นมอญ ซึ่งบทร้องที่ทรงพระราชนิพนธ์ไว้ในตอนชั้นเดียวท่อนสุดท้ายนั้นมิว่า “ชื่อแขกมอญบางขุนพรหมนามสมญา ฉันได้มาจากวังบางขุนพรหม” รัชกาลที่ 7 จึงมีพระราชประสงค์จะทรงแต่งเพลงเภาในสำเนียงมอญอย่างนั้นบ้าง จึงทรงหารือกับครูผู้ใหญ่ในวงการดนตรีไทยในสมัยนั้น

เพลงที่ทรงเลือกมาเพื่อพระราชนิพนธ์ขึ้นเป็นเพลงเภา นั้น คือเพลงมอญดูดาว สองชั้นของเภา ซึ่งเมื่อทรงพิจารณาเพลงลงไป ทรงเห็นว่า เพลงมอญดูดาวของเดิมใช้หน้าทับมอญ (เทียบได้กับประเภทหน้าทับสองไม้ของไทย) และมีอยู่เพียง 11 จังหวะ แต่โดยที่พระองค์ทรงมีพระราชประสงค์ที่จะพระราชนิพนธ์เพลงโดยใช้หน้าทับเป็นประเภทปรบไ้ ซึ่งความยาวเป็น 2 เท่าของหน้าทับประเภทสองไม้ ดังนั้นหากทรงคงเนื้อเพลงของเดิม ก็จะได้จำนวนหน้าทับปรบไ้เพียง 5 จังหวะครึ่งแล้วจึงทรงประดิษฐ์ทำนองขยายขึ้นเป็นอัตราสามชั้น และตัดแต่งลงเป็นชั้นเดียวจนครบเป็นเพลงเภา กับทรงพระราชนิพนธ์บทร้องขึ้นสำหรับร้องเป็นประจำโดยเฉพาะดังนี้

สามชั้นเที่ยวแรก

ท่อน 1

วันนี้ แสนสุดยินดี

ขอเชิญสายใจเจ้าไปเที่ยวเล่น

หอมดอกราตรี

เหมือนงามน้ำใจ

กิริยาน่าชม

พระจันทร์วันเพ็ญ(2)

ลมพัดเย็นเย็น หอมกลิ่นมาลี

แม่มัสตสี หอมดีน้ำนม

แม่มัสคาม

สนใจจริงเอย

สามชั้นท่อน 2

ชมแต่ดวงเดือน

พ็อยแต่เดียว

หอมดอกขำมะนา

เหมือนน้ำใจดี ปราณปราศรัย

ที่ไหนจะเหมือน ได้ชมหน้าน้อง(2)

เปลี่ยวใจหม่นหมอง เจ้าอย่าขุ่นข้องจงได้เมตตา

กลิ่นไม้ฉูดฉาด แต่หอมชวนใจ

ผูกจิตสนิทได้ ให้รักจริงเอย

สองชั้น เที่ยวแรก

ขอเชิญเจ้าฟังเพลงวังเวงใจ

หอมดอกแก้วยามเย็น

เพลงของท่านแต่งใหม่ในวังหลวง

ไม่เห็นใจพี่เสียเลยเอย

เที่ยวกลับ

ดวงจันทร์หล่นลอดเกือบทอดวง (2)

หอมมะลิกลีบซ้อน

โอหนาวทรวงยอดชีวาไม่ปราณี

อ่อนหวานเจ้าไม่ฟังเอย

ชั้นเดียว เที่ยวแรก

จวนจะรุ่งแล้วนะเจ้าพี่ขอลา (2)

หอมดอกกระดังงา

แสงทองส่องฟ้าสง่าศรี

ชีชะช่างน่าเจ็บใจจริงเอย

เที่ยวกลับ

หม่อมมรรณหาขอมาลี (2)

หอมดอกจำปี

แต่ตัวพี่จำจากพรากไปไกล

นี่นะพຼ່ງนี้จะกลับมาเอย ๖

สร้างสรรค์แนววิธีการฝึกทักษะการขับร้อง ดังนี้

สามชั้น เที้ยวแรก

--- เออ	เฮอเอิงเอย	เอ๋อ เอ้อ	ฮือเอิงเอย	--- เออ	เอ๋อ เออ	เฮ้อเออฮือวัน	--- นี
--- ล	ชลช - ช	- ฟ - ชท	ดทลช - ช	--- ด	- ท - ด	รดฟ - ร	--- ฟ

ฮือ - แสน	--- สด	ฮือ ฮือฮือ	- ยิน - ดี	เออ เอ้อ	เอ๋อ พระจันทร์	วัน	--- เพ็ญ
ร - - ช	--- ร	ฟ - ชฟ	- ร - ด	- ช - ล	ชฟ -รด	--- ด	--- ด

ฮือฮือเออ	เฮอเอิงเอย	เอ๋อ เอ้อ	ฮือเอิงเอย	--- เออ	เอ๋อ เออ	เฮอเออฮือวัน	--- นี
รดท -ช	ชลช - ช	- ฟ - ชท	ดทลช - ช	--- ด	- ท - ด	รดฟ - ร	--- ฟ

ฮือ - แสน	--- สด	ฮือ ฮือฮือ	- ยิน - ดี	เออ เอ้อ	เอ๋อ พระ	จันทร์ วัน	--- เพ็ญ
ร - - ช	--- ร	ฟ - ชฟ	- ร - ด	- ช - ล	ชฟ -รด	--- ด	--- ด

ฮือฮือ	ขอเชิญ	-- สาย	--- ใจ	----	-- เจ้าไป	--- นั้ง	--- เล่น
รดท -	- รฟด	--- ร	- ฟ - ด	----	- ด ท ด	--- ด	ท - - ด

ฮือ ---	ลม พัด	--- เย็น	--- เย็น	--- หอม	--- กลิ่น	มา ลี	ฮือ เอย
ท ---	- ด - ร	- ท - ด	--- ด	--- ร	ฟ -- ท	- ด - ด	ทด - ร

----	--- หอม	ฮือฮือฮือ	--- ดอก	--- หอม	--- ดอก	--- รา	--- ดรี
----	--- ร	-- พร	- ด - ช	- ท - ด	--- ช	- ท - ท	--- ท

- ---	แม่-ไม่	-- -สด	-- -ลี	--- -หอม	-- -ดี	-- -น้ำ	--- -ดม
- ---	ช-ท	-- -ช	--- -ช	--- -ช	--- ท	-- -ท	--- -ด

- ---	-- -เออ	-- -เฮ้อ	- เอิง-เอย	-- เหมือน	-- -งาม	-- -น้ำ	ใจ- -

เออ เฮ้อ	เอิง ฮือ	เอ๋อ เออ	--- เอย	แม่นไม่	ข้าคม	ฮือเออฮือ	เอ๋อ เอย
- ร - ฟ	- ร - ด	รดทด - ด	--- ด	- รดท	- ร ฟ ด	ร ด ฟ ท	- ดทร

--- กิ	-- รียา	--- น้ำ	--- ชม	--- เอ้อ	เอิง เอ้อ	เออเอ้อ	----
--- ฟ	-- ช ช	--- ช	- ฟ - ช	--- ฟ	ลช - ล	ชฟ --	----

เฮอเออฮือเอ้อ	เฮ้อเออ	เอ๋อเอย	เออฮือ	---	- สม -ใจ	--- จริง	--- เอย
ล ช ด ฟ	- ช ฟ ล	-- ช ด	ช ล --	--- ล	-- ดร -	--- ช	--- ช

เพี้ยนกลับ

--- เออ	เฮ้อเอ็ง เออ	ฮือฮือเฮอ	ฮือเฮอเฮย	--- ชม	--- แต่	ฮี้ -- ดวง	-- เดือน
--- ซ	ลซ - ซ	- ฟ ซ ท	ดทลซ - ซ	--- ด	--- ท	ร ด ฟ ร	--- ร

----	ที ไหน	-- ฮือฮือ	จะเหมือน	ฮือฮือ	ได้ ชม	--- หน้า	-- น้อง
----	- ท - ฟ	-- ซ ฟ	- ร - ร	ฟ ด --	- ด ท ด	--- ด	ท - ดร

ฮือ - เออ	เฮ้อเอ็ง เออ	ฮือฮือเฮอ	ฮือเฮอเฮย	--- ชม	--- แต่	ฮี้ -- ดวง	-- เดือน
ดท - ซ	ลซ - ซ	- ฟ ซ ท	ดทลซ - ซ	--- ด	--- ท	ร ด ฟ ร	--- ร

----	ที ไหน	-- ฮือฮือ	จะเหมือน	ฮือฮือ	ได้ ชม	--- หน้า	-- น้อง
----	- ท - ฟ	-- ซ ฟ	- ร - ร	ฟ ด --	- ด ท ด	--- ด	ท - ดร

ฮือฮือ	พ้อยู่	--- แด	--- เดียว	----	เปลี่ยนใจ	--- หม่น	หมอง
ดท --	- ด ท ท	--- ด	--- ด	----	- ท - ด	--- ท	- ด - ด

ฮี้ ---	- เจ้า อย่า	--- ชุ่น	--- ช้อง	----	- จง - ได้	เมตตา	ฮือฮือ เฮย
ฟ ---	- ด ท ด	ท -- ท	--- ด	ท ---	- ด - ด	ท - ท ด	ท ด - ร

----	--- หอม	-- ฮือฮือ	-- ดอก	--- หอม	--- ดอก	--- ขำ	- มขนาด
----	--- ร	-- พร	- ด - ซ	ท -- ด	--- ซ	ท -- ท	-- ท ท

----	กลืน ไม่	--- ชูด	--- ฉาด	----	แต่ หอม	--- ยวน	--- ใจ
ซ ---	- ซ - ท	ซ -- ซ	--- ซ	----	- ซ - ท	ด -- ท	ด -- ด

----	--- เออ	--- เอ้อ	เอ็ง เฮย	-- เหมือน	--- น้ำ	--- ใจ	- ดี --
----	--- ด	--- ร	ดรด - ร	--- ร	- ฟ - ด	ร -- ด	- ด --

เออ เฮ้อ	เอ็ง ฮือ	เอ่อ เออ	--- เฮย	ปรานี	ปราครัย	ฮือฮือ	เฮ้อ เฮย
- ร - ฟ	- ร - ด	รดทด - ด	--- ด	- ด - ด	- ด - ร	-- ฟ ท	- ดทร

--- ผูก	--- จิต	--- สนิท	--- ได้	--- เอ้อ	เฮอ เอ้อ	เอ้ย --	----
--- ฟ	-- ซ ซ	--- ซ	- ฟ - ซ	--- ฟ	ลซ - ล	ซฟ --	----

เฮอเออเอ้อ	เฮอเออ	เอ่อเฮย	--- ฮี้	---	-- ให้รัก	--- จริง	--- เฮย
ล ซ ด ฟ	- ซ ฟ ล	-- ซ ด	--- ด	--- ซ	- ฟ - ล	--- ซ	--- ซ

สองชั้น เทียบแรก

- ขอ เชิญ	--- เจ้า	--- ฟัง	เพลง	-- ฮีเออ	เอ็งเอย	วังเวง	ใจ
- ช ด ช	--- ช	ฟ ช - ร	- ร - -	-- ฟ ด	- ร ฟ ด	-- ช ช	- ช - -

- ขอ เชิญ	--- เจ้า	--- ฟัง	เพลง	-- ฮีเออ	เอ็งเอย	วังเวง	ใจ
- ช ด ช	--- ช	ฟ ช - ร	- ร - -	-- ฟ ด	- ร ฟ ด	-- ช ช	- ช - -

--- เพลง	ของ ท่าน	--- แต่ง	--- ใหม่	----	ใน วัง	--- หลวง	--- เอย
--- ด	- ร - ด	- ท - ท	--- ท	----	- ด - ด	- ท - ด	-- ฟ ร

----	--- หอม	-- ฮีอือ	ดอกแก้ว	--- หอม	ดอก แก้ว	--- ยาม	--- เย็น
----	--- ร	-- ฟ ร	- ท - ด	ท - - ร	ฟ ท - ด	ท - - ด	--- ด

ฮีอือ	--- เออ	--- เอ้อ	เอ็ง เออ	-- ฮีเออ	เอ้อเอ้อเออ	--- เออ	เอ้อ เอย
----	--- ด	--- ร	ดรด - ด	-- ฟ ร	ดรด - ร	ดท - ด	รดท - ดร

----	----	--- ไม่	-- เห็น	อือฮือ	ใจ พี่	เสียเลย	--- เอย
----	----	--- ช	- ฟ - ล	----	- ช - ช	ฟ - ด ช	--- ช

เทียบกลับ

--- ดวง	--- จันทร	--- หลั่น	--- ลด	อือ ฮีเออ	เอ็งเอย	เกือบ หมด	ดวง
--- ช	--- ช	--- ด	- ร - ฟ	ร - ฟด	- ร ฟ ด	- ช - ช	- ท - -

--- ดวง	--- จันทร	--- หลั่น	--- ลด	อือ ฮีเออ	เอ็งเอย	เกือบ หมด	ดวง
--- ช	--- ช	--- ด	- ร - ฟ	ร - ฟด	- ร ฟ ด	- ช - ช	- ท - -

ไอ้ หนาว	ทรวง	--- ยอด	-- ชีวา	----	ไม่ปรา	--- นี	--- เอย
- ดทต	- ฟ - ด	--- ด	ท - ด ด	----	- ด ท ด	--- ด	- ท ดร

----	--- หอม	-- ฮีอือ	-- มะลิ	--- หอม	-- มะลิ	--- กลีบ	--- ช้อน
----	--- ร	-- ฟ ร	-- ด ร	--- ร	ฟ - ด ร	--- ท	-- ช ช

อือ ---	--- เออ	--- เอ้อ	เอ็ง เอย	-- ฮีเออ	เออ เอ้อ	เอ็งเอย	เออเอ้อเอย
ด ---	--- ด	--- ร	ดรด - ด	-- ฟร	- ด - ร	ดท - -	- ด ท ร

----	----	--- อ่อน	--- วอน	--- ฮือ	เจ้า ไม่	--- ฟัง	--- เอย
----	----	--- ช	- ฟ - ล	----	- ช ฟ ช	ฟ - - ช	--- ช

ชั้นเดียว เที้ยวแรก

จวนจะรุ่ง	แล้วนะเจ้า	-- พี่ขอ	ลา --	จวนจะรุ่ง	แล้วนะเจ้า	-- พี่ขอ	ลา --
- ช ช ช	- ฟ ร ด	ทตร - ชท	ดท --	- ช ช ช	- ฟ ร ด	ทตร - ชท	ดท --

แสงทอง	ส่องฟ้า	-- ส่ง่า	ศรีเอ๋ย	--- หอม	ฮือฮือดอก	หอมดอก	กระดังงา
- ร ฟ ด	- ท - ร	-- ด ท	- ร ฟ ร	--- ร	ฟรต - ท	- ร ฟ ท	ด ด - ด

--- เออ	เฮ้อเออเอ๋ย	ฮือเออเอ็งเอ๋ย	เออเฮ้อเอ๋ย	----	ซิชะช่างน่า	เจ็บใจ	จริงเอ๋ย
--- ร	ดรด - ด	ฟ ร ด ท	- ด ท ร	----	ล ล ช ช	ฟ - ฟ ช	- ช - ช

เที้ยวกลับ

หมุกรม	ร่อนหา	--- ช่อ	มาลี --	หมุกรม	ร่อนหา	--- ช่อ	มาลี --
- ฟ ช ช	- ช - ร	ฟ -- ช	ท ท --	- ฟ ช ช	- ช - ร	ฟ -- ช	ท ท --

แต่ตัวพี่	จำจาก	พรากไป	ไกลเอ๋ย	--- หอม	ฮือฮือดอก	หอมดอก	จำ ปี
- ท ด ด	ท ด - ด	- ด ท ด	- ด - ทตร	--- ร	- ฟ - ท	- ร ฟ ท	- ด - ด

--- เออ	เฮ้อเออเอ๋ย	ฮือเออเอ็งเอ๋ย	เออเฮ้อเอ๋ย	----	นี่แนะพรั่งนี้	จะกลับ	มา เอ๋ย
--- ร	ดรด - ด	ฟ ร ด ท	- ด ท ร	----	ฟ ฟ ช ล	-- ช ฟ	- ช - ช

3.5 เพลงกล่อมনারี

เพลงกล่อมনারี แต่งโดยนายมนตรี ตราโมท เมื่อราว พ.ศ.2484 โดยอาศัยเพลงกล่อมনারีชั้นเดียวของเก่าและทำนองสองชั้นจากนางเคลือบ ต้นเสียงหุ่นกระบอกของ ม.ร.ว.เกาะ พยัคฆเสนาเป็นหลัก ทำนองเพลงมุ่งขับกล่อมหญิงสาวอันเป็นที่รักให้หลับสบาย มีคำร้อง จากบทพระราชนิพนธ์รัชกาลที่ 2 เรื่อง อิเหนา ดังนี้

สามชั้น เที้ยวแรก

พระแยมยิ้มพริ้มเพราเข้าหยอก

สัพยอกยัยวนสรวลสม

เที้ยวกลับ

พัคตร์เจ้าเศร้าสลดอดบรรทม

พี่จะกล่อมเอาจลมให้นันทรา

สองชั้น เที้ยวแรก

สายสมรนอนเกิดพี่จะกล่อม

เจ้างามจริงพริ้งพร้อมดังเลขา

เที่ยวกลับ

นวลละอองผ่องพักตร์โรสุภา

ดั่งจันทร์ทราทรงกตหมตมลทิน

ชั้นเดียวเที่ยวแรก

งามเนตรดั่งเนตรมฤคมาศ

งามขนงวงวาดดั่งคันศัลป์

เที่ยวกลับ

อรชรอ่อนแอ้นดั่งกินริน

หวังถวิลไม่เว้นวายเอย

สร้างสรรค์แนววิธีการฝึกทักษะการขับร้อง ดังนี้

สามชั้น เที่ยวแรก

----	-พระ -แย้ม	--- อือ	-- ยิ้ม	อือฮือ -อือ	เฮ้อ-เอย	--- พรีเม	อือ - เพรา
----	- ด - ช	ลช - ล	ชฟ - ฟ	ชฟม -รชร	มรด - รฟ	--- ช	ลชฟ - ช

	--- เอ้อ	-- ฮือเออ	เฮอเอ้อ เออ	--- เออ	ฮือเอ็ง เออ	-- ฮือเออ	เอ็งเออ เอ้อ
----	--- ฟ	-- ด ช	ล ชฟ - ชล	--- ด	รด - ล	-- ด ล	ชลช - ล

ฮือ ---	--- เอ้อ	เอ้อ เออ	เฮอ เอย	----	--- แย้	--- เอ้อ	- หยอก
ชฟ --	--- ม	รด - รม	- ฟ - ช	----	--- ช	ด -- ร	มรชม - ร

อือ ---	--- เฮอ	เอ้อ เออ	เฮอเอ็งเอย	----	----	-- สัพ	- หยอก
ม ---	--- ม	มรด - ร	มรชม - ม	----	----	-- ด ล	-- ด ด

อือฮืออือ -	--- เออ	-- ฮือเออ	เอ้อ เออ			--- ฮือ	--- ยวน
ล ร ด -	--- ล	-- ด ล	ชลช - ด			--- ม	--- ม

	--- เออ	ฮือเออฮือเออ	เฮอเออเอ้อ	-- ฮือเออ	เออเอ้อเออ	--- เอ้อ	--- เอ้อ
	--- ร	ม ร ช ร	ม ร ด ร ดล	-- ด ล	ชม ชล	--- ด	--- ร

-- ฮือเออ	- เออเอ้อ	--- เออ	เฮอเอ้อเออ			- ฮือ สรวล	--- สม
-- ช ม	- ร ช ด	--- ร	มรด รม			--- ร	- ช -รม

เที่ยวกลับ

	--- พักตร์	อือ --	ฮือ - เจ้า	-- ฮือเออ	ฮือเออเอย	--- เสรว	-- สลด
	--- ด	ช -- ล	ชฟ - ฟ	ด - ช ร	ม ร ด รม	--- ช	ฟ - ชฟ

อือ --	--- เอ๋อ	-- ฮีเออ	เฮอเอ๋อเออ	--- เออ	ฮีเออ - เออ	-- ฮีเออ	เออเฮอ เอ๋อ
ลช --	--- ฟ	-- ด ช	ลชฟ ชล	--- ด	รด - ล	-- ด ล	ชลช - ช

อือ --	--- เออ	เอ๋อเออ	เออ เอย			--- อด	บรรทม
ชฟ --	--- ม	รด - รม	- ฟ - ช	----	----	--- ร	ม - ม ม

	--- เฮอ	เอ๋อ เออ	เฮอเอิงเอย	----	----	--- พี่	จะ กล่อม
----	--- ม	มรด - ร	มรชม - ม	----	----	-- ด ล	-- ด ด

อือ --	--- เออ	-- ฮีเออ	เอ๋อ เออ			--- เอว	--- กลม
รด --	--- ล	-- ด ล	ชลช - ด			--- ม	--- ม

	--- เออ	ฮือเออฮือเออ	เฮอเออเอ๋อ	-- ฮือเออ	เออเอ๋อเออ	--- เอ๋อ	--- เอ้อ
	--- ร	ม ร ช ร	ม รด ร ดล	-- ด ล	ชม ชล	--- ด	--- ร

-- ฮีเออ	- เออเอ๋อ	--- เออ	เฮอเอ๋อเออ			ให้ นัท -	- ทรา
-- ช ม	- ร ช ด	--- ร	มรด รม			รด รม	ร รมรด

สองชั้น เที้ยวแรก

				--- สาย	-- สมร	-- นอน	-- เกิด
				--- ฟ	ช - ฟ ฟ	ด -- ช	--- ฟ

อือ --	--- เออ	--- เอ้อ	--- เออ	-- เอ้อ	เอ๋อ-เอย	- พี่	จะ กล่อม
ลช --	--- ฟ	--- ช	--- ฟ	-- ชล	-- ดช	ลช - ช	ด - มร ม

อือ ---	--	เจ้างาม	--- จริง	----	--- ฮี	--- พริ้ง	-- พร้อม
ม ---	--- ม	- ดลด	--- ด	----	--- ด	--- ช	- ม - ช

อือ	-- เอ้อ	- เอ๋อ เอ้อ	- เออ เอย	----	--- ฮี	- ดั่ง - เล	--- ขา
ม ---	--- ล	ชม ชล	- ด - ร	----	--- ร	- ร - ร	- ม ร ด

เที้ยวกลับ

				--- นวล	ละ ออง	-- ผ่อง	-- พักตร์
				--- ฟ	ช - ฟ ฟ	ด -- ช	--- ฟ

อือ --	--- เออ	--- เอ้อ	--- เออ	-- เอ้อ	เอ๋อ-เอย	- โส	--- ภา
ลช --	--- ฟ	--- ช	--- ฟ	-- ชล	-- ดช	ลช - ม	- ช - ม

		ดั่ง จัน	- ทรา			- ทรง	- - กลด
----	----	- ด - ด	- - - ด	----	----	- - - ม	- - ร ม

อือ - -	- - เอ้อ	- เอ้อ เอ้อ	- เออ เอย	----	- - -	- - -หมด	- มล ทิน
ม - - -	- - - ล	ชม ชล	- ด - ร	----	----	- ด - ร	- รมรด

ชั้นเดียว เที้ยวแรก

		งามเนตร	ดั่งเนตร	อือ - เออ	เอ้อ เอย	- - มฤ	คมาศ
		- ฟ - ฟ	มฟ - ช	ฟช - ฟ	- ม - ฟ	- - ม ช	ม ม - ด

- - งาม	- - ขนง	- - - วง	- - วาด	เอ้อ เออ	เออ เอย	- - ดังคัน	ศิลป์
- - - ด	- - ดด	- ช - ม	- มดม	- - ช ล	- ด - ร	- - ร ร	- ร ม ด

เที้ยวกลับ

		อรชร	อั้นอั้น	อือ เอ้อ	เออ เอย	- - ดังกิ-	นริน
		- ฟ - ฟ	มฟ - ช	ฟช - ฟ	- ม - ฟ	- - ม ช	ม ม - ด

- - - หวัง	- - ถวิล	- - - ไม่	- - - เว้น	เอ้อเฮอ	เออ เอย	- - วาย	- - เอย
- - - ด	- - ดด	- ช - ม	- มดม	- - ช ล	- ด - ร	- - ร ร	- ร ม ด

3.6 เพลงแขกมอญบางขุนพรหม

สมเด็จพระเจ้าพระบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าบริพัตรสุขุมพันธุ์ กรมพระนครสวรรค์วรพินิต ทรงนำเพลงมอญตัดแต่ง ซึ่งเป็นเพลงมอญเก๋อัตราสองชั้น มาประพันธ์เป็นเพลงเถา เมื่อ พ.ศ. 2453 ทรงแต่งขยายออกเป็นอัตราสามชั้น และตัดลงเป็นอัตราชั้นเดียวพร้อมด้วยท่วงร้องทั้งหมด และประทานชื่อว่า เพลงแขกมอญบางขุนพรหม ตามชื่อดำบลบางขุนพรหมที่ตั้งวังของพระองค์

บทร้องเพลงแขกมอญบางขุนพรหมเถา อัตรา 3 ชั้นและ 2 ชั้นมาจากเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ส่วนอัตราชั้นเดียวแต่งขึ้นภายหลัง

สามชั้น ท่อน 1

พลายงามความอล้ำใจละเหี่ย

ฟังเมียไม่กลั่นน้ำตาได้

ท่อน 2

พีน้เหลื่อที่จะห่วงใย

พื้จะไปบอกพ่อให้xon้อง

ท่อน 3

ถึงกระไรให้ขอพ้อได้หมั้น
ถ้าหากว่าบิดาไม่ปรองดอง

ป้องกันมิให้ใครมาเกี่ยวข้อง
ถึงจะต้องฟันคอไม่ขอไป

สองชั้น ท่อน 1

อย่าวิตกหมกไหม้เลยน้องแก้ว

ไปแล้วพี่หาลืมลืมจิตไม่

ท่อน 2

จงจำคำสัตย์ของพี่ไว้

เสร็จศึกเมื่อไรจะรีบมา

ท่อน 3

อย่าร้องให้ไปนักร้องน้องพี่
ว่าพลางทางช่วยเซ็ดน้ำตา

พรุ่งนี้ใครเห็นจะผิดหน้า
แล้วจูบซ้ายย้ายขวาจะลางจร

ชั้นเดียวท่อน 1

ขับลำบรรเลงเป็นเพลงเถา

ท่อน 2

เพลงมอญเก่าฟังเสนาะเพราะหนักหนา

ท่อน 3

ชื่อแขกมอญบางขุนพรหมนามสมญา

ฉันได้มาจากวังบางขุนพรหม

สร้างสรรค์แนววิธีการฝึกทักษะการขับร้อง ดังนี้

สามชั้น ท่อน 1

----	--- เอ๋	-- ฮือเออ	เออเอ็งเฮ้อ	เออ	เฮ้อเอ็งเอ๋เออ	--- พลาย	--- งาม
----	--- ท	-- ร ท	-- ลทลท	ลช - ล	ทลช - ฟ	--- ล	--- ล

--- เอ๋	--- เอ้อ	เฮอะเออฮือเออ	เอ้อ เอย	----	--- ฮี	--- ความ	-- อาลัย
--- ช	--- ล	ทลรล	- ท - ด	----	--- ด	--- ร	-- ร ร

----	--- เอ๋	--- เออ	เอ้อ เออ	----	--- เออ	ฮือเออเฮอ	เออเอ้อ เออ
----	--- ด	--- ร	ม รด รฟ	----	--- ช	ล ช ด ช	ล ชฟ ด

----	--- เออ	ฮือเออเอ้อ	เอ้อ เออ	--- เอ๋	ฮือเออเอย	--- ใจ	-- ละเหี่ย
----	--- ช	ลช - ดฟ	- ช ฟ ล	--- ด	รดท ดร	--- ด	- ร ท ร

-- อือ	ฮือ --	ฮือ ฮือ	ฮือฮือฮือ	----	----	--- ฟัง	--- เมีย
-- ดร	ดท --	- ท - ด	ทดท - ท	----	----	--- ร	--- ร

-- ฮือฮือ	เออเอ้อ	เอ้อเออ	เฮอเออ	ฮือฮือ	ฮือฮือ	--- ไม่	--- กลืน
-- ฟร	ดรด - ฟ	-- ฟ ช	ร ฟ ร ด	- ช - ล	ชฟ ชท	--- ด	- ท - ดธ

ฮือ -- ฮือ	ฮือ เอ้อ	--- เอ้อ	เฮ้อ เออ	--- เอ้อ	เฮ้อ เออ	-- ฮือเออ	เอ้อเอ้อ เออ
ท - ดร	ดท - ท	--- ด	รดท - ดร	--- ช	ล ชฟ ร	-- ฟร	ดรด - ร

--- เอ้อ	--- เออ	ฮือเออฮือเออ	เออ เอ้อ	ฮือ-ฮือ	-- ฮือ	- น้ำตา	--- ได้
ดท - ฟ	--- ช	ล ช ด ช	- ล - ท	-- ลท	รด --	- ด ล ล	- ดชฟช

ท่อน 2

--- เอ้อ	--- เอ้อ	เฮอเอ้อเออ	เออ เอ้อ	--- เออ	ฮือเออเอ้อ	เออ เอ็ง	ฮือเออ
--- ท	--- ด	รดท - ด	- ร - ฟ	--- ช	ล ชลช ล	ชฟ - ชฟ	รמר --

----	--- ฮือ	- ฮือ ฮือ	ฮือเออ เฮย	----	----	--- พี่	--- นี
----	--- ร	- ร - ม	รמר - ร	----	----	--- ช	ฟ -- ล

ฮือ -- ฮือ	ฮือ ฮือ	--- เหลือ	--- ที่	-- ฮือเออ	เอ็งฮือเอ้อ	-เออ	เฮ้อ เฮย
ช -- ล	ชฟ - ฟ	--- ล	ด -- ช	ฟช - ดล	ชลช - ล	ชฟ - ช	ล ชฟ ชล

--- เออ	เฮอเออเอ้อ	เออ เอ้อ	เอ้อ เฮย	ฮือ- --	--- ฮือ	จะ ห่วง	--- ไย
--- ด	ร ดท ล	ชฟ ชท	- ดทร	----	----	- ด - ท	--- ด

--- ฮือ	- ฮือ	-- เออ	- เอ็ง-เออ	เอ้อ	เอ็ง-เฮย	ฮือ - พี่	-- จะไป
--- ร	ดท - ท	--- ฟ	--- ฟ	-- ชล	ดลช ล	ชฟ - ด	-- ร ร

--- เอ้อ	-- ฮือเออ	เฮ้อ เออ	ฮือเออ	ฮือ ฮือ	ฮือเฮย	--- บอก	--- พ่อ
--- ร	-- ฟด	- ท - ร	ฟด --	- ช - ล	ชฟ ชท	--- ท	--- ด

ฮือฮือ --	--- เอ้อ	--- เออ	เฮ้อเอ้อ-เออ	--- เอ้อ	เฮ้อเอ็งเออ	-- ฮือเออ	เออเอ็งเฮย
ชท --	--- ท	--- ด	รดท ดร	--- ช	ล ชฟ ร	-- ฟร	ดรด - ร

ฮือ - เอ้อ	--- เอ้อ	ฮือเอ้อเออ	เออ เฮย	-- ฮือเออ	ฮือ --	ให้ขอ	-- น้อง
ดท - ฟ	--- ช	ล ช ด ช	- ล - ท	-- ลท	ดรด --	- ช ฟ ท	- ด - ลช

ท่อน 3

----	--- เออ	--- เอื้อ	เอ็ง เอย	----	--- ฮี	--- ถึง	อื้อฮือกระไร
----	--- ช	--- ล	ชลช - ช	----	--- ช	--- ล	ด - ชช
----	--- เอื้อ	เอื้อเอื้อเอื้อ	-- ฮีเอย	---- ฮือ	อื้อ	ฮือฮือ ฮีให้	-ขอ
----	--- ล	ชฟ ชล	-- ด ช	----	- ช - ช	ฟ - ช ล	ชฟ - ฟ
-- ฮือฮือ	ฮือฮือ ฮือ	- ฮือ - ฮือ	อื้อฮือ ฮือ	----	--- เอื้อ	เฮอเอื้อเอื้อ	-- ฮีเออ
-- ทฟ	ชฟร - ร	- ร - ม	รรร - ร	----	--- ล	ชฟ ชล	-- ดช
--- เออ	เอื้อเอื้อ	ฮี เอย	-- เอื้อเอย	----	พอ ได้	อื้อ ฮือ	อื้อ หมั่น
--- ฟ	- ช ฟ ล	ชฟ ชล	-- ดช	----	- ช - ช	ฟ - ชล	ชฟ - ฟ
อื้อ ฮือ	อื้อ --	อื้อ ฮือ	อื้อฮือเอ็งเอย	---ฮือ	--- ป้อง	อื้อ ฮือฮือ	--- กัน
ร - ฟช	ฟร --	- ร - ม	รรร - ร	----	--- ด	ล - ดร	--- ฟ
--- เอื้อ	เอื้อเอื้อ	-- ฮีเออ	เอื้อเอื้อ	เอย --	--- อื้อ	--- มิ	-- ให้ใคร
--- ฟ	- ช ฟ ล	-- ดล	ชลช - ล	ชฟ --	----	--- ฟ	-- ๆ ด
--- เออ	เอื้อฮีเออ	เอื้อ เอื้อ	เอ็ง เอื้อ	อื้อ เออ	เอื้อ เออ	เอื้อเอ เออ	เอื้อ เออ
--- ด	- ร ฟ ด	- ท - ด	- ช - ล	- ช ด ฟ	- ช ฟ ล	ชฟ ชล	- ท - ด
-- ฮี	เออเอื้อ เอื้อ	เอื้อ - เออ	เอื้อเออเอย	----	--- ฮี	มา เกี้ยว	--- ช้อง
-- ฟร	ดรด - ร	ดท - ด	รดท - รด	----	----	- ด - ท	--- ด
อื้อฮือ	--- อื้อ	ถ้า หาก	--- ว่า	อื้อฮือฮือ เอื้อ	เอื้อเอ็งเอย	- บิ	- ดา - อื้อ
ชดท -	--- ท	- ฟ ร ร	--- ฟ	รฟ - ชล	ดลช - ล	ชฟ - ด	- ร - ร
--- เอ็ง	-- ฮีเออ	เอื้อ เอ็ง	ฮีเออ --	เอื้อฮีเอื้อ	เอื้อ เอย	- ไม่ ประอ	--- ดอง
--- ร	-- ฟด	- ท - ร	ฟด --	- ช - ล	ชฟ ชท	- ดทด	--- ด
--- อื้อฮือ	อื้อ --	--- ถึง	จะ ต้อง	อื้อ ฮือ	ฮือ เอ็งเอย	ฮี -- ฟั่น	คอ ฮือ
--- ร	ดท --	--- ร	ฟ - รด	ทรฟ - ช	ลชฟ - ร	--- ด	- ด - ร
อื้อฮือ เอื้อ	--- เอื้อ	เฮื้อเอื้อฮีเอื้อ	เอื้อ เอย	-- อื้อฮือ	ฮือฮือ --	ไม่ ขอ	--- ไป
ดท - ฟ	--- ช	ลชดช	- ล - ท	-- ลท	รด --	- ชฟล	- ด - ช

สองชั้น ท่อน 1

--- เออ	เอ๋อฮือเออ	เออ เอ๋อ	เอ๋อ เอย	--- อย่า	-- วิตก	--- หมก	--- ไหม้
--- ช	- ล ด ช	- ช - ล	- ท - ด	--- ท	-- ด ท	--- ด	ร - - ด

อือ ---	--- เอ๋อ	-- ฮือเออ	เอ็งฮือเออ	เอ๋อ เอ๋อ	เอ๋อเอย	เลย น้อย	--- แก้ว
ทดร -	--- ฟ	-- ช ฟ	- ร ฟ ด	- ช - ล	ชฟ ชท	- ด - ร	- ด - ด

อือ ฮือ	อือ อือ	--- ไป	แล้ว อือ	เออ เอ๋อ	เฮ้อเอ็งเอย --	อือ -- พี่	หา ส้ม
ท - ดร	ดท - ท	--- ร	- ฟ - ร	- ฟ - ช	ลชฟ ช	ฟร - ด	ท - ดพด

อือฮือ อือเอ๋อ	--- เออ	เฮอะเออฮือเออ	-- เอ๋อเอย	อืออือ	อืออือ	ปล้มจิต	--- ไม่
รตท - ฟ	--- ช	ล ช ด ช	- ล - ท	-- ลท	ดรด --	- ชฟ ฟ	- ชฟช

ท่อน 2

--- เออ	เฮ้อ เอย	--- จง	- จำ --	เอ๋อ เอ๋อ	เอย	--- คำ	--- สัตย์
--- ด	- ร - ฟ	--- ด	- ด --	- ช - ล	ชฟ ลช	- ด - ช	- ฟ - ช

-- ฮือเออ	เออเอ็งเอ๋อ	--- เออ	เฮ้อเอ๋อเอย	ฮืออือฮือ	--- ฮือ	ของ พี่	--- ไว้
-- ด ล	- ช ด ฟ	--- ช	ล ชฟ ชท	----	----	- ร ฟ ด	ท -- ด

อือ ฮือ	อือ --	--- เสรีจ	ศึก อือ	เอ๋อเออ	เฮ้อเอ็งเอย	--- เมื่อ	ไร - อือ
ร -- ด	ดท --	--- ด	รด - ร	- ฟ - ช	ล ชฟ ร	--- ด	ทุด - ร

อือ อือ เอ๋อ	--- เออ	เฮอะเออฮือเออ	เออ เอย	อืออือ	ฮือ	จะกลับ	--- มา
ดท - ฟ	--- ช	ล ช ด ช	- ล - ท	-- ลท	ดรด --	- ชฟ ฟ	- ชฟช

ท่อน 3

----	----	อย่า ร้อง	--- ให้	เอ็ง	ฮือเออ	--- ไป	นัก อือ
----	----	- ฟ - ช	ลช - ช	ฟชลชฟชล	-- ด ช	--- ช	- ช - ฟ

ฮือ ---	----	--- เอ๋อ	--- เออ	เฮ้อเอ็ง	ฮือเอย	เลย น้อย	--- พี่
ชฟร -	----	--- ฟ	--- ช	ล ชฟ ชล	-- ดช	- ฟ - ช	- ฟ - ฟ

อือ ฮือ	อือ --	--- พรุ่ง	--- นี้	อือ เอ๋อ	เอ็งเอย	--- ใคร	เห็น --
ร - ฟช	ฟร --	--- ฟ	--- ฟ	ชฟ - ชล	ดลช - ล	ชฟ -- ร	- ร - พด

เอ๋อ เอย	เฮ้อเอ็งเออ	เอ๋อเออ	เอ๋อเอย	----	--- ฮือ	จะ ผิด	--- หน้า
- ท - ด	รตท - ล	ชฟ ชท	- ดทร	----	----	- ด - ท	- ด - ด

อือ -- ว่า	--- พลง	--- ทาง	- ช่วย --	----	--- เช็ด	--- น้ำ	- ตา --
ชท - ท	- ช - ร	--- ด	- ด - ท	----	--- ร	ดท - ร	ทด --

แล้วจูบ	--- ช้าย	--- ย้าย	ขวา --	--- เอ้อเอ้อ	เอ้อ เอย	จะลา	--- จร
- ด - ช	--- ด	--- ด	ลล - ด	--- ฟ	- ช ฟ ล	ด - ช ช	--- ช

ชั้นเดียว ท่อน 1

เอ้อ เอ้อ	เอ้อ เอย	--- ขับ	- ลำ --	-- ฮีเออ	เอ็งเอย	--- บรร	- เลง --
- ช - ล	- ท - ด	--- ด	- ร --	-- ช ฟ	- ร ฟ ด	--- ท	- ท --

-- ฮีเออ	เออเอ้อเอย	บรร	เลง	----	เป็นเพลง	--- เภา	--- เอย
-- ด ท	- ช ล ช	--- ล	- ล --	----	- ล - ล	--- ล	-- ด ช

ท่อน 2

--- เออ	เอ้อเอย	เพลงมอญ	- แก่ --	เอ้อเอ้อ	เอ้อเอย	--- ฟัง	--- เพลง
--- ด	- ร - ฟ	- ด - ด	- ท --	- ช - ล	ชฟ ชท	--- ด	-- ดท

--- อือ	-- ฮีอือ	--- ฟัง	เสนาะ อือ	ฮีเออเอ้อ	เอ้อเอย	เพราะหนัก	--- หนา
--- ท	- ดทร	-- ฟ ร	ดรด ร	ดท - ลท	ดรด --	- ด - ช	- ล - ลดช

ท่อน 3

-- ชื่อแขก	--- มอญ	--- บาง	- ขุนพรหม	--- อือ	ฮือ เอย	นาม สม	- ญา --
- ช ฟ ฟ	--- ช	--- ช	-- ดช	--- ล	ชฟ - ร	- ร - ฟ	- ร --

--- เอ้อ	เอ้อ เอย	-- ฉันได้	--- มา	--- ฮือ	ฮือฮือ	--- จาก	วัง ฮี
-- ฟด	- ร - ฟ	- ชดช	ฟ -- ช	--- ล	ชฟ ชท	--- ท	- ด --

--- อือ	--- อือ	--- จาก	- วัง --	----	--- บาง	ขุนพรหม	--- เอย
--- ท	- ด ท ร	-- พร	- ด - ร	ดท - ล ท	รด - ล	-- ด ช	--- ช

4. เพลงใหญ่

เพลงใหญ่ เป็นเพลงสามชั้นที่มีขนาดยาว มีการร้องเอื้อนมากและสลับซับซ้อน หลายชั้นหลายเชิง ยิ่งกว่าเพลงในประเภทสามชั้นใดๆ และการบรรเลงก็ค่อนข้างยาก ยืดยาว ต้องใช้เวลาในการบรรเลงนานมากกว่าจะจบเพลง เนื่องจากผู้ประพันธ์ได้สอดแทรกเทคนิค และวิธีการบรรเลงไว้มากมาย สำหรับใช้ขับร้องและบรรเลง เพื่อเป็นการอวดทางเพลงและฝีมือของผู้บรรเลง มีข้อสังเกต

เกี่ยวกับเพลงประเภทนี้ คือ มีทางร้องสั้น แต่ทางรับยาวมาก ตัวอย่างเพลงใหญ่ ได้แก่ เพลงเชิดจีน เพลงทยอยนอก เพลงทยอยใน เพลงเขมรราชบุรี และเพลงแขกกลพบุรี

เพลงใหญ่ในงานวิจัยนี้ประกอบด้วยเพลงดังต่อไปนี้ เพลงเชิดจีนออกท้ายด้วยเพลงแขกประเทศ
เถา เพลงทยอยนอก และเพลงแขกกลพบุรี

4.1 เพลงเชิดจีน

ประวัติเพลงเชิดจีน

เมื่อสมัยรัชกาลที่ 4 ครูมีแขกได้เป็นครูปี่พาทย์ในพระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว และได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็น หลวงประดิษฐไพเราะ เมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน พ.ศ.2396 ตำแหน่ง ปลัดจางวางมหาดเล็ก ได้ชื่อว่า กรมปี่พาทย์ ฝ่ายพระบรมราชวัง

ระยะเวลาระหว่างเดือนพฤศจิกายน กับเดือน ธันวาคม พ.ศ.2396 ครูมีแขกได้แต่ง เพลงเชิดจีนขึ้น แล้วนำขึ้นบรรเลงทูลเกล้าฯถวายพระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์โปรดมาก จึงโปรดให้เลื่อนบรรดาศักดิ์ เป็น พระประดิษฐไพเราะ ในวันที่ 21 ธันวาคม พ.ศ. 2396 (มนตรี ตราโมท และ วิเชียร กุลตันท์, 2523:536) ดังมีคำร้องต่อไปนี้

ตัวที่ 1

ว่าพลางทางจูงสีหมอกม้า	เบาะอานพานหน้าดูงามสม
ดังจะปลิวลือลอยไปตามลม	อย่าปรารมภ์ไปเลยนะเจ้ามาขี่ม้า

ตัวที่ 2

พลอบพลางทางค่อยกระซิบบอก	ม้าสีหมอกตัวนี้มีสง่า
เนื้ออ่อนงอนง้อ ขอขมา	อย่าให้พี่สีหมอกม้ากระเดื่องใจ

ตัวที่ 3

วันทองสองมือประนมมัน	พริ้นพริ้น กลัวม้าไม่เข้าใกล้
พี่สีหมอกของน้องอย่าจองภัย	จะขอขี่พี่ไปทั้งตัวเมีย

ตัวที่ 4

ขุนแผนพานางมาใกล้ม้า	ลูบหลังอาชาให้เชื่องเสีย
หยิบมือลูบม้าวว่าพลอบเมีย	ม้าเสียมีนางหวัดประหวัดกลัว ๆ

สร้างสรรค์แนววิธีการฝึกทักษะการขับร้อง ดังนี้

ตัวที่ 1

----	----	-- ว่า อือ	ฮือฮือฮือฮือ	- อือฮือพลาจ	-- ทาง	จุง	--- ฮือฮือ
----	----	--ค- -ร	มรชร	-มรร-ร	--- ร	---ร	--- ช
-	----	-- หมอก	ม้า	---- เบา	ฮือฮือฮือฮือ	อาณ-	- พาน
----	----	- - มรชร	มรช	----	- - - ค-	รמר	ร-ร
- หน้า	- ดู	งาม	สมฮือ	-	- ดัง	--	-- จะปลิว
-- รด	- ค	ร-ร	ช-ช	----	- ร-	- -	- ม-ตรร
--- ลัว	----	--- ลอย	--ไป- ตาม	----ลม	---อย่า	----	-- -ปารมย์
-- -ร	----	-- -รด	-- -ร-ร	--- -ร	--- -ล	----	-- -ร-ร
-- ไป-เลย	--- นะ	-- เจ้า	ฮือ	ฮือฮือฮือ	เออ	-- เอย	----
-- -ร-ร	-- -มรด	- -ค	ลรด	รดลค	ค	- - -ค	----
--- เออ	เฮ้อเฮ้อเฮ้อ	-- ฮือ-เฮ้อ	เฮ้อเฮ้อเฮอ	--- เฮ้อ	-- เออ	เฮ้อเออ	-- เอิงเอย
- - -ช	ลขมล	- -ช-ค	ชลขมล	--- ร	--- -ร	มรค	-- -ช-ม
----	--- ฮือ	- มาซึมา	ฮือ	เฮ้อฮือเฮอ	ฮือฮือ	เอิง	เอย
	--- ช	-คคค	ค	คคคค	มร	ม	ม
--- -เอิง	ฮือเออ	เฮ้อ	- เฮ้อ	เออ	----	เฮอะ	-- -เอย
- - -ม	ช-ร	ม	-ฟ	ช		- - -ฟ	- - -ค

ตัวที่ 2

----	-----	- ปลอบฮือ	ฮือฮือฮือ- พลาจ	-- ทาง	ค้อย ฮือ	- กระ- ชิบ	-- บอก
----	----	-ร-ค	รמר	- ร-ร	--- -ช	-มร-ร	- -มร-ช
----	----	- -ม้า	-ฮือ ฮือฮือ	- - หมอก	- ตัว- นี้	--- มี	- ส่ง-
----	----	- -มค	ม-ม	- -รด	-ร-ร	--- -ร	- -รคช

--- -	----	เนืออือฮือฮือฮือฮือ	ฮือฮือ อ่อน	-- งอนง้อ	- อ้อ ขอ	- อือ- ฮือ	-- ขมา
- - - -	----	รมมรร	รมร มทร	- -ช-ร	- - รร-ด	-รร-ร	- - -ดร

-- - อย่า	----	- ให้พ- อี อี	- ลี อีฮือ	-- หมอก	--- ม้า	ฮือฮือฮือฮือ	ฮือ
- - -ด	----	-ร ร ร ร	-ม	--มรด	---ร	รตมดร	ร

--- เอ้อ	- เอ็งฮือเออ	เอ่อเออเอ้อเออ	เอ็งฮือเออ	เอื่องฮือเออ	เอ็งฮือเออ	เฮอะเออเอ้อเออ	เอื่องฮือเออ
- - -ช	-ม-ร	ดรมช	ม-ร	ล-ช	ม-ร	ดรมช	มชร

--- -	เออ	เฮ้อเอ้อเออ	เอ่อเออเฮ้อเออ	เฮอะเออเอื่องเอย	ฮือ	เอ็ง	เอย
- - - -	ช	ลชมชล	ดรดรดรด	ดรมรดรช	ช	มม	ม

--- เออ	เฮ้อ- เอ้อ	เอ็ง - เอย - -	ฮือ กระเตียง	ใจ ฮือฮือฮือ	เอ็งเออ	เออฮือเออ	เออเออ
- - -ม	มม	ชมม	ช ดทด	ด รดลด	มม	ชมชด	ชร

--- เอ็ง	ฮือ- เออ	--- เฮ้อ	-- เออ	---	----	เฮอะ	เอย
- - -ม	ช-ร	---ม	-- ช			ช	ช

ตัวที่ 3

--- -	----	- วันทองฮือ	ฮือฮือฮือฮือ	-- -สอง	--- มือ	- ประ นม	-- มั่น ฮือ
- - -	----	-รด ร	มรชร	-- -รร	---ร	-มช ร	-- ชร-ช

--- -	----	-- พั่น	-- พั่น	-- กลัว	--- ม้า	- ไม่เข้า	-- ไกล
- - - -	----	- -ดร	-- ชรรด	-- รด	---ด	-ร ร	- -รช

--- -	----	- พี่ฮือฮือ	ฮือฮือฮือ ลี	-- หมอก	ของฮือฮือฮือ	ฮือ อย่า	จงภัย
---	----	-รมรชร	รมร ร	- -ชร	รดรมร ร	ด ร	รรร

--- จะ	--- ขอ	----	--- พี่	- -พี่ฮือ	--- ไป	ฮือฮือฮือฮือ	----
- รดร	-- -รร	----	-- -ด	-- -ร	-- -ร	ดรมดร	----

- - เอ้อ	เอ้อเออ	เอ้อฮือเออ	เอ้อ เออ	เออ	เอ้อ เออ	- - เอ้อเอ้อ	เอื่องเออ
ช	มช	มลช	มช	ม	ร ม	ชมรด	รดดด

ฮือ เอื้อเอื้อเอื้อ	เอื้อเอื้อ	-----	เอื้อเอื้อเอื้อเอื้อ	เอื้อเอื้อ	เอื้อเอื้อ	เฮื้อเอื้อ	เอื้อเอื้อ
มมรคค	คค	- - - -	ชลชมชล	ค ร	มรค	ชม	มม

-----	-----	-- ฮือ	-- ทั้งัว	--- เมื้อ	ฮือฮือฮือ	ฮือฮือเอื้อ	เอื้อ
-----	-----	ช	มรค	- - -ร	มชมรค	รร	ร

เอื้อ ---	- ฮือ-เอื้อ	-- เอื้อ	เอื้อ	--	-----	เฮื้อะ	เอื้อ
ม- - -	-ช-ร	- -ม	ม	-----	-----	ม	ช

ตัวที่ 4

-----	-----	- ขุนแผนฮือ	ฮือฮือ จูง	- -นาง	-- มา	ไกล	ม้า
- - - -	-----	-รค รร	มร ร	- -ร	--ร	รร	รช

-----	-----	- ลูบ-หลัง	-อา - ชา	-----	-- ให้	เอื้อง	เอื้อ
- - - -	-----	-รค ร	-ร ร	-----	-- ช	มร	ร-ช

-----	-----	หีบ	ฮือฮือฮือฮือ	-- ลูบ	-- ม้า	- ว่าปlob	-- เมื้อ
- - - -	-----	มช	มร	- -ช	--ร	-ร ร	- - ร

-- ม้า	-- เอื้อ	-- มือ	-- นาง	-- หวีด	ฮือฮือ	ฮือ	เอื้อ
- -รค	--รร	--ร	--ร	--ร	คค	ร	ร

เอื้อ- เอื้อ	เอื้อง - เอื้อ	ฮือ- เอื้อ	เอื้อ- เอื้อ	เอื้อฮือเอื้อ	เอื้อ- เอื้อ	--- เอื้อ	เอื้อเอื้อ
ม-ช	ค-ล	ค-ร	ม-ช	มค	ม ช	- - -ม	ร-ม

ฮือเอื้อเอื้อเอื้อ	เอื้อเอื้อเอื้อ	-----	-----	--- เอื้อ	เอื้อ- เอื้อเอื้อ	- เอื้อ	-- เอื้อ
ชมรค	รค	- - - -	-----	--- ช	คชม-ค	-ค	- -ร

เอื้อ-	-- เอื้อ	เอื้อเอื้อ	-- ฮือ	-ประห้วน	-- กลัว	ฮือฮือ	เอื้อเอื้อ
ม-	- ร	ค	ช	คค	- -ค	รร	ช

เอื้อ- -	- ฮือ- เอื้อ	-- เอื้อ	เอื้อ	-----	-----	เฮื้อะ	เอื้อ
ม- -	-ช-ร	- -ม	ฟ	- - - -	-----	ช	ช

อ้อฮือเออ	เฮ้อ	ฮือ เออ	ฮือฮือ เอ็งเอย	ฮือฮือ ฮือ	ฮือ	น้ำใจ	ผัว
ดรม - ช	--- ล	-- ด ล	ชลช - ล	ช ม --	----	-- มดร	-- รมรด

สามชั้น ท่อน 2

	กระโดด	ฮือ ฮือฮือ	ฮือฮือ ขึ้น	ฮือฮือฮือ	หลัง	ฮือ ม้า	ฮือ ฮือ
----	-- ม ร	ม - ช ม	รมร - ร	ดลค - -	--- ล	ท - - ล	ท - ช ล

ฮือเออ	เอ็งเอ้อ	เอ้อเออ	เฮ้อเอย	ฮือ	- เจ้า- อย่า	ฮือฮือ	กลัว
--- ทล	---ชม	-- รม	ช- ล	ล- -	- ร -ดค	- ร ค ล	--- ร

	ประคอง	ฮือ	ฮือฮือฮือ ตัว		เจ้า	วันทอง	
----	-- ม ม	--- ค	มรชม-ม	----	--- ช	ด - ม ม	----

เออ	เฮ้อ	ฮือเออ	เอ้อ เออ	เอย	---ฮือ	ย่องเหยียบ	โกลง
--- -ช	--- ล	-- ค ล	ชลช -ล	ชม - -	----	- ร ค ค	-- รมรด

สองชั้น ท่อน 1

นางหวาด	หวั่น	กลัว	ม้า ฮือ	ฮือ เออ	เอ้อ เอย	ไม่เข้า	ใกล้
- ล - ช	- ล - ช	- ล - ล	- ค - ล	-- ค ช	- ล ค ช	-- ม ม	- ม - รค

ขุน-แผน	- หน่วง	สีหมอก	ไว้ ฮือ	เออ เฮ้อ	เฮ้อเออเอ็งเอย	มิให้	โผน
รม - ช ช	--- ร	-- ช ร	- ช ม	- ช - ล	ดลช - ม	-- ม ร	ดร - มค

สองชั้น ท่อน 2

ม้า	ตี	ผี	เท้า ฮือ	ฮือฮือฮือ	เอย	ไม่ก้าว	โจน
--- ม	- ค - ร	--- ค	รด - ล	ค ล ช ม	- ช ล ม	-- ม ม	ด ร - -

นาง	กลัว	จนตัว	โอบ	เออ เฮ้อ	ฮือเออเออเอย	ฮือ เข้าแนบ	ชิด
--- ม	--- ม	-- ม ม	- ม - -	- ช - ล	ค ล ช ม	-- ร ร ค	ดร-มร

ชั้นเดียว ท่อน 1

สองมือ	กอด-ผัว	จนตัว	-แน่น	ขุน แผน	ยืมหยอก	ศอก- -	สะกิด
--- ล	- ค - ล	- ช ช ช	- ช -ลช	- ช - ล	ค ล ช ม	ร ร - -	-รดลค

ชั้นเดียว ท่อน 2

เบือนหน้า	ว่า-เจ้า	เข้า- -	ให้ชิด- -	ขอรูบนิค	หนึ่งแล้ว	จะรีบ	ไป ฮือฮือ
--- ค	ร - ค	ร ม - -	- ค ร - -	--- ค	- ร ค ม	--- ค	-- ร ค

- - - -	- - - ฮี	- เออฮือเออ	เออเฮ้อเออ	- - - -	ฮือฮือฮือ	ฮือฮือฮือ	ฮือฮือฮือฮือ
- - - -	- - - ฮุ	- มชม	มรชร	- - - -	รמר	รรรช	รรรร

- - - - ฮี	- - - สิ่งไร	- - - ฮือ	ฮือฮือ เคย	- - - ฮือ- ฮี	- - - ที่	- - - พี่	- ฮือฮือฮือท่า
- - - ฮุ	- - - รดรร	- - - ฮุ	ดรมร ร	- - - ร ฮ	- - - ชมร	- - - รดร	- มรรมพี่ ฮ

- - - เอ้อ	- เอ้อเออะเออ	- ฮี- เออ	- เอ้อเอ้อ	- - - เออ	- - - เอ้อ	- ฮี- เออ	เออเออะเอ้อเอ้อเอ้อ
- - - ด	- รดตดล	- ด- ลช	- ดลต	- - - ลต	- - - - - ล	- - - ด- ล	ชลชดรม

- เออเอ้อ	- - - - เออ	- ฮี- เออ	เออเออะเออเอ้อ	- - - - -	- - - - -	- เจ้า- จำ	ฮือได้ ฮือ
- ฟฟ	- - - - ฟ	- ร- ด	รดรฟ	- - - - -	- - - - -	ชมรทลท	ลทท

สามชั้น ท่อน 2

- - - -	- - - ขอ	ฮือฮือฮือ	- - - ผาก	- - - -	- - - ขุนช้าง	- - - ด้วย	ฮือฮือ-
- - - -	- - - ฮุ	ลชดช	- - - ฟ	- - - -	- - - ฟชฟ	- - - ร	ชฟร

- - - ฮี-เออ	- - - เอ้อเออ	- - - เอ้อ-เอ้อ	- - - เออะ-เอย	- - - - -	- - - ช่วยปลอก	- - - ฮือฮือ ฮือ	- - - ใจ
- - - ฟ-ช	- - - ดฟ	- - - ช-ล ฟ	- - - ช-ล	- - - - -	- - - ฟชฟ	- - - ฟ-ฟ	- - - - - ช

- - - -	ทั้งข้าว	ฮือฮือฮือ	- - - ปลา	- - - - -	หา	- - - ฮือฮือฮือ	ฮือฮือ- - ให้
- - - -	ดล	ชฟช	- - - ล	- - - - - ด	รดรด	- - - - - ล	ล- - - - - ด

- - - ฮือฮือ	เออเออะเออ	ฮีเออ	เอ็ง เอย	- - - - -	- - - ฮี	เหมือนพี่	อ๊ ย้ง ฮือ ฮือ
- - - - - ด	- - - - - ร	- - - - - ฟ-ร	ดรดล	- - - - -	- - - - - ร	ลดล	ช ฟ ลชฟ

สามชั้นท่อน 1 (เที่ยวกลับ)

- - - -	- - - - มาถึง	ฮือฮือฮือ	- - - - - กรง	- - - - -	- - - - - ขุนทอง	- - - - - วาง	ฮือฮือฮือ
- - - - -	- - - - - ดร	มรร	- - - - - ดรม	- - - - -	- - - - - มร	- - - - - มชม	รดรม

- - - - - เออ	เอ้อเอ้อเออ	- - - - - ฮี- เออ	เอ้อเออะเออ	- - - - - เอ้อ	- - - - - เออ	- - - - - เออะ- เออ	- - - - - เอ้อ- เออ
- - - - - ฮุ	ลชชม	- - - - - ช-ม	ชมรมช	- - - - - ฮุ	- - - - - ร	- - - - - ม-ร	- - - - - ดรด - - - - - ช

ฮี- เออ	- - - - - เออ-เอ้อ	- - - - - เออ	- - - - - เออ-เอ้อ	- - - - - เออ	เอ้อเอ็งเอยฮี	- - - - - อยู่ทั้ง	ฮือฮือ คู้
ม-ร	- - - - - ม-ด	- - - - - ร	- - - - - ม-ร	- - - - - ฮุ	มรรช	- - - - - รช	ดรมร

- - - -	- - - ฮี	- เออฮือเออ	เออเฮ้อเออ	- - - -	ฮือฮือฮือ	ฮือฮือฮือ	ฮือฮือฮือฮือ
- - - -	- - - ช	- มชม	มรชร	- - - -	- รมร	รรรช	รรรร

- - - ฮี	- - - นก	- - - อือ	ฮือฮือ สาริกา	- ฮือ- ฮี	- - - แวน	- - อยู่	- อือฮือฮือ
- - - ช	- - - ด	- - - ช	ดรมรร	- ร-ช	- - - ชมร	- - รด	- มรรมพช

- - - เอ้อ	- เอ้อเออะเออ	- ฮี- เออ	- เอ้อเอ้อ	- - - เออ	- - - เอ้อ	- ฮี- เออ	เออเออะเอ้อเอ้อเอ้อ
- - - ด	- รดดดล	- ด- ลช	- ดลล	- - - ลด	- - - ล	- ด- ล	ชลชดล

- เออเอ้อ	- - - เออ	- ฮี- เออ	เออเออะเออเอ้อ	- - - -	- - - -	- บนเตียง	ฮือ ตั้ง ฮือ
- พพ	- - - พ	- ร- ด	รดรพ	- - - -	- - - -	- ชมรช	ลพพ

สามชั้น ท่อน 2 (เที่ยวกลับ)

- - - -	- - - นก	ฮือฮือฮือ	- - - เอ้ย	- - - -	- - - เคย	- - เสนาะ	ฮือฮือ-
- - - -	- - - ช	ลชดช	- - - พ	- - - -	- - - พชพ	- - รร	ชพ

- - ฮี-เออ	- เอ้อเออ	- เอ้อ-เอ้อ	- เออะ-เอย	- - - -	- สำเนียง	- ฮือฮือ ฮือ	- - - ดัง
- พช	- ดพ	- ช- ลพ	- ช- ล	- - - -	- พชพ	- พพ	- - - - ช

- - - -	- ฟัง	ฮือฮือฮือ	- - ขึ้น	- - - -	เขย	ฮือฮือฮือฮือ	ฮือฮือ-ชม
- - - -	- ดล	ชพช	- - ล	- - - ด	รดรด	- - - ล	ลล-ด

- - - -เออ	- - - เอ้อ	- ฮี- เออ	เออเอ้อเอย	- - - -	- - - ฮี	ลม	ฮือฮือฮือฮือฮือ
- - - -ด	- - - ร	- พร	ดรดล	- - - -	- - - ร	- ลด	ชพลชพ

4.4 เพลงแขกลพบุรี

เพลงแขกลพบุรีสองชั้นของเก่า มักใช้ร้องอยู่ในการแสดงโขนและละครมีทำนองและความหมายไปในทางเศร้าสร้อย อาลัยลาและภูมิประเทศที่วิเวกวังเวงใจ แต่เมื่อครูช้อย สุนทรวาทินประดิษฐ์ขึ้นเป็นสามชั้น ทำนองดนตรีก็พลิกแพลงไปตามวิชาการที่นิยมกันในทางดุริยางคศิลป์ ความหมายเดิมจึงลึกลับไป และในตอนท้ายของเพลงยังแถมเพลงโสนน้อยติดต่อไว้อีกเพลงหนึ่ง ต่อมานายมนตรี ตราโมท ได้ดัดแปลงเป็นสองชั้น และชั้นเดียว โดยถอดทำนองของครูช้อยๆ เพื่อให้ครบเป็นเพลงเถา มีคำร้องดังนี้

สามชั้น ท่อน 1

ลำดานเอ๋ยจะด่วนไปก่อนแล้ว
จะโรยร้างห่างสิ้นกลิ่นมาลี

ทั้งเกิดแก้วพิศุทธิ์สุนสี
จำปีเอ๋ยสักกี่ปีจะมาพบ

ท่อน 2

ที่มีกลิ่นก็จะคลายหายหอม
มีมีดอกก็จะวายระคายครบ

จะพลอยตรอมเหือดสิ้นกลิ่นตระหลบ
จะเหี่ยวแห้งเซาซบสลับไป

สองชั้น ท่อน 1

ต้นน้อยน้อยลูกย้อยระย้าดี
จะทิ้งเรือนไปร้างอยู่กลางไพร

ตั้งแต่นี้จะไปชมต้นไม้ใหญ่
ยุ้งร้านรินไรจะตอมกาย

ท่อน 2

รากไม้จะต่างหมอนนอนอนาถ
ลงบันไดใจเจียนจะขาดตาย

ดาวดาชต่างได้นำใจหาย
น้ำตาหลังพรุ่งพรายกระจายลง

ชั้นเดียว ท่อน 1

ขุนแผนปลอบน้องอย่าร้องไห้
ไปเป็นเพื่อนพี่บ้างในกลางดง

ไปหน่อยหนึ่งแล้วจะมาส่ง
ชมหงส์เหิมเล่นให้เย็นใจ

ท่อน 2

ไปเดือนหนึ่งแล้วจะพากลับ
จะรัญจวนครวญคร่ำไปทำไม

ถ้วนเดือนแล้วจะรับเจ้าไปใหม่
เขาอยู่เขาจะไรเมื่อไรมี

สร้างสรรค์แนววิธีการฝึกทักษะการขับร้อง ดังนี้

สามชั้น ท่อน 1

----		-- ลำดวน	-- ฮีเอ๋อ	อือ เอย	- ฮี --	พี่ จะ	---ถ้วน	- อือ --
----		-- รร	--- ร	ดทต - ร	- ช --	- ด - ร	--- ด	- ร --

-- ฮีเอ๋อ	เอ๋อฮีเอ๋อ	--- เออ	เฮ้อเอ๋อเอย	ฮือฮือเอย	--- ฮี	ไป ก่อน	อือ แล้ว
-- ร ท	- ล ร ช	--- ล	ท ลช ลด	----	--- ด	- ร - ด	รม - มช

อือ ---	ทั้ง เกด	อือ ฮีฮือ	อือ แก้ว	อือ ---	----	--- พิ	--- กุล
ร ---	- ล - ม	ฟ - ชฟ	มร - ร	ด ---	----	--- ม	- ร - ร

-- ฮีเอ๋อ	เอ๋อฮีเอ๋อ	--- เออ	เฮ้อเอ๋อเอย	ฮือฮือเอย	--- ฮี	ยี่ สุ่น	--- ศรี
-- ร ท	- ล ร ช	--- ล	ท ลช ลด	----	--- ด	- ร ด ด	รม - ม

อือ ---	จะ โรอย	-- ฮีฮือ	อือฮือร้าง	อือ ฮือ	อือ - ห่าง	--- สิ้น	อือฮือฮือ
ชร --	- ฟ - ฟ	-- ชฟ	มร - ร	ม - รม	รด - ด	--- ร	ดร --

-- ฮีเอ๋อ	เอ๋อฮีเอ๋อ	--- เออ	เฮ้อเอ๋อเอย	ฮือฮือเอย	----	กลืน มา	--- ลี
-- ร ท	- ล ร ช	--- ล	ท ลช ลด	----	----	- ด - ร	--- ร

----	จำ ปี	--- ฮือ	ฮือฮือ - เอย	ฮือ ฮือ	ฮือฮือ	-- สัก	-- กี่ปี
----	- ร - ร	--- ด	มร - ร	ช - รม	รด --	--- ด	-- ดร

----	--- เออ	--- เอ๋อ	--- เออ	--- เออ	--- เฮอ	เอ๋อเฮอะ	เออ เอย
----	--- ด	--- ท	--- ด	--- ด	--- ร	มร --	--- ร

--- เอ๋อ	--- เอ๋อ	-- ฮีเอ๋อ	เอ๋อเอ๋อ	เออเอ๋อ	--- เฮอ	เอ๋อเฮอ	เออ เออ
--- ช	--- ฟ	-- ชฟ	รมร - ม	รด - ด	--- ร	มร --	--- ร

-- ฮีเอ๋อ	เอ๋อฮีเอ๋อ	--- เออ	เฮ้อเอ๋อเอย	ฮือฮือเอย	--- ฮี	จะมา	--- พบ
-- ร ท	- ล ร ช	--- ล	ท ลช ลด	----	----	-- รร	มรมร

ท่อน 2

ส่งร้อง							--- เออ
- มรท	- ล - ช	- ร - ช	- ล - ท	- ด - ร	ม ร ด ท	ล ช ล ท	ด ร - ร

----	----	เออ เอ๋อ	เอ๋อเอ็งเอย	ฮี ---	----	เออ เอ๋อ	เอ็งเอย
----	----	- ร - ม	รมร - ร	----	----	- ร - ม	รมร - ร

----	ที่ มี	--- อื่อ	--- กลิ่น	----	--- ก็	จะ คลาย	--- อื่อ
----	- รดร	--- ด	- ร - ด	----	--- ร	ด - ร ร	--- ร

-- ฮื่อเออ	เอ่อฮื่อเออ	--- เออ	เฮ้อเอ่อเอย	ฮื่อฮื่อเอย	--- ฮื่อ	--- หาย	--- หอม
-- ร ท	- ล ร ช	--- ล	ท ลช ลด	----	--- ด	--- ร	- ช - ร

--- ฮื่อ	จะ พลอย	-- ฮื่อฮื่อ	ฮื่อฮื่อทรอม	----	--- สูญ	--- ลิ่น	ฮื่อฮื่อฮื่อ
--- ช	- ม - ฟ	-- ชฟ	มร - ร	----	--- ร	- ช - ร	ด - มร

-- ฮื่อเออ	เอ่อฮื่อเออ	--- เออ	เฮ้อเอ่อเอย	ฮื่อฮื่อเอย	--- ฮื่อ	--- กลิ่น	-- ตลบ
-- ร ท	- ล ร ช	--- ล	ท ลช ลด	----	--- ด	--- ด	-- รด

ฮื่อ ---	ที่ มี	--- อื่อ	ฮื่อฮื่อ ลูก	ฮื่อ	--- ก็	จะ วาย	--- อื่อ
ร ---	- รดร	--- ด	มร - ร	- ด --	--- ร	ด - ร ร	--- ร

--- เออ	--- เอ่อ	--- เออ	--- เอย	-- ฮื่อเออ	เฮ้อเอ่อเอย	ระกาย	--- ครบ
--- ช	--- ม	--- ช	--- ล	-- รล	ท ลช ลด	-- รร	--- ม

ฮื่อ ---	จะ เทียว	--- อื่อ	ฮื่อฮื่อ - เฉา	ฮื่อ ---	--- เซา	--- ชบ	ฮื่อฮื่อฮื่อ
ร ---	- ร - ด	--- ด	มร - ร	ช ---	--- ร	--- ม	- ร - ร

--- เอื่อ	--- เอื่อ	-- ฮื่อเอื่อ	เอื่อเอื่อ	เออเอ่อ	--- เฮอ	เอื่อเฮอ	เออ เออ
--- ช	--- ฟ	-- ชฟ	รรม - ม	รด - ด	--- ร	มร - -	--- ร

-- ฮื่อเออ	เอ่อฮื่อเออ	--- เออ	เฮ้อเอ่อเอย	ฮื่อฮื่อเอย	--- ฮื่อ	สลบ	--- ไป
-- ร ท	- ล ร ช	--- ล	ท ลช ลด	----	----	-- รด	--- ร

สองชั้น ท่อน 1

							--- เออ
---	--- ร	- ร ร ร	- ร - ร	- ร - ช	- ล - ท	- ล - ท	- ด - ร

				----	----	เออฮื่อ	เออเอย
				----	----	- ร - ม	รรม - ร

--- ต้น	น้อยน้อย	--- ลูก	--- ย้อย	--- อื่อ	ฮื่อ --	ระย่า	ดี ---
--- ร	ด - ม ม	- ร - ร	ด -- ม	ร -- ม	รด --	-- รม	ดร --

--- ตั้ง	แต่นั้น	--- จะ	-- ไปชม	--- ฮื่อ	ฮื่อ ฮื่อ	ต้นไม้	ใหญ่
--- ล	ช - ชท	ล -- ช	-- ล ล	--- ท	ลช ลด	- ร ด ม	- ด - ร

-- จะทั้ง	เรือน	--- ไป	ร้าง --	-- อือฮือ	เอ๋อ --	อยู่ กลาง	- ไพธ --
-- พช	- พ - ฟ	--- ร	- ม - ม	-- รม	รด --	- ด - ร	- ร --
--- ยง	--- รำน	--- รีน	- ไร --	--- เออ	เอ๋อเออ	-- เอ้อ	เออ เออ
--- ร	--- ร	ด -- ม	- ร --	--- ด	- ท - ด	-- มร	--- ร
-- ฮีเออ	เอ๋อเอ้อ	เอ๋อ เออ	- เออ --	--- เออ	เอ้อเอ็งเอย	จะตอม	- กาย --
-- ชม	- ร - ม	รด - ร	- ร --	--- ช	ลชฟ ชด	-- ร ร	- ร --

สองชั้น ท่อน 2

สวมร้อง							
- ร - ช	-- ลท	- ล - ท	- ด - ร	----	----	- ร - ม	รมร - ร
--- ราก	--- ไม้	จะต่าง	หมอน	-- ฮีฮือ	ฮือฮือ	นอน	อนาถ
--- ร	- ด - ม	ด - รด	- ร - ช	-- ร ม	ร ด - ด	- ร --	รด - ร
--- ดาว	--- ดาษ	จะต่าง	- ได้ --	-- อือฮือ	ฮือเอย	น้ำใจ	--- หาย
--- ล	--- ช	-- ลช	- ล - ช	-- ลท	ลชด -	- รดร	- ร - ช
--- ลง	-- บันได	--- ใจ	เจียน	-- อือฮือ	ฮือ --	-- จะขาด	- ตาย --
--- ฟ	-- ฟ ฟ	--- ร	- ร --	-- รม	รด --	-- รด	- ร --
-- น้ำตา	--- หลั่ง	--- พรั่ง	พราย --	--- เออ	เอ๋อเออ	-- เอ็ง	--- เอย
-- มร	--- ด	--- ร	ดริ --	--- ด	- ท - ด	-- มร	--- ร
-- ฮีเออ	ฮีเออ	เอ๋อ -	เอย	--- เออ	เอ้อเอ็งเอย	กระจาย	- ลง --
-- ชม	- ร - ม	รด - ร	- ร --	--- ล	ทลช ลท	-- รร	- ร --

ชั้นเดียว ท่อน 1

				ขุนแผน	ปลอบน้อง	อย่าร้อง	ให้ --
				- ร ช ร	ช ด - ม	-- ค ม	ร ด --
ไปหน่อย	หนึ่งแล้ว	-- จะมา	- ส่ง --	ไปเป็นเพื่อน	พี่บ้าง	ในกลาง	- ดง --
- ล - ช	- ช - ท	-- ดริ	- ด --	- ฟ ฟ ช	- ร - ร	-- ฟ ฟ	- ฟ --
ไปชมหงส์	เหม่เล่น	ให้เย็น	- ใจ --				
- ฟ ฟ ฟ	- ร ฟ ร	ด - ดริ	- ร --				

ชั้นเดียว ท่อน 2

ไปเดือน	หนึ่งแล้ว	จะพา	- กลับ --	ถ้วนเดือน	แล้วจะรับ	เจ้าไป	- ใหม่ --
- ร - ร	- ด - ม	- - ร ร	- ด - -	- ล ช ล	- ท ล ท	- - ด ร	- ด - -

จะร้องให้	ครวญคร่ำ	ไปทำ	- ไม่ --	เขาอยู่	เขาจะไร	เมื่อไร	มี ฮีฮือ
ฟช - ช	รฟ - ช	ร - ม ม	- ม - -	- รชด	- ช ร ม	- - ด ร	- ร - -

5. เพลงประกอบการแสดง

เพลงประกอบหมายถึงเพลงร้องตามบทร้อง ให้ผู้รำได้รำตามบทหรือเนื้อร้อง ส่วนมากจะเป็นเพลงสองชั้น เพื่อให้เหมาะกับการรำไม่ช้าไปไม่เร็วไป นอกจากนั้น ก็ยังใช้เพลงหน้าพาทย์ประกอบการแสดงกิริยาอาการของผู้แสดงอีกด้วย

เพลงประกอบรำในงานวิจัยนี้ ประกอบด้วย

- ๑) เพลงประกอบรำฉุยฉายพราหมณ์
- ๒) เพลงประกอบระบำภุชดาภินิหาร
- ๓) เพลงประกอบระบำเทพบันเทิง
- ๔) เพลงประกอบฟ้อนดวงดอกไม้

5.1 เพลงประกอบรำฉุยฉายพราหมณ์

รำฉุยฉายพราหมณ์ เป็นส่วนหนึ่งของการรำรำที่งดงามของตัวละครประเภทพระ จากบทพระราชนิพนธ์เบิกโรงดึกดำบรรพ์ เรื่องพระคเณศเสียว ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 แต่โบราณการรำฉุยฉายพราหมณ์จัดแสดงเฉพาะในการแสดงเบิกโรงเท่านั้นไม่นิยมนำออกมาแสดงรำเดี่ยว แต่ในปัจจุบันการรำฉุยฉายพราหมณ์เป็นที่นิยมจึงทำให้พบเห็นได้ในโอกาสงานต่างๆ โดยทั่วไป

ฉุยฉายเป็นเพลงในอัตราจังหวะ 2 ชั้น มีมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา แต่เดิมการร้องเพลงฉุยฉาย ใช้ดนตรีรับ 1 - 2 เที้ยวทุกๆท่อน แต่ปัจจุบันนิยมใช้ปี่รับเพียงเที้ยวเดียว ตามปกติเพลงฉุยฉายจะมีเพลง 2 เพลงรวมอยู่ด้วยกัน คือเพลงฉุยฉาย และเพลงแม่ศรี โดยที่ในตอนแรกจะร้องเพลงฉุยฉายก่อน ร้องหมดท่อนหนึ่งก็มีปี่เป่าเลียนทำนอง และเสียงร้องเพียงชั้นเดียวก่อน แล้วจึงบรรเลงรับต่อด้วยเพลงแม่ศรีติดต่อกันไป การที่ต้องร้องเพลงฉุยฉาย และเพลงแม่ศรีติดต่อกันนั้นเพราะถือว่า เพลงฉุยฉายเป็นเพลงช้า เพลงแม่ศรีเป็นเพลงเร็วซึ่งเป็นเพลง 2 ชั้น เรียกตามหน้าทับว่า "สองไม้" การบรรเลงดนตรีจะเริ่มด้วยเพลงรัว ร้องเพลงฉุยฉาย และเพลงแม่ศรี จบด้วยเพลงเร็ว - ลา ซึ่งเป็นลักษณะที่นิยมโดยทั่วไป โดยมีคำร้องดังนี้

เพลงฉุยฉาย

ฉุยฉายเอ๋ย
สะเວແສນອ່ອນอรชรช่วงกาย
สองเนตรคมชำแสงดำมันชลับ
สุดสวຍเอ๋ย
งามหัตถ์งามกรข้างอ่อนระทวย
ทั้งหัตถ์ทั้งกรก็พออนุกแบบ

ช่างงามชำช่างรำโยกย้าย
วิจิตรยิ่งลายที่คนประดิษฐ์
ขม้อยเนตรจับข้างสวຍสุดพิศ
ยิ่งพิศยิ่งเพลินเชิญให้่งงวย
ช่างนาคช่างนวยสวຍย้วนัยนา
ดูลดดูเียบสวຍยิ่งเทวา

เพลงแม่ศรี

นำชมเอ๋ย นำชมเจ้าพราหมณ์
ดูผุดดูผ่อง เหมือนทองทาติด
น่ารักเอ๋ย น่ารักตรุณ
เจ้ายิ้มเจ้าแยม แก้มเหมือนมาลา

ดูทั่วตัวงาม ไม่ทราชมจนวนินิต
ยิ่งเพ่งยิ่งพิศ ยิ่งคิดชมเอ๋ย
เหมือนแรกจะรู้ん จะรู้แต่ียงสา
จ่อจิตติดตา เสียจริงเจ้าเอ๋ย

สร้างสรรค์แนววิธีการฝึกทักษะได้ดังนี้

เพลงฉุยฉาย

--เออ	-เอิง-เอ๋อ	เฮอะเอ๋อเออ	เอิงเออ	--เอย	--ฉุย	--ฉาย	ฮึเอ๋อเอ๋อเอย
--ล	-ท-ม	รทรม	ช-ม	--ลร	ลร	--ลมล	ชม-ช

----	-ช่าง-งาม	ฮึอ้อฮือ	--ชำ	---ฮือ	-ช่าง-รำ	--โยค	--ย้าย
----	ชลทล	-ทลล	---ลร	--ร	-ชลทล	--ช	--ลท

----	-สะ-เວ	--ແສນ	---อ่น	--ออ	-ร-ชร	--ช่วง	--กาย
----	-ล-ล	--รล	---ช	--ช	-ล-ล	---ทลช	--ชล

----	-วิ-จิตร	--ยั้ง	---ลาย	---ที่	--คน	-ฮือ อ้อ ฮือ	-ประ-ดิษฐ์
----	-ท-ช	--ลร	---ล	--ช	--ชล	-ทลรล	-ทลช

----	-สอง-เนตร	--คม	---ชำ	--แสง	-ดำ	--มัน	--ชลับ
----	ลรลช	--ล	---ลร	--ชร	-ล	---ล	--ช

----	-ช-ม้อย	---เนตร	---จับ	---ข้าง	---สวย	---สุด	---พิศ
----	-ลทลท	---ลช	---ช	---ช	---ลร	---ช	---ท

---เออ	เอ็งเอ๋อ	เฮอะเอ้อเออ	-เอ็ง-เออ	---เอย	---สุด	อือ สวย	ฮือเอ้อเอ๋อเอย
---ล	ทลชม	รทรม	-ม-ม	---ลร	---ช	ลรล	ชมช

----	---ยั้งพิศ	---ยั้ง	---เพลิน	---เชิญ	---ให้	---ง	---งวย
----	---ชท	---ช	---ล	---ล	---ช	---ล	---ล

----	-งาม-หัตถ์	--- งาม	---กร	---ก็	---อ่อน	----	-ระ-ทวย
----	-ล-ช	---ล	---ลช	---ช	---มช	----	-ล-ล

----	-ข้าง-นาด	---ข้าง	---นวย	---สวย	---ยั่ว	---นัย	---นา
----	-ชมช	---ล	---ล	---ชล	---ร	---ช	---ชล

----	-ทั้ง-หัตถ์	---ทั้ง	---กร	---ก็	---พื่อน	---ถูก	---แบบ
----	-ท-ช	---ล	---ช	---ช	---ล	---ล	---ช

----	-ดู-ยล	---ดู	---แบบ	---สวย	---ยั้ง	---เท	---วา
----	-ล-ลล	---ช	---ช	---ลช	---ล	---ล	---ล

เพลงแม่ศรี

---เอย	---น้ำ	---ชม	---เอย	----	-น้ำ-ชม	---เจ้า	---พราหมณ์
---ล	---ลล	---ล	---ล	----	-ล-ล	---รล	ทลรลล

----	-ดู-ทัว	---ตัว	---งาม	----	-ไม่-ทราม	---เลย	-จน-นิต
----	-ลรม	---ล	---ล	----	-ช-ล	---ลล	-ล-ท

----	-ดู-สุต	--- ดู	---ผ่อง	---เหมือน	---ทอง	---ทา	---ติด
----	-ช-ล	---ล	---ช	---ล	---รล	---ล	---ช

----	-ย้ง-เพ่ง	--ย้ง	---พิศ	---ย้ง	--คิด	---เซย	---ชม
----	-ล-ล	--ลร	---ท	---ช	--ล	---ล	---ลล

---เอย	---นำ	--รัก	---เอย	----	-นำ-รัก	---ด	---รณ
---ลท	---ช	--ท	---ล	----	ช-ท	---ล	---ลล

---เหมือน	---แรก	--จะ	---รู้	----	---จะรู้	---เตี้ย	---สา
---ล	---ร	--ลช	---ม	----	--ชท	---ลล	---ลท

----	-เจ้า-ยิ้ม	--เจ้า	---ยิ้ม	---แก้ม	--เหมือน	--มา	---ลา
----	มลท	--ลม	---ท	---ม	---ท	---ล	---ล

---จ้อ	---จิต	--ติด	ตา--	---เสีย	--จริง	--เจ้า	---เอย
---ทร	---ล	---ท	ท--	---ร	---ท	---ล	---ล

5.2 เพลงประกอบระบำกฤดาภินิหาร

ระบำกฤดาภินิหารประดิษฐ์ขึ้นเมื่อ พ.ศ.2486 เพื่อใช้ประกอบการแสดงละครเรื่อง เกียรติศักดิ์ไทย ในสมัยพระอนุমানราชธนเป็นอธิบดีกรมศิลปากร (หลังยุคละครหลวงวิจิตรวาทการ) ประดิษฐ์ทำรำโดยหม่อมต่วน ภัทรนาวิก และนางลมุล ยมะคุปต์ ประพันธ์บทโดย สุตา บุษปฤกษ์ ในครั้งแรกนั้นใช้วงดนตรีสากลของกรมศิลปากรบรรเลงประกอบการแสดง ภายหลังจึงใช้วงปี่พาทย์ไม้นวม และแยกออกเป็นชุดระบำเบ็ดเตล็ดที่นิยมใช้ในการอวยพรในงานมงคลต่างๆ เพลงที่ใช้ประกอบคือเพลงร่ำดีกดาบรพ ครวญหา จินตอนและจิ้นร่ว เนื้อเพลงกล่าวยอพระเกียรติสมเด็จพระมหากษัตริย์ผู้ทรงพระราชกฤดาภินิหารอันยิ่งใหญ่ของไทย ที่พระเกียรติลือกระฉ่อนถึงเทวดาชั้นฟ้า

การแต่งกายของผู้แสดงนั้น แต่งยืนเครื่องตัวพระและตัวนาง ตัวพระสวมศิราภรณ์ขฎา ตัวนางสวมศิราภรณ์มงกุฎกษัตริย์ มีลักษณะทำรำเป็นระบำหมู่คู่พระ-นาง ออกรำในเพลงร่ำดีกดาบรพ ตีบทตามคำร้องเพลงครวญหา แล้วรำทำจิ้นร่ว โปรยดอกไม้ สามารถแสดงได้สองรูปแบบ คือ รำตามบท ร้องสีค้ำกลอน แล้วตัดไปโปยดอกไม้ในเพลงจิ้นร่ว ซึ่งใช้เวลาแสดงประมาณ 5 นาที และอีกแบบ

หนึ่งรำเต็มบทร้องหกคำกลอน โปรยดอกไม้ตามบทร้องและในเพลงจันทรา ซึ่งใช้เวลาแสดงประมาณ 6 นาที การแสดง ใช้ผู้แสดง 1-2 คู่ โอกาสที่ใช้ในการแสดง ในงานพิธีมงคลและงานเบ็ดเตล็ด มีบทร้อง ดังนี้

เพลงครวญหา

ปราโมทย์แสนองค์อัปสรอมรแมนแดนสวรรค์
ยินกฤดาภินิหารมหัศจรรย์เกียรติไทยล้นลือเลื่องเรื่องรูจี
ต่างเต็มต้นชื่นชมสมนัสโอษฐ์เอื้อนอรธอวยพรสุนทรศรี
แจ้วจำเรียงเสียงเพลงสดุดิตนตรีรีเรื่อยประโคนประโลมลาน
แล้วลีลาศเรีงรำระบำรำยกรกริดกรายโปรยมาลีสีประสาน
พรมน้ำทิพย์ปรงปนสุคนธารจกรวาลฉ่ำชื่นรื่นรมย์ครัน

สร้างสรรค์แนววิธีการฝึกทักษะการขับร้อง ดังนี้

----	----	----	----	----	- ปราโมทย์	-- แสน	ชื่ออ้อ
					- ช ม ร ด -	- ร ด -	

-- องค์	-- อัปสร	-- อมร	-- แมน	----	-- แดน	- ส- วรค์	ชื่ออ้อ
--- ฟ	--- ฟ ฟ	--- ด ฟ	-- ช ล	----	-- ช	- ช- ม	

- ยิน- -	- กฤ- ดา	- ภี- -	นิ- หาร	----	- ม- หัก	-- จรรย์	---
- ช- -	- ฟ- ช	- ช- -	- ฟ- ช	----	- ล- ช	-- ฟ ม	

----	----	----	----	- เกียรติ-ไทย	-- ล้น	- ลือ-เลื่อง	----
----	----	----	----	- ช- ล- ช	-- ม	- ร- ด	----

-----	----	----	----	-- เรื่อง	--- รุ	--- จี	
----	----	----	----	--- ช	--- ร	-- ดล	

----	----	-ต่าง- เต็ม	-- ต้น	----	- ชื่น	- ชม	----
		- ร- ม	-- ฟ- ช		ช	- ช-	

----	----	----	----	- โสม	- ม	นัส	----
				ม ร ด	- ร	ด	

โอษฐ์--	-- เอื้อน อรรณ	-- อวย	--พร	----	- สุน- ทร	- ศรี	ฮือฮือ
--- ฟ	--- ฟ ฟ	--- ด ฟ	-- ซ ล	----	-- ซ	- ซ- ม	

- แจ้ว- -	- จำ - เรียง	- เสียง- -	เพลง	----	- สด	- - ดี	---
- ซ- -	- ฟ- ซ	- ซ- -	- ฟ- ซ	----	- ล- ซ	- - ฟ ม	

----	----	----	----	- ดนตรี	-- รี	- เรื่อย	----
----	----	----	----	- ซ - ล - ซ	-- ม	- ร- ด	----

-----	----	-- ประ	-- โคม	-- ประ	-- โลม	-- ใจ	--
----	----	- ม- ด	- ร- ม	--- ซ	--- ร	-- ด ล	--

----	----	-- แล้วยี	ลาค	----	- เริง	- รำ	
----	----	- ร- ม	ฟ- ซ		ซ	- ซ-	

----	----	----	----	- ระ	- บำ	ร้าย	----
----	--- ล	ด ร ด ซ	- ฟ - ม	ม ร ด	- ร	ด	

-- กร	- กรีดกราย	-- โปรย	- มาลี	----	- ศรี	- ประสาน	ฮือฮือ
--- ฟ	--- ฟฟ	--- ดฟ	-- ซล	----	-- ซ	- ซ- ม	

- พรม-	- น้ำ ทิพย์	- ปรง- -	ปรน	----	- สุกน	- - ธาร	---
- ซ- -	- ฟ- ซ	- ซ- -	- ฟ- ซ	----	- ล- ซ	- - ฟ ม	

----	----	----	----	- จักรวาล	-- ฉ่ำ	- ชื่น	----
----	----	----	----	- ช- ล- ช	-- ม	- ร- ด	----

-----	----	---	---	-- รื่น	-- รมย์	- ครื่น	
----	----	----	----	-- ช	-- ร	-- ดล	

5.3 เพลงประกอบระบำเทพบันเทิง

ระบำเทพบันเทิง เป็นระบำที่นายมนตรี ตราโมท ศิลปินแห่งชาติ และผู้เชี่ยวชาญดุริยางคศิลป์ไทย กรมศิลปากร ประพันธ์บทร้อง และบรรจุทำนองเพลง ประกอบการแสดงละครในเรื่องอิเหนา ตอนลมหอบ กล่าวถึงองค์ปะตาระกาหลา ผู้ซึ่งเป็นบรมราชอัยการของอิเหนา และบุษบา เมื่อสิ้นพระชนม์แล้ว ได้เสด็จไปอุบัติเป็นเทพราชาสถิตย์อยู่ ณ วิมานเมฆ บนสวรรค์ มีเทพบุตร และเทพอัปสร ฟ้อนรำนี้ต่อมาเรียกว่า ระบำเทพบันเทิง กรมศิลปากรจัดการแสดงให้ประชาชนชม ณ โรงละครศิลปากร เมื่อปี พ.ศ.2499 ผู้ประดิษฐ์ทำรำ คือนางลมุล ยมะคุปต์ ผู้เชี่ยวชาญการสอนนาฏศิลป์ไทย วิทยาลัยนาฏศิลปกรมศิลปากร นางมัลลี คงประภัศร์ และนางศุภลักษณ์ ภัทรนาวิก (หม่อมครูถ้วน)

รูปแบบ และลักษณะการแสดง ระบำเทพบันเทิง เป็นระบำหมู่ของเทวดา นางฟ้า ที่มีลักษณะทำรำเป็นการรำตีบทตามบทร้อง เพื่อถวายแด่องค์ปะตาระกาหลา ซึ่งเป็นการรำที่มีความงดงามในลักษณะของการรำคู่ รวมทั้งการใช้ท่าเกี่ยวพาราสีระหว่างพระ และนาง มีการแปรแถวในรูปแบบต่าง ๆ เช่น แถวปากพญิง แถววงกลม และแถวเฉียง เป็นต้น

ส่วนบทเพลง เป็นเพลงในอัตราจังหวะสองชั้น ชื่อว่า เพลง แหกเชิญเจ้า ขับริ่องคลอไปกับการบรรเลงดนตรี ที่มีทำนองสอดแทรกเป็นสร้อยของเพลง และต่อท้ายด้วยเพลงชั้นเดียว ดังคำร้องต่อไปนี้

ท่อน 1

เหล่าข้าพระบาท	ขอโรกาสเทวฤทธอดิศร
ขอพ่อนกราย	รำรายถวายกร
บำเรอปิ่นอมร	ปะตาระกาหลา
ผู้ทรงพระคุณ	ยิ่งบุญบารมี
เพื่อเทวบดี	สุขสมภิรมยา
เกลิงเทพสิมา	พืมานสำราญฤทัย

(สร้อย)

สุรศักดิ์ประสิทธิ์
ทรงสรานุพระกาย

สุรฤทธิ์กำจาย
ทรงสบายพระทัย

ท่อน 2

ถวายนินทรีย์
ถวายนวดา
ถ้อยคำอำไพ
ถวายนวดจิต
ที่ทรงการุณย์
ถวายนชีวัน

ต่างมาลีบูชา
ต่างประทีปจำรัสไข
ต่างธูปหอมจุนจันทน์
อัญชลิตวรคุณ
ผองข้ามาแต่บรรพ์
รองบาทจนบรรลีย์

(สร้อย)

สุรศักดิ์ประสิทธิ์
ทรงสรานุพระกาย

สุรฤทธิ์กำจาย
ทรงสบายพระทัย

ชั้นเดียว

(มาร่วมกันร้องทำนองลำนำ(ซ้ำ)
ให้พร้อมให้เพรียงเรียงระดับ
เวียนไป
อัปสรพื่อนสาย
ฝ่ายฝูงเทวา
เข้าทอดสนิท
ผูกพัน (ผูกพัน)สุดเกษม

มาพื่อนมารำให้รื่นเรใจ (ซ้ำ) (ร้องกลับต้น)
เปลี่ยนสับท่วงทีหนีไล่
ได้จังหวะกัน
กริดกรายออกมา
ทำท่าทางกัน (ซ้ำ) ที่คำว่าอัปสร....
ไม่บิดไม่ผัน (ซ้ำ) ที่คำว่าเข้าทอดสนิท...
ปลื้มเปรม(ปลื้มเปรม)ปรีดา

สร้างสรรค์แนววิธีการฝึกทักษะการขับร้อง ดังนี้

สองชั้นท่อน 1

----	----	- เหล่า-ข้า	- พระ-บาท	----	----	- ขอ- ว	- โร- กาส
		- ด- ร	- ม- ช	----	----	- ด- ท	- ล- ช

-- เท อื้อ	ว- ฤทธิ์	---	อดิศร	----	----	--- ขอพื่อน	อือกราย
-- ฟ- ฟ	ม- ม	- ช ม	- ร ร	----	----	--- ล ช ม	ร- ด

- - รำ อื้อ	- ร่าย	ถวายอื้อ	- กร - -	- บำเรอป็น	- อ- มร	ปะตา	ระกาหลา อื้อ
- ร ม ร	- ด- ล	ล- ล ด	- ร- -	ม ร ต ล	- ด- ร	ม ม	ช ล- ช

----	----	- ผู้- ทรง	- พระคุณ	----	----	- ยิ่งบุญ	- บา- รมี
----	----	- ด ม ร	- ม ด ร	----	----	- ม ล ช	- ล- ม- ช

----	----	- เพื่อเทว	- บดี- -	----	----	อื้อ สุข- สม -	ภิรม- ยา
----	----	- ช- ล	- ท- ด	----	----	ม- - ช ด	- ล ช- ม

อื้อ - - -	----	เกลิงอื้อ เทพ	- พระ สิม่า	---- พิ	-- -มาน	-- สำราญ	-- ฤทัย
ม - - -	----	ล ด ช ล	- ม ช ร ม	---- ร	--- ร	-- มรชม	- ร-ด

----	----	- สุรศักดิ์	- ประ-สิทธิ์	----	----	- สุรฤทธิ์	-- กำจาย
----	----	- ร ด- ร	- ด- ด	----	----	- ร ด- ร	- ด- ด

-ทรง สราญ	- พระกาย	- ทรง สบาย	- -พระทัย	----	----	----	----
- ร ด- ร	-- ม ม	- ร ด- ร	- ด ด	----	----	----	----

ท่อน 2

----	----	- ถวาย	- อิน-ทรีย์	-- ต่าง	-- มาลี	- อื้ออื้อ	- บู- ซา
----	----	- ช ล	- ท- ด	--- ท	-- ด ร	- ด ร	- ท- ด

----	----	- ถวาย	- ดวง- ตา	-- -ต่าง	ประทีป อื้อ	- จำรัส อื้อ	- ไช อื้ออื้อ
----	----	- ช ล	- ท- ด	-- ล	- ช	- - ม ม- ช	- ด

----	----	- ถ้อย-คำ	- อำ- ไพ	-- ต่างรูป	- หอม- -	- จุน-	- จันท์ อื้ออื้อ
----	----	- ด- ร	- ม- ช	-- ม- ร	- ม ร	ช ม	- ร ด

----	----	- ถวาย	- ดวง- จิต	-- อัญ	- ช- ลิต	- - ว	- ระ-คุณ
----	----	- ด ร	- ม- ช	-- ม	- ชล	- ช ช	- ช

----	----	- ผู้- ทรง	- กา- รุณย์	- ผอง--	- ข้า	- - มา	แต่บรรพ ^๕ อื้อ
----	----	- ต- ร	- ม- ซ	- ม- ร	- ท	- - ด	- - ซ

----	----	- ถวาย	- ซี- วัน	- รong	-บาท	- จน	บรรลั ^๕ อื้อ
---	----	- ต- ร	- ม- ซ	- ม- ร	- ร	- ร	- ร ม ร ด

---	----	- สุรศักดิ์	- ประสิทธิ์	----	----	- สุรฤทธิ์	- กำ- จาย
----	----	- ร ด ร	- ต ด	----	----	- ร ด ร	- ต- ด

-ทรงสราญ	- พระกาย	-ทรงสบาย	- พระ-ทัย	----	----	----	----
- ร ด ร	- ม ม	- ร ด- ร	- ต- ด	----	----	----	----

ชั้นเดียว

- มาร่วม	- กันร้อง	ทำนอง- -	ลำนำ- -	- - มาร่วม	- กันร้อง	ทำนอง- -	ลำนำ
- ด ม	- ซ- ล	ซ ม-	ร ร- -	- - ด ม	- ซ- ล	ซ ม-	ร ร

- มา-พื่อน	- มา- รำ	- ให้- รื่น	- เริง- ใจ	- มา-พื่อน	- มา- รำ	- ให้- รื่น	- เริง- ใจ
- ร- ร	- ต- ล	- ซ- ล	- ต- ร	- ร- ร	- ต- ล	- ซ- ล	- ต- ร

- มาร่วม	- กันร้อง	ทำนอง- -	ลำนำ- - -	- มาร่วม	- กันร้อง	ทำนอง	ลำนำ
- ด ม	- ซ- ล	ซ ม	ร ร- -	- - ด ม	- ซ- ล	ซ ม-	ร ร

- มา-พื่อน	- มารำ	- ให้- รื่น	- เริง- ใจ	- มา-พื่อน	- มา- รำ	- ให้- รื่น	- เริง- ใจ
- ร ร	- ต- ล	- ซ- ล	- ต- ร	- ร- ร	- ต- ล	- ซ- ล	- ต- ร

- ให้พร้อม	- ให้เพรียง	- - เรียง	- ระ- ดับ	- -เปลี่ยน	- สับ- -	- ท่วง- ที	- หนึ- ไล่
- - ด ม	- ต- ร	- - ด	- ล- ซ	- - ม	- ซ	- ม- ซ	- ต- ล

- - เวียน	- - - ไป	- ได้- -	จังหวะ- กัน	- อัป- สร	- ฟ้อนสาย	- กรีดกราย	- -ออกมา
- - - ซ	- - - ม	- ม- -	ด- ร- ร	- ด- ม	- รดล	- - ซ- ล	- ด- ร

- ฝ่ายผู้	- เท- วา	- ทำ- ทำ	- กาง- กัน	- อัป- สร	- ฟ้อนสาย	- กรีดกราย	- ออก- มา
- ด- ม	- ร ด ล	- - ซ- ม	- ซ ม	- ด- ม	- ร ด ล	ซ- ล	- ด- ร

- ฝ่าย- ผู้	- เท- วา	- ทำ- ทำ	- กาง- กัน	- เข้าทอด	ฮือฮือ สนิท	- - ไม่ปิด	- - ไม่ผัน
- - ด- ม	- ร ด ล	- ซ- ม	- ซ- ม	- - ร- ม	ซ ล ซ ม	- ร ม	- - ซ ด

- เข้าทอด	ฮือฮือ สนิท	- ไม่ปิด	- - ไม่ผัน	- - - ผูก	- พัน- - -	- ผูก- พัน	สุด- เกษม
- - ร ม	ซ ล ซ ม	- ร ม	- - ซ ด	- - ล ล	- ด-	- ล- ด	ร ม- ซ

- - ปลื้ม	-เปรม- -	ปลื้มเปรม	ปรี-ดา				
- - ม	- ซ- -	-ม-ซ	-ด-ร				

5.4 เพลงฟ้อนมัลลย์ (ลาวดวงดอกไม้)

ฟ้อนมัลลย์ หรือ ฟ้อนดวงดอกไม้ เป็นการฟ้อนประกอบเพลงลาวดวงดอกไม้ เพลงฟ้อนดวงดอกไม้ เป็นเพลงเก่าของเชียงใหม่ เจ้าดารารัศมีพระชายาในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงนำมาใช้ในละครเรื่อง น้อยใจยาซึ่งกรมศิลปากรปรับปรุงขึ้นเพื่อแสดงละครพันทางเรื่อง พระยาผานอง แสดง ณ โรงละครแห่งชาติ เมื่อพุทธศักราช 2501 โดย อาจารย์มนตรี ตราโมท เป็นผู้แต่งทำนองเพลงและบทร้อง โดยนำทำนองเพลงฟ้อนดวงดอกไม้ของนางข้าหลวงของแม่ท้าวคำปิ่น มาใช้เป็นเพลงฟ้อน ท่านผู้หญิงหม่อม แฉ้ว สนิทวงศ์เสนีย์ เป็นผู้ประดิษฐ์ทำรำ

ฟ้อนมัลลย์ เป็นการแสดงที่ใช้สำหรับโอกาสที่มีแขกสำคัญมาเยือน โดยใช้การแสดงชุดนี้เป็นการต้อนรับ ปัจจุบันใช้แสดงในโอกาสงานมงคล หรืองานเบ็ดเตล็ดทั่วไป

ส่วนเพลงที่ใช้ขับร้องและบรรเลงมีชื่อว่าเพลงลาวดวงดอกไม้ เป็นเพลงในอัตราจังหวะ 2 ชั้น มีทั้งหมด 4 ท่อนเพลง เมื่อขับร้องจบทั้ง 4 ท่อนแล้ว นิยมบรรเลง ออกซุ่ม โดยการเดี่ยวเครื่องดนตรีเช่นเดียวจะเข้ แล้วรับด้วยการบรรเลงทั้งวงก่อนลงจบเพลง บทขับร้อง มีคำร้องดังนี้

ท่อน 1

มวลดอกไม้แบ่งบานสลอน
ดอกพิกุลยี่สุนจำปา
เกดกระถินส่งกลิ่นหอมฟุ้ง
จันทน์กะพ้อช่างล่อภมร

ฝูงภมรระว่อนไผ่หา
ลมพัดพารำเพยขจร
กำจายจรงระรินเกสร
ให้หลงเรีงร้อนบินว่อนตอม

ท่อน 2

ไฉ่ดอกไม้ก็ได้ใช้กลิ่น
เร้าฤทัยเราให้ไผ่ตอม

อวดประทีนที่แสนสุดหอม
ช่างน่าถนอมจริงหนอ

ท่อน 3

พวงดอกไม้ก็ไม่งามเท่า
สำรวเลิศช่างเจดโณมฉิน

พักตร์แม่เจ้าแม่ท้าวคำป็น
บมิลทินทั่วสรรพางค์

ท่อน 4

กลิ่นดอกไม้ก็ไม่ระรื่น
ข้าเจ้าภักดีบ่มีจิตจาง

หอมชุ่มชื่นเท่าคุณพระนาง
จนชีวิตวางวายเนอ

สร้างสรรค์แนววิธีการฝึกทักษะการขับร้อง ดังนี้

ท่อน 1

--มวลด	-ดอก-ไม้	-แบ่ง-บาน	-สะ-ลอน	-- -ฝูง	-- ภ-มร	-ว่า-ว่อน	-ไผ่-หา
---ด	-ล-ร	-ช-ล	-ช-ด	---ร	-- ล-ด	-ช-ล	-ฟช-ล

-- -ดอก	-พิ-กุล	-ยี่-สุน	-จำ-ปา	-- -ลม	-พัด-พา	-รำ-เพย	-ข-จร
-- -ฟ	-ช-ล	-ช-ฟ	-ช-ล	---ล	ดรดล	-ด-ล	-ช-ด

-- -เกด	-กระ-ถิน	-ส่ง-กลิ่น	-หอม-ฟุ้ง	- กำ-จาย	- -จรง	-ระ-ริน	-เก-สร
---ร	-ล-ด	-ช-ล	-ชฟชล	- ช-ล	- -รดล	-ด-ล	-ช-ด

-- -จันท	-กระ-พ้อ	-ช่าง-ล่อ	-ภ-มร	-ให้-หลง	-เรีง-ร้อน	-- -บิน อือ	-ว่อนฮือตอม
--- ร	-ล-ด	-ช-ล	-ฟ-ชล	-ช-ล	-ร-ดล	-- -ล	ชฟชล

ท่อน 2

--ไอ้	-ดอก-ไม้	-ก็-ได้	-ใช้-กลิ่น	-- -อวด	-ประ-ทิน	-ที่-แสน	-สุด-หอม
-- -ด	-ล-ร	-ช-ล	-ช-ฟ	-- -ฟ	-ช-ล	-ด-ล	-ช-ลด

-- -เร้า	-ฤ-ทัย	-เรา-ให้	-ไฟ-ดอม	- ช่าง-น่า	-- ถนอม-	-- -จริง	-- -เหนอ
-- -ร	-ล-ด	-ช-ล	-ฟ ซล	-ช-ล	-- ดร-ดฟ	-- ล	-- รฟ

ท่อน 3

-- -พวง	- ดอก-ไม้	-ก็-ไม่	-งาม-เท่า	--- พักตร์	-แม่-เจ้า	-แม่-ท้าว	-คำ-ปิ่น
-- -ด	-ล-ร	-ช-ล	-ช-ฟ	-- -ฟ	-ช-ล	-ช-ล	-ช-ด

-- -สำ	- รวย-เลิศ	-ช่าง-เจิด	-โฉม-ฉิน	-บ่-มี	-มล-ทิน	-- -ทั่ว	สรร-พางค์
-- -ร-	-ล-ด	-ช-ล	-ฟซล	-ช-ล	ดรดล	--- ดล	ซฟซล

ท่อน 4

-- - กลิ่น	-ดอก-ไม้	-ก็ ไม่	-ระ-รื่น	-- -หอม	-ชุม-ชื่น	-เท่า-คุณ	-พระ-นาง
-- -ด	-ล-ร	-ช-ล	-ช-ฟ	-- -ฟ	-ช-ล	-ช-ล	-ช-ด

-ข้า-เจ้า	-ภัก-ดี	-บ่-มี	-จิต-จาง	-จน-ซี	-วิต-วาง	-- -วาย	-- -เหนอ
-ด-ร	-ล-ด	-	-ช-ฟซล	-ช-ล	-ดล-ซฟ	-- -ล	-- -รฟ

การอนุรักษ์ สืบสาน พัฒนาและเผยแพร่ ศิลปวัฒนธรรม ด้านคีตศิลป์

จากวัตถุประสงค์ของงานวิจัย นอกจากการสร้างสรรค์แนววิถีฝักทักษะการขับร้องเพลงไทย แล้ว ยังมีวัตถุประสงค์ในการ อนุรักษ์ สืบสาน พัฒนาและเผยแพร่ ศิลปวัฒนธรรม ด้านคีตศิลป์ ผู้วิจัยจึงสร้างแนวทางการวิเคราะห์ บทขับร้องในรายละเอียดของการเอื้อน ในบางบริบท เพื่อให้มีการนำไปเป็นต้นแบบของการเอื้อนที่เทียบเคียงบทอื่นๆ หรือเพลงอื่นๆในรูปแบบการเอื้อนที่หลากหลายแตกต่างกันออกไป ทั้งนี้เพื่อ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ข้อ 2 ของงานวิจัยเพื่อ อนุรักษ์ คือ การบันทึกการขับร้องให้เป็นโน้ตให้สามารถเห็นร่องรอย สืบค้นได้ และแม้เวลาจะนานจนกลายเป็นอดีต

แต่องค์ความรู้และวิธีการขับร้องนั้นคงอยู่ หรือแม้แต่เวลาล่วงเลยไป ผู้ขับร้องหลงลืมผ่านไประยะหนึ่งก็สามารถจดจำและขับร้องได้ แต่โน้ตคำร้องยังสามารถช่วยให้เพลงคงอยู่ได้

ส่วนด้านวัตถุประสงค์ เพื่อสืบสานนั้น ผู้วิจัยได้ นำตัวอย่างบางท่อนเพลงมาวางแล้ว วิเคราะห์วิธีการร้องแต่ละกลุ่มตัวอย่างของเพลงและประเภทของเพลง สามารถจำไปเรียนรู้และฝึกฝน เพื่อสืบสานต่อ ตามบทวิเคราะห์ และเทคนิคพิเศษ ที่ได้จัดทำเป็นแบบแผนไว้ คำสอนที่ผู้วิจัยได้ “ต่อเพลง” และได้รับการสืบสานต่อมาจากครูบาอาจารย์ จึงควรมีการสืบสานต่อจากผู้วิจัยสู่ผู้สนใจต่อไป

ในด้านการพัฒนา อันหมายถึงทำให้ดีขึ้น เจริญขึ้น นั้น ผู้วิจัย ได้หาวิธีหาแนวทาง ที่จะทำให้เกิด การเข้าถึงการขับร้องเพลงไทย อย่างน้อยหากที่ห่างไกลเมื่อไม่สามารถมีครูผู้สอนได้ อย่างน้อยก็มีการฝึกหัดจากลายลักษณ์อักษรและสื่อวีดิทัศน์ เรียนรู้ในกระบวนการถ่ายทอด สืบทอดและมีแนวทางที่จะทำให้งานวิชาการด้านคีตศิลป์ได้มีการพัฒนา และเป็นรูปธรรม ส่งผลให้งานงานด้านการขับร้องเพลงไทยกว้างขวางขึ้น เป็นรากฐานของการพัฒนาต่อยอด สืบต่อไป

บริบทสุดท้าย ของวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ที่ผู้วิจัย มุ่งหวังให้เกิดการเผยแพร่ ศิลปวัฒนธรรมด้านคีตศิลป์ โดย ควรกล่าวถึงว่า ในอดีต วิชาขับร้องเป็นวิชาจดจำ และ มีครูผู้สอน ต่อเพลงให้สอนจนจำได้ และร้องกับดนตรีบรรเลงได้ มีหลักสูตรสำหรับการเรียนการสอน ด้านการขับร้องเพลงไทยโดยเฉพาะ เนื้อหาของเพลงส่วนใหญ่ ก็จะบ่งบอกถึงความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เพื่อสร้างขวัญกำลังใจ สร้างความรักใคร่ สามัคคี แต่แล้ว เหตุการณ์ก็เปลี่ยนไปแต่ละยุคแต่ละสมัยแตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับบริบทของสังคม จึงทำให้ ศิลปวัฒนธรรมด้านคีตศิลป์ซบเซา ไป แต่ก็ยังมีแสงสว่างในปลายอุโมงค์ ที่ยังมีสถาบันการศึกษาอีกหลายแห่งได้ทำหน้าที่เผยแพร่ และจัดการเรียนการสอนมาอย่างต่อเนื่องกว่าศตวรรษ และ หนึ่งในนั้นก็คือ วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ และได้จัดเผยแพร่อย่างเป็นระบบแบบจัดการเรียนการสอนทุกช่วงชั้น ปี จึงสอดคล้องและเกี่ยวโยง กับการพัฒนา เพื่อให้เกิดการเผยแพร่สร้างเมล็ดพันธุ์ใหม่ในหัวใจของผู้รักงานศิลปวัฒนธรรม งานวิจัยนี้จึงเกิดขึ้นเพื่อให้ได้องค์ความรู้ของการขับร้องและนำไปเผยแพร่ตามกระบวนการ ที่เหมาะสมต่อไป

อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยในบริบทของ วัตถุประสงค์เพื่ออนุรักษ์ สืบสาน พัฒนาและเผยแพร่ ศิลปวัฒนธรรมด้านคีตศิลป์นี้ ย่อมได้มาซึ่งองค์ความรู้ ความเข้าใจ งานสร้างสรรค์ เทคนิค วิธี หลักและวิธีการ การนำไปประยุกต์ใช้ ตลอดจนประโยชน์ที่จะได้รับสู่การพัฒนาประเทศชาติสืบต่อไป

ดังนั้น การวิจัยนี้ จึงมีการวิเคราะห์ วิธีการขับร้องในแต่ละบทเพลงที่เลือกมาเฉพาะบางวรรคเพลงเพื่ออธิบายถึงการขับร้องให้ผู้สนใจสามารถนำไปฝึกร้องได้ ตามประเภทของเพลง และชนิดของเพลงที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพลงดังต่อไปนี้

1. เพลงเขมรไทรโยค

ท่อน 1

- บรรยาย	- - ความ	- - ตาม	อ้ออ้อ ไ้	อ้อ เอ็ง	ฮือเอ้อเอย	--เสด็จ	---ยาตร
- ฟ ฟ	- - ฟ	- ช ฟ ช ล	- - ด	ล	ด ฟ- ช	ฟ- ร ฟ	ฟ- ฟ

มีคำเอื้อนสำคัญ ที่ควรฝึกฝนซ้ำๆจนคล่องแคล่ว ว่า

- ตาม/ อ้ออ้อ - ไ้ฮือ / คือคำว่า ตาม ลากยาว แล้วสะบัดคำ อ้ออ้อ ไ้
- เอ็ง /ฮือเอ้อเอย/.....ให้เอื้อน คำว่า เอ็ง เหมือนการเอื้อนเสียง เออแล้วเออ ควบกันไปฮือเอ้อเอย.....ฮือเออ ร้องควบกัน แล้ววางเสียงที่ เอย เพื่อลงคำร้องต่อไป

ข้อสังเกต เมื่อคำเอื้อนจะลงเอยเมื่อไหร่มักจะมีคำร้องมาต่อคำว่าเอยเสมอ หรืออาจจะเป็นการลงจบเมื่อร้องคำว่าเอย

- ยัง- ไทร	- โยค	- - อ้อ	- ประพาส	อ้อ เอ็ง	ฮือเอ้อเอย	--- พนา	สมถ์
- ล- ล	- ด	- ช ฟ	- ช- ช	ฟ ช ล	ช ล ช	- - ฟ ฟ	ฟ

- คำว่า โยค ร้องโดยใช้เทคนิคการออกเสียง แบบเน้นเสียง โย โอ โอ โอก =โยค
- อ้อ/ ประพาส /อ้อ.....เป็นลักษณะของการใช้หางเสียง และเสียงนาสิก คือ ประพาส อ้อ

----	----	-----	--- เออ	เฮ้อเอ็งเออ	ฮือเออ	เฮ้อเออ	เอ้อเอย
----	----	----	-- ด	- ร ด ล	ด ล	ฟ- ช	ฟ- ช

- ฝึกลมหายใจ หาก ยังไม่มีปรากฏโน้ตและการเอื้อน หมายถึงให้ลากเสียงให้ยาว จนถึง การเอื้อน เอ่อ/ เฮ้อเอ็งเออ/ฮือเออ/เฮ้อ/เอ้อเอย และเมื่อถึงคำร้อง คำว่า เอย ส่วนใหญ่มักจะตามด้วยเนื้อร้อง เช่น เอย/น้อง /อ้อฮือเอย เป็นต้น

ฮืออ้อ	ฮือเออ	ฮือเอ้อ	เอ้อเออ	เอ้อเฮอ	เอ้อเฮ้อ	เฮ้อ	เอ้อเอย
ด ล	ด ล	ช ฟ ช	ฟ ช	ฟ ช	ฟ ร	ฟ ช	ฟ ร- ร

- การทอดเสียงลงจบของท่อนเพลง ควรมีการประคบเสียงและผ่อนเสียงให้เบาลง เพื่อให้มีความกลมกลืน โดยเฉพาะเมื่อมีการบรรเลงรับของดนตรีจากการร้องช่วงจบของท่อนเพลง

ท่อน 2

- ไม้	- ไล่ อื้อ	-- หลาย	- พันธ- คละ	อื้ออื้ออื้อ	-- ขึ้น	-- ปะ	-- ปน
- ร	ด ล	-- ฟ ร	- ด- ล	ร ด ล	ด ฟ	-- ช	-- ล

- ไม้/ไล่อื้อ -อื้อ คือการเปล่งเสียงเพื่อเชื่อมคำร้อง
- ส่วนคำเอื้อน อื้ออื้ออื้อ ให้ร้อง อื้อ ยาวแล้วสะบัด คำอื้ออื้อ

เอ่อ เอื้อ	เอ่อเออ	เอ่อเอื้อ	เอ็งเออ	----	----	- เอื้อเอื้อ	เอ็งเอย
ช- ล	ด ร	ด ม	ร ร	----	----	-- ร ม	- ร ร

- เอื้อเอื้อ/เอื้อเออ/เอื้อเอื้อ/เอ็งเออ แล้วลากเสียงยาวให้ครบจังหวะ แล้วจึงหายใจเรียกว่า ร้องลมเดียว

---	-- เห็น	ฮือฮือ	ตระการ	----	-----		
ฟ ร	-- ล ด	ร ด	ล ช ร	---	--- ด	----	ล ร ฟ

- เห็น/ฮือฮือ/ตระการ เมื่อร้องจบวรรคนี้จะมีดนตรีบรรเลงสอดทำนองเหมือนกับคำร้อง คำเอื้อนว่า ฮือฮือ เป็นการร้องที่กระทบเสียง โดยร้องทั้งสองคำให้นั้นควบเสียงให้เร็วกว่าปกติ

มัน- ไหล	- จ๊อกโครม	---	-- โครม	- มัน- ดัง	- จ๊อกจ๊อก	- จ๊อกจ๊อก	- โครมโครม
- ฟ- ฟ	ช ฟ- ฟ	----	--- ฟ	- ร ฟ	- ร ร	- ร ร	- ฟฟ

- คำร้องในวรรคนี้เป็นการร้องเลียนเสียงน้ำตก(ในที่นี้หมายถึงน้ำตกไพรโยค) ดังนั้นผู้ร้องต้องร้องให้สะท้อนถึงอารมณ์ของเสียงน้ำตก จ๊อก จ๊อก โครม โครม

เที่ยวกลับ ท่อน 1

----	- ฮี- เออ	- ฮี- เออ	เออะเอ้อเออ	ฮีเอื้อ	เออะเอ้อเออ	เอื้อ เอื้อ	เอ็ง- เอย
----	- ด- ล	- ด- ล	ช ฟ- ช	ล ช	ฟ ร- ฟ	ร- ช	ฟ- ฟ

- เป็นการเอื้อนขึ้นต้นบทเพลง ควรร้องให้เต็มเสียงอย่างสง่างาม ถ้าสามารถร้องลมเดียวได้จะไพเราะมาก คือ หายใจลึกๆ เก็บลมไว้ก่อนแล้วจึงเข้าร้องคำว่า
- ฮีเออ/ฮีเออ//เออะเอ้อเออ/ฮีเออ/เออะเอ้อเออ/เอื้อเอื้อ/เอ็งเอย เมื่อร้องคำสุดท้ายนั้นหมายความว่า คำต่อไปจะเป็นบทร้อง ตามหลักการที่ได้เคยอธิบายไว้แล้ว

-อื้ออื้ออื้อ	- เออ	- ฮีเอื้อ	เอื้อเออ	เออ	เอื้อเอื้อเอ็งเอย	----	-- ฮือ
ร ฟ ช ฟ ร	-- ล	- ด- ช	ล ด	ร	ด ม ร ร	----	---- ร

- อี้อี้อี้อ ใช้โน้ตกำกับ 5 ตัวโน้ต นั้นหมายความว่า ให้มีการ สะบัดเสียงควบตัวโน้ต โดยทั่วไป อาจจะใช้เครื่องหมาย----- แต่เพื่อให้ไม่ซับซ้อน วิทยุนี้จึงมีข้อตกลงเบื้องต้นว่าจะไม่ใช่ เครื่องหมายโยงเสียง แต่ผู้สอนอาจจะมีการอธิบายเพิ่มเติมเมื่อทำการฝึกร้อง

----	----	-----	--- เอ้อ	เฮ้อเฮิง	-เออ	อี้อ้อ	เอ้อ เออ
----	----	----	-- ด	ร ด ล	ด ล	ฟ	ช

- ผู้ขับร้องต้องระมัดระวังเมื่อเห็นตัวประโดยไม่เสียงร้องหรือตัวโน้ตกำกับ แต่ผู้ร้องต้อง ลากเสียงให้ยาวและครบจังหวะ

อี้อ้อ	อี้อเออ	อี้อ้อ	เอ้อเออ	เอ้อเฮอ	เอ้อเฮ้อ	เฮ้อ	เอ้อเอ้ย
ด ล	ด ล	ช ฟ ช	ฟ ช	ฟ ช	ฟ ร	ฟ ช	ฟ ร- ร

- ใช้คำว่า อี อ้อ/ แทนคำว่า เอ้อเออ เพื่อจะทำให้การคำร้องมีความไพเราะมากขึ้น

เที่ยวกลับท่อน 2

- ยิน	- บัภา	- ชร้อง	- เสียง	อี้อ้ออี้อ	- เพียง	อี้ออี้ออี้อ	- ประ-โคม
- ร	ด ล	-- ฟร	- ด- ล	ร ด ล	ด ฟ	-- ช	-- ล

- การเอื้อนช่วงสุดท้ายของวรรคนั้นจะ มีความไพเราะมาก และเป็นเทคนิคขั้นสูงที่จะ กำหนดให้ทั้งครั้นเสียง แล้วสะบัดเสียงพร้อมม้วนเสียงไปลงคำร้องที่ว่า ประโคม คือร้องว่า เพียง/ อี้อ้ออี้อ อี้อ้อ อี้ออ ควบเสียงให้ได้ในจังหวะเดียว

----	----	-เสียงนก	-ยุงทอง	อี้อ้อ	-- อ้อ	----	----
----	----	- ล ด ช	- ฟ ร	ฟ ร	-- ร	ด ล- ช	ฟ- ร

- ร้อง เสียงนกยุงทอง อ้อ โดยมีหางเสียงแล้วมีดนตรีบรรเลงสอดทำนอง

- มั่นดั่ง	กระโด่งโง	---	กระโด่งโง	- มั่น- ดั่ง	-ก้อกก้อ	-ก้อกก้อ	-กระโด่งโง
- ฟ- ฟ	ช ฟ- ฟ	----	--- ฟ	- ร ฟ	- ร ร	- ร ร	- ฟ ฟ

- ลงจบวรรคนี้ด้วยการเลียนเสียงนกยุง มั่นดั่งก้อก ก้อก ก้อก ก้อก กระโด่งโง

2. เพลงเขมรโพธิสัตว์

ท่อน 1

----	----	----	----	--พร้า	--พลอด	ฮือฮือ กอด	ฮือ จูบ
----	----	----	----	--ม ร ต	--ม ร ต	ม ม ท	ด ท

- คำร้อง สุดท้ายของวรรคนี้ มีความจำเป็นจะต้องร้องแบบปั่นคำ ปั่นเสียง ซึ่งเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนมาก คือ พร้าพลอด กอดจูบ ควรปั่นคำ ปั่นเสียงเป็น

พระร้า - พลลอด ฮือฮือฮือ ก็..อ..ออด กอด จูบ..จูบ ซึ่งเทคนิคนี้ มีใช้ในการขับร้องเพลงไทยมากเพื่อให้เกิดความ งดงามและมีสุนทรีย์ในการเปล่งเสียงและมีลีลาการร้อง ซึ่งถือเป็นเสน่ห์ของการขับร้องเพลงไทยที่ไพเราะมาก

ฮือ	--- ฮือ	ฮือฮือ	เอ็ง เออ	เฮอะเฮอ	เออเอ้อเออเออ	ฮือแล้วเฮย	ผม ฮือฮือฮือ
ฟ ม	--- ด	ล ท	ด ท	ล ฟ	ล ท ล ช ล ท	ท ด ท	ม ท ท ล

- คำเอื้อนที่ว่า เฮอะเฮอ/เออเอ้อเออเออ ฮือ แล้วเฮยผม ฮือฮือฮือ ในวรรคนี้ ต้องร้องแบบมีหางเสียงอยู่ 2 จุด คือ ฮือ และ ฮือฮือ ฮือ ซึ่งควรร้องโดยไม่ทิ้งหางเสียง จึงจะถือว่า เป็นผู้ขับร้องได้เป็นอย่างดี

ท่อน 2

ฮือฮือฮือ	เอ้อ เอ้อ	ฮือฮือ	เอ้อเอ็งเอ้อ	ฮือฮือ	เอ้อเอ็งเอ้อเอ้อ	ไม่วาย	ชม
ม ท ท	ล ด	ม ร	ด ล ร ด ล	ล ฟ ม	ม ฟ ม ด	ม ด ฟ	ฟ

- มีการร้องรวบคำเพื่อกระทบ เสียง ที่คำเอื้อนว่า ฮือฮือ/เอ้อเอ็งเอ้อ และ ฮือฮือ/เอ้อเอ้อเอ้อ

ท่อน 3

----	--เออ	--เฮ้อ	เอ็งเอ้อ ฮือ	ไม่- พลิก ฮือ	--กาย	--บายฮือ	หน้า ฮือ
----	--ม	--ฟ	ม ม	ม- ด ฟ	---ม	--ด	ม ด

- วรรคแรก ที่ร้องว่า เออ/เฮ้อ เอ็งเอ้อ / เป็นลักษณะของการร้องแบบ “เท่า” ซึ่งบางครั้งอาจจะให้เฉพาะ ดนตรี ส่งร้อง “เท่า” แล้วนักร้องจึงร้องคำว่า ไม่พลิกกาย บายหน้า....ออกไปจาก

ฮึงเอ้อ	เอ้อเออ	- จะออก	- ปากฮือฮือฮือ	--ฮือ	--ฮือ	- เหนื่อย ฮือ	นิต ฮือ-
ล ฟ	ม ฟ	- ล ฟ	- ฟ ล ฟ ฟ	--- ฟ ฟ	--- ล	- ท ด	ม ม

- ฮึงเอ้อ เอื้อนเสียงนี้ เมื่อต้องการให้ได้เสียงนาสิก เมื่อร้องเนื้อร้อง คำสุดท้ายของวรรคนี้ มีความสำคัญมากที่จะต้องฝึกการออกเสียงคำว่า เหนื่อย นิต คือ

คำว่า เหนื่อย ต้องออกเสียงให้ได้อารมณ์ของการเหนื่อยว่า เหนื่อย เอื่อย ...เหนื่อย

คำว่า นิด ต้องออกเสียงให้ได้ความรู้สึกว่า นิดเดียว ซึ่งต้องมีการฝึกหัดมาก ที่จะให้ได้เสียง สั้นๆ ว่า นิ-อิด.....นิด

อื้อ - -	- - อื้อ	อื้อ อื้อ	อื้ออื้อ เอียงเอียง	- - - รัก อื้อ	น้อง อื้อ	ข้าง	เดียว
ท ล ล	- - ล	ท ล	ล ท ล ท ล	- - - ม ด ด	ม ม	ม ด	ม

- คำว่า รักน้องข้างเดียว ตามต้นฉบับของบทประพันธ์ เขียนไว้ด้วยคำว่า แบนน้องข้างเดียว ซึ่งอาจจะดูไม่เหมาะสมนัก บรมครูทางด้านคีตศิลป์จึงปรับเปลี่ยนให้ดูสวยงามขึ้นมีความหมายที่ดียิ่งตามถูกต้องตามขนบประเพณี จึงให้ร้องว่า รักน้องข้างเดียว แทนการร้องว่า แบนน้องข้างเดียว

-----	-----	อื้ออื้อ	อื้ออื้ออื้อ	- - อื้อเออ	เอ่อเออะเอ่อเอื่อ	- - - อื้อเออ	เอียงเอียง
-----	-----	ม ฟ	ม ฟ ม	- - ล ฟ	ล ฟ ม ล	- - ฟ ม	ฟ ม ด

- ใช้เทคนิคการครั่นเสียง โดยเฉพาะ คำเอื่อน อื้อเออ/ เอ่อเออะเอ่อเอื่อ/ ...

-----	-----	อื้อเอ่อเอ่อเอื่อ	เอียง เอียง	- - - ฟ่อ	- - ไป	- - ใคร	- - จะกอด
-----	-----	ด ท ล ท	ม ด ด	- - - ม ล	- - ด	- - ด	- - ด ท

- วรรค นี้ มีคำสำคัญ ที่เป็นเทคนิคการ ทอดเสียง ลากเสียงแล้วรวบคำ คือ คำว่า กอด เช่นเดียวกับที่ได้อธิบายคำว่ากอด ในคำขึ้นต้นของเพลง ผู้ร้องควรฝึกหัดและ ออกเสียงเอื่อน ให้ได้ว่า กอ..ออ.....ออ ..ออด ...กอด

3. เพลงลาวเจริญศรี

ท่อน 1

-อี-เออ	-เอ่อ-เอียง	- -เจริญ	- - - ศรี	-----	-----	- พระ-เพื่อน	อื้ออื้อ พี่
-ด-ล	-ช-ด	- -รร	- - -มช	-----	-----	-ช-ม	รม-ช

- เพลงลาวเจริญศรีเป็นเพลงสำเนียงลาวดังนั้นผู้ร้องต้องมีหางเสียงและลีลาให้ตรงกับ สำเนียงเพลงโดยอาจจะใช้น้ำเสียงที่เพี้ยนออกอักขระ สำเนียงลาว เช่น เจริญ เอ่ออื้อ ..ศรี พระเพื่อน อื้ออื้อพี่

- อื้อ-เอียง	-เอ่อ-เอียงเอียง	- - เอียงแพง	- - -น้อง	-เออ	เอ่อเอ่อเอียง	อี - -สอง	- - สมร อื้ออื้อ
- - ช -ด	-ร-ดล	-ชล	- - -ชม	-ด-ล-ชล-	ชล -ด	- - -รมชร	- - รร-ด มรด

- ช่วงลงท้ายของวรรคนี้นับต้องไม่ทิ้ง หางเสียง คือ สองสมร อื้ออื้ออื้อ

ท่อน 2

----	----	--เอยงาม	ฮือ- องค์กร	--ฮือ	---ฮือ	---งาม	ฮือมีฮือ ทรง
----	----	--มขมรด-	--ด	--รดล	--ล	--ม	รม-ช

มีทักษะของการสละเสียงในตอนเริ่มต้นวรรค คือ คำว่า เอย...งาม ควรฝึกร้องว่า
เออ-เฮอะ-เอย

----	--เออ	--เฮ้อ	-เออเออเอย	----	----	--อ่อน	ฮือ-ซ้อง ฮือ
----	--ด	--ร	-ดลชด	----	----	--ม	ม-ชล

คำสุดท้าย ที่ว่า อ่อน ซ้อง ควรร้องให้ได้สำเนียงลาว ว่า อ่อน ฮือ ซ้อง ซอ-อ-ฮือ ..ซ้อง

ท่อน 3 เพลงลาวเล่นน้ำ

----	----	-แม่-คุณ	ฮือ เอย	-- -ซ้อย	- บ-เคย	-- -พบ ฮือฮือ	-- -เจ้าฮือ
----	----	-ช-มช	ชล-ด	- มช-ร	-- ม-ชร	-- -มรด ช	-- -ชช

- แม่คุณ ฮือ เอย ซ้อย (ออกสำเนียงลาว)บเคย พบ ฮือฮือ คำที่จะต้องออกเสียงให้มี
สำเนียงลาวคือ คำว่า ซ้อย และ คำว่า บ

- - - -	----	--แต่ซ้อย	- แล-มา	-- ลัก ฮือ	- ช-ณา	-ฮือ-บ	ฮือ-ปาน
- - - -	----	-- -ม-ช	- ลด-ด	- -ด ด	-ช-ช	มช-ล	ล-ด

- แต่ซ้อยแลมา เป็นอีกคำหนึ่งในเพลงนี้ที่จะต้องออกเสียงในสำเนียงลาว และ ลักษณะาบ่าน
ในคำว่า บ อีกคำหนึ่งที่เป็นสำเนียงลาว

4. เพลงลาวสมเด็จ

ท่อน 1

	-- เอื้อ	- เอื้อเออ	เฮอะเอ็งฮือเอ	-- อัน	-สม เ็จ	อือ พระ	- ม- หา
	- ม	-- ร ม	ช ล ด ช	-- ม	- ช- ร	ด	- ด- ล

- คำเอื้อนที่ควรฝึกฝน คือ ทำนองเอื้อนซึ่ง ร้องเอื้อนเหมือนกันทุกวรร ก่อนจะเข้าร้องคำ ร้องนั้นคือ

เอื้อ/เอื้อเออ / เฮอะเอ็งฮือเอ คำสุดท้ายใช้เอื้อนว่า เอย เมื่อคำต่อไปจะเป็นเนื้อร้อง หรือคำร้อง อันสมเด็จ พระมหา แล้วมีทางเสียงว่า ฮือฮือฮือ

--- ฮือ	-- เออ	เฮอะเออฮือเอ	เอื้อเอ็งเอื้อ	ฮือเอ	เอื้อเออเอย	กษัตริย์	อือราช อือ
--- ล	-- ร	ม ร ช ร	- ม ร ด ล	ช- ม	- ร- ช	ล-ล	ช ช

- ฮือเอ/เอื้อเออเอย ใช้การร้อง แบบรวบเสียง แล้วสะบัดเสียง ฮือเอ เอื้อ...เฮอะเออเอย

-เออ	เอื้อเออ	เอ็งฮือเอ	เอื้อเออเออ	เออ	เอื้อเออ	เอ็งฮือเอ	เอื้อเออเออ
- ด ด	ร- ด	ท ร ล	ช ม ช ล	- ด ด	ร- ด	ท ร ล	ช ม ช ล

- การเอื้อนทั้งบรรทัดนี้ เป็นการร้องซ้ำของ วรรคเพลงว่า เออ/เอื้อเออ/เอ็งฮือเอ/เอื้อเออ เออ แล้วร้องซ้ำ ต่อจากนั้นจึงร้องเข้าเนื้อเพลง

สิ่งที่น่าสังเกตคือ เมื่อร้องจบท่อนที่หนึ่งแล้ว ท่อนอื่นๆ จะมีทำนองร้องที่เหมือนกันทุกท่อน เพลง ต่างกันแต่เพียงคำร้อง และอาจใช้เทคนิควิธี ในการน้อมเข้าหาเนื้อร้องที่แตกต่างกันเท่านั้น

ท่อน 2

-- ทรงปก	-ป่อง	อือประชา	-ราชภู	----	ให้-รุ่ม	เย็น	ฮือฮือเอ
- ด ร- --	ร	-ด ล	- ด ล	--	ช ม ล	ด ร	ม ด

- คำร้องที่ว่า ประชาราชภู ทำคำ ต้องมีการเอื้อนทางเสียงว่า ฮือฮือ เพื่อเป็นการไม่ทิ้ง คำให้สะดุด ไม่เลื่อนไหลจนขาดความไพเราะกลมกลืน

-เอย	-ขึ้น	----	พระ- คุณ	- ด้วย- ทรง	การณ	ไทย- อุ	อกเอย
- ด	-ม	---	ช ล ล	- ด ด	ร- ด	ท ร ล	ช- ล

- วรรคนี้ทั้งวรรค เป็นคำร้อง ที่เรียกว่าช่วงท้ายของ “สร้อย” ของเพลงที่ปรากฏทุกท่อน เพลง ซึ่งสามารถขับร้องหมู่ในการร้องในวรรคสร้อยนี้ได้

ท่อน 3

	-- เอื้อ	-- เอื้อเออ	เฮอะเอ็งฮือเออ	-- ควร	- เคา- รพ	อบ	-กิ- วันท์
----	-- ม	-- ร ม	ช ล ด ช	-- ม	- ช- ร	ด	- ด- ล

- วรรคนี้ มีคำสำคัญคือคำว่า ควรเคารพ อภิวันท์ ถ้าคำอ่านจะอ่านว่า อะ-กิ- วัน แต่ถ้าคำร้อง จะต้องร้องว่า ควรเคารพ ฮือ อบ-กิ-วัน ฮือ เพื่อให้สัมผัสกันระหว่างคำว่า รบ กับคำว่า อบ ถือเป็นคำสัมผัสใน ซึ่งจะทำให้เพลงไพเราะมากขึ้น และถือเป็นการยกเว้นการออกเสียงภาษาเฉพาะกรณี

ท่อน 4

--- เอย	-- มั่น	----	ภักดี	ใน- บาท	ธู- ลี	ไม่- มี	เปลี่ยนเอย
--- ด	-- ม	---	ช ล ล	- ด ด	ร- ด	ท ร ล	ช- ล

- ช่วงท้ายเป็นการลงจบของเพลงซึ่งจะต้องร้องซ้ำกันทั้งวรรค ว่า เอยมั่นภักดี ในบาทฐลี ไม่มีเปลี่ยนเอย เอยมั่น ภักดี ในบาทฐลี ไม่มีเปลี่ยนเอย แล้ว จึงลงจบเพลง

5. เพลงเต่ากินผักบุ้ง

ท่อน 1

		- - - ยาม	- - กิน	ฮือเอื้อ เอื้อ	- ฮือเออ	เฮอะเอย - ก็	ฮือฮือ ฮือจะกิน
----	----	--- ร	--- ร	มรด - รม	- - ช ร	มร - ร	ชทลช - ทท

- เพลงเต่ากินผักบุ้งถือเป็นเพลงลาที่นิยมนำมาร้องช่วงสุดท้ายก่อนจะหยุดการบรรเลง ดังนั้นผู้ร้องจะฟังเสียงลูกตกเสียงสุดท้ายของเพลงอาจจะเป็นเสียงสุดท้ายของ “ลูกหมด” นั่นก็เหมือนส่งสัญญาณ และเสียงต้นของการขึ้นเสียงร้อง เพลงลา ในที่นี้ ใช้เนื้อร้อง ยามกิน ก็กินน้ำตาร่ำ มีคำเอื้อนที่ต้องมีการฝึกฝนและใช้ทักษะค่อนข้างสูงคือ ยามกิน ฮือ เอื้อ..เอื้อ ฮือเออ เฮอะเออ ก็ฮือฮือฮือฮือจะกิน มีการสับัดเสียงอยู่ที่ ฮือฮือ ฮือ ..ฮือฮือ เพื่อจะทำให้ไพเราะขึ้นมากกว่าการร้องว่า ฮือฮือ..ฮือ ฮือ

- - ฮือ เออ	เอื้อเอ็งฮือเออ	- - เออ	ฮือ เอื้อ เอย	- - ฮือ	- ฮือฮือฮือ ฮือ	น้ำ ตา	- - - ร่ำ
- - ร ท	- ล ร ช	- - - ล	ทลช - ลด	- - - -	- - - -	- ม ด ร	- - - ร

- มีการเอื้อน แบบครวญเสียง คือ ฮือ.. ฮือ... ฮือฮือ ฮือ แล้วมีหางเสียง สุดท้าย ฮือ จึงร้องคำร้อง น้ำตาร่วง

อี เออ	เอ๋อ เฮอะ เอ้อ	อี เออ	เอ้อเอ๋อเอย อือ	- - - -	- - -อี	ถอนใจ	- - -ใหญ่
- - ร ท	ลทล - ท	ลช - ล	ทลช - ลท	- - - -	- - - -	- ลรล	- ชลท

- อีเออ/ เอ๋อเฮอะเอ้อ/ อีเออ/เอ้อเอ๋อเอยอือ อี มีหางเสียงหลังคำว่าเอย อี แล้วจึงร้องเนื้อเพลง ซึ่งหางเสียงคำว่า อี โดยทั่วไป จะมีการร้องแบบนี้มากในเพลงไทย วิธีการร้องอาจจะร้องแบบสั้นหรือยาวขึ้นอยู่กับบริบทของคำร้องของแต่ละเพลง

ท่อน 2

- - - ใคร	- - - เลย	- - - -	จะ ช่วย	อือ	บำรุง	- - - รัก	- - - เอย
ช ม - ล	- - - ล	- - - -	- ช - ร	ลชม - -	- ล - ล	- - - ท	ลชม - ช

- คำสุดท้ายที่ร้องว่าเอย หากจะใช้เทคนิคเพื่อให้มีความไพเราะและวิจิตรขึ้นให้ร้องว่ารักอืออือ เอย อืออือ

ท่อน 3

	อี สุน	น้อย น้อย	- - - เอย	เก็บ	มา ร้อย	- - - เป็น	สังวาลย์
- - - -	- ร ด ต	- ม ร ม	- ต - ร	- - รด	- - ร ม	- - - ร	ช ร - -

- คำว่าน้อย น้อย ควรร้องให้รู้ได้ว่า น้อยน้อย นิดเดียวคือไม่มาก ก็จำเป็นต้องใช้เสียงโดยบีบเสียงให้แคบลงกว่าปกติ แล้วผ่อนเสียงให้เบาลงเป็น น้อย...น้อย อือเอย

ท่อน 1 (เที่ยวกลับ)

อือ	- - - -	ดังเพลิง	- ภาพ	อือ อือ อือ	อี อือ	ผลาญ	กวน
- - - -	- - - -	- ร - ร	- - - ร	มรด - รม	- - ช ร	- - - ท	- ร - ท

- อืออือ อือ อี อือ เป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนมากๆ ทำซ้ำๆ จนกว่าจะไพเราะกลมกลืน

ท่อน 2 (เที่ยวกลับ)

--- หัว	ใจ	อือ อือแทบ	จะ ขาด	- - - -	เสีย แล้ว	อือ อือ	เอย
- - - ล	- ร ล	- - - -	- ล - ช	- - - -	- ล ร ล	- - ท ล	ชม - ช

- มีคำสำคัญที่ควรเล่นลีลา คือคำว่า แทบ จะขาด โดยใช้เทคนิคการปั้นเสียงปั้นคำดังนี้
คำว่าแทบ ออกเสียงเป็น แท้-แอะ-แอบ.....เป็นแทบ
คำว่า ขาด ออกเสียงเป็น ชะ-อา-อาดเป็นขาด

6. เพลงพระอาทิตย์ชิงดวง

ท่อน 1

เออ	เฮ้อ	เอื้อ	เอื้อ	เอ็งฮึ	เออเอย	บิน	ว่อน
---ด	---ร	---ม	---ช	--ลท	--รล	---ช	--ชมล

- การเอื้อนในวรรคนี้ สามารถเอื้อนแบบตรงๆเสียง เออ เฮ้อ เอื้อ เอื้อ เอ็ง ฮึเออ ลงท้ายเอย แล้วต่อด้วยคำลงท้ายได้เลย โดยในวรรคนี้ผู้ร้องต้องคอยฟังเสียงดนตรีที่สอดทำนองเข้ามารับในท้ายเพลง คือ บินว่อน แล้วอย่าทิ้งหางเสียงคือ ว่อน อื้ออื้อฮึอื้อ

ท่อน 2

ฮึเออ	เอื้อ เอื้อ	เออ	เอื้อ เอย		ฮึ	ผ่อง	ใส ฮึอื้อฮื้อ
--รท	-ลรช	---ล	ทลช-ลท	----	----	---ช	-ลรทลช

- ท่อนนี้มีหางเสียงที่ผู้ร้องต้องร้องว่า ผ่องใส ฮึอื้อฮื้อ

ท่อน 3

เออ	เฮ้อเออเอย	ดอก	เอื้อ	ฮึ	เจ้าดอก	บัว	ผัน
---ร	มรท-รม	---ช	-ล-ล	-ร-ล	ชม-ช	---ล	---ล

- วรรคนี้ เป็นการร้องที่เรียกว่าการ “ว่าดอก” คือ เมื่อร้องว่าดอกจบจะมีเสียงดนตรีบรรเลง เตี้ยวเครื่องดนตรี เลียนเสียงร้อง โดยทั่วไป นิยม ใช้เสียงเครื่องดนตรีที่สังกัดในแต่ละวง เช่น วงเครื่องสายนิยมใช้เสียงขลุ่ยหรือขอู้ วงปี่พาทย์ นิยมใช้ปี่ และวงมโหรี นิยมใช้ ขอสามสาย บรรเลงให้มีน้ำเสียงและลีลาเลียนเสียงให้เหมือนเสียงร้องให้มากที่สุดจึงจะนับว่ามีฝีมือ เช่นร้องว่า ดอกเอย เจ้าดอก บัวผัน เครื่องดนตรีก็จะทำเสียงให้เป็น ดอกเอย เจ้าดอก บัวผัน เช่นกัน

ท่อน 4

	เออ	เออ	เออเอื้อเอย	ฮึ	เจ้าหน้า	นวล	เอย
----	---ด	---ร	-รตม	---ช	-รตร	-ด-ร	---ร

- ท่อนนี้ของเพลงจะมีคำร้องที่สั้นมาก เพียงประโยคเดียวเท่านั้น คือ เจ้าหน้า นวลเอย ดังนั้นนักร้องควรใช้สมาธิอย่างสูง และเมื่อจบวรรคที่เครื่องดนตรีรับสั้นๆก็จะเป็นการร้องท่อนต่อไป นักร้องจึงต้องตั้งรับให้ดี

ท่อน 5

	ไม่วะ	อื้อไม่วะ	เลย	อื้อฮื้อ	อื้ออื้อฮึ	ไม่วะ	ชม
----	-ล-ช	ม-ชม	รต-ร	-ตรด	ทลร-	-ลชล	---ช

- อืออือ ...อือ อืออือ ...ฮิ ฝึกการใช้ลูกเอื้อน อือ...ฮิ...อือ โดยการทำซ้ำๆ แล้วรวบคำ ฮืออือ ฮืออือ

		ฮิ เออ	เอื้อะ เอ็งเออ	----	เออ	ฮือ เออ	ฮือ เอย
----	----	-- ช ม	ม ร ม - ม	ร ด --	--- ด	ม ร ช ด	- ร ด ม

- ฝึกลูกเอื้อนแบบ รวบรวมเรียงให้เสียงคงที่ และไม่เพี้ยน

อือ อือ	อือ		อือ		เจ้า ภู-	มริน	เอย
- รดทล	--- ล	----	--- ล	----	-ล - ด	-- ร ร	- ด ร ม

- วรรณคดี ควรมีการฝึกกลมหายใจ ให้ยาวและฝึกการเก็บลม ปล่อมลม ให้ถูกต้อง เนื่องจากเป็นคำเอื้อนที่ยาวมาก หากใช้ลมเดียวได้ทั้งวรรคจะดีมาก แล้วจึงเข้าคำร้องว่า เจ้า ภูมริน เอย ..ฮิ

ฮืออือ	ฮือ	กลืน ไป	เอย	----	----	ฮือเออ	เออเฮอะเอ็งเอย
-- ช ร	ม ด --	- ด - ร	--- ร	----	----	-- ช ม	ม ร - ม

- คำร้องว่า กลืน ไป ฮืออืออือเอย แล้วลากเสียงไปจนครบจังหวะที่ยาวมากจึงควรฝึกฝนให้ได้ลมเดียวและครบจังหวะฉับ-ฉับ

ฮิ		ฮือเออเอื้อ	เอย เอย	เออ	ฮือ		ฮือ
ร ด --	----	ม ร ช ด	- ร ด ม	- รดทล	--- ล	----	--- ล

- เพลงนั้นนอกจากจะใช้ลมในเทคนิคขั้นสูงแล้ว ยังมีการหลบเสียงจากสูงมาก ไปเสียงต่ำ และบางประโยคจากเสียงต่ำมากไปหาเสียงสูงมาก จึงควรฝึกวรรณคดีที่สำคัญ และการใช้เสียงเอื้อนยาวๆ เช่น ฮิฮือเออฮือ เออเอย ฮือ.....ฮือ

เอ็งฮิ	เออเอื้อเอ็ง	เอย ดอก	เอย	ฮิ	เจ้า ดอก	โก	มูท
- ท ร ล	ทลช - ล	ช ม - ม	- ล - ล	- ร --	- ลชมช	--- ล	----

- ฝึกการ “ว่าดอก” ให้ถูกต้อง ชัดเจนในความไพเราะ และส่งหางเสียงสุดท้ายต่อไปยังดนตรีที่สอดเข้ามาเพื่อเตรียมรับทั้งวรรคการ “ว่าดอก”

7. เพลงคลื่นกระทบฝั่งสองชั้น (สองไม้)

ท่อน 1

- - - อัน	- - - โด	- - - เม	- ดา - -	- เอ๋ - เฮอ	- เออ - เอ้อ	เฮอะเฮยสุดา	- - สวรรค์
- - - ด	- - - ด	- - - ด	- ด - -	- ซ - ล	- ด - ร	มรซ - มม	- - ม ซ

- เอ๋เฮอ/ เออ เอ้อ/ เฮอะเฮย เป็นคำเอื้อนที่มีเทคนิคการสะบัดเสียง เฮอะเออเฮอะเฮย ทำจากซ้ำๆให้ครบเสียงแล้วจึงค่อยๆสะบัดเสียง เฮอะเออ... เฮอะ เออ.... เฮอะ เออ....จนกว่าจะคล่อง จึงเข้าคำร้องว่า สุดาสวรรค์ ฮี้อี้อี้อ

- - ฮี้อี้อ	ฮี้อ - - -	- เออ - เอ้อ	เอ๋ - เออ	- - - -	- - - -	- เออ - เอ้อ	เอ๋ เอ้อ เออ
- - ด ซ	ลซม - - -	- ร - ม	ร ด - ด	- - - ร	- - - -	- ด - ร	ดรด - ร

- ฝึกลมหายใจช่วงไม่มีโน้ตไม่มีคำร้อง ก็ลากเสียงยาวให้ครบจังหวะ โดยเสียงไม่แกว่ง

เอ๋ - - -	- - - -	- ฮี้อเอ้อ	เอิง เอย	- - - ยิง	- - - กว่า	- - - ซี	วัน- - -
ดล - - -	- - - -	- ล - ท	ลทล - ล	- - - ด	- ล - ล	- - - ด	- ด - -

- เออเอ้อ...เอิงเอย เป็นเทคนิคการใช้ “ลูกเท่าในการเอื้อนโดยยืนจังหวะไว้ ทำเสียงยืนให้นิ่งและคงที่ ไม่แกว่งไปมา

ท่อน 2

- - - ขอ	- - - เชิญ	- - - สาว	- - - สวรรค์	ฮี้อ ฮี้อ เอ๋	เอ้อ เออ	เฮอะเฮย ขวัญ	- - - ฟ้า
- - - ม	- - ซ ร	- - - ด	ร - ด ด	รดล - ซล	- ด - ร	มร - ด	- ร - ด

- คำขึ้นต้นคือคำว่า ขอ ต้องมีการ แต่งเสียงปิ่น ขอ เอาะ ออ....ขอ เชิญ

ฮี้อ ฮี้อ - เอ๋	- เอ้อ - เอ้อ	- ฮี้อเออ	เอิง เอย	- - - -	- - - ฮี	- - เออ เอ้อ	- เอิง - เอย
รด - ซ -	- ล ซ ด	- - ร ด	ลทล - ล	- - - -	- - - -	- ล - ท	ลทล - ล

- ยืนเสียงเอื้อนให้นิ่งและไม่แกว่ง ทั้งวรรคหน้าและวรรคหลัง โดยยังไม่มีคำร้องใดๆ

ปรากฏ เอ๋ เอ้อ เอ้อ ฮี้อเออ เอิง เอบ .. ฮี้อ ทางเสียงท้ายวรรคคือ ฮี้อ ต้องออกให้ชัดเจน

- ฮี - -	- - - -	- เออ - เอ้อ	เอิง เอย - -	ไม่ เห็น	- - - หน้า	- - - นง	ลักษณะ
ดล - - -	- - - -	- ล - ท	ลทล - ล	- ด ล ด	ร - - ด	ล - - ด	- ร - ด

- ฝึกลมหายใจให้ยาวและใช้ลมให้ถูกต้องอี้อแล้วออกเสียงคำร้อง ไม่เห็นหน้า (นะ-อาอ่า)

นางลักษณ์

ท่อน 1

- เอ้อเออ	อีเออ -เอย	- - ยิงมีด	- - - ใหญ่	- - - เอ่อ	- เอ้อ เออ	- - อีเออ	- เอ็ง - เอย
- ม ร ม	ชมร - ม	รด - ซซ	- ม - ม	- ซ - ม	- ชม ล	- - รด	- ล - ซ

- การเอื้อนท้ายวรรค เมื่อคำร้องจบไปว่า ยิงมีดใหญ่ แล้วจึงร้องเอื้อนว่า เอ้อ..เอ้อเออ...อี

เออ เอ็ง เอย

ท่อน 2

เอ้อ	เอื้อเออ	- - อีเออ	- เอ็ง - เอย	- - - -	- - - อี	- อีอ อี้อ	- เอ็ง - เอย
- - - ม	- ชม ล	- - รด	- ล - ซ	- - - -	- - - ซ	- ซ ซ ซ	- ซ - ซ

- ฝึกร้องแบบลูกเต๋าก่อนลงจบและมีดนตรีสอดเข้ามารับ จึงต้องทำความเข้าใจในการขับร้อง

ท่อน 1

- เอื้อเอย	อีเอ็งเอย	- - - นาง	- - - อีกหน	อีอ เอ่อ	เอื้อเออ	อีเออ	เอ็งอีเอย
ม ร ม	ชมร - ม	รด - ซ	- - มล	ดซ - ม	- ชม ล	- - รด	- ล - ซ

- ฝึกการเอื้อน เอื้อเอย/อีเอ็งเอย ฝึกเน้นเสียง อีอ เอ่อ เอื้อเออ ...อีเออ เอ็งอีเอย

ฝึกลูกเต๋าก่อนลงจบ

- - - -	- - - ซ	- ซ ซ ซ	- ซ - ซ				

- ฝึกลูกเต๋่า ซ..ซซซ ...ซซซ คือ เออ เอื้อ เอ็ง เอย

ท่อน 2

- - - เขียม	- - มา	ให้ - ที่ -	ยล - - -	- - เอื้อเออ	อีเออเอ็งเอย	- - - เขือก	- - - อูรา
- - - ด	ล - ด ด	ล - ด -	ล ด - -	- ม ร ม	ชมร - ม	รด - ซ	ม - รซ

- คำเอื้อน ในเพลงนี้ มีความเหมือนในท่อนที่ 1 ร้องเหมือนกันทุกๆท่อน พอร้องท่อนที่ 2 ทุกท่อนที่ 2 ก็ร้องเหมือนกัน แต่คำร้องเปลี่ยนไป ผู้ร้องต้องมีทักษะในการเทียบทำนองและการเปลี่ยนคำร้อง

8. เพลงบังใบ

ท่อน 1

- - ได้ ยิน	- - - คำ	- - - สำ	เนียง - -	เอ๋อ เเฮอ	เอ๋อ เเฮอ	- - - เเฮอ	เอ๋อ เเฮอ
- - รดร	- - - ร	- - - ร	ซ ร - -	- ซ - ล	- ซ - ร	- - - ม	- ฟ - ซ

- ได้ยินคำสำเนียง แล้ว เข้าสู่การเอื้อน ว่า เอ๋อเฮอ เอ๋อเฮอ เป็นการร้องได้ตรงเสียง อาจมีการร้องแบบต่างลีลา ก็จะเป็นร้องว่า เอ๋อเฮอ เอื้อ เออ ขึ้นอยู่กับความเหมาะสม

เอื้อ เอื้อ	เฮอะเออเอิงเอย	เสียง	- - - เสนาะ	อื้อ - - -	- - - -	ฮี้ เออ	เออ เอย
- ฟ - - ล	ด ล ซ - ล	ซ ฟ - ม	ซ - ม ร	ม - - -	- - - -	- ม ซ ม	ร ม ร - ร

- คำเอื้อนที่ว่า เฮอะเออเอิงเอย เพื่อเอื้อนให้มีรายละเอียดและเกิดความไพเราะควรมีการสับตัดท้ายเสียงเป็น เฮอะเอื้อ-เฮอะเออเอิงเอย.....เอื้อ เสียงเสนาะ อื้อ แล้วเข้าร้องเท่า คือ ฮี้เออ...เอิงเฮอะเอย

เอื้อ เออ	เอื้อ เอื้อ	- - - เอื้อ	เอื้อ เออ	เอื้อ เฮอะ	เอื้อเออเอิงเอย	เป็นหนัก	- - - หนา
- ซ - ล	- ซ - ร	- - - ม	- ฟ - ซ	- ฟ - ล	ดลซ - ล	ซฟ - มร	- ม - ม

- มีการร้องแบบสับตัดเสียงที่ เอื้อเฮอะ /เอื้อเออเอิงเอย เป็นหนัก อื้อ หนา..... จากคำว่า เป็นหนักฮื้อหนา ไม่ควรมีการหายใจ ควรเอื้อนติดต่อกันเพื่อไม่ให้คำร้องเสียความหมายไป

ท่อน 2

เออ เอื้อ	เอื้อ เอื้อ เอิง เอย	- - ที่ ฟอง	ฟ้า อื้อฮื้อ	- - - กล่อม	- - สุนทร	- - - วอน	- - - ว่า
- ร - ม	ซมร - ม	รท - ลล	ซ - ล -	ทลซ - ฟ	- ซลซ	- - - ซ	- - - ซ

- คำร้องที่ว่า ที่ฟองฟ้า อื้อฮื้อ อื้อ ต้องร้องโดยมีหางเสียง ว่า อื้อฮื้อ..อื้อ

ฮี้ อื้อ	เอ็ง ฮี้ เออ	เอื้อ เออ เอื้อ	เออ เอื้อ เออ	- - - เอ็ง	ฮี้ เอื้อ	- - - เออ	เอื้อ เออ
ม ซ - -	- ม ซ ร	มรท - ร	- ม - ซ	- - - ท	- - ร ซ	- - - ล	ทลซ - ลท

- เอ็งฮี้เออ/เอื้อเออเอื้อ/เออเอื้อเออ เป็นเสียงที่ต้องเอื้อนโดยมีการครั่นเสียง การทำเสียงร้องให้สะดุด สะเทือน ลักษณะเช่นนี้จะเป็นการครั่นเสียง(การครั่นมีทั้งครั่นเสียงละครั่นทำนอง) อาจเรียกได้ทั้งครั่นเสียง และเสียงครั่น

ท่อน 1

		อือ อือ	เอ็ง เอย	- - - ก็	- - - ผวา	- - - เมื่อ	สดับ อือ
- - - -	- - - -	- ร - ม	รม ร - ร	- - - ร	ด - ร ร	ช - - ร	ด ร ด - ร

- เทคนิคพิเศษ อีกแบบหนึ่งที่ทำให้การร้องมีลีลาที่น่าสนใจ ในการออกเสียงคำว่า ผวา เป็น ก็ผ....หว่า ฮะ..อา เรียกเทคนิคนี้ว่าการกระทบเสียง
- หลังคำร้องมาประพรม อือ ควรจะมีการเอื้อนแบบลูกเท่าให้ครบจังหวะ แม้ว่าในช่วงท้ายจะมี ดนตรีมาบรรเลงรับแล้วก็ตาม

ท่อน 2

เออ เอ้อ	เอ็ง เอย	- - - กลุ่ม	- - ฤดี	ฮือ- - - เสียง	- - เหมือนทิพย์	- - วา	- - - รี
- ร - ม	ชมร - ม	ร ท - ล	ช - ล ล	ทลช - ช	ด - ช ล	- - ช ช	- - - ช

- คำว่า ทิพย์ ควรร้องโดยมีการปั้นคำให้กลมกล่อม สำเนียงหวาน นุ่มนวล ว่า ทิ..อิ..อิบ แต่ไม่ลากยาวให้เกิดความเหมาะสม เพียงแต่ทำสำเนียงร้องให้หวานชวนฟังอย่างไร้พละ ไม่ใช้แบบกระด้าง

ท่อน 1

แต่ ไอ้	- - - ว่า	- - - อ	นิจจา - -	เอ้อ เอ้อ	เอ้อ เอย	เออ	เอ้อ เอย
- ด - ร	- ด - ร	ด - - ด	ร ร - -	- ช - ล	- ร - ร	- - - ม	- ฟ - ช

- คำขึ้นต้น แต่ไอ้ว่า อนิจา ควรแต่งคำให้ไพเราะ ได้ที่คำว่า ไอ้ โดยปั้นคำให้เป็น โอ..โอ้....ว่า อนิจา

ท่อน 2

เอือ	เอ็งฮือเอ	เอือเอเอเอ	เออเอเอเอ	เอ็ง	ฮือเอ้อ	เออ	เอ้อ เอย
ช - - -	- ม ช ร	มรท - ร	- ม - ช	- - - ท	- - ร ช	- - - ล	ทลช - ลท

- ควรฝึกบทขับร้องนี้ให้หนึ่ง ราบเรียบ และมีน้ำหนัก ที่เรียกว่าทวลเสียง เอ็ง...ฮือเอ้อ... เออ .. เอ้อ เอย

8. เพลง แหกสาหร่าย

ท่อน 1

- - - เออ	เอ๋อ ฮี เออ	เฮ้อ เออ เออ	- - - เอ้อ เฮ้อ	เฮอะ เฮย - -	- - - -	ถ้า แม่น	- - - พี่
- - - ต	- ม ช ร	มรด - ท	- - ล ร	ม ร - -	- - - -	- ล ช ท	- ล - ล

- ฝึกทักษะการกระหบเสียงให้เนียน และไพเราะ ในคำเอื่อนว่า เอ๋อเฮ้อ.....เฮอะ เฮย
ฝึก เออเฮอะ เออ/เออเฮอะเออ/เออเฮอะเออ/ หลายๆครั้งจนกว่าจะคล่อง เพราะทักษะ การ
กระหบเสียงเช่นนี้สามารถนำไปใช้กับการร้องที่เป็นขั้นทักษะขั้นสูงได้เป็นอย่างดี

อือ ฮี เออ	อือ ฮือ เออ	- - - เฮ้อ	เอ็ง เฮย ฮี	- - - จะ ไป	- - - พัน	- - - ที่	- - - นี้
ดรม - ช ม	รมร - ร	- - - ม	รมร - ร	- - - ร ร	- - - ช	- ร - ร	ทรม - ช

- ฮีเอออือฮือเออ...เฮ้อ เอ็งเฮยฮี ต้องไม่ทิ้งหางเสียง ฮี เฮ้อเอ็งเฮยฮี

อือ ฮี เออ	เอ็ง เอ้อ	เอ๋อ เฮอะ เออ	เออ เอ้อ	- - - - เฮย	- - - ฮือ	นั่น หา	ฮี - - - ไม่
ม - ช ม	รมร - ท	ล ช ล ท	- ร ท ม	- - - ร ช	ล ช - -	- ช ม ม ม	- ช รดร

- ฝึกใช้เสียงต่ำให้มีพลัง เพราะส่วนใหญ่ เพลงไทยจะร้องในแนวเสียงสูง แต่บทนี้ สามารถ
หลบเสียงลงต่ำให้มีคุณภาพเสียงให้ได้ โดย ฝึกร้อง ฮีเออ/เอ็งเอ้อ/ เอ๋อเฮอะเออ/ เออเอ้อ/.....เฮย
ฮือฮือ

- ช่วงเสียงลงต่ำคือ เอ็งเอ้อเอ๋อเฮอะเออ เสียงเอ้อ ให้ใช้ลมในท้องกดให้เสียงต่ำลง เอ้อ เอ้อ
ช่วงเสียงต่ำ อาจใช้เทคนิคเสียงในทรวง เข้ามาช่วย คือกดลงทรวงให้ต่ำลง

ท่อน 2

- - - -	- - - เอ้อ	ฮี เออ	เอ็ง เฮ้อ	เอ็ง เฮย	- - - -	จะ ยืน	อือ ฮือ ชม
- - - -	- - - ม	- - - ร ม	รมร - ม	ร ท - -	- - - -	- - - ร ร	ทรม - ม

- คำร้องที่ว่า จะยืน อือฮือ ชม มีการเอื้อน อือฮือ เพื่อเชื่อมคำให้นุ่มนวลมากขึ้นกว่า
การร้อง จะยืนชม

		- - - กว่า	- - - - จะได้	อือ ฮือ เอ้อ	เอ๋อ เฮ้อ เฮย	ฮี - - - -	- - - - กอด
- - - -	- - - -	- - - - ร	ม - - - - ร	ทรม - - - -	ชลช - - - -	- - - - ร	- - - - ท

- กว่าจะได้ อื้ออื้อเอื้อเอื้อเอื้อเอื้ออี เทคนิคการร้องวรรคนี้ มีลีลาที่งดงามมาก จำเป็นอย่างยิ่งที่จะฝึกร้องให้ได้ดีเนื่องจากสามารถนำไปใช้ในการขับร้องให้เห็นความสามารถของผู้ขับร้องอย่างมีคุณภาพ เอื้อเอื้อเอื้อเอื้อ/ ร้องว่า เอื้อ....เอื้อ.....เฮอะเออ คือการครั่นเสียงแล้วที่ เอื้อ เอื้อ โดยเฉพาะคำว่า เอื้อ เอื้อ เอื้อ ฝึกให้มีเสียงครั่น แล้วสะบัด คำว่า เฮอะเออ อย่างรวดเร็ว เฮอะเออ...เฮอะเออ

อื้อ อื้อ	อื้อ เออ	เอื้อ เออ อี เอื้อ	เอื้อ เออ	เอื้อ เออ เอื้อ	เอื้อ	แม้อยอด	- - - รัก
- - ร ม	ร ท - ร	ม ร ช ม	ร ท - ล	ทลช - ลท	- - ร -	- ช ม ช	ม - ท ล

- มีคำเอื้อนในทักษะที่สำคัญคือ เอื้อเออ /เอื้อเออ ร้องให้ติดต่อกัน ให้เสียงต่อเนื่องเป็น เอื้อเออเอื้อเออ แม้อยอดรัก ใส่หางเสียงตอนท้ายด้วยคำว่า รักอื้อ

ท่อน 3

- - - ไร่	ไร่ พ้อยอด	- - - ยา	- - - จิต	อื้อ อื้อ อื้อ	- - อื้อ -	ของมิตร	- - - เอื้อ
- - - ร	ท - รร	ท - - ร	- - - ท	ร - - ชร	มรท - รร	- ช ล ล	- ช - ช

- ควรร้องว่า ไร่ไร่ไร่ ...พ้อยอดยาจิตอื้ออื้ออื้ออื้อ ของมิตรอื้ออื้ออื้อ เอื้อ อี

- - - เอื้อ	เอื้อ เอื้อ	อี เอื้อ	เอื้อ เอื้อ	เอื้อ - - -	- - - -	เมื่อไร	อื้อ อื้อ เลย์
- - - ช	- ลช ท	- - รท	ลทล - ท	ลช - -	- - - -	- ร ท ร	- - - ร

- ในวรรคนี้ ควรระวังจังหวะ หลังจากคำว่าเอื้อ ต้องลากเสียงเอื้อนไปจนครบ ห้องเพลง หรือจังหวะเพลง....แล้วเข้าเนื้อเพลงว่า เมื่อไร อื้ออื้อ เลย์

เอื้อ เอื้อ	เอื้อ เอื้อ เอื้อ	เอื้อ เอื้อ เอื้อ	เอื้อ เอื้อ	- - - -	- - - -	เอื้อ เอื้อ	เฮอะเอื้ออีเอื้อเอื้อ
- ลช ล	รท - ท	- ลช ล	- ท - ร	- - - -	- - - -	- ลช ล	- ท - ท

- วรรคนี้เป็นความไพเราะมากของเพลงนี้ โดยเฉพาะเทคนิคการเอื้อน ในวรรคนี้นี้ทั้งวรรค และลมหายใจที่ร้องให้ได้ลมเดียว ว่า เอื้อเออ/เอื้อเอื้อเอื้อเอื้อเอื้อเอื้อเอื้อเอื้อ.....(หายใจ) เก็บลม แล้วร้องต่อว่า เอื้อเออ/เฮอะเอื้ออีเอื้อเอื้อ

- - - -	- - - กลิ่น	- - - -	- - - หอม	ฮือ ฮือ	- - - ได้	- - - ดอม	- - - ดม
- - - -	- - - ร	- - - -	- ม - ช	ล ช - -	- - - ร	ท - - ท	- ท - -

- ควรร้องโดยเก็บลูกเอื้อนว่า กลิ่น..... ฮือฮือ ฮือ หอม.....ฮือฮือ

- - - ห่าง	- - - รัก	หัก—	อา รมย์- -	โอ้แสน	ระทม	ระทวย	- - - เอย
- - - ช	- - - ท	- ช - ล	- ล - -	- ชมล	ร - ล ล	- - ล ล	- - ทลช

- มีเทคนิคการลักจังหวะว่า ห่างรักหัก.....อารมย์ ใช้วิธีร้องแบบลักจังหวะ คือร้อง ลงคำก่อนจะลงจังหวะที่เรียกว่า ลูกตก หัก.....(ตกจังหวะ)อารมย์ หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ร้องในจังหวะยกนั่นเอง

ท่อน 1 (เที่ยวกลับ)

ฮือ-ฮือฮือ	ฮือ	- - - เกรง	- - - ใจ	ฮือ	ฮือ	- - บิดา	- - - เจ้า
ช ล - -	- - - -	- - - ล	- - - ล	- - - ท	ลช - ลด	- - ม ม	- - - ร

- คำเอื้อน ที่ใช้มากในการร้อง ฮือ..ฮือฮือฝึกทำซ้ำๆ จากช้า และเร็วขึ้น โดยลากเสียงฮือ ยาวๆก่อน แล้วกระทบ ฮือฮือในจังหวะเดียวกัน ก็จะได้คำว่า ฮือ-ฮือฮือ

ท่อน 2 (เที่ยวกลับ)

ฮือฮือฮือ	เออ	เฮอะเออฮือเอ้อ	เอ็งฮือเออ	เฮ้อเออเออ	ฮือ	ดู ถ้อย	- - - ที่
มรท - -	- - - ร	ม ร ช ม	ร ท - ล	- ชลท	- ร - -	- ช - ช	ม ช - ล

- การเอื้อนแบบต่อเนื่องของคำว่า เออ/เฮอะเออฮือเอ้อ/เอ็งฮือเออ/เฮ้อเออเออ/ฮือ และฝึกการใช้ลมอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดความไพเราะมากขึ้น

ท่อน 3 (เที่ยวกลับ)

- - - เจ้า	- - - ไม่เคย	- - - ข้า	ฮือฮือ- ใจ	- - - -	- - - -	เอ้อเออ	เอ็งเออ
- - - ร	ท - รทร	- - - ร	- ท - ท	- - - -	- - - -	- ล ช ล	ท ช - ช

- มีคำสำคัญที่ควรฝึกฝนเป็นพิเศษ คือ ข้า...ฮือฮือฮือฮือ..ฮือฮือใจ ควรทำอย่างซ้ำๆ ให้ ครบเสียงแล้วจึงสับเสียงให้เร็วขึ้น ก็จะได้เสียง ฮือฮือฮือฮือ ...ฮือฮือ

9. ตับนก (ตับแม่ศรีทรงเครื่อง)

ท่อน 1

--เสียง	--นก	--โพ	-ระดก	----	---เอ๋อ	--เอ้อ	-เอ็งเอย-
---ช	---ช	--ม	-มรด	----	---ด	--ร	-มรชม

- เพลงตับนกเป็นเพลงที่กล่าวถึงเสียงสัตว์ ดังนั้นน้ำเสียงที่ใช้ร้องในบางตอน อาจมีการเลียนเสียงให้ได้อารมณ์ความรู้สึกตามอารมณ์เพลงหรือสัตว์ชนิดนั้นๆด้วย เพลงแรกเป็นเสียงนกพระดก ช่วงเอื้อนท้ายห้องนี้ เอื้อนว่า เออ/เอ้อ/ เอิงเอย เป็นการยืนจังหวะแบบเอื้อนลูกเท่า

(สร้อย)

----	--พระพุท	-ธเจ้า-	ข้า--	-จับ-กิ้ง	-เพ-กา	---นั่นเป็น	--ไร
----	--ร-ร	-ดต-	ล--	-ร-รร	-ร-ร	---ด	-ร-ร

- ท่อนนี้ เป็นการร้องสร้อย ซึ่งมีอยู่ทุกท่อน ในท่อนแรกร้องว่า พระพุทเจ้าข้า จับกิ้งเพกานั้นเป็นไร ตัวเขียวเขียวอ้าวเขียวไป เข้าโพรงไม้ทางนี้เอย

แต่ในวรรคนี้ ร้องว่า พระพุท/ธเจ้า/ ข้า (ตรงนี้ให้ลักจังหวะ) แล้วร้องต่อว่า จับกิ้ง/เพกา/ นั่นเป็นไร ตามทำนองของเพลงแบบราบเรียบธรรมดา

--ตัว	-เขียวเขียว-	-อ้าว-เขียว	--ไป	-เข้า-โพรง	--ไม้	-ทาง-นี้	--เอย
--ร	-ช-ช	-ด-ร-	---ร	-ด-ร	ม--ร	-ด-ล	--ด

- ร้องต่อเนื่องจากวรรคแรกของสร้อยแบบ ปกติ ไม่มีเทคนิคพิเศษ แต่อย่างไร เพียงให้เปล่งเสียงให้ชัดเจน เมื่อจบคำ ที่ร้องว่า ทางนี้เอย ต่อจากนั้นดนตรี เข้ามาสรวมร้อง เป็นการจบท่อนร้องสร้อยนี้

ท่อน 2

----	--เจรจา	--อยู่จู้	---จู้	----	---เอ๋อ	--เออ	เอิง-เอย
- - - -	--มม	---รช	--ช	----	---ด	--ร	มรชม

- เอ๋อ/ เออ/ เอิงเอย หากจะร้องให้มีลีลา มากขึ้นจะร้องว่า เอ๋อ/ เออ/ เอื้อเออเอิงเอย

ท่อน 3

---นก	- กา-เหว่า	--เสียง	--หวาน-	----	---เอื้อ	---เออ	-เอ็งเอย-
---ช	-ช-ช	---ม	--ช-	----	---ด	---ร	มรชม

- คำว่า เสียง...หวาน ควรร้อง เสียง ฮือฮือ หวานฮือฮือ คำว่าหวาน เป็นคำ เป็น ควร แต่งเสียงให้นุ่มนวลและรู้สึกหวาน โดยการกล่อมเสียงและลากยาวตามจังหวะเพลง

---เสียง	-กั-วาล	---ยั้ง	-นัก-	เออ	- - -	ฮือเออ	เอ็งเออ
---ร	-ช-ร	---ด	---ม				

- มีจุดที่สำคัญที่ควรฝึกฝนคือ คำว่า ยั้งนัก ซึ่งเป็นคำตาย ควรร้องให้เสียงสั้น แล้วจึง ร้อง เออ

(ว่าดอก)

----	----	--ดอก	--เอ๋ย	----	เจ้าดอก	--มะ	---ชาง
----	----	---ด-ร	--ช	---ด-ด	--ด	---ร	---ร

- ตอนท้ายของเพลงจะมีการร้องว่าดอก ไปพร้อมกับเสียงดนตรีบรรเลงคลอจังหวะ ดังนั้น นักร้องอาจจะเน้นเสียงและให้เสียงดังชัดเจนขึ้นได้

10. เพลงลาวคำหอม

ท่อน 1

----	--หอม	ฮือ--	-ดอก-ไม้	ฮือ-ฮือ	---ฮือ	--คำ	--หอม
	---ช	ด	-ม-ล	ช-ล ชม	---ชล	---ร	--- ร

- หอม ฮือ ดอกไม้ ฮือฮือ (ฮือ) ฮือ คำ ฮือฮือ หอม ฮือฮือ ฮือ มีสำเนียงลาวและใช้ เสียงอ่อนช้อย ราบเรียบไม่กระตุก ลีลาหวาน เน้นความไพเราะ

- - -	--- เต็ด	-ฮือ-	---ได้	--เอย	--เอา	---ไว้	-เห้ย
- - -	- - - ด	-รม	---ม	---รตรม	--ร	ม-ร	-ด

- ร้องให้มีความละเอียดมากยิ่งขึ้นว่า เต็ด ฮือฮือฮือ ..ฮือฮือ ได้ เอื้อ เฮอะเอย เอา ฮู ไว้ เย่า ฮู ฮู

ท่อน 2

- - - -	- - - -	- -เจ้า	อื้อฮือ—ดวง	- - - -	- - - พวง	ฮือฮือ	--โก-มูท
- - - -	- - - -	ชดรมม	ม--ดรม	- - - -	- - - ร	มร	--ดริ

- วรรคแรก คือ เจ้า อื้อฮือดวง ควรร้องอย่างละเอียดขึ้นว่า เจ้า อื้อ ฮือฮือ...ฮือฮือ ดวง

เพลงลาวคำหอมเนื้อร้องของเก่า

ท่อน 1

- - - -	- -ยาม	ฮือ- -เมื่อ-	-ลม	ฮือ-ฮือ	- - -ฮือพัด	- อื้อฮือฮือฮือ	- - -หวล
	- - -ช	ด- - -	-ม-ล	ช-ล ชม	- - -ชล	- - -ร	- - - ร

- ยาม ฮือ เมื่อ...ลม คำว่าเมื่อ จะต้องร้องโดยใช้เทคนิคการครั่นเสียง เป็น เมื่อ เอื่อ เมื่อ และคำว่า หวล สามารถ บั่นคำให้มีความไพเราะมากขึ้น เป็น.... ฮ้วน ...ฮือฮือฮือ

- - - ฮือฮือ	ฮือ- - -	- - ฮือฮือ	- -เอ็ง-เอย	- - - -	- - -ลม	ฮือฮือฮือฮือก็	- -ฮวล
- - - ชร	มรด- -	- - -ด-ร	- -ดรดด	- - - -	- - - มช	ดลชม	- - - ช

- วรรคนี้มีคำร้องที่ต้องแต่งลีลาคือคำว่า ก็ ควรร้องเป็น ก้อ .ออ อ้อ อ้อ.....ฮวล

- - - -	- - -แต่	- - ฮือฮือ	--ฮือ ยิน	- - -เอ้ย	- - -นาม	- - -ดวง	- - -เอย
- - - -	- - -ด	- - - ด	-รม-มม	- - -ช	- - -ร	- - -มร	- ดล-ด

- ฮือฮือฮือ ..ฮือฮือ ...ยิน เอ้ย เฮอะ เอย ...นาม ฮือ ดวง เอื่อ....เอย

ท่อน 2

- - - -	- - -เออ	- - - เอื่อ	-เอ็ง-เออ	เอ็งฮือเออ	-เอ้ย-ไอ้	- - - -	-- เจ้าดวง
- - - -	- - -ด	- - -ดด	-ด-ด	มชร	มรดล	ชมชล	- -ด-ร

- คำว่า ไอ้ ควรบั่นคำ ให้ได้นุ่มนวล กล่อมกลม โดยใช้ทักษะ การครั่นเสียง เป็นร้องว่า ไอ้ โอ ไอ้ โอ ไอ้ .เจ้าดวง

- - -ฮือ	- -ฮือ	- - -กลิ่น	- - -หอม	- - - ฮือฮือ	- -ฮือฮือ	-ฟุ้ง-ผุด	ฮือ-พัน
- - -ดริ	- -ดล	- - -ล	- - -ชลด	- - -ชล	- -ช-ลล	-ชมช	ด-ม

- กลิ่น..หอม ควรร้องว่า กลิ่น ฮือฮือ..ฮือ...หอม ฮือฮือ ...ฮือฮือฟุ้งผุด ฮือ โพ๊ะะ อัน ฮือฮือฮือ

11. เพลงลาวดำเนินทราย

ท่อน 1

----	----	-เอ็ง-เออ	เอ็ง-เอ้อ	----	-เอ้อ-เออ	-เอ้อ-เฮ้อ	--เออ
----	----	-ด-ล	ช-ม	----	-ร-ม	-ช-ล	ชมชล

- ช่วงใกล้สุดท้ายของวรรคนี้ควรร้องว่า เอ้อเออ/เอ้อเฮ้อ เฮอะ เฮ้อ..เอ้อเออ

----	เอ้อ-เออ	เอ้อ-เฮ้อ	-เอ็งเอย	----	----	--เห็นเว	อ้อ ลา
----	ช-ล	ด-ร	ดมรร	----	----	--ช-ม	รม-ช

- ร้องแนวเรียบๆตามจังหวะและทำนองที่กำหนด เอ้อเออ/เอ้อเฮ้อ/เอ้อเอ็งเอย แล้วลากเสียงยาว เมื่อครบจังหวะ จึงร้องเข้าเนื้อเพลงว่า เห็นเว อ้อฮือ ลา

----	-เอ้อ-เออ	-ฮือ-เออ	-เอ็ง-เออ	-เอ้อ-เออ	-เฮอ-เอย	อยู่แล้ว	--หนอ
----	-ช-ล	-ด-ล	ช-ช	-ร-ม	-ช-ล	-ช-ม	-รม-ช

- อยู่แล้ว อ้อฮือหนอ ฮือฮือ เพื่อให้มีหางเสียง

ท่อน 2

----	----	-ฮือ เออ	-เอ็ง-เออ	----	----	เอ็งฮือเอ้อ	-เฮ้อเอย
----	----	ชลดล	ชมช	----	----	ชลชดล	-ชม-ชล

- วรรคหน้าควรเพิ่มลีลาว่า ฮือเออ/เออเอ็งเออ/ วรรคหลัง ร้องว่า เฮอะเอ็งฮือเอ้อเฮ้อเอ้อ..เอย

----	--ฮือ	เออ-เฮ้อ	เอ็ง-เอย	ฮือ-ไ้อ์	ว่ากรรม	--เอ้ย	กรรม--
----	----ล	ล-ท	ลทล-ล	---ช	มช	--ล	ดช--

- เอ้อเฮ้อเอ็งเอยฮือ.... มี หางเสียงที่คำว่า ฮือ ออกเสียงให้ชัดเจน แล้วร้องเข้าเนื้อเพลงว่า โอ้วกรรมเอ้ย กรรม ต้องทำเสียงครวญในอารมณ์เศร้า เอ้ยกรรม

ท่อน 2 (เที่ยวกลับ)

----	----	-ฮือ เออ	-เอ็ง-เออ	----	----	เอ็งฮือเอ้อ	-เฮ้อเอย
----	----	ชลดล	ชมช	----	----	ชลชดล	-ชม-ชล

- ประโยคสุดท้ายคือ เอ็งฮือเอ้อ เฮ้อ เอยคำว่า เอ็ง ให้ออกเสียง สะบัดเป็น เฮอะเอ็งฮือเฮ้อเอ้อเอย.

---อ้อ	---อ้อ	เออ-เฮ้อ	เอ็ง-เอยฮิ	---โอ้	ว่าแสน	---เสียดาย	นัก- -
----	----ล	ล-ท	ลทล-ล	---ซ	มซ	---ล	ดซ- -

- คำสุดท้าย คือคำว่า นัก เป็นคำตาย ไม่ควรร้องให้ยาว ควรร้องให้สั้น และลักจังหวะ โดยร้องว่า โอ้ว่าแสนเสียดายนัก...อ้อ

12. เพลงลาวดวงเดือน

ท่อน 1

----	----	---โอ้	ละหนอ	----	----	ดวงเดือน	---เอย
----	----	---ซ	มซล ล	ด---	----	-ล-ล	ซลซ-ซ

- เพลงลาวดวงเดือนนี้ต้องร้องให้มีสำเนียงลาวลีลาอ่อนหวาน โอ้ ละหนอ ฮี้ออ ดวงเดือน ฮี้อ...อ้อ ...เอย

ท่อน 2

ฮี้ออ --	----	--ฮีเออ	เออเฮ้อเออ	----	----	--ฮีเออ	เอ็งเออ
ลซ --	----	--ดล	ซลซ - ด	----	----	--ดล	ชม - ซ

- การร้องในท่อนนี้เป็นการร้องที่ได้แสดงความสามารถในการเอื้อน ต้องเอื้อนให้นั่นเสียงที่ชัดเจน ไม่คลุมเครือ ในวรรคหน้า คือ ฮีเออ..เอ้อเฮอะเออ(สับตัวอย่างเร็ว ในคำว่า เออเฮอะเออ) เออ ..เฮอะเออ.... หายใจ แล้วร้องวรรคที่ 2 ฮีเออ...เออเฮอะเอ็งเออ(สับตัวอย่างเร็ว ในคำว่าเออ-เฮอะเอ็งเออ)

----	----	--ฮีเออ	เออเฮ้อเออ	----	----	--ฮีเออ	เออเฮ้อเอย
----	----	--ดล	ซลซ - ด	----	----	--ดล	ซลซ - ล

- เหมือนกับ 2 วรรคที่ผ่านมาแล้วข้างต้น แต่ต่างกันที่ วรรคสุดท้าย ร้องว่า ฮีเออ...เออ เฮอะเอ็ง..เอ้ย ให้ร้องสลับเสียงในคำว่า เออเฮอะเอ็ง..แล้วจึงร้องคำว่า เอ้ย

ท่อน 3

หอมกลิ่น	เกสร	----	----	เกสร	ดอกไม้	----	----
- ล ต ม	- ช ล ต	(- ต - ม	ช ล ช ต)	- ช ม ล	ด ล ช ช	(ม ล ช ต	ม ล ช ม)

- ท่อนที่ 3 นี้จะมีดนตรีมาบรรเลงรับจากคำร้อง คือร้องว่า หอมกลิ่น เกสร ฮี้อ้อ(ฮี้อ้อ ..นี่เป็นการร้องทางเสียง) พร้อมกับดนตรีสอทำนองมารับว่า ด-ม ชลชด ร้องต่อในวรรคต่อไปว่า เกสร ดอกไม้ ฮี้อ้อ(คือทางเสียง) พร้อมดนตรีมารับว่า มลชด มลชม

----	- เนื้อหอม	----	ทราเมซ	เอ๋ย --	-- เล่า	ฮือฮือ	ละเนื้อ
----	-รม-ช	----	มรด	ด-	--- ช	- ม - ช	- ล - ต

- คำเอื้อนในระหว่างวรรค คำว่าเอ๋ย ควร สะบัดเสียงว่า เอ๋ย เอ้อะ เอ๋ย

ท่อน 2 (เที่ยวกลับ)

ฮือ --	เฝ้าแต่เบ้ง	----	-ดูฟ้า	- ละน้อะ-	----	---เห็นมิด	มน
ชม --	มรชด	----	- ร - ม	- ร ช-	----	--- ร	ด - ร ร

- ในวรรคนี้มีสำเนียงลาวอยู่ที่คำว่า เฝ้า แต่เบ้ง ควรร้องเล่นสำเนียงลาว เฝ้า แต่ เบ้ง... ดูฟ้า และคำสำเนียงลาวอีกคำหนึ่งคือ ละน้อะ คำนี้ ต้องร้องให้มีสำเนียงลาวเช่นกันคือ ละ..น้อะ แล้วลักจังหวะ เมื่อครบจังหวะ จึงร้อง เห็นมิด (ร้องว่า มีฮือฮือ ...มน

ท่อน 3 (เที่ยวกลับ)

-เสียงไก่	-ขันขาน	----	----	เสียงหวาน	เจื้อยแจ้ว	----	----
- ล ต ม	- ช ล ต	(- ต - ม	ช ล ช ต)	- ช ม ล	ด ล ช ช	(ม ล ช ต	ม ล ช ม)

- ในท่อนที่3เที่ยวกลับนี้ ก็ เหมือนกับท่อนที่ 3 ของท่อนแรก คือมีเสียงดนตรีมาสอรับ ดังนั้นผู้ร้องต้องแม่นยำจังหวะและทำนอง พร้อมทั้งรู้จักทำนองเพลงและฟังดนตรี รับได้อย่างถูกต้องด้วย

----	----	ถึงจะหวาน	เสนาะ	----	หวานเพราะ	ฮือกระไร	-เลย
----	----	- ล - ล	ช ม - ช	----	- ต - ล	-- ชม	- ร - ร

- ไม่ทั้งทางเสียงในการร้องเพื่อให้สามารถเชื่อมต่อกับทำนอง ได้อย่างกลมกลืนในคำว่า เสนาะ ฮือฮือฮือ

13. เพลงโสมส่องแสง

สามชั้น ท่อน 1

----	--- เออ	-- ฮีเออ	เออ ไอ้	-- ฮีเออ	เอ้อเออ	--- ว่า	อือฮือแสง
----	--- ล	-- ดล	ชลช - ช	ม - ช ม	รด รม	--- ช	มชล - ล

- เป็นวรรคที่เริ่มต้นของเพลง ควรร้องให้สว่างและขึ้นเสียงให้ชัดเจน กระหึ่ม และให้สามารถ สะกดผู้ฟังได้ และให้ความสนใจกร้องด้วยวรรคขั้นต้นนี้ให้ได้ ให้ประทับใจและ สามารถติดตามฟังในตอนต่อไป เพราะฉะนั้น ต้องร้องให้เต็มเสียงมีความไพเราะอ่อนหวาน เหมาะสมกลมกลืน และไม่มีความเพี้ยนแปร่ง โดยต้องมีสมาธิ ที่ดี หายใจให้เต็มปอด แล้วร้องว่า เออ ฮีเออ เออเฮอะเออ...ไอ้ ..ฮึงเอ้อ เอ้อ เออ....อื ว่า ฮือฮือ แสง ฮือฮือ

ฮือ --	----	-- ฮีเออ	เอ้อเออเอ้อ	ฮือเอ้อ เอ้อเออ	เอ้อเออ	--- ผ่อง	--- ทัว
ลช --	----	-- ด ล	ชลช - ล	ชม - ชม	รด รม	--- ม	- ช - ช

- ฝึกการร้อง แบบกระทบเสียง ผ่อง ฮือฮือฮือ ทัว

ฮือเอ้อเอ้อ	เออ เอ้อ	เออ เอ้อ	เอ้อ เออ	----	-- นภา	ฮือฮือฮือ	--- กาศ
มชล - ดล	ชลช - ม	รด รม	- ช ม ล	----	-- ด ด	--- ล	- ด - ด

- ฮีเออเอ้อ/เออเอ้อ /เออเอ้อ /เอ้อเออ มีเทคนิค การ ลงเสียงต่ำ โดยบังคับให้เสียง ลงไปที่ทรวงอก ให้ทำเสียงให้ลึกๆในคำว่า เอ้อ เป็นเสียงที่เรียกว่า Chest voices หมายถึงเสียงจากทรวงอก เมื่อฝึกบ่อยๆจะทำให้ได้เสียงต่ำที่มีคุณภาพ

- ฮือ --	--- เออ	เอ้อเออฮีเออ	เอ้อเอ้อเอ้อ	ฮีเออ	เอ้อเอ้อเออ	--- แจ่ม	--- ไส
- ร --	--- ร	ม ร ช ร	ม ร ด ร	ดล - ด ล	ชลช - ด	--- ร	- ม - ช

- คำเอื้อน ในวรรคหน้า เป็นการเอื้อนที่ได้มีรูปแบบที่ฝึกมาก่อนแล้ว ส่วนวรรคหลัง มีเทคนิคการใช้เสียงลงต่ำ ดังที่อธิบายไว้ข้างต้น และในวรรคนี้ จะร้องว่า ฮีเออ/ เอ้อเอ้อเออ คำว่า เอ้อ ลงให้ต่ำอย่างมีคุณภาพ แล้วจึงร้องต่อว่า แจ่มฮือ ไส ฮือฮือ

ฮือ ฮีเออ	เอ้อ เออ	เออเอ้อเฮอ	เอ้อเออ	-- ฮีเออ	เอ้อเออเออ	ละออ	--- ตา
ล - ดล	ชลช - ม	รด รม	- ช ม ล	-- ด ล	ชลช ด	ช - ร ร	-- รมรด

- คำว่า ละออ ตา ก็จะมีหางเสียงมาร้องรับว่า ละออ..ตา ฮือ ..ฮือ

ท่อน 2

อือ อือ	อือ - เอ่อ	-- ฮือเออ	อือเออแพรว	--- อือ	ฮือ --	--- รั	-- คมี
ล - ตร	ดล - ล	-- ดล	ชลช - ล	ดช - ล	ชมลช - ช	--- ด	ล - ล ล

- คำเอื่อน ฮือเออ/อือเออ แพรว ควบคำ และขึ้นเสียงให้เป็น ฮึงเอ่อ เอ่อเฮ้อเฮอะเอ๋ย
...แพรว อือฮือฮือ รัคมี ฮือฮือ

----	--- ส่อง	อือฮือฮือ	แสงเย็น	-- ฮือเออ	เอ่อเออ	--- ยวน	-- อารมณ
----	--- ม	ช - ลช	- ม ช ร	-- ด ล	ชลช - ด	- ช - ร	-- รรมรด

- ส่อง อือ ฮือ ฮือ แสงฮือเย็น ฮือ ฮือ ฮือ ฮือ เอ่อ เออ ฮือ ยวน อารมณ ฮือ

ท่อน 3

อือฮือ	จิงเฝ้า	----	ชะม้อย	ฮือ ฮือ	อือฮือ	มุง ศ	--- ศรี
ชล ชม	- ช - ช	ม ---	- ด - ล	- ช - ล	ชม --	- ร ด ด	--- ร

- จิงเฝ้า ... ต้องมีหางเสียงว่า อือฮือ ชะม้อย คำว่า ชะม้อย ต้องม้วนเสียงแล้วค่อยๆ
วางเสียงให้นุ่มนวล ว่า ชะ...ม้อย ฮือ แล้วจึงรองสับัดเสียงไปที่ ฮึงเอ่อฮือ ฮือฮือ (สับัด แบบเป็น
เสี้ยวคำ) แล้วจึงร้องมุงตะ อือ ศรี ฮือฮือ

สองชั้น ท่อน 1

----	----	--- โอ	โอ โอ	----	----	จันทรา	--- เอย
----	----	--- ช	มชล ล	ด ---	----	- ล - ล	ชลช - ช

- เนื่องจากช่วง 2 ชั้นนี้ คือทำนองเพลงลาวดวงเดือน ดังนั้นก็จะร้องทำนองเดียวกันกับที่
วิเคราะห์มาแล้ว อาจจะพิเศษ เฉพาะในกรณีการใช้คำร้อง จึงขอเน้นเฉพาะที่พิเศษและแตกต่างกันออกไป
โอ โอโอ ฮือ ฮือ จันทรา อือฮือ เอย

----	----		เสียแรง	อือฮือหวัง	ฮือ ---	เฝ้าตั้ง	ฮือ ตา	--- คอย
ร ---	----		- ด ร ด	--- ม	ช ---	- ร ด ร	ดล - ด	--- ด

- คำว่า เฝ้าตั้ง อือ เพิ่มลีลาการร้องเป็น เฝ้าตั้ง อือฮือฮือ ตาคอยฮือ... อือ

ท่อน 2

----	----	-- ฮือเออ	เออเฮ้อเอย	----	----	-- ฮือเออ	เออเฮ้อเออ
----	----	-- ดล	ชลช - ด	----	----	-- ดล	ชลช - ล

- วรรค นี้ร้องรับส่งกับดนตรี เหมือนกับที่ร้องในเพลงลาวดวงเดือน

ชั้นเดียว ท่อน 2

----	ถึงแม้ไม่	---	สมใจหวัง	-- ฮีเออ	เอ๋เออ	-- ฮีเออ	เอ๋เอ๋
----	ม ร ด ล	-- ม	ช ม ร ม	ช - ด ล	- ช - ด	-- ล ด	- ล - ช

- ร้องควบจังหวะโดยให้กระชับและให้คำชัดเจน โดยเฉพาะเพลงชั้นเดียว ทำนองจังหวะ กระชั้น ต้องร้องให้กระชับ

-- ฮีเออ	เอ๋เอ๋	-- ฮีเออ	เอ็งเอย	ฮี --	ขอพอตัง	----	ตา ชม
-- ด ล	- ช - ด	-- ดล	- ช - ล	ชม --	- มชมม	รด --	- ร - ร

- นักร้องต้องควบคุมจังหวะให้ได้ตามความเร็วของชั้นเดียวแต่ยังคงความไพเราะของเพลง โดยไม่รุกรานจังหวะ และยังรักษาความชัดเจนในการออกเสียงคำร้อง

14. เพลงบุหลัน

สามชั้นท่อน 1

----	--- เออ	- ฮี เออ	เอ๋เอ๋เอ๋เอ๋เอ๋	ฮีเอ๋	เอ๋เอย	--- ครั้น	--- คำ
	--- ร	ฟ- ร	ด ร ด ล	ด - ล	ช - ล	--- ร	--- ด

- การขึ้นต้นของเพลงบุหลันเถา ต้องใช้ลมมาก การเอื้อนมีทักษะที่สูงขึ้นกว่าเพลง เกร็ด หรือประเภทเพลง สองชั้น ดังนั้นผู้ร้องต้องได้รับการฝึกฝนเป็นอย่างดีและมีความมั่นใจ ก่อนขึ้นร้อง เพลงก็ต้องควบคุมสมาธิ และขึ้นร้องด้วยน้ำเสียงที่ไม่สั่นเครือ ร้องเต็มเสียง และปราศจากความ ประหม่า ขึ้นร้องว่า เออ/ ฮีเออ/ เอ๋เอ๋เอ๋เอ๋เอ๋ /ฮีเอ๋ เอ๋เอย ครั้น อือ คำ อือฮือ

- - อือฮือ	-- ฮีเออ	อ้อเอ๋เอ๋เอ๋เอ๋	เอ๋ - เออ	----	--- เอ๋	-- ฮีเออ	เอ็งเอย
- ร ร	-- ฟ ด	ร ด ท ด	ร - ฟ	----	--- ฟ	- ช - ฟ	- ม ร ร

- วรคนี้เอื้อนต่อจาวรรคแรก ฮีเออ/เอ๋เอ๋เอ๋เอ๋เอ๋ -เอ๋ ฮีเออ เอ็งเอย ความสำคัญ ในวรรคนี้ คือการใช้ลม และ วิธีการหายใจ ต้อง ถอนหายใจให้ถูกที่ ได้แก่ ลมหายใจช่วงแรก ร้อง ตั้งแต่ต้นห้องมาจนถึงหมดห้องที่ 5 แล้วถอนหายใจ จังหวะต่อไปจากห้องที่6 จนถึงห้องที่ 8 ด้วยลม เดียว

----	- เอ๋- เอ๋	----	- เออ- เออ	- ฮี- เออ	- เอ็ง- เอ๋	เอ๋เออ	--- เออ
----	- ช- ล	----	- ด- ร	- ฟ- ร	- ด- ฟ	- ช ล	--- ล

- วรคนี้ไม่มีคำร้อง แต่ต้องการให้เคยชินกับเสียงเอื้อนที่ต้องควบคุมและต้องไม่มีเพี้ยน ในช่วงที่ใกล้ๆจะจบจบท่อนเพลง โดยบางครั้งอาจจะมีเสียงดนตรีสอดเข้ามารับ ผู้ร้องต้องใช้ไหวพริบและประสาทหูที่มีความสามารถเมื่อดนตรีสอดเข้ามารับ ต้องร้องตรงเสียง เอื้อเอื้อ/ เฮอเฮอ/ ฮีเออ/ เอ็งเอ๋อ/ เอ๋อเฮอ ..เออ

ท่อน 2

- ฮี- เออ	- เอื้อ เอื้อ	- เอื้อ- เอื้อ	- เอื้อ- เอย	- - - ฮี	- - พราย	ฮือฮือฮือ	- พรณ
- ด- ล	- ช- ด	- ท- ด	- ร- ล	- - - ล	- - - ล	ด ล ช	- ล ช ช

- คำว่า พราย พรณ ต้องร้อง พราย ฮี ฮือ ฮือ พรณ

- - ฮีเออ	- เอื้อเอื้อ	- เอื้อ- เอย	เอื้อ- เอย	- - - -เอย	- ฮี	- - - จับ	- ฮือฮือแสง
- - ด- ช	- - ล ช	- - ด- ช	- ล ช	- - - ล	- ด	- - ฟ	- ล ช ล

- การเอื้อนในช่วงแรกของวรค ฮีเออ / เอื้อ เอื้อ /เอื้อ เอย / เอื้อ เอย ...ฮี ช่วงนี้ต้องร้องเน้นเสียงสูง

ท่อน 1 (เที่ยวกลับ)

- - ฮือฮือ	- - ฮีเออ	เอื้อเอื้อเอื้อเอื้อ	เอื้อ- เอย		- - - เอื้อ	- - ฮีเออ	เอ็งเอย
- ร ร	- - ฟ ด	ร ด ท ด	ร- ฟ	- - - -	- - - ฟ	- ช- ฟ	- ม ร ร

- ฮีเออ/เอื้อเอื้อเอื้อ เอย/ เอื้อเอื้อ....วรคหลัง เพิ่มลีลาได้ว่า เอื้อเอื้อ ฮึงเออเอ็งเอ็งเอย

- - - -	- - -เออ	- ฮี- เอื้อ	- เอยเอื้อ	- เอ็ง-เอื้อ	ฮีเออเฮอเอย	- - กระจ่าง	- - จับ
- - - -	- - - ล	- ด- ล	- ช- ล	- - - ช- ฟ	ฟ ร ด ฟ	- ช ล ช	- - - ช

- การเอื้อน ยังใช้ทักษะทั่วไปจนถึง ท้ายวรค ใช้หางเสียง กระจ่างฮือ จับฮือ

- - - เอ็ง	- ฮี- เอย	- - - เอ็ง	- - เอื้อ	- ฮี- เอื้อ	- เอื้อเอื้อเอย	- - พุ่มฮือ	- - ไม่
- - - ล	- ด- ล	- - - ช	- - - ฟ	- ฟ- ร	- ด ร ฟ	- ช ล	- ล ด

- คำร้อง หรือเนื้อร้องคำว่า พุ่มไม้ ร้องว่า พุ่มฮือ ฮือ ไม่ฮือ ในทักษะ ที่ออกเสียงเอื้อนว่าพุ่ม จะใช้ทักษะ การอมเสียง ฮือฮือ ปิดปากให้เสียงเอื้อนอยู่ในริมฝีปากด้านในเพื่อให้เสียงนิ่งและกลมกลืน เรียกทักษะนี้ว่าการอมเสียง ซึ่งมีใช้ในหลายกรณีของการขับร้องเพลงไทย

ท่อน 2 (เพียวกลับ)

- - - -	- - -เอื้อ	- เอื้อเออ	- เอ็ง- เออ	ฮือเออเอื้อ	- - เออย	- - -พวง	- - -พยอม
- - - -	- - - ล	- ช พ	- ช- ล	ช ล ช พ ล	- - ล	- - - พ	- - ร พ พ

- มีเทคนิคการร้องแบบสลับเสียงในท่อนที่ 5 ฮึงเออเอื้อเออเอื้อเออย หากสามารถใช้ลมเสียงในการเอื้อนทั้งวรรคได้ จะทำให้ไพเราะมาก แล้วเมื่อถอนหายใจ จึงเข้าคำร้อง พวงพยอม

- - ฮือเออ	- เอื้อเอื้อ	- เอื้อ-เออ	เอื้อ- เออย	- - - - - เออย	- ฮือ	- - -ประ	-เอื้อฮือ ยงค์
- - ด- ช	- - ลช	- - ด- ช	- ล ช	- - ล	- ด	- - พ	- ลชล

- ฮือเออ/ เอื้อเอื้อ /เอื้อเออ/ เอื้อเออย เมื่อร้องคำว่าเอย แล้วทิ้งหางเสียงฮือ จึงร้องคำว่า ประเอื้อฮือ ...เอื้อฮือฮือ ...ยงค์

สองชั้นท่อน 1

- - - ฮือ	- - - -	- - -เออ	- เอื้อเอ็งเออ	- - -เอื้อ	- - -เฮอ	- - เอื้อ	- - -เออ
- - - ร	- - -	- - - ร	- ม ร ร	- - - ม	- - - ช	- - - ด	- - - ร

- ตอนขึ้นต้นเป็นการร้องลูกเต่า แล้วเข้า เนื้อของเอื้อนว่า เอื้อ เอื้อเฮอะเออ เอื้อ เออ

- - - - -เออ	- - -เอื้อ	- - ฮือ- เออ	- - เอื้อเอ็ง	- - เออย	ฮือ	- แล้ว-แล	หาฮือฮือ
- - - ด	- - ร	- - พ- ร	- - ด- ร	- - ด	ล	- ล- ช	ช

- วรรคนี้ สามารถร้องแบบตรงตามที่กำหนด และมีหางเสียงย้อยจังหวะตอนท้ายท่อน สดท้ายว่า แล้ว แลหา ..ฮือฮือ ฮือ

ท่อน 2

- เอื้อ-เอื้อ	- ฮือ- เออ	เฮอะเออฮือเออ	- เอื้อเอ็งเออย	- - - เอื้อ	- - - -	- - - รำ	- - -ไปฮือฮือ
- พ- ล	- ด- ช	ล ช ด ช	- ช พ ร	- - - ร	- - - -	- - - ช	- - - ช ล ช พ

- เฮอะเออ...ต้องกระทบให้เนียนสนทอย่างเร็ว แล้วต่อด้วย ฮึงเออ ..เอื้อเอ็งเอื้อ รำไป ฮือฮือ

ท่อน 1 (เที่ยวกลับ)

- - - อือ	- - - -	- - -เออ	- เอ้อเอิงเออ	- - -เอื้อ	- - -เฮอ	- - -เอื้อ	- - -เออ
- - - ร	- - -	- - - ร	- ม ร ร	- - - ม	- - - ช	- - - ด	- - - ร

- เออเอ้อเอิงเออ ..เอื้อเฮอ เฮอะเออ เอื้อเออ ช่วงนี้จะมีเสียงเอื้อนเป็นหลักจึงยังไม่ใช้เออ

- - -เอื้อ	- เอื้อ-เอื้อ	- ฮี- เฮอ	- เอิง-เอย	- - - -	- - -สั้น	- อือ- ฮือ	- - -เสียง
- - - ด	- ด- ม	- ร ด ม	- ช- ร	- - - -	- ร ด- ร	- - ด—ร ม	- - - ด

- สั้น อือ ฮือ ..เสียง ฮือฮือฮือต้องมีการเอื้อนทางเสียงเชื่อม และรับต่อคำว่าเสียง

- - -เออ	- - -เอื้อ	- - ฮี-เออ	- - เอ้อเอิง	- - -เอย	ฮือ	- - -ปี	ไหน ฮือฮือฮือ
- - - ด	- - - ร	- - ฟ- ร	- - ด- ร	- - - ด	ล	- - - ล- ช	ช- ล ช ฟ

- เออ เอื้อ/ ฮือ เออ ..เอื้อเอิง เอย....ฮือ การเอื้อนที่ใช้เสียงฮือคือทำเสียงให้ขึ้นจมูก ที่เรียกว่าเสียงนาสิก จะเป็นการใช้สรีลาในการเชื่อมการเอื้อน

ท่อน 2 (เที่ยวกลับ)

- อือ- ฮือ	- - - อือ	- - -เอื้อ	- - -เอิง-เอย	- - - -	- - -ฮือ	- - - พง	- - -ไพ
- ด- ร	- - - ฟ	- - - ช	- - - ฟ- ล	- - - -	- - - ด	- - - ช	- - - ช

- คำร้อง พงไพ ครรร้อง พงฮือ ไพ ส่วนคำเอื้อนเป็นทักษะ ที่ออกเสียงเอื้อนตามปกติที่ได้ฝึกฝนมาในช่วงท่อน ต้นๆที่เรียกว่า 3 ชั้นแล้ว

ชั้นเดียวท่อน 1

- เอื้อ-เอิง	- ฮี- เอย	- - -เมื่อ	- - -นั้น	- อือฮือฮือ	- - - -	- - - ระ	- - -เด่น
- - - ด ม	- - - ช- ร	- - - ด	- - - ร	- ร ด ล	- - - -	- - - ด	- - - ช

- ช่วงชั้นเดียว เอื้อเอิงฮือเอย เมื่อ นั้น อือฮือฮือ..ฮือ ระเด่น ใช้ อือ เพื่อต่อเชื่อมไปยังคำว่า มนตรี ในวรรคถัดไป

ท่อน 1 (เที่ยวกลับ)

- เอื้อ-เอิง	- ฮี- เอย	- - -เป็น	- - -อำมาตย์	- อือฮือฮือ	- - - -	- - -ชวน	- - -พี
- - - ด ม	- - - ช- ร	- - - ด	- - - ร	- ร ด ล	- - - -	- - - ด	- - - ช

- ทำยวรรคที่มีคำร้องควรร้องให้มีลูกเล่นในเนื้อเพลงว่า ชวน ฮี้อ้อฮือฮือ พี่เลี้ยง....ราช ในวรรคถัดไป

ฮีเออเอิงเอ้ย	---เลี้ยง	---ราช	----	-เออ-เฮ้อ	-เอิง-เอ้ย	---ทั้ง	---ฮี้อ้อฮือ
----	---ล	---ล	----	-ด-ร	-ด-ล	---ช	---ฟ ล ช ฟ

- ฮีเออเอิงเอ้ย ควรร้องฮีเออ..เออเฮอะเอิง-เอ้ย สะบัดเสียง เข้าร้องเนื้อเพลง เลี้ยงราชเออเฮ้อ ..เอิงเอ้ย ทั้ง..ลี ฮือฮือ

15. เพลงแขกต๋อยหม้อ

สามชั้นท่อน 1

	ดำเนิน	ฮือ	ฮือฮือพลา	----	ทาง	มอง	
----	--ช ช	---ฟ	ล ช - ช	----	---ช	---ช	----

- การร้องในวรรคนี้ เป็นการร้องขึ้นต้นของ เพลงแขกต๋อยหม้อ ผู้ร้องควรทำความเข้าใจกับเพลงให้กระจ่าง โดยรู้ความหมายของเพลง ผู้ประพันธ์ จุดมุ่งหมายในการประพันธ์ อารมณ์เพลง และทุกแง่มุมของเพลงเพื่อการนำเสนอและสื่อสารได้ชัดเจน ถูกต้องและเป็นไปตามลักษณะของเพลง

- ในวรรคแรกนี้ มีทักกะ พิเศษ ที่เรียกว่า ทักกะการทำเสียงปรับ คือคำร้องว่า ดำเนินฮือ..ฮือฮือ ..พลา โดยเสียงปรับจะเปล่งเสียงเอื้อนแบบสะดุดเบาๆ ไม่หนักเท่าเสียงสะบัด แล้วจึงตามด้วยการร้องเนื้อเพลงว่า ทางมอง

เอ่อ	เฮ้อ	เฮอะเอ้อเออ	เอ่อ เอย	ฮือ	ฮือฮือฮือ ฮี	ทุกช่อง	ฉาก
---ร	---ม	ร ด ร ม	-ฟ -ช	---ล	ชฟลช -ด	-ด-ช	ฟชล -ช

- เอ่อเฮ้อ ..เฮอะเอ้อเออ ใช้เทคนิคการครั้นเสียง แล้วต่อด้วย เอ่อ เอย ร้องช่วงต่อไปใช้เทคนิคการอมเสียง ฮือ ฮือฮือฮือ ...ฮีฮือ ...ฮี คำว่า ฮี บังคับให้ใช้เสียงนาสิก แล้วเข้าเนื้อเพลงว่า ทุกช่องฉาก ฮือ

เอ่อ	เฮ้อเอ้อเออ	ฮี เออ	เอ่อเฮ้อ เออ	เอย ฮือ ฮือ	ฮือ	ระบาย	เขียน
---ฟ	-ช ฟ ล	--ด ล	ชลช -ล	ชฟ - มฟ	ชลช --	--ม ม	--มชร

- ในวรรณคดี ช่วงต้นท้องร้องปกติ แต่ ในท้องที่5 ใช้เทคนิคการ กลืนเสียง คือ บังคับเอื้อมให้ลงไปในลำคอ แล้วปิดปาก เสมือนเป็นการกลืน อือฮือ ..ฮือ ฮือ ตามด้วยเนื้อร้องว่า ระบายเขียนฮือฮือ

สามชั้น ท่อน 2

เออ	เอื้อะเออฮือเออ	ฮือเออ	เอื้อะ เออ	—	ฮือ	ดาษ	เดียร
--- ซ	ลซม -ลล	-- ด ล	ซลซ - ล	ซ ม --	----	--- ด	-- ร ร

- วรรณคดีสามารถร้องโดยใช้ทักษะ การโน้ต เสียง ในท้องที่ 5 ที่ว่างอาจใช้คำเอื้อน ว่า ฮือเออ เอ็ง เออ ...ลากไปจนครบจังหวะด้วยการโน้ตเสียงเออ แล้วจึง ฮือ ดาษเดียร

ฮือ เออ	ฮือ เออ	เอื้อะเอื้อะ	เอื้อะ เอื้อ	ฮือ ฮือ	ฮือ	มี ลาย	ทอง
ดร - ฟ	- ซฟล	-- ด ล	ซลซ - ล	ซฟ - มฟ	ล ร --	- ร - ร	-- -ร

- ฮือ เออ/ฮือเออ/เอื้อะเอื้อะเอื้อเอื้อแล้วปิดปากออกเสียงแบบกลืนเสียง ฮือฮือ ฮือฮือ มีลายทอง

สองชั้น ท่อน 1

มี	มู๊ ลี	บัง	ไว้	เอื้อ เอื้อ	ฮือเออเอื้อ	เอื้อ มีให้	แหมอง
--- ซ	-- ซฟซ	ฟ -- ซ	- ล - ซ	- ฟ - ล	ดลซ - ล	ซฟ -ซร	ดม - ซร

- เอื้อ เอื้อ / ฮือ เออ เอื้อ เอื้อ ถึงคำเอื้อนนี้ก่อนจะลง คำร้องให้สะบัดเสียงก่อน

สองชั้นท่อน 2

มี พู๋	ทอง	ห้อย	ประจำ	เอื้อ เอื้อ	ฮือเออเอื้อเอื้อ	ล้วนคำ	พราย
- ซ - ซ	- ฟ - ซ -	--- ซ	ฟ - ซ ซ	- ฟ - ล	ดลซ - ล	ซฟ - ซร	--- ร

- เทคนิคพิเศษในการกระทบคำและสะบัดคือ เอื้อ เอื้อ / ฮือ เออ เอื้อ เอื้อ แล้วสะบัด ... เออ ล้วนคำพราย

16. เพลงราตรีประดับดาว

สามชั้น เทียบแรก

ท่อน 1

- - - เออ	เฮ้อเอ็งเอย	เอ๋อ เอ๋อ	ฮือเอ็งเอย	- - - เออ	เอ๋อ เออ	เฮอเอฮ้วน	- - - นี้
- - - ล	ซลซ - ซ	- ฟ - ซฟ	ดลซ - ซ	- - - ด	- ท - ด	รดฟ - ร	- - - ฟ

- การร้องเพลงราตรีประดับดาว มีเทคนิคลีลาที่ไพเราะน่าฟังมาก แต่ความยากอยู่ที่การควบคุมเสียงและบังคับเสียงให้ไม่เพี้ยนเพราะ ส่วนใหญ่มีการร้องในเสียง ฟ เสียง ที และหากเป็นเสียงผู้หญิงร้องต้องหลบเสียงมาก หรือถ้าร้องในทางสูง เสียงก็จะสูงมากและกินลมมาก โดยเฉพาะ ในท่อน ที่มีอัตราจังหวะ 3 ชั้น

- ในท่อนแรกนี้ สามารถใช้เทคนิค ใช้กลวิธี ในทักกะชั้นสูงได้อย่างละเอียดและไพเราะมาก ขึ้นเพลงด้วยคำเอื้อนว่า

เออ/เฮอเอ็งเออ/ฮึงเอ๋อเอ๋อเอื้อเฮอ /ฮึงเอื้อ เออ ฮึงเอื้อ เออ.../เอื้อเออเฮอะเออ/เฮอะ เอย ฮี ...วันนี้ ประโยคหัวที่ขึ้นต้นเพลงสามารถร้องให้มีลีลาที่วิจิตรบรรจงได้มากกว่าการเขียนโน้ต และเขียนเอื้อน ดังนั้น คนตรี ขับร้องไทยแม้จะมีการเรียนรู้การร้องกับโน้ตได้แต่ก็ไม่สามารถจะเก็บรายละเอียดและได้คุณภาพเท่ากับ “ต่อเพลง” จากครู แต่แบบฝึกนี้ จำเป็นต้องมีไว้ เพื่อ มิให้หลงลืมและสูญสิ้นไป ตามวัตถุ ประสงค์ของวิจัยฉบับนี้เพื่อให้ง่ายต่อการอนุรักษ์ เพื่อให้คนรุ่นหลังได้มีการสืบสาน มีการพัฒนา โดยเขียนวิธีเอื้อน อย่างละเอียด ครบทุกๆเพลง ตลอดจนมีการเผยแพร่ โดยต่อยอดงานวิจัยนี้สู่การเรียนการสอน ดังนั้นการเอื้อนรับต้นเพลงนี้ ต้องทำการเอื้อนเสียงอย่างละเอียด

อือ - แสน	- - - สุด	อือ ฮือฮือ	- ยิน - ดี	เออ เอื้อ	เอื้อ พระ	จันทร์ วัน	- - - เพ็ญ
ร - - ซ	- - - ร	ฟ - ซฟ	- ร - ด	- ซ - ล	ซฟ - รด	- - - ด	- - - ด

- คำว่า แสน เพื่อให้ไพเราะมากขึ้นควรใช้ วิธีการ กระทบเสียงว่า แส- แสะแอน รวมเป็นคำว่า แสน แล้วร้องต่อว่า สุด อือฮือฮือ ยินดี อือฮือ อือ อือ(เป็นการร้องแบบเสี้ยว) เพื่อรุดเข้าคำร้องว่า พระจันทร์ อือ วันเพ็ญ ฮือ

เออ เอื้อ	เอ็ง ฮือ เอื้อ	เอื้อ เออ	- - - เอย	แม่นไม้	ข้าคม	ฮือเอฮือ	เอื้อ เอย
- ร - ฟ	- ร - ด	รดทด - ด	- - - ด	- รดท	- ร ฟ ด	ร ด ฟ ท	- ดทร

- เออเฮ้อ/เอ็งฮือเออ/เอ๋อเออ..เอย เมื่อจะส่งต่อคำร้อง จะใช้เสียงเอย แล้วเข้าเนื้อว่า
แม่นยำข้ามคม เฮอะเอ็งฮือเอ๋อ/เฮ้อเอย

เที่ยวกลับ

--- เออ	เฮ้อเอ็ง เออ	ฮือเอ๋อเฮอ	ฮือเออเอย	--- ชม	--- แต่	ฮือ -- ดวง	-- เดือน
--- ช	ลช - ช	- ฟ ช ท	ดทลช - ช	--- ด	--- ท	ร ด ฟ ร	--- ร

- ท่อนแรกเที่ยวกลับก็ร้องแบบมีลีลาเช่นเดียวกับเที่ยวแรก แต่มีเนื้อเพลงมากกว่า ต้อง
ร้องว่า ชมแต่ ฮือฮือฮือ ..ฮือ ดวงเดือน

เออ เฮ้อ	เอ็ง ฮือ	เอ๋อ เออ	--- เอย	ปรานี	ปราศรัย	ฮือเอ๋อ	เฮ้อ เอย
- ร - ฟ	- ร - ด	รดทด - ด	--- ด	- ด - ด	- ด - ร	-- ฟ ท	- ดทร

- ปรานี ปราศรัย ฮือฮือ ...ฮือเอ๋อ เฮ้อ เอย

สองชั้น เที่ยวแรก

- ขอ เชิญ	--- เจ้า	--- ฟัง	เพลง	-- ฮือเออ	เอ็งเอย	วังเวง	ใจ
- ช ด ช	--- ช	ฟ ช - ร	- ร --	-- ฟ ด	- ร ฟ ด	-- ช ช	- ช --

- ช่วง 2 ชั้นกระซิบจังหวะขึ้น มีคำเอื้อน ฮือเออ เอ็งเออ.... เฮอะเอย วังเวงใจ

ฮือฮือ	--- เออ	--- เฮ้อ	เอ็ง เออ	-- ฮือเออ	เอ๋อเฮ้อเออ	--- เออ	เฮ้อ เอย
----	--- ด	--- ร	ดรด - ด	-- ฟ ร	ดรด - ร	ดท - ด	รดท - ดร

- ช่วงต้นของวรรคเพลงร้องแบบลูกเต๋า พอห้องที่ 5 ใช้วิธี สะบัดเสียง ฮือเออ เอ๋อ
เฮอะเอ็งเอ๋อ เออ เฮ้อเอ๋อเอย

ชั้นเดียว เที่ยวแรก

--- เออ	เฮ้อเออเอย	ฮือเออเอ็งเอย	เออเฮ้อเอย	----	ซิชะช่างน่า	เจ็บใจ	จริงเอย
--- ร	ดรด - ด	ฟ ร ด ท	- ด ท ร	----	ล ล ช ช	ฟ - ฟ ช	- ช - ช

- เออ/เฮ้อเออเอย / ฮือเออ เออเฮอะเอ็งเอย/ เออเฮ้อเอ๋อ เอย แล้วร้องเนื้อว่า
ซิชะช่างน่าเจ็บใจจริงเอย โดยร้องเนื้อให้ได้อารมณ์ของการตัดพ้อต่อว่า

-

17. เพลงกล่อมมนารี

สามชั้น เทียวแรก

----	-พระ-แย้ม	--- อือฮือ	-- ยิ้ม	อือฮือ-อือ	เฮ้อ-เอ๋ย	--- พร้ม	อือ - เพรา
----	- ด - ช	ลช - ล	ชฟ - ฟ	ชฟม-รชร	มรด - รฟ	--- ช	ลชฟ - ช

- เพลงกล่อมมนารี เป็นเพลงทำนองหวาน ดังนั้นผู้ขับร้องต้องมีการผ่อนเสียง ปั่นคำ ปั่นเสียงให้นุ่มนวล กลมกล่อม ในวรรคแรก ขึ้นด้วยคำร้องเลย ว่า พระแย้ม อือฮือ ยิ้ม อือฮืออือ ฮืออือ พร้ม อือ ...เพรา

	--- เอ้อ	-- ฮือเออ	เฮอเอ้อ เออ	--- เออ	ฮือเอ็ง เออ	-- ฮือเออ	เอ็งเออ เอ้อ
----	--- ฟ	-- ด ช	ล ชฟ - ชล	--- ด	รด - ล	-- ด ล	ชลช - ล

- สามารถเอื่อนไปตามทำนองเอื่อน และตามจังหวะที่กำหนด ผึกทำเสียง เอ้อ ฮือ เออ / เฮอ เอ้อ เออ

	--- เออ	ฮือเออฮือเออ	เฮอเอ้อเอ้อ	-- ฮือเออ	เออเอ้อเออ	--- เอ้อ	--- เอ้อ
	--- ร	ม ร ช ร	ม ร ด ร ดล	-- ด ล	ชม ชล	--- ด	--- ร

- เออ/ฮือเออฮือเออเฮอเอ้อเอ้อ /ฮือเอ้อ /เออเอ้อเออ เอ้อ ..เอ้อ ร้องโดยมีช่วงที่สามารถครั้นเสียงได้ ฮือเออ เออเอ้อ....เออ

-- ฮือเออ	- เออเอ้อ	--- เออ	เฮอเอ้อเออ			- ฮือ สรวล	--- สม
-- ช ม	- ร ช ด	--- ร	มรด รม			--- ร	- ช -รม

- ใช้เทคนิคการสับตเสียงในช่วง เออ เฮอ เอ้อ ..เออ / เฮอ เอ้อ เออ ...ฮือ

เทียวกลับ

อือ --	--- เอ้อ	-- ฮือเออ	เฮอเอ้อเออ	--- เออ	ฮือเออ - เออ	-- ฮือเออ	เออเฮอ เอ้อ
ลช --	--- ฟ	-- ด ช	ลชฟ ชล	--- ด	รด - ล	-- ด ล	ชลช - ช

- ควรใช้วิธีเปล่งเสียงให้สอดคล้องกับการหายใจ เนื่องจาก เป็นช่วงที่มีเฉพาะการเอื่อน ในวรรคนี้ เอ้อฮือ เออ....เฮอ เอ้อ เออ

สองชั้น เที้ยวแรก

อื้อ	-- เอื้อ	- เอื้อ เอื้อ	- เอื้อ เอื้อ	----	--- ฮี	- ดั่ง - เล	--- ขา
ม ---	--- ล	ชม ชล	- ด - ร	----	--- ร	- ร - ร	- ม ร ด

- เอื้อ/ เอื้อเอื้อ/ เอื้อเอื้อ/ (ลากเสียงให้ยาวและมีหางเสียง) ฮื้อฮื้อฮื้อ ...ฮี ดังเล..ขา ฮื้อฮื้อ

เที้ยวกลับ

อื้อ --	--- เอื้อ	--- เอื้อ	--- เอื้อ	-- เอื้อ	เอื้อ-เอื้อ	- โส	--- ภา
ลช --	--- ฟ	--- ช	--- ฟ	-- ชล	-- ดช	ลช - ม	- ช - ม

- เอื้อ/เอื้อ/เอื้อ /เอื้อ/เอื้อ เอื้อ ลงคำว่า เอื้อ โส คำว่าโส ร้องให้กระทบเสียง โส โสเอโอ...ภา

18. เพลงแขกมอญบางขุนพรหม

สามชั้น ท่อน 1

----	--- เอื้อ	-- ฮื้อเอื้อ	เอื้อเอื้อเอื้อ	- เอื้อ	เอื้อเอื้อเอื้อเอื้อ	--- พลาย	--- งาม
----	--- ท	-- ร ท	-- ลทลท	ลช - ล	ทลช - ฟ	--- ล	--- ล

- เพลงแขกมอญบางขุนพรหมเป็นเพลงที่มีเทคนิควิธีการขับร้องหลายรูปแบบและแสดงถึงฝีมือของผู้ขับร้องมากเพราะต้องควบคุม บังคับเสียงที่มีทั้งเสียงสูง เสียงต่ำต้องใช้กำลังในการเปล่งเสียง ที่ซับซ้อน และยังต้องทำความเข้าใจดนตรี ที่แต่ละอัตราจังหวะ มีถึง 3ท่อนเพลง ในการขึ้นต้นของเพลง ขึ้นจากการเอื้อน เอื้อ /ฮื้อเอื้อ/เอื้อเอื้อเอื้อ/เอื้อ/เอื้อเอื้อเอื้อเอื้อ ...พลาญงาม คำว่าพลาญวาม ต้องร้องให้เสียงราบเรียบ นุ่มหู ไม่สะดุด สะบัด แต่อย่างไร การร้องแบบเรียบๆนี้ เรียกว่า กล่อมเสียง หมายความว่า ทำเสียงให้นวล หรือทำเสียงให้เนียน

--- เอื้อ	--- เอื้อ	เอื้อเอื้อเอื้อเอื้อ	เอื้อ เอื้อ	----	--- ฮี	--- ความ	-- อาลัย
--- ช	--- ล	ทลลล	- ท - ด	----	--- ด	--- ร	-- ร ร

- มีเทคนิคการ กล่อมเสียงอยู่อีกที่หนึ่งคือ ความอาลัย / อาลัย ต้องวางเสียงให้นุ่มนวล

----	--- เอื้อ	--- เอื้อ	เอื้อ เอื้อ	----	--- เอื้อ	ฮื้อเอื้อเอื้อ	เอื้อเอื้อ เอื้อ
----	--- ด	--- ร	ม รด รฟ	----	--- ช	ล ช ด ช	ล ชฟ ด

- วิธีหายใจ ในวรรณคดี ควรใช้เพียง 2 ลม คือ ถอนหายใจช่วง ห่องว่างห้องที่ 5

-- ฮือฮือ	เออเอ้อ	เอ้อเออ	เฮอเฮอ	ฮือฮือ	ฮือฮือ	--- ไม่	--- กลั้น
-- ฟ ร	ดรด - ฟ	-- ฟ ช	ร ฟ ร ด	- ช - ล	ชฟ ชท	--- ด	- ท - ดธ

- วรรคนี้มีเทคนิคพิเศษที่ควรเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ คือ เทคนิค การกลืนเสียง ในห้องที่ 5 และที่ 6 ฮือฮือ ฮือฮือ คือบังคับลม กลืนเสียงลงไปในลำคอพร้อมทั้งปิดปาก เป็นการร้องที่ใช้เพื่อความไพเราะและเหมาะสมกับกริยาของเพลง ต้องทำให้พอเหมาะ เมื่อร้องแบบกลืนเสียงแล้ว จึงร้องเนื้อเพลงต่อว่า ไม่..อีกกลั้น ฮือฮือ

ฮือ -- ฮือ	ฮือ เอ้อ	--- เอ้อ	เฮ้อ เฮอ	--- เอ้อ	เฮ้อ เฮอ	-- ฮือเออ	เอ้อเอ้อ เออ
ท - ดร	ดท - ท	--- ด	รดท - ดร	--- ช	ล ชฟ ร	-- ฟร	ดรด - ร

- วรรคนี้ จากห้องที่ 5 เป็นต้นไป จะใช้เสียงสูงหากสามารถ ขึ้นเสียงสูงได้เพื่อให้ตรงกับเสียงดนตรีที่จะสรรมารับ ในวรรคต่อไป ดังนั้นนักร้องต้องร้องให้สัมพันธ์กับดนตรี

--- เอ้อ	--- เออ	ฮือเออฮือเออ	เออ เอ้อ	ฮือ-ฮือ	- -ฮือ	- น้ำตา	--- ได้
ดท - ฟ	--- ช	ล ช ด ช	- ล - ท	-- ลท	รด - -	- ด ล ล	- ดชฟช

- จนกระทั่งมาถึงวรรคสุดท้าย ดนตรีจะเข้ามาบรรเลงสรรมารับร้อง ว่า เอ้อ ..เออ..ฮือ เออ เออ ฮือ ฮือ ฮือ...น้ำตาได้ ฮือฮือ

- ที่สำคัญ เทคนิคพิเศษวรรคนี้ คือ การร้องแบบซ้อนเสียง คือออกเสียง ให้มีความดังความเบา ให้พอเหมาะ และพอดี โดยมีการเน้นคำร้องไปด้วย

ท่อน 2

--- เอ้อ	--- เอ้อ	เฮอเอ้อเออ	เออ เอ้อ	--- เออ	ฮือเอ้อเอ้อ	เออ เอ็ง	ฮือเออ
--- ท	--- ด	รดท - ด	- ร - ฟ	--- ช	ล ชลช ล	ชฟ - ชฟ	รמר - -

- วรรคนี้ จะมีการเจียนยาว ต้องมีการลากเสียงและเก็บลมไว้ให้ดี จึงจะร้องได้อย่างสมบูรณ์ เอ้อ เอ้อ เอ้อ เออ เอ้อ เออ..... เออ ฮือเออเอ้อเออ เอ็ง ฮือเออ

--- ฮือ	- ฮือ	-- เออ	- เอ็ง-เออ	เอ้อ	เอ็ง-เออ	ฮือ - ฟี่	-- จะไป
--- ร	ดท - ท	--- ฟ	--- ฟ	-- ชล	ดลช ล	ชฟ - ด	-- ร ร

- วรรคแรกจะมีการร้องแบบลูกเท่า แล้วเข้าเอื้อน เอ้อ เอ็งเออ ฮือ ฟี่ ฮือ จะไป

--- เอ้อ	-- ฮือเออ	เฮ้อ เฮอ	ฮือเออ	ฮือ ฮือ	ฮือเออ	--- บอ ก	--- พ่อ
--- ร	-- ฟด	- ท - ร	ฟด - -	- ช - ล	ชฟ ชท	--- ท	--- ด

- วรรคนี้ เป็นเทคนิคการร้องที่กำหนด ลมหายใจไว้ เฉพาะ ทั้งบันทึก นี้ ควรร้องโดยลมหายใจ ลมเดียว คือ ถอนหายใจครั้งเดียวเมื่อจบบันทึก ว่า เอ้อ ฮีเออ เอ้อเออฮีเออ... แล้วแล้วแบบกลืนเสียง อือฮือ อือ เออ บอกพ่อ อือ ฮือ อือ

ท่อน 3

--- เออ	เออฮีเออ	เอ้อ เอ้อ	เอ็ง เอ้อ	อือ เออ	เอ้อ เออ	เอ้อะ เออ	เอ้อ เออ
--- ด	- ร ฟ ด	- ท - ด	- ช - ล	- ช ด ฟ	- ช ฟ ล	ชฟ ชล	- ท - ด

- วรรคที่มีเฉพาะการเอื้อนด้วยความยาวของการเอื้อน ผู้ร้องต้องเปล่งเสียงตามวิธีการควบคุมเสียงให้หนึ่งไม่ให้กว้าง เออ เออ ฮีเออ..เอ้อเอ้อ

-- ฮี	เออเอ้อ เอ้อ	เอ้อ - เออ	เอ้อเออเออ	----	--- ฮี	มา เกี้ยว	--- ช้อง
-- พร	ดรด - ร	ดท - ด	รดท - รด	----	----	- ด - ท	--- ด

- วรรคหน้าเอื้อนตามเทคนิคของเพลง พอวรรคหลังจากคำเอื้อน ฮี มาเกี้ยวข้อง อือฮือ อือ โดยไม่ทิ้งทางเสียง

สองชั้น ท่อน 1

อือ ---	--- เอ้อ	-- ฮีเออ	เอ็งฮีเออ	เอ้อ เอ้อ	เอ้อเออ	เลย น่อง	--- แก้ว
ทดร -	--- ฟ	-- ช ฟ	- ร ฟ ด	- ช - ล	ชฟ ชท	- ด - ร	- ด - ด

- เอ้อ ฮีเออ ..เอ็งฮีเออ เอ้อเอ้อ เอ้อ เออ เลยน่อง อือ แก้ว อือฮือ เพื่อส่งต่อให้เชื่อมกับวรรคต่อไปให้กลมกลืนกัน

อือ ฮือ	อือ อือ	--- ไป	แล้ว อือ	เออ เอ้อ	เอ้อเอ็งเออ -	อือ - - ฟี	หา ลืม
ท - ดร	ดท - ท	--- ร	- ฟ - ร	- ฟ - ช	ลชฟ ช	พร - ด	ท - ดฟด

- เชื่อมต่อจากวรรคที่ผ่านมา และร้องต่อเนื่องกัน ว่า อือฮือ อือฮือ แล้วเข้าคำร้อง ไป แล้ว เออ เอ้อ เอ้อ เอ็ง เออ ฮือ ฟีหาลืม ฮือ ด้วยการใช้ทางเสียง

อือฮือ อือ	--- เอ้อ	-- เออ	เออะเออฮีเออ	-- เอ้อเออ	อืออือฮือ	ปลื้มจิต	--- ไม่
รดท - ฟ	--- ช	ล ช ด ช	- ล - ท	-- ลท	ดรด - -	- ชฟ ฟ	- ชฟช

- เป็นวรรคที่ลงจบและดนตรีจะเข้ามาสรวรับร้อง ช่วงเอื้อนว่า เอ้อ เออ เออะเออฮีเออ เอ้อเออ อือฮือ คำเอื้อน อือฮือฮือ ต้อง สะบัดเสียง ฮือ เป็น ฮือฮือ รวบอย่างเร็วให้กลมกลืน มีข้อปฏิบัติ

เมื่อจะร้องจบตอนที่ดนตรีต้องสรวมเข้ามารับ ผู้ร้องควรร้องให้เสียงดังขึ้นกว่าปกติ เพื่อให้ยังได้ยินเสียงร้องขณะดนตรีบรรเลงขึ้น

ท่อน 3

ฮือ ---	-----	--- เอ่อ	--- เออ	เฮ้อเอ็ง	ฮือเอย	เลย น่อง	--- พี่
ซพร -	-----	--- ฟ	--- ซ	ล ซฟ ซล	-- ดซ	- ฟ - ซ	- ฟ - ฟ

- ให้ระมัดระวังเรื่องจังหวะ แล้วจึงร้อง เอ่อ เออ เฮ้อ เอ็ง ฮือเอย เลยน่อง ฮือ พี่ อี ฮือ ฮือ ฮือ

เอ่อ เออ	เฮ้อเอ็งเออ	เอ่อเออ	เอ่อเอย	-----	--- ฮี	จะ ผิด	--- หน้า
- ท - ด	รดท - ล	ซฟ ซท	- ดทร	-----	-----	- ด - ท	- ด - ด

- วรรคแรก เป็นการเอื้อน และลากเสียงยาว จนถึงฮี เข้าคำร้อง คือ จะผิด.....ฮือ หน้า ฮือ
ชั้นเดียว ท่อน 1

เอ่อ ฮือ	เอ่อ เอย	--- ซับ	- ลำ --	-- ฮือเออ	เอ็งเอย	--- บรร	- เลง --
- ซ - ล	- ท - ด	--- ด	- ร --	-- ซ ฟ	- ร ฟ ด	--- ท	- ท --

- ร้องให้กระชับทั้งทำนองและจังหวะ ไม่รูกังหะ แต่ไม่หน่วงจังหวะ ให้เป็นไปตามการกำหนดจังหวะของเพลง

ท่อน 2

--- ฮือ	-- ฮือฮือ	--- ฟัง	เสนาะ ฮือ	ฮือเอ่อเออ	เอ้อเอย	เพราะหนัก	--- หนา
--- ท	- ดทร	-- ฟ ร	ดรด ร	ดท - ลท	ดรด --	- ด - ซ	- ล - ลดซ

- เนื้อเพลงก่อนหน้าวรรคนี้คือ เพลงมอญเก่า ฮือฮือ ฮือ ฟังเสนาะฮือฮือ ฟังเสนาะ ฮือ ฮือเอ่อเอ้อเอย เพราะหนักหนา ฮือฮือ ร้องให้ต่อเนื่องและกลมกลืนกันไป

ท่อน 3

- ชื่อแขก	--- มอญ	--- บาง	- ขุนพรหม	--- ฮือ	ฮือ ฮือ	นาม สม	- ญา --
- ซ ฟ ฟ	--- ซ	--- ซ	-- ดซ	--- ล	ซฟ - ร	- ร - ฟ	- ร --

- ชื่อแขกมอญ บางขุนพรหม ฮือฮือฮือ นามสมญา ฉันทมา ฮือ ฮือ จากวัง ฮือฮือ จากวัง บางขุนพรหม เอย เน้นไปตามเจตนารมณ์ของบทพระนิพนธ์ เพื่อแสดงให้เห็นที่มาของเพลง ดังนั้นต้องร้องให้ชัดและบอกที่มาของเพลงให้ชัดเจน

19. เพลงเชิดจีน

ตัวที่ 1

----	----	-- ว่า อือ	ฮือฮือฮือฮือ	- ฮือฮือพลาง	-- ทาง	จุง	--- ฮือฮือ
----	----	- -ด- -ร	มรชร	-มร-ร	--- ร	---ร	--- ช

- เพลงเชิดจีนมีลักษณะพิเศษอยู่หลายเรื่อง ทั้งทางดนตรี และการขับร้องมีทั้งทำนองและจังหวะ พิเศษ โดยเฉพาะการขับร้องจะใช้ลมใช้เสียงและใช้ลีลาเทคนิคการร้องที่มีกลเม็ดเด็ดพรายอย่างแพรวพราวมาก ดังนั้นผู้ร้องต้องมีพื้นฐานที่ดี ทั้งเสียงทั้งทำนองและจังหวะ
- วรรคนี้เป็นวรรคแรกของเพลง เพลงจะขึ้นเสียงสูงมาก โดยขึ้นคำว่า ว่า อือ..... จนจบวรรคโดยการร้องต้องใช้เทคนิคการครั้นเสียง ลมหายใจและการใช้พลังเสียง

--- เออ	เฮ้อเฮ้อเฮ้อ	-- ฮี-เอ้อ	เฮ้อเฮ้อเออ	--- เอ้อ	-- เออ	เฮ้อเออ	-- เอ็งเอย
- - -ช	ลชมล	- -ช-ด	ชลชมล	--- ร	---ร	มรดร	-- ช-ม

- การเอื้อน ในทำนองของตัวที่ 1 ใช้เทคนิคการหายใจ ที่มีการเก็บลมให้ยาวที่สุด และเป็นจังหวะอิสระ ในตอนท้ายที่ต้องมีกำลังในการขับลมเพื่อเชื่อมโยงการร้องได้อย่างต่อเนื่อง

----	--- ฮี	- มาชีม้า	ฮือ	เอ้อเอ้อเออ	ฮือฮือ	เอ็ง	เอย
	--- ช	-ดทด	ด	ดรมม	มร	ม	ม

- ช่วงหลังจากเอื้อนยาวจะเข้าหาเนื้อร้อง มาชีม้า ฮือจนหมดวรรคนี้ ผู้ร้องต้องมีสมาธิ และต้องใช้โสตรับเสียงดนตรีให้ดีที่สุดเพื่อขจัดเสียงเพี้ยน เมื่อดนตรีส่วนใหญ่ ถ้าในวงปี่พาทย์ จะมีเสียงปี่ สอดเข้ามา บรรเลงรับ ซึ่งผู้ร้อง ต้องปรับเสียงโน้มนำเข้าหาเสียงปี่ให้แนบสนิทไปด้วยอย่างกลมกลืน

--- -เอ็ง	ฮือเออ	เฮ้อ	- เฮ้อ	เออ	----	เฮอะ	--- เอย
- - -ม	ช-ร	ม	-ฟ	ช		---ท	- - -ด

- เป็นช่วงสุดท้ายที่จะลงจบตัวที่ 1 อาจคลอด้วยเสียงปี่ ที่ผู้ร้อง และดนตรี ต้อง ร้องให้สัมพันธ์กัน อย่างไม่มีเสียงเพี้ยน ให้เสียงอยู่ในระดับตรงกันระหว่างเสียงร้องกับเสียงปี่

ตัวที่ 2

--- เอ้อ	- เอ็งฮือเออ	เอ้อเอ้อเอ้อเอ้อ	เอ็งฮือเออ	เอ็งฮือเออ	เอ็งฮือเออ	เฮอะเออเอ้อเออ	เอ็งฮือเออ
-- -ช	-ม-ร	ดรมช	ม-ร	ล-ช	ม-ร	ดรมช	มชร

- วรรคนี้ ผู้ร้องจำเป็นต้องจำให้ได้เนื่องจากเป็นช่วงท้ายของเพลงและทำนองเดียวกันนี้จะมีดนตรีมาบรรเลงสรวม รับร้องด้วย ดังนั้นนักร้องต้องแม่นยำ

----	เออ	เฮ้อเอ้อเออ	เอ้อเออเฮ้อเออ	เฮอะเออเอ็งเอย	ฮือ	เอ็ง	เอย
- ---	ช	ลชมชล	ดรดรดรด	ดรมดรมช	ช	มม	ม

- มีเทคนิคการร้องทั้งครั้นเสียง สะบัดเสียง และใช้เทคนิค ขั้นสูงในการร้อง

--- เออ	เฮ้อ- เอ้อ	เอ็ง - เอย - -	ฮือ กระเดื่อง	ใจ ฮือฮือฮือ	เอ็งเออ	เออฮือเออ	เออเออ
- - -ม	มม	ชมม	ช ดทต	ด รดลต	มม	ชมชด	ชร

- จากการเอื้อนตามทำนองและจังหวะที่กำหนด และเข้าคำร้องว่า กระเดื่องใจ ฮือ

--- เอ็ง	ฮือ- เออ	--- เอ้อ	- - เออ	----	----	เฮอะ	เอย
- - -ม	ช-ร	--- -ม	- - ช			ช	ช

- ช่วงสุดท้ายของ ตัวที่2 จะเปล่งเสียงร้อง โดยใช้ลมหายใจยาวมาก ว่า เอ็ง ฮือ เออ เฮ้อ เอ้อ.....เอย อาจใช้เทคนิคการโยกเสียงในช่วงท้ายวรรค เฮอ

ตัวที่ 3

ฮือ เอ้อเออเอ้อ	เอ็งเอ้อ	----	เอ้อเฮ้อเออเอ้อ	เอ้อเออ	เอ้อเออ	เฮอะเออ	เอ็งเอย
รรมรดต	ดต	- ---	ชลชมชล	ด ร	มรดร	ชม	มม

- ตัวที่ 3 ที่ยกมาเป็นตัวอย่างบทฝึกและวิเคราะห์นี้ เฉพาะ การเอื้อน เท่านั้น ต้องฝึกให้เสียงเอื้อน ให้นิ่ง ตรงเสียงไม่ให้แกว่ง

ตัวที่ 4

เอ้อ- เออ	เอ็ง - เออ	ฮือ- เอ้อ	เอ้อ- เออ	เอ็งฮือเออ	เอ้อ- เออ	--- เออ	เอ้อเออ
ม-ช	ด-ล	ด-ร	ม-ช	มลช	ม ช	- - -ม	ร-ม

- ตัวที่ 4 ช่วงจะลงจบของการขับร้องในวันนี้ ผู้ขับร้องต้องจดจำให้แม่นยำเช่นกัน ตามวิธีร้องที่กำหนดให้ สามารถเป็นแนวทาง ได้ เมื่อ ตัว 4 ตอนท้ายจะร้องว่า เอ้อ เออ เอ็ง เออ ฮือ เอ้อ.....

ฮือเอ๋เอ๋เอ๋เอ๋	เอ๋เอ๋เอ๋เอ๋	----	----	--- เอ๋	เอ๋- เอ๋เอ๋	- เอ๋	-- เฮอ
ชมรด	รมด	- - - -	----	--- ช	ลชม-ล	-ด	- - ร

- เอ๋ เอ๋ เอ๋ เอ๋,,,, เกือบมาให้เต็มที่ เพื่อร้องวรรคต่อไป เอ๋ เอ๋ เอ๋ เอ๋เฮอ
โดยผู้ร้องต้องฝึกฟังจังหวะฉิ่ง และจังหวะหน้าทับ ที่เป็นลักษณะพิเศษในเพลงนี้ด้วย

เอ๋-	-- เอ๋	เอ๋เอ๋	-- ฮือ	-ประห้วน	-- กลัว	ฮือฮือ	เอ๋เอ๋
ม-	- ร	ดริ	ช	ดทต	-- ดริ	รร	ชร

- วรรคนี้อ่อนยาวมากโดยใช้เทคนิควิธีหลายแบบ จนถึงคำร้องว่า ประห้วนกลัว ฮือ ฮือ

เอ๋- -	- ฮือ- เอ๋	-- เอ๋	เอ๋	----	----	เฮอะ	เอ๋
ม- -	-ช-ร	--ม	ฟ	- - - -	----	ช	ช

- เอ๋ฮือ เอ๋...เอ๋ เอ๋ ...เฮอะ เอ๋

20. เพลงแขกบรเทศ

สามชั้น ท่อน 1

ฮือ	เอ๋เอ๋เอ๋เอ๋	เอ๋	เอ๋เอ๋เอ๋เอ๋		ฮือ	ไปเปล่า	เปล่า
--- ร	มรด - รม	--- ช	ลช - ชล	----	--- ด	- ช - ม	- ช - ม

- เพลงแขกบรเทศ เป็นเพลงเถาที่นำมาต่อท้ายจากเพลงเชิดจีน ผู้ร้องจะผ่อนคลายขึ้นมาก
เมื่อร้องเพลงเชิดจีนจบ พอมาถึงเพลงแขกบรเทศ ดูเหมือนว่า ร้องได้สบายขึ้น คือใช้เสียงร้องปกติขึ้น
ความยุ่งยากซับซ้อนน้อยลง ทำนองจังหวะง่าย ขึ้น แต่ยังคงความไพเราะ โดยขึ้นต้นว่า เอ๋ อะไร
ตกใจ เอ๋ เอ๋ เอ๋ เอ๋เอ๋เอ๋เอ๋ ฮือ ไป เปล่า เปล่า ฮือ ฮือ

ฮือฮือเอ๋	เอ๋	ฮือ เอ๋	ฮือฮือเอ๋เอ๋	ฮือฮือ ฮือ	ฮือ	น้ำใจ	ผัว
ดริ - ช	--- ล	-- ด ล	ชลช - ล	ช ม - -	----	- - มดริ	- - รมรด

- วรรคสุดท้าย ก่อนจบผู้ร้องเตรียมรับไปพร้อมกับดนตรีสรวมรับร้อง ฮือ น้ำใจผัว ฮือฮือฮือ

สามชั้น ท่อน 2

	กระโดด	ฮื อื่อฮื่อ	ฮืฮื่อ ขึ้น	ฮื่อฮื่อฮื่อ	หลัง	ฮื ม้า	ฮื่อ ฮื่อ
----	-- ม ร	ม - ช ม	ร ม ร - ร	ดลด - -	- - - ล	ท - - ล	ท - ช ล

- กระโดด ฮื่อ ฮื ฮื่อ ฮื่อ ขึ้น ฮื่อฮื่อฮื่อ หลังม้า ฮื่อฮื่อ สะบัดคำที่ ฮื่อ..ฮื่อฮื่อ / ฝึกสะบัด คำว่า ฮื่อ...ฮื่อ...ฮื่อ / ฮื่อ...ฮื ฮื่อ สลับไปมาให้คล่องแคล่ว

สองชั้นท่อน 1

นางหวาด	หัว้น	กลัว	ม้า ฮื่อ	ฮื เออ	เอ่อ เอย	ไม่เข้า	ใกล้
- ล - ช	- ล - ช	- ล - ล	- ด - ล	-- ด ช	- ล ด ช	-- ม ม	- ม - รด

- มีคำร้องและการเอื้อนที่ไม่ซับซ้อนร้องไปตามที่กำหนดได้ โดยเฉพาะคำเอื้อนว่า ฮื เออ เอ่อ ฮื เออ ฝึกทักษะ ฮื เออ / เอ็ง ฮื เออ / ฮื เออ ...

สองชั้นท่อน 2

นาง	กลัว	จนตัว	โอน	เออ เอ้อ	ฮื่อเอ่อเอย	ฮื เข้าแนบ	ชิด
--- ม	--- ม	-- ม ม	- ม --	- ช - ล	ด ล ช ม	-- ร ร ด	ด ร - ม ร

- มีการสะบัดเสียงที่ เออเอ้อ ฮื่อเออ เอ่อ เอย ฮื เข้าแนบชิด ฮื่อฮื่อ ฮื่อ นางกลัวจนตัวโอน หลังคำเอื้อน คือ เออ เอ้อ / ฮื่อเออ เอ่อ เอย ฮื เข้าแนบชิด ฮื่อ ฮื่อ
-

21. เพลงทยอยนอก

สามชั้นท่อน 1

----	--- พี่	ฮื่อฮื่อฮื่อ	-- จะลา	----	- ไป-ก่อน	ฮื่อ- แล้ว	ฮื่อฮื่อฮื่อ
----	--- ด	ร-มรชร	มรดรมม	----	-ม-ร	ม -ชมม	รดรม

- เพลงทยอยนอก เป็นเพลงที่มีเทคนิคพิเศษ อีกเพลงหนึ่งที่ผู้ร้องต้องมีทักษะ และความชำนาญในการร้องมากจึงจะสามารถ ทำให้เพลงไพเราะได้ ท่อนแรก นี้ ขึ้นร้องด้วยบทร้องว่า พี่ ฮื่อ ฮื่อ ฮื่อ ฮื่อ แล้วสะบัด ตรงนี้ว่า ฮื่อฮื่อฮื่อ จะลา

- - - เออ	เฮ้อเอ้อเออ	- ฮื่อ- เออ	เอ้อเฮ้อเออ	- - - เอ้อ	- - - เออ	- เฮ้อ-เออ	- เฮ้อ-เออ
- - - ช	ลชม	-ช-ม	ชมรมช	- - - ช	- - - ร	-ม-ร	-ด-รดช

- วรรณคดี เป็นการเอื้อน จากลูกเท่าเออ เอ้อเอ้อเออ ควรฝึกทีละคำอย่างละเอียด แล้ว

จึงรวมแต่ละคำเป็นวรรคๆ ไป

อี-เออ	-เออ-เอ้อ	---เออ	-เออเอ้อ	---เออ	เอ้อเอ็งเอยอี	--เจ้าแก้ว	อ้ออ้อเอ้ย
ม-ร	-ม-ด	--ร	มร	-ช	มรรช	--รช	ดรรร

- เออเออเอ้อ/ ..เออ เออเอ้อ เออเอ้อเอ็งเอย/...อี แล้วเข้าคำร้องว่า เจ้า อยู่ แก้ว อ้ออ้อ เอ้ย

นอกจากใช้เทคนิคแบบครั้นเสียง เออ เอ้อ เอ็ง เอย คือ เอื้อน เออ ... ลากเสียง เอ้อ เอ็ง...เอย

---เอ้อ	-เอ้อเออะเออ	-อี-เออ	-เอ้อเอ้อ	--เออ	--เอ้อ	-อี-เออ	เออเออะเอ็งเอ้อเอ้อ
--ด	-รดดดล	-ด-ลช	-ดลด	--ลด	-- --ล	--ด-ล	ชลชดรรร

- ห้องสุดท้าย จะร้องแบบ สะบัดเสียง อีเออ เออเออะเอ็ง...เอ้อเอ้ย ชลชดรรร

-เออเอ้อ	---เออ	-อี-เออ	เออเออะเอ้อเอ้ย	-----	-----	-เจ้า-จำ	อ้อได้ อ้อ
-ฟฟ	---ฟ	-ร-ด	รดรฟ	-----	-----	ชมรลลล	ลลล

- เออ/ อีเออ เออเออะเอ้อเอ้ย แล้ว ลากเสียงให้ยาวครบตามจังหวะ แล้วร้องคำร้องว่า

เจ้า อยู่ จำ อ้อได้ ...อ้อ

สามชั้น ท่อน 2

-อี-เออ	-เอ้อเออ	-เอ้อ-เอ้อ	-เออะ-เอย	-----	-ช่วยปลอบ	-อ้ออ้อ อ้อ	---ใจ
-ฟ-ช	-ดฟ	-ช-ล ฟ	-ช-ล	-----	-ฟชฟ	ฟ-ฟ	--ช

- ห้อง 6 และ 7 ใช้วิธี ครวญเสียง คือ อ้ออ้อ อ้อ จากบทร้อง ช่วยปลอบ อ้ออ้อ..อ้อ ใจ

----	ทั้งข้าว	อ้ออ้ออ้อ	--ปลา	----	หา	-อ้ออ้ออ้อ	อ้ออ้อ-ให้
----	ดล	ชฟช	--ล	---ด	รดรด	--ล	ล---ด

- ทั้งาว ...อ้ออ้อ ..อ้ออ้อ แล้วสะบัดเสียง อ้ออ้อ คำเอื้อน อ้ออ้อ นี้ จะร้องสั้นๆและเกิดขึ้น

อย่างรวดเร็ว ควรฝึก อ้อ อ้อ อ้อ อ้อ ก็จะได้ เสียงที่มีคุณภาพมาก

สามชั้นท่อน 1 (เที่ยวกลับ)

- - - เออ	เฮ้อเอ้อเออ	- ฮี- เออ	เอ๋เอะเออ	- - - เอ้อ	- - - เออ	- เออะ- เออ	- เอ้อ- เออ
- - - ฮุ	ลชชม	-ช-ม	ชมรมช	- - - ฮุ	- - - ร	-ม-ร	-ดรด -ช

- ฟีกการ ใช้เสียง เออเฮ้อ เอิงเออ ฮีเออ เอ๋เอะเออ คำเอื่อนนี้มีใช้มาก เออเอะเออ
มีลักษณะการกระทบเสียง เออ – เออ : เออ

- - - เอ้อ	-เฮ้อเอะเออ	- ฮี- เออ	- เอ๋เอ้อ	- - - เออ	- - - เอ้อ	- ฮี- เออ	เออเอะเอิงเอ้อเอ้อ
- - - ด	-รดดตล	-ด-ลช	-ดลล	- - - ลด	- - - ล	-ด-ล	ชลชดรม

- คำเอื่อนที่สำคัญ เออเอะเออ และในท้องสุดท้าย ฮีเออ .. เออเอะเอิงเอ้อเอ้อ รวบ
เสียง เออเอะเออ โดย ให้เป็นแบบกระทบเสียง เออเอะเออเอิงเอ้อเอย ฮี เออ เอะเอะเอิง
เอ้อเออ

- เออเอ้อ	- - - เออ	- ฮี- เออ	เออเอะเออเอ้ย	- - - -	- - - -	- บนเตียง	อ้อ ตั้ง อ้อ
-ฟฟ	- - - ฟ	-ร-ด	รดรฟ	- - - -	- - - -	-ชมรช	ลทท

- ช่วงต้น ใช้การเอื่อนต่อเนื่อง เออ ฮีเออเอะ เออเอ้อ ลากเสียงให้ยาวครบจังหวะ พร้อม
ถอนหายใจ แล้วจึงร้อง บนเตียง อ้อ ตั้ง อ้อ

สามชั้น ท่อน 2 (เที่ยวกลับ)

- - ฮี-เออ	- เอ้อเออ	- เอ้อ-เอ้อ	- เออะ-เอย	- - - -	- สำเนียง	- ฮือฮือ ฮือ	- - - ตั้ง
- ฟช	-ดฟ	-ช-ลฟ	-ช-ล	- - - -	-ฟชฟ	-ฟฟ	- - - -ช

- คำร้อง สำเนียง ฮือฮือฮือ ...ตั้ง ใช้การครั้นเสียง ฟีกหัดการใช้ ทักชะ ฮือ...ฮือ ฮือ...ตั้ง

- - - -	- ฟัง	ฮือฮือฮือ	- - ขึ้น	- - - -	เขย	ฮือฮือฮือ	ฮือฮือ-ชม
- - - -	-ดล	ชฟช	- - ล	- - - ด	รดรด	- - - ล	ลล-ด

- ฟัง ฮือฮือฮือฮือ.... ฮือฮือ วิธีการเอื่อน เทคนิคนี้สำคัญ ตามที่ได้อธิบายผ่านมา แล้ว เป็น
ลูกเอื่อนที่สำคัญให้เห็นลีลา และความงดงามของการร้องมาก ฟีกจาก ฟังฮือ ก่อน แล้วฟีกฮือฮือ
ฮือ แล้วฟีกวรรคต่อไปว่า ฮือฮือ เมื่อคล่องแคล่วแล้วจึงร้อง ติดต่อกัน สะบัดเสียงอยู่ในจังหวะที่
กำหนด ร้องว่า

- ฟังฮือฮือฮือฮือฮือฮือ ขึ้น ...คำว่าขึ้น ให้ร้องว่า ฮือ-ฮือ ฮือ เป็น ขึ้น ...เขยชม

--- -เออ	--- เอ้อ	- ฮี- เออ	เออเอิงเอย	-----	--- ฮี	สม	ฮือฮือฮือฮือ
- - -ด	--- ร	- ฟร	ดรดล	- - -	--- ร	-ลดร	ซพลซฟ

- ร้องเอื้อนตามวิธี ปกติ ในช่วงแรก แล้วจึงปั้นคำ ฮี สม ฮี ฮือฮือ ฮือฮือ ฮือฮือ
 แรก เออ/เอ้อ/ฮีเออ/เออเอิงเอย มีกระแทกเสียงที่ เออ เอิง เอย แล้วลากเสียง ให้ยาว พอวรรคหลัง
 หลังร้องเสียงฮี แล้วเข้าเนื้อร้อง สม...ฮี...ฮือฮือ ...ฮือฮือ

22. เพลงแขกลพบุรี

สามชั้น ท่อน 1

----		-- ลำดวน	-- ฮีเอ้อ	ฮือ เอย	- ฮี --	พี่ จะ	-- -ด่วน	- ฮือ --
----		-- ร ร	--- ร	ดทด - ร	- ช --	- ด - ร	--- ด	- ร --

- เพลงแขกลพบุรี นี้ จะมีเทคนิค การใช้วิธีร้องที่ใช้เสียงนุ่มนวล ปนอารมณ์ที่เศร้าสร้อย
 โหยหวน ครวญคร่ำ ในเพลงนี้ส่วนใหญ่จึงใช้เทคนิค พิเศษ ที่เรียกว่า โหนเสียง หมายถึงเปล่งเสียงไป
 ในทางเสียงสูงและต้องพยายามดันเสียงไปให้ถึง หรือโหนเสียงขึ้นไปให้ถึง เทคนิคนี้ส่วนใหญ่จะ
 ปรากฏในเพลงที่เศร้าโศก ดังเช่น วรรคแรก ของเพลง แขกลพบุรี ที่ร้องว่า ลำดวน ฮีเอ้อ ฮือ
 เอย ฮี พี่(อ้อ) จะ ด่วน ฮือฮือฮือ มีทักษะการโหนเสียง เพื่อให้ น้ำเสียงอ่อนหวาน นุ่มนวล

-- ฮีเออ	เอ้อฮีเอ้อ	--- เออ	เอ้อเอ้อเอย	ฮือฮือเอย	--- ฮี	ไป ก่อน	ฮือ แล้ว
-- ร ท	- ล ร ช	--- ล	ท ลช ลด	----	--- ด	- ร - ด	รม -มช

- เอื้อน โดย มีการครั้น และครวญเสียง เข้าบทร้องว่า ไป ก่อน ฮือ ฮือ แล้ว ฮือฮือฮือ ที่
 สำคัญในการร้อง เพลงนี้ ต้องวางเสียงให้นุ่มนวล ไม่กระซก แต่ใช้วิธี ครวญ ค่อยๆปล่อยเสียงโดยมี
 การปั้นเสียงปั้นคำ

-- ฮีเออ	เอ้อฮีเอ้อ	--- เออ	เอ้อเอ้อเอย	ฮือฮือเอย	--- ฮี	ยี่ สุ่น	--- ศรี
-- ร ท	- ล ร ช	--- ล	ท ลช ลด	----	--- ด	- ร ด ด	รม - ม

- ฮีเออ เอ้อ ฮีเอ้อเข้าคำร้องว่า ยี่ อ้อ(ครวญเสียง) สุ่น ฮือฮือ ศรี ฮือฮือ คำเอื้อน ที่
 สำคัญอีกทักษะหนึ่งคือ เออเอ้อเอ้อเอย ฮือฮือเอย ...ฮี

----	จำ ปี	--- อ้อ	ฮือฮือ - เอ้ย	ฮือ ฮือ	ฮือฮือ	-- - ลัก	-- ก็ปี
----	- ร - ร	--- ด	มร - ร	ช - รม	รด - -	--- ด	-- ดร

- จำปี คำร้องนี้ให้ใช้เทคนิค การ โหนเสียง เป็น จ๊ะ..อ่า ..ปี ฮือฮือ อ้อ ฮือฮือ เออ เฮอะ เออ เออเอ้ย ฮี ลัก ก็ ปี ...ฮือ ฮือ

----	--- เออ	--- เอ้อ	--- เออ	--- เออ	--- เฮอ	เอ้อเฮอะ	เออ เออ
----	--- ด	--- ท	--- ด	--- ด	--- ร	มร - -	--- ร

- ช่วงจากวรรคนี้ไปจนถึงการลงจบท่อนเพลงจะมีการเอื้อนที่ใช้ลีลา และน้ำเสียงแสดงอารมณ์โศกเศร้ามาก เออ เอ้อ เออ เออ เฮอ

--- เอ้อ	--- เอ้อ	-- ฮือฮือ	เอ้อเอ้อ	เออเอ้อ	--- เฮอ	เอ้อเฮอ	เออ เออ
--- ช	--- ฟ	-- ชฟ	มร - ม	รด - ด	--- ร	มร - -	--- ร

- เอื้อน อย่างต่อเนื่องจากวรรคก่อนหน้านี้ และ เตรียมลงจบของท่อนเพลง ผู้ร้องก็ต้องฟังเสียงเพลงเพื่อให้ตรงกับเสียงดนตรีที่มาสรุบบรร้อง

-- ฮือเออ	เอ้อฮือเอ้อ	--- เออ	เอ้อเอ้อเออ	ฮือฮือเออ	--- ฮี	จะมา	--- พบ
-- ร ท	- ล ร ช	--- ล	ท ลช ลด	----	----	-- รร	มร - -

- ฮือเออ เอ้อ ฮึงเอ้อ เออ เอ้อ เอ้อเออ.....จะมาพบ ฮือฮือฮือ

- เออเอ้อเอ้อเออ ฮือฮือเออ....ฮี เป็นช่วงที่มีเสียงดนตรี สอดเข้ามารับ ดังนั้น ให้ฟังระวังเสียงร้อง ต้องตรงกับเสียงดนตรี ในบันไดเสียงหรือในระดับเสียงเดียวกันจึงจะเกิดความกลมกลืนกัน

ท่อน 2

ฮี ---	จะเหี่ยว	--- อ้อ	ฮือฮือ - เฉา	ฮี ---	--- เชา	--- ชบ	ฮือฮือฮือ
ร ---	- ร - ด	--- ด	มร - ร	ช ---	--- ร	--- ม	- ร - ร

- ใช้วิธีร้องแบบเดิมเหมือนท่อนที่1 ที่ผ่านมา โดย ให้ผู้ร้องควบคุมอารมณ์เพลง การออกเสียง และการใช้ลม จะเหี่ยว อ้อ ฮือ เฉาเชาชบ เทคนิคพิเศษที่ใช้ในอารมณ์ เศร้า คือ การทำเสียงเครือ โดยตามธรรมชาติ การทำเสียงเครือไม่เหมาะกับการร้องเพลงไทย แต่สำหรับเพลงที่เศร้า โศกอาจจะมีคามจำเป็นในบางโอกาส เพื่อให้ เกิดความสะเทือนใจ

--- เอื้อ	--- เอื้อ	-- ฮีเอื้อ	เอื้อเอื้อ	เอื้อเอื้อ	--- เซอ	เอื้อเซอ	เอื้อ เอื้อ
--- ซ	--- ฟ	-- ซฟ	รמר - ม	รด - ด	--- ร	มร --	--- ร

- ใช้เทคนิคการเอื้อน และการโหนเสียงให้เหมาะสม ในการร้องในแต่ละวรรคเพลง ยืนเสียง ให้มีความราบเรียบ ให้เสียงนิ่ง ไม่แปร่ง ไม่เพี้ยน

สองชั้น ท่อน 2

--- ลง	-- บันได	--- ใจ	เจียน	-- อื้อฮื้อ	ฮื้อ --	-- จะขาด	- ตาย --
--- ฟ	-- ฟ ฟ	--- ร	- ร --	-- รม	รด --	-- รด	- ร --

- ช่วง2ชั้นต้องร้องให้กระชับด้วยการออกเสียงแบบครวญ โศก โยเฉพาะ วรรคนี้ลงบันได ใจเจียน ฮื้อฮื้อ จะขาด ตาย ร้องอย่างไร ใช้เสียงอย่างที่จะทำให้รู้สึกว่าย ห่วงหาอาลัยแทบใจจะขาด ตาย

-- ฮีเอื้อ	ฮีเอื้อ	เอื้อ -	เอื้อ	--- เอื้อ	เอื้อเอื้อเอื้อ	กระจาย	- ลง --
-- ซม	- ร - ม	รด - ร	- ร --	--- ล	ทลซ ลท	-- รร	- ร --

- เอื้อนในช่วงต้นวรรค และลงจบของเพลง ด้วยคำร้องว่า กระจายลง ฮีเอื้อ เอื้อ เอื้อ เมื่อจบคำร้อง ยังต้องใช้ การเอื้อน ย่อยเสียง หลังร้องคำสุดท้าย ...ว่า ..กระจายลง แล้วเอื้อนอย่างต่อเนื่องว่าฮีเอื้อเอื้อเอื้อ...

23. เพลงฉุยฉาย

-- -เอื้อ	-เอื้อ-เอื้อ	เซอเอื้อเอื้อ	เอื้อเอื้อ	--- -เอื้อ	-- -ฉุย	-- -ฉาย	ฮีเอื้อเอื้อเอื้อ
-- -ล	-ท-ม	รทรม	ซ-ม	--- -ลร	ลร	-- -ลมล	ซม-ซ

- เพลงฉุยฉาย เป็นเพลงประกอบการรำ ที่ เป็นลักษณะการรำเดี่ยว เพื่อวัดความสามารถ เฉพาะตัว เช่นเดียวกับการขับร้อง แม้จะมีปี่มาสอดรับทำนองร้องและเครื่องจิงหะและวงดนตรีมา สอดรับระหว่างวรรคและระหว่างเพลงก็ตาม แต่ผู้ร้องต้องร้องให้ดี มีพลังเสียง เสียงสดใส ส่งอารมณ์ เพลงให้กับผู้รำเป็นอย่างดี จึงจะได้บรรณรสที่ครบถ้วนสมบูรณ์

-- -เอื้อ	เอื้อเอื้อ	เซอเอื้อเอื้อ	-เอื้อ-เอื้อ	--- -เอื้อ	-- -สุด	ฮื้อ สวย	ฮีเอื้อเอื้อเอื้อ
-- -ล	ทลซม	รทรม	-ม-ม	--- -ลร	-- -ซ	ลรล	ซมซ

- เทคนิคพิเศษที่นิยมนำมาขับร้องในเพลงนี้คือ การร้องแบบทิ้งเสียง หมายถึงร้องจบในแต่ละคำมักจะหยุดสะดุดคำ และการเน้นคำ ไม่มีเอื้อนท้ายคำต่อ เหมือนกับทิ้งเสียงให้ขาดไป ดังคำร้องในวรรคแรก ของเพลง ร้องว่า เออ เอ็งเอ๋อ...เฮอะเอ๋อเออ เอ็ง เออ ...เออย เฮอะเออย นุ้ย ...นาย (เน้นคำ) ฮีเอ๋อเอ๋อ เออย

24. เพลงแม่ศรี

--เออย	---นำ	--ชม	---เออย	----	-นำ-ชม	---เจ้า	---พราหมณ์
--ล	---ลล	--ล	--ล	----	-ล-ล	--รล	ทลรลล

- ด้วยเทคนิคการร้องแบบทิ้งคำ ในเพลงนุ้ยฉาย จึงไม่มีทำนองที่มีเอื้อน ยาวๆ แต่มีการร้องคำที่ชัดเจนเพื่อให้ตีบทได้ เช่นในเพลงแม่ศรีที่มาร้องต่อท้ายจากเพลงนุ้ยฉาย ร้องว่า เออย นำ ชม เออย นำชม เจ้า พราหมณ์ คำว่าเจ้า ควรเน้นคำและขึ้นเสียงขึ้นคำ เป็น จ้าเออ แต่รวบเสียงให้เร็ว และเนียนเป็น เจ้า

25. เพลงระบำกษดาภินิหาร

----	----	----	----	----	-ปราโมทย์	--แสน	ฮือฮือ
					-ชม ร ด-	-ร ด-	

- ระบำกษดาภินิหาร การขับร้องจะเป็นการร้องรับร้องส่ง สอดประสานกับการบรรเลงดนตรี ดังนั้น จึงยกกรณีศึกษามาเพียงท่อนเดียว ในท่อนแรกของเพลงร้องว่า ดนตรีบรรเลง ห้องเพลง แล้วจึงร้อง ปราโมทย์ แสน ฮือฮือ ส่วนในท่อนอื่นๆ ก็จะเป็นการร้องคลอกับเสียงดนตรี ต่อเนื่องกันไปทั้งเพลง องค์กรอุปสร อมรแมน แดนสวรรค์.... ฮือ ...ยินกฤดาภินิหาร มหัจจรรย์.....

26. เพลงระบำเทพบันเทิง

ท่อน 1

----	----	-เหล่า-ข้า	-พระ-บาท	----	----	-ขอ-ว	-โร-กาส
		-ด-ร	-ม-ช	----	----	-ด-ท	-ส-ช

เพลงระบำเทพบันเทิง เป็นเพลงประกอบรำที่ ในขณะที่ร้องจะมีการสอดทำนองดนตรี รับ และส่ง สอด คลอ ไปทั้งเพลง ดังนั้นผู้ร้องจะต้องฟังดนตรีเป็น เพื่อให้ทราบว่า ดนตรีจะรับ-ส่งตอนไหน

ทำนองเป็นอย่างไร จังหวะ สั้น ยาวแค่ไหนผู้ร้องจึงจะเข้าเพลงถูก โดยในวรรคแรกของเพลง ขึ้นต้นด้วยทำนองดนตรี ส่งมา นักร้องก็จะร้องว่า เหล่าข้า พระบาท อ้อ แล้วลากเสียงอ้อไปให้ครบจังหวะ แล้วร้องต่อว่า ขอวโรกาส

- มาร่วม	- กันร้อง	ทำนอง- -	ลำนํ้า- -	- - มาร่วม	- กันร้อง	ทำนอง- -	ลำนํ้า
- ต ม	- ช ล	ช ม-	ร ร- -	- - ต ม	- ช ล	ช ม-	ร ร

-วรรคนี้ ส่วนใหญ่เน้นคำร้องเพื่อให้คนรำตีบททั้งวรรค ด้วยคำร้องว่า มาร่วมกันร้อง ทำนองลำนํ้า มาร่วมกันร้องทำนองลำนํ้า...

- เข้าทอด	ฮือฮือ สนิท	- ไม่ปิด	- - ไม่ผัน	- - - ผูก	- พ้น- - -	- ผูก- พ้น	สุข- เกษม
- - ร ม	ช ล ช ม	- ร ม	- - ช ต	- - ล ล	- ต-	- ล- ต	ร ม- ช

- ในวรรคนี้ก็เช่นเดียวกัน เน้นคำร้องเป็นหลักมากกว่าคำเอื้อนโดยร้องว่า เข้าทอด ฮือฮือสนิท ไม่ปิด ไม่ผัน ผูกพ้น ผูกพ้น สุขเกษม จนถึงจบเพลงว่า ปลื้มเปรม ปลื้มเปรม บริดา

การวิเคราะห์ลักษณะของท่อนเพลง

จากการสร้างสรรค์แนววิธีการขับร้องในงานวิจัยนี้สามารถวิเคราะห์ลักษณะของท่อนเพลงในแต่ละเพลง เพื่อให้เข้าใจในการขับร้องโดยเฉพาะการร้องส่ง ที่ผู้ขับร้องส่ง ร้องแต่ละท่อนเพลงแล้วจะมีดนตรีบรรเลงรับดังนั้นผู้ร้องต้องเข้าใจ ลักษณะของบทเพลง ท่อนเพลงอย่างแม่นยำ เพื่อให้สามารถร้อง รับ ส่ง เมื่อดนตรีบรรเลง รับ ส่ง และเมื่อจบแต่ละท่อนเพลง หรือ สามารถร้องคลอไปพร้อมดนตรีบรรเลงในลักษณะการร้องคลอ การร้องเคล้า ดังนั้นผู้ขับร้องต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ทำนองเพลง จังหวะเพลง เป็นสำคัญ จึงจะทำให้ประสบความสำเร็จในการขับร้องได้

งานวิจัยนี้ นอกจากสร้างสรรค์แนววิธีการฝึกทักษะในการขับร้องแล้ว ยังมีแนวทางในการวิเคราะห์บทเพลงเพื่อให้มี การจดจำและสืบสานต่อไป ตามลักษณะของแต่ละบทเพลงดังนี้

1. เพลงเกร็ด ประกอบด้วยเพลงต่อไปนี้

- 1.1 เพลงเขมรไทรโยค
- 1.2 เพลงเขมรโพธิสัตว์
- 1.3 เพลงลาวเจริญศรี
- 1.4 เพลงสมเด็จ
- 1.5 เพลงเต่ากินผักบึง
- 1.6 เพลงพระอาทิตย์ชิงดวง

การ วิเคราะห์ ลักษณะประเภทของอัตราจังหวะ จังหวะหน้าทับ ท่อนเพลง และบทขับร้องของแต่ละเพลงได้ดังนี้

เพลงเขมรไทรโยค

เพลงเขมรไทรโยค เป็นเพลงในอัตราจังหวะ3ชั้น ใช้จังหวะหน้าทับ ประโกลัม มีท่อนเพลง2ท่อน เพลง และมีเพียวกลับท่อน1 ท่อน2 ตามรูปแบบท่อนเพลงดังนี้

ท่อน 1 - คำร้องขึ้นต้นว่า บรรยายความตามไท้ เสด็จยาตร ยังไทรโยคประพาส พนาสน์

ท่อน 2 - คำร้องขึ้นต้นว่า ไม่ไถ่หลายพันคละ ขึ้นปะปน

เพียวกลับ

ท่อน 1 - คำร้องขึ้นต้นว่า น้ำใสไหลจนดู หมู่มัสยา

ท่อน 2 - คำร้องขึ้นต้นว่า ยินปิษาซร้องเสียง เพียงประโคน

เพลงเขมรโพธิสัตว์

เพลงเขมรโพธิสัตว์ เป็นเพลงในอัตราจังหวะ 2ชั้น ใช้จังหวะหน้าทับ ประโกลัม มีท่อนเพลง 3 ท่อนเพลง ตามรูปแบบท่อนเพลงดังนี้

ท่อน 1 - คำร้องขึ้นต้นว่า พร้าพลอด กอดจูบมิไคร่นอน

ท่อน 2 - คำร้องขึ้นต้นว่า จนรุ่งรางสร้างสาย ไม่วายชม

ท่อน 3 - คำร้องขึ้นต้นว่า ไม่พลิกกายบ้ายหน้าออกไปจาก

เพลงลาวเจริญศรี

เพลงลาวเจริญศรี เป็นเพลงที่ประกอบด้วยบทเพลง 2 บทเพลงได้แก่เพลงลาวเล็กตัดสร้อย และเพลงลาวเล่นน้ำหรือเพลงลาวหาน้ำ อัตราจังหวะ 2 ชั้น ใช้จังหวะหน้าทับลาว มีท่อนเพลง 3 ท่อนเพลง ตามรูปแบบท่อนเพลงดังนี้

ท่อน 1 - เพลงลาวเล็กตัดสร้อย คำร้องขึ้นต้นว่า อายุเยาวเรศรุ่น เจริญศรี

ท่อน 2 - เพลงลาวเล็กตัดสร้อย คำร้องขึ้นต้นว่า งามทรง งามองค์ อ่อนช้อน

ท่อน 3 - เพลงลาวเล่นน้ำหรือลาวหาน้ำ คำร้องขึ้นต้นว่า แม่คุณเอ๋ยช้อยบ่เคยพบเจ้า

เพลงลาวสมเด็จ

เพลงลาวสมเด็จ เป็นเพลงในอัตราจังหวะ 2 ชั้น ใช้หน้าทับลาว มีท่อนเพลง ในลักษณะเพลง ท่อนเดียว มีคำร้อง 4 ท่อน ตามรูปแบบท่อนเพลงดังนี้

ท่อน 1 - คำร้องขึ้นต้นว่า อันสมเด็จพระมหา กษัตริย์ราช

ท่อน 2 - คำร้องขึ้นต้นว่า เป็นฉัตรแก้วกันเกศ ประเทศครอง

ท่อน 3 - คำร้องขึ้นต้นว่า ควรเคารพอภิวันท์ มั่นดวงจิต

ท่อน 4 - คำร้องขึ้นต้นว่า ร่วมจงรักภักดี มีวายวัน

เพลงเต่ากินผักบุ้ง

เพลงเต่ากินผักบุ้งเป็นเพลงลักษณะเพลงลา ในอัตราจังหวะ 2 ชั้น ใช้หน้าทับ ปรบไก่ มี 3 ท่อน เพลง สามารถร้องเที่ยวกลับ ได้ในลักษณะหลากหลายเนื้อเพลง มีคำร้อง ตามรูปแบบดังนี้

ท่อน 1- คำร้องขึ้นต้นว่า ยามกินก็จะกินน้ำตาร้า

ท่อน 2 - คำร้องขึ้นต้นว่า จะชูปมอมตรอมตรม ระทมใจ

ท่อน 3- คำร้องขึ้นต้นว่า ยี่สุนน้อยน้อย เก็บมาร้อยป็นสังวาลย์

เที่ยวกลับ

ท่อน 1- คำร้องขึ้นต้นว่า ยามร้อนก็จะร้อน สักร้อยละ

ท่อน 2- คำร้องขึ้นต้นว่า ยามหนาวก็จะหนาวสะท้านนัก

ท่อน 3- คำร้องขึ้นต้นว่า กระจายต่ำต้อย มั่งชะม้ายเมียงมัน

เพลงพระอาทิตย์ชิงดวง

เพลงพระอาทิตย์ชิงดวง เป็นเพลงลักษณะเพลงลา ในอัตราจังหวะ 2 ชั้น ใช้หน้าทับ ประโกล มี 5 ท่อนเพลง ตามรูปแบบของท่อนเพลงดังนี้

ท่อน 1- คำร้องขึ้นต้นว่า เรื่อยเรื่อย ภูริน บินว่อน

ท่อน 2- คำร้องขึ้นต้นว่า เกลือกเกสรบัวทองผ่องใส

ท่อน 3 - คำร้องขึ้นต้นว่า รื่นร่ำสุคนธ์บนไป

ท่อน 4- คำร้องขึ้นต้นว่า เจ้าหน้าवलเอย

ท่อน 5- คำร้องขึ้นต้นว่าเจ้าหน้าवलยวนใจให้พี่เขย

2. เพลงตับ ประกอบด้วยเพลงต่อไปนี้

2.1 เพลงตับวิวาทพระสมุทร

2.2 เพลงตับนก

2.3 ตับสามลาว

การวิเคราะห์ลักษณะประเภทของอัตราจังหวะ จังหวะหน้าทับ และบทขับร้อง ของแต่ละ เพลงดังนี้

เพลงดับวิวาทพระสมุทร

เพลงดับวิวาทพระสมุทร ประกอบด้วยเพลง 3 เพลงด้วยกันได้แก่ เพลงคลื่นกระทบฝั่ง เพลงบังใบ และเพลงแขกสาหร่าย เป็นเพลงในอัตราจังหวะ 2 ชั้น ใช้หน้าทับ สองไม้ หน้าทับสองไม้ และหน้าทับ ปรบไก่ ตามลำดับของแต่ละเพลง มีท่อนเพลง ของแต่ละเพลง ตามรูปแบบของท่อนเพลงดังนี้

1) เพลงคลื่นกระทบฝั่ง มีรูปแบบท่อนเพลง เป็นเพลง 2 ท่อน แบบเพียวกลับสลับกันไป เป็นท่อน 1 ท่อน 2 แล้วร้องเพียวกลับ เป็นท่อน 1 ท่อน 2 ไปจนจบเพลงโดยใช้หน้าทับสองไม้ ดังนี้

ท่อน 1 - คำร้องขึ้นต้นว่า อันโดร เมตา สุดาสวรรค์

ท่อน 2- คำร้องขึ้นต้นว่า ขอเชิญ สาวสวรรค์ ขึ้นฟ้า

ท่อน 1- คำร้องขึ้นต้นว่า ถึงกลางวัน สุริยันต์ แจ่มประจักษ์

ท่อน 2- คำร้องขึ้นต้นว่า ถึงราตรีมีจันทร์ อันอำไพ

ท่อน 1 - คำร้องขึ้นต้นว่า อ้าดวงสุริย์ศรี ของพี่เอย

ท่อน 2 - คำร้องขึ้นต้นว่า ขอเชิญจันทร์ ส่องสว่าง

2) เพลงบังใบ มีรูปแบบท่อนเพลง เป็นเพลง 2 ท่อน แบบเพียวกลับ สลับกันไป เป็นท่อน 1 ท่อน 2 แล้วร้องเพียวกลับ เป็นท่อน 1 ท่อน 2 ไปจนจบเพลง โดยใช้หน้าทับสองไม้ดังนี้

ท่อน 1- คำร้องขึ้นต้นว่า ได้ยินคำสาเนียงเสียงเสนาะ

ท่อน 2- คำร้องขึ้นต้นว่า เหมือนยินเสียงหงส์ทองที่ฟองฟ้า

ท่อน 1 - คำร้องขึ้นต้นว่า ถึงแม้ว่าจะสนิท นิทรา

ท่อน 2 - คำร้องขึ้นต้นว่า ถึงดิฉันรอนรุ่มกลุ่มฤดี

ท่อน 1 - คำร้องขึ้นต้นว่า แต่ไฉนจะอนิจจาได้กินหวาน

ท่อน 2 - คำร้องขึ้นต้นว่า พอพี่ไปใจน้องต้องระทม

3) เพลงแขกสาหร่าย มีรูปแบบท่อนเพลง 3 ท่อน มีเที่ยวกลับ ใช้หน้าทับ พรบไก่ ดังนี้

ท่อน 1- คำร้องขึ้นต้นว่า ถ้าแม่พี่ เลือกได้ ตามใจพี่ จะไปพันที่นี้ก็หาไม่

ท่อน 2- คำร้องขึ้นต้นว่า จะยืนชม ขวัญตา ผู้ยาใจ

ท่อน 3 - คำร้องขึ้นต้นว่า โอ้พ่อยอดยาจิตของมิตรเอ๋ย

เที่ยวกลับ

ท่อน 1 - คำร้องขึ้นต้นว่า ถ้าแม่ไม่เกรงใจบิดาเจ้าจะลักองค์นี้เยาว์จากตำหนัก

ท่อน 2 - คำร้องขึ้นต้นว่า นี่หากเกรงโฉมฉายจะขายพักตร์

ท่อน 3 - คำร้องขึ้นต้นว่า โอ้อันโตรเมตา นิจจาเอ๋ย

เพลงตับนก (ตับแม่ศรีทรงเครื่อง)

เพลงตับนก(ตับแม่ศรีทรงเครื่อง) เป็นเพลงที่ประกอบด้วยเพลงร้อง 4 เพลง ได้แก่ เพลงนกโพระดก เพลงนกกาเขว้า เพลงนกกาเหว่า และเพลงไก่ แต่ละเพลงประกอบด้วยคำร้องและมีสร้อยในตอนท้ายของแต่ละท่อนเพลง มีอัตราจังหวะ 2 ชั้น ใช้หน้าทับ สองไม้ ตามรูปแบบของท่อนเพลง มี ดังนี้

1) เพลงนกโพระดก มีรูปแบบท่อนเพลงดังนี้

ท่อน 1- คำร้องขึ้นต้นว่า เสียงนกโพระดก มันร้องโฮกปิก

(สร้อย)

2) เพลงนกกาเขว้า มีรูปแบบท่อนเพลงดังนี้

ท่อน 2- คำร้องขึ้นต้นว่า เสียงนกกาเขว้า อ้อจับต่อไม้เอน

(สร้อย)

3) เพลงนกกาเหว่า มีรูปแบบท่อนเพลงดังนี้

ท่อน 3- คำร้องขึ้นต้นว่า นกกาเหว่า เสียงหวาน ร้องก้องในดงดาน

(สร้อย)

4) เพลงไก่ มีรูปแบบท่อนเพลง ดังนี้

ท่อน 4- คำร้องขึ้นต้นว่า นันไก่หรืออะไร อัยจริง จริงนันแหล่ไก่

(สร้อย)

จบลงท้ายด้วยการว่าดอก

เพลงดับสามลาว

เพลงดับสามลาว เป็นเพลงที่ประกอบด้วยเพลง 3 เพลง ได้แก่ เพลงลาวคำหอม เพลงลาวดำเนินทราย และเพลงลาวดวงเดือน เป็นเพลงในอัตราจังหวะ 2 ชั้น ใช้หน้าทับ ลาว ตามรูปแบบของท่อนเพลงแต่ละเพลงมีดังนี้

1) เพลงลาวคำหอม มี 3 ท่อนเพลง และมีเที่ยวกลับ รูปแบบท่อนเพลงมีดังนี้

ท่อน 1- คำร้องขึ้นต้นว่า หอมดอกไม้คำหอม อยากดอมเด็ดเอาไว้เห้ย้า

ท่อน 2 - คำร้องขึ้นต้นว่า โอ้เจ้าดวงพวงโกมุท

ท่อน 3- คำร้องขึ้นต้นว่า โอ้ละหนอรักเจ้าสาวสวยสวย

เที่ยวกลับ

ท่อน 1- คำร้องขึ้นต้นว่า ยามเมื่อลม พัดพล ลมก็อวลแต่กลิ่นมณฑาทอง

ท่อน 2 - คำร้องขึ้นต้นว่า ไม้สุดสูง อย่าสู้ปอง

ท่อน 3- คำร้องขึ้นต้นว่า โอ้ออกคิดถึง คิดถึงคณีนงนวัน

2) เพลงลาวดำเนินทราย มี 2 ท่อนเพลง และมีเที่ยวกลับ รูปแบบท่อนเพลงดังนี้

ท่อน 1 - คำร้องขึ้นต้นว่า เห็นเวลาตึกนักษณอยู่แล้วหนอ

ท่อน 2 - คำร้องขึ้นต้นว่า เหมือนเกสร โกสุม ทุกพุ่มพวง

เที่ยวกลับ

ท่อน 1- คำร้องขึ้นต้นว่า นิจจาเอ๋ยเคยสรวล ส้ารवलเลน

ท่อน 2 - คำร้องขึ้นต้นว่า จงอยู่ดีเถิดอย่ามีอันตราย

3) เพลงลาวดวงเดือน มี 3 ท่อนเพลง และมีเที่ยวกลับ ใช้หน้าทับลาว รูปแบบท่อนเพลงมีดังนี้

ท่อน 1 - คำร้องขึ้นต้นว่า โอ้ละหนอ ดวงเดือนเอ๋ย

ท่อน 2 - คำร้องขึ้นต้นว่า ขอสาแล้วเจ้าแก้วโกสุม

ท่อน 3 - คำร้องขึ้นต้นว่า หอมกลิ่นเกสร เกสรดอกไม้

เที่ยวกลับ

ท่อน 1- คำร้องขึ้นต้นว่า โอ้ละหนอ นวลตาเอ๋ย

ท่อน 2 - คำร้องขึ้นต้นว่า เห็นเดือนแรม เร็ดร้างเวหา

ท่อน 3 - คำร้องขึ้นต้นว่า เสียงไก่ขันขาน มันทวนเจ้อยแจ้ว

3. เพลงเถา ประกอบด้วยเพลงดังต่อไปนี้

3.1 เพลงโสมส่องแสง

3.2 เพลงบุหลัน

3.3 เพลงแขกต๋อยหม้อ

3.4 เพลงราตรีประดับดาว

3.5 เพลงกล่อมนารี

3.6 เพลงแขกมอญบางขุนพรหม

การวิเคราะห์ลักษณะประเภทของอัตราจังหวะ จังหวะหน้าทับ และบทขับร้อง ของแต่ละเพลง

ดังนี้

เพลงโสมส่องแสง เป็นเพลงเถาที่มีลักษณะเป็นเพลง 3ท่อน ในอัตราจังหวะ 3ชั้น 2 ชั้น และชั้นเดียวติดต่อกัน ใช้หน้าทับ สองไม้รูปแบบของท่อนเพลงมีดังนี้

สามชั้น

ท่อน 1 - คำร้องขึ้นต้นว่า โอ้วแสงโสมส่องผ่องทวันอากาศ

ท่อน 2 - คำร้องขึ้นต้นว่า ผ่องแผ้วแพร่วิรมี สาดรังษีสว่างหล้า

ท่อน 3 - คำร้องขึ้นต้นว่า แสงเจิดเจิดฉวีส่องแสงสี สีชวนชม

สองชั้น

ท่อน 1 - คำร้องขึ้นต้นว่า โอ้ โอ้ จันทราเอย เชิญเมตตากระต่ายน้อย

ท่อน 2- คำร้องขึ้นต้นว่า ออกซ่อน สะทอนจิตหา

ท่อน 3- คำร้องขึ้นต้นว่า หนาวจับจิตหนาว ยิ่งหนาวราวไข

ชั้นเดียว

ท่อน 1- คำร้องขึ้นต้นว่า โอ้แซ ของข้อยเอย อย่าเพิ่งคล้อยเคลื่อนคลา

ท่อน 2- คำร้องขึ้นต้นว่า ถึงแม้ไม่สมใจหวัง ขอพอดังตาชม

ท่อน 3- คำร้องขึ้นต้นว่า เบิ่งแสงโสมส่องแสงผุดผ่องพอดา

เพลงบุหลัน เป็นเพลงเถาที่มีลักษณะเป็นเพลง 2 ท่อนและมีैयाวกลับในแต่ละท่อนเพลง ในอัตราจังหวะ 3 ชั้น 2 ชั้นและชั้นเดียวติดต่อกัน ใช้หน้าทับ ประไก่ รูปแบบของท่อนเพลงมีดังนี้

สามชั้น

ท่อน 1 - คำร้องขึ้นต้นว่า ครั้นคำสนธยาราตรีกาล จึ่งเผยม่านออกชมแสงบุหลัน

ท่อน 2 - คำร้องขึ้นต้นว่า ทรงกลดหมดเมฆอยู่พรายพรรณ แสงบุหลันจับแสงรททรง

ैयाวกลับ

ท่อน 1- คำร้องขึ้นต้นว่า แสงโคมประทีปทองส่องสว่าง กระจำงจับพุ่มไม้ไผ่ประหง

ท่อน 2- คำร้องขึ้นต้นว่า พวงพะยอมหอมหวลลำดวลดง สายหยุดประยงค์โยทะกา
สองชั้น

ท่อน 1- คำร้องขึ้นต้นว่า หอมกลิ่นกล้วยไม้ที่ไถ่ทาง

ท่อน 2 - คำร้องขึ้นต้นว่า ลมหวลอลกลิ่น สุมาลัยมา
เที่ยวกลับ

ท่อน 1 - คำร้องขึ้นต้นว่า เรไรจักจั่นสนั่นเสียง

ท่อน 2 - คำร้องขึ้นต้นว่า บุหร้อง ร้องเพรียกพงไพร
ชั้นเดียว

ท่อน 1 - คำร้องขึ้นต้นว่า เมื่อนั้น ระเด่นมนตรี ใจกล้า

ท่อน 2- คำร้องขึ้นต้นว่า เป็นทัพหลังรังพลโยธา
เที่ยวกลับ

ท่อน 1- คำร้องขึ้นต้นว่า จิงปลอมแปลงแต่งองค์เป็นอำมาตย์

ท่อน 2- คำร้องขึ้นต้นว่า ทรงสินธพชาติพาชี

เพลงแขกต๋อยหม้อ เป็นเพลงเถาที่มีลักษณะเป็นเพลง 2 ท่อน ในอัตราจังหวะ 3 ชั้น 2 ชั้น
และ ชั้นเดียว บรรเลงติดต่อกัน ใช้หน้าทับ สองไม้ รูปแบบของท่อนเพลงมีดังนี้

สามชั้น

ท่อน 1- คำร้องขึ้นต้นว่า ดำเนินพลาง ทางมองทุกช่องฉาก

ท่อน 2 - คำร้องขึ้นต้นว่า กนกนมแกมมาศดาษเดียว

สองชั้น

ท่อน 1- คำร้องขึ้นต้นว่า ติดกระจงเงางามอยู่ตามที่

ท่อน 2-คำร้องขึ้นต้นว่า ไชยสูตรสองบานพุดตานกรอง

ชั้นเดียว

ท่อน 1- คำร้องขึ้นต้นว่า เพดานมาศประหลาดแพรว

ท่อน 2- คำร้องขึ้นต้นว่า ฉลุสดประกวดลายโคมแขวนรายอยู่พรายตา

เพลงราตรีประดับดาว เป็นเพลงเถาที่มีลักษณะเป็นเพลง 2 ท่อน ที่มีैयाวกกลับในแต่ละท่อน เพลง ในอัตราจังหวะ 3 ชั้น 2 ชั้น และชั้นเดียวบรรเลงติดต่อกัน ใช้น้ำทับ ปรบไก่ รูปแบบของท่อนเพลงมีดังนี้

สามชั้น

ท่อน 1 - คำร้องขึ้นต้นว่า วันนี้แสนสุดยินดีพระจันทร์วันเพ็ญ

ैयाวกกลับ

ท่อน 2 -คำร้องขึ้นต้นว่า ชมแต่ดวงเดือนที่ไหนจะเหมือนได้ชมหน้าน้อง

สองชั้น

ท่อน 1 -คำร้องขึ้นต้นว่า ขอเชิญเจ้าฟังเพลงวังเวงใจ

ैयाวกกลับ

ท่อน 2- คำร้องขึ้นต้นว่า ดวงจันทร์หล่นลตเกือบหมดดวง

ชั้นเดียว

ท่อน 1 - คำร้องขึ้นต้นว่า จวนจะรุ่งแล้วนะเจ้าพี่ขอลา

ैयाวกกลับ

ท่อน 2 -คำร้องขึ้นต้นว่า หมู่ภรรร่อนหาขอมาลี

เพลงกล่อมมนารี เป็นเพลงเถาที่มีลักษณะเป็นเพลง 2 ท่อนมีैयाวกกลับในแต่ละท่อนเพลง ในอัตราจังหวะ 3ชั้น 2 ชั้น และชั้นเดียวติดต่อกัน ใช้น้ำทับปรบไก่ รูปแบบของท่อนเพลงมีดังนี้

สามชั้น

ท่อน 1- คำร้องขึ้นต้นว่า พระแยมั้มพริ้มเพราเฝ้าหยอก

เที่ยวกลับ

ท่อน 2- คำร้องขึ้นต้นว่า พักตร์เจ้าเส้าสลดอดบรรทม

สองชั้น

ท่อน 1 - คำร้องขึ้นต้นว่า สายสมรนอนเกิดพี่จะกล่อม

เที่ยวกลับ

ท่อน 2- คำร้องขึ้นต้นว่า นวลละอองผ่องพักตร์โสกา

ชั้นเดียว

ท่อน 1-คำร้องขึ้นต้นว่า งามเนตรดั่งเนตรมฤคมาศ

เที่ยวกลับ

ท่อน 1 -คำร้องขึ้นต้นว่า อรชรอ่อนแอ้นดังกินริน

เพลงแขกมอญบางขุนพรหม เป็นเพลงเถาที่มีลักษณะเป็นเพลง 3 ท่อน ในอัตราจังหวะ 3 ชั้น 2 ชั้น และชั้นเดียวติดต่อกัน ใช้จังหวะหน้าทับปรบไก่ รูปแบบท่อนเพลงมีดังนี้

สามชั้น

ท่อน 1- คำร้องขึ้นต้นว่า พलयงมความอาลัยใจละเหี่ย

ท่อน 2 - คำร้องขึ้นต้นว่า พี่นี้ เหลือที่จะห่วงใย

ท่อน 3- คำร้องขึ้นต้นว่า ถึงกระไร ให้ขอพอได้หมั้น

สองชั้น

ท่อน 1 - คำร้องขึ้นต้นว่า อย่าวิตกหมกไหม้เลยน้องแก้ว

ท่อน 2 - คำร้องขึ้นต้นว่า จงจำคำสัตย์ของพี่ไว้

ท่อน 3 – คำร้องขึ้นต้นว่า อย่าร้องให้ไปนกลือน้องพี่

ชั้นเดียว

ท่อน 1 - คำร้องขึ้นต้นว่า ขับลำบรรเลงเป็นเพลงเถา

ท่อน 2- คำร้องขึ้นต้นว่า เพลงมอญเก่าฟังเสนาะเพราะนักรหนา

ท่อน 3- คำร้องขึ้นต้นว่า ชื่อแขกมอญบางขุนพรหมนามสมญา

4. เพลงใหญ่ ประกอบด้วยเพลงดังต่อไปนี้

4.1 เพลงเชิดจีน

4.2 เพลงทยอยนอก

4.3 เพลงแขกลพบุรี

การวิเคราะห์ลักษณะประเภทของอัตราจังหวะเพลง จังหวะหน้าทับ และบทขับร้องของแต่ละเพลงดังนี้

เพลงเชิดจีน เป็นเพลงใหญ่ที่มีลักษณะท่อนเพลงเรียกว่า “ตัว” ในอัตราจังหวะพิเศษ รูปแบบท่อนเพลงมีดังนี้

ตัวที่ 1- คำร้องขึ้นต้นว่า ว่าพลางทางจูงสีหมอกม้า

ตัวที่ 2 - คำร้องขึ้นต้นว่า ปลอบพลางทางค้อยกระซิบบอก

ตัวที่ 3- คำร้องขึ้นต้นว่า วันทองสองมือประณมนั้น

ตัวที่ 4 - คำร้องขึ้นต้นว่า ขุนแผนพานางมาใกล้ม้า

ต่อท้ายเพลงเชิดจีนโดยการขับร้องและบรรเลงเพลงแขกบรเทศเถา โดยใช้หน้าทับสองไม้ รูปแบบท่อนเพลงมี ดังนี้

สามชั้น

ท่อน 1 - คำร้องขึ้นต้นว่า เอออะไรตกใจไปเปล่า เปล่า

ท่อน 2 - คำร้องขึ้นต้นว่า กระโดดขึ้นหลังม้าเจ้าอย่ากลัว

สองชั้น

ท่อน 1- คำร้องขึ้นต้นว่า นางหวาดหวั่นกลัวม้าไม่เข้าใกล้

ท่อน 2 คำร้องขึ้นต้นว่า ม้าตีฝีเท้าก็เข้าโจน

สามชั้น

ท่อน 1- คำร้องขึ้นต้นว่า สองมือกอดผัวจนตัวแน่น

ท่อน 2 - คำร้องขึ้นต้นว่า เบือนหน้าว่าเจ้าเข้าให้ชิต

เพลงทยอยนอก เป็นเพลงใหญ่ที่มีลักษณะเป็นเพลง 2 ท่อน มีเที่ยวกลับในอัตราจังหวะ 3 ชั้น ใช้หน้าทับปรบไก่ รูปแบบท่อนเพลงมีดังนี้

สามชั้น

ท่อน 1 – คำร้องขึ้นต้นว่า พี่จะลาไปก่อนแล้วเจ้าแก้วเอ๋ย

ท่อน 2- คำร้องขึ้นต้นว่า ขอฝากขุนช้างด้วยช่วยปลอบใจ

เที่ยวกลับ

ท่อน 1 - คำร้องขึ้นต้นว่า มาถึงกรงขุนทองวางอยู่ทั้งคู่

ท่อน 2 - คำร้องขึ้นต้นว่า นกเอ๋ยเคยเสนาะสำเนียง

เพลงแขกลพบุรี เป็นเพลงใหญ่ ที่มีลักษณะเป็นเพลง 2 ท่อน ในอัตราจังหวะ 3 ชั้น 2 ชั้น และ ชั้นเดียว ใช้จังหวะหน้าทับ สองไม้ รูปแบบท่อนเพลงมีดังนี้

สามชั้น

ท่อน 1- คำร้องขึ้นต้นว่า ลำดวนเอ๋ยจะด่วนไปก่อนแล้ว

ท่อน 2 - คำร้องขึ้นต้นว่า ที่มีกลิ่นก็จะคลายหายหอม

สองชั้น

ท่อน 1 - คำร้องขึ้นต้นว่า ตันน้อยน้อยลูกย้อยระย้าตี

ท่อน 2 - คำร้องขึ้นต้นว่า รากไม้จะต่างหมอนนอนอนาก

ชั้นเดียว

ท่อน 1- คำร้องขึ้นต้นว่า ขุนแผนปลอบน้องอย่าร้องไห้

ท่อน 2 - คำร้องขึ้นต้นว่า ไปเดือนหนึ่งแล้วจะพากลับ

5. เพลงประกอบรำ ประกอบด้วยเพลงต่อไปนี้

5.1 เพลงรำดูฉาย

5.2 เพลงระบำกฤดาภินิหาร

5.3 เพลงระบำเทพบันเทิง

5.4 เพลงฟ้อนมาลัย (ดวงดอกไม้)

การวิเคราะห์ ลักษณะประเภทของอัตราจังหวะเพลง จังหวะหน้าทับ และบทขับร้อง รูปแบบของท่อนเพลง ดังนี้

เพลงรำดูฉาย เป็นเพลง 2 เพลง เพลงดูฉาย แล้วออกเพลงแม่ศรี โดยใช้หน้าทับ สองไม้ รูปแบบท่อนเพลงมีดังนี้

1) เพลงดูฉาย

ท่อน 1 - คำร้องขึ้นต้นว่า ดูฉายเอ๋ย ช่างงามข้า ช่างรำโยกย้าย

ท่อน 2 - คำร้องขึ้นต้นว่า สะเอาจสนอ่อนนรชรช่วงกาย

ท่อน 3- คำร้องขึ้นต้นว่า สองเนตรคมข้า แสงดำมันชลับ

ท่อน 1 - คำร้องขึ้นต้นว่า สุดสวดยเอ๋ยยิ่งพิศยิ่งเพลินเชิญให้่งงวย

ท่อน 2- คำร้องขึ้นต้นว่า งามหัตถ์ งามกร ก็อ่อนระทวย

ท่อน 3 -คำร้องขึ้นต้นว่า ทั้งหัตถ์ทั้งกร ก็พอนถูกแบบ

2) เพลงแม่ศรี

ท่อน 1-คำร้องขึ้นต้นว่า นำชมเอ๋ย นำชม เจ้าพราหมณ์

ท่อน 2-คำร้องขึ้นต้นว่า ดูชุดดูผ่องเหมือนทองทาติด

ท่อน 1- คำร้องขึ้นต้นว่า นารักเอ๋ย นารักตรุณ

ท่อน 2 คำร้องขึ้นต้นว่า เจ้ายิ้มเจ้าแยมแก้มเหมือนมาลา

ระบำกฤดาภินิหาร เป็นเพลงในอัตรา 2 ชั้น ในทำนองเพลงครวญหา มี 2 ท่อนเพลง ใช้ จังหวะหน้าทับ ปรบไก่

รูปแบบท่อนเพลงมีดังนี้

สองชั้น

ท่อน 1- คำร้องขึ้นต้นว่า ปราโมทย์แสนองค์อุปสรอมรแมนแดนสวรรค์

ท่อน 2- คำร้องขึ้นต้นว่า ต่างเต็มตื่นชื่นชม โสมนัส

ท่อน 3- คำร้องขึ้นต้นว่า แล้วลีลาศ เร่งรำ ระเบ้าร่าย

เพลงระบำเทพบันเทิง เป็นเพลงที่นำทำนองมาจากเพลงแขกเชิญเจ้า 2 ชั้น และชั้นเดียว ติดต่อกัน ใช้หน้าทับ สองไม้ รูปแบบ ท่อนเพลงมีดังนี้

สองชั้น

ท่อน 1- คำร้องขึ้นต้นว่า เหล่าข้าฯ พระบาท ขอวโรกาสเทวฤทธิ์อติศร

(สร้อย)

ท่อน-2- คำร้องขึ้นต้นว่า ถวายอินทรีต่างมาลีบุชา ถวายดวงตาต่างประทีปจรัสไซ

(สร้อย)

ชั้นเดียว

ท่อน 1- คำร้องขึ้นต้นว่า มาร่วมกันร้องทำนองลำนำ

ท่อน 2- คำร้องขึ้นต้นว่า อัปสรพื่อนฝ่ายกริดกรายออกมา

เพลงพื่อนมาลัย(ลาวดวงดอกไม้) เป็นเพลง ลาวดวงดอกไม้ นำทำนองมาประกอบการพื่อนมาลัย ในอัตราจังหวะ 2 ชั้น มี 4 ท่อนเพลง แล้วจบลงด้วยการเดี่ยวจะเข้หรือเครื่องดนตรีชนิดอื่น สอดแทรกกับการบรรเลงทั้งวงก่อนลงจบ ใช้หน้าทับ ลาว รูปแบบท่อนเพลงมีดังนี้

สองชั้น

ท่อน 1- คำร้องขึ้นต้นว่า มวลดอกไม้เบ่งบานสลอน ผูกภมรว่าว่อนไผหา

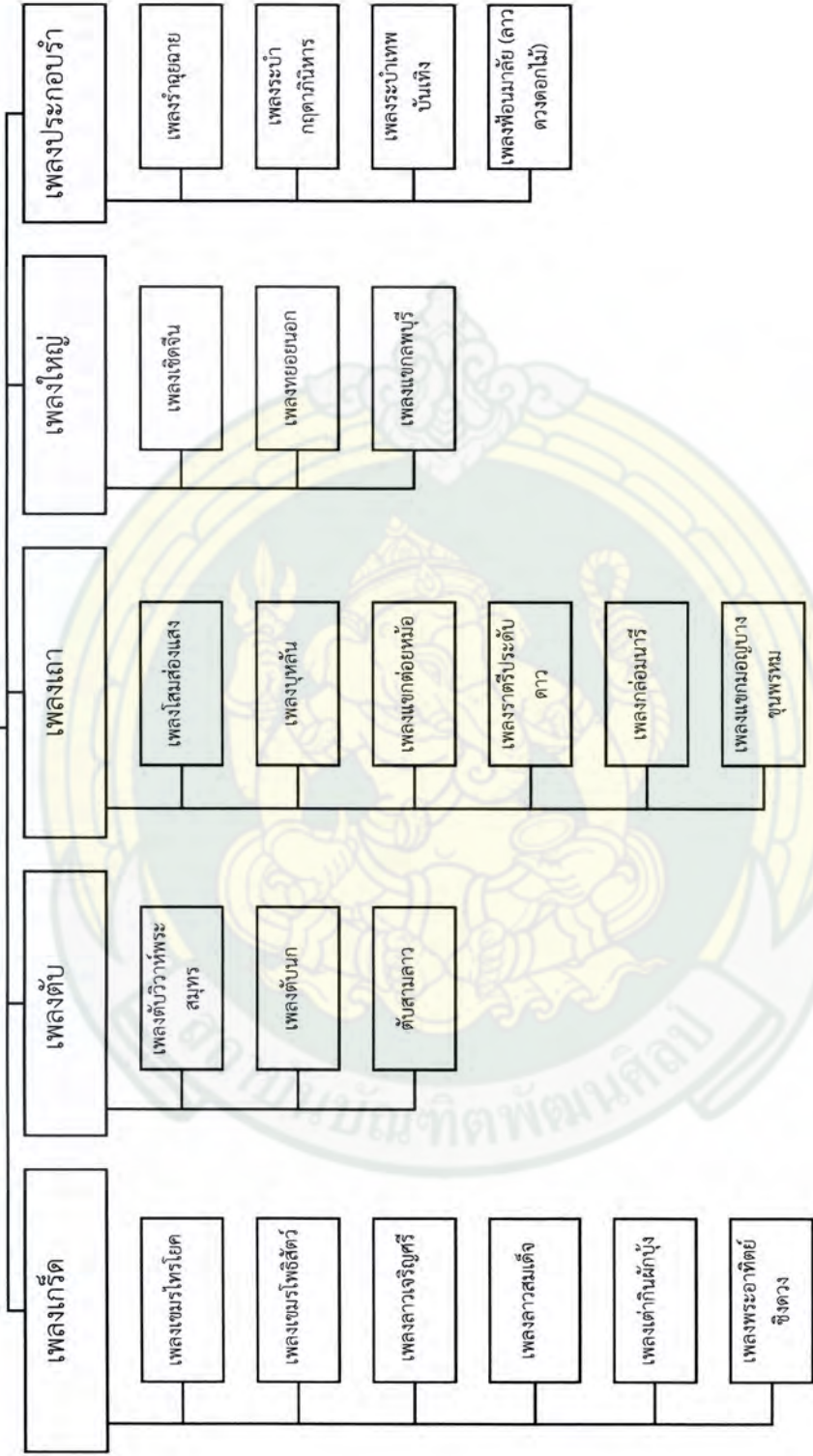
ท่อน 2 - คำร้องขึ้นต้นว่า โอ้ดอกไม้ก็ได้ใช้กลิ่น อวดประพินที่แสนสุดหอม

ท่อน 3- คำร้องขึ้นต้นว่า พวงดอกไม้ก็ไม่งามเท่า พักตร์แม่เจ้าแม่ท้าวคำปิ่น

ท่อน 4- คำร้องขึ้นต้นว่า กลิ่นดอกไม้ก็ไม่ระรื่น หอมชุ่มชื่นเท่าคุณพระนาง

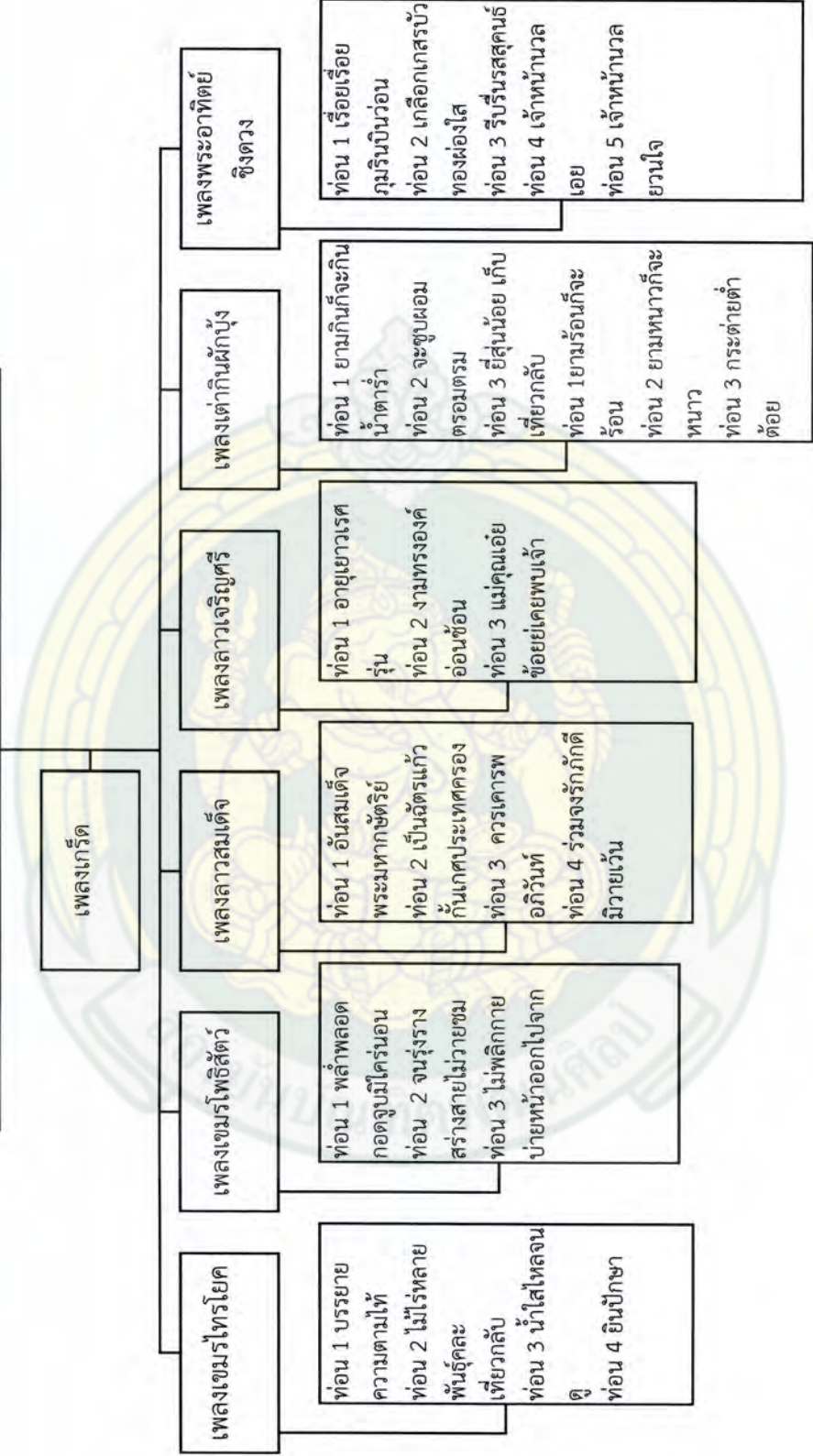
ดังแผนผังของการวิเคราะห์ดังนี้

บทเพลงที่นำมาสร้างสรรค์ทำนองบทฝึกทักษะการขับร้อง

ภาพประกอบที่ 2 แผนผังบทเพลงที่นำมาสร้างสรรค์ทำนองบทฝึกทักษะการขับร้อง

การวิเคราะห์ลักษณะท่อนเพลงและคำร้องที่ขึ้นต้นของท่อนเพลง

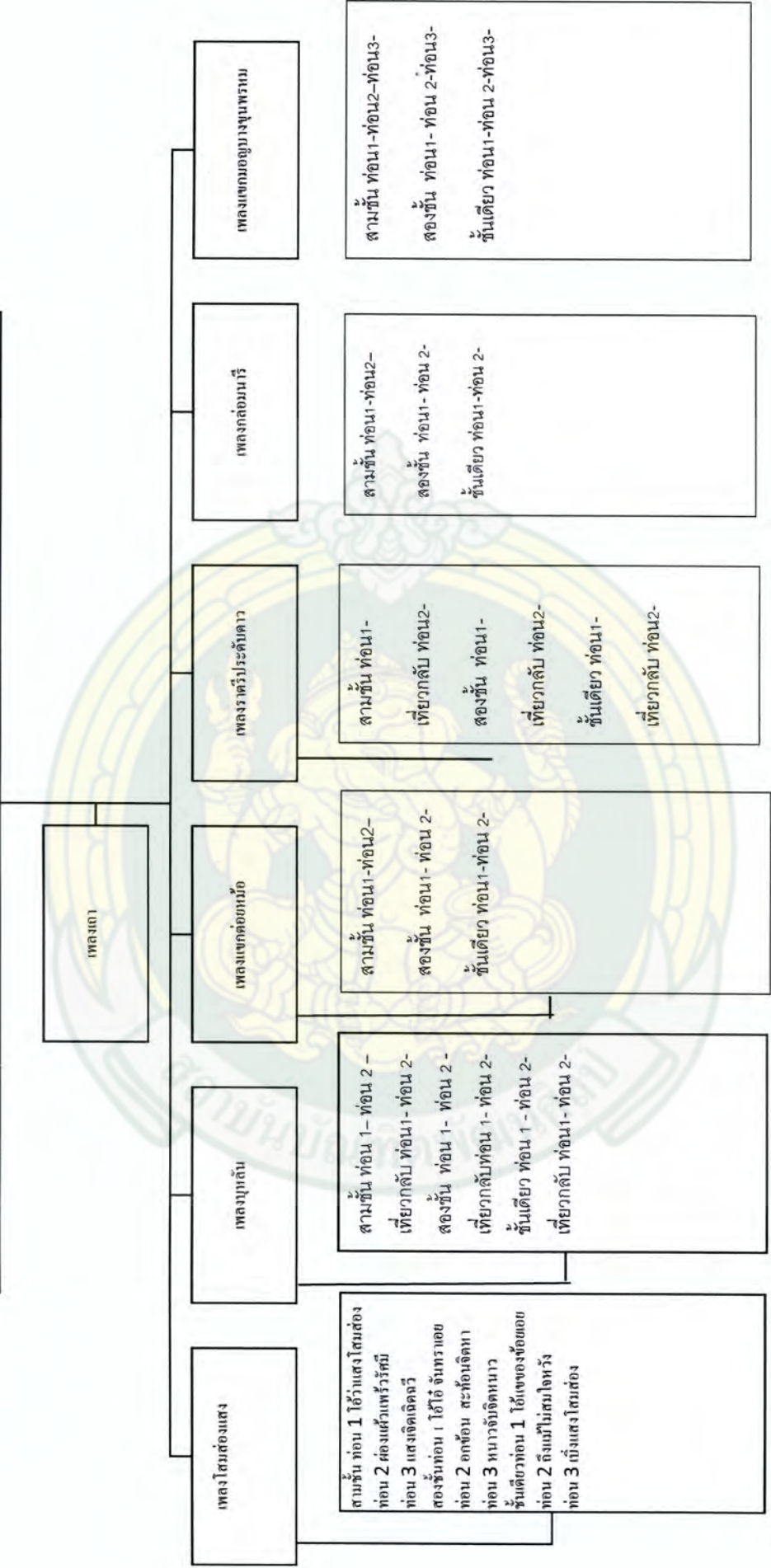
ภาพประกอบที่ 3 การวิเคราะห์ลักษณะท่อนเพลงและคำร้องที่ขึ้นต้นของท่อนเพลง

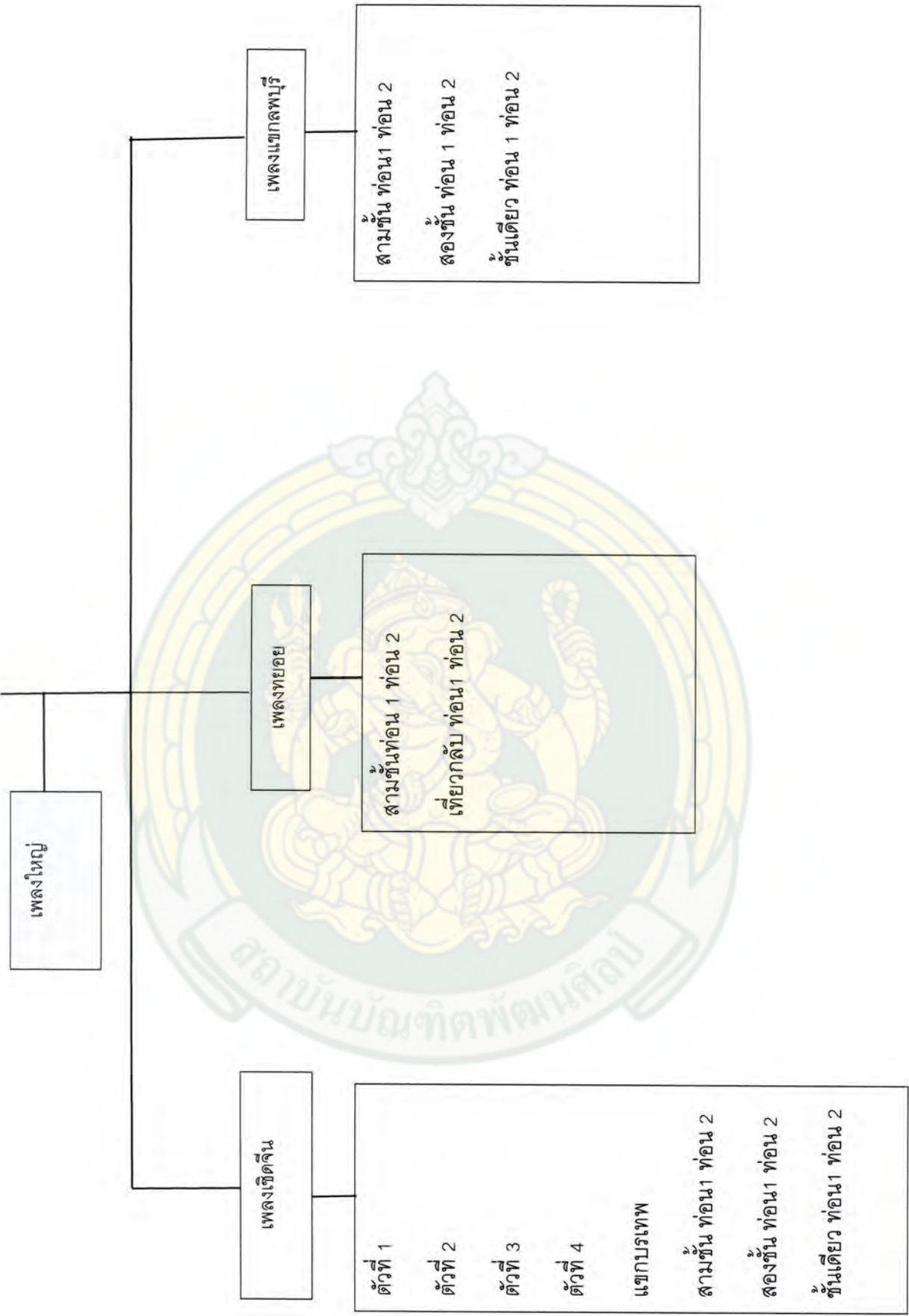
การวิเคราะห์ลักษณะท่อนเพลงและคำร้องที่ขึ้นต้นของท่อนเพลง

เพลงตับ			
เพลงตับวิวาทพระสมุทร	เพลงตับสามลาว	เพลงตับนก	
เพลงคลื่นกระแทบฝั่ง ท่อน 1 อันโดรเมดา ท่อน 2 ขอเชิญชาวสวรรค์ ท่อน 1 ถึงกลางวันสุริยันแจ่ม ท่อน 2 ถึงราตรีมีจันทร์ ท่อน 1 อำดวงสุริยศรี ท่อน 2 ขอเชิญจันทร์ส่องสว่าง	เพลงลาวคำหอม ท่อน 1 หอมดอกไม้คำหอม ท่อน 2 โอเจ้าดวงพวงไฉนท ท่อน 3 โอละหนอรักเจ้าสาว เนื้อร้องเดิม ท่อน1 ยามเมื่อสมพิศพ่วน ท่อน 2 โอเจ้าดวง ท่อน 3 โออกคิดถึง	เพลงนกไพรระดก ท่อน 1 เสียงนกไพรระดก สร้อย พระพหลเจ้าฟ้า จักรกึ่ง	
เพลงบังใบ ท่อน 1 ได้นาคสำเนียง ท่อน 2 เหมื่อนยี่สิบสอง ท่อน 1 ถึงแม้ว่าจะสนิหนิพรา ท่อน 2 ถึงตึ้นร้อนรุ่มกลุ่มฤดี ท่อน 1 แต่โอว่าอนิจจาได้กินหวาน	เพลงลาวดำเนินทราย ท่อน 1 เห็นเวลาตึกนกหนา ท่อน 2 เหมื่อนเกสรโกสุม เที่ยวกลับ ท่อน 1 นิจจาเอ๋ยเคยสรวลสำราญ ท่อน 2 จงอยู่เถิดเอ๋ยยามอันตราย	เพลงนกกาเขว่า ท่อน 3 นกกาเขว่าเสียงหวาน สร้อย โบราณท่านว่าไว้ มันไซ่	
เพลงแขกสาหร่าย ท่อน 1 ถ้าแม่พี่..เลือกได้ ท่อน 2 จะยินชม..ขวัญตา ท่อน 3 โอพ่อยอด..ยาจิด ท่อน 1 ถ้าแม่ไม่..เกรงใจ ท่อน 2 นี่หากเกรง..โฉมฉาย ท่อน 3 โออันตร..เมตตา	เพลงลาวดวงเดือน ท่อน 1 โอละหนอดวงเดือนเอย ท่อน 2 ขอลาแล้วเจ้าแก้วโกสุม ท่อน 3 หอมกลิ่นเกสรเกสรดอกไม้ เที่ยวกลับ ท่อน 1 โอละหนอนวลตา ท่อน 2 เห็นเดือนแรมเรีตร้าง ท่อน 3 เสียงไก่ขันขาน	เพลงไก่ ท่อน 4 นันไก่หรืออะไร สร้อย ขึ้นคิ้อยู่คนละถิ่น ตัวไหน ว่าดอก ดอกเอ๋ย เจ้าดอกมะเขาง	

ภาพประกอบที่ 4 การวิเคราะห์ลักษณะท่อนเพลงและคำร้องที่ขึ้นต้นของท่อนเพลง

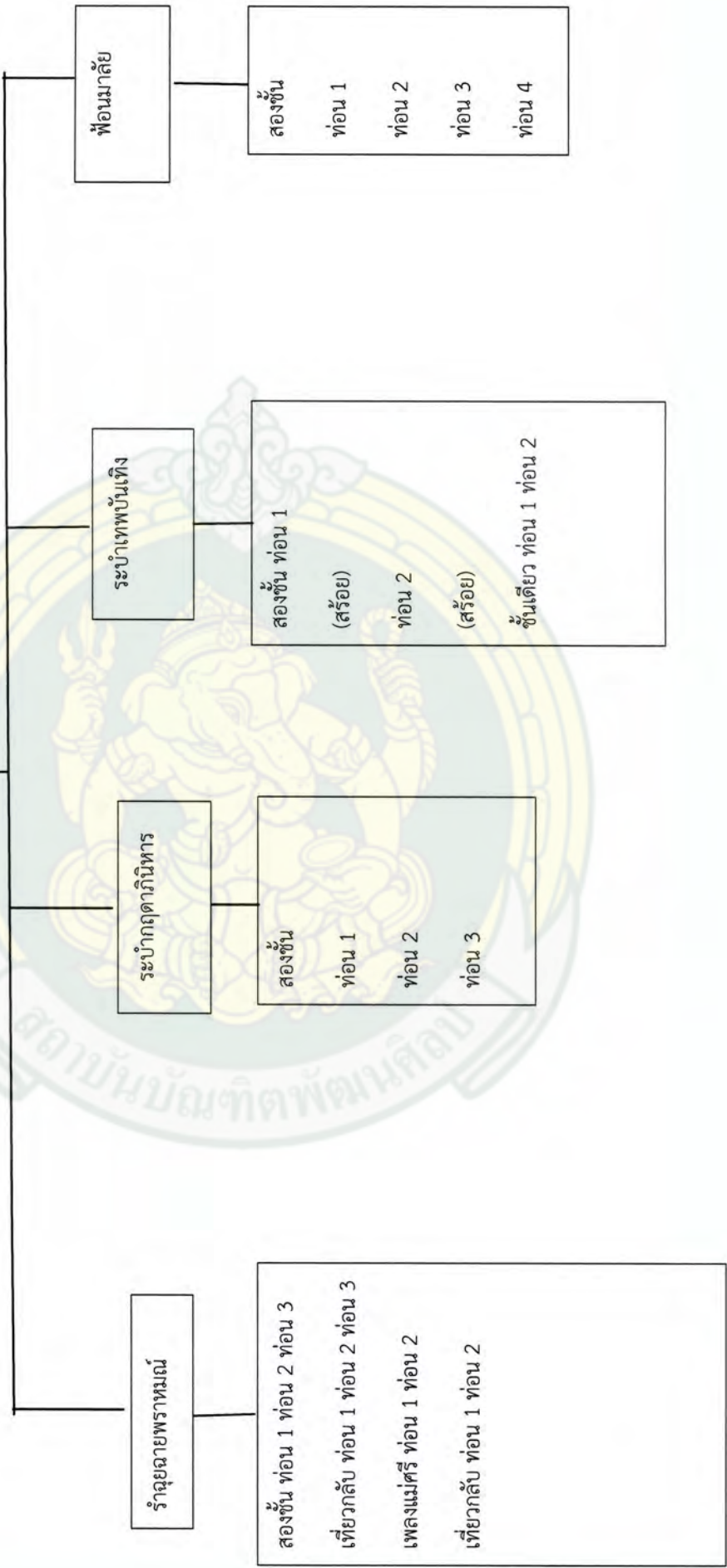
การวิเคราะห์ลักษณะท่าอันเพลงแต่ละคำร้องที่ขึ้นต้นของท่อนเพลง

การวิเคราะห์ลักษณะท่อนเพลงและคำร้องที่ขึ้นต้นของท่อนเพลง

เพลงประกอบรำ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “ การสร้างสรรค์แนววิถีฝึกทักษะ การขับร้องเพลงไทย สู่ การอนุรักษ์ สืบสาน พัฒนาและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมด้านคีตศิลป์ไทย โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. สร้างสรรค์แนววิถีฝึกทักษะ สำหรับการฝึกหัด การขับร้องเพลงไทย ได้แก่ เพลงเกร็ด เพลงตับ เพลงเถา เพลงใหญ่และเพลงประกอบรำ
2. เพื่ออนุรักษ์ สืบสาน พัฒนา และเผยแพร่ ศิลปวัฒนธรรม ด้านคีตศิลป์ไทย

สรุปผล การวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีขอบเขตของการวิจัย ด้านเนื้อหา ได้กำหนดบทเพลงที่นำมาสร้างสรรค์ โดยวิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) นำมาสร้างแนวการฝึกการขับร้อง จำนวน 5 ประเภทได้แก่

1. เพลงเกร็ด ประกอบด้วยเพลง เขมรไทรโยค เพลงเขมรโพธิสัตว์ เพลงลาวสมเด็จ เพลงลาวเจริญศรี เพลงเต่ากินผักบุ้ง และเพลงพระอาทิตย์ชิงดวง
2. เพลงตับ ประกอบด้วยเพลง ตับวิวาทพระสมุทร เพลงตบนก(ตบแม่ศรีทรงเครื่อง)และเพลงตบสามลาว
3. เพลงเถา ประกอบด้วยเพลง โสมส่องแสง เพลงบุหลัน เพลงแขกต๋อยหม้อ เพลงราตรีประดับดาว เพลงกล่อมনারีและเพลงแขกมอญบางขุนพรหม
4. เพลงใหญ่ ประกอบด้วยเพลง เชิดจีน เพลงทยอยนอก และเพลงแขกลพบุรี
5. เพลงประกอบรำ ประกอบด้วย เพลงรำอุยฉาย เพลงระบำกฤดาภินิหาร เพลงระบำเทพบันเทิง และเพลงฟ้อนมาลัย (ฟ้อนดวงดอกไม้)

เพื่อเป็นการบรรลุตามวัตถุประสงค์ด้านการอนุรักษ์ สืบสาน พัฒนาและเผยแพร่ ศิลปวัฒนธรรมด้านคีตศิลป์ไทย ผู้วิจัยได้จัดทำวิเคราะห์บทฝึกการขับร้อง ในทักษะเฉพาะของแต่ละบทเพลง เพื่อให้สามารถนำไปฝึกขับร้องได้โดยกำกับไว้ด้วยการบันทึกโน้ตไทย ทุกประเภทของเพลงที่เลือกแบบเจาะจงในงานวิจัยนี้

วิธีวิจัย

เน้นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการศึกษาข้อมูลจากเอกสาร การวิเคราะห์เนื้อหา การจัดประเภทเพลง แล้วจัดทำเป็นโน้ตเพลงไทย สร้างแนววิธีการขับร้องและมีสื่อวี.ซี.ดีประกอบในการฝึกหัดการขับร้อง ทั้ง5ประเภท ตามที่กำหนดไว้ เมื่อจัดวิเคราะห์เป็นแต่ละเพลงรวมทั้งสิ้น 26 เพลง ด้านบุคลากรผู้ให้ข้อมูล (Informants) ผู้วิจัยกำหนดเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่กลุ่มผู้รู้ (Key Informant) กลุ่มผู้ปฏิบัติ(Casual Informant) และกลุ่มทั่วไป (General Informant) โดยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกต ขั้นตอนการจัดกระทำข้อมูล ผู้วิจัยได้ศึกษาและสังเคราะห์เอกสาร เชิงประวัติบทเพลง จัดสร้างสรรค์แนวการขับร้องตามเนื้อหาที่กำหนด วิเคราะห์ วิธี การร้อง โดยบันทึกโน้ตการขับร้องแบบโน้ตเซอเวย์ (Survey)

ส่วนด้านการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ได้กำหนดให้มีการจัดประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการขับร้องและดนตรี และศิลปินแห่งชาติสาขาศิตศิลป์ ประกอบด้วย ครู พัฒนี พร้อมสมบัติ ครูมณฑนา อยู่ยั้งยืน ครูทัศนีย์ ขุนทอง ดร.บำรุงพาทยกุล และ ผศ.ดร.นพคุณ สุดประเสริฐ นอกจากนี้ ยังมีผู้เชี่ยวชาญที่ให้ข้อมูลในการวิจัย อาทิ อจ. ธิมา โพธิ์เวส รศ.ดร. โกวิทย์ ชันธิศิริ ศาสตราจารย์ นพ. พูนพิศ อมาตยกุล และ ครู ศิริ วิชเวช ศิลปินแห่งชาติ สาขา คีตศิลป์

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอรายงานการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) ประกอบด้วยการนำเสนอ 5 บท ได้แก่

บทที่ 1 ความเป็นมาและความสำคัญของการสร้างสรรค์

บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรม

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

บทที่ 4 การสร้างสรรค์แนววิธีฝึกทักษะการขับร้องเพลงไทย สู่การอนุรักษ์ สืบสาน พัฒนา และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมด้านคีตศิลป์

บทที่5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่าบทเพลงที่กำหนดไว้ในขอบเขตด้านเนื้อหา มีทั้งหมด 5 ประเภท รวมทั้งสิ้น 26 เพลง สามารถสร้างสรรค์ แนววิธีฝึกขับร้องได้ โดยแต่ละประเภทเพลง วิเคราะห์ด้านประวัติเพลง บทขับร้อง วิเคราะห์ทักษะการขับร้องโดยบันทึกเป็นโน้ตแบบไทยแบ่งเป็น 8 ห้องเพลง สามารถบรรจุลงในโน้ต แต่ละห้องเพลง ทั้งคำร้อง และวิธีการเอื้อตามระบบเสียงไทย ผ่านกระบวนการระเบียบวิธีวิทยาการวิจัยสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

จากการสร้างสรรค์แนววิธีการขับร้องในงานวิจัยนี้สามารถวิเคราะห์ลักษณะของท่อนเพลงในแต่ละเพลง เพื่อให้เข้าใจในการขับร้องโดยเฉพาะการร้องส่ง ที่ผู้ขับร้องส่ง ร้องแต่ละท่อนเพลงแล้วจะมีดนตรีบรรเลงรับ ดังนั้นผู้ร้องต้องเข้าใจ ลักษณะของบทเพลง ท่อนเพลงอย่างแม่นยำ เพื่อให้สามารถร้อง รับ ส่ง เมื่อดนตรีบรรเลง รับ ส่ง และเมื่อจบแต่ละท่อนเพลง หรือ สามารถร้องคลอไปพร้อมดนตรีบรรเลงในลักษณะการร้องคลอ การร้องเคล้า ดังนั้นผู้ขับร้องต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ทำนองเพลง จังหวะเพลง เป็นสำคัญ จึงจะทำให้ประสบความสำเร็จในการขับร้องได้

งานวิจัยนี้ นอกจากสร้างสรรค์แนววิธีในการฝึกทักษะในการขับร้องแล้ว ยังมีแนวทางในการวิเคราะห์บทเพลงเพื่อให้มี การจดจำและสืบสานต่อไป ตามลักษณะของแต่ละบทเพลงดังนี้

1. เพลงเกร็ด ประกอบด้วยเพลงต่อไปนี้

- 1.1 เพลงเขมรไทรโยค
- 1.2 เพลงเขมรโพธิสัตว์
- 1.3 เพลงลาวเจริญศรี
- 1.4 เพลงสมเด็จ
- 1.5 เพลงเต่ากินผักบุ้ง
- 1.6 เพลงพระอาทิตย์ชิงดวง

การวิเคราะห์ลักษณะประเภทของอัตราจังหวะ จังหวะหน้าทับ ท่อนเพลง และบทขับร้อง ของแต่ละเพลงได้ดังนี้

1.1 เพลงเขมรไตรโยค

เพลงเขมรไตรโยค เป็นเพลงในอัตราจังหวะสามชั้น ใช้จังหวะหน้าทับ ประโกล่ง มีท่อนเพลงสอง ท่อนเพลงคือท่อน 1 และท่อน 2 และมีเที่ยวกลับอีกสองท่อน คือท่อน 1 ท่อน 2

1.2 เพลงเขมรโพธิสัตว์

เพลงเขมรโพธิสัตว์ เป็นเพลงในอัตราจังหวะสองชั้น ใช้จังหวะหน้าทับ ประโกล่ง มีท่อนเพลงสาม ท่อนเพลงคือ ท่อน 1 ท่อน 2 และท่อน 3

1.3 เพลงลาวเจริญศรี

เพลงลาวเจริญศรี เป็นเพลงที่ประกอบด้วยบทเพลงสองบทเพลงได้แก่เพลงลาวเล็กตัดสร้อย และเพลงลาวเล่นน้ำหรือเพลงลาวหาบน้ำ อัตราจังหวะสองชั้น ใช้จังหวะหน้าทับลาว มีท่อนเพลงสามท่อนเพลง ตามรูปแบบท่อนเพลงดังนี้

ท่อน 1 - เพลงลาวเล็กตัดสร้อย

ท่อน 2 - เพลงลาวเล็กตัดสร้อย

ท่อน 3 - เพลงลาวเล่นน้ำหรือลาวหาบน้ำ

1.4 เพลงลาวสมเด็จ

เพลงลาวสมเด็จ เป็นเพลงในอัตราจังหวะสองชั้น ใช้หน้าทับลาว มีท่อนเพลง ในลักษณะเพลงท่อนเดียว มีคำร้องสี่ท่อน ท่อน 1 ท่อน 2 ท่อน 3 และท่อน 4

1.5 เพลงเต่ากินผักบั้ง

เพลงเต่ากินผักบั้งเป็นเพลงลักษณะเพลงลา ในอัตราจังหวะสองชั้น ใช้หน้าทับ ประโกล่ง มีสาม ท่อนเพลง สามารถร้องเที่ยวกลับ ได้ในลักษณะหลากหลายเนื้อเพลง คือ ท่อน 1 ท่อน 2 ท่อน 3 และเที่ยวกลับ ท่อน 1 ท่อน 2 ท่อน 3

1.6 เพลงพระอาทิตย์ชิงดวง

เพลงพระอาทิตย์ชิงดวง เป็นเพลงลักษณะเพลงลา ในอัตราจังหวะสองชั้น ใช้หน้าทับ ประโกล่ง มีห้าท่อนเพลง คือ ท่อน 1 ท่อน 2 ท่อน 3 ท่อน 4 และท่อน 5

2. เพลงดับ ประกอบด้วยเพลงต่อไปนี้

2.1 เพลงดับวาทพระสมุทร

2.2 เพลงดับนก

2.3 ตับสามลาว

การวิเคราะห์ลักษณะประเภทของอัตราจังหวะ จังหวะหน้าทับ และบทขับร้อง ของแต่ละเพลงดังนี้

2.1 เพลงตับวิวาท์พระสมุทร

เพลงตับวิวาท์พระสมุทร ประกอบด้วยเพลงสามเพลงด้วยกันได้แก่ เพลงคลื่นกระทบฝั่ง เพลงบังใบและเพลงแขกสาหร่าย เป็นเพลงในอัตราจังหวะสองชั้น ใช้หน้าทับ สองไม้ หน้าทับสองไม้ และหน้าทับ พรบไก่ ตามลำดับของแต่ละเพลง มีท่อนเพลง ของแต่ละเพลง ตามรูปแบบของท่อนเพลงดังนี้

- 1) เพลงคลื่นกระทบฝั่ง มีรูปแบบท่อนเพลง เป็นเพลงสองท่อน แบบเที่ยวกลับ สลับกันไป เป็นท่อน 1 ท่อน 2 แล้วร้องเที่ยวกลับ เป็นท่อน 1 ท่อน 2 ไปจนจบเพลง
- 2) เพลงบังใบ มีรูปแบบท่อนเพลง เป็นเพลงสองท่อน
- 3) เพลงแขกสาหร่าย มีรูปแบบท่อนเพลงสามท่อน แบบเที่ยวกลับ สลับกันไป เป็นท่อน 1 ท่อน 2 ท่อน 3 แล้วร้องเที่ยวกลับ เป็นท่อน 1 ท่อน 2 ท่อน 3 ไปจนจบเพลง

2.2 เพลงดับนก (ดับแม่ศรีทรงเครื่อง)

เพลงดับนก(ดับแม่ศรีทรงเครื่อง) เป็นเพลงที่ประกอบด้วยเพลงร้องสี่เพลง ได้แก่ เพลง นกโพระดก เพลงนกกาเขน เพลงนกกาเหว่า และเพลงไก่ แต่ละเพลงประกอบด้วยคำร้องและมีสร้อยในตอนท้ายของแต่ละท่อนเพลง มีอัตราจังหวะสองชั้น ใช้หน้าทับ สองไม้ ตามรูปแบบของท่อนเพลงมี ดังนี้

- 1) เพลงนกโพระดก มีรูปแบบท่อนเพลง ท่อน 1 แล้วตามด้วยสร้อย
- 2) เพลงนกกาเขน มีรูปแบบท่อนเพลง ท่อน 2 แล้วตามด้วยสร้อย
- 3) เพลงนกกาเหว่า มีรูปแบบท่อนเพลง ท่อน 3 แล้วตามด้วยสร้อย
- 4) เพลงไก่ มีรูปแบบท่อนเพลง ท่อน 4 แล้วตามด้วยสร้อย

จบลงท้ายด้วยการว่าดอก

2.3 เพลงตับสามลาว

เพลงตับสามลาว เป็นเพลงที่ประกอบด้วยเพลงสามเพลง ได้แก่ เพลงลาวคำหอม เพลงลาวดำเนินทราย และเพลงลาวดวงเดือน เป็นเพลงในอัตราจังหวะสองชั้น ใช้หน้าทับ ลาว ตามรูปแบบของท่อนเพลงแต่ละเพลงมีดังนี้

1) เพลงลาวคำหอม มีสามท่อนเพลง แบบเที่ยวกลับ สลับกันไป เป็นท่อน 1 ท่อน 2 ท่อน 3 แล้วร้องเที่ยวกลับ เป็นท่อน 1 ท่อน 2 ท่อน 3 ไปจนจบเพลง

2) เพลงลาวดำเนินทราย มีสองท่อนเพลง แบบเที่ยวกลับ สลับกันไป เป็นท่อน 1 ท่อน 2 แล้วร้องเที่ยวกลับ เป็นท่อน 1 ท่อน 2 ไปจนจบเพลง

3) เพลงลาวดวงเดือน มีสามท่อนเพลง แบบเที่ยวกลับ สลับกันไป เป็นท่อน 1 ท่อน 2 ท่อน 3 แล้วร้องเที่ยวกลับ เป็นท่อน 1 ท่อน 2 ท่อน 3 ไปจนจบเพลง

3. เพลงเถา ประกอบด้วยเพลงดังต่อไปนี้

3.1 เพลงโสมส่องแสง

3.2 เพลงบุหลัน

3.3 เพลงแขกต๋อยหม้อ

3.4 เพลงราตรีประดับดาว

3.5 เพลงกล่อมনারี

3.6 เพลงแขกมอญบางขุนพรหม

การวิเคราะห์ลักษณะประเภทของอัตราจังหวะ จังหวะหน้าทับ และบทขับร้อง ของแต่ละเพลงดังนี้

3.1 เพลงโสมส่องแสง เป็นเพลงเถาที่มีลักษณะเป็นเพลงสามท่อน ในอัตราจังหวะสามชั้น สองชั้น และชั้นเดียวติดต่อกัน ใช้หน้าทับสองไม้ รูปแบบของท่อนเพลงคือ สามชั้น ท่อน 1 ท่อน 2 ท่อน 3 สองชั้น ท่อน 1 ท่อน 2 และท่อน 3 ตามด้วย ชั้นเดียว ท่อน 1 ท่อน 2 และท่อน 3

3.2 เพลงบุหลัน เป็นเพลงเถาที่มีลักษณะเป็นเพลงสองท่อนและมีเที่ยวกลับ ในอัตราจังหวะสามชั้น สองชั้นและชั้นเดียวติดต่อกัน ใช้หน้าทับ ปรบไก่ รูปแบบของท่อนเพลง คือ สามชั้น ท่อน 1 ท่อน 2 สลับกับเที่ยวกลับ ท่อน 1 ท่อน 2 แล้วต่อด้วยจังหวะสองชั้น และชั้นเดียว ในรูปแบบท่อนเพลงเดียวสลับกับเที่ยวกลับเช่นเดียวกับอัตราจังหวะสามชั้น

3.3 เพลงแขกต๋อยหม้อ เป็นเพลงเถาที่มีลักษณะเป็นเพลงสองท่อน ในอัตราจังหวะสามชั้น สองชั้นและชั้นเดียวบรรเลงติดต่อกัน ใช้หน้าทับ สองไม้ รูปแบบของท่อนเพลง เป็นจังหวะสามชั้น ท่อน 1 ท่อน 2 จังหวะสองชั้น ท่อน 1 ท่อน 2 และจังหวะชั้นเดียว ท่อน 1 ท่อน 2

3.4 เพลงราตรีประดับดาว เป็นเพลงเถาที่มีลักษณะเป็นเพลงสองท่อนที่มีเที่ยวกลับในแต่ละท่อนเพลง ในอัตราจังหวะสามชั้น สองชั้น และชั้นเดียวบรรเลงติดต่อกัน ใช้หน้าทับ ปรบไก่

รูปแบบของท่อนเพลงคือ อัตราจังหวะสามชั้น ท่อน 1 เทียบกลับ ท่อน 2 อัตราจังหวะสองชั้น ท่อน 1 เทียบกลับ ท่อน 2 และอัตราจังหวะชั้นเดียว ท่อน 1 เทียบกลับ ท่อน 2

3.5 เพลงกล่อมনারี เป็นเพลงเถาที่มีลักษณะเป็นเพลงสองท่อนมีเทียบกลับในแต่ละท่อน เพลง ในอัตราจังหวะสามชั้น สองชั้นและชั้นเดียวติดต่อกัน ใช้หน้าทับปรบไก่ รูปแบบของท่อนเพลง คือ อัตราจังหวะสามชั้น ท่อน 1 เทียบกลับ ท่อน 2 อัตราจังหวะสองชั้น ท่อน 1 เทียบกลับ ท่อน 2 และอัตราจังหวะชั้นเดียว ท่อน 1 เทียบกลับ ท่อน 2

3.6 เพลงแขกมอญบางขุนพรหม เป็นเพลงเถาที่มีลักษณะเป็นเพลงสามท่อน ในอัตรา จังหวะสามชั้น สองชั้นและชั้นเดียวติดต่อกัน ใช้จังหวะหน้าทับปรบไก่ รูปแบบท่อนเพลง คือ อัตรา จังหวะสามชั้น ท่อน 1 ท่อน 2 ท่อน 3 อัตราจังหวะสองชั้น ท่อน 1 ท่อน 2 ท่อน 3 และอัตรา จังหวะชั้นเดียว

4. เพลงใหญ่ ประกอบด้วยเพลงดังต่อไปนี้

4.1 เพลงเชิดจีน

4.2 เพลงทยอยนอก

4.3 เพลงแขกลพบุรี

การวิเคราะห์ลักษณะประเภทของอัตราจังหวะเพลง จังหวะหน้าทับ และบทขับร้องของแต่ละ เพลงดังนี้

4.1 เพลงเชิดจีน เป็นเพลงใหญ่ที่มีลักษณะท่อนเพลงเรียกว่า “ตัว” ในอัตราจังหวะพิเศษ ใช้หน้าทับแบบพิเศษ รูปแบบท่อนเพลง คือ ตัวที่ 1 ตัวที่ 2 ตัวที่ 3 ตัวที่ 4 ต่อท้ายเพลงเชิดจีนโดย การขับร้องและบรรเลงเพลงแขกบรเทศเถา ใช้หน้าทับสองมีมีรูปแบบท่อนเพลง อัตราจังหวะ 3 ชั้น ท่อน 1 ท่อน 2 อัตราจังหวะสองชั้น ท่อน 1 ท่อน 2 และอัตราจังหวะชั้นเดียว ท่อน 1 ท่อน 2 ตามลำดับ

4.2 เพลงทยอยนอก เป็นเพลงใหญ่ที่มีลักษณะเป็นเพลงสองท่อน มีเทียบกลับในอัตรา จังหวะสามชั้น ใช้หน้าทับปรบไก่ รูปแบบท่อนเพลง เป็นอัตราจังหวะสามชั้น ท่อน 1 ท่อน 2 และ เทียบกับ ท่อน 1 ท่อน 2

4.3 เพลงแขกลพบุรี เป็นเพลงใหญ่ ที่มีลักษณะเป็นเพลงสองท่อน ในอัตราจังหวะสาม ชั้น สองชั้นและชั้นเดียว ใช้จังหวะหน้าทับทยอย รูปแบบท่อนเพลงคือ อัตราจังหวะสามชั้น ท่อน 1 ท่อน 2 อัตราจังหวะสองชั้น ท่อน 1 ท่อน 2 และอัตราจังหวะชั้นเดียว ท่อน 1 ท่อน 2

5. เพลงประกอบรำ ประกอบด้วยเพลงต่อไปนี้

- 5.1 เพลงรำดูฉาย
- 5.2 เพลงระบำกฤดาภินิหาร
- 5.3 เพลงระบำเทพบันเทิง
- 5.4 เพลงฟ้อนมัลลย์ (ลาวดวงดอกไม้)

การวิเคราะห์ ลักษณะประเภทของอัตราจังหวะเพลง จังหวะหน้าทับ และบทขับร้อง รูปแบบของท่อนเพลง ดังนี้

5.1 เพลงรำดูฉาย เป็นเพลงที่ประกอบด้วยเพลง ดูฉาย แล้วออกเพลงแม่ศรีในอัตราจังหวะ 2 ชั้น ใช้หน้าทับ สองไม้ รูปแบบท่อนเพลง คือ เพลงดูฉาย ท่อน 1 ท่อน 2 ท่อน 3 และท่อน 1 ท่อน 2 ท่อน 3 ต่อด้วยเพลงแม่ศรี ท่อน 1 ท่อน 2 และ ท่อน 1 ท่อน 2

5.2 ระบำกฤดาภินิหาร เป็นเพลงในอัตราจังหวะสองชั้น ในทำนองเพลงครวญหา มีสองท่อนเพลง ใช้จังหวะหน้าทับ ประโกลัมภ์ รูปแบบท่อนเพลงคือ อัตราจังหวะสองชั้น ท่อน 1 ท่อน 2 และ ท่อน 3

5.3 เพลงระบำเทพบันเทิง เป็นเพลงที่นำทำนองมาจากเพลงแขกเชิญเจ้า อัตราจังหวะสองชั้นและอัตราจังหวะชั้นเดียวติดต่อกัน ใช้หน้าทับประโกลัมภ์ รูปแบบท่อนเพลง คืออัตราจังหวะสองชั้น ท่อน 1 สร้อย ท่อน 2 สร้อย อัตราจังหวะชั้นเดียว ท่อน 1 ท่อน 2

5.4 เพลงฟ้อนมัลลย์ (ลาวดวงดอกไม้) เป็นเพลงลาวดวงดอกไม้ นำทำนองมาประกอบการฟ้อนมัลลย์ ในอัตราจังหวะสองชั้น มีสี่ท่อนเพลง แล้วจบลงด้วยการเดี่ยวจะเข้หรือเครื่องดนตรีชนิดอื่น สอดแทรกกับการบรรเลงทั้งวงก่อนลงจบ ใช้หน้าทับ ลาว รูปแบบท่อนเพลงคือ อัตราจังหวะสองชั้น ท่อน 1 ท่อน 2 ท่อน 3 และท่อน

อภิปรายผล

จากการวิจัยสร้างสรรค์แนววิธีฝึกทักษะการขับร้องเพลงไทย สู่การอนุรักษ์ สืบสาน พัฒนา และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมด้านคีตศิลป์ไทย ผู้วิจัยได้บันทึกโน้ตการขับร้อง แนวทางการเอื้อน ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญอย่างยิ่งในการขับร้องเพลงไทย โดยมีลักษณะการใช้เสียง เออ อือ อี เอ้ย เออะ เฮอ ฮือ เอิงเออ เอิงเอย ซึ่งสอดคล้องกับ กาญจนา อินทรสุนานนท์ (2540:63) ที่กล่าวไว้ว่า

ทักษะด้านการออกเสียงเอื้อนของเพลงไทย

การฝึกหัดร้องเพลงไทยส่วนใหญ่แล้วจะฝึกโดยวิธีการ “ต่อเพลง” ตามที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น ทำให้นักร้องต้องใช้ความจำอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะบางอย่างไม่สามารถบอกชื่อ เพื่อช่วยในการจำได้ จึงมีครูและผู้เชี่ยวชาญทางการขับร้องได้พยายามคิดคำมาแทนทักษะการเอื้อนของแต่ละท่าน ซึ่งอาจจะเรียกชื่อ การเอื้อนนั้นแตกต่างกันไป ทั้งนี้พื้นฐานเบื้องต้นของการขับร้องเพลงไทยควรเริ่มจากการเปล่งเสียงกลุ่มคำที่ทำให้เกิดการเอื้อน ซึ่งผู้ขับร้องจะต้องเอื้อนทำนองโดยใช้เสียงเออ อี เอ๋ย เออะ เฮอ ฮือ ฮี หือ เอิงเงย และเอิงเงย ในการขับร้องเพลงไทยทุกเพลงแต่จะใช้เปล่งเสียงแบบใดนั้นขึ้นอยู่กับแต่ละเพลง และด้วยเหตุที่การเรียนรู้การฝึกการขับร้องเพลงไทยนั้นจะต้องมีการฝึกหัดโดยตรง จากครูที่เรียกว่า “ต่อเพลง” โดยครูร้องให้ฟังเป็นวรรคๆ แล้ว นักเรียนจะร้องตามและพยายามร้องวรรคนั้น ๆ ให้เหมือนหรือใกล้เคียงครูให้มากที่สุด ดังนั้นการเรียนรู้และการฝึกหัดร้องเพลงไทยนั้นจึงต้องทำความเข้าใจและฝึกการเปล่งเสียงดังกล่าวให้คล่องแคล่วไพเราะเพื่อเป็นแนวทางในการขับร้องเพลงไทยต่อไป โดยมีรายละเอียดวิธีการเปล่งเสียงดังนี้

1. วิธีการทำเสียงเออ

ใช้นำหนักเสียงลิ้นอยู่ที่โคนลิ้น บังคับคอให้แข็งเผยอริมฝีปากเล็กน้อย แล้วเปล่งเสียงออกจากคอโดยตรงโดยไม่ขยับคางและไม่หุบปาก ส่วนใหญ่ใช้เชื่อมคำ หรือเนื้อร้องในแต่ละวรรค หากยังไม่ลงคำร้องนิยมใช้คำเอื้อนว่า เออ เชื่อมคอ

2. วิธีทำเสียงเอย

มีวิธีเช่นเดียวกับ “เออ” จนเมื่อจะออกเสียง “เอย” ให้ขยับโคนลิ้นกระดกขึ้นหาเพดานปากเล็กน้อย ให้ขอบลิ้นสองข้างกระทบเพดานปากแล้วแยกมุมปากออกเล็กน้อยให้เกิดเป็นเสียง “อี” ที่ไม่ชัดเจนนัก เมื่อสุดทางเสียง ควบกล้ำ ตามเสียงเอออออกมาพร้อมด้วยนิยมใช้เมื่อสิ้นสุดการเอื้อนถึงคำร้อง

3. วิธีการทำเสียง อือ

เผยอริมฝีปากอ้าจากกันเล็กน้อย เปล่งเสียงออกจากคอโดยตรงบังคับคางไว้หนึ่งแล้วยกโคนลิ้นขึ้นเล็กน้อย เพื่อเปลี่ยนทางลมให้มากระทบเพดานปาก และเปล่งเสียงให้ออกมาทั้งทางจมูก (เสียงขึ้นนาสิก) และทางปาก

4. วิธีการทำ อี

หลักการเหมือนการเปล่งเสียง “อือ” แต่ทำให้สะกดสั้นลง มักใช้ในการกล้ำกับคำเสียงอื่น โดยไม่เปล่งออกมาชัดเจน

5. วิธีการทำเสียง เอ้ย

เหมือนการทำเสียง “เออ” แต่ผันเสียงให้สูงขึ้นโดยไม่หุบปากเปลี่ยนน้ำหนักเสียงในช่วงทางเสียง ให้ไปอยู่ที่จมูก

6. วิธีการทำเสียง เออะ

เปล่งเหมือนเสียง “เออ” แต่สะกดเสียงให้สั้นลง

7. วิธีการทำเสียง เฮอ

ต้องเปล่งเสียงออกจากคอ บังคับให้น้ำหนักเสียงมาอยู่ที่เพดาน และขึ้นนาสิก เปล่งเสียงให้กระทบทั้ง 2 ทาง แต่ผ่านทางปากมากกว่าทางจมูก

8. วิธีการทำเสียง ฮือ

เหมือนกับการเปล่งเสียง “เฮอ” แต่ต้องออกเสียงให้มีน้ำหนักเสียงขึ้นนาสิกแรงกว่าปกติ โดยยกโคนลิ้นกระดกขึ้นหาเพดานปากแต่ไม่ชิด เมื่อตามด้วยเสียง เออ มักจะมีเสียง “ง” ติดออกมาด้วย อันเป็นลักษณะการเอื้อนอย่างหนึ่ง แต่ใช้ “เออ” คู่กับเสียง “อือ” จะไม่มีเสียง “ง” ติดมาด้วย

9. วิธีการทำเสียง ฮี

เหมือนการเปล่งเสียง “ฮือ” แต่ทำให้เสียงสะกดสั้นลง

10. วิธีการทำเสียง หือ

เพยอร์มีฝีปากเล็กน้อย เปล่งเสียง “ฮือ” ผ่านออกช้า ๆ พร้อมกับผันเสียงขึ้นสูงให้เสียงออกทางจมูก การเปล่งเสียงจะออกคำไม่ชัดเจน เมื่อจวนสุดเสียงต้องค่อย ๆ ลดกำลังเสียงลงทีละน้อยจนสิ้นสุดทางเสียงใช้ปนในบางช่วงของการเอื้อน

11. วิธีการทำเสียง เอิงเงอ

เริ่มต้นด้วยการเปล่งเสียง “เออ” แล้วกระดกโคนลิ้นขึ้นไปสัมผัสชิดเพดานปาก เสียงจะออกทางจมูก และเกิดเสียง “เอ็ง” แล้วเปล่งเสียงต่อเหมือน “เออ” โดยติดเสียง “ง” มาด้วย

12. วิธีการทำเสียง เอิงเอย

เริ่มต้นด้วยการเปล่งเสียง “เออ” แล้วกระดกโคนลิ้นขึ้นไปสัมผัสชิดเพดานปาก เสียงจะออกทางจมูก และเกิดเสียง “เอิง” แล้วเปล่งเสียงต่อเหมือนเออ โดยติดเสียง “ง” มาด้วย

อย่างไรก็ตาม ได้มีผู้มีความรู้ความสามารถทางด้านการขับร้องรวบรวมและบัญญัติศัพท์ขึ้นเป็นศัพท์ทางด้านการขับร้องเพลงไทยโดยเฉพาะ ซึ่งถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นของวิชาการขับร้องโดยเฉพาะอย่างยิ่งทบวงมหาวิทยาลัย ได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการขับร้องจัดสัมมนา หลักการทั่วไปของการขับร้องเพลงไทย และพิจารณาคำที่ใช้เทคนิคการขับร้องเพลงไทย จากคำทั้งสิ้น 46 คำ ของแนวทางการขับร้องซึ่ง รศ.กาญจนา อินทรสุนานนท์ ได้จัดทำขึ้นเพื่อให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิได้พิจารณาในแต่ละคำ บางคำอาจตัดออก บางคำอาจมีเพิ่มเติม เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษา ต่อไปโดยมีจำนวนเสียง ดังนี้ เสียงครั้น เสียงกระทบ เน้นเสียง ประคบเสียงประคบคำ กล่อมเสียง กลิ้งเสียง กลิ้งเสียง กลือกเสียง กลิ่นเสียง ขยักขย่อน เสียงครวญ ควงเสียง ช้อนเสียง ปั่นเสียง ปั่นคำ เสียงปรบ เสียงโปรย เสียงผ่าน ผ่นเสียง ผ่อนเสียง ม้วนเสียงม้วนคำ โยกเสียง โยนเสียง รวบเสียง ลักจังหวะย้อยจังหวะ เลื่อนไหล (ขึ้นลง) เสียงสะดุด (หรือ เสียง “ปรบ” ซึ่งคือเสียงสะดุดเบาๆ) เสียงหนักเสียงเบา ทางเสียง เหนเสียง โหนเสียง เสียงลอย เสียงอาศัย (เสียงผี) อมเสียง เสียงลงทรวง เสียงพลิว เสียงเครือ ร่อนใบไม้ร่วง สะบัดเสียง ทิ้งเสียง เสียงลอยจังหวะ บีบเสียง กนกค่อ การประดิษฐ์คำ กระดังงู นุ่มนุ และสำเนียงเพลง รวม 46 เสียง

ทักษะทั้ง 46 ทักษะ จะมีปรากฏอยู่ในเพลงไทย บางเพลงและบางทักษะ ในแต่ละเพลง ดังนั้นจึงควรมีการฝึกหัด โดยใช้ในการฝึกในสถานการณ์จริง ของการขับร้องจริงเพื่อให้เห็นทักษะเหล่านั้นได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น การอธิบายคำศัพท์แต่ละคำในเชิงทฤษฎีนั้นเป็นการอธิบายให้เห็นภาพพจน์ของการขับร้องได้ค่อนข้างยาก ดังนั้นจึงควรมี การได้ฝึกหัดขับร้องจากบทจริง”

การวิจัยนั้นนอกจากจะสอดคล้องกับกาญจนา อินทรสุนานนท์แล้ว ผู้วิจัยยังพบว่า การขับร้องที่จะประสบความสำเร็จได้นั้น ผู้ขับร้องต้องมีการฝึกฝนเป็นอย่างดี ฝึกวิธีการร้องที่ถูกต้องชัดเจนเท่านั้นและฝึกปฏิบัติการขับร้องที่ถูกต้องซ้ำๆ ไม่ควรฝึกสิ่งที่ผิดซ้ำๆ เพราะจะทำให้เกิดทักษะที่ผิด

ซ้ำๆ จนแก้ไขได้ยาก การฝึกปฏิบัติควรฝึกจากสิ่งที่ย่าง ง่ายไปหาสิ่งที่ยากขึ้น โดยใช้เทคนิควิธีการใช้เสียงที่ถูกต้องในแต่ละเพลง และผู้ฝึกหัดการขับร้องต้องมีคุณสมบัติเฉพาะที่เหมาะสม อาทิ มีพื้นฐานการขับร้องที่ดี มีบุคลิกลักษณะที่สง่างาม สามารถเปล่งเสียงเอื้อนไปตามโน้ตไทยแบบโน้ตเชอเวย์ (Survey) ได้อย่างถูกต้องชัดเจน โดยต้อง แหม่นย่ำจังหวะ แหม่นย่ำทำนอง และแหม่นย่ำเสียง ดังที่คณพล จันทร์หอม (2539:39) กล่าวถึงจังหวะกับการขับร้องว่า จังหวะคือการแบ่งส่วนย่อยของทำนองเพลงออกเป็นระยะๆ และต้องดำเนินไปด้วยเวลาอันสม่ำเสมอ ไม่ว่าจะเป็นนักร้องหรือนักดนตรีต้องมีความแม่นยำในเรื่องจังหวะเพราะหัวใจของการบรรเลงอยู่ที่จังหวะโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการร้องส่งนั้นผู้ขับร้องจะต้องแสดงความสามารถแต่เพียงผู้เดียว ถ้าร้องจังหวะไม่ดีแล้ว อาจจะทำให้เพลงล่มได้ และการใช้เทคนิคในการร้องเช่น การเอื้อน เป็นเอกลักษณ์ของเพลงไทยอย่างหนึ่งที่มีความสำคัญ ดังนั้นต้องมีการจัดการกับการเอื้อน หรือการร้อง โดยการปั้นคำ หรือเทคนิคการเอื้อนเพื่อความไพเราะที่เพิ่มขึ้นและยังเป็นการแสดงให้เห็นถึงภูมิปัญญาและความสามารถของผู้ขับร้องอีกด้วย

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่าการบันทึกการขับร้องโดยเขียนเป็นโน้ตไทยมีหลายลักษณะขึ้นอยู่กับความถนัดของแต่ละบุคคล บางท่าน ใช้เส้นกันห้อง 8 ห้องแต่เขียนเฉพาะคำเอื้อนเท่านั้น บางท่าน มีตัวโน้ตไทยบังคับเสียงเอื้อนโดยไม่มีเส้นกันห้องถือว่ามิใช่รูปแบบการบันทึกการจดจำ ของแต่ละบุคคล ดังเช่น พัฒน์ พร้อมสมบัติ ได้บันทึกการขับร้องในรูปแบบเฉพาะของท่านโดยมิได้ใช้เส้นกันห้องแต่อย่างใด และยังมีแนวคิดในการฝึกฝนการขับร้องที่สอดคล้องกับงานวิจัยนี้ ตามข้อเขียนประวัติและผลงาน นางพัฒน์ พร้อมสมบัติ (มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, 2550:2) ว่า

“การขับร้องเพลงไทยเป็นศิลปะที่ละเอียดอ่อน ต้องอาศัยความปราณีตบรรจง ในการประดิษฐ์ทางร้องให้มีความไพเราะ ถูกต้องตามหลักและเกณฑ์มาตรฐานวิชาการดนตรี ดังนั้นเมื่อเริ่มฝึกฝน ผู้เรียนขับร้องจะต้อง มีภูมิความรู้ ความสามารถในการเบื้องต้นเสียก่อน ดังที่คีตศิลปินผู้ทรงคุณวุฒิได้ถ่ายทอดกันมา ทั้งในเรื่องการเปล่งเสียงเอื้อนออกมาในลักษณะต่างๆ การเปล่งถ้อยคำที่มีความชัดเจน แจ่มใส การวางตำแหน่งของคำร้อง และเอื้อนที่สื่อความหมายได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกลมกลืนกับทำนองหลัก มีการวางตำแหน่งการหายใจที่เหมาะสมเป็นต้น เมื่อผู้เรียนได้รับการฝึกฝนพื้นฐานจนมีความสามารถทางทักษะในระดับหนึ่งแล้ว จึงจะนำไปสู่การขับร้องเพลงที่ใช้กระบวนการระดับสูง ในเรื่องการประดิษฐ์เสียงและอาศัยวิธีการต่างๆ ในทางคีตศิลป์หรือที่เรียกว่า “กลวิธี” เพื่อ

สร้างสรรค์ให้เกิดขึ้นได้ และสิ่งที่ศิลปิน ต้องคำนึงถึงอยู่เสมอคือ การรักษามารยาทในการขับร้อง ให้อยู่ในแบบแผนที่กำหนดไว้ อีกทั้งสามารถประยุกต์ใช้ศิลปะเพื่อรับรองจากโอกาสต่างๆในสังคมได้อย่างมีกาลเทศะเพื่อรักษาความสมบูรณ์ของกระบวนการในทางวิชาการ และวิชาชีพ ให้มั่นคง ถาวรสืบไป”

ดังนั้น จากการอภิปรายผล ผู้วิจัย จึงเล็งเห็นความจำเป็นและความสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างสรรค์ แนววิธีฝึกทักษะ การขับร้องเพลงไทย สู่การอนุรักษ์ สืบสาน พัฒนา และเผยแพร่ ศิลปวัฒนธรรม ด้านคีตศิลป์ไทย เพื่อให้ดำรงอยู่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติตลอดไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1.1 ควรมีการทำวิจัย สร้างสรรค์ แนววิธีฝึกทักษะ การขับร้องเพลงไทย ในลักษณะอื่น และวิเคราะห์บทเพลงอื่นๆที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการศึกษา ควบคู่ไปกับการ “ต่อเพลง” มีการจดบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร ควบคู่ไปกับ มุขปาฐะ จึงจะทำให้ไม่หลงลืม ไม่เลือนหายและเกิดความคงอยู่ของคีตศิลป์ไทย

1.2 ควรมีการนำผลวิจัย เพลงทั้ง 5 ประเภทรวม 26 เพลงนี้ ไปต่อยอดงานวิจัย เป็น ตำรา สื่อนวัตกรรมและเอกสารเผยแพร่สู่การจัดการเรียนการสอนในระบบการศึกษา เพื่อทำให้เกิด การอนุรักษ์ สืบสาน พัฒนาและเผยแพร่ ศิลปวัฒนธรรมด้านคีตศิลป์ต่อไป

2. ข้อเสนอแนะทั่วไป

2.1 ควรมีการศึกษาเชิงลึก จัดระบบกระบวนการ การจัดการองค์ความรู้ทางคีตศิลป์ ที่ ถือได้ว่าเป็นศาสตร์ อันสำคัญยิ่ง ของศิลปวัฒนธรรมด้านดุริยางคศิลป์ ซึ่งเป็นการสะท้อนถึง ความ มีอัตลักษณ์ของชาติ ไทย

2.2 ควรมีการส่งเสริม ให้มีการเผยแพร่ องค์ความรู้ด้านการขับร้องเพลงไทย ใน หลากหลายรูปแบบ และกว้างขวางในแวดวงวิชาการ

2.3 ควรสนับสนุนให้มีการจัดการเรียนการสอน การขับร้องเพลงไทยบรรจุไว้ในหลักสูตรต่าง ๆ ให้มากขึ้น ครอบคลุม ในแต่ละช่วงชั้น เพื่อประโยชน์ในการ ประยุกต์ใช้ให้เกิดสุนทรีย์ ในการดำรงชีวิต จนเกิด การอนุรักษ์ สืบสาน พัฒนาและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมด้านคีตศิลป์ในที่สุด

บรรณานุกรม

- กาญจนา อินทรสุนานนท์. (2540). เทคนิคการขับร้องเพลงไทย. ภาควิชาดุริยางคศาสตร์ไทย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- กิตตินันท์ ชินสำราญ. (2560). งานวิจัยสร้างสรรค์ดุริยางคศิลป์ การขับร้องด้วยเทคนิคผสมเสียง พิเศษในเพลงร้องศิลป์ของไทย วิทยาลัยดนตรี มหาวิทยาลัยรังสิต. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- เกษศรีรินทร์ ชิกเกิ้ล และผาณิต บุญมาก. (2560). สี่สายไวโอลิน ชีวิตและผลงานโกวิทย์ ชันธศิริ. กรุงเทพฯ :จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คณพล จันทรหอม. (2539). การขับร้องเพลงไทย. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์
- เจริญใจ สุนทรวาทิน. (2530). ข้าพเจ้าภูมิใจที่เกิดเป็นนักดนตรีไทย. กรุงเทพฯ : รักศิลป์ จำกัด.
- จิรวรรณ อัญญาวัชระ (2534 น.) การเปรียบเทียบทักษะการเป่าขลุ่ยรีตอร์เตอร์ของนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดวงใจ อมาตยกุล. เพราะเพลง. กรุงเทพฯ : เคล็ดไทย, 2546. การขับร้องประสานเสียง. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.
- ถนอมศรี แสงทอง. (2540). การศึกษาทางร้องเพลงไทยสำเนียงมอญ. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทบวงมหาวิทยาลัย. (2539). คู่มือการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย.
- ทบวงมหาวิทยาลัย. (2541). หนังสือเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย.
- นพธร ปัญญาพิสิทธิ์. (2540). การวิเคราะห์ทางร้องเพลงจระเข้หางยาวเถาทางธรรมดามีเที่ยวกลับ. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุญธรรม ตราโมท (2540). คำบรรยายวิชาดุริยางคศาสตร์ไทย. กรุงเทพฯ : ศิลปะสนองการพิมพ์.
- พันธ์ศักดิ์ วรรณดี. (2543). การศึกษาทางร้องเพลงดับต้นเพลงฉิ่งสามชั้น. ปริญญาโท ศป.ม. (มานุษยดุริยางควิทยา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- พันธ์ศักดิ์ วรรณดี (2553) รายงานการวิจัยเรื่องคีตศิลป์ไทยในสมัยรัตนโกสินทร์ ทุนอุดหนุนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2540). สารานุกรมศัพท์ดนตรีไทย ภาคคีตะ-ดุริยางค์. กรุงเทพฯ : มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2544). สารานุกรมศัพท์ดนตรีไทย ภาคประวัติและบทร้องเพลงเถา ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ : มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2550). สารานุกรมศัพท์ดนตรีภาคประวัติเพลงเกร็ดและเพลงละครร้อง. กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถานจัดพิมพ์.
- รุจิ ศรีสมบัติ (2543) การศึกษาทางร้องเพลงชุดเสภาของครูศิริวิหเวช. ปริญญาโท ศป.ม. (มานุษย ดุริยางควิทยา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏเจ้าพระยา. (2550). ประวัติและผลงานนางพัฒน์ พร้อมสมบัติ. กรุงเทพฯ : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์.
- วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. (2553). ดนตรีและศิลปวัฒนธรรม. มหาสารคาม : อภิชาติการพิมพ์.
- วณิ ลัดดาภิบาล. (2542.) การศึกษาประสิทธิภาพของแบบฝึกขับร้องประสานเสียงในรายวิชา MSID 1.2 การขับร้องประสานเสียงมหาวิทยาลัยมหิดล.
- ศิรินาฏ สุขอุดม. (2559). การสอนร้องเพลงไทยเดิมโดยใช้คาราโอเกะเป็นสื่อหลัก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. http://data.bopp-obec.info/emis/news/news_view_school.php.
- ศิริวรรณ รัตนทัศนีย์. (2528). การขับร้องประกอบการแสดง. วิทยานิพนธ์ ศศ.บ. (ดุริยางค์ไทย). กรุงเทพฯ : วิทยาลัยนาฏศิลป์.
- สัจด์ ภูเขาทอง. (2526). โน้ตดนตรีไทย ประกอบเพลงขับร้องและบรรเลง เล่ม 1. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- สมพร เฉลียวศิลป์. (2547). การศึกษาวิธีขับร้องเพลงในต้นฉบับของอาจารย์เจริญใจ สุนทรวาที. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักส่งเสริมและพัฒนาดนตรี บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. (2538). เพลงดนตรี. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

Koeniq, A. E. and R. B. Hill. The Future Vision. Wisconsin : The University of Wisconsin, 1967.

Sisakul, Siphon. Detecting Vocal Fatigue in Student Singers Using Acoustic Measures of Mean Fundamental Frequency, Jitter, Shimmer and Harmonics-to-voice Ratio. Doctor's Thesis, Illinois : Southern Illinois University, 2000.

บุคลากรกรม

โกวิท ชันธศิริ,รศ.ดร. ผู้เชี่ยวชาญดุริยางคศิลป์.จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย(ผู้ให้สัมภาษณ์) สุพรรณิ เหลือบุญชู(ผู้สัมภาษณ์) เมื่อวันที่ 10 มีนาคม พ.ศ.2563

ดุขฎี มีป้อม,ผศ.ดร. ผู้เชี่ยวชาญดุริยางคศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ (ผู้ให้สัมภาษณ์) สุพรรณิ เหลือบุญชู(ผู้สัมภาษณ์) เมื่อวันที่ 8 มิถุนายน พ.ศ. 2563

ทิฆา โพธิเวส,พ.ต.ท. ผู้เชี่ยวชาญดุริยางคศิลป์สากล (ผู้ให้สัมภาษณ์) สุพรรณิ เหลือบุญชู (ผู้สัมภาษณ์) เมื่อวันที่ 11สิงหาคม พ.ศ. 2563

ทัศนีย์ ขุนทอง, ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง(ดนตรีไทย-คีตศิลป์).2555 (ผู้ให้สัมภาษณ์) สุพรรณิ เหลือบุญชู(ผู้สัมภาษณ์) เมื่อวันที่ 18 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2563, วันที่ 25 สิงหาคม พ.ศ.2563

นพคุณ สุดประเสริฐ,ผศ.ดร. รองคณบดี คณะศิลปนาฏดุริยางค์ (ผู้ให้สัมภาษณ์) สุพรรณิ เหลือบุญชู (ผู้สัมภาษณ์) เมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2563,วันที่ 25 สิงหาคม พ.ศ. 2563

บำรุง พาทยกุล,ดร. ผู้เชี่ยวชาญดุริยางคศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ (ผู้ให้สัมภาษณ์) สุพรรณิ เหลือบุญชู (ผู้สัมภาษณ์) เมื่อวันที่ 22มิถุนายน พ.ศ.2563, เมื่อวันที่ 25 สิงหาคม พ.ศ.2563

พัฒน์ พร้อมสมบัติ, ดุขฎีกิตติมศักดิ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ผู้เชี่ยวชาญคีตศิลป์ ไทย(ผู้ให้สัมภาษณ์) สุพรรณิ เหลือบุญชู(ผู้สัมภาษณ์) เมื่อวันที่ 19กรกฎาคม พ.ศ.2563, เมื่อวันที่ 25 สิงหาคม พ.ศ.2563

พูนพิศ อมาตยกุล, ศาสตราจารย์ เกียรติคุณ. ผู้เชี่ยวชาญคีตศิลป์ (ผู้ให้สัมภาษณ์) สุพรรณิ เหลือบุญชู (ผู้สัมภาษณ์) เมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม พ.ศ. 2563

มณฑนา อยู่ยงยีน, คีตศิลป์ป็นสู่ครุฑดนตรีไทยอาวุโส แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ประจำปี 2559. ผู้เชี่ยวชาญ คีตศิลป์ (ผู้ให้สัมภาษณ์) สุพรรณิ เหลือบุญชู (ผู้สัมภาษณ์)เมื่อวันที่ 2 สิงหาคม พ.ศ. 2563, เมื่อวันที่ 25 สิงหาคม พ.ศ.2563

ศิริ วิชเวช, ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง(คีตศิลป์) พ.ศ. 2551 (ผู้ให้สัมภาษณ์) สุพรรณิ เหลือบุญชู (ผู้สัมภาษณ์) เมื่อวันที่ 5 กันยายน พ.ศ.2563

สุภารัตน์ ขาญเลขา, ผศ.ดร. ผู้เชี่ยวชาญคีตศิลป์ มหาวิทยาลัยบ้านสมเด็จเจ้าพระยา (ผู้ให้สัมภาษณ์) สุพรรณิ เหลือบุญชู (ผู้สัมภาษณ์) เมื่อวันที่ 18 เมษายน พ.ศ. 2563

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย(แบบสัมภาษณ์)

ภาคผนวก ข. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย(แบบสังเกต)

ภาคผนวก ค. ประวัติครุฑศิลปะของผู้วิจัย

ภาคผนวก ง. ภาพประกอบการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย

ภาคผนวก ก

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย

แบบสัมภาษณ์

งานวิจัยเรื่องการสร้างสรรค์ แนววิธีฝึกทักษะการขับร้องเพลงไทย สู่การอนุรักษ์ สืบสาน
พัฒนา และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม ด้านคีตศิลป์ไทย

ชื่อ-สกุล ผู้ให้สัมภาษณ์.....

วัน/เดือน/ปี/พ.ศ./เวลา.....

สถานที่.....

ประกอบอาชีพ.....

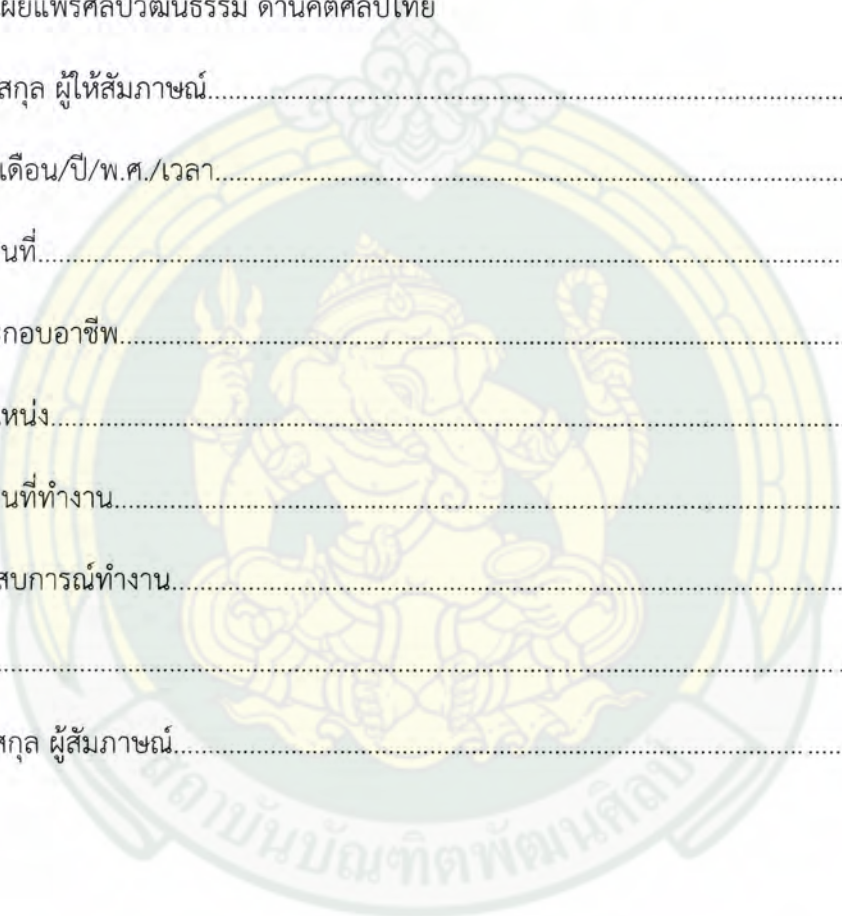
ตำแหน่ง.....

สถานที่ทำงาน.....

ประสบการณ์ทำงาน.....

.....

ชื่อ/สกุล ผู้สัมภาษณ์.....

คำถามในการสัมภาษณ์

ท่านมีความคิดเห็น เกี่ยวกับประเด็นต่อไปนี้อย่างไร

a. ความสำคัญในการสร้างแนววิถีในการขับร้องเพลงไทย

.....

.....

b. .การสร้างสรรควิธีการขับร้อง รูปแบบ วิธีการ และเครื่องหมายกำหนดในการใช้แทนเสียงขับร้องเสียง

.....

.....

c. วิธีการจดบันทึก แนวทางการเอื้อน และแนวทางการขับร้อง

.....

.....

d. การแบ่งประเภทของบทเพลงไทย

.....

.....

e. เทคนิควิธี การขับร้อง ในแต่ละประเภทของเพลงที่ทำการศึกษาวิจัย

.....

.....

.....

.....

.....

f. ประวัติของบทเพลงที่ทำการวิจัย

.....

.....

.....

.....

.....

g. แนวทางในการ อนุรักษ์ สืบสาน พัฒนา และเผยแพร่ ศิลปวัฒนธรรมด้านคีตศิลป์

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณ.

ภาคผนวก ข

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย

แบบสังเกต

งานวิจัยเรื่อง การสร้างสรรค์แนววิถีฝึกทักษะการขับร้องเพลงไทย สู่การอนุรักษ์ สืบสาน พัฒนา และเผยแพร่วัฒนธรรมด้านคีตศิลป์ไทย

การบันทึกพฤติกรรมการขับร้อง และ การใช้เทคนิควิธีในการขับร้องของผู้ให้ข้อมูลการวิจัยโดยแบบสังเกต

ชื่อ-สกุล ผู้ให้สังเกต.....

วัน/เดือน/ปี/พ.ศ.

สถานที่.....

ประกอบอาชีพ.....

ตำแหน่ง

สถานที่ทำงาน.....

ประสบการณ์ทำงาน.....

ชื่อ-สกุล ผู้สังเกต

ประเด็นในการสังเกต

- 1. วิธีการฝึกการขับร้อง ท่าทางการนั่ง การเปล่งเสียง การใช้เสียงในแต่ละวิธี
- 2. การใช้ลมหายใจ ช่วงการหายใจ การใช้ลมอย่างถูกต้อง การบังคับลม การใช้ จังหวะในการหายใจ
- 3. การใช้อวัยวะต่างๆในการเปล่งเสียงการขับร้อง อาทิ ช่องปาก ลิ้น ฟัน เพดาน ลำคอ ลูกกระเดือก เส้นเสียง จมูก ศีรษะ ลูกตา กระบังลม ช่องท้อง ก้นกบ ปอด
- 4. เทคนิคเฉพาะของการขับร้องในแต่ละประเภทของบทเพลง

5. วิธีการเอื้อนโดยใช้เสียงเอื้อนแบบต่างๆ อาทิ เออ เอิง เอย เอ้อ เอ๋อ เอื้อ เอิง เอย เอื้อ เอื้อง ฮี ฮือ ฮึง ฮื่อ ฮื้อ ฮ้อ ฮื่อ และเทคนิคพิเศษขั้นสูง

6. การใช้กลวิธีในการขับร้อง ในลักษณะ ของการสร้างสรรค์ ทำนองร้อง อาทิ การครั้นเสียง สะบัดเสียง อมเสียง กล่อมเสียง ปั่นคำ ปั่นเสียง โยนเสียง ชัด-ล่อเสียง โทนเสียง โหยเสียง ครวญเสียง และเทคนิคขั้นสูงที่ผู้ร้องต้องสังเกตอย่างพิถีพิถันเพื่อหาคำตอบคู่ไปกับการฝึกปฏิบัติ

7. สังเกตเรื่องของการขับร้องรับ-ส่งกับวงดนตรี ร้องคลอ ร้องเคล้า ร้องลำลอง ร้องประกอบการฟ้อนรำ ล้วนแล้วแต่จะต้องศึกษา หลักการร้อง วิธีร้อง กลเม็ดเด็ดพราย จนสามารถร้องได้ทุกประเภทของเพลงที่นำมาทำการวิเคราะห์ในงานวิจัย

8. วิธีการจดบันทึกการเอื้อน เป็นลายลักษณ์อักษร ของแต่ละเพลง โดยนำไปสู่การอนุรักษ์ ไว้มิให้ลืมนับและสูญหายไป มีวิธีการสืบสาน พัฒนาและเผยแพร่สืบต่อไป

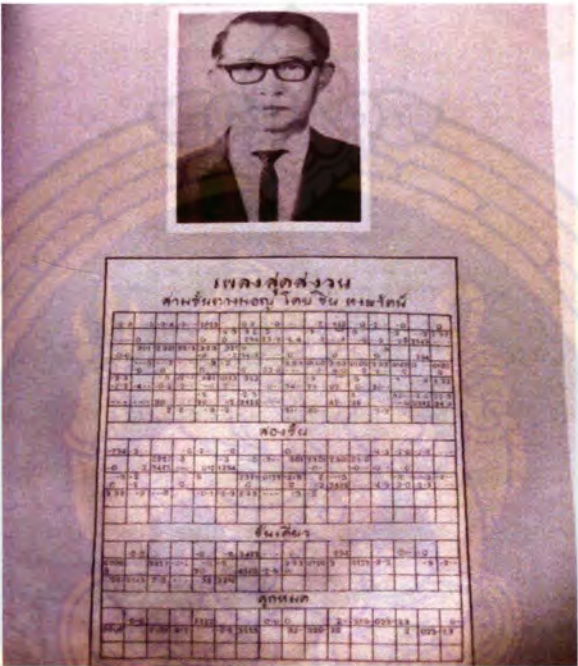
ขอขอบพระคุณ

ภาคผนวก ค

ประวัติครุฑศิลป์ของผู้วิจัย

ประวัติครุชิน หงษรัตน์

ครุชิน หงษรัตน์

ครุชิน หงษรัตน์ เกิดเมื่อวันที่ 19 ธันวาคม พ.ศ. 2452 ที่บ้านริมคลองบางสะแก ฝั่งตะวันออก ระหว่างคลองบางหลวงกับถนนเทอดไทย(ติดกับโรงเรียนธนบุรีวรเทพีพาลาร์กซ์) เป็นบุตรคนที่ 4 ในจำนวน 6 คน ของนายเฉย กับนางเซย หงษรัตน์

ด้านชีวิตครอบครัว ครุชิน สมรสกับ น.ส. สุภาพ แยมแซไข มีบุตรธิดาด้วยกัน 7 คน อาศัยอยู่บ้านริมคลองตันไทร ฝั่งตะวันตก ที่แยกจากคลองบางหลวง ตรงข้ามวัดราชคฤห์ฯ (วัดมอญ) ตำบลเกาะท่าพระ จังหวัดธนบุรี

ครุชิน เรียนจบชั้น มัธยมปีที่ 6 ที่ โรงเรียนวัด นวลนรดิศ แล้วเข้าโรงเรียน พณิชยการวัดแก้วฟ้าล่าง หลังจากจบการศึกษาเมื่อ พ.ศ. 2472 ได้เข้าทำงานที่ร้านขายยา หมอบุณมี ต่อมาได้ลาออกไปรับราชการในกรมเสมียนตรา กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2475 สมัครเข้าเป็นนักเรียนนาย

ดาบ ได้รับพระราชทานยศเป็น พันตรี เมื่ออายุ 36 ปี อีก 3 ปี ถัดมา ครูชิน ผู้ซึ่งนับได้ว่า เป็น นายทหารหัวก้าวหน้า เสนาธิการ เมื่อ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2491 นำโดยทหารเสนาธิการ แต่รัฐบาล จอมพล ป.พิบูลสงคราม ทราบแผนการก่อน จึงมีการจับกุม ขบวนการก่อการกบฏจึงไม่สำเร็จ ต่อมาท่าน ได้ทำงานเป็นสมุหบัญชี บริษัท เอกชน และภายหลัง ท่านได้เข้าทำงานที่ ธนาคารกสิกรไทยจำกัด จนท่านเกษียณอายุ

ในช่วงชีวิตของครูชิน หงษ์รัตน์ แม้ว่า จะใช้เวลาก่อนชีวิต ไปกับการงานอาชีพอื่น แต่สิ่งที่ครูชินมีใจรักมากที่สุดตลอดชีวิต คือดนตรีไทย ตั้งแต่เริ่มสนใจฝึกเล่นดนตรีไทยโดยเฉพาะซอด้วง ขณะเรียนที่โรงเรียนวัดนวลนรดิศ โดยเรียนกับครู กิม ครูเลิศ รักกรรพ ขุนยุพานุศาสตร์ ครูคล้อย รวมทั้ง ศึกษาหาความรู้ เพิ่มเติมจากตำรา โน้ตที่มีขายทั่วไป และฝึกฝนด้วยตนเอง ครูชินห่างจากดนตรีไทย ไปบ้างในช่วงวัยทำงาน และเป็นทหารซึ่งต้องไปทำหน้าที่ในสงครามหลายครั้ง ท่านกลับมาเล่นดนตรีจริงจังอีกครั้งเมื่อออกจากราชการทหาร เข้าวงกับเพื่อนๆ ผู้หลักผู้ใหญ่ เช่น ดร.อุทิศ นาคสวัสดิ์ ครู พุ่ม ศรีวิจารณ์ วงการเวรกรรม วงครูสภา และวงห่มน้ย ซึ่งเป็นวงที่มีชื่อเสียงในเวลานั้น โดยมีพระ ยามไหสวร์ย์ เป็นหัวหน้าวง ไปบรรเลงที่สมาคมผู้สูงอายุ โรงพยาบาลประสาททุกสัปดาห์ ความรักในดนตรีของครูท่านนี้ ธิดาของท่าน คือ รองศาสตราจารย์ วิยดา เทพหัตถ์(สกุลเดิม หงษ์รัตน์) อดีต อาจารย์ประจำภาควิชา พฤษศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้กรุณาเล่าให้ ท่าน รศ.ดร. โกวิท ชันธศิริ ผู้ที่ได้กรุณาเผยแพร่ข้อมูลประวัติครูชินและได้มอบหนังสือที่มีประวัติครูชิน ให้ผู้วิจัย รศ.วิยดา ได้เล่าว่า

“...เวลานั้น (พ.ศ. 2508-2515) ดนตรีไทยกำลังเฟื่อง หน่วยงานต่างๆ มีงานอะไร ก็มักเรียกหา วงดนตรีไทยไปเล่น มีการแสดงเผยแพร่ทางวิทยุกระจายเสียงสถานีโทรทัศน์ คุณพ่อเล่นดนตรี แม้กระทั่งป่วยเป็นมะเร็งในช่องท้องก็ไม่ย่อท้อยังไปเล่นตามงานต่างๆ เสมอ หลังๆเมื่ออายุมากขึ้น ท่านเจ้าคุณมโหสธรย์ต้องส่งรถมารับที่บ้านไปเล่นดนตรีเข้าวงกับท่าน เสร็จแล้วก็ส่งกลับที่บ้าน ตอนอาการหนักมากไปเล่นดนตรีไม่ได้แล้ว คุณพ่อยังจะเงื้อคอคอยว่ารถมารับหรือยัง”

ครูชิน เล่นดนตรีได้หลายชนิด ทั้งซอด้วง ซออู้ ขิม ฯลฯ และขึ้นชื่อว่าเป็นคนซอที่แม่นยำเพลงมาก แล้วยังมีความสามารถ ทางด้านการประพันธ์เพลงแต่งเพลงสำหรับใช้ขับร้องในงานต่างๆ เช่น บทเพลงถวายพระพรพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯพระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯสยามกุฎราชกุมาร งานวันเด็ก งานกาชาด ฯลฯ และ ท่านได้แต่งเพลง สุดสงวนเถา ทางมอญ และได้แต่งเพลงนางครวญ3 ชั้นทางมอญไว้อีกด้วย นอกจากนี้ ครูชิน ยังเป็นครูดนตรีไทยที่ไม่หวงความรู้ ใครมีความสนใจเรียนก็จัดสอนให้ ใครขอโน้ตเพลงก็จัดให้ ท่านมี

ความเข้าใจที่ว่า ขณะนั้นคนรุ่นใหม่หันไปสนใจดนตรีตะวันตกมาก และปัญหาของดนตรีไทยคือ ฟังยาก หัดเล่นยาก จึงคิดปรับปรุง เปลี่ยนแปลงวิธีการสอนดนตรีไทยโดยเลือกเอาเพลงที่คุ้นหู อย่าง เพลงเขมรไทรโยค เพลงตับวิวาทพระสมุทร มาให้ลูกศิษย์ หัดเล่น แล้วเปลี่ยนสายซอจากเดิมที่เป็นสายไหมที่ทำให้เล่นแล้วเจ็บมือมาก มาเป็นสายเอ็น อีกทั้งเปลี่ยนวิธีการเรียนดนตรีไทย ซึ่งแต่ก่อนใช้จำอย่างเดียวมาเป็นการเรียนด้วยการใช้โน้ต ซึ่งครูท่านได้หัดเรียนโน้ตด้วยตัวเอง และนำมาถ่ายทอดรวมทั้งเปลี่ยนการนั่งเล่นดนตรี กับพื้น มานั่งเก้าอี้เล่น เพื่อให้คนรุ่นใหม่ หัดเล่นดนตรีให้สะดวกขึ้น

อาจารย์ วียดา ยังได้ เล่าให้ อาจารย์ โกวิทฟังอีกว่า “ คุณพ่อ พยายามสอนลูกๆ ให้เล่นดนตรีแต่พวกเราพี่น้องก็ไม่เอาเลยสักคน(ภายหลังมีน้องคนสุดท้อง ซึ่งเกิดหลังพี่ๆสิบกว่าปีที่สนใจเล่นดนตรีไทย) ดังนั้น เมื่อคุณพ่อไปพบเด็กๆ ที่เล่นดนตรีได้ มีแวอย่างโกวิท และอรรณพ จึงห่มเทสอน ครูกับโกวิท อายุรุ่นราวไล่ๆกัน จำได้ว่าตอนนั้น ก่อนไปทำงานคุณพ่อจะไปที่บ้าน โกวิท ซึ่งอยู่ในตลาด นั่งเขียนโน้ตให้ และแทบทุกเย็นถ้าไม่มีธุระอะไร ก็จะไปสอนเด็กสองคนนี้ ต่อเพลงใหม่ๆให้สอนให้ใช้โน้ต บางวันก็กินข้าวเย็นที่นั่นเลย คุณลุงสมบูรณ์ คุณพ่อ โกวิท ชอบประดิษฐ์เครื่องดนตรี คุยกั้อัธยาศัยกับคุณพ่อ คุณพ่อไปคุย สรวลเสเฮฮา ด้วยเกือบทุกวัน และสอนเด็กๆไปด้วย คุณพ่อให้การแนะนำ โกวิท อรรณพ ไปแสดงที่ต่างๆ ทำให้เป็นที่รู้จักในแวดวงดนตรีมากขึ้น ”

จากข้อเขียนคำไว้อาลัย ในหนังสืออนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพคุณ หงษรัตน์ ที่อาจารย์ โกวิท เขียนไว้ว่า

“...คุณครูรักดนตรีไทยมาก ไม่เพียงแต่สอน ข้าพเจ้าและน้องสาว ยังอุตส่าห์ ไปช่วยสอนดนตรีไทยให้กับผู้สนใจเพื่อเผยแพร่ ดนตรีไทยซึ่งทำให้มีลูกศิษย์มากมาย คุณครูเป็นผู้มีอารมณ์เย็น ร่าเริง อุดมคติ ช่างพูด ชอบสอน โดยไม่รู้เหน็ดเหนื่อย คุณครูเป็นผู้มีความสามารถทางดนตรีมาก นอกจากมีความสามารถในการจำเพลงจำนวนมากได้ดีเยี่ยมแล้ว ยังมีความสามารถด้านการแต่งเพลงอีกด้วย”

แม้ว่า คุณครู หงษรัตน์ จะเป็นผู้มี สุขภาพดี ร่างกาย แข็งแรง สมบูรณ์ และมีสุขภาพจิตที่ดี มีใจอยู่กับเสียงดนตรี แต่ก็ ไม่สามารถ จะข้ามผ่านความเป็นธรรมชาติของชีวิตมนุษย์ได้ ท่านจึงถึงแก่ อนิจกรรมด้วยโรค มะเร็งช่องท้องเมื่อวันที่ 12 เดือน กรกฎาคม ปีพุทธศักราช 2516 สิริอายุได้ 65 ปี นำมาซึ่งความอาลัย อารมณ์ โศกเศร้าเสียใจกับครอบครัว กัลยาณมิตรและลูกศิษย์ทั้งหลาย ในวาระสุดท้าย ในพิธีพระราชทานเพลิงศพ ของ คุณครู หงษรัตน์ ผู้เป็นที่รัก บุชาของบรรดาศิษย์ทั้งปวง ขอให้ดวงวิญญาณของคุณครู ขึ้นสู่สุคติ ยังสัมปรายภพด้วยเทอญ

หมายเหตุ ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ดร. โกวิท ชันธศิริ ที่ได้มอบข้อมูล ประวัติ ท่านครู ให้ผู้วิจัย ที่ได้เป็นลูกศิษย์ท่านคนหนึ่งได้ศึกษาและเรียบเรียงต่อจากที่ท่านได้เรียบเรียงจากการสัมภาษณ์รองศาสตราจารย์ วิยดา เทพหัตถิ และหนังสืออนุสรณ์ ในงานพระราชทานเพลิงศพ พันตรี ชิน หงษรัตน์ เพื่อให้ผู้วิจัย ได้มีโอกาสเผยแพร่คุณงามความดีของท่านที่มีคุณูปการแก่วงการดนตรีไทย ทั้งการบรรเลง การสอน การคิดเขียนโน้ตเพื่อถ่ายทอดให้ลูกศิษย์ ตลอดจนการประพันธ์เพลง นับได้ว่า เป็นปูชนียบุคคลที่สมควรได้รับการยกย่อง สรรเสริญ สืบต่อไป

ด้วยใจมอบน้อมกตัญญูตาการวะจากศิษยาขอบันทิกไว้เป็นความทรงจำ

และที่สำคัญเป็นอย่างยิ่งผู้วิจัยใคร่ขอขยายความแทรกในบริบทอันมีคุณค่านี้ที่ผู้วิจัยมีโอกาสได้พบท่าน รองศาสตราจารย์ดร.โกวิท ชันธศิริ ได้กล่าวถึงคุณครู ท่านหนึ่งที่ผู้วิจัยพยายามสืบหาข้อมูลเพื่อค้นหาครูที่เคยสอนเพื่อหาโอกาสได้คารวะตอบแทนท่านบ้างเพราะท่านสอนเมื่อ ตอนที่ผู้วิจัยอายุเพียง 10 ขวบ (2508) ได้รับทราบแต่เพียงว่าท่านเป็น นายธนากรกสิกร สาขาร้อยเอ็ด ท่านเป็นคนกรุงเทพฯฝีมือดนตรีดีมาก ครู สุข ทัศนรักษ์ จึงนำผู้วิจัยไปฝากเป็นศิษย์ไว้ให้เรียนดนตรี ตั้งแต่ชั้นป.4 ได้ไปเรียนกับท่าน ครู ชิน หงษรัตน์ที่บ้านพักหลังใหญ่ โดยมีภรรยาท่านทำอาหารให้รับประทานทุกครั้งทีไปต่อเพลง ซึ่งขณะนั้นก็เรียนไปเล่นไป จำได้ว่าคราวหนึ่ง ได้ขึ้นต้นมะขามใหญ่แล้วร้องเพลง เขมระอ่ององค์ขึ้นเดียวว่า “ ม่นเกล้าเมาลี วิธีใหม่ เหมือนอย่างไทย ใช้สอย”..... ฯลฯ เพื่อทบทวนเพลงหลังจากต่อเพลงจากครูเสร็จ จนทำให้ครูต้องลำบากใจ เรื่องราวต่างๆอีกมากมาย ยังอยู่ในความทรงจำและระลึกถึงครูอยู่เสมอ จนในที่สุดก่อนท่านย้ายกลับเข้ากรุงเทพ ท่านได้มอบ รูปภาพท่านให้ไว้ 1 ภาพ(เป็นภาพที่ถ่ายเดี่ยวที่สรวมแว่นตา) สลักชื่อด้านหลังและที่อยู่ของท่าน จำได้ว่าที่อยู่คลองบางกอกน้อย เมื่อเวลาผ่านไปมากกว่า50 ปี จึงทำให้ผู้วิจัยตื่นเต้นและดีใจเป็นที่สุดที่ทำให้ผู้วิจัยได้มีข้อมูลอันสำคัญยิ่งในชีวิต เนื่องจากเป็นครูคนแรก ในชีวิต ที่ท่านได้สอนการขับร้องและบรรเลงซอด้วง ด้วยเหตุดังกล่าวจึงขอยกย่องคุณงามความดีของท่านที่มีต่อวงการดนตรีไทยไว้ เพื่อความทรงจำที่งดงามตลอดไป บุชาการวะแด่ **คุณครู พันตรี ชิน หงษรัตน์**

ประวัติครูพัฒน์ พร้อมสมบัติ

ครูพัฒน์ พร้อมสมบัติ

ครูพัฒน์ พร้อมสมบัติ เกิดเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2487 จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นบุตรของ นายพจน์ และนางยี่ฮุ้น พร้อมสมบัติ ในวัยเยาว์ขณะศึกษาอยู่ในระดับชั้น มัธยมศึกษาตอนต้นที่ โรงเรียนสตรีมหาพฤฒาราม ได้เริ่มเรียนขับร้องเพลงไทยกับครูดารา นาวีเสถียร จากนั้นได้เข้าเรียนที่ โรงเรียนนาฏศิลป์ ชั้นต้นปีที่ 4 และนาฏศิลป์ ชั้นสูงปีที่ 2 ปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (ดนตรีไทย) มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา และครุศาสตรบัณฑิต (ภาษาไทย) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

เมื่อจบ การศึกษา ครูพัฒน์ พร้อมสมบัติ ได้ทำงานเป็นคีตศิลป์ ไทย แผนกดุริยางค์ และได้เรียนต่อเพลง โขน-ละคร และเพลงต่าง ๆ กับครูเข้มซ้อย ดุริยพันธุ์ ครูศรีนาฏ เสริมศิริ และครูสุตา เขียววิจิตร จน มีความรู้ความสามารถด้านคีตศิลป์ ไทยอย่างลึกซึ้ง

ผลงานด้านคีตศิลป์ ของครูพัฒน์ พร้อมสมบัติ มีอย่างมากมายในฐานะผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านวิชาการละครและดนตรี สำนักการสังคีต กรมศิลปากร โดยได้จัดทำตำราเอกสารด้านการดนตรี

และคีตศิลป์ หลายเล่ม อาทิ หนังสือโน้ตเพลงไทยเล่ม 1-3 บทละครสำหรับการแสดงบนเวที หนังสือ วิพิธทัศนาของกรมศิลปากร ฯลฯ นอกจากนั้นยังเป็นการร่วมการผู้เชี่ยวชาญด้านการดนตรี หลายคณะ อาทิ กรรมการประเมินบุคคลสาขางาน ดุริยางคศิลป์ คีตศิลป์ และนักวิชาการละครและ ดนตรี ของ กรมศิลปากร กรรมการตัดสินการประกวดดนตรีไทย ขับร้องเพลงไทยชิงถ้วย พระราชทานฯ รายการ ประกอเพลงบรรเลงมโหรีของสำนักงานเยาวชนแห่งชาติและธนาคาร กรุงเทพ จำกัด กรรมการ ตัดสินประกวดดนตรีขับร้องเพลงไทยระดับนักเรียนภาคตะวันออกเฉียงด้วย พระราชทานของ มหาวิทยาลัยบูรพา เป็นต้น

ในขณะเดียวกันได้ปฏิบัติงานในฐานะอาจารย์พิเศษ และวิทยากรบรรยายด้านดนตรีไทยใน หน่วยงานและสถาบันการศึกษาต่าง ๆ อาทิ วิทยากรบรรยาย เรื่องดนตรีไทยของมหาวิทยาลัย ศิลปากร อาจารย์พิเศษสอนวิชาขับร้องเพลงไทย (คีตศิลป์ ไทย) ที่ โรงเรียนจิตรลดา วิทยากรบรรยาย หลักสูตรมัคคุเทศก์ เรื่อง “ความรู้เรื่องดนตรีไทยและเพลงไทย” ให้กับมหาวิทยาลัยสยามและ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต อาจารย์พิเศษบรรยายวิชาศิลปะและ วัฒนธรรมไทยให้กับนักศึกษา วิทยาลัยพยาบาลเซนต์หลุยส์ วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ เป็นต้น

กล่าว ได้ว่าครูพัฒน์เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถด้านดนตรีไทยอย่างยิ่ง จึงเป็นส่วน หนึ่งที่ ทำให้ได้รับการพิจารณาคัดเลือกเป็นข้าราชการตัวอย่างของกระทรวงศึกษาธิการ ครูพัฒน์ พร้อม สมบัติ พักอยู่บ้านเลขที่ 411/40 ซอยวัดรวกสุทธาราม ถนนจรัญ สนิทวงศ์ แขวงบางขุนศรี กรุงเทพมหานคร 10700

ด้วยความสำนึกในบุญคุณอันล้นพ้นต่อผู้วิจัย ที่ท่านได้สั่งสอน ชี้แนะแนวทางในการเรียน และการใช้ชีวิต ทั้งขณะเป็นนิสิตและขณะทำงานประกอบอาชีพ ตลอดจนเป็นผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชา ความรู้ ทุ่มเทการสอน การ “ต่อเพลง”และปรับเทคนิควิธีการขับร้อง เพื่อให้สามารถขับร้องในวง ดนตรีได้ โดยเฉพาะเมื่อคราวที่จะต้องขับร้องหน้าพระที่นั่ง ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา สยาม บรมราชกุมารีในขณะนั้น ด้วยเพลง เชิดจีนและ ทอยนอก ผศ.ดร.สุภารัตน์ ชาญเลขา ผู้ขับร้อง ครู พัฒน์ ได้ดูแลเป็นอย่างดีจนทำให้ผลงานออกมาเป็นที่ประทับใจ นอกจากนั้นครูยังได้ให้เทคนิควิธีใน การขับร้องเพลงละคร เมื่อมศว. ประสานมิตร จัดละคร เรื่อง พระรถเมรี และเพลงในทักษะอื่นๆที่ทำให้ เกิดศักยภาพ จนทำให้ยึดเป็นวิชาชีพได้ทั้งนี้ด้วยความเมตตา จากครูมนัส ขาวปลื้มที่ได้กรุณา นำ ตัวผู้วิจัยไปฝากตัวเป็นศิษย์ ด้วยความภาคภูมิใจที่ได้เป็นลูกศิษย์ครู คีตศิลป์ ครูพัฒน์ พร้อมสมบัติ

ประวัติรองศาสตราจารย์ดร.กาญจนา อินทรสุนานนท์

รองศาสตราจารย์ดร.กาญจนา อินทรสุนานนท์

รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา อินทรสุนานนท์ เกิดเมื่อวันที่ 17 สิงหาคม พ.ศ. 2494 เป็นบุตรของ นายไพรัช วรมนตรี และนาง ฉวีวรรณ วรมนตรี (เป็นครูสอนขับร้องเพลงคนแรกของ ดร.กาญจนา) สมรสกับ ผศ.ดร.ชาญชัย อินทรสุนานนท์ มีบุตร 1 คนคือ ดร.พรพัฒน์ อินทรสุนานนท์

ประวัติการศึกษา ระดับปริญญาตรี การศึกษามหาบัณฑิต สาขาศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พ.ศ. 2517 ระดับปริญญาโท การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พ.ศ. 2523 ระดับปริญญาเอก ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พ.ศ. 2553 ตำแหน่งทางวิชาการ รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จนถึงวาระสุดท้ายของชีวิต โดยมีพิธีพระราชทานเพลิงศพ เมื่อวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2558 นำมาซึ่งความโศกเศร้า เสียใจ แก่บรรดาศิษยานุศิษย์ เป็นอย่างยิ่ง ขอबारมีแห่งความดั่งามทั้งหลายที่

รองศาสตราจารย์ดร. กาญจนา อินทรสุนานนท์ ได้สั่งสมมา จงเป็นพลวัตปัจจัยให้อาจารย์ สู่สุดท้าย สัมปรายภาพด้วยเทอญ

ผลงานทางวิชาการ บทความวิจัยตีพิมพ์ในวารสารวิชาการระดับชาติและนานาชาติ

1) กาญจนา อินทรสุนานนท์. (2554). The Hand Thread-Tying Ceremony-The Reassurance.งานสัมมนา ดนตรีนานาชาติ The 3rd International Rondalla Festival ณ เมือง Tagum ประเทศฟิลิปปินส์ จัด โดย National Commission for Culture and The Arts, มหาวิทยาลัยแห่งชาติฟิลิปปินส์ และ Musicological Society of the Philippines ประเทศฟิลิปปินส์.

2) กาญจนา อินทรสุนานนท์. (2553). บทความวิจัยเรื่องการศึกษาภูมิปัญญาการขับเสภา และการขับร้องเพลง ไทยเพื่อการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์และเห็นคุณค่ามรดกทางวัฒนธรรม ชื่อเอกสาร 9 ภูมิปัญญาไทย.จัดพิมพ์โดย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

3) กาญจนา อินทรสุนานนท์. (2551). Vocal Music in Thai Classical Music.วารสาร Musika. ฉบับที่ 4. 2008. จัดพิมพ์โดย U.P.Center for Ethnomusicology มหาวิทยาลัยแห่งชาติฟิลิปปินส์.

บทความวิชาการ

1) กาญจนา อินทรสุนานนท์. (2553). ดนตรีไทย:วัฒนธรรมไทยในสายตาคนต่างชาติ . เอกสารประชุมวิชาการ คีตนาฏกรรมเอเชียอาคเนย์ งานดนตรีไทยอุดมศึกษา ครั้งที่ 38 มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์.

2) กาญจนา อินทรสุนานนท์. (2552). ครุศิริ วิชเวช. วารสารศิลปกรรมสาร คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปีที่ 4 ฉบับที่ 1.

3) กาญจนา อินทรสุนานนท์. (2551). บทความวิชาการเรื่องเพลงพื้นบ้าน .เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่อง เพลงพื้นบ้านภาคกลางในประเทศไทย สาขาดนตรีชาติพันธุ์วิทยา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

4) กาญจนา อินทรสุนานนท์. (2551). บทความวิชาการเรื่องเพลงระบำบ้านนา.

เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่องเพลงพื้นบ้านภาคกลางในประเทศไทย สาขาคณตรีชาติ
พันธุ์วิทยา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. งานวิจัย / ทุนวิจัยที่ได้รับ

1) กาญจนา อินทรสุนานนท์. (2552) . การศึกษาภูมิปัญญาการขับเสภาและการขับร้องเพลง
ไทยเพื่อการสร้าง จิตสำนึกในการอนุรักษ์และเห็นคุณค่ามรดกทางวัฒนธรรม .ทุนวิจัย 9 ภูมิปัญญา
มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ปิงบประมาณ 2552.

2) กาญจนา อินทรสุนานนท์. (2552). องค์ความรู้ศิลปิน : นายศิริ วิชเวช ทุนสำนักงาน
คณะกรรมการวัฒนธรรม แห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม ปิงบประมาณ 2552.

3) กาญจนา อินทรสุนานนท์. (2553). รูปแบบการสร้างพิพิธภัณฑ์ที่ยั่งยืน :กลุ่มชาติพันธุ์
กะเหรี่ยงโปภาคตะวันตก ของประเทศไทย ปิงบประมาณ 2553

ด้วยความรักและความเอื้ออาทรที่ผู้วิจัยได้รับจาก รศ.ดร.กาญจนา อินทรสุนานนท์ อย่าง
ที่สุดตั้งแต่เมื่อเริ่มเป็นนิสิตที่มศว. ประสานมิตร โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร. เฉลิมพล งามสุทธิ และ
อาจารย์ประทีป เล้ารัตนอารีย์ เป็นผู้ให้การสนับสนุนและสั่งสอน หลังจากสอบเข้าเรียนด้วยการขับ
ร้อง เพลงเขมรไพรโยค จนสามารถสำเร็จการศึกษาปริญญาตรี วิชาเอกดุริยางคศาสตร์ รุ่นแรกที่มีการ
เปิดสอนในประเทศไทย ด้วยการเอาใจใส่ในการสอน และ “ต่อเพลง”จนสามารถพัฒนาจากพื้นฐาน
เบื้องต้นในเพลงเขมรไพรโยค จนเป็นเพลงที่ต้องสอบจบ อีกหลายเพลงในทักษะขั้นสูง โดยเฉพาะ
อย่างยิ่ง ครูได้มอบประสบการณ์อันมีค่าบนเส้นทางสายคีตศิลป์ นำเอามรดกทางวัฒนธรรมไทยอันดี
งาม ไปเผยแพร่ยังต่างประเทศในหลายๆประเทศ ด้วยการเริ่มต้นครั้งแรกที่ประเทศอังกฤษ เมื่อปี
พ.ศ.2520 จนทำให้ผู้วิจัยได้ยึดถือเป็นแบบอย่าง และได้สานต่ออุดมการณ์ ทั้งการศึกษา ทั้งการ
เรียนรู้ สู่ความเป็นคีตศิลป์อย่างแท้จริง จึงมีวันนี้ เพราะคร่อมอบโอกาสที่ดีที่สุดให้ ด้วยความระลึกถึง
ในคุณงามความดีที่ท่านได้สั่งสมมา มหิตาคารวาลัย ตลอดไปแต่ รองศาสตราจารย์ดร. กาญจนา
อินทรสุนานนท์

นอกจากทั้ง 3 ท่านที่ผู้วิจัย ยกประวัติท่านมาเสนอเพื่อแสดงคารวะมหิตาจิตต่อท่านแล้ว
ยังมีครูอีกหลายท่านที่ไม่ได้ ยกมากล่าวโดยละเอียด ณ.ที่นี้ แต่ท่านเหล่านั้นได้ให้ความเมตตา ดูแลเอา
ใจใส่ และชี้แนะแนวทางในการขับร้องและให้กำลังใจมาโดยตลอด จนทำให้เกิดพลังแห่งคีตศิลป์
ผู้วิจัยขอจารจารึกไว้ด้วยความนอบน้อมและคารวะบูชาต่อครูบาอาจารย์ด้วยความเคารพเพียง

ภาคผนวก ง

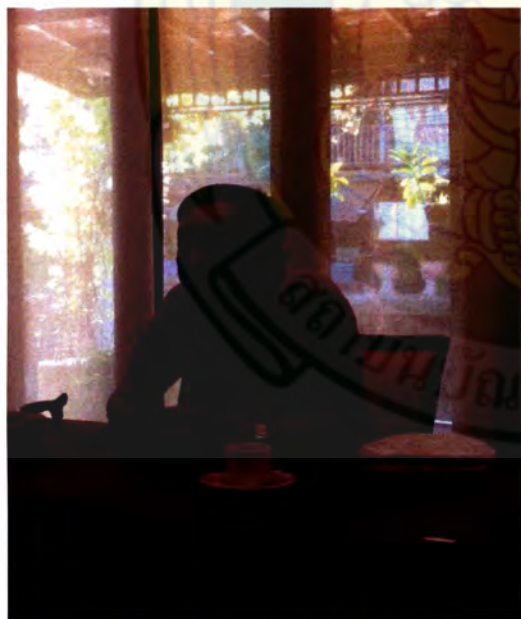
ภาพประกอบการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยจากผู้เชี่ยวชาญ คีตศิลป์

ครูทัศนีย์ ขุนทอง ศิลปินแห่งชาติ

क्रमัณพนา ออู๋ยั้งยัณ

ศาสตราจารย์(เกียรดิคุณ)นพ.พูนพิศ อมาตยกุล

ผู้วิจัยและพ.ต.อ.ทีฆา โพธิเวส

การสนทนากลุ่ม (Focus Group)

ครูศิริ วิชเวช ศิลปินแห่งชาติ
ผศ.ดร.สุดาร์ตน์ ขาญเลขา และผู้วิจัย

ครูพัฒน์ พร้อมสมบัติและผู้วิจัย

ดร.บำรุง พาทยกุล

ผศ.ดร.นพคุณ สุดประเสริฐ

อภิธานศัพท์

ขอเสียง	การที่ผู้ขับร้องขอให้นักดนตรีให้เสียงหลักของเพลงเพื่อจะขับร้องได้ตรงกับ ระดับเสียง การบรรเลง หรือนักดนตรีประเภทเครื่องสายขอเสียงจากประเภทเครื่องเป่าซึ่งมีตายตัว เพื่อเทียบเสียงให้ได้ระดับเดียวกัน
ขับ	คำนี้มักพูดรวมกับคำว่า “ร้อง” เป็น “ขับร้อง” ซึ่งความจริงมีความหมายต่างกันมาก คำว่า “ขับ” นั้น หมายถึงการเปล่งเสียงออกมาเป็นทำนองเช่นเดียวกับร้องเหมือนกัน แต่ทำนองที่ว่านั้นมักมีความยาวไม่แน่นอน จะยกเยื้องให้ช้าบ้างเร็วไปบ้าง เพื่อให้เกิด ความไพเราะก็ย่อมได้ ทั้งนี้เพราะการขับถือเอา “ถ้อยคำ” ที่ใช้นั้นเป็นสำคัญ ส่วน ทำนองนั้นใช้เป็นเพียงแนวไม่ให้ออกนอกกลุ่มนอกทางไปเท่านั้น (โปรดดูคำว่า “ร้อง” ประกอบด้วย)
ขับไม้	ขับไม้ 1 วงดนตรีไทยประเภทหนึ่ง ประกอบด้วยผู้ขับลำนำ 1 คน สีซอสามสาย 1 คน และโหวดบันเตาะว 1 คน วงขับไม้เป็นวงดนตรีโบราณของไทยที่ถือว่าเป็นของสูงศักดิ์ อย่างหนึ่ง จะมีได้ก็แต่วงของหลวงเท่านั้น และงานหรือพิธีของหลวงที่จะการบรรเลง ด้วยวงขับไม้ก็ต้องเป็นงานสมโภชชั้นสูง เช่น สมโภชพระมหาเศวตฉัตร สมโภชเจ้าฟ้า สมโภชช้างเผือก ขับไม้ 2 ลักษณะการสีซอสามสายแบบหนึ่ง ใช้ในพระราชพิธีหลวงต่าง ๆ เช่น กล่อมพระเศวตฉัตร กล่อมพระคชาธาร ขึ้นพระอยู่ กล่อมพระบรรทม การสีเช่นนี้ไม่มีหน้าทับบังคับ ประกอบด้วยลักษณะ 3 ประการ คือ 1. สีเคล้าไปกับเสียงของผู้ขับ 2. สีเสริมเสียงเมื่อผู้ขับร้องหยุดถอนใจ 3. สีนำเสียงทำนองที่จะร้องในวรรคต่อไป
ขับเสภา	ขับเสภา การขับลำนำประเภทหนึ่ง มีมาแต่โบราณแต่เดิมนั้นว่า มาจากการเล่านิทาน ต่อมาได้มีการปรับปรุงทำนองและจังหวะมาเป็นลำดับ รวมทั้งมีการใช้กรับซึ่งทำด้วยไม้เนื้อแข็งมาช่วยให้เกิดเสียงประกอบการขับ ผู้ขับจะถือกรับไว้ทั้ง 2 มือ มือละคู่ ขยับกรับให้สอดคล้องเข้ากับการขับ การขยับกรับต้องพอเหมาะพอดีกับบทที่ใช้ขับตามลักษณะทำนองที่เรียกเป็นไม้ ต่างๆ เช่น ไม้กรอ ไม้หนึ่ง ไม้สอง ไม้รบหรือไม้สี่ โดยไม้กรอใช้ในการเล่าเรื่องทั่วไป สอดแทรกกับการขับเป็นวรรคๆ ไม้หนึ่งและไม้สองใช้

ประกอบบทเสภาไหว้ครู ส่วนไม้รับหรือไม้ส่ายใช้ประกอบบทร้องที่รูกเร็ว แต่เดิมนั้น การขับเสภายังไม่มีดนตรีประกอบ

ครวญ เป็น วิธีร้องอย่างหนึ่งซึ่งสอดแทรกเสียงเอื้อนยาว ๆ ให้มีสำเนียงครวญคร่ำรำพัน และเสียงเอื้อนที่สอดแทรกนี้มักจะขยายให้ทำนองเพลงยาวออกไปจากปกติ อธิบาย: เพลงที่จะแทรกทำนองครวญเข้ามานี้ ใช้เฉพาะแต่เพลงที่แสดงอารมณ์ โศกเศร้า เช่น เพลงโศก และเพลงร่าย (ในบทโศก) เป็น ต้น และบทร้องทำนองครวญ ก็จะต้องเป็นคำกลอนสุดท้ายของบทนั้น ซึ่งเมื่อร้องจบคำนี้แล้วปีพาทย์ก็จะบรรเลง เพลงโอดประกอบกิริยาร้องให้ติดต่อกันไป

คร่อม การบรรเลงทำนองหรือบรรเลงเครื่องประกอบจังหวะ หรือร้องดำเนินไปโดยไม่ตรงกับจังหวะที่ถูกต้อง เสียงที่ควรจะตกลงตรงจังหวะกลายเป็นตกลงในระหว่างจังหวะ ซึ่งกระทำไปโดยไม่มีเจตนา และถือว่าเป็นการกระทำที่ผิด เรียกอย่างเต็มว่า “คร่อมจังหวะ

ครั้น เป็นวิธีที่ทำให้เสียงสะดุดสะเทือน เพื่อความไพเราะเหมาะสมกับทำนองเพลงบางตอน อธิบาย : การ ทำเสียงให้สะดุดและสะเทือนที่เรียกว่าครั้นนี้ ใช้เฉพาะกับการขับร้องหรือเครื่องดนตรีประเภทเป่า เช่น ปี่ ขลุ่ย และเครื่องดนตรีประเภทสี เช่น ซอต่าง ๆ เท่านั้น การขับร้องคันด้วยคอ เครื่องดนตรีประเภทเป่า ครั้นด้วยลมจากลำคอและเครื่อง ดนตรีประเภทสีครั้นด้วยคันสี (หรือคันชัก)

ครึ่งชั้น เป็นคำที่บัญญัติกันขึ้นใหม่โดยใช้เรียกอัตราของเพลงที่ได้ตัดลงจากเพลงอัตราชั้นเดียว อีกครึ่งหนึ่ง ซึ่งมีส่วนเป็นครึ่งหนึ่งของชั้นเดียว อธิบาย : การเรียกอัตราเพลงว่า ชั้นเดียว 2 ชั้น และ 3 ชั้นนั้น เรียกตามชั้นที่แต่งขึ้น แม้ทุก ๆ ชั้น จะแต่งขึ้นโดยทวีคูณ ก็ได้เรียกเป็น 1 ชั้น 2 ชั้น และ 4 ชั้น ตามส่วนของเลขคณิต เมื่อมีเพลงที่ตัดลงครึ่งหนึ่งจากเพลงชั้นเดียว ก็ไม่มีทางว่าจะเรียกอัตรานี้เป็นอย่างอื่นได้ นอกจากเรียกว่า “ครึ่งชั้น” และก็เป็นที่ยอมรับเรียกกันอยู่ในวงการดนตรีไทยโดยทั่วไปแล้ว

คลอ เป็น การบรรเลงดนตรีไปพร้อม ๆ กับการร้องเพลง โดยดำเนินทำนองเป็นอย่างเดียวกัน คือ บรรเลงไปตามทางร้อง เช่น ซอสามสายสีคลอไปกับเสียงร้อง เป็นต้น เปรียบเทียบก็เหมือนคน 2 คนเดินคลอกันไป เคล้า เป็นการบรรเลงดนตรีไปพร้อม ๆ กับการร้องเพลง (เช่นเดียวกับคลอ ดูคำว่า คลอ) โดย เพลงเดียวกัน แต่ต่างก็ดำเนินทำนองไปตามทางของตน คือร้องก็ดำเนินไปตามทางร้อง ดนตรีก็ดำเนินไปตามทางดนตรี ยึดถือแต่

เนื้อเพลง จังหวะ และเสียงที่ตกจังหวะ (หน้าทับ) เท่านั้น เช่น การร้องเพลงทยอย 2 ชั้น ในตับพรหมาสตรีที่มีบทว่า “ข้างเอย ข้างนิมิต เหมือนไม่ผิดข้างมัจฉาน ฯลฯ” ซึ่ง คน ร้องดำเนินทำนองไปอย่างหนึ่ง คนตรี ก็ดำเนินทำนองไปอีกอย่างหนึ่ง แต่ก็เป็เพลง ทยอยที่ร้องและบรรเลงไปพร้อม ๆ กัน เทียบได้กับการคลุกเคล้าปรุงรสอาหารให้รส เปรี้ยวเค็มเข้าผสมผสานกันให้ออชา รส วิธีการเช่นนี้บางท่านเรียกว่า “คลอ”

เคล้า

คือการบรรเลงดนตรีทั้งวงหรือเฉพาะอย่างใดอย่างหนึ่ง ควบคู่ไปกับการร้องเช่นเดียวกับการ “คลอ” ผิดกันแต่ว่าการ “เคล้า” นี้ นักร้องและนักดนตรีต่างดำเนินทางของตนเป็น อิสระ คือ นักร้องก็ร้องของตนไป นักดนตรีก็บรรเลงไป โดยไม่ต้องกลัวว่าลูกตกจะลงกัน หรือไม่ ฉะนั้นอาจจะบรรเลงไปคนละเพลงกับที่คนร้องกำลังร้องก็ได้ ขออย่างเดียวให้ ระดับเสียงของทางร้องกับทางดนตรีตรงกัน และให้ทำนองของทั้งสองฝ่ายฟังกลมกลืน กันเป็นใช้ได้

ตัวอย่างของการ “ร้องเคล้า” ก็เช่นเพลง “เห่เชิดฉิ่ง” ในเพลงตับเรื่องรามเกียรติ์ ตอน อินทรชิตแผลงศรนาศบาท เป็นต้น เพลงนี้คนร้องเป็นทำนองเห่ แต่นักดนตรีกลับบรรเลง เป็นเพลงเชิดฉิ่งคู่กันไป ซึ่งความจริงเป็นคนละเพลงทีเดียว แต่โดยที่ระดับเสียงมันตรงกัน และทำนองของทั้งสองเพลงมันกลมกลืนกันได้สนิท การผสมผสานระหว่างทางร้องกับ ทางดนตรีจึงทำให้เกิดความไพเราะเพิ่มขึ้นอีกเป็นอันมาก

จังหวะ

หมายถึง การแบ่งส่วนย่อยของทำนองเพลง ซึ่งดำเนินไปโดยสม่ำเสมอ ทุกๆ ระยะที่แบ่งนี้ คือ จังหวะ

จังหวะที่ใช้ในการบรรเลงดนตรีไทย แยกออกได้เป็น 3 อย่าง คือ

1. การแบ่งระยะที่มีความรู้สึกอยู่ในใจ แม้จะไม่มีสัญญาณอะไรที่เป็นที่หมายก็มี ความรู้สึกแบ่งระยะได้อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งจะกำหนดแบ่งระยะถี่หรือห่างอย่างไร ก็แล้วแต่ ถนัด อย่างนี้เรียกว่า “จังหวะสามัญ” หรือจังหวะทั่วไป

2. การกำหนดแบ่งระยะนั้น ใช้เสียงฉิ่งที่ตีเป็นที่ยหมาย เสียงที่ตีดั้ง “ฉิ่ง” เป็น จังหวะ เบา และเสียงที่ตีดั้ง “ฉับ” เป็นจังหวะหนัก ซึ่งจังหวะหนักเป็นสำคัญ กว่าจังหวะเบา

3. กำหนดเอาเสียงตีของตะโพน หรือสองหน้า หรือกลองแขกซึ่งเรียกว่า “หน้าทับ” เป็นที่ยหมายเมื่อตะโพน หรือสองหน้า หรือกลองแขก ตีไปจบกระบวน ครั้งหนึ่ง ก็กำหนด ว่าเป็นจังหวะหนึ่ง ตีจบไป 2 ครั้ง ก็ถือว่าเป็น 2 จังหวะ ตีจบไปกี่ครั้งก็ถือว่าเป็นเท่านั้น จังหวะ จังหวะอย่างนี้เรียกว่า “จังหวะหน้าทับ”

ชั้นเดียว

เป็นคำกำหนดอัตราของหน้าทับและเพลง ซึ่งมีประโยคและจังหวะหน้าทับสั้น ๆ และ มักจะดำเนินจังหวะเร็ว ถ้าจะเทียบกับการบันทึกโน้ตสากล ในจังหวะหน้าทับหนึ่ง ๆ

หากเป็นเพลงประเภทสองไม้ก็มีความยาวเท่ากับ 1 ห้องของจังหวะ 2/4 ถ้าเป็นเพลงประเภทปรบไก่ ก็มีความยาวเท่ากับ 2 ห้องของจังหวะ 2/4 เพลงไทยรุ่นแรกคงจะเป็นอัตราชั้นเดียวทั้งสิ้น

อุทาหรณ์ : เพลงชั้นเดียวประเภทสองไม้ เช่น เพลงที่เรียกว่า “เพลงเร็ว” ซึ่งปี่พาทย์บรรเลงประกอบโขนละคร เพลงเร็วนี้ทั้งทำนองที่ฆ้องระนาดบรรเลงและหน้าทับที่ตะโพนตีเป็นอัตราชั้นเดียวประเภทสองไม้ทั้งสิ้น ส่วนเพลงชั้นเดียวประเภทปรบไก่ มีตัวอย่างเช่น เพลงเขมรละออองค์ชั้นเดียว เพลงหงส์ทองชั้นเดียว เป็นต้น

ดอก

คือ เพลงท่อนหนึ่งที่มีกัมปะจำอยู่กับเพลงจำพวกรักใคร่อาลัยลา โดยเฉพาะ “เพลงลา” ซึ่งแต่ก่อนมักบรรเลงเมื่อจะเลิกตอนสองยามแล้ว จะมีดอกแทบทุกเพลง เนื้อร้องชั้นต้นของ “ดอก” ก็ได้แก่ดอกไม้ซึ่งเลือกเอามาจากดอกชนิดต่างๆ สรรเอมอดอกหนึ่งให้สามารถประกอบกับคำร้องอื่นๆเข้าไป ให้ฟังไพเราะซาบซึ้งกินใจเป็นใช้ได้ เช่นว่า “ดอกเอ๋ย เจ้าดอกจิก หัวใจจะพลิกเสียแล้วนี่เอย” ดังนี้ เป็นต้น

ดัด

หมายถึง เพลงหลายๆ เพลง ที่นำมาร้องหรือบรรเลง ติดต่อกันไป เหมือนอย่างปลาหลายๆ ตัว เอาไม้คาบให้เรียงติดกัน ก็เรียกว่า ดัด หรือใบจากหลายๆ ใบนำมาเย็บให้เรียงติดกัน ก็เรียกว่า ดัดจาก เพลงที่เรียงติดต่อกันเป็นดัดนี้ ยังแยกออกได้เป็น 2 ชนิด คือ

1. ดัดเพลง ได้แก่ เพลงที่นำมาร้องหรือบรรเลงติดต่อกันนั้น ต้องเป็นเพลง อัตราเดียวกัน 2 ชั้นก็ 2 ชั้นทุกเพลง หรือ 3 ชั้นก็ 3 ชั้นทุกๆ เพลง และทำนองที่ติดต่อกันได้สนิทสนม ส่วนใจความของบทร้องอาจเป็นคนละเรื่อง หรือคนละตอนก็ได้ ไม่ถือเป็นสิ่งสำคัญ

2. ดัดเรื่อง เพลงที่นำมาบรรเลงหรือบรรเลงติดต่อกันนั้น ต้องมีบทร้องเป็น เรื่องเดียวกัน และดำเนินไปโดยลำดับ ฟังได้ความเป็นเรื่องเป็นราว ส่วน ทำนองเพลงจะเป็นชั้นเดียว 2 ชั้น หรือจะลักลั่นกันอย่างไรก็ได้ทั้งนั้น ไม่ถือ เป็นสิ่งสำคัญ

ตัว

เป็นคำที่ใช้เรียกแทนคำว่าท่อนของเพลงบางประเภท (ดูคำว่า ท่อน) เพลงที่เรียก “ตัว” แทนคำว่า “ท่อน” ก็ได้แก่เพลงจำพวกตระและเชิดต่าง ๆ นอกจากเชิดนอก

เถา

คือเพลงที่เป็นเพลงเดียวกัน แต่มีอัตราลดหลั่นกันตามลำดับเช่น 3 ชั้น 2 ชั้น และชั้นเดียว อัตราที่ลดหลั่นกันนี้ต้องไม่น้อยกว่า 3 อันดับ และต้องร้องหรือ บรรเลงติดต่อกันโดยไม่เว้นระยะหรือมีเพลงอื่นมาแทรก เหมือนขามรูปเดียว กัน 3 ขนาด มีใหญ่ กลาง และเล็ก นำมาซ้อนกัน หรือวางเรียงกัน ก็เรียกว่า เถา หรือ 3 ใบเถา

ทอด	คำนี้มีคามหมายเป็น 2 กรณี คือ 1. หมายถึงการผ่อนจังหวะให้ช้าลง เพื่อจะจบท่อนหรือจบเพลงได้อย่างไพเราะ หรือเพื่อให้สะดวกแก่การที่คนร้องจะร้องท่อนต่อไป ซึ่งในกรณีหลังนี้ท่านเรียกว่า “ทอดให้ร้อง” ส่วนในกรณีแรกนั้น ท่านเรียกว่า “ทอดลง” 2. หมายถึงการแทรกทำนองเอื้อนตามที่กำหนดเข้าไปกับเพลงร้าย เพื่อจะหยุดร้องให้ตัวละครเจรจา การทอดให้เจรจามีอยู่ 2 อย่าง คือ “ทอดเต็ม” อย่างหนึ่ง กับ “ทอดครึ่ง” อีกอย่างหนึ่ง ที่เรียกว่า “ทอดเต็ม” ก็คือร้องร้ายคำสุดท้ายที่จะทอดไปจนเต็มคำกลอน (2 วรรค) เสียก่อน แล้วจึงทอด ส่วน “ทอดครึ่ง” นั้น ร้องไปแค่วรรคแรกของคำกลอนก็ทอดแล้ว ทำนองเอื้อนสำหรับจะลงทอดทั้งสองอย่างนี้ต่างกัน และทั้งคู่ก็ฟังแปลกหูดี
ท่อน	คือ กำหนดส่วนใหญ่ส่วนหนึ่งๆ ซึ่งแบ่งออกจากเพลง อธิบาย : โดยปกติเมื่อบรรเลงเพลงใดก็ตาม หากจบท่อนหนึ่งๆ แล้วมักจะกลับต้นบรรเลงซ้ำท่อนนั้นอีกครั้งหนึ่ง ที่กล่าวนี้มีไว้ว่าเพลงทุกเพลงจะต้องมีหลายๆท่อนเสมอไปบางเพลงอาจมีท่อนเดียวจบ หรือหลายๆท่อนจึงจบก็ได้
ทำนอง	ได้แก่ เสียงสูงๆ ต่ำๆ ซึ่งสลับสับสนกัน และมีความสั้น ยาว หนัก เบา ต่างๆ แล้วแต่ความประสงค์ของผู้แต่ง
เท่า	บางทีก็เรียกว่า “ลูกเท่า” เป็นทำนองเพลงพิเศษตอนหนึ่ง ซึ่งไม่มีความหมายในตัวอย่างใด หากแต่มีความประสงค์อยู่อย่างเดียวเพียงให้ทำนองนั้นยืนอยู่ ณ เสียงใดเสียงหนึ่ง แต่เพียงเสียงเดียว เท่า หรือ ลูกเท่า นี้จะต้องอยู่ในกำหนดบังคับของจังหวะ หน้าทับ โดยมี ความยาวเพียงครึ่งจังหวะหน้าทับเท่านั้น (นอกจากในเพลงเรื่องบาง เพลง เท่าอาจยาวเป็นพิเศษถึงเต็มจังหวะก็ได้) และโดยปกติมีแทรกอยู่ในเพลงประเภท หน้าทับปรบไก่ ประโยชน์ของ “เท่า” นี้ มีไว้เพื่อใช้แทรกในระหว่างประโยควรรคตอนของทำนองเพลง เพื่อเชื่อให้ประโยคหรือวรรคตอนของเพลงติดต่อกัน สนับสนุนหรือเพิ่มให้ครบถ้วนจังหวะหน้าทับ เทียบได้กับคำสันธานที่ใช้ในทางอักขรศาสตร์
เนื้อ	คำนี้แยกความหมายออกได้เป็น 2 อย่าง คือ 1. หมายถึง บทประพันธ์ที่เป็นถ้อยคำสำหรับร้อง ซึ่งเรียกเต็มๆ ให้ได้ความหมายชัดเจนขึ้นว่า “เนื้อร้อง” 2. หมายถึง ทำนองเพลงที่เป็นเนื้อแท้ คือ ทำนอง ที่มีได้ตกแต่งพลิกแพลงออกไป ถ้าจะเรียกเต็มๆ ให้ได้ความหมายชัดเจนก็ต้องเรียกว่า “เนื้อเพลง” การตีฆ้องวงใหญ่ใน

วงปีพาทย์โดยปกติ นั้น คือ "เนื้อ" (หรือเนื้อเพลง) ส่วนระนาดเอก หรือระนาดทุ้ม หรือเครื่องดนตรีอื่นๆ ซึ่งดำเนินทำนองพลิกแพลงออกไป ตามวิธีการของเครื่องดนตรีชนิดนั้นๆ เปรียบเสมือนหนังที่หุ้มห่อไปตามรูปของเนื้อ

แนว

คำนี้มีความหมายเป็น 3 กรณี คือ

1. มีความหมายตรงกับคำว่า "ทาง" คือ แทนที่จะเรียกว่า "ทางร้อง ทางปี ทางระนาด ทางลูกซึ้ง" ก็เรียกว่า "แนวร้อง แนวปี แนวระนาด แนวลูกซึ้ง" แต่คำว่า "แนว" นี้ มักใช้เฉพาะการเขียนโน้ตฉบับรวมเครื่องหรือ score เท่านั้น เช่น เขียนแนวร้องเป็นอย่างนี้ แนวปีเป็นอย่างนั้น แนวระนาดเป็นอย่างโน้น ดังนี้ เป็นต้น ถ้าเป็นการพูดโดยทั่วไปแล้วมักใช้คำว่า "ทาง" เป็นต้น

2. หมายความว่า "อัตราความเร็วของการดำเนินจังหวะ" โดยปกติเพลงแต่ละเพลงมีแนวของมันอยู่ในตัว เช่น ถ้าเป็นเพลงประเภทลูกลูกลูกซัด แนวการบรรเลงก็ค่อนข้างเร็วหน่อย ถ้าเป็นเพลงประเภทกรอ แนวเพลงของมันก็ช้าลง ดังนี้ เป็นต้น ที่เรียกว่า "แนวดี" นั้นหมายถึงว่า "นักร้องและนักดนตรีสามารถรักษาอัตราความเร็วของการดำเนินจังหวะไว้ได้อย่างสม่ำเสมอและเหมาะสม" คือที่ควรจะเร็วก็เร็ว ที่ควรจะช้าก็ช้า ดังนี้ เป็นต้น ส่วนที่เรียกว่า "แนวเสีย" หรือ "แนวใช้ไม่ได้" นั้นก็เป็นการตรงกันข้าม

3. หมายถึง "กำลังฝีมือโดยเฉพาะของคนระนาดเอกหรือคนซอด้วงซึ่งเป็นผู้นำวง" ซึ่งคนเหล่านี้จะมี "แนว" ของเขาอยู่ว่าเขาจะ "ไหว" ได้ในอัตราเร็วที่สุดเท่าที่นั้นเท่านี้ จึงจะพอเหมาะกับฝีมือของเขา ถ้าเล่นให้พอดีกับ "แนว" ดังกล่าวแล้ว เขานำวงไปได้สวยมาก ถ้าเล่นไม่ถึง "แนว" (คือเข้าไป) แล้ว แทนที่คนซอด้วงหรือคนระนาดเอกจะบรรเลงได้คล่องแคล่วก็จะกลับรู้สึกขัด เพราะมันเข้าไปไม่ถึงแนวของตนเอง และในทางตรงกันข้าม ถ้าการบรรเลงนั้นมันเร็วจน "เกินแนว" ของคนซอด้วงหรือคนระนาดเอกแล้ว การลุ่มลูกคลุกคลานก็ต้องเกิดขึ้น

ปรบไ้

เป็นชื่อของหน้าทับประเภทหนึ่ง ซึ่งมีส่วนสัดค่อนข้างยาว (ทุก ๆ อัตรา มีความยาวเป็น 2 เท่าของหน้าทับสองไม้) สำหรับตีประกอบกับเพลงที่มีทำนองดำเนินประโยควรรคตอนเป็นระเบียบ

อธิบาย : หน้าทับประเภทที่เรียกว่าปรบไ้ นี้ ปราชญ์ทางดนตรีโบราณได้คิดอัตรา 2 ชั้นขึ้นก่อน โดยแปลงจากเสียงร้องของลูกคู่ในการร้องเพลงปรบไ้ (เพลงพื้นเมืองโบราณอย่างหนึ่ง) มาเป็นวิธีตีของตะโพน คำรับและทำนองร้องของลูกคู่เพลงปรบไ้ นั้นร้องว่า "ฉ่า ฉ่า ช้า - ชะฉ่า ไ้ - " และเปลี่ยนมาเป็นเสียงตะโพน หน้าทับนี้จึงเรียกว่าปรบไ้ เมื่อขยายขึ้นเป็นอัตรา 3 ชั้น หรือตัดลงเป็นชั้นเดียว ก็คงเรียกว่าหน้าทับปรบไ้

- เช่นเดิม หน้าทับปรบไกนี้เป็นมูลให้ประดิษฐ์หน้าทับอื่น ๆ ขึ้นอีกหลายหน้าทับ เช่น หน้าทับเขมร และหน้าทับสดาบ (สำหรับเพลงสำเนียงแขก) เป็นต้น
- ประสาน เป็นวิธีการร้องหรือบรรเลงเพลงเดียวกันพร้อมๆ กัน แต่เป็นคนละทาง (คนละเสียง) ซึ่งครูบาอาจารย์ทางดนตรียอมรับว่าเสียงเหล่านั้นมันเข้ากันได้เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นเสียงร้องประสานกับร้อง เสียงดนตรีประสานกับดนตรี หรือเสียงร้องประสานกับดนตรีก็ได้ทั้งนั้น
- เพี้ยน คือ เสียงไม่ตรงกับระดับเสียงที่ถูกต้อง เสียงนั้นไม่ว่าจะเป็นเสียงร้องเดี่ยว ร้องหมู่ หรือเสียงเครื่องดนตรีเล่นเดี่ยวเล่นหมู่อย่างไรก็ตาม ลงว่าผู้ร้องหรือผู้เล่นทำให้เสียงผิดไปจากระดับที่ถูกต้อง แม้เพียงสักเล็กน้อย ก็ต้องเรียกว่า “เพี้ยน” ทั้งนั้น
- ในกรณีที่ร้องคนเดียวนั้น การเพี้ยน อาจเกิดขึ้นเพราะร้องไม่ถูกระดับเสียง ร้องต่ำไปบ้าง สูงไปบ้าง
- ในกรณีที่เล่นดนตรีคนเดียว และเครื่องดนตรีประเภท “สี” หรือ “เป่า” การเพี้ยนอาจเกิดขึ้นได้ง่าย เช่นกดนิ้วขอผิดส่วนสัดไป เป่าขลุ่ยแหบจนเสียงหลง เป่าปี่ใช้ลมไม่ถูกทำให้เสียงผิดระดับไป
- ถ้าเป็นเครื่องดนตรีประเภท “ตี” และ “ดีด” การเพี้ยนอาจเกิดขึ้นได้จากการเทียบเสียงไม่ได้ที่หรือขึ้นสายผิด
- ย้อย การ “ย้อย” หรือ “ย้อยจังหวะ” นี้ เป็นแบบหนึ่งของการ “ลักจังหวะ” ซึ่งประกอบด้วย “ล่วงหน้า” และ “ย้อย” หรือ “ย้อยจังหวะ”
- การ “ย้อย” ก็คือ ลูกที่ควรจะลงจังหวะแล้วแต่ยังไม่ลง แกล้งย้อยให้ไปลงหลังจังหวะเสียอย่างนั้นแหละ การย้อยนี้อาจเป็นได้ทั้งทางร้องและทางดนตรี และอาจเป็นลูกที่ผู้แต่งแกล้งประดิษฐ์ให้ย้อยมาในตัวเลย หรือเป็นลูกที่คนร้องหรือนักดนตรีแกล้งพลิกเพลงให้ย้อยไปได้ แล้วแต่ส่วนมากเป็นเรื่องของการพลิกเพลง
- ลูกธรรมดาจะลงตรงจังหวะพอดี แต่ “ลูกย้อย” กลับยึดเอาเสียงสำคัญไปตกหลังจังหวะ ฉะนั้นมันจึงตรงข้ามกับการ “ล่วงหน้า” ซึ่งเป็นการแกล้งทำให้ลูกที่จะลงจังหวะพอดีกลับสั้นลงและต้องลงก่อนจังหวะ (โปรดดูคำว่า “ล่วงหน้า”)
- รวม หมายถึงการร้องหรือบรรเลงที่ไม่เรียบร้อยและมีท่าทางว่าอาจจะล้มลงได้ง่าย ๆ ถ้าไม่รีบแก้ไขให้ทันท่วงที่ เช่น ร้องคลอหรือล่าลงไปกับดนตรี แล้วฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเดินจังหวะไม่สม่ำเสมอ ล้าหน้าไปบ้าง หน่วงจังหวะบ้าง เท่านั้นที่รวนแล้ว ยิ่งถ้าเดินจังหวะไม่สม่ำเสมอทั้ง 2 ฝ่ายด้วยแล้ว การรวนที่เกิดขึ้นอาจรุนแรงถึงกับทำให้วงดนตรีทั้งวงรวมทั้งคนร้องล้มครืนไปพร้อมกันได้

- รวบ เป็นวิธีร้องเพลงที่มีท่อนบรรจุเนื้อร้องมากกว่าธรรมดา 1 ท่อนตัว เรียกว่า “ร้องรวบ” เช่น ตามธรรมดาท่อนหนึ่งก็บรรจุเนื้อร้องเพียงหนึ่งคำกลอน แต่ถ้าต้องการดำเนินเรื่องราวให้รวดเร็วขึ้น ก็ใช้วิธี “ร้องรวบ” คือบรรจุเนื้อเพลงร้องลงไปท่อนเดียว 2 คำกลอน แล้วร้อง “รวบ” 2 คำกลอนนั้นเข้ากับทำนองเพลงไปเลย
- ร้อง มีความหมายเป็น 2 กรณี คือ
1. หมายถึง การเปล่งเสียงออกเป็นทำนองต่างๆที่เรียกว่า “ร้องเพลง” ทำนองที่ว่าต้องมีถ้อยคำที่เป็นเนื้อร้องประกอบไปด้วย แต่ถึงไม่มีก็ไม่เป็นไร ขอให้เปล่งเสียงออกมาเป็นทำนองก็เรียกว่าร้องเพลงแล้ว
 2. หมายถึงลูกฆ้องที่มีเสียงกังวานแจ่มใส ลูกฆ้องชนิดนี้ท่านเรียกว่ามัน “ร้อง” ดี ถ้าไม่มีเสียงกังวานแจ่มใสดังกล่าวก็น่า “มันไม่ใคร่ร้อง”
- ร่อน ได้แก่ การปฏิบัติในวิธีที่เรียกว่า สะบัด ขยี้ รัว หรือกวาด ได้ชัดเจนทุกเสียง ไม่กล่อมแก้มหรือกระทบเสียงอื่นที่ไม่ต้องการ เหมือนกับผลเงาที่เกาะเนื้อออกไม่มี ติดเมลิ็ดเลย เราก็เรียกว่า “ล่อน”
- ร้าย เป็นเพลงสำหรับร้องประกอบการแสดงละคร เพื่อให้ดำเนินเรื่องได้รวดเร็วขึ้น คนร้องสามารถร้องได้เรื่อยโดยไม่ต้องหยุดให้พี่พาทย์รับ ร้องก็คำก็ได้ เพลงร้ายมีหลายชนิด เช่น ร้ายนอก ร้ายใน ร้ายชาติรี ร้ายชุด ร้ายศัพท์ไท เป็นต้น
- รื้อ เป็นทำนองอันไพเราะสำหรับใช้ร้องขึ้นต้นเพลง “ร้ายใน” ทำนองดังกล่าวเรียกว่า “รื้อ” เมื่อประกอบเข้ากับตัวเพลงร้ายแล้ว เรียกรวมกันชื่อว่า “รื้อร้าย” (ใช้เฉพาะกับบทที่ขึ้นข้อความสำคัญเท่านั้น)
- ทำนอง รื้อ นั้นฟังไพเราะโอ้อ่าและภาคภูมิ เพราะมีลีลาของการเอื้อนและลงทอดเสียงที่น่าฟังไม่ซ้ำแบบใคร
- ลาว คือ คำที่ใช้หน้าหน้าชื่อเพลงที่แต่งเลียนสำเนียงเพลงทางภาคเหนือและอีสาน เช่น “ลาวล่องน่าน” “ลาวแพน” เป็นต้นของเพลง เพื่อบ่งให้ชัดว่า เพลงนี้ได้แต่งขึ้นเลียนสำเนียงเพลงของชาตินั้นๆ เช่น “ฝรั่งเดิน” ก็คือเพลงเดินที่แต่งขึ้นเลียนสำเนียงเพลงฝรั่ง “มอญดูดาว” ก็คือเพลงดูดาวที่แต่งขึ้นเลียนสำเนียงมอญ ดังนั้น เป็นต้น
- ลำ เป็นคำเรียกแทนคำว่า เพลงในสมัยโบราณ เช่น “เพลงลิลากะทุม” ก็เรียกว่า “ลำลิลากะทุม” ดังนั้นเป็นต้นหรือ “ร้องเป็นลำๆ” (ร้องเป็นเพลงเพลง นั่นเอง)

คำว่า “ลำ” บางทีเอาไปใช้เป็นลักษณะนามก็มี เช่น “วันนี้ซ้อมกันไปได้กลำแล้ว” ทางภาคอีสานก็ใช้ “ลำ” แทนเพลงเหมือนกัน เช่น การเล่นอย่างหนึ่งที่เรียกว่า “ลำแคน” หมายความว่า เป็นการเล่นที่มีทั้งการร้องเพลงและเป่าแคนประกอบกันไป คนที่เป่าแคนเรียกว่า “หมอแคน” ส่วนคนที่ร้องเพลงนั้นเรียกว่า “หมอลำ” ซึ่งก็หมายความว่า “คนร้องเพลง” นั่นเอง

- ลำนำ คือ สีสาวของการดำเนินทำนองทั้งทางร้องและดนตรี ซึ่งมีเสียงสูง ต่ำ สั้น ยาว เบา แรง ประกอบกันไป ทำให้เกิดเป็นทำนองที่ไพเราะ
- ลำลอง คือ การร้องเพลงที่มีดนตรีบรรเลงพร้อมกันไปเช่นเดียวกับการร้องคลอและร้องเคล้า (โปรดดูคำว่า “คลอ” และ “เคล้า”) ผิดกันแต่ว่า “การร้องลำลอง” นี้ คนร้องก็ร้องไปตามทางของตน ส่วนดนตรีก็บรรเลงไปตามทางของตนเช่นเดียวกัน เมื่อคนร้องร้องทางเอื้อนและทางเก็บ มันก็มาจากทำนอง “ลูกฆ้อง” อันเดียวกันนั่นเอง)
- ส่ง แยกออกได้เป็น 2 อย่าง ก. เป็นการบรรเลงนำทางให้คนร้องที่จะร้องต่อไปได้สะดวก และถูกต้อง เหมือนกับผู้ที่จะพ้นตำแหน่งแล้ว ก็ต้องส่งหน้าที่และแนะนำให้ผู้ที่จะรับตำแหน่งต่อไปได้ทราบแนวทาง เพื่อประโยชน์และความเรียบร้อยของส่วนรวม การบรรเลงนำให้คนร้องนี้ เรียกเต็มๆว่า “ส่งทางเสียง” ข. การร้องที่มีดนตรีรับก็เรียกว่า ส่งเหมือนกัน แต่ก็มักจะเรียกว่า “ร้องส่ง”

สร้อย มีความหมาย 2 กรณี คือ

h. เป็นทำนองร้องหรือดนตรีที่ประกอบเข้าไปกับเนื้อเพลงเพื่อให้ฟังเร้าอารมณ์ขึ้น (ทำนองเดียวกับ “ดอก”) เพลงพวกนี้มักใช้ร้องหรือบรรเลง (แต่โดยมากก็มีทั้งร้องและบรรเลงประกอบกันไป) ในเวลาที่จะต้องลากจากกันเพื่อแสดงถึงความห่วงใยอะไรทำนองนี้ ตัวอย่างเช่น เพลงพระอาทิตย์ชิงดวง เป็นต้น เพลงนี้เนื้อเพลงมีนิดเดียว แต่ทางร้องนั้นท่านได้ต่อสร้อยเป็นภาษาไทยบ้าง มอญบ้าง เข้าไปยาวเหยียด นอกจากสร้อยแล้ว ยังมี “ดอก” ต่อท้ายอีกด้วย (โปรดดูคำว่า “ดอก”)

i. เป็นทำนองตอนหนึ่งของเพลงซึ่งใช้ร้องหรือบรรเลงสลับกับเนื้อ ส่วนที่ดำเนินเรื่องนั้น คือ “เนื้อ” ของเพลง ส่วนที่เป็น “สร้อย” เพียงแต่ประกอบเข้าไปให้เร้าอารมณ์เท่านั้น ทั้งนี้เพราะสร้อยจะมีเนื้อร้องอย่างเดิมไม่เปลี่ยนแปลง คงเปลี่ยนแต่เนื้อเท่านั้น ถ้าเป็นเพลงต้นจะต้นเฉพาะตรงเนื้อพอจบเนื้อแล้วลูกคู่จึงจะรับสร้อยพร้อมกัน เมื่อสร้อยจบก็ต้นเนื้อต่อไปอีก ทำนองเดียวกับลูกคู่ลำตัด ซึ่งจะร้องอย่างเดิมไม่เปลี่ยนแปลง (นอกจากจะเปลี่ยนขึ้นลูกคู่ใหม่) คงเปลี่ยนแต่เนื้อลำตัดเท่านั้น ลูกคู่เพียงแต่คอยรับเวลาเขาต้นหมดเนื้อเพื่อให้เกิดเร้าอารมณ์

- สวมน ได้แก่ การบรรเลงซึ่งอาจเป็นเครื่องดนตรีทั้งวงหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพียงสิ่งเดียว ได้ บรรเลงเลื่อมล้ำเข้ามาในตอนท้ายท่อนจบของผู้อื่นที่จะต้องบรรเลงติดต่อ เพื่อความ สนิทสนมกลมกลืนกัน
- อธิบาย : การบรรเลงเพลงสวมนี่ ที่ปฏิบัติกันเป็นปกติก็คือเวลาร้องก่อนจะจบ ดนตรี ก็บรรเลงสวมนตอนท้ายเข้ามา หรือระหว่างเครื่องดนตรีที่บรรเลงเดี่ยวด้วยกัน เครื่อง ดนตรีที่จะบรรเลงต่อ ก็บรรเลงสวมนตอนท้ายก่อนจะจบของเครื่องที่บรรเลง ก่อน เช่นเดียวกับการต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ก็ต้องสวมนหรือเข้าปากประกบเชื่อมกันให้สนิท
- สองชั้น เป็นคำกำหนดอัตราของหน้าทับและเพลง ซึ่งมีประโยคและจังหวะหน้าทับขนาดปาน กลาง มีความยาวมากกว่าอัตราชั้นเดียวอีกเท่าตัว ถ้าจะเทียบกับโน้ตสากลในจังหวะ หน้าทับหนึ่ง ๆ หากเป็นประเภทสองไม้ จะมีความยาวเท่ากับ 2 ห้องของจังหวะ 2/4 และถ้าเป็นประเภทปรบไกว ก็มีความยาวเท่ากับ 4 ห้องของจังหวะ 2/4
- อธิบาย : การที่เรียกเพลงและหน้าทับในอัตรานี้ว่าสองชั้นก็เพราะเป็นการแต่งชั้นที่ 2 คือ แต่งชั้นแรกเป็นอัตราชั้นเดียวครั้งหนึ่ง แล้วแต่งขยายขึ้นเป็นทวีคูณอีกครั้ง หนึ่ง เป็นการที่ต้องแต่ง 2 ชั้น จึงเรียกเพลงอัตรานี้ว่าสองชั้น เพลงที่ใช้ร้องโขนละคร มักจะเป็นอัตรา 2 ชั้นโดยมาก
- สองไม้ เป็นการบรรเลงชนิดหนึ่งที่แทรกเข้ามาในระหว่างที่การร้องหรือเครื่องดนตรีอย่างอื่นเขา หยุด
- อธิบาย : วิธีบรรเลงสอดแทรกเข้ามานี้ บางทีก็เป็นการบรรเลงตามที่คุณแต่งเพลงนั้นได้ กำหนดไว้ เช่น บรรเลงสอดเวลาร้องเพลงสาลิกาเป็นต้น แต่บางทีก็เป็นการสอดแทรก ขึ้นมาเองซึ่งเป็นนอกหน้าที่เหมือนกับการพูดสอดขึ้นกลางคัน การกระทำอย่างนี้ถ้าถูก ส่วนก็เป็นของดีไปได้
- สอด เป็นวิธีการบรรเลงอย่างหนึ่ง ซึ่งดนตรีจะแทรกขึ้นมาในระหว่างร้องหรือในระหว่างที่ เครื่องดนตรีอื่นๆหยุด วิธีการเช่นนี้เรียกว่า “สอด” ซึ่งนักดนตรีอาจจะพลิกแพลงทำ ขึ้นมาเอง หรือครูผู้แต่งเพลงอาจจะกำหนดให้ทำอย่างนั้นก็ได้ เช่น เพลงสาลิกาแก้ว เป็น ต้น ผู้แต่งท่านกำหนดให้นักดนตรีสอดทำนองเข้าไปในระหว่างร้อง ทำให้ฟังไพเราะขึ้น มาก หรือเพลงนกสีชมพู ซึ่งผู้แต่งท่านบังคับให้ปีเป่าเป็นเสียง “นกสีชมพูเอ๋ย” แทรกเข้า ไปตอนที่เครื่องดนตรีอื่นๆหยุด ดังนี้ เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม การ"สวด" นี้ มักเป็นเรื่องที่ผู้แต่งเพลงกำหนดมาเสียเป็นส่วนใหญ่ ส่วนนักดนตรีคิดทำขึ้นเองนั้นมีน้อย ทั้งนี้เพราะการสวดเป็นของทำยากอยู่ ถ้าทำดีก็ดีไป ถ้าทำไม่ดีก็จะพาให้วงทั้งวงพลอยเสื่อมไปด้วย

สามชั้น

เป็นคำกำหนดอัตราของหน้าทับและเพลง ซึ่งมีประโยคและจังหวะหน้าทับค่อนข้างยาว ทุก ๆ ประโยคและจังหวะหน้าทับมีความยาวกว่าอัตรา 2 ชั้นอีกเท่าตัว (4 เท่าของชั้นเดียว) ถ้าจะเทียบกับโน้ตสากล ในจังหวะหน้าทับหนึ่ง ๆ หากเป็นประเภทสองไม้ จะมีความยาวเท่ากับ 4 ห้องของ 2/4 และถ้าเป็นประเภทปรบไก่ ก็มีความยาวเท่ากับ 8 ห้อง 2/4

อธิบาย : การที่เรียกเพลงและหน้าทับในอัตรานี้ว่าสามชั้นก็เพราะเป็นการแต่งขยายขึ้นเป็นชั้นที่ 3 คือแต่งชั้นแรกเป็นอัตราชั้นเดียว แต่งขยายชั้นที่ 2 เป็นสองชั้น แล้วแต่งขยายเป็นทวิคูณจากอัตรา 2 ชั้นขึ้นอีกชั้นหนึ่ง เป็นการแต่งถึง 3 ชั้น จึงเรียกว่าสามชั้น ไม่ได้เรียกตามส่วนที่ขยายเป็นทวิคูณ เพราะถ้าเรียกตามส่วนก็จะเป็น 1 ชั้น 2 ชั้น และ 4 ชั้น เพราะแต่ละชั้นคูณด้วย 2 ทั้งสิ้น แต่โบราณจารย์ได้บัญญัติไว้ให้เรียกตามชั้นที่แต่งขึ้น จึงเป็นชั้นเดียว 2 ชั้น และ 3 ชั้น หากผู้ใดแต่งทวิคูณเพลงอัตรา 3 ชั้นขึ้นไปอีก ก็ต้องเรียกว่า 4 ชั้น ไม่ใช่ 6 ชั้น หรือ 8 ชั้น เพลงอัตรา 3 ชั้นนี้ ในทางบรรเลงดนตรีเกิดขึ้นจากเพลงตระโหมโรงก่อน ส่วนในทางร้องเกิดขึ้นจากการร้องสักราก่อน แต่ที่เริ่มแพร่หลายขึ้นในวงการบรรเลงรับร้องและประกอบเสภาขึ้น เกิดขึ้นราวสมัยปลายรัชกาลที่ 3 ต่อกับต้นรัชกาลที่ 4 นี้เอง นัยว่าพระประดิษฐไพเราะ (มี ดุริยางกูร) ที่เรียกกันเป็นสามัญว่าครุมีแขกเป็นผู้ริเริ่มขึ้น

หน้าทับ

วิธีตีเครื่องดนตรีที่ซึงด้วยหนังจำพวกที่เลียนเสียงมาจาก "ทับ" เช่น ตะโพน และกลองแขก เป็นต้น ซึ่งมีบัญญัติเป็นแบบแผนสำหรับตีประกอบจังหวะประจำกับทำนองเพลงโดยเฉพาะ

อธิบาย : ทับเป็นชื่อเครื่องดนตรีที่ซึงด้วยหนังหน้าเดียว ใช้ตีประกอบจังหวะทำนองดนตรีมาแต่โบราณ สมัยปัจจุบันเราเรียกว่า "โทน" (ที่ตีคู่กับรำมะนาในวงมโหรี) หน้าที่สำคัญของทับคือตีประกอบจังหวะให้ถูกต้องกับประโยคเพลงและกลมกลืนกับทำนองเพลงร้องหรือดนตรี หมายความว่าทับก็ต้องตีเป็นเพลง แต่เสียงของทับไม่สามารถตีเป็นทำนองได้ จึงตีแต่เพียงเป็นเครื่องบอกส่วนสัดและประโยคของเพลงนั้นๆ วิธีตีทับประจำเพลงนี้ ผู้ร้องหรือผู้บรรเลงดนตรีต้องยึดถือเป็นสิ่งสำคัญ ถ้าร้องหรือบรรเลงเพลงใดไม่ตรงกับวิธีตีของทับ ก็ถือว่าเพลงนั้นผิดโดยขาดหรือเกิน ทับจึง

เป็นเสมือนผู้กำกับอันสำคัญ เป็นหัวหน้าของบทเพลงอย่างหนึ่ง วิธีตีหรือเพลงของทับนี้ จึงเรียกว่า “หน้าทับ” สมัยต่อมาไทยเราได้เพิ่มเติมเครื่องซึงด้วยหนังตีประกอบจังหวะขึ้น ตามกาลสมัย โดยใช้วิธีตีเลียนเสียงมาจากทับอีกหลายอย่าง เช่น ตะโพน สองหน้า กลองแขก กลองมลายู เป็นต้น แม้แต่ทับซึ่งเป็นของเดิม ก็ยังเพิ่มกลองรำมะนาเข้าตีสอดแทรก เป็นคู่กัน วิธีตีหรือเพลงของเครื่องซึงด้วยหนังจำพวกนี้ จึงเรียกว่า “หน้าทับ” ทั้งหมด

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-ชื่อสกุล	รองศาสตราจารย์ ดร.สุพรรณิ เหลือบุญชู
วัน เดือน ปีเกิด	22 มิถุนายน 2498
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด
ที่อยู่	63 ถนนเพชรเกษมซอย 80 แขวงบางแคเหนือ เขตบางแค กทม.10160
ตำแหน่ง	รองศาสตราจารย์
สถานที่ทำงาน	โครงการบัณฑิตศึกษา สถาบันพัฒนศิลป์ กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2515	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสตรีศึกษาร้อยเอ็ด จ.ร้อยเอ็ด
พ.ศ. 2521	กศ.บ. (ดุริยางคศาสตร์) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
พ.ศ. 2524	M.S (Music) Bemidji State University,U.S.A
พ.ศ. 2551	Ph.D. (Music) University of Delhi,India